

Szemelvények idősb Szinnyi József kéziratok hagyatékából

I. Levelezése alapján

II. Naplójegyzetei nyomán

közreadja
Gyurcsó Júlia

Eötvös József Főiskolai Kiadó

Baja, 2014

A kiadvány a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával készült.

Az anyaggyűjtést és a szöveggondozást végezte, válogatta,
szerkesztette, az előszót írta és a jegyzeteket készítette

Gyurcsó Júlia

Az e-dokumentum PDF, EPUB és MOBI változatát az ElektroPress Stúdió készítette.

ISBN 978-615-5429-03-3 (PDF formátum)

ISBN 978-615-5429-01-9 (EPUB formátum)

ISBN 978-615-5429-02-6 (MOBI formátum)

© Gyurcsó Júlia, 2014

© Eötvös József Főiskolai Kiadó, 2014

Felelős kiadó:

Dr. Melicz Zoltán

az Eötvös József Főiskola rektora

Tartalomjegyzék

ELŐSZÓ.....	4
I. SZEMELVÉNYEK IDŐSB SZINNYEI JÓZSEF KÉZIRATOS HAGYATÉKÁBÓL LEVELEZÉSE ALAPJÁN	6
Idősb Szinnyi József levelei.....	6
Szemelvények a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében őrzött levélfogalmazványaiból	6
Szemelvények az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattár és Régi Kiadványok Tárában őrzött leveleiből.....	552
Levelek idősb Szinnyi Józsefhez	568
Szemelvények Szilágyi Sándor leveleiből.....	568
Szemelvények Petrik Géza leveleiből	573
Szemelvények Szabó Károly leveleiből	574
Szemelvények Csontos János leveleiből	578
Szemelvények Novák Mihály leveleiből	578
Szemelvények Beöthy Zsigmond leveleiből.....	581
II. SZEMELVÉNYEK IDŐSB SZINNYEI JÓZSEF KÉZIRATOS HAGYATÉKÁBÓL	
NAPLÓJEGYZETEI NYOMÁN.....	583
Idősb Szinnyi József egyetemi könyvtári tevékenysége	583
Adalékok a „Magyar írók élete és munkái” című 14 kötetes biobibliográfia keletkezéstörténetéhez	780
Adalékok a „Hazai és külföldi folyóiratok magyar tudományos repertórium” és a „Bibliotheca hungarica historiae naturalis et Matheseos = Magyarország természettudományi és matematikai könyvészete : 1472-1875” című bibliográfiák keletkezéstörténetéhez	796
Adalékok idősb Szinnyi József hírlapgyűjtő tevékenységéhez és sajtótörténeti közleményeihez.....	929
Adalékok a hírlapkönyvtár létrejöttéhez	956
Idősb Szinnyi József gyűjteményei (hírlapokon kívül).....	958
József főherceg alcuthi könyvtárának rendezése.....	973
Idősb Szinnyi József névváltoztatására vonatkozó adatok.....	990
Csontos Jánosra vonatkozó naplóbejegyzések.....	992

Előszó

Kiadványunk témájának különös aktualitást ad *id. Szinnyei József (1830-1913) halálának 100. évfordulója*. *Id. Szinnyei József* bibliográfus – a könyvtáros szakma, a könyvtár- és információtudomány legkiválóbb, legelhivatottabb képviselőinek adományozható szakmai kitüntetés, a *Szinnyei József-díj* nevadója, az Országos Széchényi Könyvtár Hírlaptárának alapítója, a Magyar írók élete és munkái című, 14 kötetes életrajzi lexikon összeállítója.

Bár az említett díj 1992 óta Szinnyei nevét viseli, *életútjának – kéziratok hagyatékára támaszkodó – teljes körű feltárása és tevékenységének tárgyilagos értékelése még nem történt meg*. Ez egyrészt a könyvtárakban és levéltárakban őrzött tetemes mennyiségű anyaggal (64 kötetes napló, több ezer levél stb.), másrészt időhiánnyal magyarázható (egy napló elolvasása és kijegyzetelése – az MTAK Kézirattára jelenlegi nyitva tartása mellett – átlagosan három hetet igényel). Jómagam több mint tíz éve kutatom Szinnyei életét és szakmai tevékenységét, melynek eredményeként 2002-ben főiskolai szakdolgozat, 2004-ben egyetemi szakdolgozat, 2012-ben PhD disszertáció született, továbbá – a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakmai Kollégiuma és az Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK Irodalomtudományi Doktori Iskola Könyvtártudományi Programja támogatásával – Szinnyei születésének 180. évfordulója tiszteletére megjelenhetett kétkötetes *Szinnyei-bibliográfiám*¹. A Szinnyei-irodalmat és a kéziratok hagyatékot is tartalmazó kiadvány egyedülálló és hiánypótló volt, hiszen *id. Szinnyei kéziratok hagyatékáról* korábban még nem született átfogó kimutatás, az általa írt és a róla szóló irodalom pedig 2011-ben jelent meg először annotációkkal, tárgyszavakkal és hatféle mutatóval felszerelve. A köteteket dr. Szabó Sándor ismertette a Könyvtári Figyelőben.²

A Nemzeti Kulturális Alap Könyvkiadás Kollégiuma és az Eötvös József Főiskola támogatásával készült *e-kiadványunk célja* a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárában és az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában őrzött levelek és naplók feltárása során készített jegyzetek, *a kutatás során keletkezett primér adathalmaz közreadása*. A pontos hivatkozásokkal (lelőhely-megjelölésekkel) ellátott anyag lehetővé teszi az érdeklődők számára, hogy **az eredeti kéziratok alapján ismerjék meg** *id. Szinnyei József* életútját, szakmai tevékenységét és **értékeljék teljesítményét, munkásságát**. Ennek érdekében a 19. század helyesírási szabályainak megfelelő, illetve a kéziratokban szereplő ortográfiát is megtartottuk, és csak abban az esetben végeztünk [szögletes zárójelbe] tett „javítást”, ha a szöveg értelmezését gátolta az eredeti forma. Kiadványunk nem azonos a már említett PhD értekezéssel, de átdolgozott és jelentősen bővített (1848-1879, 1913) változata a disszertáció 13. és 14. sz. mellékletében *Szemelvények idősb Szinnyei József levelezéséből* és *Tematikus szemelvények idősb Szinnyei József naplóiból* címmel közreadott forrásanyagok.

¹ *Idősb Szinnyei József : bibliográfia*. I. Nyomtatásban megjelent írásai és a róla szóló irodalom. (1848-2010) II. Kéziratok hagyaték, könyvtári és levéltári iratok (1792-1913) / Gyurcsó Júlia. – Budapest : kiadja az Eötvös Loránd Tudományegyetem, 2011. - 343, 308 p. – CD melléklettel. – Megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap támogatta.

² Szabó Sándor: Szinnyei univerzuma. In: Könyvtári Figyelő, 22. (58.) évf. 2012. 2. sz. p. 351-353.

E-kiadványunkat olyan módon készítettük el (PDF, EPUB, MOBI formátumban), ami lehetővé teszi a felhasználó számára a teljes és a csonka szavas, továbbá az összetett keresést. Az *elektronikus tartalomszolgáltatás* formájában történő publikálás az Eötvös József Főiskola internetes szerveréről, az EKF Könyvtára honlapjáról valósul meg. Vállaljuk, hogy a Nemzeti Kulturális Alap Könyvkiadás Kollégiuma támogatásával, általunk létrehozott tartalmat a szakmai beszámoló benyújtásától számítva (folyamatosan frissítve) legalább 5 évig szolgáltatjuk, azaz ingyenesen elérhetővé tesszük a felhasználók számára a világhálón keresztül.

Gyurcsó Júlia

I. Szemelvények idősb Szinnyei József kéziratos hagyatékából levelezése alapján

Idősb Szinnyei József levelei

Szemelvények a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményében őrzött levélfogalmazványaiából

Ms 796 / 1

ABDAI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1881. szept. 2. (2318/70.)

„Tisztelt Uram! A komáromi magyar színészet története megírásával foglalkozom jelenleg, mely művem a „Komáromi Lapok”-ban jelenik meg a „Színészeti Közlöny” pedig szóról szóra átveszi. Eljutottam az 1919-dik évhez, mely évben egy sugó-könyv szerint t. Uraságod is ott működött [...] igen lekötelezne Ön, ha naplójából, feljegyzéseiből, a Komáromi működésére és a fönnt említett egyenekre vonatkozó élet és jellemrajzokat küldene...”

Ms 796 / 2

ABDAI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 11. (2330/82.)

„Tisztelt Uram! Becses levelével nagy szolgálatot tett nekem mert a régi színészetre vonatkozó tudósítását fölhasználhatom művemben.”

Ms 796 / 3

ABDAI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 21. (2334/86.)

„Szives tudósítását igen köszönöm; ebből most már nemcsak az Ön életrajzát bőven megírhatom, hanem másokra nézve is nyertem abban becses életrajzi adatokat. Mit tud az Önnel 1819-ben Komáromban működő: Nagy Károly [...] Vajnáné született Ecsedy Jozefáról ki később Pályné lett és ki volt Vajna?

A nemzeti színház intendánsa báró Podmaniczky Frigyes és drámai igazgatója Paulai Ede elég ha ehhez küldi Ön folyamodását holnap személyesen elmegyek hozzá és beszélni fogok vele az Ön ügyéről is.

Szívesen veszem az Ön becses tudósításait a régi színészetről és színészekről, mindaz a mit velem közöl meg lesz mentve az utókor számára.”

Ms 796 / 4

ABDAI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 9. (2345/97.)

„Egy 1806-ból való plakát akadt a kezembe, melyben szigorúan meg van tiltva a közönségnek a színházban való tapsolás; hogyan adta tehát jelét tetszésének? „Bravo” vagy „Éljen” kiáltással [...] Természetesen a legrégibb időkről a 20as évek elejéről kérdelem.

Ezután a vidéki városokban jártak-e házról házra a közönséget felkérni a színházlátogatásra vagy mikép buzdították? Igen szívesen venném, ha a legrégibb időkből a színészi szokásokra, fegyelmi szabályokra, gázsikra nézve még egyetmást írna nekem [...] vissza fog még Ön emlékezni egy némely adomára is mely Komáromban vagy Szombathelyen történt Önökkel?

Tekintetes Abday Sándor úrnak veterán-színész Szatmárt”

Ms 796 / 5

ABDAI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 25. (2407/32.)

„Már is oly sok érdekes tudósítással gazdagítá színügyi közleményeimet, hogy azokért nagy köszönettel tartozom. Szívessége felbátorít még négy egyénre becses tudósítást kérni...

Ezután még egy különös kérésem is volna. Miután a gyász (vagy szomorú) jelentések (parteczedulák) gyűjtését szükségesnek tartom és eddig az ország minden részébe írtam, Szatmártt azonban nincsen ismerősöm, szeretném ha ottan segítségemre lenne Ön ezen gyűjtésben és ismerősei által is gyűjtené össze a mit lehet, válogatás nélkül, talán a nyomdákban és temetkezési egyleteknél is odaadnák e célra, és küldje fel kérem a mit gyűjtött mielőbb.”

Ms 796 / 6

ABONYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1889. jan. 1. (4140/52.)

„Szíveskedjék a Magyar Írók Névtára számára rövid életrajzi adatait és irodalmi munkásságának jegyzékét (novelláit, regényét sat.) hozzám mielőbb beküldeni.

Tisztelettel

Egyetemi Könyvtár

Tekintetes

Abonyi Árpád úrnak

Szinnyei József

az „Ellenzék” szerkesztőségében

Kolozsvár”

Ms 796 / 7

ÁBRÁNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 23.

„A „Nyírvidék Értesítője”-ből szíveskedjék egy idei számot forduló postával küldeni a Vasárnapi újságban megjelenő hírlapkimutatás számára, ha a lap megszűnt volna, szíveskedjék velem tudatni, mikor jelent meg az utolsó száma.

Budapest, 1881. jan. 23.

Tisztelettel

Szinnyei József

Egyetemi Könyvtár

Tekintetes

Ábrányi Lajos úrnak

a Nyírvidék Értesítője

kiadó-tulajdonosának

Nyíregyháza”

Ms 796 / 9

ABT ANTAL és **ÁBEL KÁROLY**-nak írt levél

Budapest, 1876. nov. 19. (1957/56.)

„A Természettudományi Társulat megbízásából a magyarországi természettudományi és matematikai irodalom könyvészetét készítvén sajtó alá az írók rövid életrajzát is szándékozom közölni, azért a munka teljessége céljából bátorkodom Nagyságos Tanár Urat fölkérni szíveskedjék életrajzni adatait önálló műveinek és a külföldi folyóiratokban megjelent cikkeinek jegyzékét velem mielőbb közölni.

Budapest, 1876. nov. 19.

Hazafi tisztelettel

Egyetemi Könyvtárépület

Nagyságos

Abt Antal egyetemi tanár úrnak

Kolozsvárt”

Szinnyei József

„A Természettudományi Társulat megbízásából a magyarországi természettudományi és matematikai irodalom könyvészetét készítvén sajtó alá az írók rövid életrajzát is szándékozom közölni, azért a munka teljessége céljából bátorkodom Nagyságos Tanár Urat fölkérni szíveskedjék életrajzni adatait önálló műveinek és a külföldi folyóiratokban megjelent cikkeinek jegyzékét velem mielőbb közölni.

Budapest, 1876. nov. 19.

Hazafi tisztelettel

Egyetemi Könyvtárépület

Szinnyei József

Nagyságos

Ábel Károly egyetemi tanár úrnak

Kolozsvárt

Ms 796 / 10

ACSÁDI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889. jun. 16. (4143/55.)

„Tisztelt Főmérnök Úr!

A magyar tudományos akadémia számára egy nagy szabású Írók Névtárát szerkeszték és ezen célból kérem t. Uraságotat kegyeskedjék rövid életrajzát és irodalmi működését...”

Ms 796 / 11

ACZÉL JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 12. (4195/107.)

„Tisztelt Uram!

A Magyar Írók életrajzgyűjteményben az Ön irodalmi működését is fölvettem a Fésűs féle gyűjteményben Pozsonyban megjelent műve után; kérem azonban szíveskedjék posta fordultával rövid életrajzát és egyéb irodalmi működését velem tudatni, egyúttal ha lehet személyesen szerencsétlenül látogatásával az Egyetemi Könyvtár-épületben Reál-tanoda utca felől I. félemelet reggel-9ig délután-4ig vagy este 6-8 óráig.”

Ms 796 / 12

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. jul. 27. (1939/38.)

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az idemellékelt történeti cikket már több mint 10 éve megírtam és egy életrevaló Komáromi lap számára tartogattam, miután [...] én szemtanúja voltam az eseményeknek, naplót vezettem már akkor és összegyűjtöttem igen sokat (leveleket, memoirokat, proclamatiokat sat.) [...] ezen időszak leírását, mely nemcsak Komáromra, de az egész országra nézve is oly igen fontos tényeket hoz napvilágra. [...]

Én Rév-Komárom történetéhez közel 20 éve gyűjtöm az adatokat, mely kéziratban 10 kötet, de még igen sokat kell összegyűjtenem.

Kérem azért Tek. Szerkesztő urat, ha talál régi nyomtatványokat, színlapot vagy 1948/9 diki bármely nyomtatványt, úgy kéziratot is levelezést naplót sat. szerezze meg számomra és hálás leszek. [...] szándékom megírni szülővárosom történetét, de ahhoz még sok kell.

Tekintetes Adamovich Ádám úrnak a „Komárom” szerkesztőjének.”

Ms 796 / 14

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. aug. 3. (1943/42.)

„Igen szeretném a Jókay-által szerkesztett Komáromi Lapokat is bírni talán megszerezhető lesz. [...] Fiam [...] írni fog irodalomtörténeti cikket „A komáromi magyar társaságról”, de csak a jövő évre, mert mi csak nem monopolizálhatjuk a lapot. Meg van az 1849-diki naplóm könyv kéziratban (maj.-jun.) mindennapra való följegyzések a csallóközi táborozásról és Komáromnak akkori sorsáról; többi megjelent már. Jul. 11-én én is ott voltam Szőnyben a 37dik zászlóaljjal. [...] ajánlom figyelmébe a Komáromi Kalendariumokat is; sokért nem adnám, ha ezen gyűjteményemet kiegészíthetném!”

Ms 796 / 15

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. aug. 10. (1946/45.)

„Tegnapelőtt a muzeumi könyvtárban egy valaki jelenlétemben kérte a „Komárom”-ot de azt ott nem ismerték, úgy az egyetemi könyvtárba se küldetik, ez pedig igen rossz gazdálkodás, mert a lapot így egyáltalában nem ismerhetik meg, még létezéséről se vehetnek itten tudomást.

Frankfurti múzeumi könyvtárnak pedig egy miniszteri rendeletet mutatott elő, mely szerint a nyomdász mindazon nyomtatványokat, könyveket és lapokat, melyeket bizonyos idő alatt a nevezett könyvtárnak be nem küld, készpénzben tartozik megtéríteni s erre hatóságilag fog kényszeríttetni. Jó lesz ezt vele tudatni!

A lap meglepett [...] igen izletesen van kiállítva; már azon görög cikk helyett is inkább olvastam volna valami komáromi történeti vagy statisztikai cikket, lett legyen az bár „a régi tűzoltási rendszabályokról” szóló.

Ms 796 / 16

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. aug. 13. (1947/46.)

„[...] várom a választ, a Jókay-féle lapokat és a „Komárom” első tíz számát. Mult levelemben említett „tűzirendszabályok” 1824-ben jelentek meg „Uj tüzi rendelések Rév-Komáromban” (Jegyzeteim V. kötete 61-79 lapjain); [...] De hosszú az a görög historia! Nálam tervben van Rév-Komárom

története I. A magyarok bejövetele előtt. II. Az Árpádok alatt és a komáromi írók minden tárczára egy [...].”

Ms 796 / 17

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. aug. 17. (1948/47.)

„[...] még eddig nem kaptam meg az első tíz számot! [...] A Jokay féle „Lapokat” ismerem hanem nem annyira tartalmáért mint bibliographiai tudomásvétel végett bírni óhajtanám. Szíveskedjék ez ügyben pár sor felhívást intézni a „Komárom” lapban, ha ára van megfizetem [...]. Tegnap voltam a Vasárn. Ujság szerkesztőjénél, itt várják cikkemet, mert kivonatot akarnak belőle közölni.”

Ms 796 / 18

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. aug. 18. (1949/48.)

„[...] nevemnek a cím után Idősb Szinnyei Józseftől minden számban való közlését nem csak azért nem tartom feleslegesnek, miután azt minden fővárosi és vidéki lap szerkesztője akármely sületlen novella elejbe vagy utánna tenné; hanem különösen azért szeretném mert nekem itt a fővárosban, úgy Komáromban és vidéken sok rokonim, ismerősim és honvédtársaim vannak, kik a cikket – nem hiúságból mondom – nevemet megpillantva, elolvassák [...].”

Ms 796 / 19

ADAMOVICH ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1876. aug. 31. (1950/49.)

„[...] a többször kért „Komárom” első tíz száma máig sem érkezett meg, pedig én ennyi figyelmet akkor is megérdemelttem volna, ha azon hosszú cikket nem írom csak másolom. Ismételten kérem tehát Tek. Szerkesztő urat azon számok megküldésére valamint a Jokay féle lapok megszerzésére. Más részről megtörtént cikkemnél a név bejegyzés, csak hogy a végső y-ot kérem i-re változtatni és a cikk végső számánál azon számokból melyek a cikkemet hozták még egy példányért esedezem.”

Ms 796 / 20

ADAMOVICH GERASZIMOV-nak írt levél

Budapest, 1888. okt. 15. (4072/185.)

[Német nyelvű levél.]

Ms 796 / 38

AMTMANN BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1872. szept. 8.

„Kedves Bélám!

Az egy hó előtt pár napra kölcsönadott 10 ftra szükségem van, miután nálunk 15en van a hónap elseje és sok kiadásom van, szíveskedjél azon összeget levelem vételével nekem vagy nőmnek kézbesíteni.

Ölel bátyád
Szinnyei József

Tek. Amtmann Béla urnak
a Városházán
a gazdasági osztályban Pesten”

Ms 796 / 21

ADORJÁN MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1887. jan. 24. (3797/3.)

„Tisztelt Uram!

Köszönöm a küldött szomorújelentéseket, kérem folytassa a gyűjtést, mert azzal is csak a közjónak szolgál; gyűjteményem jelenleg 43 ezer darabból áll, de még sok hiányzik Somogyból Baranyából! Az életrajz készen van; ha 1885. jul. 29 óta lenne pótlék, tessék azt elküldeni, de pár nap alatt; a blanquettát pedig adja át valamelyik író társának, ki ilyent még nem kapott.

Tekintetes Adorján Miklós urnak
képezdei tanár

Csurgón

Somogy megye”

Ms 796 / 22

ÁGAI ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 27. (4842/232.)

„Kedves Ágai Ur!

Igen szívesen szolgállok a kívánt adatokkal:

Arany János meghalt 1882. okt. 22.

.

.

.

”

[12 név]

Ms 796 / 23

AIXINGER LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 24

AJTAI K. ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1881. nov. 5. (2343/95.)

„Legujabban a magyar színészet történetével foglalkozván, mindenféle szinlapokat, sugókönyveket, naplókat, jegyzeteket gyűjtök; tudom, hogy boldogult Miklós barátom is ezzel foglalkozott és ilyesmi nem csekély számban létezett gyűjteményében; igen igen lekötelezne t. Ön ha ezeket összeszedve nekem megküldené, még pedig meghatározott ár mellett, melyet én azokért szívesen elküldök. Miután éppen mostani téli hónapokban foglalkozhatnám leginkább vele, kérem ezen szíveségnek mielőbbi eszközését.

Ajtai K. Albert urnak Kolozsvárt”

Ms 796 / 25

AJTAI K. ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1881. decz. 10. (2359/111.)

„[...] levélben 15 frtot mellékelten mint előpénzt az Egressy-féle iratokért; azt hiszem a becsesb rész (Petőfi sat. kézirat) vagy ki van metszve vagy kiadva, de majd csak talállok azokban némi használhatót [...].

Ezuttal megújítom múltkori kérésemet a feljegyzett színházi zsebkönyvekért és a színügyre vonatkozó apróságokért. Bold. Papp Miklós barátomnak szokása volt, hogy hírlapokból kimetszett ily dolgokat és rendezte tárgy szerint talán, a Szinügy is külön van szortírozva, ezekre kérem becses figyelmét. Ezenkívül gyűjtöm a gyászleveleket. Nem lehetne az ottani nyomdában félrerakott példányokat úgy az ezután nyomandókból egy egy drarabot megnyernem?”

Ms 796 / 26

AJTAI K. ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882.

[Gyászjelentést kér.]

Ms 796 / 27

AJTAI K. ALBERTNÉ-nek írt levél

Budapest, 1881. decz. 10. (2358/110.)

[Egressy-féle iratokról kér információt.]

„A b. Wesselényihez írt leveleket [...] az ünnepek alatt átnézem; miután azok úgy hiszem a „Történeti Lapok”-ban megjelentek, hamar végzek velök és köszönetem nyilvánítása mellett visszaküldöm.”

Ms 796 / 28

AJKAI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„A „Rábavidék” szerkesztőjének Körmend.”

Ms 796 / 29

AJTAI K. ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 30

ALEXI THEOCHÁR-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 31

ALEXITS GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„Reáliskolai tanár urnak Kassa”

Ms 796 / 32

ALKÉR GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1890. decz. 11. (4586/385.)

„Tisztelt Nagyságos Ur!

Berényi Salamon fővárosi tanító életrajzára lenne szükségem a m. t. Akadémia megbízásából írt, sajtó alatt levő Magyar Írók élete és munkái cz. vállalatom számára; miután a hozzá írt levelem visszaérkezett azon följegyzéssel, hogy onnan már 8 év előtt kiköltözött; kegyeskedjék a tudomány érdekében velem tudatni, él-e a nevezett egyén és hol tanít? Minthogy a dolog sürgős kérem ezen szives fölvilágosítását levelem átadójának kézbesíteni.

Nagyságos Alkér Gusztáv urnak városi tanácsos Budapest”

Ms 796 / 33

ALTH MÁRTON-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 34

ALVINCY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 35

ALVINCY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 36

AMBROZOVICS BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 30. (4138/50.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Midőn a Magyar Írók Életrajzát sajtó alá rendezném, sajnálattal győződtem meg a felől, hogy Nagyságodnak életrajzát sehol se tudtam fölfedezni; azért szívesen kérem fel az ide mellékelt blanquetta kitöltésére s mielőbbi beküldésére.

Ambrozovics Béla urnak

miniszteri osztálytanácsos Budapest”

Ms 796 / 37

AMBRUS MÓR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 39

AMTMANNÉ FERBER ANNÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 26. (4451/250.)

[Anna testvérét köszönti és tudatja, hogy:] „[...] a mama megjött és abbeli örömmünkben holnap utazunk Ferkóval Kolozsvárra, aug. 10. körül pedig Komáromba.”

Ms 796 / 40

AMTMANN ANNÁ-nak írt levél

Feketehegy-fürdő (Szepes megye), 1891. júl. 24. (4812/202.)

[Névnapi köszöntő, élménybeszámoló az üdülőhelyről.]

Ms 796 / 41

ÁNYOS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

„Takarékpénztári hivatalnok Komárom”

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 42

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. okt. 29. (1650/117.)

[Hírlapgyűjtéssel kapcsolatos levél, A. K. is gyűjtő.]

„Legnevezetesebb aquisition egy teljes Komáromi Lapok, melyért már 50 forintot ígérték, de én ezt megtartom magamnak, hanem az előbb szerzett példányom szépen bekötve eladásra vár, csak 8 szám hiányzik a 65ből [...].

A kilátásba helyezett találkozásnak előre is örvendek [...] a hivatalban Nádorutcza 9. sz. I. emelet, vagy lakásomon Vas utca 17. sz. I. emelet.

Báró Apor Károly

erdélyi legfőbb ítélőtábla elnöke”

Ms 796 / 43

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 15. (1887/46.)

„Különösen tisztelt Méltóságos Ur!

Meg-meg szakadt levelezésünk fonálát én veszem fel ismét, hogy tudassam Méltóságoddal, miszerint én az 1848/9-ki nyomtatványok gyűjteményét, a mennyire csekély erőmtől telik, lehetőleg teljesé szándékozom tenni, egyúttal azon kor irodalomtörténetéhez is gyűjtve az adatokat, egykor kimerítő könyvészettel szándékom meglepni a közönséget; addig azonban még sok víz fog lefolyni a Dunán; mindenekeelőtt tehát gyűjtök, hogy pedig ezen célomat minél inkább érvényesíthessem kis reclamtól se ijedtem vissza, annál inkább nem, mert többen ezt ajánlották a legsikeresebbnek; azonban már is csalódtam várakozásomban, mert a mily sűrűn küldték be hozzám a várt nyomtatványokat – figyelmesekké tetetvén a Hon Közleményei által gyűjteményemre – oly egyszerre lankadt a buzgalom, most már csak csurran-csöppen. Ezuttal azonban igen sok doubletthez jutottam és idején valónak látom azokat Méltóságodnak cserében felajánlani, olyformán hogy szőrt szőrért kicserőlnők doubletthejeinket, proclamatiót proclamatioért, hírlapszámot hírlapszámért; reménylem hogy gyűjteményem magánúton méginkább fog majd szaporodni [...] levelemhez mindenkor egy kis jegyzéket csatolok, melyen a már birtokában meglevőket méltóztatnék kitörölni és ilyformán azon jegyzéket hozzám visszameneszteni, hogy én a ki nem törölteket elküldhessem; hasonló eljárást kérnék Méltóságodtól is, ha ugyan az óhajításával megegyeznék. Próbául egy kis jegyzéket ide zárok. Gyűjteményem erdélyi dolgokban különösen szegény. Mióta az egyetemi könyvtárnál első őrré kineveztek, lakásomat is áttettem az egyetemi új könyvtáráépületbe. Gyűjti-e Méltóságod az 1848/9-diki röpiratokat, füzeteket és könyveket is, mert ilyenek is vannak fölös számmal gyűjteményemben.

Báró Apor Károly

az erdélyi kir. legfőbb ítélőszék elnöke

Marosvásárhelyt”

Ms 796 / 44

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. nov. 7. (1894/53.)

„[...] igen örülök annak, hogy gyűjtésemet illetve, Méltóságodnál oly igen erős és hatalmas támaszra találtam [...] talán változtathatunk a csere-terven is olyformán, ha Méltóságod 40-50 darabot doubletthejei közül időrendben minden jegyzékbe írás nélkül hozzám küld, mellé téve az én átnézett jegyzékeimet is; azok közül én kiválasztván a nekem valókat, többet visszaküldöm a Méltóságod által kívánt doubletthejeimmel együtt. Ez kevesebb fáradságba kerül és célhoz vezet, miután nekem sokkal több nyomtatványom van mint Méltóságodnak [...]. Igen szépen szaporodik gyűjteményem. A könyvjegyzéket (1845/9. nyomtatványokról) célszerűbb lenne, ha előbb hozzám méltóztatik küldeni, mert Aigner most igen elvan foglaltva, ha én leírtam, mint tettem a hírlapjegyzékkel, úgyis közlöm vele. Nagy érdekléssel kérem és várom válaszát és becses küldeményét.”

Ms 796 / 45

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. febr. 20. (≠1908/7.) [jav. ceruzával]

„Különösen tisztelt Méltóságos Ur!

Nagybecsű levelére csak most válaszolhatok, először mert egy nagy könyvet készítettem el és adtam a közönség kezébe, azután pedig a magas miniszterium által megbízattam kézikönyvtárunk (9000 kötet) katalogizálásával, a katalogust most nyomatom; mindez talán kimentti Méltóságod előtt késedelmemet. A kívánt 32 db nyomtatványt küldöm, [...].

Én viszont kérem a következőket:

1. Id. Bethlen János sat. 4 rét 2 lap Kolosvar márcz. 22.

.

.

.

.

7. Gr. Batthyány a székelkekhez. maj. 19. 4 r. 1 lap

.

.

.

17. Mikes Kelemen [...] (jul. 29. Kolosvártt) félív.

Ezeket kérném tisztelettel; az én jegyzékemet visszatartom, nehogy ismétljem a feljegyzést, Méltóságodét pedig azért, hogy később talán ha gyűjteményem rendezettebb lesz és kiterjeszkedem a birodalmi fővárosra is, még többet kérjek abból, addig kérem gazdag gyűjteménye doublettejeinek további jegyzékét; az ujonnan beérkezetteket nem volt időm rendezni, de úgy hiszem pár hét múlva ismét küldhetek egy jegyzéket.

Az ígért 1848/9. nyomtatványok (könyvek sat.) jegyzéket nagy érdekléssel várom, valamint nagybecsűlt szives tudósításait; magamat pedig kegyeibe ajánlottan maradok Méltóságodnak

kész szolgája
Szinnyei József

Méltóságos

Báró Apor Károly urnak

az erdélyi legfőbb ítélőszék elnökének

Marosvásárhelyt

Ms 796 / 46

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. márcz. 10. (≠1913/12.) [jav. ceruzával]

„Méltóságos Uram!

Többrendbeli becses levelére, mindeddig nem válaszolhattam, a miért szives elnézésért esedezem; valóban minden időm felkeléstől lefekvésig annyira igénybe van véve hivatalos és félhivatalos teendőim által, hogy egyébre mostanában alig gondolhatok; ugyanis az egyetemi könyvtár megnyitását sürgetik, és a kézikönyvtár 10.000 kötetből álló készletének katalógusát én szerkesztem és nyomatom; azt hiszem pár hét alatt készen leszünk vele s akkor előveszem privát szenvedélyeimet; most csak bámulom azt a tengernyi kincset mely Méltóságod gyűjteményében fekszik, nem tudom a velem közlöttek mind doublettek-e? De ha nem, akkor is bámulandó, az én gyűjteményem a mellett természetesen eltörpül.

Az 1848/9-ki könyvek és röpiratok jegyzékeit is lemásolom, mint tettem Méltóságod hírlapgyűjteménye jegyzékével és közlöm Aignerral. A hírlapok doublette-számaival még fogok szolgáltatni, de a proclamatiókból hamar kifogyok [...]. Én az erdélyi hírlapirodalmat igen jól ismerem sőt azt hiszem egytől-egyig megis szerezhetem itt Pesten, ha nem, Kolozsvárra sőt Marosvásárhelyre is elutazom, mint tettem az első kötet szerkesztésénél. Az előszók olvasásánál lehet ugyan tájékozást szerezni, de még annál is többet mondok: az egész munka 10 kötetből fog állani és a legközelebbi kötetben („Történelem 2.”) a napi és heti lapok (de nem szaklapok) lesznek felvéve 1722-től 1849-ig vagy 1853-ig. A Nemzeti Társalkodó, Hon és Külföld sat. czédulái már jelenleg is fiókomban vannak; csak hogy az Akadémia gazdálkodásból a kiadást pár évre elhalasztotta. Soha se bocsátanám meg magamnak azt a hanyagságot, ha valamikor Magyarország királyhágón tuli részét az innenső rész rovására elhanyagoltam volna. Az előfizetési pénzt (1 frtot) fiamnak átadtam, igen köszönöm Méltóságod figyelmét, a mű május elején okvetlenül megjelenik [...].”

Ms 796 / 47

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. ápr. 28. (1917/16.) [jav. ceruzával]

„[...] mindent elkövetek, hogy [...] nagybecsű nyomtatványgyűjteményét gyarapítsam [...] csak lassan haladhatok előre, [...] mert az én gyűjteményem csekély, Méltóságodé pedig igen gazdag: [...] tegnap is kaptam 100 darabot, de alig találtam azok közt 12-őt felajánlásra méltót; hanem azt hiszem ha áttérek a hírlapokra és füzetekre, még felajánlhatok néhányat s a mi halad az nem marad el. Méltóságod hírlapjegyzékét bírom másolatban, de az utóbbi 6-8 év gyarapodását nem ismerem.

Több rendbeli munkálkodásom: természettudományi bibliographia, könyvtárrendezés sat. igen elfoglalnak, de azért marad idő egyébre is [...].

Ms 796 / 48

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. jun. 18. (1926/25.)

„[...] Május 29-én kelt becses levelével vettem a 25 darab 1848/9. nyomtatványt s ezennel küldöm a kijelölt 11 darabot [...] cserénk ki van egyenlítve.

Méltóságodtól kaptam:
22/2. kelt levéllel ... 17 darabot
29/5. _____ 25 darabot
össz. 42 darabot

küldtem:
20/2 ... 32 darabot
18/6 ... 11 darabot
össz. 43 darabot

Méltóságod jegyzékét közöltem Aignerral, ő miként írtam, igen el van foglalva és azt nem is akarja most felhasználni, hanem megnyugodott abban, hogy én azt lemásolom és a másolatot bármikor közlöm vele. Ha gyorsan kell visszaküldenem, azonnal visszaküldöm, ha nálam maradhat még utazásaim után (szándékozom a debreczeni, sárospataki, győrszentmártoni és pozsonyi könyvtárakat meglátogatni) július közepén okvetlen visszaküldöm.

A doublettek kicserélése végett ismét beszéltem Pulszkyval és Fraknóival, ők az ajánlatot elvben igen szívesen fogadták, de ily közintézetnél minden bürokratikus lassúsággal megy és a kivitel időt kíván; saját érdekemben is fogom sürgetni a dolgot és a mint valami bizonyosat tudok, megírom [...].

Nem tudom a hírlapok 20d példányait szándéka-e Méltóságodnak kiegészíteni? [...]

Kérem Méltóságodat, vegye pártfogásába újabb vállalatunkat, ide mellékelem programját; ha 1760-1800 időkörbe eső, magyar íróktól magyar és latin nyelven írt leveleket eszközölhetne ki számunkra nagy hálával fogadnánk még az útbaigazítást is, t.i: hogyha vannak Marosvásárhelyt vagy a környéken olyanok miként juthatnánk azok eredetijéhez vagy másolatához; az eredetiket természetesen pontosan visszaszolgáltatnánk.”

Ms 796 / 49

APOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1877. ápr. 6. (2038/24.)

„Méltóságos Uram!

Gyűjteményem a legújabb időben ajándékozások és vásárlások által tetemesen gyarapodott úgy hogy ismét ajánlhatok fel cserében egyes kiáltványokat és hírlapszámokat [...].

A N. Múzeum könyvtára kiadta 1848/9-diki hiányzó hírlapjainak jegyzékét a Magyar-Könyvszemlében, ebből kitűnik, hogy a gyűjtemény igen szegény, alig cserélhettem néhány számot a doublettekből.

Összeállítottam a forradalmi hírlapirodalom jegyzékét a magyar rész a májusi füzetben jőni fog. Méltóságod jegyzékét is fölhasználtam; különös hogy én annak idejében leírtam a gazdag gyűjtemény lajstromát, de most nem tudok eligazodni, vajjon mely számok vannak meg és melyek hiányoznak Méltóságod gyűjteményében. Kérem tehát sziveskedjék a legrövidebben csak a hiányzó számokat kijelölni, hogy én figyelemmel kísérhessem és ajánlhassam az itteni példányokat [...].”

Ms 796 / 50

ARDAY IGNÁC-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 51

ARENSTEIN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 52

ARMBRUSTER JAKAB-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 53

ASBOTH OSZKÁR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 54

ASBOTH SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 55

ASCHENBRIEN ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 56

ATHENAUM RT-nek írt levél

Alcsúth, 1874. aug. 19. (1815/60.)

„Tekintetes Igazgató Ur!

Minthogy csak jövő hét közepén mehetek Pestre egy napra s mindeddig se kaptam a Repertoriumból correcturát vagy revisióívet, jóllehet én a 24-dik ívet még f-hó 12-én visszaküldtem; kérem a Tek. Igazgató urat a szerint intézkedni, hogy én a következő íveket póstafordultával csomagban a kézirattal együtt a mi éppen készen van megkaphassam, és másnap a kijavított íveket visszamenesztem. Kéziratot úgyhiszen kéthétre valót hagytam s ugyanannyit viszek magammal.

*Megkülönböztetett tisztelettel
kész szolgálja
Szinnyei József*

*Az „Athenaum” részvénytársaság
Tekintetes Igazgatóságának
Barátok terén
Budapest”*

Ms 796 / 57

AVÉD JÁKÓ -nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 59

BAÁN ELEMÉR-nek írt levél

Budapest, 1881. aug. 31. (23146/668.) [jav. ceruzával]

„Tisztelt Uram!

Nem mulaszthatom el, miszerint szíves vendégszeretetét, ha szóval nem tehettem, jelen soraimmal megköszönjem [...].

Baán Elemér h. közjegyző urnak Eperjesen”

Ms 796 / 60-61

BAÁN ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 62

BAÁRT ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1888.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 63

BABÉRY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 64

BABIK JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 65

BABIK JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 2. (4233/32.)

„Főtisztelendő Ur!

Szives levelére a következőkben van szerencsém válaszolni.

Én senkivel haragot tartani nem szoktam, ha kissé ideges vagyok, azt csak küzdelmemnek lehet fölírni, melyel az életben gyakran találkozom; ez nem csoda, ha tudatom Önnel is, hogy 30 évi munkámat oly nehezen sikerült nyilvánosságra hozni, ugyanis az akadémia 1881-ben elfogadta azt kiadásra, de évről évre törölte budgetjéből, végre most alig van reményem hogy azt befejezhessem. Életrajzát a Borsód m. Lapokból írtam ki, ha pótléket küld szívesen veszem, valamint más becses fölvilágosítását is [...].”

Ms 796 / 66

BABIK JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 29. (4294/93.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Szives fölvilágosítását és közbenjárását köszönöm; Bahéry már maga is beküldte önéletrajzát, hiányosan; azért ismét írtam neki. A M. Államban megjelent rágalom elkerülte figyelmemet; de az Főtisztelendő Urat legkevésbé se alterálja; az irigység igen gyakori az életben. A közönbösséggel pedig én is sokat küzdök, a mint Concilia ur a nagyszombati Kalauzban magánlevelemből ki is írt. Ma voltam a M. Államnál, csak annyit vettem ki belőlök, hogy a cikk Kalocsáról jött, tehát Tóth Mike v. még valószínűbb, hogy Rosty Kálmán írta. Azt azonban megmondtam nekik, hogy az első egyáltalában nem válaszolt mult évi levelemre, a másik még nem válaszolt.

Tiszteli

Szinnyei

*Főtisztelendő
Babik József urnak
tanár
Eger*

Ms 796 / 67

BABOS KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 68

BABOS KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 69

BABURA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 70-71

BACHAT DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 72

BACHER VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 73

BÁCSKAI ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 74

BACZÓ GÁBOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 75

BACZONI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 76

BADICS FERENC-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 30. (2738/363.)

„Igen sajnálom, hogy multkor nem találkozhattunk; csak félórára szoktam d. u. a könyvtárból távozni, 12-től 1-ig pedig a Muzeumban dolgozom, [...]. A mult századi hirlap-kivonatok szépen gyűlnek, a Könyvészet és Repertoire 1796-ig egészen készen van; mikor hol adhatom át?

Tekintetes

Dr. Badics Ferenc

tanár urnak

Budapest”

Ms 796 / 77

BADICS FERENC-nek írt levél

Budapest, 1886. okt. 25. (3737/45/~~108~~116.) [jav. piros filccel]

„Kedves Tanár Ur!

Művem „Komárom 1848-49-ben” most fejezem be néhány függelékkel és ehhez az ott szerepelt jeles férfiak életrajzát csatolom; kezeim közt van Szilágyi-Sztojkovits Péternek 1871. január 14-kén Ujvidéken kelt levele autobiográfiájával.

Most azt szeretném tudni él-e ezen jeles ember mint honvéd alezredes, kinek művét „Komárom 1849” von Szillányi (sic!) haszonnal forgattam és mi sors érte 1871 óta, miért változtatta nevét Szilányira (egy l-el írva) sat. Ha ő nincs Ujvidéken, a rokonok is adhatnak fölvilágosítást, ha ott él, talán még írna is életrajzához amit Egervárynak írt 1871-ben, valamit.

Kérem mielőbbi becses válaszát [...]

Tekintetes

Dr. Badics Ferenc urnak főgymnasiumi tanár

Ujvidék

Ms 796 / 78

BADICS FERENC-nek írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 79

BADICS FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 29. (4336/135.)

„Tisztelt barátom!

Őn igen el van keseredve, bizony a sok munka idegessé teszi az embert; az is igaz, hogy mi vagyunk a rabszolgák, a kik dolgoznak és nem élvezzük kellőleg munkánk gyümölcsét [...]. Ne fessük azért az ördögöt feketébbre mint a milyen, inkább sárgára az irigység színére és a butaságéra. Én minden szombaton együtt vacsorálok Klamarikkal, Heinrich-el, Szarvassal sat. ismerem az itteni hangulatot; új söprű jól söpör, aztán elkopik az is; minden a régi bölcs kerékvágásba zökken vissza; de nem is akarnak mást, csak annyit, hogy a tanárok ne szerkeszsenek olyan lapot, a hol a miniszteriumot szidják; ki szeretné ezt [...]. Tehát szent legyen a béke [...].”

Ms 796 / 80

BAER IGNÁC-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 81-82

BAGI LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 83

BAHÉRY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 84

BAK IZRAEL-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 85-86

BAKK ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 87

BAKÓ SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 88

BAKSAY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 89

BAKY GEDEON-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 90

BALASSA ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 91

BALASSAGYARMATI FŐJEGYZŐI HIVATAL-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 25. [jav. ceruz.] (3955/18.)

„Tekintetes Főjegyző Ur!

Miután a Vasárnapi Ujság évi hírlapkimutatásában a Nógrádmegyei Hivatalos Hirdetőnek már XXIV. évfolyama figurál, de én évek óta nem láttam ezen hivatalos lapocskát; kérem szépen méltóztassék velem tudatni, jár-e még a nevezett lap; ha jár, kérnék abból X boríték alatt egy legújabb számot is sziveskedjék mielőbb küldeni.

Becsés választát kéri

kész szolgálja

Szinnyei József

Egyetemi Könyvtár

A Megyei Főjegyzői hivatalnak

Balassa-Gyarmaton”

Ms 796 / 92

BALÁSSY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1874. máj. 16. (1786/31.)

„Főtisztelendő Esperes Ur!

Igen sajnálom, hogy becses levelében kért megbízásnak nem felelhetek meg óhajta szerint, ugyanis a Codex Dipl.-ból éppen a kért kötetek hiányoznak nálunk is [...] az az átká a mi könyvtárunknak, hogy a könyvek nincsenek megszámozva s így revisio vagy pontos kezelésről szó sem lehet; azonban figyelembe tartom ezen könyvet is, talán rábukkanok. Most czédulázom éppen az erdélyi hírlapokat a Repertorium számára s a Nemzeti Társalkodóban sok érdekes cikket s ötvennél több oklevelet találtam a székelly nemzetre vonatkozólag; hanem szépen jellemzi könyvtárainkat az is, hogy a Hon és Külföld kolozsvári lapból az 1843-1847. évfolyamok mind a három könyvtárban hiányoznak [...].

Főtisztelendő

Balássy Ferenc Esperes-Plébános urnak Török-Szent-Miklóson”

Ms 796 / 93

BALÁSSY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1874. nov. 7. (1831/76.)

„Nagy munkám egyik részét a Tud. Repert. I. k. „Történelem” bevégeztem a szöveg 40 ív, a register hozzá 32 ezer czédulán 7 nyomtatott ív, ebből kitűnik, hogy főtisztelendőséged neve 39-szer fordul elő a folyóiratokban; magam is örülök ezen óriási munkám és hogy én is adhatok át egy hasznos kézikönyvet a nagy közönségnek.”

Ms 796 / 94

BALÁSSY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 18. (2464/89.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Egy különös kéressel alkalmatlankodom, de bízva szívésségébe és minden tudományos cél előmozdítását munkáló törekvéseiben, bizton hiszem, hogy igyekezetemben segítségemre leend. A gyászjelentések (parte czédulák) fontosságát érzékelvén, elhatároztam magamban azok összegyűjtését; miután ez csak akkor lesz használható anyag, ha igen de igen sokat gyűjtünk össze, tehát én mult december óta kezdtem meg azok gyűjtését, 258 egyén ígéretét bírom, hogy gyűjtenek számomra, eddig begyűlt 10 ezer, még a jelen év végével 20 ezerre akarom azok számát szaporítani; miután Főtitelendő urnak kerületeiben nincsenek ismerőseim; bátor vagyok felkérni gyűjtse össze minden válogatás nélkül mind azt mit lehet, egyből 2-3 példányt is szívesen veszek, mert ezeket más gyűjtőknél kicserélem; ha nem veti meg kérésemet és kis csomag együtt lesz kérem bérmendetlenül hozzám felküldeni [...].

Egyetemi Könyvtár

Szinnyei József

Ms 796 / 95

BALÁS ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 96

BALÁS ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1890. decz. 28. (4603/402.)

„Igen tisztelt Igazgató Ur!

Szívésségeit megköszönnvén, ismét becses közreműködését kérem Blaskovits Józsefről, ki több munkát írt a selyemtenyésztésről, életrajzi adatokat nem tudok találni, Haan Békésmegye leírásában csak rangját említi, Wurzbach Meyer Nagy Convers. Lexikonára és Piererére hivatkozik, de ő se ad róla dátumot, tehát ott sincs; lehetetlen hogy az Önök intézetében a század elején ne történt legyen róla valami említés vagy a külföldi munkákban; igen kérem Nagyságodat, adjon róla bármily csekély fölvilágosítást.”

Ms 796 / 97

BALÁS ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 98

BALÁS ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 99

BALÁS IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 100

BALÁS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 101

BALÁS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 19. (4569/368.)

„Sajnálattal kell tudatnom Önnel, hogy összeköttetésem nincsenek, egész életemet a könyvtár és ehhez tartozó működés foglalta le. Annyit tapasztaltam, hogy a fővárost a vidékiek Eldorádónak tartják, én cifra nyomorúságnak látom azt; a ki teheti ne cserélje fel a vidéki száraz kenyeret a képzelt pecsenyéért.

Tisztelettel

Sziny-

nyi

Tekintetes

Balás Sándor urnak Paks”

Ms 796 / 102

BALATON JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 103-104

BALÁZS FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 105-106

BALÁZS JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 107

BALAZSOVICS KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 108

BALAZSOVITS NORBERT-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 109

BÁLINT GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 110

BÁLINT SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 111

BALITS ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 112

BÁLINTFFY BÁLINT-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 113

BALKAY ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 114

BALLA MÁTYÁS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 115

BALLAGI BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 116-118

BALLAGI GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1889-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 119

BALLAGI JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 120

BALLAY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 121

BALLÓ MÁRTON-nak írt levél

Budapest, 1891. aug. 31. (4823/213.)

*„[...] a múzeumi hírlapok közül egy számot se ajándékozhatunk el, még ki se kölcsönözhetünk.
1849-ben Kolozsvártt csak a Honvéd létezett [...].*

Tek. Balló Márton urnak Csik-Szeredán”

Ms 796 / 122

BALÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 123

BALÓ SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 124

BALÓ TASSILÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 125

BALOGH ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 126

BALOGH FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 127

BALOGH GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 128

BALOGH GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 5. (4346/45.)

„Saját életrajzát s Éhen Gyula urét szintén, köszönettel vettem; az első rendben van, sajtó alá is került; de a másokra jövő évben kerül a sor; akkor a szükséges pótlékokat is beküldheti. Igen szívesen fogadok hasonló önéletrajzokat a munka teljessége szempontjából; sőt régibb írókra, könyvekre vonatkozó adatokat is.

Tisztelője

Szinnyei József

N. Muzeum

Balogh Gyula urnak

megyei főlevéltárnok

Szombathely”

Ms 796 / 129

BALOGH IMRÉ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 130

BALOGH IRMÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 131

BALOGH JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 132

BALOGH JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 133

BALOGH JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1890. máj. 2. (4342/141.)

„Különösen tisztelt Uram!

Az életrajz megérkezett és sajtó alá is megírtam, csak az a bökkenő, hogy kissé rövid, szeretném kikerekíteni, nem a jelennek írunk, de a jövőnek és ily nagy munka, elég ha egy században egy jelenik meg; kérem azért szíveskedjék adataimat kiegészíteni:

[...]

Dr. Balogh Jenő urnak

m. kir. főügyészégi fogalmazó

Budapest”

Ms 796 / 134

BALOGH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 135-136

Vasadi **BALOGH LAJOS**-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 137

BALOGH PÉTER-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 138

BALOGH SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 139

BALOGH TIHAMÉR-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 140

BALOGH VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 141

BALOGH ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1876. febr. 11. (1907/6.)

„Kedves régi jó barátom!

Szives soraidra azonnal kellett volna válaszolnom, de éppen akkor végeztem be a Repertorium II. kötetét; ezt a világba, a mi kis világunkba kellett bocsátanom; éppen akkor Trefort miniszter ő exc. rám ruházta a kézi könyvtárunk (9000 kötet) lajstromozását, számozását és a lajstrom kinyomatását, mindezt én vezetem szerkesztem, még pedig hamarosan kell megkészülnie; az apróbb dolgokat nem is említve, tehát eléggé menthető hanyagságom, hogy legkedvesebb magán ügyemet halasztom.

Most azonban kívánságodnak eleget téve válaszolok röviden a következőkben. A humorisztikus dolgokat én is gyűjtöm rég időtől fogva, talán azon naptól kezdve, midőn együtt sétálva Pest utcáin, Te egy humorisztikus lap megindítását tervezted [...] gyűjteményem természetesen igen hiányos mint mind oly emberé, ki erejét, figyelmét sokfelé forgácsolja. [...] ha később tervemmel föl hagyok lapjaim nagyrészét (Üstökös, Borsszem Jankó kivételével, mert ezek teljes példányok) rendelkezésedre fogom bocsátani. Az itteni antiquariusok lapokat csak mázsaszámra vesznek és adnak még az 1848/9 Közlöny se kell nekik, ha véletlenül akadok ilyesmire, megszerzem számodra, de előbb kell tudnom mit bírsz már. A humorisztikus lapok bibliographiáját közöltem a Magyarország és Nagyvilágban 1873. 9. sz. [aláhúzás általam Gy. J.] azt hiszem akkor teljes volt a jegyzék (48 féle lap).

Gyűjteményem kiterjed az 1848/9. minden nyomtatványra, ezt a tért cultiválom most kiválólág és becses figyelmedbe ajánlom.

[...] általad olajba festett arczképen és egy Falstaf-féle kép, melyek mint emlékeztető jelek barátságodra, szüntelen emlékembe hozzák a rég mult napokat; [...] hét fiam közül három él, az első egyetemi hallgató és tanárjelölt írja a tudományos műveket, második biztosítási hivatalnok, az utolsó még szopik [...]. Életpályámat hosszú volna leírni de felesleges is; míg én küzdöttem a létért, „te a bajoktól távol saját ökreiddel szántattad földedet!” [...].

Tekintetes Balogh Zoltán földbirtokos urnak

Berettyó-Ujfalun”

Ms 796 / 142

BALOGH ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1876. márcz. 7. (21911/10.) [jav. ceruz.]

[egyéb levél]

Ms 796 / 143-144

BALOGHY DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 145

BAMBERGER BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 146

BÁN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 147

BÁNÁTHY EMIL-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 148

BANCSÓ MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 149

BÁNFALVI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 150

BÁNFI (Barnch) JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 151-152

BÁNFI ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 153

BANGHA SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. aug. 17. (3727/98.)

„A jegyzékben embereim mulasztása miatt többet kértünk, mint mennyi hiányzott; újabb vizsgálat szerint a „Nyitrai Közlöny”-ből hiányzik az 1881. évfolyamból a 3-dik szám, az 1883-dik évfolyam egészen hiányzik, többi megvan és negyedévenként küldetik, [...] hiányzó lapokra nézve kérem szives közreműködését. Holnap Kassára utazom.

Tek. Dr. Bangha Sándor urnak

megyei ügyész és a „Nyitrai Közlöny”

kiadó-szerkesztője

Nyitra”

Ms 796 / 154

BÁNHEGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 155

BANKE ANTALNÉ -nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 3. (4781/171.)

„Tisztelt Nagysád!

[...] megbízásában eljárta, habár siker nélkül; azonban jövőre nézve is felvilágosításul szolgálhat magyarázatom.

A muzeumi hírlap-könyvtárból még házon kívül se adunk ki hírlapokat, annál kevésbé vidékre, mert ezek most már nálunk őriztetnek meg teljes számban; itt azonban mindenki megtekintheti sőt ki is írhat belőlök [...].

Szinnyei József
a m. n. muzeumi hírlap-könyv-
tár
őre”

Ms 796 / 156

BANKOS KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 157

BÁNOCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 158

BÁNYÁSZ MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 159

BARAKONYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 160

BARANYAI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 161

BÁRÁNY GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 162

BÁRÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 163

BARÁTH FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 164

BARÁTH FERENC-nek írt levél

Budapest, 1888. júl. 18. (4025/138.)

„T. Tanár Ur! Sajnálom, hogy nem utazhatom pénteken, még sok a teendőm [...]”

Ms 796 / 165

BARBIERIK TITUSZ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 166

BARCZA KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 167

BARDÓCZ LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1877. márcz. 18. (2029/15.)

„[...] írtam a Samarjay irodában, ott töltött 9 évi szolgálatom alatt működött egyének krónikáját [...]. Ön működését figyelemmel kísérttem, örültem diadalainak, sajnáltam és részvéttel voltam szenvedései, fájdalmai iránt; többször levéllel akartam fölkeresni, így ez év elején életrajzi adatkért, midőn az Egyetemes M. Encyclopediában bő életrajzára akadtam [...] leírhatnám küzdelmeimet az élettel, míg vagyonom elpusztult [...] most pedig harcolok az új áramlat ellen (a sok kenyér-irigy-hivatal-vadász s más parasit-haddal), de minek untassam.

Könyvtárunk, melynek ideiglenes igazgatója vagyok, a klastromok mult századi elkobzott könyvkészleteiből gyarapodott leginkább, a legujabb időkhöz, annak a tudomány jelen színvonalára állítása végett igen kevés történt; pár év alatt azonban az évi 2000 frt átalány 5000 ftra emeltetett s jelenleg még külön 7000 ft rendkívüli évi dotációban részesül, mely 4 évre vétetett fel a budgetbe. Most tehát mi is mozoghatunk, hanem úgy, hogy elsősorban a hiányok vétetnek tekintetbe és a karok kívánalmai [...].

Jelenleg igen lekötött a „Természettudományi és Mathematikai könyvészet” melyet fiammal együtt készítettünk és eddig sajtó alá rendeztem az A – H betűt = 100 ívet.

Tek. Dr. B. L. urnak

K. – Vásárhely (Erdély) Szászfalun”

Ms 796 / 169

BARDÓCZ LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 7. (3776/147.)

„Igen tisztelt barátom!

Sok bajom volt fiam Kolozsvárra költöztetése, Otmár fiam házassága és most nőm súlyos betegsége miatt, azért könyvtára eladásával még nem végezhettem, igen nehéz idők járnak a tudományra nézve, [...]”

Ms 796 / 170

BARDÓCZ LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. máj. 14. (3850/56.)

„Tisztelt régi barátom!

A könyvekre bizony rossz idők járnak, de azért ne mondjunk le a reményről. Az itteni nagy könyvtárak nem állanak antiquarokkal direct összeköttetésben, azért Ön megpróbálhatja a Gescheftet egyikkel vagy másikkal, de mégis sikeresebb lenne ha a kolozsvári egyetemi v. szebeni akadémiai s ilyes könyvtáraknak ajánlaná föl könyveit [...]”

Ms 796 / 171

BARKASSY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 172-173

BARNA IGNÁCZ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 174-175

BARNA JÓNÁS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 176

BARNA JÓNÁS-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 23. (4445/244.)

„Bocsánatot kérek, az életrajz előkerült; onnan származott a félreértés, mert Ön nevét Barna I-nek írja könyvei czimén és ebből a bibliographusok Ignácot csináltak, én is ide osztottam be munkáit [...] látogasson meg (Nemzeti Muzeum 30. ajtó balra földszint d.e. 10-ig d.u. ½ 5-ig).

Tisztelettel

Szinnyei József

Tekintetes

Barna Jónás urnak

polgár iskolai tanár

Budapest

VII. Király utca 73.”

Ms 796 / 177

BARNA JÓNÁS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 178

BAROSS KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 179

BARÓTI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 180

BARTI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. febr. 22. (4224/23.)

„Nem mulaszthatom el hogy az én jóakarómnak, kinek nagyrészt köszönhetem jelen működésem sikerét, nyolczvanadik születésnapjára szívből jövő legjobb kívánataimat jelentem. Adja Isten, hogy mindnyájunk öröme, irodalmunk dísze s társadalmunk javára még sok évig éljen és működjék.

Hű barátja

Szinnyei

nyei

Nagyságos

Dr. Barti József urnak

a m. tudom. akadémia tagjának

Budapest

I. kerület

Atilla utca 25.”

Ms 796 / 181

BÁRSONY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 182

BARTA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 183

BARTHA BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 184

BARTÓK BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 185

BARTSCH SAMU-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 26. (4486/285.)

„Verédy Károly Paed. Encyclopaed. nem találtam életrajzát. Talán más munkában jelent az meg. Sziveskedjék azt megírni legalább néhány sorban, mert különben irod. működése életrajz nélkül fog megjelenni.

Sürgős!

Tisztelettel

N. Muzeum

Szinnyei József

Nagyságos

Dr. Bartsch Samu urnak

tanító-képző intézeti

igazgató

Baja”

Ms 796 / 186

BARTHOS JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 187

BÁSZEL AURÉL-nak írt levél

Budapest, 1886. okt. 18. (3741/112.)

„A czimjegyzékből oly kevés példány nyomtatott, hogy abból a legjobb akarat mellett sem küldhetünk, de kapható 60 krért Kilián Könyvkereskedésében, oda tessék fordulni.

Tisztelt

Szinnyei

Tekintetes

Dr. Bászel Aurél urnak

főgymn. tanár

Fehértemplom”

Ms 796 / 188

BARTHA BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 189

BÁTHORY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 190

BÁTHORY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 15. (4563/362.)

„Igen tisztelt Igazgató Ur!

Bocsánatot kérek hibámért, de ez oly fátum, melynek magyarázatára képtelen vagyok; midőn becses önéletrajzát megkaptam, már az életrajz készen volt és azt átdolgoztam, de a születés hely benn maradt kéziratomban, melyet hogy ezt honnan vettem, eleget kutattam, talán ha másutt nem fordult elő Wutz Névkönyvében a Baló tanár urával fölcseréltem, ez is oly véletlen az én nagy scrupulitásom mellett, hogy alig értem, midőn egyes adatot kétszer sőt háromszor is megszoktam nézni. A hibát fölfedeztem a kinyomatott íven, de már késő volt; példányomban kijavítottam, a kötet végén publikálom is, sőt a Pótlék kötetben ismétlem; az eredeti önéletrajzokat pedig megőrizem, melyek többeknél mellékes becses adatokat tartalmaznak és így azok valamely nyilvános levéltárba, talán a muzeuméba kerülnek. Bocsánatot kérek ismétlen és maradtam

tisztelője

Szinnyei József

Nagyságos

Báthory László urnak

főreáliskolai h. igazgató

Budapest”

Ms 796 / 191

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 4. (2328/80.)

„Kedves barátom!

Igen kedvesen lepett meg a ma [...] érkezett színlap, mert éppen a komáromi előadásokkal foglalkoztam és azok közt Tündér Ilona előadásával is – mintha csak gondolatomat találta volna el, oly annyira kapóra jött. Tudtam hogy nagy eredményt nem várhatunk, de azért jó lesz a lapban is köszönetem nyilvánítani, talán arra több is jó? Azt hiszem, ha művemet végig vihetem, sok hasznos dolgot fogok a későbbkori színész- és irodalomtörténetírók számára hátrahagyni [...].

Tekintetes

Báthory Románcsik Mihály urnak a

„Színészeti Közlöny” szerkesztőjének

Kassán”

Ms 796 / 192

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 11. (2379/4.)

„[...] legujabban a gyászjelentéseket (parteczedulákat) és ujabb szinlapokat is gyűjtöm, talán nem esik nehezére ha itt-ott a nyomdában vagy másutt is szives lesz számomra összegyűjteni, majd hálás leszek mindezért. Legujabban megvettem Egressy Gábor hagyatékát (levelezését, naplóját sat) de ne mondja senkinek mert ostromolnának; majd ha néhány hónap elmulik küldök abból közölni valót Önnek is; most a komáromi szinügy foglal el egészen, mert csak új dolgot akarok abban adni, hogyan tetszenek Önnek közleményeim?”

Ms 796 / 193

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 21. (2388/13.)

„Tisztelt barátom!

Szives soraival küldött lapokat és régi szinlapokat nagy köszönettel vettem; kérem további buzgalmát ne vonja meg tőlem. A gyászjelentések mindenféle személyről szólók lehetnek 2-2 példányban is, mert más gyűjtőkkel állok csereviszonyban; szinlapokat is a legujabbakat is gyűjtöm, majd évek multán ezek is régiiek lesznek [...]. Az Egressy-féle kéziratokat magam sem ismerem, mert nem vehettem magamnak annyi időt, hogy átlapozhattam volna, de biztosítom Önt, hogy első sorban becses lapját fogom a szemelvényekkel meglepni. [...] törekvésem az volt és most is az lehetőleg ismeretlen adatokat hozni napvilágra, péld. Láng, Pályi életrajza sat. [...]

Ms 796 / 194

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 19. (2505/130.)

„Kedves barátom!

Kedves meglepetésben részesített, midőn a rég várt szinlapokat és sugókönyveket ma végre megkaptam [...].”

Ms 796 / 195

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 2. (2480/105.)

„[...] kérek és mindig kérek, hisz’ összes munkálataimmal kedves barátim támogatására, segítségére szorulok [...] igen köszönöm fáradozásait, reményem, hogy a gyászjelentésekből is szerzett egy csomót [...] örömömre szolgál az, hogy a parteczedula-gyűjteményem már is 10 ezerre szaporodott és nagy hasznát veszem. Bocsásson meg zaklatásomért de nekem nagy örömet szerez minden oly csekélység, miből a jövőre nézve hasznos szolgálatot tehetek. Isten Önnel, tisztelve öleli barátja

Szinnyei

Tekintetes

Báthory Románcsik Mihály urnak

a „Szinészeti Közlöny” szerkesztőjének Kassán”

Ms 796 / 196

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 1. (2598/223.)

„Kedves barátom!

Szives küldeménye ismét kellemesen lepett meg, mert a színlap a 6000 között mindenesetre kiváló helyet foglal úgy a gyászjelentések is éppen ritkaságuknál fogva bírnak előttem érdekel. Mint a komáromi lapokból olvashatta már jutalmat is tűztem ki az ottani régi színlapokra és kalendáriumokra, de még így se fogok sokat összehozni, azért folytatom közleményimet talán októberben [...]. Gyűjtöm nagyban az általános magyar szinészet történetéhez is az adatokat, az itteni megyei levéltárban már két hete hogy másolom a mult századi dolgokat, pedig a nagyobb rész az országos levéltárban van! Kérem továbbra is becses segélyét és szives küldeményét [...].”

Ms 796 / 197

BÁTHORY ROMÁNCSIK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 13. (3631/2.)

„Kedves barátom!

Vándorlásai közben figyelemmel kísértem [...] működését, de a sors nem engedte, hogy a nyárom találkozzunk pedig 26 városban voltam; azonban a mi halad, nem marad [...]. Mindenekelőtt fogadja hálás köszönetemet a küldött színészi reliquiáért, azok nálam jól meg lesznek őrizve, és önéletrajza is, ha felhasználom adatait, halálom után, valószínűleg legkitünőbb nyilvános intézetünkbe kerül, talán a Muzeumba, tehát jó társaságban lesz [...]. Ismét egy szükségét pótló tervem van, de már nem is merem fölemlíteni, mert minden tervem dugába dől. De ha mégis sikerülne egy színészi évkönyvet-naptárt vagy akarmit kiadnia, a melyben színésztársulataink személyzetekkel feltalálhatók lennének, a végén indexel; igen hasznos kézi könyv lenne ez; hát ha még az egyes színész szerepköre, rövid pár sornyi életrajza is neve mellett állana, ha csak annyi is, hogy mikor és hol született, mi volt családi neve? Ezt csak Ön vagy Friebeisz szerkeszthetné

minden évben meg lehetne újírtani, bővíteni! Igen érdekelt autobiographiája, még két lapot ide csatolok, töltesse ki mások által [...] azt hiszem a jó embert az Isten is megsegíti [...].

Báthory Románcsik Mihály urnak

a „Szinészeti Közlöny”

kiadó-szerkesztőjének Temesvár”

Ms 796 / 198

BÁTHORY NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 199

BÁTHORY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 200

BÁTORFI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 20. (3636/7.)

„Kedves barátom!

Sokat akar a szarka [...]. Ez nálam is beteljesedett, mert két leveled fekszik előttem és most mindkettőre kell válaszolnom, pedig sok a teendőm, rendkívül sok. A Vasárnapi Ujság számára induló kimutatás számára eddig 314 idei magyar lapot tudtam felkutatni, kell még 100, pedig egy hét múlva szedik a cikket erősen. Majd küldök belőle. Cikket kérsz a fiókomból; talán olvastad naplójegyzeteimet a Paedag. Szemlében, azt az ide mellékelt füzetből ollózta ki Rill; ez az összes paedagogiai tudományom; a fiókomban most 48/49-ki dolog van, mert a nyomda vár a Hazánk februári füzetére valóra a „Komárom 1848-49” cikkemhez.

Köszönöm a küldött v. küldendő szomorú-jelentéseket és kérdőlapokat, még csatolok ide egy párt, lesz ott író több is, csak fogj hozzá embert.

Bátorfi Lajos urnak, a Zalai Tanügy szerkesztő- és kiadó-tulajdonosának

Nagy-Kanizsán”

Ms 796 / 201

BÁTORFI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1889. okt. 19. (4170/82.)

„A május 9-kén érkezett 71 parteczedulát köszönettel megkaptam, és igen szépen kérem a folytatást!

Jelenleg minden időmet a Magyar írók életrajza foglalja el, mely valahára sajtó alá kerül.

Bátorfi Lajos urnak, a Zalai Tanügy szerkesztő- és kiadó-tulajdonosának

Nagy-Kanizsán”

Ms 796 / 202-205

BÁTORFI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1889-1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 206

BATSCH SAMU-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 207

BATTLAY IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 208

BAUER SIMON-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 209

BAUMGARTEN IZIDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 210

BAUMGARTEN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 211

BAY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 212-213

BAY ILONÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 214

BECK HUGÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 215

BECK DÉNES-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 216

BEDE JÓB-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 217

BEDŐ ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1872.

[látogatás bejelentése]

Ms 796 / 218

BEDŐ ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1878. márcz. 10. (2084/9.)

„Nagyságos fő-erdőtanácsos ur!

A „Természettudom. könyvészet” nyomtatása Hig haladt, midőn értesülök Kanitz által Ratzeburg: Forstmänner-Biogr.-Lexikon”-áról melyben magyarok életrajzai is találhatók; kérem igen szépen Nagyságodat juttassa ezen művet mielőbb kezemhez (nem is kétlem hogy bírja) én azt a legrövidebb idő alatt köszönetem mellett visszaszolgáltatom. Szíves üdvözlettel maradtam

híve

Szinnyei József

Nagyságos
Bedő Albert fő-erdőtanácsos
urnak

Budán

a várban
a pénzügyminiszteriumban”

Ms 796 / 219

BEDŐ ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 220

BEERVALDSZKY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 221

BEGEDI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 222

BEHYNA GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 223

BEIWINKLER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 224

BEKE ANDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 225

BEKE ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 14. (2398/23.)

„Nagyságos Uram!

Multkori találkozásunk alkalmával szíves volt megigérni, hogy egy nagy csomag gyászjelentést kegyeskedik gyűjteményem számára megküldeni. Ezt annál nagyobb örömmel fogadom, mert Erdélyben kevés az összeköttetésem; eddig Szabó Károly Kolozsvárról és Koncz József Marosvásárhelyről küldtek néhány százat [...]. Továbbra is kegyeskedjék szíves figyelmét a gyászjelentések körében való összegyűjtésére kiterjeszteni, hogy ezáltal gyűjteményem az erdélyiekkel és mindenesetre szélesebb körből érdekességében nyerjen [...].

Nagyságos Beke Antal kanonok urnak Gyula-Fejérvárott”

Ms 796 / 226

BEKE ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 16. (2400/25.)

„Megkaptam a gyászjelentéseket, melyeket kegyes volt gyűjteményem számára átengedni; bocsássa meg türelmetlenségemet, hogy tegnapelőtti levelemben sürgetve kértem azok elküldését [...]. Azonban ne vegye rossz néven ha ismét kérem, tartsa figyelemben gyűjteményemet és érdeklőben csináljon becses körében egy kis propagandát, gyűjtsön össze ezután is a mit lehet és alkalmilag szíveskedjék elküldeni [...].”

Ms 796 / 227

BEKE ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 2. (2629/254.)

„[...] Az ujonnan küldött csomag igen is bevált gyűjteményembe és az mindenképpen becses aquisitio [...]. Örülök különösen annak, hogy fogadásomat, melyet mult évi nov. hó 20-kán tettem 20 ezer gyászjelentés összegyűjtésére most már bizton megnyerem, lévén jelenleg 17,500 darab

egyres példányom (duplumokat nem számítva) és így egyúttal azt is megmutathatom, mint lehet szorgalommal és kitartással rövid idő alatt nagybecsű gyűjteményt szerezni (a régi 1850-ig megjelent gyászjelentések száma meghaladja nálam az 1500-at!) [...].”

Ms 796 / 228

BEKE ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 11. (2680/305.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Uram!

Legközelebb vett becses küldeménye, igen kellemes meglepetés volt rám nézve, minthogy abban Jurini, Görög és Zlamál tisztelendő urak szíves közreműködésükkel, a miért ezúttal Nagyságodnak és nevezett uraknak hálás köszönetemet nyilvánítom, gyűjteményem, melynek becse és használhatósága napról napra emelkedik, ritka régi szomorújelentésekkel is gyarapodott; jelenleg 19,500 példánnyal bírok (a duplumokat nem számítva). Ily lelkes ügybarátok segélyével 4-5 év alatt százezerre is felvihetem azok számát. Kérem továbbra is kedves Nagyságodnak szíves segélyét és figyelmét [...].”

Ms 796 / 229

BEKE ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 13. (3782/153.)

„Igen tisztelt Nagyságos Ur!

A kegyesen hozzám küldött 58 db szomorújelentést megkaptam és köszönetem nyilvánítása mellett bekebeleztem; legujabban gyűjteményem a bold. Pauler Tivadar Ő Excell. 1576 darabból álló parteival szaporodott, most már páratlan ezen 42 ezerből álló collectió! [...]

Küldöm a M. írók Névtára első ívét; ez ugyan kissé összezsugorodik, de az akadémia nem akar 8 kötetre valót áldozni, lesz tehát 4 kötet, de ez aztán nélkülözhetetlen kézikönyv lesz minden magán- és nyilvános könyvtárban.

Boldog ünnepeket kívánva, magamat nagyrabecsült Kegyeibe ajánlva maradtam

Nagyságodnak

kész szolgája

Szinnyei József

Nagyságos és Főtisztelendő

Beke Antal kanonok urnak Gyula-Fehérvár-ott”

Ms 796 / 230

BEKE ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1886.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 231

BÉKEFFY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 23. (1874/39.)

„[...] 1846/47-ben Győrött jártam az akademiára és Békeffy György [a címzett a fia!] ügyvéd urnál voltam szálláson, ez igen kedves családnak én sok kellemes napot köszönhetek, de még azt is hogy most „Szinnyei”-nek és nem másnak hívnak, erre B. ur figyelmeztetett legelőször [...]. A küldött forradalmi nyomtatványok egytől egyig igen érdekesek és csak egyet ismertem közülök a komáromi capitulationalis pontokat, mert én is ott voltam, [...] ha környezetében hasonló emlékeket, úgy azon két évben nyomtatott könyvet vagy füzetet felfedezne és megszerezne számomra, nagy örömet okozna nekem általok; ez ügyben szíves közreműködését felkérve, viszontszolgáltatást pedig felajánlván, várom szíves sorait [...].

Békeffy Jenő urnak Nezsider

[Sz. náluk lakott!]

Moson megyében

Győrben”

Ms 796 / 232

BÉKEFFY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. szept. 1. (1878/37.)

„[...] Jól esik olykor visszaemlékezni az elmúlt gyermek- és ifjú korra, a rákövetkező izgalmas évekre, hol én is tevékeny részt vettem, azután a sors szeszélye által ide-oda hányattatásomra [...] végre a csendes otthonra, hol szerető család vesz körül; [...] ide mellékelem arczképemet [...] ha édes atyja és mamája mégse ismernének a régi izgága fiúra, megemlítheti hogy akkor „Ferber” volt a nevem és Beöthy Zsigm. a tutorom, Komáromból kerültem Győrré [...]. A küldött nyomtatványokat a Hon aug. 24. számában közöltem, igen érdekesek [...]. Gyűjtök [...] minden nyomtatványt a mi 1848/9-ben megjelent hazánkban, vagy azután is bárhol, ha ez szabadságharcunkra vonatkozik, legyen az osztrák, német, tót, egyes lap vagy könyv, kép vagy egyéb ily ereklje, még ha Bécsben jelent volna is meg, miután ezen város is sokban összefügg a mi küzdelmeinkkel. Kérem szeretettel, ha éppen ilyesmi akadna kezébe és nélkülözheti, küldje el, hasznos szolgálatot teend vele szabadságharcunk történetének megírása körül. A propos ott Németovároton jelent volna meg 1848-ban egy német hirlap vagy folyóirat, czimére nem emlékezem „Lucifer vagy „Satan” ilyenféle, nem létezik az már sehol?”

Ms 796 / 233

BÉKEFFY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1877. márcz. 31. (2034/20.)

„[...] Az érdekes forradalmi dolgokat igen köszönöm, nagyrészt beváltak gyűjteményembe. Most állítom össze az 1848-49-diki magyar lapok kimutatását, mely a „Magyar Könyv-Szemle” májusi füzetében fog megjelenni. Gyűjteményem leggazdagabb a „Kossuth Hírlapja”-t és a „Közöny”-t illetőleg, de a többire nézve igen szegény, így a győri „Hazánk”-ból csak egy számom van, a „Komáromi Értesítő”-ből alig néhány szám, „Márczius Tizenötödike” márcz. és apr. számait nem bírom, a győri „Der grosse Pfaffenwicher” két számát, úgy a magyar-óvári „Der emanzipirte Satanas” tizenkét számát soha sem láttam, így vagyok a többi ephemer lapokkal is, pedig ezekről is szeretnék írni, ha azon a tájon léteznének ilyenek, szívesen küldenék cserében a Közöny és Kossuth Hírlap-jából ez utóbbiból csak a 149-dik szám hiányzik [...]”

Ms 796 / 234

BÉKEFFY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. okt. 25. (2656/281.)

„Kedves Öcsém Uram!

A napokban kezembe került egy 1849-ki nyomtatvány, melyet a rájegyzett név szerint Öntől kaptam még 1875-ben; [...] mi azóta egymással szellemileg se találkoztunk, pedig [...] hálával emlékszem szüleire kiknél kosztban voltam [...]. Én [...] irodalmi és könyvtári működésemen kívül itt élem a fővárosban egyformán napjaimat; két fiam el van helyezve az idősbik a muzeumi könyvtárnál, ki Finországból hozott feleséget, már unokám is van; másik az első hazai takarékpénztárnál hivatalnok, 3-dik az első elemi osztályba jár [...]. Legujabban a színészetre vonatkozó nyomtatványokat is gyűjtöm, színházi emlékkönyvecskéket, szinlapokat (ebből van 7000), verseket, mert a hazai színészet történetével foglalkozom; továbbá családtörténeti életrajzi és statisztikai szempontból gyűjtöm a gyászjelentéseket (parteczedulákat) van már 18,500 darab. Ezen gyűjteményem azonban csak úgy lehet teljes és hasznos, ha minél több jó emberem segédkezet nyújt és gyűjtenek számomra. Ön kedves Öcsém már régen megértette működésem hasznosságát és szíves volt azt küldeményeivel elősegíteni, kérem jelenben is szíveskedjék körében ezen eszmét terjeszteni és lépjen meg mielőbb egy csomaggal, igen megörvendeztetne! A gyűjtést minden válogatás nélkül tegye; van minden családnál egy-két példány szinlap és parteczedula céltalanul félretéve, nálam pedig az közérdekűvé válik.

Tek. Békeffy Jenő urnak Nezsideren”

Ms 796 / 235

BÉKESSI MÁRK-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 236

BÉKESSY PÉTER-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 237

BÉKÉSI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 238-239

BÉKÉSSY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 240

BELÁNYI TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 11. (4381/180.)

„A Magyar Írók Élete és Munkái számára sziveskedjék életrajzát és munkáinak (cikkeinek is) jegyzékét hozzám beküldeni; mert én nem egyedül az önálló munkát (esetleg füzetet) írt egyéneket tartom íróknak, de azokat is, kik cikkeikkel némi figyelmet keltettek.

Tekintetes

Belányi Tivadar urnak

képezdei tanár Csáktornyán”

Ms 796 / 241

BÉLAY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 242

BÉLDI IZOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 243-244

BELHÁZY EMIL-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 245

BELICZAY ELEK-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 246

BELICZA JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 247

BELEZNAY ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 248

BELEZNAY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 8. (4552/351.)

„Tisztelt Uram!

Igen sajnálom, hogy fölhívásomat mellőzve, holmi mende-mondákra hallgatott és nem nézte meg munkámat, mely a m. t. akadémia támogatásával jelenik meg és oly munka akar lenni, melyben a kutató minden irodalommal foglalkozó egyénről (az egészen jelentékteleneket ide nem értve) tájékozást nyerhet; szóval hasznos kézikönyv az 5-ik füzet végén lévő Belleciusig 1372 életrajzot foglal magában. Miután hirdetve találtam egy verskötetének megjelenését, tehát tudva azt, hogy évekig verselt, Ön nevét és irod. működését is fölvettem, természetesen úgy a hogyan tudtam. Miután Pótlékkötet is lesz, abban majd a hiányt kipótolhatjuk.

Isten Önnel!

Tisztelettel

Szinnyei József

Tekintetes Beleznay László urnak

kir. közjegyzősegéd

Jászberény”

Ms 796 / 249

BELEZNAY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 250

BELEZNAY PÁL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 251

BELKY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 252

BALLAGH ALADÁR-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 253

BELOHORSZKY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„[...] a M. Athenásból írtam meg az életrajzot [...].”

Ms 796 / 254

BÉM JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 255

BENCsik JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 256

BENDEKOVICH ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 257

BENDTNER JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 258

BENEDEK ELEK-nek írt levél

Budapest, 1890. okt. 22. (4523/322.)

„A hirlapirodalmi kimutatásom csak 1886-ban jelent meg, külön-nyomatban; az ideit átvették a Könyvkereskedők által ez évben 1890-re kiadott Magyar-Könyvészet végén [...].

Benedek Elek urnak országgyűlési képviselő Budapest VII. Erzsébet körút 12.”

Ms 796 / 259

BENEDEK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 260

BENEDEK LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 261-262

BENEDEK SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 263

BENEDIKTY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 264

BENES JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 265

BENICZKY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 266-267

BENICZKY BAJZA LENKÉ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 268-269

BENICZKY KULIFFAY IRMÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 270

BENICZKY FERENCNÉ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 271

BENKHARD JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 272

BENKÓ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1889. febr. 26. (4100/12.)

„Különösen tisztelt Tanár Ur!

Szilágyi Sándor igazgató ur szívesességéből értesültem, hogy T. Tanár ur birtokában néhány régibb mult századi szomorújelentés van, melyeket a tudomány érdekében kegyeskedjék följárlani. Bátorkodom ezen kegyességét nagy gyűjteményem számára mely 50,000 ily gyászjelentésből áll igénybe venni és alázattal esedezni, kegyeskedjék azokat részemre átengedni; ez által itt a fővárosban hasznossá válnak azok és én részint a Nemzeti Zsebkönyv, részint az Írók Névtára és más hasonló munkához igen jól fel fogom használni; szíveségeért pedig mindenkor hálás fogok lenni. Kérésem megújítása mellett maradtam kiváló tisztelettel

Tekintetes Tanár urnak

Kész szolgálja

Szinnyei József

Egyetemi Könyvtár

Tekintetes

Benkó Imre urnak

főgymnasiumi tanár Nagy-Kőrös”

Ms 796 / 273

BENKÓ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1889. márcz. 1. (4102/14.)

„Igen tisztelt Tanár Ur!

Fogadja leghálásabb köszönetemet a küldött mult századi négy szomorújelentésért, melyek gyűjteményem kiváló díszét teszik, mert ezek a legritkábbak; van ugyan több e korból, de kevés a magyar nyelvű. Ilyen gr. Károlyi Sándoré (írott). Az első nyomtatott 1749-ből való Kutnár győri apáczáé német szövegű, tenyérnyi nagyságú; írott 1624-ből az Erdődy családból való; egy nyomtatott van ugyan 1633-ból „Joannis D. Keservi” gyulafehérvári ref. püspöké, de ez latin [...]. Ha tisztelhetem T. Tanár urat szállásomon, szívesen kitárom és magyarázom kincseimet [...].

Tek. Benkó Imre urnak ref. főiskolai tanár Nagy-Kőrös”

Ms 796 / 274

BENKÓ IMRÉ-nek írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 275

BENKÓ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1891. nov. 30. (4912/302.)

„Igen tisztelt Tanár Ur!

Szilágyi Sándor ur, nekem jó emberem és volt igazgatóm, átadta az Ön becses levelét, mely még 1889. jan. 29. kelt, de irományaim közt eltévedt és csak most akadtam reá; miért is bocsánatot kérek, hogy az abban írt régi szomorújelentéseket ily későn bár, de igen szépen kérem gyűjteményem számára, mely ez idő szerint az 56 ezer példányt meghaladta; a Magyar Nemzetségi Zsebkönyvnél már is nagy hasznukat vettem és most is jól használom; a tudomány érdekében kérem tehát T. Tanár Urat kegyeskedjék nekem azokat átengedni, szívesen nyújtok értük viszonzószolgálatot és kiváló tisztelettel maradtam

Kész szolgája

N. Múzeum

Tekintetes

Benkó Imre urnak

főgymnasiunai tanár Nagy-Kőrös”

Szinnyei József

a múzeumi hírlapkönyvtár őre

Ms 796 / 276

BENKÓ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

Ms 796 / 277

BENKOVITS ERNŐ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 278-279

BENKÓ HENRIK-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 280

BENKÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jul. 8. (4017/130.)

„Kedves Tanár Ur!

Fogadja legőszintébb köszönetemet szíves közbenjárásáért a küldött szomorújelentéseket illetve; valóban kellemesen lepett meg a Mélyen tisztelt Özv. Bárányffy Albertné – Esterházy Ágnes grófnő kegyessége, melylyel gyűjteményemről megemlékezni méltóztatott; jelentse Ő Méltóságának legalázatosabb köszönetemet. Most is meggyőződtem arról, hogy a nők sokkal több érzékkel bírnak a nemes cél támogatására s hazai törekvések gyámolítására; én se boldogultam volna nehéz munkámban, ha egyedül a férfiak segélyére támaszkodom. 50 ezer szomorújelentésem van, ehhez százezeret kellett összegyűjtenem és csak így írhattam meg a Nemzeti Zsebkönyv genealogiai részét, nem oly jól ugyan, mint óhajtottam, de sokkal jobban, mint azt a gothai 40-50 év óta [...]. Sajnos, hogy a gyűjtésre csak 8 év előtt gondoltam és így a régiekben, értem az 50-60-as év előttiakat, még igen szegény vagyok, de bírom Kedves Tanár Ur ígéretét, hogy a hol épen ily szomorú- és örömdolgos egybekelési jelentéseket talál, mint fölöslegeseket, összegyűjti számomra! A Bárány Ur Ő Méltósága szívesességéből nálam levő Kossuth levelei iránt már írtam Kossuthnak Turinba, hogy tőle a közlésre való engedelmet kieszközljem. Várom válaszáat. – A Deák-levelek kikölcsönzése végett az egyetemi könyvtár útján kérelmeztünk; igen kíváncsi, hogy azok se hiányozzanak a teljes gyűjteményből. Szíveskedjék ez ügyben is Ő Méltóságánál közbenjárni [...].

Tek. Benkő József tanár urnak Görccsönben”

Ms 796 / 281

BENKŐ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. aug. 8. (4036/149.)

„[...] én a legnagyobb figyelemmel és gyengédséggel jártam el mind a tulajdonos báró ur, mind Kossuth nagy hazánk fia iránt [...]. Megkérdeztem őt előbb és válasza előtt meghajoltam. [...] arra kérem T. Tanár Urat, nyugtassa meg br. Wesselényi Miklós urat arról, hogy miután minden a legkorrektebbül történt; Kossuth is, kinek szintén megküldöm a Bud. Hírlapot levél kíséretében, a mint eddig is tisztelettel szeretettel viseltetett a család iránt, eljárásom után se leend oka véleményét megváltoztatni.

A lapok pedig bár mit közöltek, de az köztudomású azokból is, hogy előbb Kossuth engedélye kértet ki, nem hozhattak semmi sértőt a nemes családról [...].

A küldött szomorújelentéseket nagy köszönettel vettem és a téli hónapokban azokat gyűjteményem számára lemásolván, hálás köszönetem mellett visszaküldöm.

Benkő József tanár urnak Horitniczán”

Ms 796 / 282

BENKŐ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888.

[a levél tárgya: Kossuth levele]

Ms 796 / 283

BENKŐ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. nov. 29. (4077/190.)

„Igen tisztelt Tanár Ur!

Még a múlt hó 12. kelt szives levelére csak most válaszolhatok, szembajom miatt, t. i. az orvos még két hónapra az írás és olvasástól eltiltott [...].”

Ms 796 / 284

BENKŐ KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 285

BÉNYEI GÁBOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 286

BÉNYEI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 287

BENYÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 288

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 11. (1716/49.)

„Kedves Zsigám!

Személyesen akartalak felkérni, de már akkor elutaztál volt s így levélben írom meg kívánságom s alázatos kérésemet. [...] hivatalosan is értesültem az előtted tudva levő örökség felől [...]. Arra

kérlek kedves Zsigám, hogy talán személyes közbenjárásod – s befolyásodat vetnéd a latba, így [...] a bankot kielégíthetném s nyugodtabban nézhetnék a jövő elé. Ismételten kérem szíves közbenjárásodat. Pest-Budán a rokoni kis kör jól érzi magát és tiszteli az ő büszkeségét! Rokoni szeretettel ölel: öcséd Józsi

*Beöthy Zsigmond urnak
a m. kir. legfőbb ítélőszék bírójának
Komáromban”*

Ms 796 / 289

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

[magánlevél]

Ms 796 / 290

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

[gratuláció és jókívánság]

Ms 796 / 291

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1888. decz. 31. (4087/200.)

[új évi jókívánság.]

„Szerettem volna körötökben lenni, de már én oly szárnyaszegett madár vagyok, ki szeretne ugyan elrepülni, de ha nem lehet. Fölesküdtem a Muzeum kötelékébe; azon csekély szabadságot is a mi volt, elvették; itt ülöm ki a hivatalos órákat hűségese [...].

*Ölel szerető
öcséd*

Szinnyei”

Ms 796 / 292

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1889. decz. 31.

[új évi jókívánság.]

Ms 796 / 293

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 29. (4292/91.)

„A jubiláris emlékeztetőt elhelyeztem, Acsády és mások tanácsára, könyvnyomatos lap útján, mert így minden lap átvette, de ha egy-kettőnek adtam volna, talán egyik előbb közli s akkor a többi pár szóval említette volna azt meg.”

Ms 796 / 294

BEÖTHY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 16. (4653/43.)

„Kedves Zsigám!

Fogadd születésed napján tőlem és családom részéről is, azon rokoni szeretetet, melyel irántad mindig viseltettünk [...].

Ölel Józsid”

Ms 796 / 295

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1877.

[magán jellegű távirat]

Ms 796 / 296

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1880. márcz. 27.

„Kedves Zsolt!

Megbízásaidban eljárta. Vámbéry a cikket megigérte de csak a második füzetbe, különben veled is akar beszélni. Csiky minden áron írni fog már az első füzet számára [...]. Szilágyi igéri a cikket [...]. Nem ártana Jókaival is beszélni, azután Ágaival, Eötvös Károlylyal, Kazással, Lankával, Balázs Sándorral és többekkel, de előbb jóváhagyásodat várom. Vadnayval később szólok. Peteleinek is írni fogok. Herman Ottóval is beszélek [...].

Somogyi még múlt szombaton tőlem kérdezte a vacsoránál „Igaz-e hogy B. Zsolt új képes lapot indított meg máj. 1-jén és a Magyarország és Nagyvilág megszűnik?”

„Ma voltam fenn Budán Szász Károlynál Józsi stipendiuma végett és íme, valamiért haragudott, talán mert az ujságok írtak Józsirol? Szóval az ígéretet is kétségbe vonta [...]. Igaz a mondás: szegény embernek még a szerencséje is szegény! [...] Bocsáss meg! Igen rossz kedvem van, bezárom leveleimet és neked minden jót kíván szerető bátyád

Szinnyei József

Z. Beöthy Italia Venezia”

Ms 796 / 297

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1880. ápr. 10. (2221/34.)

„[...] Xantus fog adni cikket és képeket hozzá [...].

Józsai ápr. 1-jén ezt írja: „[...] Az esküvő május elején lesz [...] mindjárt az esküvő napján hazaindulunk [...]”

Ms 796 / 298

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

[magán jellegű távirat]

Ms 796 / 299

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Róma(?), (2279/31.)

„[...] Róma egy irtózatos kőhalmaz a piszkos Tiberissal de corso nélkül, az angyalvár nagy téglavető [...]. Nápolyból egyenesen Pisaba vagy Livorszoba megyek de 1-ső májusig Velenczében maradok, akkor telik le a szabadságom.”

Ms 796 / 300

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

[magán jellegű távirat]

Ms 796 / 301

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 28. (3714/85.)

„[...] a kecskeméti homokon töltöttem öt napot [...].

[...] Most nyomatom az Írók Névtárának első ívét és írnom kell a Hazánk szeptemberi füzetére naplómát. Legujabban a Komáromi Lapokban megjelent „Egy polgártemetés 1835-ben” cikkem, melyet X kötés alatt küldök. Józsai kinevezése a tegnapi hivatalos lapban jelent meg [...]”

Ms 796 / 302

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1887. aug. 21. (3881/87.)

„Kedves Öcsém Zsolt!

Bármint szeretném társaságot élvezni, nem tehetem. Messze idegen országba, járatlan utakon, se erőm, se tehetségem; aztán több is van előttem; még az idén alig utaztam – hivatalosan. Most voltam ugyan Kolozsvárt; onnan hazahozván családomat pár napot Debreczenben töltöttünk; holnapután Nagyváradra, aztán Szalontára s Békésbe utazom; [...]. Szeptemberben Dunántulra megyek; akkor együtt utazhatunk Komáromba.

Sok szépet láttam, Vajda-Hunyad fölér a Markus-térrel [...]. Nem aludtam hétszámra, mert többnyire éjjel utaztunk, nappal gyalogoltunk [...]. Voltam Ujhelyben is, ott tejben vajban fürösztyöttek meg tokajiban, de kellett is azután a pihenés! [...]

Szeretettel ölel bátyád Szinnyei

Z. von Beöthy Universität Professor

Judendorf bei Graz

Ms 796 / 303

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1888. febr. 14. (3961/24.)

„Kedves Zsoltom!

[...] Mennyi a Kisfaludy-Társaság vagyona? és a mult évben mennyit adott ki irodalmi czélokra? Tudasd velem kérlek, mert én nem leszek az oka, ha csillag alatt kell megjegyezmem, hogy nem nyertem adatokat.

Ölel szerető bátyád Szinnyei

Nagys. B. Zsolt urnak

a Kisfaludy-Társaság főtitkárának

Akadémia-palota”

Ms 796 / 304

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1888. aug. 25. (4039/152.)

„Kedves Öcsém és barátom!

[...] Jakab Ödön szinművét kell megnézniünk és minden róla szóló partét kell Dévára küldenem. Most pedig nyaralunk ám igazán! [...]

Csókol hű utitársad

az öreg ur

Nagys. Beöthy Zsolt urnak

egyetemi r. tanár Komáromban

Méltóságos B. Zsigmond urnál”

Ms 796 / 305

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1889. jul. 27. (4152/64.)

- „1. A szombati társaságot Szarvas elutaztával föl akartuk oszlatni, mi tehát elhatároztuk, hogy ezentúl kétszer szerdán és szombaton jövünk össze.
2. Mult szombaton Klamarik, Schmidt, Wolf, egy szolnoki tanár voltunk jelen.
3. Mult szerdán Klamarik, Schmidt és én [...].
5. A budai keddi társaság virágzik, mult kedden voltunk vagy 16-an (Herznél kuglitzunk és a Zöldfánál vacsoráltunk!) [...]
19. Ballagi Aladár miután r. tanárrá kinevezték Angolországba akart utazni.
20. Ballagi Géza [...] a székfoglalóját írja.
23. Borovszky meggyógyult, elfoglalta hivatalát.
24. Vas Bertalan Horvát Istvánhoz gyűjti az anyagát a Muzeumban.
25. Fraknoi Ostendche (?) van. (Nem közlendő a lapokkal.)
26. Károlyi Árpád aug. elején Svédországba utazik Fraknóival.
27. Majláth aug. 10. utazik Párison át Londonba.
29. Hampel Bosniából megérkezett.
30. Hampelné örvendetes eseménynek néz elé.
31. Strobelnek az anyja meghalt.
32. Váradi Gábor nem fog felolvasni.
33. Thallóczy Bosniában van.
34. Zsilinszky Mihály miniszteri tanácsos lesz.
37. Barna nálunk volt a Muzeumban borzasztó állapotban sinylik szegény.
40. A villamos vasuton az egyetem térről ide-oda szalad a vonat, holnap átadják a forgalomnak.
47. Váczy, Erdélyi Pali itt nyaralnak a Muzeumban.
50. Vajda Jánost is itt láttam a legnagyobb hőségben az elmaradhatlan felöltővel a karján.
51. Wenzel Gusztáv is itt sanyarog a Muzeumban poros iratokkal vesződve. Ezért öregedett meg a tudományban?
52. A Timár-ház IV. folytatását elküldtem jul. elején, de a szerkesztőség kézirat-túltengésben szenved, tehát ezentúl a folytatást cikkem megjelenése után két hónappal küldöm. Így alszik el ez is!
53. Az Írók életrajza halad Boross-oknál vagyok; lehet már 2600-on felül kész életrajz.
54. [...] Koncz Józsi [...] Marosvásárhelyről [...] Isten áldását kéri reám és jelenti sajnálatát, hogy nem megyek vele a Tört. kirándulásra.
57. Gyászjelentés-gyűjteményem 51.940-re megy már.
67. Budenz a naphegyen ugor-várában nyaral [...].
68. Szily K. B. Füredről visszaérkezett [...].
73. Tomits Kossuth anyja és nővéreitől mutatott leveleket a 40-es évekből a Farkas-féle hagyatékából, hol több is van.
74. Abel a bányavárosokban van.
75. Muzeumi értekezlet volt, legnevezetesebb pontja a hivatalos- és magán szemét és mikor kell kihordani.
76. Radisicsot a miniszterium küldte ki Párisba (de nem szabad azt hivatalosnak tekinteni.)

77. Peregrény János Németországba utazott a képtárak adminisztrációjának tanulmányozására.
75. Czobor megy Marmarosba a Tört. Társulattal.
79. Szendreynek fia született. Franklin által nyomtatott tudósítást küldött szét.
81. Csánky megjött Eszergomból.
82. Láng Lajos d. u. 8-ig dolgozik a minisztériumban.
83. Dr. Máté Sándor a hírlapok szerint Szilágyi távollétében vezeti az egyetemi könyvtárt.
86. A műegyetem óramutatóját leszedik, az óra míg az assistens nyaral, szünetel.
87. A Kultuszminisztérium aug. elején hurczolkodik; Klamarik nov. 1-től pesti lakos lesz.
89. Pulszky muz. ig. neje Pápán nyaral, az öreg minden szombaton meglátogatja, aug. elején haza hozza s aug. közepén ő Párisba megy.
91. Pulszky Károly itt van, csinálja a katalogust.
92. Schwarcz Gyula a P. Hirlapban cikkezik a görög nyelv mellett.

.
. .
.

No kell még több? Isten veled!

Wohlboran
Z. von Beöthy
Universität Professor
in Karlsbad
(Böhmen)''

Ölel szerető bátyád
Szinnyei

Ms 796 / 306

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1889. aug. 4. (4155/67.)

„Kedves Zsolt!

Tehát a százegy újdonság nem tette meg a kívánt hatást, azért nem is küldök többet, pedig 32 már készen van; [...] ma este utazunk Kolozsvárra mérsékelt jeggyel az I. helyen! Azért aug. 20. körül mégis elmegyek Komáromba, sőt szept. 4-én is; [...].

B. Zsolt Karlsbad
nyi''

Ölel szerető bátyád
Sziny-

Ms 796 / 307

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1889. aug. 21. (4158/70.)

„[...] Szombaton reggel utazom Komáromba [...].

B. Zsolt Komárom''

Ms 796 / 308

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 11. (4422/221.)

„Kedves Öcsém!

Az útlevelet kieszközöltem, de nem vihetem magammal, mert kedélyem nincsen most szép tájak szemlélésére hangolva; akkor nyugodt lélek és vidám kedély kell. [...] július közepén Kolozsvárra utazunk. Ez lesz az összes mulatságom [...]. Az utlevélre kiadtam: a belügyminiszteriumban 4 frt a francia consulátusnál 4 f 65 krt.

Ölel benneteket
szerető bátyád
Szinnyei”

Ms 796 / 309

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Kolozsvár, 1890. aug. 2. (4454/253.)

„[...] Erődy megy esküdni, Széchy kinevezése bizonyos, de nem győzi kívárni [...]. Hegedűs ki most helyi rector alig várja hogy átadhassa a rectori hivatalt [...] megy a hegyek közé [...] Józsiék várják itthon anyósékat, ki [...] ismét eljő félévre. Mi pedig Ferkóval együtt a jövő héten megyünk vissza, hogy az édes nyugalmat élvezhessük és a negyedik füzetet, a mit szép csendesen elvégeztem júliusban megsürgessem a nyomdában; aztán Komáromba megyünk 10 v. 11-kén [...] aztán Fe-hérvárra.

Ölel szerető bátyád
Szinnyei”

Ms 796 / 310

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Budapest, 1891. júl. 6. (4799/189.)

„[...] dolgozom, még pedig jeles eredménnyel; az utolsó füzet óta 5000 partéval elbántam és 2300-al szaporítottam gyűjteményemet; a C. betűs életrajzokat bevégeztem és a D-ből 150-et megírtam. Mr. Z. de Beöthy London”

Ms 796 / 311

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Kassa, 1891. júl. 16. (4810/200.)

„[...] Petzet kinevezték; Erdélyi Pali Sárospatakra akar menni tanárnak [...].

Z. v. Beöthy Univ. Prof. Tübingen”

Ms 796 / 312

BEÖTHY ZSOLT-nak írt levél

Kolozsvár, 1891. aug. 14. (4817/207.)

„Kedves Zsoltom!

[...] becses leveledet megkaptam; az abban írt magasztalásod csak olyan, mintha megdicsértél volna akkor, midőn bogazsiádra felügyeltem és kizárásod elveszett; most se érdemelem azt meg; talán akkor ha munkámat bevégeztem és valóban Komáromba megyek nyugalomba, csak ezen utolsó tettem lesz igazán dicséretre méltó [...].

Otmár visszaérkezett az Adriai tengerről, most írja uti élményeit a P. Naplóba [...].

U. i.: 24-én talán már Komáromba utazom Ferkóval.

Mr. Z. de Beöthy Venezia (Italien)”

Ms 796 / 313

BERCZELLY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 314

BERCZIK ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1876.

[a Pester Telegraf c. lapról kér információt]

Ms 796 / 315

BERCZIK ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 11.

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Becsés felhívására igen szívesen szolgálnék ez idei hírlapjegyzékemmel, de az csak akkor válik használhatóvá, ha minden egyes megjelenő hírlapot láttam, ekkor pedig már a „Vasárnapi Ujság”-ban is megjelenik ezen jegyzék, úgy február elején. Egy példánnyal majd szívesen szolgállok.

Kiváló tisztelettel

Nagyságodnak

kész szolgálja

Nagyságos

Berczik Árpád
osztálytanácsos urnak Budapesten”

Szinnyei József

Ms 796 / 316

BORBÉLY SÁMUEL-nek írt levél
Budapest, 1887. ápr. 17. (3834/40.)

„Kedves Igazgató Ur!

Hálás köszönettel vettem a küldött nagy csomag szomorújelentést és becses önéletrajzát. Kereszt kötés (x) alatt 10 blanquettát küldök, kérem terjessze, mert még nagy a hiány. A mi a régi s újabb hirdapokat illeti, nagy köszönettel vennők, ha azok rövid jegyzékét megkaphatnók, elég ha a cím évszám és lapszám (ha a példány csonka) jegyeztetik fel. Irtam a Fővárosi Lapokban egy kis „Könyvtári emlékek”-et, april elején jelent meg 7-8-kán? Olvassa el. Azt hiszem tanulságos a könyvek pusztulására nézve. Szíves ígéretét a szomorújelentéseket illetőleg, előre is köszönöm és kérem gyarapítsa 44 ezer példányból álló szomorújelentés gyűjteményemet ezentúl is [...].

Nagyságos
Borbély Sámuel urnak
m. kir. állami tanító-képezdei igazgatónak Székely-Keresztúr”

Ms 796 / 317

BOR KÁROLY-nak írt levél
Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 318-319

BIELEK MIKSÁ-nak írt levél
Budapest, 1890-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 320

BIERBAUER LIPÓT-nak írt levél
Budapest, 1878.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 321-323

BIERBRUMMER GUSZTÁV-nak írt levél
Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 324

BIERMANN MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 325

BIERNATEK EDE JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 326

BIGNIO ERZSÉBET-nek írt levél

Budapest, 1891. jan. 11. (4618/8.)

„Tisztelt Nagysád!

Igen jó gondolat volt Öntől, hogy vállalatomról megemlékezett és azt becses életrajzával és irodalmi működése jegyzékével gazdagítani méltóztatik; épen most írom gr. Bethlen Kata életrajzát, eddig is már legalább 30-40 nő író került 1731 név közé a munkámba s így igen szép társaságban lesz Nagysád; [...].

Bignio Erzsike k. a. úrnő Ő Nagyságának Budapest”

Ms 796 / 327

BIHAR FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 328-329

BIHARI MÓR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 330

BIKI KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 331

BILLMANN MÁRTON-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 332

BIRLY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 333

BIRÓ PÁL-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 334

BIRÓ VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 335

BIZONFY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 336-337

BLAU LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 338

BLEUER MÓR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 339

BLOCH HENRIK-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 340

BLUM JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 341

BOBICS KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 342

BOCSKOR MIHÁLYNÉ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 343

BOD LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 344

BOD PÉTER-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 345

BODA VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 346

BODNÁR GÁSPÁR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 347

BODNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1876. szept. 26. (1953/52.)

„Tekintetes tanár ur!

[...] A könyvtárrendezést biztosan és rövid idő alatt kétféleképp lehet eszközölni:

- 1.) Ha a könyvek úgy czéduláztatnak a mint következnek és ideiglenes sorszámmal láttatnak el; (kis szelet papírra ráíratik a szám és a könyvbe helyeztetik, egy munka egy ugyanazon számot kapja, s ugyanazon szám ironnal a czédula sarkába íratik.) Ha a czédulázás bevégeztetett, a czédulák szakrendbe osztályoztatnak és e szerint helyeztetnek el a könyvek véglegesen; így összekerülnek egy-ugyanazon műnek több kötetei melyek talán más helyen állottak és végleges számokkal láttathatnak el a könyvek; felíratik a jegy és a szám; a későbbi szerzemények egyszerűen sorban az illető szakba besoroztatnak; (a 4 rétű és a 2 rétű könyvek külön számoztatnak és állítatnak fel).
- 2.) Lehet a schémát megállapítani előlegesen; mennél kevesebb az alosztály, annál könnyebb a könyvek beosztása; az osztályok megállapítása mindenkor a könyvtár minőségétől és annak gyarapításától függ. Ha a könyvtár nem igen terjedelmes, ajánlatos az egyszerű vagy főosztályok vétele, lehet ez 12 v. 24 is. A schéma megállapítása után ezen rendbe rakatnak a könyvek és azután czéduláztatnak; a jegyek és sorszámmak ilyenkor véglegesen feirathatnak a könyv-táblájára (belől) és a czédulára. A signatura a munka bevégezte után ragasztatik a könyv sarkára alól.

Ide csatolom a mi schémánkat (és egy minta czédulát); mi az utóbbi rendezést követtük, mert gyorsabban célzt érünk vele és az E osztályt pár hét alatt elvégezzük (kezdtük pedig a rendezést s ezen osztályt jun. 16-án.). A szakrendbe rakott czédulákat mi lemásoljuk és szerzők szerint helyezzük el, lehet a szakszerint írt czédulákat könyvbe írni s azután rendezni szerzők szerint. A 4r. és 2r.-nél a könyv alakját is kitesszük a czédulán másnál fölösleges.

Jelenleg az 1848/9. nyomtatványokat (könyveket, hírlapokat, proklamációkat) gyűjtöm ha Tekintetes tanár urnak ilyesmi rendelkezésére áll vagy később előkerülne, sziveskedjék nekem küldeni kérem, én hálás köszönettel veszem [...].

*Tek. Bodnár György urnak
gymnasiumi r. tanár Kaposvárott”*

Ms 796 / 348

BODNÁR ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 349

BODNÁR JÁNOS-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 350

BODÓ ÁDÁM-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 351

BODÓ ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 352

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1874. márcz. 8. (1766/11.)

„[...] korántsem feledkeztem meg rólad és gyűjteményedről, mert a halotti czédulák száma 82-re szaporodott fel, még pedig becsesek, mert fele Nagy Iván gyűjteményéből való, ezek rendelkezésedre állnak nálam, vagy ha kívánod el is küldhetem póstán [...].

„Petőfi a magyar irodalomban” című bibliographikus munkát állítok össze, minden Petőfire vonatkozó adatot, verseinek jegyzékét sat. időrendben fogom közölni, a források megnevezésével, azaz hogy hol jelentek meg azok; ezen munkálatomnak már is volt annyi eredménye, hogy a Greguss által szerkesztett s már kinyomatott díszkiadás számára négy ismeretlen [...] költeményét

adtam át s a pótllékban megjelenik. Sajnos azonban, hogy könyvtáraink annyira hiányosak, miként az 1849-diki lapokból csak alig van meg valami (Közlöny, Komáromi Lapok, Népbarát csonkán, Republica, Honvéd kivételével semmi).

Egykor te az 1849-diki lapok jegyzékét küldted meg, talán gyűjteményedben lesznek azon időből lapok is, ha csak egyes számok is, nézd át azokat és a Petőfi költeményeit és prózáit jegyezd ki, de csak a címet s hol található, a lap címét, dátumát, számát; korábbiakból a Pesti Divatlap és Nemzetőr 1848 II. felét és Hazánk (Győr) 1847 aug-tól 1848 aug-ig nélkülöztem eddig és nem találok sehol; ezenkívül ha az 1865 év előtti időkből a napi lapokból ha Petőfire vonatkozót feljegyeztél vagy bármi csekélység tudomásodra jutott, kérlek közöld velem, hanem ha lehet 1-2 hét alatt, mert a díszmű megjelenésével az én munkámat is közzé akarom tenni [...].

U. i.: A Népbarátja 1849. évfolyamból hiányzik az 1. 2. 8. 22. 25. számok.

Tek. Bodó Lipót földbirtokos urnak Nagy-Szelezsényben

Ms 796 / 353

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1875. aug. 2. (1866/25.)

„[...] most elkészül a pazarfénnel épített könyvtár, melyre két utazó angol azt mondta ”mióta az alexandriai könyvtárt feldúlták az arabok, ilyesmit nem látott a világ” s én ezen palotában lakom, tehát elfogsz hozzám látogatni ha Pestre rándulsz s én kalauzod leszek; addig is küldöm az egyik csomag halotti czédulát 31 db-ot míg a másik csomagra ráakadok, te pedig oly jó lész és az 1848/9-ki nyomtatványaidat pár óra alatt átnézed és a mit nekem juttathatsz elküldöd – erre kérlek és mielőbb, hogy én üthessem velők a vasat, míg meleg s idegyűjtsem a többit is másoktól.

Most nyomatom a Repertorium 2-dik kötetét a szedő gyerek várja a correcturát. Isten veled! [...]

barátod

Tek. Bodó Lipót urnak

Nagy-Szelezsényben

Szinnyei József

egyetemi könyvtárőr

nem bakter hanem Custos”

Ms 796 / 354

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 3. (1880/39.)

„[...] mindenekelőtt igen köszönöm a küldött nyomtatványokat, habár nem ujak de hasznavehetőek és aug. 31-diki Hon-ban közöltem azok czimeit, egyúttal gyászjelentésekből álló gyűjteményed a közönség figyelmébe ajánlottam; másnap az Egyetértés-Magyarország is reproducálta a közleményt. [...] az ígért gyászleveleket – 83 db – megtaláltam, [...] átveheted [...] aligha van oly gyűjtőd, mint a milyen én vagyok [...]. Állomásomnál fogva már is vice-director vagyok az az a teendőnk nagyobb része az én vállaimat nyomja, fizetésem 1500 frt, szabad lakás vízfűtéssel, minden 5 évben 100 frt pótllékkal; ha más baj nem ér, valahogy csak megéliünk és nyugtalan természetemnél fogva melleleg is munkálkodom a Repertorium nyomtatásán kívül az 1848/9 év

bibliographiájával [...]. Ne feledd gyűjteményemet és ha alkalmad lesz gyűjts körödben 1848/9-diki könyveket, füzeteket, poclamatiókat, leveleket sat., természetesen a mit te, gyűjteményedben már birsch, mert az egyes példányoktól nem akarlak megfosztani [...].

Bodó Lipót urnak

Nagy-Szelezsényben”

Ms 796 / 355

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1875. okt. 24. (1892/51.)

„[...] A küldött apróságok nagy örömökre szolgáltak én mint eddig tettem, minden nyomtatványt a mi politikai életünkre és hazánk történelmére szolgálnak kiváló előszeretettel gyűjtök és becsben tartok; nevedet nagyon csuffá tette a Hon, de néhány számmal utóbb kijavítottam. A sajtóhibák ellen nincs orvosság!

Már két hete hogy a 200 ezer kötetnyi könyvtárt szállítatom át az új épületbe, ehhez nem kell kommentár [...]. A Repertorium II. kötetét a 26-ig ivig kiszedték, három szedőt kell ellátnom kézírással [...] az ígért 86 darab halotti jelentést ide csatolva küldöm.

Bodó Lipót urnak

Bars megye alispánjának

Nagy-Szelezsényben”

Ms 796 / 356

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 27. (2301/53.)

„Legujabban a Komáromi színészet történetével foglalkozom, melynek eleje meg is jelent már a „Komáromi Lapok”-ban; ezen munkálatom körül sok nehézségre akadok, régi színlapok és sugókönyvek hiánya és életrajzi gyér adataim miatt; azért igen szépen kérek, legközelebb a „Benke József”-re vonatkozó adatokra levén szükségem, azt hiszem mint miskolczi tanárnak volt gyászjelentése; [...] nézd meg kérek gyűjteményedben, ha megvan írd le és küld mását, de gyorsan, mert a cikket vasárnap el kell küldenem.

Ezen kívül azután nézd által gyűjteményedet, nagy hálára köteleznél le ha akadnál komáromi színlapokra és sugókönyvekre, és lemásolás végett elküldenéd, rövid használat után visszaküldöm [...].

Bodó Lipót urnak”

Ms 796 / 357

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1881. aug. 12. (2310/62.)

„Köszönöm a használat végett küldött színészeti nyomtatványokat és kéziratot már is találtam azok közt több használni valót, [...]. Nincsen több?

A Könyv és codex kiállításra nézve megkérdeztem Ráth Györgyöt magát. A kiállításról program is megjelenik, majd küldök egyet [...].”

Ms 796 / 358

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 18. (2401/26.)

„Most egy komoly szóm van hozzád.

Mult deczember elején fogadtam Szentiványival hogy jelen év decz. 31-ig 20 ezer parteczedulát gyűjtök össze. Mennyire fog sikerülni fogadásom megítélheted abból, hogy jan. 31-ig 3115 vált be gyűjteményembe; a jelen hóban 2488 jött hozzám, mi beosztásra vár, hogy ezekből sok duplum válik ki elgondolhatod, és még ha az eddig följegyzett 162 gyűjtőm ígéretére is támaszkodom; már is jó csomó van félretéve számodra is; de azt kérem ki tőled, küld be hozzám a gyászjelentésekből doubletteidet, mint Véghegyi beküldte hozzám 11 kilónyi másodpéldányait, kiválasztás végett; én hűségesen megküldök viszonzásul ugyanannyit mennyit én választok ki, a többit is visszaküldöm, ezenkívül több fölös példányt nyersz tőlem, hisz egykor meglehetősen nyaláb parteczedulát – még pedig érdekesekeket – szolgáltatam gyűjteményed számára, hiszen azért nem fogod megvetni kérésemet és ez által is elősegíted – mint másban is tetted – jelen igyekezetemet a mit kedves barátomtól reménylek is.”

Ms 796 / 359

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 8. (2417/42.)

„Kedves barátom!

Megkaptam a csomagot, köszönöm szíveségedet, ha rá kerül a sor kiválogatom a bevándókat és a többit visszaküldöm mellécsatolva kétszer annyit, mennyit megtartottam, így azt hiszem részedre is előnyös a csere mint Szentiványi systemája. Engem a gyűjtésre és fogadásra (mely azonban csak önkényes és nem kerül még 10 szivarba sem, jöllehet Szentiványi ur oda ígérte egész gyűjteményét ha sikerülni fog 20 ezeret egy év alatt összehoznom) Szentiványi gyűjteménye ösztönzött és hogy megmutassam mikép nem kell 20 év ahhoz, hogy 20 ezeret összegyűjtsünk, de nem is kell fukarkodnunk duplumainkkal és kinlódni az egy dátumú cserével, mint ő teszi gyűjtőivel. Azonban a tapasztalás rávitt a legjobb forrásra, a mit neked is ajánlok; a nyomdákban félre szoktak rakni egy-egy példányt minden parteczedulából, ezeket csak elő kell szedni, te pedig tekintélyednél és személyes ismeretségednél fogva azokat könnyen megszerezheted, kísértsd meg, sok érdekes példány fog előkerülni. Kiváncsi vagyok az eredményre.”

Ms 796 / 360

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 21. (2691/316.)

„[...] szomorújelentéseidet, ime küldöm a számadással együtt:

Kaptam tőled 172 darabot ebből

visszaküldök 116 darabot

megtartottam 56 példányt; ezekért küldök 125 darabot válogatva.

A fogadást [...] megnyertem, nov. 20-án telt le az év és én már 15-kén birtam 20 ezer külön példányt, ezenkívül van 10 ezer duplumom. A gyűjtést 380 gyűjtőm segítségével folytatom, mert mindinkább meggyőződöm arról, hogy még kevéssel bírok ahhoz, hogy ha keresek, találjak is céloknak megfelelő adatokat. Ez okból egy ajánlattal vagyok bátor nálad is bekopogtatni:

Szeretném ha gyűjteményed gyümölcsözővé tétetné oly formán, hogy az abban meglevő és nálam hiányzó példányok, beosztva gyűjteményembe, itt a központban használhatók lennének. Meg ne ijedj, mert én nem akarlak megfosztani gyűjteményedtől, sőt inkább azt gyarapítani akarom számban és értékben. Ajánlatom a következő: gyűjteményedet 3 részre osztva, háromízben küldenéd hozzám, természetesen a szállítás költségemen történik az az Te bérmentetlenül küldöd, én bérmentve küldöm vissza; a gyűjteményembe beválókért én kétszerannyit adok neked vissza a nálam levőket szintén rendben visszaküldöm; egy-egy csomagnak feldolgozása 5-6 hét alatt megtörténhetik. Ha oly darabok lennének gyűjteményedben, melyektől családi vagy más okból nem szeretnél megválni, tégy ezekre jegyet, ha nálam hiányoznának is, azokat lemásolom és épen visszaküldöm. Azt hiszem érdekemben és a tudomány érdekében teljesíteni fogod ezen kérésemet.”

Ms 796 / 361

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1886. aug. 3. (3722/93.)

„Most már igazán Nyitrára utazom, még pedig holnap este Pozsonyba, onnan szombaton vagy vasárnap vissza; jövő héten Nyitrára [...]. Ha eljuthatnék hozzád, igen szeretném; láthatnám színről színre nagynevű gyűjteményedet és ha szíves lennél a szomorújelentéseidnek legrégibb példányait (miután időrendben állnak nálad) vagy század jegyzékbe szedni és ezt előbb nekem megküldeni, igen megköszönném, hogy így nálad a hiányzókat lemásolhatnám; elég ha a nevet és halálzási évet írod le.”

Ms 796 / 362

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1886. aug. 9. (3724/95.)

„Köszönöm szíves leveledet és a jó fiad által írt jegyzéket; igen sajnálom ezen nagy fáradságot, mert elég lett volna a vezetéknév és évszám kis lapra írva [...]. Munkáimból a mennyire összeszedhetem, viszek egyetmást, de nagy művemből „Komárom 1848-49-ben” csak a jövő év elején

küldhetek, akkor készülök el vele. A kiállítási jegyzék nem készült még el, majd gondoskodom erről is.”

Ms 796 / 363

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1886. szept. 30. (3736/107.)

„Mint az ide mellékelt Magyar Írók Névtára 1-ső ivéből is láthatod, igen el voltam foglalva, de azért [...] beváltom szavamat és küldöm a következőket.

.
. .

5. A hírlapszámok jegyzékét összehasonlítva a mieinkkel, visszaküldöm és a kitörletleneket kérném szívesen tőled a hírlapkönyvtár számára.”

Ms 796 / 364

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 2. (3751/122.)

„[...] sürgetve kérlek munkám végső közleményéhez Ruttkay ezredes életrajzára lenne szükségem, gyászjelentése megvan, de szeretnék 1848 előtti és 1849 utáni élete folyamáról valamit tudni, aztán jellemezd kissé különösen 1848/9-ki természetét szokásait, írd le akkori alakját kinézését. – Másik kérésem a csomagban elküldött jegyzékben kijelölt két ónnal „kell” lapszámokat szeretném mielőbb a hírlapkönyvtár számára, hogy adományodat Trefort miniszterhez intézett jelentésemben főlemlíthessem [...].”

Ms 796 / 365

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 12. (3757/128.)

„Kedves barátom!

Igen köszönöm szíves ajánlatodat a hírlapokat illetőleg [...] küld föl [...] a Nemzeti Múzeum igazgatóságához, rá írva a csomagra hivatalból portomentes, akkor nem kell érte fizetni [...] bizony ha találhatnék be nem kötött hírlap Pesti Napló vagy más, az volna csak jó, mert egyes számok is hiányoznak, ha pedig teljes évfolyamokat ajánlanál föl a hírlapkönyvtár számára, akkor czimét és évszámot írd föl, majd megírom, melyek hiányoznak nálunk.

Ruttkayra vonatkozólag csak rövid életrajz kellene 1848 előtt és 1849 utáni időből mert f. hó 20-kán már sajtó alá adom a cikket, nem szeretném ha kimaradna, de 2-3 napot késhettek! [...]”

Ms 796 / 366

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 6. (3774/145.)

„[...] Köszönöm a Ruttkay-féle életrajzot, fölhasználtam belőle a mit lehetett, de a tér parancsolt, azért leírom és visszaküldöm ezt és a mellékelt Doleschall féle levelet [...].

A hírlapkönyvtár teljes példányokat is köszönettel fogad, de azon kijelölt számok is pótolnak csonka példányokat, azért, kérlek küld el azokat is és a följánlandó teljes hírlapok jegyzékét! [...] Reményilem hogy 10 nap múlva a „Komárom 1848/9-ben” cz. munkámat is megküldhetem [...].”

Ms 796 / 367

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 8. (3802/8.)

„Kedves barátom!

Ha könyvem megnyerte tetszésteket, annak én örülök, mert ez az igazi jutalom. Anyagi hasznom volt-e? Kérde. Semmi! Elég ha 3 évig fáradtam a 36 évig gyűjtött anyag feldolgozásában és Aigner 2 évig kellett kapacitálnom, hogy a Hazánkat megindítsa, hogy abban közölvén naplóm, külön is lenyomathattuk, kapván 100 példányt honoráriumul = 400 frt. de ezt én (kevés híjával) mind szétszotogatom. Ilyenek a mi irodalmi viszonyaink. Köszönettel visszaküldöm a Ruttkay féle levelet és életrajzot úgy az aláírásokat is! A küldött újságlapokért fogadd köszönetemet [...]. A jegyzékedet is visszaküldöm, a ki nem töröltek használhatók, küld el kérlek, rá írván a csomagra Muzeum ügyben portó-mentes [...].

Most írom a Magyar Írók Életrajzát (circiter 30,000!) ez lesz a legnagyobb és legbecsesebb munkám [...].”

Ms 796 / 368

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1887. máj. 9. (3845/51.)

„Kedves barátom!

Becses küldeményed megérkezett, bekebeleztetett, a köszönő levél is elment rég, csak én késtem válaszzal; nem csoda, mert a Magyar Írók Életrajzán kívül a Nemzeti Zsebkönyvet is szerkesztem és a Fővárosi Lapokban ápril elején írtam „Könyvtári Emlékek”-et. Olvastad?

A póstával sok baj van, mert nem ismerik vidéken a szabályt, ha a csomagra rá van írva Muzeumi ügyben portómentes, aláhúzva kézzel vagy vörössel, de becsárt nem kell ráírni, tartoznak ingyen fölvenni [...].

Kutatás közben ráakadtam a mult századi Bodó Mátyás criminalistára, majd ha kidolgozom életrajzát [...] elküldöm; eddig az Ambrozyakig haladtam és már van 200 életrajz, ugyanennyi elmarad jelentéktelenségek miatt. – János fiaddal nem találkoztam, de nem is járom se kávéházba, se más nyilvános helyre, mert igen el vagyok foglalva.”

Ms 796 / 369

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1888. máj. 12. (3997/110.)

„Kedves barátom!

F. évi január 1-től se éjjelem se nappalom, mert a Nemzeti Zsebkönyvnek meg kellett mielőbb jelenni s az íme már megjelent; az I. kötet a főúri családokat foglalja magában 36 íven bekötve 5 frt. Oly könyv ez, mely ritkítja párját és egy magyar könyvtárból se szabadna hiányozni. Ha a Mindenható erő ad a II. kötetet is [a nemesi családokét] még a jövő télen elkészítjük. Becses leveledet megkaptam és nem csak a br. Sennyey Pál partéját de még más 246-ot, válogatottakat, küldök ezennel. [...] Józsi fiam rendes egyetemi tanárrá lett kinevezve [...] Kolozsvártt [...]. Küld el kérlek a számomra gyűjtött szomorújelentéseket, mert azoknak igen igen jó hasznokat veszem, uti figura docet! [...]”

Ms 796 / 370

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 28. (4064/177.)

„[...] írom erősen a Magyar Írók Életrajzát. – Sokat jártam Erdélyben és másutt, de kevés eredménnyel. – A küldött 83 szomorújelentést köszönöm, ebből is bevált 21, de 50 ezerbe! Most már nehezebben is jönnek, pedig de kellene a még hiányzó, mind az Életrajzokhoz, mind a Nemzeti Zsebkönyvhöz! Birod-e ezt már? – Azt a kért arczképet, Kigl-félét, kerestem, de nem találtam [...].”

Ms 796 / 371

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1889. febr. 18. (4220/19.)

„[...] Most már egészen benne vagyok a csávában; jobbra balra cibálnak a Magyar Írók Életrajzáért, majd a publikum, majd a kiadó kéziratért, azért nem csoda ha elhanyagolom levelezéseimet is. Bocssás meg te is!

A gyászjelentésekre nézve a m. Tudom. Akadémia idejű Értesítőjének febr. füzetében (minden akadémikus megkapja) megvan azon névjegyzék, melyből kitudható, melyik akadémikusnak gyászjelentése hiányzik még a T. napjával együtt. Majd megküldetem neked is.”

Ms 796 / 372

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 25. (4671/61.)

„Kedves barátom!

A Magyar írók élete és munkái 8-dik füzetében, mely most van sajtó alatt, Bodó Mátyást mult századi jogtudóst is fölvettem; azonban sajnálattal látom, hogy jegyzeteim közt se születési se halálozási idejére nincsen följegyzésem; ezért fordulok hozzád; talán családi irataidból vagy szóbeli hagyomány után írhatnál életkörülményeiről valamit, azonban a dolog sürgős; kérek azért, ha lehet 4-5 nap múlva értesíts kérek az eredményről [...]. Én nagy munkámmal 6-7 évre való szakadatlan foglalkozást szereztem magamnak.”

Ms 796 / 373

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 25. (4717/107.)

„Kedves barátom!

Köszönöm szíves leveledet és a küldött kéziratot, de ez épen három példányban van meg a múzeumban; ezennel visszaküldöm [...]. Családom ismét egy taggal szaporodott t. i. második fiam után egy fiú-unokám született (ez már összesen a 6-ik).

Kedves lányodat egy szivességre kérem, melyet ő jobban elvégez, mint én levéllel, t. i. a két Büttner nővérek életrajzára lenne szükségem, de már 6-10 nap múlva, mert a 9. füzetbe jönnek (a 8-dik ápr. 3-án kerül ki sajtó alól); tudom, hogy barátságban van velök; irodalmi működésüket (mit hova írtak, hírlapot, évet, számot) minél bővebben írják meg [...].

Tőled is kérek valamit, talán sokat is? Láttam gyűjteményedben Berei Farkas András apróbb vers kiadványait, ezeket és hasonló, de csak az ily ponyvairodalmi termékeket, szeretném munkámban fölhasználni, lesz ott több is; küld el kérek, ha időd engedi.”

Ms 796 / 374

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1891. jun. 16. (4787/177.)

„Kedves barátom!

[...] a küldött régi nyomtatványokat köszönettel vettem, régen áttanulmányoztam; jegyzeteimet is megtettem és arra a meggyőződésre jutottam, hogy azok nagy részben ritkák, úgy a Bodnai István féle ki is maradt munkámból. Nincs még több is? Szeretnék némelyikhez kis életrajzi adatot nyerni tőled, kik voltak, mikor haltak meg? Talán emlékedből írhatok egyet-mást, vagy a gyászjelentéseidből, ilyenek:

Csötönyi Márton

Homokai Pál

Nyitra-Zerdahegyi Lőrincz

Harsányi Pál

D. J. Sz. T. M. (Leván) Ki ez?

Péli Nagy András.

Köszönöm kedves leányodnak szíves közbenjárását a Büttner nővéreknek.

Jul. 15 – aug. 31-ig a Kárpátokba (Feketehegyre) és Kolozsvárra utazom családommal.”

Ms 796 / 375

BODÓ LIPÓT-nak írt levél

Feketehegy-fürdő (Szepesmegye), 1891. aug. 3. (4814/204.)

„[...] azt tartom, hogy ha pihenés, legyen igazi pihenés; azért jul. 16. óta nem dolgoztam, levelet is csak ritkán írok. [...] köszönöm azon apró életrajzi adatokat, melyeknél én többet úgy sem óhajtottam, azt csak nem akarhatom, hogy valakinek az életrajzát bölcsőtől a sírig leírd [...]. A második fiam [...] vitorlás hajón az adriai tengeren utazott [...] első levele a Pesti Napló aug. 1. számában olvasható.”

Ms 796 / 376

BODOLAY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 377

BODOR KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 378-379

BODOKY ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 380

BODON JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 381

BODROGI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 382

BODROGI KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 383-384

BODROGI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 385

BOGDÁNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 386

BOGDÁNYI MÓR-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 23. (3645/16.)

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Sziveskedjék az „Egyenlőség” legújabb számát hozzám küldeni mielőbb, hogy az évi hírlapkimutatásba felvehessem; ha a lap megszűnt volna, arról is értesítsen [...].

Tek. Bogdányi Mór urnak a „Nemes Pester Journal” szerkesztőségében Bp.”

Ms 796 / 387

BOGISICH MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 5. (4689/79.)

„Főtisztelendő Ur!

A Magyar írók élete és munkái 8. füzetébe került az életrajza, melyet úgy a hogy tudtam megírtam; sajnálattal nélkülöztem a többször kért és mindeddig várt önéletrajzi adatait; miután az életrajz legkésőbb jövő hétfőn sajtó alá kerül, sziveskedjék még arra vonatkozólag becses rövid életrajzát hozzám beküldeni; munkáit összeírtam; csak azt szeretném tudni még, melyik lapban és folyóiratban mely időközben írt; és életrajza, arcsképe hol jelent meg; mert az Ország-Világban 1881. 308 l. nem találtam; azt is mely évtől magán-tanár az egyetemen.

Tisztelője

Szinnyei József

N. Muzeum

Nagyságos és Főtisztelendő

Bogisich Mihály urnak

prépost-plébános Budapest

Ms 796 / 388-389

BOGYÓ PÁL-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 390

BOGYÓ SAMU-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 391

BÓKAI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 392

BOKOR FERENC-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 393

BOKOR JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1878.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 394

BOLGÁR EMIL-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 395

BOLGÁR FERENC-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 18. (4658/48.)

„Nagyságos Képviselő Ur!

Szíveskedjék a Magyar írók élete és munkái 8. sajtó alatt levő füzeté számára életrajzát és munkáinak (cikkeinek is) jegyzékét hozzám beküldeni. A Sturm-féle életrajzhoz csak a változásokat tessék írni és az irodalmi működésre bővebben kiterjeszkedni; beszédeit is főleglítve, ha külön megjelentek, címök szerint a nyomt hely és év megnevezésével.

Tisztelettel

Szinnyei József

N. Muzeum

Nagyságos

Bolgár Ferencz urnak országgyűlési képviselő

Budapest VIII. Muzeum utca 19.”

Ms 796 / 396

BOLGÁR KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 10. (4700/90.)

„Tekintetes Ügyvéd Ur!

Midőn életrajzát írtam sajtó alá, olvastam, hogy B. Emil és Béla testvérei; az elsőhez írtam, de választ nem kaptam, pedig ki nem maradhat munkámból; szíveskedjék néhány sort írni életéről, (születése idejéről, iskolázásáról, kinevezéseiről) és hogy önállóan jelent-e meg tőle könyv v. füzet? Béláról keveset tudok, de ha írt többet, szíveskedjék erről is írni életr. és jegyzéket [...].

Sürgős!

Tisztelettel

Szinnyei József

N. Muzeum

Tekintetes

Bolgár Kálmán urnak

h. ügyvéd

Pécs

U. i.: Bolgár Ferencz urnál tegnap voltam.”

Ms 796 / 397

BOLGÁR LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 398

BONA JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 399

BÓNIS ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 400

BONTS DÖMÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 401

BIASINI DOMOKOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 402

BIBÓ LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 403

BORNEMISZA BERTALAN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 404

BORNEMISZA GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 405

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 1. (2340/92.)

„Tisztelt Nagysád!

Rendkívül megörvendeztetett becses soraival, az ígért szinlapokat a legnagyobb örömmel fogadom és örök hálára kötelez becses küldeményével. Talán már olvasta is T. Nagysád közleményemet a kassai Színészeti Közlönyben; én cikkeimet csak a régi szinlapokból meg az ujabbakból tehetem érdekessé és így reménylem ez által a közfigyelmet felkölteni, hazámnak pedig hasznos szolgálatot teszek [...].

Özvegy Bornemisza Jánosné szül. Tahy Katalin urnő Pálocz”

Ms 796 / 406

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 22. (2354/106.)

„[...] méltóztassék a kegyesen följánlott szinlapokat, melyek minden esetben igen használhatók, hozzám az egyetemi könyvtár-épületébe intézni, hol lakásom van. Miután azokat jelen munkálatomnál alig nélkülözhetem, nagy szívesége által rendkívüli hálára kötelez. Az ország minden részéből már is sokat kaptam, mi által művem érdekességben csak nyerni fog [...].

Özvegy Bornemisza Jánosné szül. Tahy Katalin urnő Kassa”

Ms 796 / 407

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1881. decz. 13. (2362/114.)

„Megérkeztek a küldött színlapok, fogadja azokért Nagysád leghálásabb köszönetemet; habár azok az újabb korból valók is, de több ezer darabból álló színlapgyűjteményemnek kiegészítő részét fogják képezni és rájuk kerülve a sor, jó hasznukat veszem.

Előre is bocsánatot kell kérnem, ha új kéréssel alkalmatlankodom, de lehetetlen hogy ott a hol ily gyűjtemény volt, ne lenne, habár csak néhány, színházi emlék- vagy sugó könyv színészekhez és színésznőkhöz írt és nyomtatott apró versek és régi hányt vetett szindarabok; ezenkívül munkámhoz gyűjtemenem kell a gyászjelentéseket (ugynevezett Parteczedulákat), ezek száma is már nálam meghaladja a kétezeret, különösen a magyar családok történeténél és írók életrajzában nagy hasznukat veszem.

Esedezem azért, ha ilyenek vagy az említett színi apróságok léteznének Nagyságod birtokában, azoknak szíves átengedéseért [...]”

Ms 796 / 408

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 9. (2418/43.)

„[...] igen szépen köszönöm a színi apróságot, melyek mind beváltak gyűjteményembe; a három könyvet azonban, miután a két naptárt magam is bírom, a színmű pedig megvan könyvtárunkban, utasítása szerint átadtam t. Tahy urnak, kit régóta van szerencsém ismerni, nem tudtam, hogy oly közeli rokonságban áll Nagyságoddal.

Gyászjelentés gyűjteményem, nem is hittem volna, hogy oly gyorsan növekedjék, közel hat ezer darabom van már, de azért a felső vidéken nem lévén összeköttetésem, még igen hiányos, így például a Bornemisza családból csak kettő van meg; ha nem restelli Nagyságod a fáradságot, talán Kassán kegyeskedik összeszedni némelyeket, nagy rokoni és más összeköttetéseinél fogva ez nem is volna nehéz, úgy hiszem Ung megyében is lesznek még példányok; valóban nekem nagy örömet okoz minden csekélység, melyel idővel még hasznot vélek tehetni irodalmunknak és ezzel az utókor-nak.”

Ms 796 / 409

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 22. (2435/60.)

„[...] Mindig jól esik az embernek, ha rokongondolkodású egyénnel válthatunk eszmecserét azért örömmel olvastam Nagysádnak becses leveléből, hogy a mit a férfiak – kiknek kötelességük lett volna – elhanyagoltak, azt a nők teljesítik, valóban egy ily nemes tett sokkal üdvösebb hatással lesz az utókorra nézve, mint például Rozgonyi Gizella kardforgatása hajdan, előttem éppen oly hősök a jó magyar gazdasszonyok, nemes gondolkodású nők, kik tollal, jegyzeteikkel igyekeznek fönntartani családjuk jó hírnevét. Én még többeket ismertem, kik ily erénnyel díszeskedtek de fájdalom ezek száma fogytán fogy. A küldött családi párték csak nevelik becsben gyűjteményemet; már is azt tapasztalom, hogy nem csekély azon nők száma, kik érzékkel bírnak az üdvös és

hasznos foglalkozás és törekvés iránt és nevelik gyűjteményimet. Reményilem, lesz alkalmam viszonzni ezen szivességet is, ha másban nem, irodalmi munkálataimban, egy-egy porszemmel szolgálván nemzetünk egyes családtagjainak dicsőítéséhez!”

Ms 796 / 410

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 1. (2597/222.)

„Különösen tisztelt Nagysád!

A ma hozzám érkezett 101 párté és 24 színlap annál becsesebb rám nézve, mert éppen Ung megye és Szatmár vidékéről kaptam eddig legkevesebbet, [...] egytől egyig mind bevált gyűjteményembe; fogadja mindezt hálás köszönetemet.

Gyászjelentés gyűjteményem a 16 ezeret, színlap a 6000 számot meghaladja. Most már mondhatom, hogy gyűjteményemet nem csak én, de mások is használják és azok sokszor becses adalékot nyújtanak úgy a családtörténet mint színészetünk multjára nézve; 1848/9-re és az irodalomra nézve nekem van eddig legnagyobb gyűjteményem. Ismételten köszönöm valóban páratlan jósgát és azon szíves ígéretét, hogy jövőre is kegyeskedik gyűjteményimet gyarapítani.”

Ms 796 / 411

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1886. márcz. 25. (3667/38.)

„Oly mostohák irodalmi viszonyaink, hogy az élők is, neves írók, nagy ügygyel bajjal helyezhetik el műveiket, haszonról szó sem lehet [...]. Igen szépen köszönöm az 1848-49-ki arczképereklyéket; én minden ily régiséget, még a ponyvairodalmi termékeket is gyűjtöm, talán idővel lehet még valami gyűjteményemből, melyet már is haszonnal fordítok irodalmi czélokra és barátaim, ismerőseim kérelmét, megbízásait csak ezek által teljesíthetem.”

Ms 796 / 412

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1886. máj. 24. (3676/47.)

„[...] ha oly régi naptár péld. a kassai nemet 1838-ki Kalendárium milyent kegyes volt küldeni, vagy más adomás könyv kerülne valahonnan, ezt örömmel fogadnám, mert másnak nem kell, én pedig nagy hasznukat venném!”

Ms 796 / 413

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 7. (3681/52.)

„Kedves Nagysád!

Nagyrabecsült leveléből értesültem hírlapjairól, melyek a hírlapkönyvtárunkban csak kis részben bírnak becsücskel, a mennyiben eddig hanyagúl kezeltetvén, több füzet és szám elkallódott. Pénzt ugyan vásárlásra nem fordíthatunk, mert két szegény fiatalembernek adunk a csekély budgetből kenyeret, hanem Pulszky ur Ő Méltósága által aláírt szép köszönőlevelet küldünk a kegyes aján-dékozonak.

A hiány a következő:

Szépirodalmi Közlönyből hiányzik az 1858-dik évfolyamból a 2-dik és 4-dik évnegyed tartalom-jegyzéke; 1859-ből a 37-dik és 42-ik szám egészen és a 23-26 számok csonkák (t. i.: 353/56, 369/72, 385/88 és 401/404 lapok hiányoznak) és a tartalomjegyzék.

Hazánk és Külföldről [...]

Regélő [...]

Üstökös [...]

Déliab [...]

Családi Kör [...]

Pesti Hölgydivatlap [...].

Most az a kérdés érdemes-e országos célból is egy teljes, talán bekötött példányt megcsónkítani? Pénzért eladni szintén bajos dolog. Én a humorisztikus lapok teljes gyűjteményét birom saját gyűjteményemben, de fájdalom a Bolond Miska lap hiányzik abból; ezt szeretném megszerezni, habár csonkán is.

Az esetleg küldendő csomagot tessék a Nemzeti Muzeum Igazgatóságához czimezni és [...] tessék a csomagra ráírni portómentes.”

Ms 796 / 414

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 21. (3686/57.)

„A kegyesen följánlott Bolond Miska számokat, Vahot Országgyűlési Almanachját és a drága ereklyéket köszönettel fogadom [...]. A mit kedves fia gazdasági és sport- szenvedélyére vonatkozva volt szives írni, az valóban csak örvendetes lehet egy anyának; mert a tudományos pálya nálunk oly labyrinth melyben tévelygünk, de se ki se be nem jutunk [...]. Legidősb fiam [...] 8 évig küzdött, akademikus lett, írt 16 munkát, végre kinevezték Kolozsvárra egyetemi tanárnak; oda vándorolhat nejével és 3 gyerekével, mint a sátoros cigány; ha tisztességesen meg akar élni, még mellékesen sokat kell dolgoznia, de azért nyaralásról, mulatságról szó se lehet; időnek előtte meg-öregszik mint szobatudós a nélkül, hogy élte volna világát [...]. Magam is egész életem át szántot-tam a papírost, gyűjtöttem a lomot, mely majd a más kezében válik kincscsé, én csak a fáradságát éreztem. De már ez így van az életben. Egy ismeretlen belső ösztön hajt bennünket az elérhetlen után; a távoli remény sugara biztat bennünket, mi pedig törjük magunkat azon édes hitben, hogy jót cselekszünk [...].”

Ms 796 / 415

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 6. (3702/73.)

„[...] igen köszönöm a szives küldeményt, melyel gyűjteményem bővült, gazdagodott. A hírlapszámokkal pedig egy szépirodalmi lapunk teljessé lett. A névjegyet, jelentésemet Pulszky Ő Méltóságának átadván, a köszönő levél is meg fog érkezni hivatalos lassúsággal ugyan, de biztosan.”

Ms 796 / 416

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 16. (3810/16.)

„[...] A szomorújelentéseket és a két humoros lapot igen szépen köszönöm, az országszerte nyilvánuló érdeklődés parte gyűjteményem iránt, azt 42,500 példányra szaporította már fel. Kérem további szives közreműködését!”

Ms 796 / 417

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1888. ápr. 26. (3990/103.)

„Köszönöm a Hírlap-könyvtár nevében a följánlott Hölggy-Világot, majd bekötetjük és örök időkre elteszük; úgy a szomorújelentéseket is, melyek bizonyosan nagy részben ismeretlenek lesznek előttem.

Most fejeztük be társammal együtt a Nemzeti Zsebkönyv I. kötetét (a mágnás családokét), májusban megjelenik. – A nyáron talán kétszer is megfordulok Felső-Magyarországon; mert egyszer a Keleti-Kárpát-Egylettel kirándulást teszek Máramarosba; ha közel jutok Ungvárhoz, tudatni fogom [...].”

Ms 796 / 418

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1888. okt. 9. (4069/182.)

„Utam elmaradt, a kéziratot pedig nem tudtam elhelyezni; sok itt a concurrens, bőviben vannak az érdekesnél érdekesebb kéziratoknak; azért ezennel visszaküldöm a bold. Árpád fia kéziratát.”

Ms 796 / 419

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 20. (4271/70.)

„Holnap jelenik meg nagy munkámnak a Magyar írók élete és munkái 2-dik füzet, mely Bacsákiig terjed [...].”

Husvét után a muzeumi épületbe költözöm.”

Ms 796 / 420

BORNEMISZA JÁNOSNÉ szül. **TAHY KATALIN**-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 17. (4565/364.)

„Becsés levelét még aug. 24. vettem, de a Magyar Írók Életrajzával oly annyira el vagyok foglalva, hogy nem csoda, ha mulasztást követek el még a legsürgősb teendőimben is. Azért bocsánat!”

Ms 796 / 421

BORÓCZY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 24. (2622/247.)

„[...] fiam Józsi, ki Finnországból hozott feleséget, a muzeumi könyvtárnál tisztviselő, írja a Finn-magyar nagy szótárt az akadémia számára, [...]. Én közel 30 éve gyűjtöm az oly apró nyomtatványokat, melyeket pusztítani szoktak, hogy így közmívelődésünknek hasznos kincset szerezzek; gyűjtöm nevezetesen a gyászjelentéseket, ez 10 hónap alatt 17 ezerre szaporodott; Nyitráról gyűjteményemet gazdagították Ftiszt. Csősz igazgató ur, Ferenczy Jenő barátom föld- és házbirtokos és Tagányi barátom, ki mint említetté tőled is kapott néhány példányt szépen köszönöm; gyűjtöm továbbá a színlapokat és más mini nyomtatványokat; ezekből írom a magyar színészet történetét; a „Komáromi színészet történeté”-ből most jelent meg a XXVI. Közlemény a Komáromi Lapokban. Hazánk összes hírlapjaiból bírok egy-két számot; ezen kívül van hírlapi program v. előf. felhívás 3000 körül. 1848/9 nyomtatvány és hírlap egy almáriummal van; sok casinói és más egykori nyomtatvány, röpív, gyászbeszéd, vers és ponyvairodalmi termék.

Mindezt azért soroltam elő, hogy légy szívs ott körödben egy kis propagandát csinálni gyűjteményem érdekében és azt tehetséged szerént szaporítsd. Ha azt is megírom, hogy az egyetemi könyvtár (200 ezer kötet 12 ezer frt évi dotatioval) az én vállaimon nehezedik, elképzelheted terhes életemet [...].

Boróczy László urnak

püspöki uradalmak igazgatója

és Ferencz-József-rend lovagja”

Ms 796 / 422

BOROMISZA ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 17. (4712/102.)

„Sziveskedjék a Magyar írók élete és munkái 8. füzete számára rövid életrajzát és munkáinak (cikkeinek is) jegyzékét hozzám beküldeni.

Sürgős!

Tisztelettel

Szinnyei József

N. Muzeum

Főtisztelendő
Boromisza István urnak
tanítóképző tanára
Kalocsa

Ms 796 / 423

BORNEMISZA MÁTYÁS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 424

BOROS GÁBOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[egyéb levél (kéziratot keres)]

Ms 796 / 425-426

BOROSS VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 427

BORS KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 428

BORS MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 5. (2484/109.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

[...] kedves ajándéka [...] valóban megbecsülhetetlen kézikönyv; igen köszönöm! A bizalmasan kért véleményadást szívesesen cselekszem, [...] a repertorizálás terén, nehéz mást tanácsolni mint azt, hogy az iskolai értesítők repertóriumát minél jobban terjessze ki, minden esetre fel kell vennie az egyetemi és más iskolai értesítőket is; ezekről a függelékben bibliographiai jegyzéket kellene adni, legalább a lapszám, formátum és évszám megnevezésével, a mely évben nem jelent meg, azt is ki

kellene tüntetni így (1862-ben nem jelent meg), mert különben a kimaradtak hasztalan kutatásával sok idő elfecsérlődik. Jelent meg ily gyűjtemény Graz v. Klagenfurtban is 2 füzet, mely Bartal praep. igazgató tulajdona, de én főt. Csaplár Benedek urtól használtam; Dr. Ballagi Aladárnak is gazdag program-gyűjteménye van! Az értekezés terjedelmének kimutatása szintén becses ha nem fáradságos, de a név- és tárgymutató elkerülhetetlenül szükséges [...]. Mindenesetre külön kiadásban, külön címlappal lenne helyes a műnek megjelenése.

Ha nem terhelem tanár ur figyelmét egy kéréssel vagyok bátor alkalmatlankodni; én ugyanis december óta gyűjtöm a gyászjelentéseket még pedig oly szerencsével, hogy 292 gyűjtőnek szives segítségével eddig 10 ezeren felül gyűjtöttem; főtit. urat is igen kérem, akármily fajtájú parteczedulát megszerezhet, szerezze meg és gyűjtse illetőleg gyűjttesse számomra, nagy hálával fogok tartozni ezen szíveségeért [...].

Főtiteltelendő

Bors Mihály urnak

főgymnasiumi tanár

Esztergomban”

Ms 796 / 429

BORSODI BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 430

BORSODI LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 431

BORSODI MIKSÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 432-433

BORSZÉKY SOMÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 434

BORUTH ELEMÉRNÉ szül. **EVVA OTTILIA**-nak írt levél

Budapest, 1887. okt. 6. (3898/104.)

„Igen tisztelt Nagysád!

Szives felajánlását örömmel vennők, ha az ár kissé túlságos nem volna; [...]. Mi az egyetemi könyvtárból a szegedi könyvtár számára bekötött 1850-70. évekből való fővárosi hírlapokatadtunk [...] egész vagonnal 200 ftért [...] arra kérem Nagyságodat, tekintse az ügyet hazafias szempontból és hogy bold. férjének lapja itten meg lesz őrizve [...] annak tartalmával a nagy közönség is megismerkedhetik és engedje át azt 50 ftért.

Özv. Boruth Elemérné

asszony

Ő Nagyságának S.-a.-Ujhelyt”

Ms 796 / 435

BORUTH ELEMÉRNÉ szül. **EVVA OTTILIA**-nak írt levél

Budapest, 1887.

[ugyanaz a kérés, mint az előző levélben, csak most 80 Ft-ot ajánl]

Ms 796 / 436

BORUTH ELEMÉRNÉ szül. **EVVA OTTILIA**-nak írt levél

Budapest, 1887.

[ugyanaz a kérés, mint az előző levélben, továbbá életrajzot kér]

Ms 796 / 437

BOSÁNYI ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 438

BOSNYÁK ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 439

BOTÁR JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 440

BOTHA TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 30. (2628/253.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Művelődéstörténetünk megírásánál nagy fontossággal bírnak az apró nyomtatványok, melyeket rendszeren pusztítani szoktak; én ezeket közel 25 éve gyűjtögetem; így szereztem össze hírlapjaink egy-egy példányszámát, hírlapprogrammokat, 1848/9 nyomtatványokat, szinlapokat (van 6000 db) más apró nyomtatványokat és gyászjelentéseket (ezekből 10 hónap alatt 17 ezret gyűjtöttem). Értésemre esett, hogy Nagyságodnak is van az utóbbiakból gyűjteménye és így lesznek mindenestre duplumai vagy feles példányai; nagy örömet szerezne nekem az által, ha ezeket akár ajándékképpen akár cserében átengedni kegyeskednék. Miután egy oly közintézetnél hivataloskodom és épületében lakom, mely intézet, hazánk szellemi kincseit lesz hivatva összegyűjteni és megőrizni, reményem, hogy gyűjteményem melyel már jelenben is többféle szolgálatot tettem, egykor becses adalék lesz kultúrtörténetünkhez. Szíves válaszát és gyűjtésem körül való becses segélyét kérve, maradtam megkülönböztetett tisztelettel

Nagyságos Botha Tivadar urnak
a m. tud. akad. tiszt. tagja
Kis-Vezekényben”

*Kész szolgálja
Szinnyei József
az egyet. ktár első őre*

Ms 796 / 441

BOURNÁZ ERNŐ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 442-443

BOZÓKY ALAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 444

BOZÓKY ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 445

BÖHM JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 446

BÖHM KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 447

BÖKÉNYI DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 448

BÖKÉNYI DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1891. szept. 7. (4829/219.)

„Gratulálok „A magyar ábécés könyvek történetéhez”; kérem sziveskedjék nekem azt megküldeni, hogy nagy munkámhoz kútfőül fölhasználhassam.

Tekintetes
Bökényi Dániel urnak
állami iskolai tanító
Maramaros-Sziget”

Tiszteli
Szinnyei József
N. Muzeum

Ms 796 / 449

BÖLÖNI BÁLINT-nak írt levél

Budapest, 1888. máj. 28. (4003/116.)

„Különösen tisztelt Uram!

Becses levelére igen szívesen válaszolok a következőkben. A Nemzeti Zsebkönyv II-dik kötetének megjelenése az 1-ső kötet kelendőségétől föltételeztetik; mert ha az összes 1400 példány elkelne is a társaságnak csak 200 forint használna belőle; tessék tehát az illető körökben ajánlani

azon munkát, mely nemcsak Nagy Ivánt pótolja, de minden gothai Taschenbuchot nélkülözhetővé tesz. – A nemesi családok fölvetelénél elsősorban arra kell tekintettel lennünk, hogy a Heraldikai Társaság tagjai, illetőleg azok családjai bejussanak, azért melegen ajánlom a társaságba való belépést. Becses családja genealógiájára és történetére nézve irányadóul szolgál a Nemz. Zsebkönyv I.-ső kötete, olyan lesz a II.-dik is; tessék azért azt tanulmányozni; a bővebb családtörténeti leírást azonban szívesen fogadja a Turul. (A nagyváradi Bölönieknek gazdag családi levéltáruk van.) Végül kérem szépen, ha a szomorújelentések bármely kis gyűjtésével gazdagítaná Uraságod 50 ezerből álló gyűjteményemet, hálás köszönettel venném. Lehetséges hogy Beöthy Zsolt öcsém Zilahra utaztunkban, június 7 v. 8-án Tasnádra is eljutunk.

Kiváló tisztelettel

Kész szolgálja

Szinnyei József

Tekintetes

Nagy-bölöni Bölöni Bálint
főszolgabíró urnak
Szilágy megye Tasnád”

Ms 796 / 450

BÖLÖNI LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 451

BÖLÖNI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 452

BÖLÖNI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 20. (2403/28.)

„Tisztelt Képviselő Ur!

[...] Ne feledje kérem elsőben is a minden rendű és idejű színlapokat és gyászjelentéseket, ha már nem tánczoltam a farsangon, ugráljak a böjtben örömben azokat szemlélgetvén. Nem lehetne okkal móddal a parteczedula gyűjtésben ott egy kis propagandát csinálni, miután Nagyváradon egyáltalában nincsen ismerősöm és így az 5000 darabból álló gyűjteményemben Nagyvárad alig van képviselve [...].

Nagys. Bölöni Sándor urnak

országgyűlési képviselő Nagyváradon”

Ms 796 / 453

BÖNGÉRFI JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 454-456

BÖSZÖRMÉNYI GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 457

BRÁM MIKSÁ-nak írt levél

Budapest, 1881. márcz. 22. (2271/23.)

„Nagyságos királyi tanácsos ur!

Alólirott tudományos célból Velenczébe szándékozom utazni, azért bátorkodom Nagyságodhoz azon alázatos kéréssel járulni, sziveskedjék ezen célra nekem a déli vasuton egy második osztályu szabadjegyet engedélyezni [...].

Nagyságos urnak

alázatos szolgálja

Szinnyei József

Lakásom: Egyetemi Könyvtár-épület,

Barátok tere

az egyetemi könyvtár

első öre

Nagyságos

lovag Brám Miksa kir. tanácsos urnak a cs. kir. déli vasutársaság

igazgatójának

Budapest”

Ms 796 / 458

BRANCSIK KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 459

BRANDT JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 460

BRAUN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 6. (1868/27.)

„[...] Volt egykor oly idő is, mikor vad phanatizmussal pusztították az 1848-49-diki emlékeket, most inkább elhanyagolás és közömbösség fogyasztja azokat; én éppen ezt akarom megakadályozni és az máris sikerült annyiban, hogy sokat gyűjtöttem össze és óvtam meg az enyészettől. A mi személyemet illeti, mint 1848/9-ki honvéd-főhadnagy (Emlékirataim megjelentek a Vahot-féle Honvédek könyve és Vasárnapi Ujságban) és az egyetemi könyvtár első őre, köztisztelőben részesülök, miért is bizalmukkal, miként Ön a Honból olvashatá, többen megtiszteltek, így Klapka tábornok, ki tegnap utazott Nizzába, ígérte, hogy onnan számomra egész ládával fog magával hozni mindenféle forradalmi könyveket és nyomtatványokat; tudja jól, hogy jó kézre bízza azokat (lakásom is az új egyetemi könyvtárépületben levén.) [...]. Azért tegyen félre tehát minden kétséget és küldje az említett dolgokat, sőt kérem nézzen körül Egerben, ha gyűjteményembe mások útján is juttathat 1848/49-diki nyomtatványt – akár cserében is – szívesen és köszönettel veszem. Várom küldeményét [...]

tisztelője
Szinnyei József
az egyetemi könyvtár első őre

Tek. Braun József urnak

Vaskereskedő Egerben”

Ms 796 / 461

BRAUN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1875. jul. 18. (1860/19.)

„Tisztelt honfitárs!

Legszívesebb köszönetem nyilvánítása mellett kedvesen veszem az Ön által kegyesen felajánlott forradalmi emlékeket; már csak azért is mert azok gyűjteményemet tetemesen fogják gyarapítani és úgy hiszem a közönséget is fogják érdekelni, azért teszem közzé a Honban azok czimeit és a küldő nevét nehogy gyűjteményem véka alá rejtett világ legyen és ismerje a nagyközönség is azon buzgó férfiakat, kik nemzetünk ereiklyeit hűségesen megőrizték. Jobb helyre nem kerülhetnének, mert idővel az egész rendezett nagy gyűjteményt közzé teszem és a Nemzeti Múzeumnak ajándékozom [...].

hazafiúi üdvözléssel
kész szolgálója

Tek. Braun József urnak
Vaskereskedő Egerben

Szinnyei József
az egyetemi könyvtár
első őre”

Ms 796 / 462

BRAUN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 2. (1864/23.)

„Jul. 18-án Önhöz intézett soraimat talán nem kapta, igen kérem az oly szívesen felajánlott nyomtatványokat, vegye azokért előlegesen is köszönetemet.

Braun József vaskereskedő urnak Egerben”

Ms 796 / 463

BUSZ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 464

BRAUN GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 465

BREIER SZILÁRD-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 466

BREZNAI BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 467

BREZNYIK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1886. jul. 3. (3697/68.)

„Különösen tisztelt Igazgató Ur!

Nagy művemhez gyűjtöm az anyagot és egyúttal már sajtó alá rendezem, midőn sajnosan tapasztalom, hogy az élő felsőmagyarországi íróink, különösen a tótok, igen hiányosan vannak meg. Haán Lajos barátom szíves ajánlatára felbátorítva érzem magamat Nagyságodhoz fordulni, kegyeskedjék ezen ide mellékelni blanquettákat (egyet saját életrajzával kitöltve) az élő író ismerősei közt szétosztani s vagy egyenesen hozzám küldetni vagy jövő októberig bekérni [...]. Még egy szíveskére kérem, ha meg nem sérteném. Néhány éve genealogiai családi és más irodalomtörténeti célból gyűjtöm a szomorújelentéseket (parteczedulákat) eddig 40.000 darabom van, igen szépen kérem, ha ilyesmi kezeibe kerül ne pusztítja el, hanem minden válogatás nélkül juttassa kezeimhez.

Magamat nagyrabecsült kegyeibe ajánlván, maradtam kitűnő tisztelettel, viszontszolgálatra kész

honfitársa

Szinnyei József

az egyetemi könyvtár

első őre

Nagyságos

Breznyik János urnak

kir. tanácsos és ev. lyceumi ig.

Hont várm. Selmeczbánya

Ms 796 / 468

BRÓDY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 469

BRONCS ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1877. jan. 23. (2015/1.)

„Kérem igen szépen tudassa velem mely lapok nyomtatnak Rimaszombatban magyar nyelven, legjobban szeretném, ha mindegyikből egy-egy idei számot nyerhetnék keresztkötés alatt de pósta-fordultával mert a hírlapkimutatást pénteken este nyomják a Vasárnapi Ujságban.

Hazafiúi üdvözlettel

Szinnyei József

Tek. Broncs István okl. építész urnak Rimaszombatban”

Ms 796 / 470-472

BRÓZIK KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 473

BRUIMAM VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 474

BUCHBINDER BERNÁT-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 475

BUDAPESTI ÁLLAMI REÁLISKOLA IGAZGATÓSÁGÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat.]

Ms 796 / 476

BUDAY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat.]

Ms 796 / 477

BUDENZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. jun. 2. (2235/48.)

[vacsorameghívás Dr. Budenz József egyetemi tanár részére]

Ms 796 / 478

BUDENZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. máj. 8. (4352/151.)

*„Réthy László barátom, volt tanítványod, a krúzsok régi tagja, aggódik a plénum szavazása miatt;
azért kérlek szépen szavazz reá!*

*Tisztelő barátod
Szinnyei*

*Nagyságos
Dr. Budenz József urnak*

*kir. tanácsos, egyetemi r. tanár
és az akadémia r. tagja
Budapest
Naphegy”*

Ms 796 / 479

BUJANOVICS RUDOLF-nak írt levél

Budapest, 1875. okt. 10. (1890/49.)

„Különösen tisztelt Tekintetes Ur!

A küldött becses ajándékért fogadja szives köszönetemet, reménylem, hogy tervemet az 1848/9 év irodalmának és kútfő gyűjteményének megírását, ily buzgó hazafiak, mint tek. Uraságod, segítségével, létesíthetem; több évi fáradságos utánjárásom által sikerült már is nevezetes gyűjteményt összeszereznem; mindenkor kellemes és örömdetes meglepetés rám nézve, ha egy-két darabbal szaporodik is gyűjteményem, annál inkább örültem a nagy csomagnak melylyet Ön küldött [...].

Tek. Bujanovics Rudolf urnak Eperjesen”

Ms 796 / 480

BUJANOVICS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 481

BUKOVINSZKY ARTHUR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 482

BUKURESTI B. JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 483

BULLA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 484

BULYOVSKY GYULÁNÉ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 485

BUNYITAY VINCÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 486

BÜRGERMEISTER ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 487-488

BÜTTNER LINA és JULIA-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 489

CAVALLAR ALFRÉD-nak írt levél

Budapest, 1874. jun. 29.

[német nyelvű levélfogalmazvány Alfréd Cavallarnak Bécsbe; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

Ms 796 / 490

CEBECAUER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 491-492

CENNER LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 493

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 7. (1715/48.)

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 494

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 8.

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 495

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1875. okt. 1.

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 496

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1874. aug. 8.

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 497

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1876. jan. 11.

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 498

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1876. ? 7.

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 499

CENTRAL-BODEN-CREDIT-BANK (WIEN)-nak írt levél

Budapest, 1876. ápr. 5.

[német nyelvű levélfogalmazvány; nem id. Sz. J. kézírása, de az ő aláírásával]

„An die löbliche Direction von. Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank Wien”

Ms 796 / 500

CHALLAMEL Ph.-nak írt levél

Budapest, 1872. nov. 8. (1653/120.)

[német nyelven írt, a hírlapgyűjtés témakörébe tartozó levél]

„Ph. Challamel Prof. der Akad.
für Hand und Gewerbe
Graz”

Ms 796 / 501-502

CHALUPKA REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 503

CHERNEL ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 10. (4699/89.)

„Tekintetes Főtitkár Ur!

Szíves kérésére van szerencsém a következőkben válaszolni:

Olyan munka, mely az összes magyar tudományos testületeket és társulatokat magában foglalná, nincsen irodalmunkban. Ezen hiány pótolható: a Budapesti Czim- és Lakjegyzékből (Franklin-kiadása)

Magyarország Tiszti Czim- és Névtára-ból (Az orsz. statist. hivatal kiadása)

Ebben minden országos intézet-társulat bennfoglaltatik. A magán egyesületek és társulatok közül a történelmiek (a Századok szerkesztőségénél)

régészetiiek (a muzeumi régiségtárban)

természetiiek (a M. Természettudományi Társulatnál) tudhatók meg, ilyenek

a Felsőmagyarországi Muzeum-egylet (Kassán)

az Erdélyi Muzeum Egylet (Kolozsvártn)

a Természettudományi és honismertető társulatok (Nagy-Szebenben).

Tek. Chernel István urnak

az ornith. Congr. bizotts. titkárának

Budapest

Ms 796 / 504-506

CHILKÓ LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 507-508

CHOLNOKY IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 509

CHOVANCSÁK ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 510

CHRISTÓ MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1887. jun. 26. (3869/75.)

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Mai postával kaptam az Ön becses lapjának 51. számát, 6 választási versezetet és egy képv. programot, „Szinnyei bácsi” – az az hozzám czimezve; azt hiszem helyesen cselekszem, ha Önnek köszönöm meg ezen szives figyelmet, melyet a Pesti Napló egy kis megjegyzése kelthetett. Valóban ha mind azon kortes nótákat v. verseket, melyeket dicső Mátyás királyunk megválasztásakor énekeltek Pest utcáin, a többivel együtt a mai napig megőriztük volna, azokban irodalmunk és műveltségünk legszebb emlékeit mutathatnók fel.

Én megőrzöm az ilyeneket is, hogy az utókor lássa azok becsét és mulasztásunkon okulva pótolja azt a mit még lehet. – A P. Napló azt is fölhozta volt, hogy nekem 10 ezer parteczedulám van; ezt csak annyiban kell rectificálnom, hogy 43,500 egyes példányom van (a duplumokkal együtt eddig 98 ezer), pedig csak 1881 óta gyűjtöm és most jól használom azokat a „Nemzeti Zsebkönyv” szerkesztésénél (mely novemberre sajtó alá kerül) és a M. Írók Életrajzában, mely utóbbi művet azonkívül közel egy millió följegyzésből és ezer önéletrajzból szerkeszték és az akadémia kiadásában lát napvilágot. Természetesen csak úgy juthatok eredményhez, ha az ügybarátok elősegítik törekvéseimet.

Gyűjtsék tehát a szomorújelentéseket is! – Végül ide csatolok 3 blanquettát kitöltés végett, egyet Önnek, a másikat Göndöcs apát urnak, harmadikat egyik munkatársának szántam, sziveskedjék átadni s hozzám származtatni [...].

Tek. Christó Miklós urnak a Békés-Gyulai Híradó szerkesztő és kiadó-tulajdonosának
B.-Gyula”

Ms 796 / 511

CHRISTÓ MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 512

CHYLE FERENC-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 513

CHYZER KORNÉL-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 18. (3812/18.)

„Kedves barátom!

Még mult évről találtam egy levelezési lapodat a nagy halom levél közt, melyek válaszra várnak. Így van az a ki sokat markol; én is sokba kaptam és alig végeztem egy nagy munkát, újabb kettő nyomja vállamat a Nemzeti Zsebkönyv mag az Írók Életrajza [...]. Beszéltem a fiaddal. Hol?

A kávéházban. Ezt nem megrovásúl írom, mert a hova én járok, oda minden jóra való fiatal ember eljárhat [...].

Ölel hű barátod
Szinnyei

Dr. Chyzer Kornél
akad. tag és megyei főorv.
Zemplén Satoralja-Ujhely

Ms 796 / 514

CHYZER KORNÉL-nak írt levél
Budapest, 1887. nov. 9. (3910/116.)

[információ Kempelen Lajosról]

„[...] neve sem az egyetemi és muzeumi könyvtár katalogusaiban, sem a Wurzbach; Rayst-, és Heinrichs féle Lexikonokban elő nem fordul; tehát azon két czikknél többet aligha írt. A Hof- und Staatshandbuch szerint egy Kempelen Lajos a bécsi finanz-ministeriumban officialis volt 1866-74-ben. Ez lehetett az író! Parteim 45 ezer példányi közt van egy K. Lajos (1865) K. Győző az írónak atyja; [...].”

Ms 796 / 515

CHYZER KORNÉL-nak írt levél
Budapest, 1888. júl. 17. (4024/137.)

„[...] egyik se küldte be életrajzát. Tehát a mit jegyzeteimből és pártékból tudok, majd ide mellékeltem megírom, aztán a te munkádból kényelmesen leírom a „M. Írók Életrajza” cz. munkámba. – Mi lesz a maramarosi kirándulásból? [...]
Dr. Chyzer Kornél megyei főorvos és a m. t. akad. tagja S. a. Újhely

Ms 796 / 516

CHYZER KORNÉL-nak írt levél

[egyéb levél]

Ms 796 / 517

CHYZER KORNÉL-nak írt levél
Budapest, 1891. okt. 2. dél (4846/236.)

„Megérkezett a korrektura. All right! [...].”

Ms 796 / 518

CHYZER KORNÉL-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 23. (4931/321.)

„Kedves barátom!

[...] Én mindennap imádkozom azok jó egészségeért, kik életrajzokat írnak; úgy tekintem őket mint az én apostolaimat, kik hirdetik az én igéimet; de csak inkább a C. és ezutáni betűkkel foglalkoznának; mert ha valaki A. nevű íróról kér fölvilágosítást, ez már meghaladott álláspont, vizsgáltság reám nézve. A mit tudtam megírtam, íme itt küldöm.

Most azonban nagy szolgálatot tehetnél nekem és a tudományak, ha Csizi István költő főstrázsamester (őrnagy) halála idejét, életkorát megtudhatnád, 1801-ben már igen öreg volt és nyugalomban élt Tokajban, valószínűleg ott is halt meg, neked van ott pap ismerősöd, kérdezd meg, kérlek [...].

Dr. Chyzer Kornél Satoralja-Ujhely”

Ms 796 / 519

CLEMENT LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 520

CONCHA GYŐZŐ-nek írt levél

Budapest, 1879. máj. 13. (2122/12.)

„Igen tisztelt tanár Ur!

Becses megkeresése folytán a nehéz bibliographiai kérdést – ezen valóban nehéz feladatot – teljes sikerrel oldottam meg a következőkben: (Barits, Adalbert prof. jur.) Dissertatio statistica de potestate exsequente regis Angliae (Pestini) 1790; 8r 36l.

Megvan a Muzeumi Könyvtárban négy példányban, de a szerző neve alatt sem ezt sem Aranka művét fel nem lehetne találni, azon egyszerű okból, mert azok anonym jelentek meg; a zárjel közti adatokat egykorú feljegyzés után közlöm; [...].

Ha becses figyelmét az én gyűjteményemre és működésemre felhívhatom, szívesen veszek 1848/9-ből bármely nyomtatványt, bibliogr. jegyzeteimhez pedig az álnevek (a cikkek íróit is ide értve) magyarázatát és az anonym munkák szerzőinek felfedezését, mindenütt a kútfő megnevezésével, a honnan ezen felfedezést merítette.

Szíves üdvözléssel

kész szolgálója

Szinnyei József

Nagys. Dr. Concha Győző egyetemi tanár
urnak Kolozsvárt”

Ms 796 / 521

CONCHA GYŐZŐ-nek írt levél

Budapest, 1891. jun. 19. (4789/179.)

„Köszönöm Oswald Zsigmondra vonatkozó becses jegyzeteit, mert ezzel is többet tudok; én viszont hozzá tehetem, hogy „Az Igaz Hazafi” szerzője Oswald Zsigmond (muzeumi följegyzés); van tőle két ford. szinmű és még két más munka. (Petrik Bibliographiája Bank Möller és Oswald Zs. alatt.) Szabó Béláról még eddig semmit sem tudok.

U. i. Szabó Béláról

(Wurzbach, Biogr. Lex.

XLI. 106 l. o. jegyzetben)

Nagys. Concha Győző urnak egyetemi r. tanár Kolozsvár”

Tisztelője

Szinnyei

Ms 796 / 522

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 11. (3847/53.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

[...] Elküldtem a Magyar Írók I. ivét, de írtam is ez ügyben egy cikket a Fővár. Lapokban ápril elején „Könyvtári Emlékek” címmel; ebben legalább tisztáztam magamat a közönség előtt; ha az akademia még ez év végén se fogja fölvenni a munka kiadását, megkezdem azt más úton módon és sántikálva csak elérünk a végére ha 100 évesek leszünk!

Igen szépen köszönöm a küldött szinlapokat, füzetkéket és könyvtári jegyzéket, de a szomorújelentéseknek is nagy hasznát venném, csak érkezik be innen is onnan is talán néhány. Nálam már 44200 a számuk. Magamat nagyrabecsült barátságába ajánlván maradtam tisztelettel

igaz híve

Főtisztelendő

Concilia Emil urnak

érsek-helynökségi titkár Nagyszombat”

Szinnyei József

Ms 796 / 523

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Budapest, 1890. jan. 25. (4209/8.)

„[...] jól esett nekem elismerő s bátorító sorait olvasni, midőn annyi hűhó uralkodik hírlapi sajtonkban, hogy nem is ohajtjuk már azok dicséretét, kik úgysem értenek a dologhoz.

Köszönöm előre is a kilátásba helyezett kritikát, mert a mi papjainkra hatni kell, a közömbösséget kell bennök megróni; igyekezzenek érdekeiket jobban megóvni és terjeszteni; mert az szent igaz, hogy ha 10 levelet írok protestáns írókhoz 9 választ kapok, ellenben a mi papjainktól ugyanazon

esetben csak egyet; aztán kénytelen vagyok schematismusok és programmokból összetákolni némi kis életrajzot [...]. Babik József, ki biogr. lexikonnal foglalkozik, hozzá intézvén levelemet Alvinczy Ignác (álnév lesz) és Füsy (Auch) életrajzára, levelemre ugyan nem válaszolt, de a M. Államnál hetek múlva az ő level. lapja alapján ugyanazokat a kérdéseket intézték hozzám [...]. Ismételten köszönöm szíves barátságát és igaz szívből kívánom, hogy [...] még sok hasznos szolgálatot tehessen elárvult irodalmunknak. Isten Önnel!

Tisztelő szerető barátja

Szinnyei

Főtisztelendő

Concilia Emil urnak

érsek-helynöki titkár

Nagyszombat

Ms 796 / 524-525

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Budapest, 1890.

[válaszlevél C. E. kérdésére]

Ms 796 / 526

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 29. (4293/92.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Most olvastam nagybecsű kritikáját munkámról. Köszönöm a szíves figyelmeztetést és helyreigazításokat. A dicséret lelkesít ugyan, de az én koromban már nem ad több erőt és kitartást, mint a mennyivel kezdtem és folytatam azt azon tudatban, hogy gyenge erőmet túlhaladja a munka. Valóban olyan lesz az, mint jellemezni méltóztatott, hogy a specialisták munkálkodásait megkönnyíti ugyan, de sokat, igen sokat fognak még mások találni, a mit én, az idő rövideje, koromnál fogva, a munka siettetése s más okokból, nem fedezhettem föl. Nem tárhatom a közönség elé azt, hogy még az önéletrajzok is, a mit beküldenek, igen gyarlók, a könyvek czimeit, vagy mást is, nem helyesen írnak le, a mit nekem bibliographiákból, könyvekből és iskolai értesítőkből és névtárakból kell nyélbe ütni; a könyvek czime nem egyszer még a címlapon is hibás, vagy nem helyes, mint péld. Bajákynál legközelebb írtam könyvkét (könyvecske helyett), ebben pedáns vagyok, de már sokat engedtem és ha félremagyarázásra adhatna az okot, kerülöm és alkalmazkodom az igényekhez.

A sajtóhiba elkerülése végett és a revideálásnál segédkeznek fiam a kolozsvári egyetemi tanár és Dr. Heinrich Gusztáv; ha egy füzetet kell javítgatnom (250 sűrűn írt 4 rét kézirat) belekábulok, beleszédülök és a szemem káprázik. Különben minek untassam Főtisztelendőségedet ily mechanikai dolgokkal; a kritikát eltettem és a Pótlék-kötetben fölhasználom. [...] nagyon gazdálkodom

a térrel és idővel. Ezért a horvát és dalmata írókat ezentúl végképen elhagyom, eddig is csak tévedésből maradhattak azok a munkámban.

Köszönöm ismételtén a jóakarati bírálatot és magamat nagyrabecsült barátságába ajánlván, maradtam tisztelettel

Főtisztelendő
Concilia Emil urnak Nagyszombat”

kész szolgálja
Szinnyei József

Ms 796 / 527

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Budapest, 1891. júl. 5. (4798/188.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Munkám első kötete megjelent, annak előszavából meggyőződhetett Ön, hogy mily nehézségekkel kellett küzdenem és Isten segítségével elszántan küzdök tovább a munka befejeztéig, vagy addig, míg kezemből kiesik a toll [...].

Főt. Concilia Emil urnak Nagyszombat”

Ms 796 / 528

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Feketehegy-fürdő (Szepes megye), 1891. aug. 6. (4815/205.)

„[...] a nyomtatást szept. elején kezdik meg; addig szívesen veszem a pótlásokat és a bővebb életrajzot; [...] Csontos régi nevére és származására azonban kérem a nagyszombati iskolai jegyzőkönyvekből és értesítőkből merített szíves közlését [...].

Concilia Emil Bazin (Pozsony megye)”

Ms 796 / 529

CONCILIA EMIL-nek írt levél

Budapest, 1891. szept. 23. (4839/229.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Itt küldöm a kéziratot, mely kiegészítésre vár; a cikkek elé évszámokat kellene írni. Köszönöm a küldött jegyzeteket, mind becsesek és érdekesek, kár hogy oly kevés. A kéziratnak gyors vissza-küldését kérem és kiváló tisztelettel maradtam kész szolgálja

Szinnyei József
N. Muzeum

Főt. Concilia Emil urnak
érs.-helyn. titkár

Nagyszombat

Ms 796 / 530

CONLEGNER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 6. (2524/149.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Tudva azt, hogy mindenkor nagy pártolója volt a tudományos törekvéseknek, azt mindenkor elősegítette; én mint ismeretlen fordulok Nagyságodhoz, azon reményben, hogy fáradozásaim célját megértve azt szíves jóindulattal elősegíteni méltóztatik. Én irodalomtörténetünk felvilágosítására gyűjtöm egyes írók életrajzához az adatokat, de addig míg az akadémia által rám ruházott nagy munkámhoz a „Magyarországi írók életrajza” fognék, színészetünk történetével foglalkozom és specialiter a komáromi magyar színészetét 1828-ig (25 közleményben) a „Komáromi Lapok”-ban meg is írtam. Ezt folytatom. Rengeteg fáradságomba kerül egyes régi szinlapok és sugó v. emlékkönyvek főlhajhászása. Ezen munkálkodásom alatt jöttem azon gondolatra, hogy a gyászjelentéseket (parteczedulákat) gyűjteni fogom, eddig alig gyűjtötte valaki, könyvtárainkban ha 2-500 van is, de ez nem szaporodik, nagyon természetesen, mert ily gyűjteményeket csak egyesek szerezhettek be, roppant fáradságba kerül nemcsak beszerzésük de kezelésük és rendben tartásuk is; én mult deczember óta 13,500 darabot szereztem, a duplumokat nem számítva, de 319 egyén ígéretét bírom, kik szorgalmasan gyűjtenek számomra. Arra kérem Nagyságodat, ha szini nyomtatványokat (szinlapokat, verseket, sugókönyveket) és parteczedulákat tud valahol ott a vidéken, szíveskedjék az ilyesmit gyűjteményem számára megszerezni minden válogatás nélkül, még a polgariakat is értem, ha duplumok lesznek, annál jobb, mert ezeket más gyűjtőknél kicserélem! A gyűjtést a vidéken igen könnyen lehet eszközölni mert különösen a földbirtokosok nem szokták az ilyeseket elpusztítani; bizonyosan van Nagyságod birtokában is, tehát ismerőseinél éppen úgy lehet. Igen szépen kérem szíveskedjék közbenjárni és elősegíteni gyűjteményem gyarapítását, melyel a közügyet is elősegélni méltóztatik.

Becsés választát, illetve küldeményét kérem és maradtam Nagysádnak

Nagyságos
Conlegner Károly kir. tanácsos urnak
per Nyitra-Ghymes-Néver-en

kész szolgája
Szinnyei József
az egyetemi könyvtár
első őrre”

Ms 796 / 531

CONLEGNER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. jul. 1. (2554/179.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Igen kellemesen hatott reám szives megemlékezése és becses ígérete. Valóban jól esik az irodalom napszámosának ha oly tekintélyes egyének is mint Nagyságod csekélységemet nem feledik. Jól emlékezem előzékeny szivességére, melylyel a Természettudományi „Repertorium” megírásánál is segédkezett, ekkor hálám jeléül az előszóban fel is említettem Nagyságod nevét, így tehát én igen jól ismertem nemes szivét és az irodalom iránt való figyelmét, köszönöm tehát ismételten megemlékezését.

Miután holnap Balaton-Füredre utazom azután az írói-körrel az Alduna-vidékére, honnan csak f. hó 24-én térek vissza, nem mulaszthattam el hálámat idejében kifejezni [...].

Nagyságod igen jól sejti, hogy a színészeti nyomtatványok- és parteczédulákon kívül gyűjtök még sok olyasmit a mi pusztulásnak van kitéve, péld. 1848/49-ki nyomtatványokat, plakátokat, ponyvairodalmi termékeket sat., de nem merek sokat kérni, nehogy tolakodónak látszassam. Ismételten köszönöm szives figyelmét és kérem továbbra is Nagyságodnak gyűjteményim iránt való érdeklődését. Maradtam kiváló tisztelettel

Carl von Conlegner Karlsbad

Nagyságodnak
kész szolgálója
Szinnyei József
az egyetemi könyvtár első őrre”

Ms 796 / 532

CONLEGNER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 6. (2576/201.)

„[...] örömmel vennék minden elkallódásnak alávetett apró nyomtatványt, különösen pedig parteczédulákat, színlapokat és 1848/9-ki nyomtatványokat, melyekkel már is jelentékeny gyűjteményembe osztva hasznot vélek tenni a tudós buvároknak és kutatóknak. Kérem szépen tehát Nagyságodat örvendeztessen meg mielőbb becses küldeményével.

Carl von Conlegner Karlsbad”

Ms 796 / 533

CONLEGNER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 16. (2581/206.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Uram!

Egerből haza érkezvén kellemesen lepett meg kedves küldeménye, mely valóban minden tekintetben ritkítja páriát, mert a gyászjelentések távolabb vidékről csak szorványosan érkeznek hozzám és most egyszerre 67 darabot kaptam, ezek közt egy régi, a mi nálam ritka mint a fehér holló, mert 1850 előtti minden 50-re kapok egyet; a colligatum igen érdekes, azt hiszem lesz ezek közt több ismeretlen, melyek még könyvtárainkban sem lelhetők; azután a híres Berei Farkas András arczképe, 1809 insurrectionalis jegyzék, mind becses adalék [...].”

Ms 796 / 534

CSAJÁGI BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 535

CSÁNYI FERENC-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 536

CSÁNYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 537-538

CSAPÓ VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 539

CSAPÓ ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 540

CSAPODI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 541-542

CSARADA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 543-544

CSATÁRY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 545

CSÁTH ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 546

CSÁVÁSY GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 547-548

CSÁVOLSZKY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 549

CSÉCSI MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 550

CSEH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 551

CSEÖRGHEŐ ALADÁR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 552

CSEPELI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 553-554

CSEPELY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 555-556

CSEPREGHY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 557

CSERÉPY NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 558

CSERESNYÉS ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 559

CSEREY ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 560

CSEREY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 561

CSERHALMI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 562

CSERMELY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 563

CSERNA ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1880. decz. 9. (2247/60.)

„Az Ország-Világ két füzetét melyben naplóm van még ma elküldöm.

Cserna István ev. ref. lelkész urnak Bálványos”

Ms 796 / 564

CSERNA ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 14.

„Kedves bajtárs!

[...] minden vasút- és gőzhajótársaságtól szabadjegyet eszközölt ki számomra a kormány összesen 12-őt, a hírlap könyvtár érdekében teendő utazáshoz, már két éve járom össze vissza az országot, [...].

Most egy indítványt teszek neked. Te oly jól, élénken írsz, hogy valóban óhajtom ha könyvem lapozgatása közben, glossákat írnál hozzá, azaz egyes epizódokat kibővítve saját reflexióiddal, azokat leírnád és beküldenéd az Aigner által kiadott Hazánk számára, vagy akármelyik vidéki lapba. Tedd meg ezt, kérlek!

Most írom legnagyobb munkámat, 30,000 magyarországi író életrajzát és irodalmi működését! Még győzőm.

Tek. Cserna István urnak Bálványos”

Ms 796 / 565

CSERNA ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 18. (4894/284.)

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 566

CSERNA ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[Sz. információt kér Cserna Jánosról]

Ms 796 / 567

CSERNA ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 22. (4901/291.)

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 568-570

CSERNA VINCÉ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 571-572

CSERNÁTONI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 573

CSERNUS ELEK-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 574

CSERNUS GERGELY-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 575-576

CSERNYEI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 577

CSESZNÁK BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 578

CSÉTI OTTÓ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 579 a, b

CSIKY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 580

CSIKY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. márcz. 4. (3662/33.)

„[...] megkaptam régi naptárainak, egyéb nyomtatványainak és kéziratainak jegyzékét. [...] saját naptárgyűjteményem kiegészítésére [...] azon régi naptárakat (melyekből csak hármát bírok) 1842-ig szeretném megszerezni [...]. Szeretném még a 200 halotti hirdetményt is bírni, miután ezek száma nálam a 40,000-et elérte, hasznosan válnék az be gyűjteményembe. Az 1848-ki naplója pedig igen jól beillenek az Aigner által kiadott, Hazánk”-ba; így legalább többen gyönyörködhetnek abban.

Igen szépen kérem tehát Nagyságodat, kegyeskedjék azon naptárakat és halotti jelentéseket akár cserében, akár pénzért nekem átengedni [...], hogy irodalmi célomra azokat feldolgozhassam.

Csiky Sándor urnak Eger”

Ms 796 / 581

CSILLAG KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 582-583

CSINK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 584

CSIPPÉK FERENC-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 585

CSISZÉR JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 586

CSITÁRI G. EMIL-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 587

CSOMOR KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 588

CSONDA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 589

CSONGRÁDY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 590

CSONTOSI JÁNOS-nak írt levél

Kolozsvár, 1889. aug. 10. (4156/68.)

[élménybeszámoló Csontos János múzeumi könyvtárőrnek]

Ms 796 / 591

CSOPEY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 592

CSORBA FERENC-nek írt levél

Budapest, 1887.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 593

CSŐSZ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 16. (2462/87.)

„Művelődéstörténetünk egyik nevezetes szakaszának megírását czelozom; ebből egy rész a komáromi színészet története mult nyár óta cikkekben megjelenik a „Komáromi Lapok”-ban. Sok nehézséggel kell küzdenem, mert a szinlapok és súgó (emlék) könyvecskék nagyobbreszt elpusztultak. Most már határozottan tudom, hogy a komáromi színészek Győrött és Nyitrán megfordultak; ez utóbbi városban nyomtatott szini dolgokat és feljegyzéseket tehát nagy érdekléssel kutatom de egyebeket is. [...] sziveskedjék az ottani könyvtárakban talán a püspökiben és magánosoknál is kis kutatást tenni, ha legcsekélyebbet is felfedez, nagy hálával fogok tartozni.

Mult december óta a parteczédulák (gyászjelentések) összegyűjtését határoztam el és azt erélyesen folytatom, még a folyó évben 20 ezeret akarok összehozni, jelenleg 10 ezer darabom van együtt és 257 egyén ígérte meg számomra a gyűjtést, Főtisztelendő urat is ezen szivességre kérem, miután Nyitrán más ismerősem nincsen, pedig a nyomdák és egyesek szivesen átengedik a félretett példányokat [...].

Csősz Imre főgymn. ig.-nak Nyitrán”

Ms 796 / 594

CSŐSZ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 9. (2490/115.)

„Fogadja legszivesebb köszönetemet a küldött gyászjelentésekért, melyek valóban becsesek, azért is mert nyitraiak, ilyeneket még nem kaptam, de különösen mert régiek s így ritkábbak. Most csak arra kérem a Főtisztelendő urat, kísérje figyelemmel a gyűjtőket és a megszerezhető példányokkal legyen szíves növelni gyűjteményemet, mely jelenleg már 11 ezer külön példányt foglal magában, a duplumokat nem számítva, de ezeket is becserélem más gyűjtőknél. A színészetre nézve magam se tápláltam valami vérmes reményeket, mert Nyitrán is csak az a sors érte a színlapokat, sugókönyveket mint Komáromban vagy Győrött, azért munkámban küzdve bár a nehézségekkel de mindig előbbre haladok.”

Ms 796 / 595

CZAMBEL SAMU-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 596

CZAMBEL SAMU-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 8. (4830/210.)

„Kedves Czambel Ur!

Hat heti utazásomból haza érkezvén, nyakamba szakadt a munka, az "Írók élete" 10. füzete számára most viszem a nyomdába az első ív Kéziratát és réműletemre veszem észre, hogy Viček tót irodalomtörténetéből Capkó János 226 l. Chalupka János 56. l. Chalupka Sámuel 103. 273. l. életrajzokat nem használtam fel; dr. Wagner Lajos és Rizner, kiket fölkerítettem, cserben hagytak, igen szépen kérem Dr. urat, kegyeskedjék a fentebbiekről rövid életrajzot írni, az önálló munkák tót czime mellé kérem annak magyar fordítását is, cikkeknél csak azt, hogy hova, mikor dolgoztak és mit mikor szerkesztettek.”

Ms 796 / 597

CZAPÁRY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 22. (4444/243.)

„Igen szépen kérem az egri gymn. legutóbbi Értesítőjét, melyben becses munkája Makáry György emlékezetes megjelent, hogy azt a Magyar Írók Élete és Munkái cz. vállalatom számára fölhasználhassam; egyúttal önéletrajzát és munkáinak (cikkeinek is) jegyzékét is kérem a nevezett munka számára.

Tisztelettel

Szinnyei József

N. Muzeum

Főtisztelendő
Czapáry László urnak
főgymn. tanár Eger”

Ms 796 / 598

CZÉH SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 5. (2377/2.)

„Tisztelt Uram!

Bizalommal fordulok uraságodhoz hogy az általam tudományos célból gyűjtött gyászjelentések (parteczédulák) tömegéhez sziveskedjék hozzájárulni a nyomdájából kikerültek egy-egy példányával, ha lehetséges a régieket is felkutatni a gyűjtemény érdekesebb lenne. A mennyiben némi költséggel járna a felkeresés, csomagolás sat. sziveskedjék tudtomra adni és a kívánt pénzt elküldöm.

Legközelebb olvastam az 1848/9. kapitányom Rogos Kálmán halálát, igen szeretném az elhunytáról kibocsátott gyászjelentést előzőleg bírni.

Czéh Sándor nyomdász urnak Győrött”

Ms 796 / 599

CZENNER LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 600

CZIKE FERENC-nek írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 601

CSILLÉNY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1891.

[válaszlevél Cs. B. kérésére]

Ms 796 / 602

BERECZ ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 603

BERECZ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 604

BERÉNYI JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 605

BERÉNYI PÁL-nak írt levél

Budapest, 1887.

[válaszlevél B. P. kérésére]

Ms 796 / 606

BERÉNYI PÁL-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 607

BERÉNYI SALAMON-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 608

BERGER IGNÁC-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 609

BERGER EV. JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 610

BERGER EV. JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[bocsánatkérés a könyvtártisztek (Litassy) viselkedése miatt]

„Dr. Berger hittud.-i kari dékán urnak”

Ms 796 / 611-612

BERGHOFFER JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 613

BERGMANN ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 614

BERKOVITS FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[A „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat.]

Ms 796 / 615

BERKOVITS GÁBOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 616

BERKS AURÉL-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 18. (2586/211.)

„[...] örömmre szolgált [...] szíves tudósítása az ottani szini világból, csak minél több kerülne napfényre; igen szeretnék az ottani szinlapokból is gyűjteményem számára a mit lehet megszerezni, mert 6000 szinlapom van ugyan, de Felső-Bánya és környéke nincsen nálam képviselve; így vagyok a parteczedulákkal is, jóllehet gyűjteményem már a 16 ezeret meghaladta és a szívesen küldött 18 közül 17 vált be! gyűjteményembe, tehát kibányászatlan szűz talaj, hol még oly gyűjtő, kikkel csere viszonyban vagyok, nem járt [...].

Berks Aurél urnak”

Ms 796 / 617

BERKS NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 11. (2527/152.)

„Értesültem, hogy a magyar színészet és annak története iránt különös előszeretettel viseltetik és több cikket is írt már e tárgyban. Én hasonló téren működöm, mert általános színészetünk érdekében gyűjtöm az anyagot: szinlapokat, sugókönyveket, verseket, sat, úgyhogy jelenleg már ezekből nagy gyűjteményem van, feldolgozásukhoz is fogtam és különösen a komáromi színészet történetéből 1828-ig 25 közlemény jelent meg a „Komáromi Lapok”-ban, de ebbe az általános színészetéről is sokat beleszóttam. Igen lekötelezne Nagyságod ha cikkeinek címét és hogy hol jelentek meg nekem megírná, hogy azokat felkutatván, elolvashassam; ezenkívül igen megörvendtetne azzal is, ha a nélkülözhető szini nyomtatványokat átengedni szíveskednék a főntebbi tudományos célra. – Ezenkívül gyűjtöm a parteczedulákat (gyászjelentéseket) melyekből jelenleg 13500 darabom van; 326 egyén ígéretét bírom kik az ország minden részében gyűjtenek számomra; igen szépen kérem Nagyságodat, kegyeskedjék ezen törekvésemben segédkezet nyújtani [...].

Berks Nándor urnak

nyug. bányatanácsos

Felső-Bánya”

Ms 796 / 618

BERKS NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 25. (2546/171.)

„Tisztelt Nagyságos Ur!

Fogadja leghálásabb köszönetemet a lemásolt cikkért, mely igen jellemző és érdekes, munkámba mindenesetre beleszövöm [...] az azt megelőző cikk melyik számban jelent meg? A küldött parteczedulák nagyon is à propos jöttek, mert nagy gyűjteményemben F.-Bánya Szatmár sat nem igen van képviselve. Igen szépen köszönöm ezeket is! Nem lehetne ott egy két embert megnyerni a gyászjelentések gyűjtésére? Szeretném ha minél többet menthetnének meg a pusztulástól, szándékom egy kis kimutatást nyomtatni az első huszezerről [...].

Berks Nándor urnak

nyug. bányatanácsos
Felső-Bánya

Ms 796 / 619

BERKS NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882.

[egyéb levél]

Ms 796 / 620

BERKS NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 23. (2621/246.)

„[...] fogadja a küldött nyomtatványokért szíves köszönetemet. Már eddig az ország minden részéből száznál több ily színi emlékkönyvecskét nyertem és a pécsi példány mindaddig hiányzott, ebből kitetszik mennyi lappang még elrejtve! A casinoi nyomtatványokból is bírok egy csomót, reményelem, ha több együtt lesz, feldolgozhatom [...]. Különös hogy a régi színlapok mindenütt elpusztultak; Nagy-Bányán és vidékén már 1815 körül működtek magyar színészek, színlapokat is nyomattak, nem került ezekből elő vagy egy példány? Eddig 6000 színlapot (régit és újat) gyűjtöttem; a parteczdulák száma a 17 ezeret meghaladja. 1848/9 nyomtatványom is sok van, de még igen sokat kell gyűjtenem, ha valami teljeset akarok belőlök teremteni. Az idén nagyobb körutat tettem az ország déli részén és Hevesben, Veszprémben, Esztergomban és Komáromban; ha reményem nem csal, jövő évben eljutok Felső-Bányára is és akkor tiszteletemet teszem Nagyságodnál [...].”

Ms 796 / 621

BERKY GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 622

BERNOLÁB NÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 623

BERTHA, A. de-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 624

BERTHA GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 625

BERTÓK SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 626

BÉRY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 627

BERZAY ELEK-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 628

BERZENCZEY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 629

BERZEVICZY EDMUND-nak írt levél

Budapest, 1882.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 630

BERZEVICZY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 1. (2446/71.)

„[...] kérlek baráti szeretettel légy segítségemre a gyászjelentések gyűjtésénél [...]. Barátságodra számítottok és kérlek tedd meg a mit tehetsz, csinálj propagandát ezen ügyben és szerezz más gyűjtőket is számomra.

Berzeviczy Tivadar urnak
Eperjesen”

Ms 796 / 631

BERZEVICZY TIVADAR-nak írt levél
Budapest, 1882. ápr. ? (2449/74.)

„[...] minden törekvésem a közjóra irányul. A parteczedulák és színlapok gyűjtésére is azon meggyőződés indított, hogy azokat intézetek, muzeumok és könyvtárak egyáltalában nem gyűjthetik, sőt ha véletlenül oda kerül is valami azt haszontalan lim-lomnak tekintik, mint a Toldy-féle néhány száz gyászjelentés most is rendezetlen, a Nemzeti Muzeumban ott hever egy sarokban; nálunk sincsen semmi mert Nagy Iván, mikor a családok genealogiáját írta, az egyetemi könyvtár tisztviselője volt, össze is gyűjtött egy csomót, de vagy magával vitte vagy elajándékozta; különben nem kell messze menned, ott van a kassai muzeum tekintsd meg, van-e gyászjelentés gyűjtemény? Mily állapotban és valjon szaporodik-e? [...] 1942 darab kassai színlappal bírok. Ha azt akarod, hogy elpusztuljon gyűjteményed, csak nyilvános intézetnek add, mert ott a hol péld. a „Reform” bekötött példányából a tárczát kimetszik [...] nem becsülik meg az ily gyűjteményeket. Én az egyetemi könyvtárban lakom, valószínűleg itt is halok meg, fiam a muzeumi könyvtár tisztviselője, addhatod-e jobb helyre, mintha hozzám küldöd gyűjteményedet? Én leszek az első, ha elérkezettnek látom az időt, hogy gyászjelentésekből könyvtárunkban specialis gyűjteményt rendezek, de csak akkor, ha némi érdekeltséget tudok azok iránt fölkeltetni; mindenekelőtt sokat, igen sokat kell összegyűjtenem, mert ez is olyan, mint a lexikon, ha kicsi, éppen azt nem találjuk meg benne, a mit keresünk. Eddigi eljárásom a következő: van már 256 gyűjtőm, ezek közt maga Szilágyi könyvtárigazgatónk, Majláth Béla muzeumi könyvtárigazgató és a Pulszkyak, kaptam már 8000 darabon fölül; a beérkezetteket naplomba bevezetem az ajándékozók szerint, beírva a pártékról a vezetéknevet és évet; minden gyászjelentés hátlapjára felírom a gyűjtő vagy ajándékozó nevét és a beérkezés idejét, azután beosztom betűrend szerint. Megtudom így mily arányban gyűjtöttek egyesek és mit gyűjtöttek össze. [...] eddig még a tudósok is kinevették a parteczedulagyűjtőt; tíz évi könyvtárnokságom alatt egyetlen egy ember se kérdezősködött nálunk ilyesmi után. De talán idővel majd a tudósok is jobban megbecsülik. [...] hiszem, ezzel is meggyőztelek arról: ha a te különben becses gyűjteményedet az én nagyobb gyűjteményembe olvasztod, jót cselekszel, itt nálam az mint forrás mindenki számára nyitva áll [...]. Küld tehát kedves barátom mind a simplumokat, mind a duplumokat hozzám, mert ez utóbbiak által is, csere útján, gyarapíthatom gyűjteményemet [...].

Nagys. Berzeviczy Tivadar kir. tanfelügyelő urnak Eperjesen”

Ms 796 / 632

BERZEVICZY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 15. (2461/86.)

„Kedves barátom!

Megérkezett a csomag; sietek pár sorban leghálásabb köszönetemet nyilvánítani ezen nemeslelkű ajándékért; ily becses collectió újabb ösztönt és lelkesedést nyújt a további gyűjtésre s most már szentül hiszem, hogy a 20 ezer még ez évben összehozom, akkor egy kis statistikai kimutatást autographiroztatok, melyben a gyűjtőktől nyert példányokat legalább szám szerint kimutatom, külön az 1850-ig terjedőket, hogy így a küldemény becsét is jelezzem. A ma nyert szép gyűjtemény, különösen régiekben igen gazdag, ilyeneket csak szorványosan és egyenként nyerek nagy ritkán 20-30-at. Tegnap kaptam meg Dr. Rómer kanonok ur gyűjteményét 313 darabot, mind 1860 évnél fiatalabbak [...].

Életrajzomból sejthetted, hogy én minden olyan nyomtatott apróságot gyűjtök, a mi elkallodásnak van alávetve u. m.

1. 1848/9-ki mindenféle nyomtatványt.
2. Szini dolgokat: színlapokat, verseket és sugókönyveket; jelenleg a magyar színészet történetét írom, specialiter Komáromét.
3. Ponyvairódmalmi termékeket, 1848 előttieket, Zöld Marczi, Argyrus királyfi, vőfély versek sat. Ezt legnehezebb gyűjteni.

Ezeket csak azért jelzem, hogy ha tudomásodra jut, hogy valahol ilyesmi létezik, tudasd velem, hogy megóvjuk az elpusztulástól!

Berzeviczy Tivadar urnak

Eperjesen”

Ms 796 / 633

BERZEVICZY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 6. (2486/111.)

„A parteczédula-gyűjtemény, melyet szíves voltál nekem ajándékozni, első stadiumban rendezve van, az az nőm által szoros betűrendbe rakva: összesen 1545 darab (ezek közt 287 régi az az 1850. előtti); egybekelési hirdetés 57; gyászbeszéd 17 db és apró nyomtatvány, hirlapkimetszés 16 db. Most osztom be gyűjteményembe; a duplumokat és triplumokat cserében első sorban Szentiványi Zoltánnak, azután Dr. Ballagi Aladárnak, Véghelyi Dezsőnek, veszprémi alispánnak, gyűjteményük nagysága szerint ajánlom fel. Fogadd ismételten baráti köszönetemet ezen becses gyűjteményért, mely által az enyém becsben jelentékenyen növekedett. Ha nem lankad buzgóságod és folyton gyűjtesz, egész Felsőmagyarország gyászjelentései csaknem teljesen meglesznek gyűjteményemben. Van eddig 10 ezer egyes példányom és 293 gyűjtőm.

Nem mulaszthatom el viszonzásul, legujabb művem két füzetének megküldését mely a komáromi színészet történetét tárgyalja és oly ritka, hogy Sárosban ezen egy példány mint unicum fog létezni; mert a szerkesztő 100 külön nyomatot készített és fűnek fának osztogatta; tehát őrizd meg, óhajtom, hogy ott nálatok meglegyen.

[...] Legközelebb családodra vonatkozólag egy Berzeviczy, kassai szinpártoló, maecenás életkörülményeiről fogok többet kérdezősködni, kutass addig nem maradt-e naplója? Roppant sok a dologom. Bocsáss meg a rövidségért!

Isten veled! Szeretettel ölel

híved

Szinnyei

Nagyságos
Berzeviczy Tivadar urnak
magyar kir. tanfelügyelő Eperjesen”

Ms 796 / 634

BERZSENYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 28. (3821/27.)

„Igen tisztelt Uram!

Valóban kellemesen lepett meg azon szives figyelme, melyel szomorújelentés-gyűjteményemet gyarapítani méltóztatott. Fogadja leghálásabb köszönetemet azon 321 darab nyomtatványért, melyet Nagy Imre ur Ő Méltósága kezeiből átvettem és melyet becses jóakarátának tulajdoníthatok. Ezen specialis gyűjteményemet (mert van 1848/9-ki hírlap- proclamatio- ponyvairódmű-színészeti, naptár sat. gyűjteményem is) 1881. nov. 20-tól kezdtem; azóta circiter 100,000 darab érkezett hozzám és ebből 43 ezer vált be, többi duplum.

Legujabban Pauler Tivadar bold. miniszter 1579 példányból álló gyűjteményét osztottam be s csak 341 vált be; de az Öntől nyertek oly becsesek és ritkák miszerint bizton hiszem, hogy közülök 3/4 része nincsen meg gyűjteményemben. A szoros betűrendbe rakott gyűjtemény már is rendkívüli szolgálatokat tett nekem, különösen „Komárom 1848-49-ben” czimű munkám megírásánál és legujabban a „Nemzeti Zsebkönyv” és a „Magyar Írók életrajza” szerkesztésénél. Fáradtságot az a tudat is jutalmazza, hogy az ország minden részéből érdeklődnek gyűjteményem iránt és ennek köszönhetem rendkívüliségét.

Berzsenyi Antal honv. főhadnagygyal egy zászlóaljban (203-ik) szolgáltam a hazát 1849-ben Komáromban. Valjon hol él ő?

Szives köszönetem megújítva, további szives barátságát kérve, maradtam tisztelő

kész szolgálója

Szinnyei József

Tekintetes
Berzsenyi Gyula urnak
földbirtokos
Sopron megye Bükk”

az egyetemi könyvtár
első őr

Ms 796 / 635

BESSENYEI FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 636

BESSENYEI FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890. decz. 26.

„Munkám az akadémia megbízásából lehetőleg teljes és megbízható forrásmű akar lenni; ezért sziveskedjék még utólag irod. működését kiegészíteni [...].

Bessenyei Ferencz urnak

Temesvár”

Ms 796 / 637-638

BESSENYEI FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 639-641

BETHLEN MIKLÓS gróf-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 642

BETHLEN MIKLÓS gróf-nak írt levél

Budapest, 1891. jan. 7.

*„[...] természetesen külföldi munkáinak czimeit és a szerkesztést is.
gróf Bethlen Miklós urnak Budapest”*

Ms 796 / 643

BEXHEFT ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 796 / 644

BEZERÉDJ PÁL-nak írt levél

Budapest, 1891. jan. 20.

„[...] kérem rövid életrajzát és munkálatainak (cikkeinek is, az az, melyik lapban mikor írta) jegyzékét. A tudomány érdekében szíves válaszát kérve maradtam tisztelettel

kész szolgája

Szinnyei József

Sürgős!

Nagys. bezerédi Bezerédj Pál urnak”

Ms 796 / 645

BEZSÓ JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 1

DANKÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 26. (2472/97.)

„Aigner barátomtól értesültem, hogy Méltóságod az egyetemi könyvtár számára úgy számomra is méltóztatott egy-egy példányt nagybecsű gyűjteménye katalógusából küldeni [...].

Dr. Dankó József urnak pápai praelatus, esztergom főegyházi apát-kanonok

a m. tudom. akad. l. tagja

Esztergom”

Ms 797 / 2

DANKÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 4. (2483/108.)

„[...] Ha meg nem sérteném Méltóságodat, alázatos kéressel terhelem; én ugyanis mult deczember óta gyűjtöm a gyászjelentéseket, még pedig oly szerencsével, hogy 290 egyén szíves gyűjtése folytán eddig 10 ezeren felül van az egyes példányok száma; arra kérem alázattal Méltóságodat, ha szíveskednék a birtokában levő és nélkülözhető bármily fajtájú parteczédulákat gyűjteményem számára átengedni és ezentúl is a beérkezendőket számomra megtartani [...].

Dr. Dankó József urnak pápai praelatus, esztergom főegyházi apát-kanonok

a m. tudom. akad. l. tagja

Esztergom”

Ms 797 / 3

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Jan. 6.

„Herrn Wilhelm Dann Frankfurt” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 751-800.]

Ms 797 / 4

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Jan. 27.

„Herrn Wilhelm Dann Frankfurt” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 801-850.]

Ms 797 / 5

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Febr. 15.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 6

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. März. 11.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 7

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. März. 21.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 851-900.]

Ms 797 / 8

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. März. 29.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 9

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Apr. 2.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 10

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Apr. 5.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 901-950.]

Ms 797 / 11

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Apr. 12.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 12

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Apr. 19.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 951-1000.]

- I. Ungarn
  - Budapest
    - Magyar család (1871.)
    - Magyar gazda I. f.
    -
  - Jászberény stb.
  -
- II. Oesterreich
  -
  -
  -
- III. Deutschland
  -

-
-
- IV. Frankreich
- Paris
-
-

Ms 797 / 13

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Apr. 30.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1001-1100.]

- I. Europa
  - 1. a) Ungarn
  - 1. b) Siebenbürgen (Erdély)
  - 1. c) Kroatien
  - 2. Oesterreich
  - 3. Deutschland
  - 4. Schweiz
  - 5. Niederlande
  - 6. Donaufürstentümer (Dunai fejedelemségek)
  - 7. Italien
  - 8. Belgien
  - 9. Großbritannien
  - 10. Russland
- II. Afrika
- III. Asien
- IV. Amerika
- V. Australien

Ms 797 / 14

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Mai. 12.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 15

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Mai. 16.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 16

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juni. 6.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 17

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juni. 11.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 18

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juni. 20.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 19

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juni. 27.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1101-1150.]

Ms 797 / 20

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juli. 9.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 21

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juli. 14.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 22

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juli. 24.

„Herrn Wilhelm Dann Wien”

[német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1151-1200.]

Ms 797 / 23

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Juli. 27.

„Herrn Wilhelm Dann Wien”

[német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 24

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Aug. 1.

„Herrn Wilhelm Dann Wien”

[német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 25

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Aug. 10.

„Herrn Wilhelm Dann Wien”

[német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1201-1250.]

Ms 797 / 26

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Aug. 23.

„Herrn Wilhelm Dann Wien”

[német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája. 1251-1300.]

Ms 797 / 27

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Sept. 26.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 28

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Okt. 8.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1301-1350.]

Ms 797 / 29

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Okt. 22.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 30

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Nov. 11.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1351-1400.]

Ms 797 / 31

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Nov. 30.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 32

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1872. Dez. 21.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1401-1450.]

Ms 797 / 33

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Jan. 26.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 34

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Juni. 2.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 35

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Febr. 15.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1451-1500.]

Ms 797 / 36

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Febr. 20.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 37

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. März. 4.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 38

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. März. 15.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1501-1550.]

Ms 797 / 39

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. März. 29.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 40

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Juni. 9.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 41

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Juni. 18.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1551-1600.]

Ms 797 / 42

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Sept. 5.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 43

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Sept. 14.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 44

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1873. Nov. 6.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[magyar- és németországi lapok címlistája 1601-1650.]

Ms 797 / 45

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1874. März. 4.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 46

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1874. Apr. 29.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 47

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1874. Aug. 16.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 48

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1875. Aug. 4.

„Herrn Wilhelm Dann Wien” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 49

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1880. Mai. 9.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 50

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1880. Aug. 9.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[külön kártyán ajánlás:]

„Van szerencsém Dann Vilmos urat, hírlapgyűjtő barátomat, t. Collega ur szives figyelmébe ajánlani. Rendelkezzék Ön is velem!

Tisztelője

Szinnyei

Tek. Butler urnak
a British Museum tisztviselőjének
Bp. 1880. aug. 9.”

Ms 797 / 51

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1880. Okt. 11.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 52

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1880. Dez. 26.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 53

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1881. März. 2.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 54

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1881. März. 13.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 55

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1881. März. 31.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 56

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1881. Juli. 4.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 57

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1881. Aug. 1.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

[200 Ft-ról számla (10.310 db újság ára)]

Ms 797 / 58

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1881. Nov. 10.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 59

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1882. Febr. 13.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 60

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1882. März. 17.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 61

DANN, WILHELM-nek írt levél

Budapest, 1882. Dez. 26.

„Herrn Wilhelm Dann London” [német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

Ms 797 / 62

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 28. (3956/19.)

„Tisztelt barátom!

Bocsásson meg, hogy így czimezem, de ki nemzetünk jeleseinek reliquiáit gyűjti, az nekem mind barátom, collegám és pártfogóm. Legnagyobb örömmel fogadom az Ön ajánlatát és kérem a már gyűjtött szomorújelentéseket és azok gyűjtésére továbbra is felkérem. Én viszont ígérem, hogy ezentúl az Ön számára félreteszem és gyűjteményemből (mely több ezer példányból áll) kiválogatom a duplumokat és elküldöm. Most ugyan a Nemzeti Zsebkönyv sajtó alá rendezésével, az évi hírlapkimutatással (holnaphoz egy hétre jelenik meg a Vasárnapi Újságba) és a magyar írók életrajzával vagyok elfoglalva, tehát a küldésre pár heti időt kérek [...]. Én az irodalomra és színészetre vonatkozót mindent gyűjtök még a ponyvairodalmat is gyűjtöm.

Tek.

Szentmartoni Darnay Kálmán urnak Sümege Zala megye”

Ms 797 / 63

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. ápr. 17.

„[...] A Nemzeti Zsebkönyv utolsó íveit nyomják, most csináltam az indexet hozzá. [...] legkésőbb május elején egy csomagot már föladok, mely még csak a kezdet, a mit naponként apróságokat félre tettem Ön számára; de minden gyűjtemény apróságokból keletkezik és ezen apróságok nyerni fognak a nagy tömegben; mert én állhatatosan gyűjtök, csak Ön is gyűjtse azokat a sümegei és környéki meg a távoli szomorújelentéseket (nyomdákban és vén asszonyoktól, mert ezek a legjobb források) [...]”

Ms 797 / 64

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 11. (4019/132.)

„[...] Vége az utolsó terminusnak is; küldöm tehát a mit eddig összeharácsoltam: [És felsorol 79 nevet. Vagy kézirat/aláírás, v. gyászjel., de inkább az előző, mert pl. Beöthy Zsolt is köztük van.]

Saját:

- Hírlapirodalmunk 1888-ban (sajtó alá írott)
- Nemzeti Zsebkönyv I. Conceptusa és korrekturája

Összesen = 80 autograph, illetve 80 írótól.

A küldeményemmel igen meg voltam elégedve. Köszönöm! Csak folytassa kérem! Gyűjtök a mi nyomtatás és írás ha irodalmunkra vonatkozik (külföldit nem!). Hallom, hogy Kisfaludy Sándor könyvtárát bírja! Hogyan ismerhetném v. láthatnám azt meg? Nem küldhetne egy Kisf. S. levelet; de kérek más írótól is kézírást! Ponyvairodalmi terméket (Angyal Bandi, Sobri sat. históriát) színházi sugókönyvet, színlapot, 1848/9-ki nyomtatványt, előfizetési felhívásokat is gyűjtök [...]”

Ms 797 / 65

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 22.

„[...] A gyászjelentés és ponyvairodalmi termékek küldeményének előre is örülök, csak legyen minél régebb is köztük; egyébiránt – mint a cigány mondja – akármilyen, csak sok legyen! [...] most különösen hajhászok egy könyvet, ez Petőfi János vitéze a rajzolt [...]”

Ms 797 / 66

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. febr. 23.

„Szemhártya gyulladásom három hónapig tartott vissza az írástól és olvasástól. [...] gyűjtöttem egy csomó újabb autographokat [...]. Nem kaphatnám meg Ferber József ügyvéd partéját, ki 8-10 éve halt el Sümegben? Kérem az ígért szomorújelentéseket és ha íróktól vannak doublette kéziratok, levelei, azokat is küldje el.”

Ms 797 / 67

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. nov. 11.

„[...] nem jó Ön soha Bpestre? Hogy szóval is kicserélhetnők eszmeinket, vágyainkat [...].”

Ms 797 / 68

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 13.

„Nagy elfoglaltságom miatt, több levelére csak most válaszolhatok, igen röviden. Köszönöm a küldött gyászjelentéseket [...] életrajzát csak küldje be, mert az írók közé mindenesetre fölveszem, sőt másoktól is szívesen fogadok minden fölvilágosítást illetve figyelmeztetést.”

Ms 797 / 69-71

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 72

DARNAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

„Az első casinót Széchenyi István gróf alapította 1827-ben Pesten [...].”

Ms 797 / 73

DARNAY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 74

DARÓCZY ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 16. (4023/136.)

„Sajnálattal kell tudatnom T. Szerk. urral, hogy a Heraldikai Társaság a tiszt. példányok szétküldése iránt már rendelkezett; nekem pedig nincs módomban csak egyet is valahova küldeni s így legjobb akaratom mellett se szolgálhatok a kért művel.

Tek. Daróczy Zsigmond urnak a „Magyar Szövetség” szerkesztőjének Paks”

Ms 797 / 75

DARULA ARNOLD-nak írt levél

Budapest, 1881. febr. 22. (2265/17.)

„Tisztelt Uram!

Mult hó végén küldött fölvilágosító soraiért fogadja szives köszönetemet és a továbbiakra nézve följánlott utbaigazítását készséggel fogadva a következőkre kérem:

- a.) A Losoncson vagy környékén megjelent lapokról (a hírlapirodalom-történet érdekében, melyet szándékom megírni) szeretném tudni, mely nap indult meg és mely napon szűnt meg, hány példányban nyomtatott [...].
- b.) Gyűjtöm az 1848–49-ki nyomtatványokat; u. m. proklamatiók – hírlapok – és röpiveket sat, ha körében ilyesmi nélkülözhető volna legnagyobb hálával fogadnám.
- c.) Gyűjtöm továbbá a ponyvairódmű termékeket de 1848 előttit ilyenek: „Angyal Bandi históriája”, „Vőfélyek kötelességei”, „Argyus királyfi” sat. de a régiebbeket. (Nem a Tatár Péter vagy Bucsanszky féleket értem.) Ezeket úgy az 1848–49-ki nyomtatványokat szivesen megvenném pénzen vagy cserében.
- d.) A Losoncson megjelent könyvek és röpiratokról mindenesetre nagy haszonnal készíthetne t. Ön jegyzéket ha az bibliographiailag pontos lenne t. i: lekellene írni a könyv teljes címét, az évet, kiadót, nyomdát is oda értve; azután a rétet 8 rétet vagy 4 rétet, lapszámot (ha nincs lapszámozva, hány levélből áll a könyv vagy füzet) és árat. Ha megtudható hány példányban nyomtatott még becsesebb a jegyzék.

Viszontszolgáltatást felajánlva, további szives barátságába ajánlottam várva becses tudósítását, vagyok tisztelettel

Tek. Darula Arnold
nyomdavezető urnak
Losoncson”

lekötelezettje
Szinnyei József
az egyet. ktár első őre

Ms 797 / 76

DEÁK LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. jún. 23.

[magánlevél]

Ms 797 / 77

DEÁK LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. okt. 11.

„[...] az emékbeszédügy szépen barátságosan el van intézve: [Beöthy] Zsolt tartja az Akadémiában, Szilágyi a Tört. Társulatban az emlékbeszédet bold. bátyád fölött. És ez így jól is van! [...] az ígért szomorújelentés-csomagot juttasd mielőbb kezemhez, azért is, mert most a téli hónapokban használhatom azokat leginkább, aztán bis dat, qui cito dat. [...] igen szeretném Farkas bátyád fogságáról írt könyvét [...] szerezz egyet a számomra, az árát természetesen elküldöm [...].

Deák Lajos urnak kir. tanfelügyelő Marosvásárhelyt”

Ms 797 / 78

DEÁK LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. nov. 26.

„Kedves barátom!

Fogadd legőszintébb köszönetemet a küldött érdekes szomorújelentés-gyűjteményért; az erdélyiekre nézve valóban igen becses adalék lesz az minden tudományos használatnál. Fájdalom szembajban szenvedek, mely nem annyira aggasztó, mint bosszantó s unalmas állapot, miután 3 hóig olvasni, írni nem szabad [...]. Egy humoreszket azért írtam, az Urambátyámban fogod olvashatni, erdélyi történet Don José aláírással.”

Ms 797 / 79

DÉCSI I-nek írt levél

Budapest, 1887. szept. 10.

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

A küldött lapokat és autobiografiát köszönettel vettem. Íme én is küldöm az ígért Czéh-szabályokat, melyek érdekesebbek mint gondoltam, mert ez a legrégebb magyar komáromi okirat; azért híven másoltam, bevezetéssel láttam el és a latin szöveg helyett magyarázatokot írtam hozzá; tessék azt betűhíven közölni s talán a napihírek közt föl hívni reá a közönség figyelmét [...].

Décsi I. urnak

a „Komárom Megyei Közlöny” szerk. Komárom”

Ms 797 / 80

DÉCSI I-nek írt levél

Budapest, 1887.

[egyéb levél]

Ms 797 / 81

DEMJÉN LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 11.

„Különösen tisztelt Uram!

Igen köszönöm előlegesen is a följánlott könyveket, miután gyűjteményemben csak a „Manifestumok” német példánya van meg, azért a magyar és tót szöveg igen is beválik; egyúttal becses közbenjárását az 1848/9-diki nyomtatványokat illetőleg, továbbra is szívesen kérem, ha lenne ott Nyitrán ily elszórt apróbb nyomtatvány, legnagyobb örömmel fogadnám; eddig Ferenczy Jenő barátom volt szíves pár hirlapszámot és proclamatiót küldeni; talán akad ott még több is. Viszontszolgálatomat felajánlva, honfiúi tisztelettel maradtam

kész szolgálója

Szinnyei József

Tek.

Demjén Lajos urnak

Könyvkereskedésében Nyitrán”

Ms 797 / 82

DEMJÉN LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1875. nov. 27.

„Szíves küldeményét nagy köszönettel vetem s azon alkalommal a Honban jelentettem is; azóta [...] az egyetemi könyvtár 200 ezer kötetből álló készletét átszállítottuk az új épületbe és a Repertorium II.-dik kötetét nyomattam. (Ismerik-e ezen munkát Nyitrán?) [...]”

Ms 797 / 83

DEMJÉN LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 10. (2713/338.)

„Tisztelt Uram!

Örömmel olvastam az Ön gazdag katalógusát [...]. Könyvtárunk számára sokat is rendeltünk, de saját gyűjteményembe is akarnék néhány művet megszerezni u. m.

.
. .
.

Kérem a fentebbieket és katalógusainak egy teljes példányát, ha a régiekből van, ezekből is kérnék, mert ezeket is gyűjtöm [...]. Végre kérem figyelmét kiterjeszteni a szomorújelentésekre (parteczédulák) és szinlapokra, szini emlékkönyvecskékre és szini versekre, ha ezekből lesz egy

csomó küldje el azonnal és a mérsékelt árát megküldöm [...]. Vannak-e komáromi naptárai 1833-ig és 1836? Ha lesz küldje [...].

Tek. Demjén László urnak könyvtárus Kolozsvár”

Ms 797 / 84

DEMJÉN LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 8.

[megrendelő lista küldése (pl: Színházi zsebkönyv 1860. 1861. 1865/66.)]

Ms 797 / 85

DEMJÉN LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 12.

[hírlapok megrendelése a Nemzeti Múzeum számára]

Ms 797 / 86

DEMKÓ KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 20. (2466/91.)

„Kedves tanár ur!

A kellemes eperjesi és bártfai kirándulásunk alkalmával volt szerencsém habár rövid időre becses társaságában pár napot tölteni. Ezen közös tudományos célból történt találkozásunk és ismeret-ségünk felbátorít engemet egy alázatos kérésre, mely elég furcsának tetszik ugyan, de a cél-t tekintve fontos és hasznos törekvés. Én ugyanis mult deczember óta a gyászjelentések (parteczédulák) gyűjtésével foglalkozom még pedig oly erélylyel, hogy eddig 268 gyűjtőm lévén tárczakönyvembe jegyezve, ezektől 10 ezer darabnál többet kaptam, teljes reményem van, hogy az év végéig 20 ezeret összehozok. Miután a Szepességben nincsenek ismerőseim, Önt vagyok bá-tor bizalommal felkérni a gyűjtésre, olyformán, hogy ismerősei körében, a nyomdákban (a félre-tettekből is) a mit lehet gyűjtsön össze számomra minden válogatás nélkül [...]. Remélem nem veti meg kérésemet és erélyességében, szivességében bízva várom becses válaszát, illetve küldeményét [...].

U. i.: Kudora ur is tiszteletét küldi!

Tek. Demkó Kálmán reáliskolai tanár urnak Lőcsén”

Ms 797 / 87

DENGI JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1887. ápr. 18. (3835/41.)

„Kedves Uram Öcsém!

Szives soraira gyorsan válaszolok kivételesen, miután naponként két három levelet kapok, mind-egyikben fél- vagy egész napi munkát és utánjárást igénylő comissiókkal; aztán ezek közt olyanoktól is van levél, kik gyászjelentésekkel és írók életrajzával kedveskedtek, tehát joggal gyors viszontszolgálatot igényelhetnek, mégis 30-40 levél-hátralékom van. Kéréseire következőleg válaszolhatok: Repertoriumom az A. és B. nevű írókra van együtt, többi később következik sorban [...].

Tek. Dr. Dengi János urnak főgymnasiumi tanár Lugos”

Ms 797 / 88

DENGI JÁNOS-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 797 / 89 a

DENGI JÁNOS-nak írt levél

[köszönőlevél]

Ms 797 / 89 b

DENGI JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 16. (4473/272.)

„[...] a 4-ik füzet, mely Bartháig terjed holnap jelenik meg [...].”

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 90

DENGI JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 25.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 91

DENKLER, ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1889. júl. 8.

[német nyelvű levél]

Ms 797 / 92

DERCSÉNYI LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 29. (2700/325.)

„Lehoczky Tivadar ur szivességéből értesültem, hogy Tekintetességed birtokában egy csomó gyászjelentés létezik. Legnagyobb örömmel ragadom meg az alkalmat és azon alázatos kérelemmel vagyok bátor jelen soraimat intézni, sziveskednék azokkal 20 ezerből álló szomorújelentés gyűjteményemet gazdagítani. Itt a központban mint könyvtárnok ezzel valamint a színlap- és szini nyomtatvány gyűjteménnyel már is soknak adtam örvendetes felvilágosítást, ez sarkalt mindig a gyűjtésre, tapasztalván azt, hogy míg csekély gyűjtemény cél nélküli teher, de nagy gyűjtemény becsessé válhatik.

Segítse elő kérem kegyes ajándékával törekvéseimet, legyen meggyőződve, hogy míg jó tettet művel a közjót is elősegíti [...].

Dercsényi László urnak

kir. törvényszéki bíró Beregszászon”

Ms 797 / 93

DERCSÉNYI LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 7. (2709/334.)

„Becses küldeménye valóban nagy örömet szerzett nekem, annál is inkább, mert azon tájról eddig nem volt gyűjtőm, az az nem kaptam onnan gyászjelentéseket, így a küldött 270 példány nagy része belvállik, a duplumokért pedig a gyűjtőktől ismét más hiányzókat kapok. [...] nem csak nekem szerez t. Uraságod ez által örömet, hanem közművelődéseünket is elősegíti.

Miután sikerült egy év alatt 20 ezer gyászjelentést és 8000 színlapot összegyűjtenem, reménylem, hogy 387 gyűjtőm, kiknek ígéretét birom, segítségével öt év alatt amaszt százezerre, a szini nyomtatványokat legalább 50 ezerre szaporítom.”

Ms 797 / 94

DÉVAY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. máj. 29. (4137/49.)

„Tisztelt Uram!

Kérését protectió-nyújtásért, már azért se teljesíthetem, mert magam is szívesen reá szorulnék, de a nevezett urakat csak úgy ismerem, mint Ön; aztán meg nem a „tudományának megfelelő állásért”, hanem „bizonyos meghatározott állásért” szokás folyamodni.

Magam is közel 25 évig nem a tudományomnak megfelelő állásban éltem és annak megfelelni igyekeztem, talán még most is boldogabb volnék ottan, mit itt ezen hányt vetett állapotban, midőn úgy sem érhetem el soha a mit akarok. Azért én csak béketűrést és helyzetével való megelégedést ajánlom; az idő és a véletlen mindent meggyógyít.

Tiszteli

Szinnyei

Tek.

Dévay József urnak

Budapest”

Ms 797 / 95

DERZSY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 96

DICSŐFFY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1877. márcz. 25. (2030/16.)

„[...] végleg ellévén döntve az ügy, tudathatom Önnel, hogy az igazgatói tisztség egyelőre nem töltetik be s így üresedésre sincs kilátás nálunk, azonban minden eshetőségnél figyelemben tartom az Ön kívánságát, mert könyvtárunk csak nyerne oly munkás és szakképzett egyénnel mint t. kolléga ur.

Jelenleg az 1848–49-diki lapok bibliographiai összeállításával foglalkozom és ezen dolgozatom a husvéti ünnepek után sajtó alá kerül, igen szépen kérem ha ez ügyben is [...] segítségemre lenne, ugyanis a „Debreczen-Nagyváradai Értesítő” 1848 és 49. évfolyamai egész Budapesten nincsen meg, pedig nagy szükségem lenne ezen lap könyvészeti leírására u. m. hány száma jelent meg a nevezett két évben, minden év első és utolsó száma a dátummal együtt, ha pár hétig vagy hónapig szünetelt azt is kérném kijelölni, úgy szinte a szerkesztő- és nyomda nevét, alakját és előfizetési árát.

Dicsőffy József alkönyvtárnok urnak Debreczenben”

Ms 797 / 97

DISKAY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 28. (2699/324.)

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Bocsásson meg, hogy mint ismeretlen egy különös kéréssel terhelem. Én ugyan is egy év óta gyűjtöm a gyászjelentéseket, mely gyűjteményem eddig 20 ezer egyes példányra (a 10 ezer duplumot nem számítva) szaporodott; miután ezek becsét mindinkább tapasztalom, azért szándékom gyűjteményemet lehetőleg kiterjeszteni, működésemet 384 gyűjtő jó emberem segíti elő az ország minden részében. Körmend és vidékén nem lévén ismerősöm, Önhöz fordulok mint az irodalmi téren működő collegámhoz, sziveskedjék környezetében, talán becses lapjában is ezen gyűjtést előmozdítani, különösen a nyomdában és egyes családoknál, a mit lehet összeszedni [...].

Tek. Diskay Kálmán urnak a „Körmend Híradó” szerk.

Körmend”

Ms 797 / 98

DOBAY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 10. (2606/231.)

„Tekintetes Kiadó ur!

Irodalmi célból nagy szükségem volna a Békés f. évi 32-dik számára (melyben Dr. Márki Sándor cikke van) igen szépen kérem sziveskedjék ezt nekem elküldeni; egyúttal más szivességre is kérem, [...]. Tudományos célból, de különösen hazánk culturalis történetének megírására szolgáló kutatóm már évek óta gyűjtöttem az apróbb nyomtatványokat, legújabbban pedig a szinlapk és parteczedulák gyűjtésére adtam magamat, még pedig oly szerencsével, hogy eddig a gyászjelentésekből 16 ezeret a szinlapokból 6000-et szedtem össze; de gyűjteményem csak úgy válik becsessé, ha az minél nagyobb és az ország minden vidékét képviseli; fájdalom B. Gyuláról és környékéről igen keveset kaptam; ha Ön t. kiadó ur nyomdájában vagy ismerősei körében könnyű szerrel ilyenmit összeszedhetne, annak végtelenül megörölnék, hálás lekötöztetése maradnék.

Tek.

Dobay János urnak

a „Békés” kiadójának Békés-Gyulán

Tisztelője

Szinnyei József

az egyetemi könyvtár
első őr

Ms 797 / 99

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Jan. 11.

[német nyelvű levél]

Ms 797 / 100

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Jan. 28.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1288-1337. (Ungarn, Kroatien, Rumänien, Deutschland, Amerika, Australien)]

Ms 797 / 101

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. März. 2.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1338-1384. (Amerika)]

Ms 797 / 102

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. März. 10.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

Ms 797 / 103

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Apr. 3.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1385-1437. (Ungarn, Siebenbürgen)]

Ms 797 / 104

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Mai. 8.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1438-1487. (Ungarn, Siebenbürgen, Slowenien, Kroatien)]

Ms 797 / 105

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Juni. 11.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

Ms 797 / 106

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Juli. 6.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1488-1550. (Oesterreich)]

Ms 797 / 107

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Juli. 25.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1551-1600. (Oesterreich, Amerika Vereinigten Staaten)]

Ms 797 / 108

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Aug. 14.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1601-1650. (Amerika Vereinigten Staaten)]

Ms 797 / 109

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Okt. 21.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1651-1700. (Deutschland, Niederlande, Dänemark, Schweden, Amerika Vereinigten Staaten, Kanada)]

Ms 797 / 110

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1872. Dez. 14.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1701-1750. (Donaufürstentümer, Serbien, Russland, Türkei, Italien, Amerika Vereinigten Staaten)]

Ms 797 / 111

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1873. März. 3.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

Ms 797 / 112

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1873. März. 18.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1751-1850. (Amerika Vereinigten Staaten, Frankreich, Belgien)]

Ms 797 / 113

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1873. Aug. 14.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1851-1900. (Großbritannien, Spanien, Afrika, Asien, China, Singapur, Australien, Melbourne, Sydney, Amerika)]

Ms 797 / 114

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1873. Nov. 4.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

[folyóiratok listája: 1901-1950 + 1951-2000. (Ungarn, Siebenbürgen, Amerika Vereinigten Staaten)]

Ms 797 / 115

DOBELBAUER, R. A., br.-nak írt levél

Budapest, 1874. Apr. 20.

[német nyelvű levél, id. Sz. írása]

Ms 797 / 116

DOBOCSÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 17. (2385/10.)

„[...] Fogadja legszívesebb köszönetemet az igen kedves gyűjteményért, különösen érdekes a régi sugókönyv és képcsoport [...]. Vedress urhoz irtam színészeti dolgai végett, vételt vagy cserét ajánlottam, sajnálom hogy levelemre nem is válaszolt, mert a székesfehérvári lapban érdeklől olvastam cikkét és szerettem volna vele közelebbi ismeretségbe jutni; adja át neki tiszteletemet!

Tek. Dobocsányi Gyula

színművész urnak

Székesfehérvárott”

Ms 797 / 117

DOBOCSÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 29. (2476/101.)

„[...] gyűjtési buzgalmát igen szépen köszönöm; valóban nagy szolgálatot tesz Ön ez által saját magának és azon társulatoknak melyeknél működik ha így összegyűjtve a színlapokat, nekem és utódomnak alkalmat nyújt tőtenetük bővebb megírására.

Gyűjtsön össze kedves barátom a mit lehet [...].

Tek. Dobocsányi Gyula

szinművész urnak

Nagy-Károlyban”

Ms 797 / 118

DOBOCZKY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 7.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„Czikkeiből jó lesz 10-15-öt kiválasztani, melyekre legtöbb súlyt fektet, azokat czimük szerint is fölemlíttem.

Doboczky Lajos urnak tanár Privigye”

Ms 797 / 119-120

DOBY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 8.

[válaszlevél]

Ms 797 / 121

DOBY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1888. jun. 4. (4007/120.)

*„A kért Nemzeti Zsebkönyvet, melyet csak egy példányban bírok, és már is tele raktam jegyzetekkel, egy napig se nélkülözhetem; [...] tessék az Egyet. Könyvtár Igazgatóságához fordulni [...].
Doby Antal m. kir. sóhivatali ellenőr Bártfán”*

Ms 797 / 122

DOCHNAL br.-nak írt levél

Budapest, 1874. Juli. 18.

[német nyelven írt levél, id. Sz. kézírása]

„Buchbinder-Meister in Ofen”

Ms 797 / 123

DOMANICZKY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 13. (3758/129.)

„Komárom 1848–49-ben” című munkám függelékeül szükségem lenne néhány rövid életrajzra t. i. azon férfiakról kik ott szerepeltek és később a m. kir. honvédséghez nevezték ki. Ilyenek:

.
. .

Igen lekötölné Önt, ha csak néhány sor fölvilágosítást is nyújtana a fönnt nevezett egyének születési, esetleg halálzási év- és napjaikról; a munkát 4-5 nap múlva adom sajtó alá.

Megkülönböztetett tisztelettel

kész szolgálja

Szinnyei József

az Egyetemi könyvtár

első öre

Nagys.

Domaniczky István őrnagy

urnak

a honvédelmi miniszteriumban

Budapest”

Ms 797 / 124

DOMANICZKY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 125

DÖMÖTÖR LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1887. nov. 21.

„Tévedésen alapszik azon hiedelem, mintha én a birtokomban levő Tört. Társulat kiadványait az Egyesületnek vagy bárkinek átengedni hajlandó lennék.

Tek.

Dömötör László urnak

a „Kölcsey-Egyesület”

titkárának Arad”

Ms 797 / 126

DRÁGOS LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1889.

[válaszlevél]

Ms 797 / 127

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. jan. 13.

[betegségéről informálja és hívja Duchon barátját]

Ms 797 / 128

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. okt. 9.

[részletesen beszámol a Nemzeti Biztosító ügyeiről]

„Kedves barátom!

Könnýű neked! – Nem sokkal elmeneteled után a Liquidatio kimondatott s képzelheted azóta helyzetünket. [...] a Nemzetinél csak gazdag ember maradt s pár oly pechvogel mint én, kinek semmi sem sikerül, úgyannyira nem: hogy ha kalapos mesterségre adtam volna magamat az emberek fej nélkül jönnének a világra. Hanem ez is meghozza a maga gyümölcsét, mert elteszem híven ad acta a többi keserű emlék mellé, hadd tanuljanak legalább fiaim apjuk kárán!

Tek. Duchon Károly a „Tisza” bizt. társ. oszt. főnökének Debreczen”

Ms 797 / 129

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. okt. 19.

„[...] szokott kávéházamban, hol a Reformot kezembe vevén, olvasom következőt az Akadémiai tudósításban: „Ezután következett az egyetlen „folyóügy” mely azonban fontosságára nézve pótol sokat.” Tudvalevő dolog, hogy akademiánk egy általános tudományos repertorium kiadását határozta el. E kiadványra készítenő tervezettel a történeti osztály bizatván meg, az osztály elnöke ma jelenté, hogy e tekintében legjelesebb szakférfiunk Szinnyei József a híres hírlapgyűjtő, kész tervet nyújtott be az akademiának. E terv megbirálásával Kerékgyártó Árpád, Horváth Árpád és Pesty Frigyes urak bizattak ma meg az osztály részéről. E jelentékeny ügy bevégezésével fejeztetett be az ülés.” [...] Mein Herz, was willst du noch mehr! – Most már ütnöm kell a vasat hivatalnyerés dolgában Beöthy sógor minden szépet ígért, de még ez mind messze áll az eredménytől, majd jövő levelemben talán bizonyosabbat írhatok erről.”

Ms 797 / 130

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. decz. 24. (1665/132.)

„A m. kir. egyetem tanácsa már közel 3 hete kinevezett az egyetemi könyvtárhoz tisztviselőnek (alkönyvtárnok 700 frt fizetéssel s ezen kineveztetésén a vallás és közoktatási miniszteriumnál van megerősítés végett) a hivatalos lapba érkezhettek pár nap múlva, de helyemet még e héten pénteken el kell foglalnom mert egy onnan kilépett; tehát megválok a Nemzetitől s azon ominosus napon megkezdem új hivataloskodásomat; ominosus nem csak azért mert péntek, hanem mert bold. Dezső fiam halálának évfordulója, mit tehetek ha nem odázhattam el ezen kellemetlen dolgot, e mellett egy új foglalkozást a tél közepén kezdeni vajmi keserves. A csekély fizetéshez, ha sikerül 120 frt szálláspénz járul s ha a könyvtár palotát fölépítik, talán 2 év múlva, mert az építést tavasszal kezdik, kapok ott rendes szállást. Hivatalom 9-12 és 2-4-ig van a téli időben, hanem vasárnap és ünnep szabadnap, közben is vannak iskolai szünetek nagy ünnepek előtti napon, úgy nekünk is és egész aug-szept. szabad. Az Akademia a benyújtott Repertorium tervemet elfogadta s a kért 1 krt czédulánként 2 krra emelte, csak hogy ez a dolog is huzódik hónapról hónapra – szóval keserves a mi állapotunk. Ne csodáld ha most is ily rövid levelet írok s ha elejétén hanyag leszek a levelezés dolgában, de mikor annyi dolog baj, annyi gond gyötör – aztán a levelezés nem mehet a Nemzeti contójára többet!”

Ms 797 / 131

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Kolozsvár, 1873. szept. 25.

[értesíti barátját 28-ai látogatásáról]

Ms 797 / 132

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1873. szept. 26.

„Kedves nőm!

[...] félek hogy az időből kifogyok azért Józsi ezen levél megérkezéssel azonnal tudakozza meg az egyetemi könyvtárnál a könyvkötőnél (Dobocsányi ur) mikor nyílik meg a könyvtár s azonnal írja meg de határozottan melyik napon kell ott lennem; okt. 1-én körülbelől Pesten szándékozom lenni.

Czim: Tek. Duchon Károly urnál [...] Szinnyei József urnak”

[erdélyi kirándulás után Sz. Debrecenben Duchonéknál vendégeskedik]

Ms 797 / 133

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1874. jan. 10.

[Sz. két kisebb fia, Károly (jan. 2.) és Jenő (jan. 7.) elvesztésének (Scharlach/skarlát) leírása]

„[...] midőn én a temetőbe kísértem szép reményem virágát, anyja másik betegágánál kesergett, még akkor mint a vízben fuldoló szalmaszállhoz kapaszkodtunk; ezen kedves fiú is kialudt mint a szépen világító gyertya, melyet egy bős lehelet elfű.”

Ms 797 / 134

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1874. márcz. 20.

„[...] ha másképp nem lehet, tűrünk, szenvedünk, talán hogy egy még nagyobb baj, szerencsétlenség elviseléséhez edzve legyünk [...].

A József főherceg könyvtárának rendezése ugyan rám vár, de olyformán, hogy talán augusztus és szeptember hónapokat Alcsúton töltöm, ez lenne egyedüli szórakozásom, – ha sikerülne, – az egész évben.”

Ms 797 / 135

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1874. jun. 22.

„[...] fogalmad nem lehet arról, mint repül nálam az idő foglalkozásaim közepette, nem csoda, mert a mit mult évben írtam (45,000 czédula) azt az Akademia nyomtatva is akarja látni, az igaz, hogy a már kifizetett 850 ft-on kívül, minden nyomtatott ívért 20 ft honorariumot kapok, de megis érdelem, mert az első 45 ives kötetet októberig ki akarom nyomtatni s azért csaknem kizárólag ezzel foglalkozom; de ez még nem elég, jó Kolozsvárról K. Papp Miklóstól levél, hogy az istenért küldjek kéziratot, mert már csak egy számra való van; t. i. a Történeti Lapok-ba írtam „Petőfi a magyar irodalomban” című dolgozatot, melyből most jó a 12-dik folytatás s még lesz vagy nyolcz; készítek tehát egy-két számra valót, ezalatt jó a szedő gyerek (két szedőt foglalkoztatok a Reper-tóriummal) „kérek kéziratot mert Répássy ur az utolsó columnát is kilátte már (műszó a correctura levonatára), adok ennek is kéziratot, jó a revisió, ezt átnézem, de belefáradván ebbe is, átadom Otmárnak, ki egy krt kap minden felfedezett hibáért és van gondja rá, hogy még vagy huszat találjon. Hivatalos foglalkozásomat nem is említtem, sem azt, hogy házi ur vagyok, a mi most Pesten a legnagyobb calamutás, különösen ha az első emelet, mint nálam, üresen áll; képzelheted bajaimat [...].

Horvát Árpád igazgatónk kineveztetése folytán az 1-ső őri állomásra concursus lett hirdetve s arra én is pályáztam, okt. 8-án dől el az ügy és ha részemre fordul a koczka, palotában lakom s akkor valahányszor Pestre jössz [...] élvezheted nálam a légfűtés kellemeit.

Addig húzzuk az igát, míg az istráng el nem szakad, s meg nem égetnek bennünket [...]. József főherczeg nem volt még nálam, illő hogy én látogassam őt meg előbb, a mi valószínűleg augusztus elején fog megtörténni.”

Ms 797 / 136

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Alcsúth, 1874. aug. 1.

[részvét-levél – Duchon K. feleségének halála]

Ms 797 / 137

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. júl. 15.

„[...] nőm ismerve természetemet vagy éktelen rútat vagy vénet fogad cselédül [...]. Most már én fogok fiatal és szép cselédet [...].

„[...] a forradalmi nyomtatványok jegyzékét közöltem a Hon jul. 1. számában; végy példát ebből [...] gyűjts és én nagy betűkkel szedem nevedet.”

Ms 797 / 138

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Balaton-Füred, 1879. aug. 4.

„Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-én jelent meg Pozsonyban „Magyar Hirmondó” címmel, de ez megszűnt. A most fennálló lapok közt legrégibb a „Debreczen-Nagyváradai Értesítő” mely régi fennállását annak köszöni, hogy 1849-ben csupán hirdetéseket közölt.

„[...] miután az összes érdélyi vasutakon az I. helyre ingyen jegyem van ott töltöm utazással szabadságidőmet szept. 10-ig.”

Ms 797 / 139

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. szept. 1.

„[...] kis unokám III. József iperedik [...] írom tovább a „Komáromi színészet történetét”, melyben hogy neked is részed legyen, gyűjts számomra mindenfelől színlapokat és sugókönyveket [...].”

Ms 797 / 140

DUCHON KÁROLYNÉ-nak írt levél

Budapest, 1873. máj. 4.

[magánlevél]

Ms 797 / 141

DUCHON KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1873. máj. 13.

„[...] némileg megnyugodhatom végzetemben; ugyanis 700 ft-os fizetésemből levonatnak ez évben 130 frt nyugdíjra, ezt részben pótolja a 120 frt szálláspénz, melyet rendesen és negyedévenként f. é. febr. 1-től kapok, míg palotánk felépül [...]. Az Akademia mult hó végén (miként a Fővárosi Lapokból is olvashatták) véglegesen engem bizott meg a Tudományos Repertorium (a magyarországi folyóiratok és hírlapok cikkeinek s apróbb közleményeinek czim-kiírása czédulákra és nyomda alá rendezése) szerkesztésével, minden czéduláért 2 krt fizetve, úgy hogy marc. 18. – apr. 28-ig való munkálkodásomért összesen 5841 czéduláért a 116 ft 82 krt már fel is vettem; ezenkívül minden nyomtatott ívért a könyv megjelenésekor 20 ft-ot kapok. – Ez elég bő és tartós forrás ha valami véletlen meg nem akasztja. Házunkat a napokban teljesen bérbeadtuk s így behoz 800 ft-ot, míg mi a törlesztéssel együtt évenként 730 ft-ot fizetünk tehát jut is marad is. Legujabban pedig drágasági pótléokra van kilátásunk. Ez volna tehát finansziális oldala jelen életünknek [...] szükségünket fedezi.

„[...] a mi pozsonyi életünk maradandó emléke az Önök barátsága. [...] én otthon többnyire czédulákat írok kivéven ha a könyvtárba megyek megpihenni! Ugy-e különös, hogyan fordul a sors kereke, egykor és majd mindig a hivatalban szoktam dolgozni s otthon pihenni, most megfordítva áll a dolog mert a nyári szép napokban oly kevés az olvasó, hogy ketten játszva kielégíthetjük őket [...] jól esik aztán családi körben dolgoztatnom; még csak kávéházba se járok, hisz 60 féle hírlap áll rendelkezésemre. Este azonban most is felolvasni szoktam. Fiaim szünet nélkül foglalkoznak, úgy élünk mint méhkasban a szorgalmas méhek, sajnos hogy mi is más számára dolgozunk. [...] a muzeumi esti séta kimaradhatlan, igen szép rendezett most ott a kert.”

Ms 797 / 142

DUDÁS GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 143

DUDÁS ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 2.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 144

DUDÁS ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 19.

„[...] Az én „Komárom”-om kinyomatását csak úgy eszközölhettem, hogy három évig kinlódtam vele ingyen a Hazánk számára; aztán nyomtatott Aigner 600 péld. külön nyomatként; ebből kaptam 100 példányt [...] mind szétszotogattam!

Dudás Ödön urnak Tovarisova”

Ms 797 / 145

I. DUNA GŐZHAJÓTÁRSASÁG-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 3.

[3 szabadjegy iránti kérelem a bécsi Világkiállításra]

„A cs. kir. szabad. I. Duna Gőzhajótársaság Igazgatóságához”

Ms 797 / 146

DVORZSÁK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 17.

„Főtisztelendő Ur!

Becses soraira sajnálattal kell jelentenem, hogy a hírlapstatisztikát illetőleg én az újabb adatokat mindenkor az év végén és a következő év elején gyűjtöm és így jelenleg a legjobb akarat mellett sem szolgálhatok újabb adatokkal; a megszűnt és újabban keletkezett lapokra nézve szíveskedjék T. Bolla Gábor főpóztai ellenőr urhoz fordulni, ki a hírlap-jegyzéket szerkeszti és a pótlásokat rendszeresen bejegyzí; ő szívesen fog szolgálni felvilágosítással, egyébiránt tessék reám hivatkozni! [...]

Főtisztelendő

Dvorzsák János urnak

Pécsegházmegyei áldozárnak Budapesten”

Ms 797 / 147

EBENHÖCH FERENC-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 27. (2473/98.)

[felhívás gyászjelentés gyűjtésére]

Ms 797 / 148

FŐGYMNASIUMI TANÁRI KAR-nak (Eger) írt levél

Budapest, 1886. febr. 24.

„[...] ezennel van szerencsém jelenteni, hogy a f. hó 28-kán tartandó ünnepélyen meg fogok jelenlenni.

Főgymnasiumi tanárkar Eger

Ms 797 / 149

EGERVÁRY GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1888. febr. 5.

„T. Szerkesztő Ur!

Miután én csak irodalomtörténettel, különösen pedig a hirlapirodalommal foglalkozom, így szives kérésének az 1495-1520 korból illetőleg legjobb akaratom mellett sem felelhetek meg [...].

Egerváry Gyula urnak a „Vadaszlap” társszerkesztőjének

Ms 797 / 150

ENTZ FERENC-nek írt levél

Budapest, 1875. júl. 1.

„A M. tudom [...] (mint az előbbeni levél).

Tek. Dr. Entz Ferenc urnak

Ms 797 / 151

EPERJESI ÁG. EV. FŐISKOLA IGAZGATÓSÁGÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. máj. 4.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 152

EPERJESI LAPOK-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 22.

„Kérek az „Eperjesi Lapok”-ból egy legutolsó idejű számot pósta fordultával, hogy a „Vasárnapi Ujság” jövő számában megjelenő hírlapkimutatásba fölvehessem; ha a lap megszűnt szintén szíveskedjék engemet arról mikor szűnt meg azon úton értesíteni.

az Eperjesi Lapok kiadó hivatalának Eperjesen”

Ms 797 / 153

EPSTEIN R.-nak írt levél

Budapest, 1872.

[német nyelven írt levél, Sz. kézírása]

Ms 797 / 154

ERCSEY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1888. máj. 14. (3999/112.)

„Kedves barátom!

Igen szépen köszönöm [...] a küldött 75 gyászjelentést; hogy mennyire használok ezeket, mutatja a most sajtó alól kikerült Magyar Nemzeti Zsebkönyv I. kötete (A főrangú családok, a II. kötet a nemesi családoké lesz) oly szép tudományosan becses könyv, hogy egy magyar család se nélkülözheti. Azért kérek csak gyűjtsd tovább is ezeket a fekete keretű lapokat.

Tek. Ercsey Sándor urnak Nagy-Szalontán (Bihar)”

Ms 797 / 155

ERNYEI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat. Információt is nyújt]

Ms 797 / 156

FARKAS ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1872. febr. 10.

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Bocsánat a kellemetlen tévedésért, mely a „Vasárnapi Ujság” legközelebbi (holnapi) számában helyre van hozva; legnehezebb egy hírlapkimutatást az év elején szerkeszteni; én igyekeztem minden magyar lapról közvetlen meggyőződést szerezni, de miután a tek. szerkesztő urak, – többszörös kérésre – nem küldik egy-egy mutatószámukat be a Vas. Ujs. szerkesztőségéhez az év elején, nem csoda ha hamis értesülést nyertem az Ön becses lapjáról is.

Ezuttal kérem igen szépen Tekintetes Szerkesztő urat, legyen szives a „Bácskai”-ból is egy számot beküldeni a „V. U.” szerkesztőségéhez vagy ha megszűnt volna, erről egy levelezési lapon tudósítani.

*Megkülönböztetett tisztelettel
alázatos szolgálja
Szinnyei József*

Tek.

Farkas Antal urnak

a Bácskai Híradó szerkesztőjének Szabadkán”

Ms 797 / 157

FARKAS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 5.

„Főtisztelendő Ur!

Nagybecsű munkáját hálás köszönettel vettem és azt átlapozván, már is több jegyzetet írtam ki belőle; azért ismételen köszönöm [...] hűségesen fogom azt idézni [...].

Főtisztelendő

Farkas Sándor urnak Csepreg”

Ms 797 / 158

FEIGLER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 14.

„Különösen tisztelt uram!

Még Pozsonyban való lakásom alkalmával értesültem, hogy Ön kiváló előszeretettel gyűjté az 1848/49-diki nyomtatványokat; én legujabban az Akademiától és Pulszky urtól felhívtam, hogy magánúton gyűjteném össze a szabadságharcunkra szolgáló proclamatiókat, hírlapokat, képeket, röpiratokat sat; ha ilyesmi léteznék Önnek birtokában és egynémelyikét átengedni hajlandó lenne gyűjteményem számára – igen nemes czélt segítene elő t. Uraságod; mert első ízben a forradalom irodalmát akarom megírni és majdan egész gyűjteményem valamely nyilvános könyvtárban helyeztetnék el; már is az ország minden részéből küldettek be ilyen nyomtatványok hozzám, mint a „Hon”-ból talán Ön is értesült, úgy hogy doublettekkel cserében én is szolgálhatnék Önnek. Práy barátomat kértem fel ez ügyben közbenjáróul, úgyszinte Lányi ügyvéd urat is.

Feigler Károly urnak Pozsonyban”

Ms 797 / 159

FEJES ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 18.

„Igen szépen kérem, legközelebb megjelent S. a. ujhelyi ref. egyház története cz. becses művének azon füzetét, melyben életrajzok vagy életr. adatok vannak, hogy azt munkámban kutató gyanánt használhassam.

Fejes István urnak ev. ref. lelkész

Sátoralja-Ujhely”

Ms 797 / 160

FEJÉRPATAKY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1887. jun. 23.

[baráti hangvételű levél]

„[...] april hóban három hétig Olaszországban utaztam [...].

László de Fejérpataky Paris”

Ms 797 / 161

FEKETE LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1876. márcz. 9. (1912/11.)

„Különösen tisztelt Tekintetes ur!

Becsés megkeresése folytán sietek válaszzal; nem azért, hogy lebeszéljem a pályázásról, ez nem szándékom, hanem hogy megköszönjem a szíves figyelmet melyet csekély működésem iránt tanúsítani méltóztatott. Fogadja baráti kézszorításomat.

A természettud. társulat által kitűzött nyílt pályázatra én és fiam együtt fogunk ajánlatot benyújtani; miután az én hivatalos működésem csaknem egész napomat igénybe veszi (éppen most szerkesztem és nyomatom az egyetemi kézi könyvtár katalógusát) csak fiam segítségével hiszem legyőzhetni a nehéz munkát, miután a tudományos könyvészet azt igényli, hogy minden egyes könyvet a kezünkbe vegyünk és a czimlapról írjuk le a czímet, a könyv alakját lapszámát pontosan feljegyezve és ha a czim tévutra vezetné a közönséget, még felvilágosítással is szolgáljunk.

Így tehát a muzeumi, egyetemi, műegyetemi, akadémiai, term. társulati, orvosegyeleti, gazd.-egyesületi sat. könyvtárakat átbúvároljuk és csak ezután fordulunk a Katalógusokhoz, ha valami elkerülte volna figyelmünket.

A külföldi folyóiratokban megjelent cikkeknél ugyanezt tesszük. [...] a természettudományok irodalmát illetőleg feljegyzéseket teszünk és a tulajdonképeni nagy munkához, mely a könyvészetet azonnal követni fogja Tettes Uraságodnak jegyzeteinkkel szívesen szolgálunk. Már jelenleg is több kéziratról van tudomásom, melyek nyilvános levéltárainkban kiadásra várnak, [...] Dr. Hamary könyvésze mikor jelenik meg? [...] Bátor vagyok t. orvos urat legújabb könyvemre a Repertoriumra figyelmeztetni, mely a természettudományokat és matematikát karolta fel és igen hasznos kézikönyv [...].

Dr. Fekete Lajos urnak

a Jászkún-kerületek tiszteletbeli főorvosának és

városi tisztí főorvosnak Kisujszálláson”

Ms 797 / 162

FELEDI PÁL-nak írt levél

Budapest, 1891.

[válaszlevél]

Ms 797 / 163

FERBER BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 4. (3699/70.)

„[...] arra kérem, hogy az ide mellékelt két genealogiához hasonlót kegyeskedjék az Ön családjáról szerkeszteni (ha csak öregatyjáig vinné is fel) [...]. Ezen családtörténet talán bennünket kevésbé érdekel, mint utódaink közül valakit, kinek ha ily családtörténeti táblázatot hagyunk hátra, bizonyosan kellemesen fogja őt meglepni [...]. Egyúttal kérem, ha netalán családja vagy más családra vonatkozó szomorújelentései (parteczédulák) lennének kezénél, melyeket 40,300-ból álló gyűjteményem számára átengedhetne v. csak lemásolás végett, kegyeskedjék azokat kezeimhez juttatni [...].

Tek. Ferber Béla uradalmi tiszttartó urnak Tőke-Terebes-en”

[a levél hátoldalán a Ferberek családfája id. Sz. J. kézírásával]

Ms 797 / 164

FERBER BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 29.

„[...] a kormány megbízásából gyakran utazom a hírlap-könyvtár kiegészítése ügyében [...].”

Ms 797 / 165

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1872.

„[...] felkérem, kegyeskedjék az ott megjelenő magyar, tót és német lapból a „Füzér” című tanulóifjúság lapját se feledve egy-egy 1873-dik évi számot a bécsi kiállításra küldendő gyűjtemény számára keresztkötés alatt hozzám mielőbb beküldeni, ha lehet a német trencsénai lapból is egyet kérek.

Viszontszolgálatra kész barátja

Szinnyei József

egyetemi könyvtártiszt

Vas utca 17. szám

Tek.

Ferenczy Eugen [=Jenő] urnak

hites ügyvéd Nyitrán”

Ms 797 / 166

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1872. márcz. 25.

„[...] gyűjteményem s a Vasárnapi Ujságban tett közleményem kiegészítése végett szeretném a nyitrai tanulóifjúság által kiadott kis lap s az új Nyitrai hírlap egy-egy számát bírni; nem vagyok

a felől tisztában, hogy Nyitrán hány magyar lap jelen meg mostanában, a régi létezik-e vagy csak címét változtatta, hát a német él-e még? [...] ha egy-egy számot szives volna nekem megküldeni s ha lehetséges Láng-féle Természetbaráttól egy- vagy két számot megszerezni, [...].

Ferenczy Jenő hites ügyvéd urnak Nyitrán

Ms 797 / 167

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1872. ápr. 28.

„[...] a küldött lapokat köszönettel s örömmel vettem; most már tisztában vagyok a nyitrai journalistikával, [...] bámulom a nagy politizálási és hírlapolvasási vágyat, mely most egész Magyarországon de különösen a provinczialis városokban lábra kapott, a lapok gomba módra szaporodnak s azért mindegyik megélhet, legalább tengődhetik, míg a forradalom előtti időkben 10-12 magyar hírlapunk s folyóiratunk volt, most van 210-20 ezenkívül ugyanannyi más nyelvű, sajnos hogy ez nálunk a tudományos irodalom rovására történik; már én csak folytatom hírlapirodalmi búvárkodásomat s a hírlapgyűjtést [...]. Ha a nyitrai gazdasági lap és a tót lap megjelenik igen szépen kérek mindegyikből egy-egy számot.”

Ms 797 / 168

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1872. jun. 16.

[a „Nyitra” c. lapból kér egy példányt]

Ms 797 / 169

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 2.

[várja a kért lapo(ka)t (sürgető sorok)]

Ms 797 / 170

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 2.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 797 / 171

FERENCZY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. szept. 11.

„Azon szives barátságát, melyel gyűjteményemről megemlékezett és azt néhány nyitrai hírlappal és több érdekes gyászjelentéssel megajándékozta, jelen soraimmal köszönöm meg [...] ha az én nyugtalan kószáló természetem nem köt le székhöz mint koromhoz illenék, ismételt látogatása alkalmával tiszteljen meg adressával [...] addig pedig gyűjtöm a nálam már 16 ezerre felszaporodott partékat és színlapokat, melyek 6 ezer csekély számmal vannak.”

Ms 797 / 172-174

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882.

[köszönő és további gyűjtésre kérő levelek]

Ms 797 / 175-176

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882.

[válaszlevél]

Ms 797 / 177

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882.

[köszönőlevél]

Ms 797 / 178

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882.

[válaszlevél]

Ms 797 / 179

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 22.

„Mindenekelőtt gratulálok a pályanyertes műhöz! Engem Garay életrajza közelebbről is érdekel [a Komáromi színészet történetéhez] [...]. Garaynak nagy befolyása volt akkor a színi kritikára? sat.

Ferenczy József főgymnasiumi tanár Fehértemplomban”

Ms 797 / 180

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 1.

„[...] küldött kéziratát azonnal visszaküldöm, köszönöm a szives közlést. Ezen fragmentumból is meggyőződtem a munka rendkívüli érdekessége felől [...]. Csak rajta, ütni kell a vasat míg meleg; mindég nagy szerencsétlenség az, ha irodalmi jeleseink ott ragadnak a vidéken.”

Ms 797 / 181

FERENCZY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 3.

[kézirat visszaküldése]

Ms 797 / 182-183

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1883.

[válaszlevél]

Ms 797 / 184

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. okt. 16. (4073/186.)

„Egy lófejjel megelőzték a Petőfi-reliquiák-verseny terén [...]”

Kieg.: „[...] az én 1250 darab 1848/49-ki proclamatio gyűjteményemben megvan Petőfi Sándornak az egyenlőségi társulat megbízásából kiadott eredeti problematiója [...]”

Ms 797 / 185

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. ápr. 21.

„[...] Ön becses folyóirata számára is másoltam Petőfi-reliquiákat: „Így legyen az ember dráma-író!” (Hosszabb nyilatkozat Petőfitől) [...]. Meg van a Helység Kalapácsának rajzolt borítékú kiadása [...] elég primitív rajzok, de [...] oly ritkaság, hogy 40 év óta hiában kerestem, míg nem pár év előtt megtaláltam [...] ha Kolozsvárra megyek elviszem magammal, lefényképeztetheti Ön.

Dr. Ferenczi Zoltán egyet. tanár Kolozsvár

U. i.: Aigner Figyelője márcz. füzetében Erdélyi Pál cikkében igen érdekes életrajzi adat van Petőfiről.”

Ms 797 / 186

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 14.

„A Petőfi-Muzeum újabb füzetait köszönettel vettem [...]. Itt volna az ideje a Petőfi-irodalom repertóriumát összeállítani: a Figyelő füzeteiből és a két kötet Repertoriumomból kiírva czédulákra bizonyos rendszerben vagy időrendben lehetne közölni; arra vállalkozom, hogy a nevezett művekben nem közölt följegyzéseimet szintén czédulákra írva elküldöm. Már az én könyvemet is nyomják valahára, az Írók Névtárát vagy életrajzát értem, tehát kevés az időm, de a mim van azt szívesen adom.”

Ms 797 / 187

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 21.

„Remélem megkapta küldeményemet [...]. Igen hasznos munkát végezne vagy végeztetne T. Szerkesztő ur, ha Petőfi tartózkodási helyét napról-napra kimutatva, időrendi jegyzéket közölné, mint Ráth Károly tette a „Királyok utazásai” művében; még érdekesebb lenne az, ha minden egyes tétel hivatkozásokkal láttatnék el. Ez aztán nagy világot terjesztene Petőfi életpályájára.”

Ms 797 / 188

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 189

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

[a Petőfi-dokumentumokról szóló, baráti hangvétellű levél]

Ms 797 / 190

FERENCZI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1891.

„A János Vitéz képei igen jól sikerültek [...]. Ha facsimilét nem lehet adni, ez is elég jó. – Most már szigorú elvemet is megszegem és meghajlok Ön páratlan buzgalma előtt, küldöm a Helység Kalapácsát [...].

*Dr. Ferenczi Zoltán urnak egyetemi m. tanár és
polgáriskolai ig. Kolozsvár”*

Ms 797 / 191

FINÁLY HENRIK-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 19. (2689/314.)

„[...] egy év előtt nagy gyűjtemény tervét főztem ki: a szomorújelentések gyűjtését, melyet 380 jó emberem közreműködésével 20 ezerre vittem föl (a doublettekkel együtt 30 ezer). Kolozsvárról kaptam Szabó Károly urtól 357 darabot, Gámán Zsigmond urtól 715-öt; Stein nyomdatulajdonos urtól is reménylenék legalább is annyit nyerhetni ha Nagyságod személyesen megkéri őt a példányok kikeresésére, lehet, hogy kétszer is kell őt erre sürgetnie, de ha azzal egy jó ügyet segíthet elő, tudom szívesen megteszi. Kérem tehát igen szépen eszközölje ki nála a szomorújelentések elküldését [...].

Finály Henrik urnak egyetemi tanár Kolozsvártt”

Ms 797 / 192

FINDURA IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1882.

[gyászjelentést és színészettörténeti emlékeket kér]

Ms 797 / 193-197

FINDURA IMRÉ-nek írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 198

FISCHER FERENC-nek írt levél

Budapest, 1879. ápr. 24. (2118/8.)

[válaszlevél (hírlap tárgyú)]

„Ha 1848-49-diki nyomtatvánnyal (Hírlapok, proclamatiók, hirdetések, füzetek sat.) gazdagítottam gyűjteményemet nagy köszönettel venném úgy az 1711-nél régebbi magyar könyvet is.

Fischer Ferenc urnak Zala-Egerszeg”

Ms 797 / 199

FODOR JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1881. márcz. 17. (2269/21.)

„Jelen hó 3-án kelt becses soraira van szerencsém a következőkben válaszolni:

Dr. Bene Rudolf ur levelében kért felvilágosítással szívesen szolgállok és Pacor honvédszázados (nem ezredes) műveinek jegyzékét ide csatolom.

A mi a „Természettudományi és mathematikai könyvészet” kiegészítését és folytatását illeti, a gyűjtött anyag oly csekély, hogy nem tartom időszerűnek azt most kiadni, hanem összefoglalva tíz évet, lehetne a pótlékokkal együtt 1885-ben közzétenni, addig könyvtáraink rendezve és kiegészítve lesznek és így még a lappangó irodalmi műveket is föl lehetne venni.

Mindinkább meggyőződöm arról, miszerint az általam szerkesztett könyvészetre Szily Kálmán urnak előszavában írt következő állítása: „Az olvasók közül bizonyára többen számos hibát és hiányt fognak benne észrevenni” éppen nem illik, annál kevésbé mert a külföld is (Wurzbach, Biographisches Lexikon 42.-ik kötetében életrajzomnál) elismerőleg szól arról.

Egyébiránt Nagyságtok meg fognak győződni majd, hogy sok-sok év elmulik, míg a magyar irodalomban a többi tudomány-szakra hasonló praktikus bibliographiát szerkeszt valaki.

Dr. Fodor József urnak

egyetemi r. tanár és a kir. m. természettudományi társulat titkárának

helyben

U. i. Dr. Bene Rudolf ur levele visszacsatolva”

Ms 797 / 200

FÖLDES GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 201

FÖLDES JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 202

FRAKNÓI VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 7. (2450/75.)

„Nagyságos Uram,

kegyes pártfogóm!

Csak egy szavába kerül és a parteczedulák özöne kerül színe elé; akkor pedig bizonyosan elhozza nekem, igen szépen kérem ezen nagy szivességre! Komáromból szöknöm kellett, mert kis fiammal voltam ott; a vörheny nagyban uralkodik a városban úgy hogy 400 gyermek fekszik; fiam kezdett rosszul lenni, megijedtem, most már itthon vagyok, semmi baj. Éppen gazdag zsákmány toltul föl előttem a nyomda padlásán de csak két kisznit vizsgálhatam át, hoztam magammal egy nyaláb szinlapot és gyászjelentést, többit ott kellett hagynom; úgy jártam mint 1849-ben midőn 48 óráig

föttet nem ettiünk és a párolgó bográcsot körül ültük, de jött az ellenség és a bográcsokat fölborították a tiszt urak [...].

Dr. Fraknoi Vilmos apát-kanonok urnak Nagyváradon

Ms 797 / 203

„FÜLES BAGOLY” KIADÓ-jának írt levél

Budapest, 1886.

[az éves hírlapkimutatáshoz kéri a „Füles Bagoly” egy számát]

Ms 797 / 204

FÜLÖP ADORJÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 28. (2409/34.)

„Tisztelt Tanár Ur!

Ne vegye rossz néven, ha mint ismeretlen, ismeretlenhez fordulok, de a cél szentesíti az eszközt és reményem nem veti meg kérésemet.

Legujabban gyűjtésemet (minden oly apró nyomtatványt gyűjtök, mely elkallódásnak van alávetve, mint: előfizetési felhívásokat, régi plakátokat, 1848/49-ki nyomtatványokat, ponyvairadalmi termékeket sat.) kiterjesztettem különösen a sziniügyi dolgokra u. m. szinlapok (régiek és újak), sugókönyvek, emlékversek sat. gyűjtésére és mult deczember óta a gyászjelentéseket (parteczédulákat) erélyesen és sportszerűleg gyűjtöm, megfogadván, hogy ez évi decz. 31-ig 20 ezeret össze hozok; eddig 5000-et kaptam (eddig 181 gyűjtőm ígerte hozzájárulását; azonban az Alduna vidékén nincsen összeköttetésem, ismeretségem, t. tanár urat, ki könyvtárunkat éppen használja nevére és munkásságáról van szerencsém ismerni, ennél fogva bátorkodom felkérni, sziveskedjék ismerősei körében gyűjteményem gyarapítása érdekében kis propagandát csinálni és a gyűjtőtteket hozzám felküldeni (lehet 2-3 példányban is, mert azokat más gyűjtőkkel kicserélem) azt hiszem az ottani nyomda vagy temetkezési egylet is szivesen átengedik példányaikat, mint az itteni nyomdák tették.

Dr. Fülöp Adorján urnak

államgymnasiumi tanárnak Zentán

Ms 797 / 205

FÜLÖP ADORJÁN-nak írt levél

Budapest, 1882.

[válaszlevél]

Ms 797 / 206

FÜLÖP ADORJÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 8. (2451/76.)

„Tisztelt Tanár Ur!

Fogadja szíves köszönetemet a küldött nyomtatványokért. A muzeumi könyvkikölcsönzés, a mint fiam ki ottan tisztviselő, értesített, csak úgy megy mint nálunk, a gymn. igazgatóság kér a muzeumi könyvtár-igazgatóságtól könyvet és azon uton küldi vissza hivatalból; ugyanígy törté-
nik az akademiánál is [...].”

Ms 797 / 207

FÜLÖP ADORJÁN-nak írt levél

Budapest, 1882.

[köszönőlevél]

Ms 797 / 208

FÜSSY TAMÁS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 16. (2646/271.)

„Nagyságos Igazgató Ur!

Van szerencsém jelenteni, hogy az egyetemi könyvtárban létező könyvkészlet 180,000 kötetre te-
hető.

Kézirat van 1600 kötet

apró nyomtatvány (Miscellanea) 60,000 darabb.

Megkülönböztetett tisztelettel kész
szolgája

Nagyságos
és Főtisztelendő

Füßy Tamás urnak helyben”

Szinnyei

Ms 797 / 209

EMŐDY BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 210

ENDRŐDY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1879. febr. 5.

[másolásra ajánl egy fiatalembert (Engel (Angyal) Dávidot)]

Ms 797 / 211

GÁMÁN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1877. ápr. 10. (2042/28.)

„Nagyságos Uram!

A „M. Könyv-Szemle” jövő füzetében az 1848/9-ki lapok bibliographiáját akarom közölni, egy erdélyi lapról, a „Kolozsvári Hetilap” Mult és Jelen melléklapjáról azonban némi kétségem van, ennek elosztatására kérem fel szívesen Nagyságodat t. i: 1848-ban a főlap homlokán hirdetve van mint hirdetési melléklap, de a budapesti egyetemi könyvtár és az erdélyi Muzeumé (Szabó Károly ur tudósítása szerint) nem mutatja fel [...] tudatná velem, hány szám jelent meg 1848-ban a nevezett melléklapból, mikor kelt az első és mikor az utolsó? Hogy létezett onnan is következtetem, mert a főlap végén nem fordul elő hirdetés [...].

Nagys.

Gámán Zsigmond urnak
tár

Ipar és Kereskedelmi Kamara
titkárának

Kolozsvártt”

Szinnyei József
az egyetemi könyv-
tár

helyettes igazgatója

Ms 797 / 212

GÁMÁN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 12. (2382/7.)

„Tisztelt Tekintetes Ur!

Azon szíves barátság, melyel már több ízben Szilágyi igazgató ur körében szerencsételtetett felbátorított a következő kérelemre.

Én kutatásaim közben mindinkább meggyőződtem az apró nyomtatványok gyűjtésének fontosságáról (a melyeket közönségesen megsemmisítettünk) elhatároztam magamban az ilyenek összegyűjtését, u. m. a régi ponyvairodalom termékeit, 1848/9 proclamatiókat, testületek alapszabályait, különösen pedig a színlapokat és gyászjelentéseket (parteczedulák) és más rokon nyomtatványokat.

Kérem azért a Tekintetes urat, ha szíveskednék ezen fáradozásomban segédkezet nyújtani olyformán, hogy a nyomdájából kikerült ily apróságokat különösen pedig a színészetre vonatkozókat: színlapokat, verseket sat. és gyászjelentéseket a limbusból kikerestetni és azokat nekem kegyesen átengedni, úgy a jövőben megjelenőket is alkalmilag; a legnagyobb hálára kötelez engemet és azal egy jó ügyet segített elő [...].

Tek. Gámán Zsigmond urnak

nyomdatulajdonos Kolozsvártt”

Ms 797 / 213

GÁMÁN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 21.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 797 / 214

GÁMÁN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 8.

„Tisztelt Tekintetes Uram!

A mily örömdetes volt kedves sorait olvasnom, hogy az ezernyi szomorújelentés már útrakészen áll számomra, oly nehezen várom azt; ne vegye azért rossz néven Tisztelt Tekintetes Ur, ha újra kérem azoknak mielőbbi hozzám küldésére, ugyanis én mult évi nov. 20-kán szavamat adtam, hogy egy év alatt 20 ezer egyes példányt gyűjtök össze, van pedig eddig 19,200 darabom; ez is megmagyarázza türelmetlenségemet [...].”

Ms 797 / 215

GÁMÁN ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 15. (2685/310.)

„[...] megkaptam a 715 szomorújelentést. Igen szépen köszönöm. Szép szám valóban, mindig hálaival fogom említeni, hogy gyűjteményemet ily tetemesen gazdagítja.”

Ms 797 / 216

GANCS GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1874. márcz. 31.

[sógorának kölcsön 6% kamatra]

„A 101 frt tartozásból marad 81 frt [...].

Gancs Géza Néptanító urnak Magyar-Sók”

Ms 797 / 217

GANCS GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 1.

[magánlevél]

„Gancs Géza Néptanító urnak Perbete”

Ms 797 / 218

GANCS GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1888.

[magánlevél]

„Gancs Géza Néptanító urnak Perbete”

Ms 797 / 219

GARZÓ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1873. decz. 2.

Alól írt a M. Akademia által egy Tudományos Repertorium szerkesztésével bizattam meg; a munka annyira haladt már, hogy e hó végén az I-ső osztályt (Folyóiratok, évkönyvek, naptárak cikkei) 42,000 czédulát sajtó alá rendezhetem, azonban sajnálattam [!] vettem észbe hogy a „H.-M.-Vásárhelyi Szemle” a pesti nyilvános könyvtárakban nem létezik; ezért vagyok bátor a tek. úrhoz fordulni azon kéréssel: méltóztatnék a megjelent füzeteket mielőbb hozzám eljuttatni, pár napi használat után én azokat visszaszolgáltatam..

Tekintetes Garzó Imre urnak

Hód-Mező-Vásárhely-en”

Ms 797 / 220

GEIRTL JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 26. (2657/282.)

„Kedves régi jó Gisztl bácsi!

Multkori megbeszélésünk szerint, most már sürgősnek tartom a klasszifikációk megszerzését, olyformán, hogy azokat Lendvay úrtól kérje el számomra, melyeket tudományos célra akarván használni azt hiszem szívesen átengedi, igérvén darabjáért a 30-as évekbeliéért és régebbiekért 50 krt a későbbiekért 30-40 krt. Lehetnek gymnasiumbeliek is. [...] legyen szíves az ígért parteczédulákat is a barátoknál és másutt is összeszedve elküldeni; a csomagot bérmentetlenül tessék expedálni. [...]

Tek. Geirtl János urnak

nyugdíjas elemi tanító

Komáromban

régi hű tanítványa

Szinnyei József

az egyetemi könyvtár

első őre”

Ms 797 / 221

GERÉB MÁRTON-nak írt levél

Budapest, 1889. decz. 31.

[baráti hangvételű levél Geréb Márton református főiskolai tanárnak Kolozsváron]

Ms 797 / 222

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1872. jul. 11.

„Nagyon tisztelt Tekintetes Ur!

Nagy Miklós barátom, a Vasárnapi Ujság szerkesztője útján, tudomásomra jutott t. Uraságnak Lissabonban való tartózkodása; miután én már vagy 15 éve hazánk hírlapirodalmának ismertetésével foglalkozom, miként a nevezett lapból – melynek munkatársa vagyok s nevem Sz. J. jegy alatt írtam munkálataimat – meggyőződhetett [...] bátorít engem jelen levelem írására s az alább következő kérésemre.

Buvárkodásom mellett nem csak a hazai de a külföldi hírlapokat is gyűjtöttem mert idővel egy nagyobb szerű hírlapstatistikai és bibliographiai munkát szándékozom kiadni, úgyhogy jelenleg a világ minden részéről és országából összesen 8300 különféle hírlapot (species) bírok gyűjteményemben, csak Amerikából (többnyire az Egyesült Államokból) 1000-en fölül bírok felmutatni, sajnos azonban hogy gyűjteményemben Spanyol- és Portugal országokból alig van az képviselve példával, mely országokból a következőket bírom: [...] (23 cím).

Igen szépen kérem a Tekintetes urat befolyása által akár egyesektől vagy a szerkesztőségeknél ha szerezne számomra ezen két országok és a Coloniák hírlapjaiból egy kis gyűjteményt, egy hírlapból csak egy számot kérek legyen az a jelen évből vagy akár régi, sőt a régibb megszűnt hírlapokból is ha lehet kérnék egyes számokat; főképp a jelesebb politikai, humoristikus és képes hetilapokra kérem figyelmét kiterjeszteni; a mennyiben a szerkesztőknél a cserepéldányokból vagy egyesek nélkülözhető példányaiból nem lehetne csak igen keveset gyűjteni, vételutján is szeretném azon lapokat bírni s én szívesen megtéríteném azon összeget, melyet részemre költené [...] szíves válaszát és küldeményét (csomagban vagy X kötések alatt) nagy érdekléssel várva [...]

Szinnyei József

Francisco Gerschey
Lisboa (Portugal)”

Ms 797 / 223

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1872. aug. 21.

„Igen tisztelt Nagyságos Ur!

Mindenekelőtt engedelmet kell kérnem mult leveleimben tett udvariatlan megszólításért, melyet a rossz információ okozot. [...] vegye [...] a ritka és érdekes hírlapküldeményekért Nagyságod hálás köszönetünket. [...]

Meglepet a kis Portugallia kiterjedt hírlapirodalma, azonban oly tudomány- és művészetet pártoló fejedelem kormánya alatt csak felvilágosultság létezhet. [...] Soha se terjedhetett volna ki gyűjteményem azon távol létező ország és coloniai hírlapjaira, ha Nagyságod kegyes leereszkedéssel nem veszi azt pártfogása alá, [...] még az elvétve küldött doublettek se vesznek kárba, mert bécsi és augsburgi hírlapgyűjtőknek küldöm, kik cserében más érdekes lapokkal szaporítják gyűjteményemet.

Létezik ott Lisabonban oly hírlapjegyzék melyet itt nálunk a postán szoktak kiadni? Mert a Hasenstein féle Annoneers Cathalog igen igen hiányos.

Miután kimutatásomban a városok szerint is osztályozom a hírlapokat a statisztika végett, egy némely portugál lapon minden spanyol tudományom daczára se voltam képes a megjelenési helyet kitalálni, azért egy kis jegyzéket vagyok bátor idecsatolni ha sziveskednék Nagyságod az illető város nevét a mennyire tudomásával van, melléjegyezni [...] ha nem csalódom, azok egynek kivételével mind Lisboában jelennek meg. [...] Nagy Miklós barátom [...] felkért említsem meg levelemben kérését a mit a Vasárnapi Ujság 27 dik számában a szerkesztői mondanivalókban tett; valóban mindnyájan szivesen vennénk a portugalli magyar dolgokról írt becses cikkét s kérem én is erre T. Nagyságodat [...].

A csomagok rendszeren megérkeztek.

Jul. 25 en az 1 só csomag 22 portugalli	= 22 hirlappal
" 30. " 2. " 25 " 1 afrikai	= 26
" 31. " 3. " 13 " 1 spanyol	= 14
Aug. 4. " 4. " 6 "	= 6
" 7. " 5. " 4 " 1 spanyol	= 5
" 8. " 6. " 3 "	= 3
" 12. " 7. " 2 "	= 2
" 12. " 8. " 5 " 1 afrikai	= 6
" 15. " 9. " 15 "	= 15
" 18. " 10. " 8 " 5 azsiai, 1 amer., 1 ang.	= 15
" 20. " 11. " 3 " 2 azsiai, 1 afrikai	= 7
Össz. 121	

Míg autographirozott bővebb jegyzéket küldhetnék hírlapgyűjteményemről általános kimutatása:

Magyar Koronaországokból magyar nyelven 740 féle hírlap és folyóirat
" " nem magyar nyelven 515
osztrák tartományokból _____ 986

Nemzetbir. holland, dan, szerb, roman országok 3918

Olasz Királyságból _____ 158

Orosz birodalomból _____ 87

Nagy Britanniából _____ 255

Franciaországból _____ 709

Spanyolországból _____ 29

Portugalliából _____ 99

Török-görög országokból _____ 51

Amerikából _____ 1268

Azsiából _____ 39

Afrikából _____ 18

Australiából _____ 28

Össz. 8900 különféle hírlap és folyóirat létezik gyűjteményekben.

Francisco Gerschey

Lisboa (Portugal)”

Ms 797 / 224

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1872. nov. 2.

„Nagy örömmel vettem okt. 3. és 21 diki becses leveleit [...]. Az eddig küldött csomagok ily rendben érkeztek meg:

Aug. 24 én az 12 dik csomag 4 portugalli	= 4 db
” 31 ” 13. ” 12 ” 4 afr., 1 am.	= 17 db
Sept. 6 ” 14. ” 3 ” 3 olasz, 1 afr.	= 7 db
” 26 ” 15. ” 4 ” 2 olasz, 2 azsiai	= 8 db
Okt. 4 ” 16. ” 3 ” 1 azsiai	= 4 db
” 10 ” 17. ” 4 ”	= 4 db
” 18 ” 18. ” 3 ” 1 afr.	= 4 db
” 22 ” 19. ” 14 ”	= 14 db
” 27 ” 20. ” 8 ” 1 spany.	= 9 db
” 28 ” 21. ” 3 ”	= 3 db

Nem fejezhetem ki eléggé hálámat a küldött hírlapokért és folyóiratokért mert ezek által gyűjteményem valóban igen nagy érdekeltséget nyert, a küldött doublettekért már is nevezetes keletindiai singalesi lapokat kaptam s így az öröm kétszeres lett az által, hogy másokat is részesíthettem abban, azonban a doublettekből csak válogatva a ritkébbakat és csak 2-3 példányt kérek. [...] A lapok megjelenési helyére vonatkozó tudósításait is igen köszönöm.

Francisco Gerschey

Lisboa (Portugal)”

Ms 797 / 225

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1872. nov. 28.

„[...] páratlan szivessége folytán a portugalli hirlapirodalom oly gazdag gyűjteményét bírom már is, és az még mindig szaporodik; [...] olvastam a következő mű hirdetését: „Senor Figueras the leader of Republican party: History of Spanish Journalisme. Madrid” Megjelent ezen könyv már? Létezik-e ott Lisboában ily hirlaptörténeti könyv vagy lajstrom, melyben a portugalli hírlapok elősoroltatnak, talán az ottani póstánál vagy könyvtáraknál, mert ez végtelenül érdekelne, nálunk a posta hírlapkiadóhivatalban ilyent ingyen adnak, ha van és meglehetne szerezni a legreggibbikét és legújabb kiadását szeretném bírni. [...] A kegyesen küldött nagyszerű spanyol hírlapok által, spanyol gyűjteményem is előtérbe jő az addigi félhomályból. [...]”

Ms 797 / 226

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1873. apr. 6. (1699/32.)

[Felsorolja milyen külföldi (spanyol, portug., afr., amer., olasz, ázsiai) lapok érkeztek (30-38. csomagban) Gerscheytől.]

„Most van 10,500 különféle hírlapom, ha 12 ezerre felszaporodik, szándékom egy historico-politico-statistikai kimutatást közzétenni gyűjteményemről; azon alkalommal (1874 elején) szívesen venném az egykor nagyságod által ígért portugal-journalistikai jellemzést, de csak főbb vonásokban: melyek a főbb pártlapok, mily irányt képviselnek, vagy curiosumként egy pár jellemzést róluk.”

Ms 797 / 227

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 12. (1717/50.)

„[...] Miután az Universitas könyvtáránál vagyok jelenleg alkalmazva mint alkönyvtárnok, a tanárok és tanulók előnyeiben is részesülök az az jul. 23-tól – október 9-ig szünnapjaim vannak, jól lehet, most is csak úgy foglalkozom, mint azelőtt, mert az Akademia által reám bízott Repertorium munkálatában haladok előre mai napig 1163 kötetből 23,000 czédulát írtam ki [...]”

Ms 797 / 228

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1874. apr. 4.

[egyéb levél]

Ms 797 / 229

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 10. (1798/43.)

„[...] csodálkoznom kell azon, hogy Nagyságod ki még a harminczas években szakadt el honától, oly jól bírja nyelvünket [...]. Nagyságod barátságos buzgalma páratlan; gyűjteményem szépen szaporodik, de miután a „Tudományos Repertorium” nyomtatását eszközölöm és József főherceg könyvtárának rendezését is magamra vállaltam Alcsuton, így ezen privat passiomat a téli hónapokban űzhetem csak con amore, a mikor részletesen is felsorolom a Nagyságod szivességéből hozzám érkezett csomagokat.

Francesco de Gerschey Lisboa”

Ms 797 / 230

GERSCHEY, FRANCISCO-nak írt levél

Budapest, 1876. júl. 25. (1938/37.)

„[...] Két év óta sokféle terhes foglalkozásaim vannak: az Akadémia számára két vaskos kötet Repertoriumot írtam és nyomattam, most pedig nagy könyvtár áll felügyeletem alatt, a mennyiben a rendezési nehéz munkálatok, katalogizálás felülvizsgálatom mellett történik.”

Ms 797 / 231-234

GÉRESY KÁLMÁN-nak írt levél

[Színházi dokumentumokat kér 1881. okt. 29.

Színházi dokumentumokat kér + gyászjelentést 1882. márc. 19.

Debreczen monografiájából Géresy Kálmán ref. főisk. tanár cikkei (irodalomról és színessetről) kéri – 1882. okt. 20.]

Ms 797 / 235-236

GOLDZIER IGNÁC-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 237

GONDA BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1876. jun. 16. (1923/22.)

„A „Természettudományi írók biographiája” című kézírata, melyet szives volt nekem használat végett átengedni, sok érdekes adatot tartalmaz, fel is fogom azokat bibliographiai munkámnál használni [...].

Az ígért m. óvári katalogusra nagy szükségem volna [...].

Tek. Gonda Béla úrnak

M. Óvárott

A gazdasági intézetben

lekötelezettje

Szinnyei József

Ms 797 / 238

GOSZMANN J-nek írt levél

[német nyelven írt levél]

Ms 797 / 239

GOTTIER LIPÓT-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 7. (2525/150.)

„Jelenleg a színészet története megírásával foglalkozom, jövőben a magyar akadémia által a magyarországi írók névtárának nagy munkájával lettem megbízva, ezért gyűjtöm a színlapokat, sugókönyveket [...] gyászjelentéseket [...] mint hallottam ilyesmikkel bír Tekintetességed, az én gyűjteményem jelenleg 13,500 példányból áll és 320 egyén ígéretét bírom [...] legyen szíves [...] számomra [...] gyűjtögetni és átengedni. Ez által a tudománynak hasznot nekem nagy örömet szerez [...].

Tek. Gottier Lipót gyógyszerész urnak

Munkácson.”

Ms 797 / 240

GOTTL, C.-nek írt levél

[német nyelven írt levél]

Ms 797 / 241

GRASZ ERNŐ-nek írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 242

GREGORICS GÁBOR-nak írt levél

[a komáromi színészet történetéhez kér információt]

Ms 797 / 243

GREGORICS GÁBOR-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 797 / 244

GREGORICS GÁBOR -nak írt levél

Budapest, 1889. ápr. 13.

[a komáromi utcák lakóinak jegyzékét kéri a városi levéltártól]

Ms 797 / 245

GREGORICS GÁBOR -nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 14.

[információt kér egy komáromi lakosról a városi levéltártól]

Ms 797 / 246-247

GREGORICS GÁBOR -nak írt levél

[információt kér egy komáromi lakosról a városi levéltártól]

Ms 797 / 248

GUBICZA LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1874. máj. 1.

[vitás ügy egyik albérlőjével (kártérítés)]

Ms 797 / 249

GYALUI FARKAS-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 19. (4924/314.)

„Tisztelt barátom!

Köszönöm a rokonszenvesen írt ismertetést, de különösen azt, hogy munkám iránt érdeklődik; mert már ez is sok a mai hűhós világban, midőn reális, ügybuzgó munkával dicséretet ugyan nem, de gáncsoskodást, ellenséges indulatot talál az ember eleget. Itt ugyan nálunk vagy nem értik, vagy nem méltányolják az ily önfeláldozó munkát, de ha valaki arra született?

Fiam figyelmeztetett a könyvtárban meglevő Bod Athenására, mely Szathmári Pap Mihály jegyzeteivel van ellátva, szeretném ezeket a jegyzeteket bírni, de egyelőre kérem szépen szíveskedjék a Csi-Dz. közé esőket leírni és fiamnak átadni, a többit, ha oda utazom magam is leírom.

Jól esik a segítség, mert bizony vajmi ritka ez, a beküldött önéletrajzokkal pedig több a bajom az utánnézés miatt, mint a hasznom; magamnak kell minden egyes adat helyességéről meggyőződnöm.

Köszönöm ismételten jó indulatát és maradtam tisztelő barátja

Tek. Gyalui Farkas úrnak

Szinnyei József

egyetemi könyvtárban

Kolozsvár

%

Gratulálok az 1848/49. hírlaphoz az ottani szerkesztőnek, küldje nevemre a lapot, mert igen érdekel (van ugyanis 2000 proclamation, teljes 1848/9 hírlapgyűjteményem, még valami 300 könyvem azon időből [...]). Jó volna ha rendes repertóriumot nyitna az 1848-49. cikkekről, melyek 1892-től a lapokban megjelennek, erre vállalkozom és „Nekrolog” rovatot elhalt honvédekről sat.

N. Múzeum

Szinnyei József

Ms 797 / 250

GYALUI FARKAS-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 25. (4935/325.)

„Kedves barátom!

Köszönöm szíves tudósítását, de nem akarom, hogy idejét reám vesztegesse, azért egyszer mindenkorra kérem, hogy csak lépést tartva a füzetek megjelenésével eszközölje szíves kutatásait. [...] Most azonban sürgősebb a Csiszár Sámuel kolozsvári ref. pap rövid életrajza [...] nézzon utána kérem, van-e gyászjelentése vagy talán a koporsója fölött mondott gyászbeszédet kinyomatták? Ha egyik sincs, az egyház anyakönyvében lesz valami róla [...].

Tek. Gyalui Farkas úrnak

egyetemi könyvtárista Kolozsvár

Ms 797 / 251

GYÖRFFY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 11. (4048/161.)

„Tisztelt barátom!

[...] a Zelliger úr által küldött könyvet, melyet én oly igen nagyon becsülök és folyton használva idézem, nem köszönhettem meg, nem tudván hol lakik. Tegye meg ezt nevemben [...].

Tek. Györffy Lajos úrnak

képezdei tanár

Nagyszombat

Ms 797 / 252

GYÖRFFY LAJOS-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 253

GYÖRFFY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1889. nov. 21. (4186/98.)

„[...] Igen szépen köszönöm fölvilágosító adatait, melyeket bejegyeztem, megemlékezve a küldőről is; sajnos hogy sokszor még leveleimre se kapok választ; a munka azért elég terjedelmes lesz. Tek. Györffy Lajos úrnak képezdei tanár Nagyszombat”

Ms 797 / 254

GYÖRGY ALADÁR-nak írt levél

Nagy-Várad, 1879. aug. 20. (2143/33.)

„Kedves barátom!

Legyen szives e néhány sort a „Hon”-ban felvenni:

A nagyváradi latin szertartású kath. püspöki lak aug. 20-án fényes ünnepélyt ült. [...] a tudomány fölkentjének Fraknoi Vilmos akadémiai főtitkárnak székszárdi apáttá lett felavatásául [...].

Szinnyei József

Tek. György Aladár úrnak

A Hon szerkesztőjének

„Athenaeum” Budapest”

Ms 797 / 255

GYULAI FERENC-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 4.

„Kedves Gyulai úr!

[...] sziveskedjék engem arról felvilágosítani, mért nem kaphatom meg a 3dik Józsefnek példányait, azon 50 db külön lenyomatot, melyet a szerk. úr nekem honorarium fejében és a fővárosi szerkesztőségeknek szokott küldeni [...] az utóbbi számban nem volt folytatás, pedig küldtem kéziratot [...] félek, hogy ebben az évben majd nem fejezhetjük be a XXVIIIIdik közleményt, mert [...] még két tárczára való hátra van [...].

Gyulai Ferencz úrnak

a komáromi nyomda vezetőjének Komáromba”

Ms 797 / 256

GYULAI FERENC-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 14.

[az előzőhöz hasonló tárgyú levél]

Ms 797 / 257

GYULAI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 26. (3819/25.)

„[...] addig a hiányzó „Komáromi Lapok”-at összeszedni Szulpia barátunknál levő lista szerint.

Főtisztelendő Gyulai Rezső úrnak

igaz barátod

sz. Benedek-rendi áldozár és tanár

Szinny-

nyi

Komáromban”

Ms 797 / 258

GYULAI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1888. szept. 20.

[információ nyújtás, adatszolgáltatás Gyulai Rezső úr részére]

Ms 797 / 259a

GYULAI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1889. ápr. 6.

[a Podhardszky-féle, Komáromot illető kézirat tárgyában írt levél (Szinnyei közbenjárásáról)]

„Én az egyetemi könyvtár épületében lakom és a Muzeum Könyvtárában hivataloskodom, mint a hírlap-könyvtár őre hétköznapiakon 9-1ig.

Főtisztelendő Gyulai Rezső úrnak

igaz barátod

sz. Benedek-rendi áldozár és tanár

Szinny-

nyi

Komáromban”

Ms 797 / 259b

GYULAI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 28.

„Baicsi Jakab Ignác, Komárom-megyének volt első alispánja, utolsó munkája 1796-ban ott nyomtatott; nagyon kérlek kutasd ki a plébánia anyakönyvében, mikor halt meg és hány éves volt; [...]. Ha a plébánián nincs róla adat, a megyei jegyzőkönyvekben bizonyosan fölemlítették utolsó éveit? Azt is följegyezték mikor, meddig volt alispán? Kérlek szépen tudasd ezt velem, ha lehet még a jövő héten.

Főtisztelendő Gyulai Rezső úrnak

Tisztelettel

sz. Benedek-rendi áldozár és tanár

Sziny-

nyi

Komáromban”

Ms 797 / 260

GYULAI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 15.

„Kedves barátom!

Simai Kristófról kell egy kis vitás kérdést elintéznem a Philol. Közlönyben; erre nézve szíves közbenjárásodat kérem. [...] honnan mikor költözött a család Komáromba [...].

E tárgyban írtam tegnap Gregoricsnak is, ki a városi jegyzőkönyvekben kutatja ugyanezt [...] ott aligha van index. [...] A Kom. Lapok és Közlöny nem számítanak, mert azok most lehetőleg érdektelen dolgokat közölnek. Én jelenleg íróimmal vagyok elfoglalva; [...] eddig 1943 író van kinyomtatva.

Főtiszt. Gyulai Rezső úrnak

gymn. tanár

Komárom”

Ms 797 / 261

HAAN LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 29.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„Kedves barátom...”

Ms 797 / 262

HAAN LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. jul. 14.

[B.-Csabára utazásáról informál]

„Kedves barátom...”

Ms 797 / 263

HAAN LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 1.

[újévi jókívánság]

„Kedves barátom...”

Ms 797 / 264-267

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 268

HALBIK CZIPRIÁN-nak írt levél

[parteczédula-gyűjteményéhez kér információt]

Ms 797 / 269

HAMARY DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1879. okt. 4.

[elnézést kérő levél: barátja kimaradt a természettudományi bibliográfiából]

„Dr. Hamary Dániel

honvéd törzsorvos urnak Szekes-Fejérvartott”

Ms 797 / 270

HAMARY DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 25.

[színlapot, gyászjelentést stb. kérő levél]

„Dr. Hamary Dániel

honvéd törzsorvos urnak Szekes-Fejérvartott”

Ms 797 / 271

HAMARY DÁNIEL-nek írt levél

[részvétlevél barátja feleségének halála miatt]

Ms 797 / 272

HAMPEL, GIUSEPPE-nek írt levél

Budapest, 1874. decz. 11.

[tudósítás 32 olasz lap megérkezéséről és köszönet]

„A Repertorium [...] I. kötete megjelent 32 ezer idézetű registerrel és az előszóban hálás köszönetem Ön irányában is ki van fejezve. A hazai lapok 10 nap óta csak erről írnak, mint eseményről, ma van a Reformban egy nagy tárcsa, mely csupán arról szól; volt magyar egy pár csipős megjegyzés is az Ellenőrben és a Főv. Lapokban de ezeket megczáfoltam [...].

A collognium megtörtént, mégpedig kitűnőleg feleltem, míg az idegen szót sem tudott; mégis az I. őri állomást üresen hagyják, fizetés javításról szó sincs, a nagy szünidőt elveszik sat ijesztgetéssel fizetnek; hiában, elmondhatom én is szegény Beöthy Lacival: ha kalapos lettem volna, az emberek mind fej nélkül jönnének a világra [...].

Al Signore

Giuseppe Hampel

Roma”

Ms 797 / 273

HANG FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 274

HANGYÁS GEDEONNÉ-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 11.

[gyászjelentésgyűjteményéhez kér adatot]

Ms 797 / 275-276

HANGYÁS GEDEONNÉ-nak írt levél

Budapest, 1882.

[értesítés rokonlátogatásról]

Ms 797 / 277

HANGYÁS GEDEONNÉ-nak írt levél

Budapest, 1882.

[vendégszeretet megköszönése]

Ms 797 / 278

HANTHÓ LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 13.

„Különösen tisztelt igazgató Ur!

A „Repertorium” és munkálataim iránt tanúsított kiváló figyelmét és becses levele kapcsában küldött bibliographiai jegyzeteket köszönettel vettem és annak idejében felhasználok azokat [...]. A Repertoriumban, ha annak összes 10 kötete megjelenik, fel lesznek sorolva minden apróbb dolgozatok; az önálló művek csak akkor, ha azok valahol ismertette lettek, mert az összes könyvnek czimeit a „könyvészet”-be való csak felvenni, s ez nem az én feladatom. Sajnos hogy az összes programokhoz nem juthattam, eddig azokat a fővárosi könyvtárak teljes szándékában nem bírják, így nem láttam a lőcsei ev. f. gymn. és realisk. újabb programjait; talán később megszerezhetem ezeket is, mert csak az eredeti nyomtatványból írhatom ki a cikkeket. A Honvéd és Ország Tükre úgy más heti és napi lapokra később kerül a sor. Most sajtó alatt van a II. kötet, mely a természet-tudományokat foglalja magában, ide a szaklapokat is belevettem, [...]. Szerzők szerint közöltetnek a cikkek mint a londoni „Catalogue of scientific papers” című Repertoriumban) [...] A Repertoriumnak [...] több vevőre lenne szüksége, mert ha az összes 750 példány el kel, még akkor is ezen I. kötetnél 5-600 frt veszteséget szenved az Akademia. Kérem tehát igazgató urat, ez ügyben csináljon ott Temesvártt egy kis propagandát [...]. [Valamint 1848/9-diki nyomtatványokat kér.]

*Hanthó Lajos kir. ig. urnak
Temesvárotról*

Ms 797 / 279

HARAY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 28.

[a magyar színészet történetéhez dokumentumokat kér]

*„Midőn utolszor találkoztunk 1873-ban boldogult Papp Miklós barátunknál [...].
Haray Viktor urnak Kolozsvárotról*

Ms 797 / 280

HARMATH LUIZA-nak írt levél

Budapest, 1888.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 281

HARMATH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1880. jan. 15.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat] [a *Magyar Hírmondó* szerkesztőire vonatkozó információt is gyűjt]

„Harmath Károly urnak
evang. lyceumi tanár és könyvtárnok Pozsony”

Ms 797 / 282

HARMATH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1880.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 283

HEGEDŰS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 10.

„Kedves Uram!

Igen lekötöztetett Ön szives ajánlatával; a mily kétkedve fogtam a munkához, napról napra oly annyira növekszik bizalmam hogy a nehézségeket le fogom küzdeni és a nagy munkát 1848-48.-ki évek irodalmát meg fogom írhatni. Ez csak úgy lehetséges, ha előbb a nagy anyagot összegyűjtve előttem látom azon óriási küzdelem emlékeit és a hiányokat könyvtárainkból pótolva, képes lesz szabadságharcunkhoz méltó művet adni a közönség kezébe. Klapka tábornok, ki tegnap utazott Nizzába, szavát adta, hogy egész ládával fog magával hozni forradalmi és egyéb nyomtatványokat s azokat nekem átadja [...].

Tek. Hegedűs Endre urnak Nagy-Kőrösön”

Ms 797 / 284

HEGEDŰS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 28.

[újra ír, hogy várja a küldeményt]

Ms 797 / 285

HEGEDŰS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1875. szept. 2.

[köszönőlevél]

„Fogadja szíves köszönetemet az érdekes küldeményért, mely a mai „Hon”-ban közzé van téve és melyeket az Egyetértés-Magyar Ujság holnap talán reproducálni fog.”

Ms 797 / 286

HEGEDŰS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1881.

[a komáromi színészet történetének megírásához adatok kérése]

Ms 797 / 287

HEINRICH GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1890. jan. 6.

[a Magyar Írók 1-3 ívének revízióit küldi Dr. Heinrich Gusztávnak és sürgeti az impri-
málást]

Ms 797 / 288

HEINRICH GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 21.

*„[...] a M. Írók IV. füzetét leírtam és azt miután Józsi fiam kezén átment a nyomdába adtam [...].
Most tehát azt kérdelem: elküldjem-e ezeket az általam kikorrigált hasábokat hozzád, hogy aztán
tördelhessék, szept. elején lehetne a nyomtatása; vagy akkor nézed át egyszerre az egészet?*

ölel barátod Sz.

H. G. Heinrich Univ. Prof. Mühlbach Tirol”

Ms 797 / 289

HEINRICH GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 27.

*„A korrekturát későn kaptam, azért azt magammal viszem ma Kolozsvárra, hol 8-10 napig idő-
zöm. Ma küldöm a hasábokat X kötés alatt.*

H. G. Heinrich Univ. Prof. Mühlbach Tirol”

Ms 797 / 290

HEINRICH GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1890. aug. 7.

[egyéb levél]

Ms 797 / 291

HELLEY JÁNOS-nak írt levél

[élménybeszámoló kirándulásról stb.]

„Helley János Tasnád”

Ms 797 / 292

HELLEY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 19.

[élménybeszámoló kirándulásról stb.]

„A küldött Term.-tud.-i Közlönyöket csak tartsd meg, mert annak már csak azért is hasznát vesszük, ha hamis adatokat közöl; kell hogy a nyomtatottat annak idején rectificáljuk.”

Ms 797 / 293

HELLEY JÁNOS-nak írt levél

[élménybeszámoló kirándulásról stb.]

Ms 797 / 294

HELLEY JÁNOS-nak írt levél

[élménybeszámoló kirándulásról stb.]

Ms 797 / 295

HIDASZ KORNÉL-nak írt levél

Budapest, 1875. aug. 7.

[gratuláció kitüntetéshez]

„Hidasz Kornél cz. kanonok és min. ont.-tanácsos urnak Nagy-Szombatban”

Ms 797 / 296

HIDASZ KORNÉL-nak írt levél

Budapest, 1888. ápr. 7. (3978/41.)

„Méltóságos Püspök Ur,

Kegyelmes Uram!

Fiam érdekében kérem Méltóságodat; dr. Szinnyei József, akadémikus és rendkívüli egyetemi tanár Kolozsvárrt; ő jelenleg Imre Sándor rendes tanár utóda, ki a magyar nyelvet és irodalomtörténetet összefoglalva tanította; fiam tehát két tanszéket tölt be, miután a bpesti egyetemen a magyar nyelv az összehasonlító (finn, ugor sat.) nyelvészet külön választott az irodalomtörténettől. Nem csak ezen érdemeit nem méltányolják, sőt legujabban egyik rendkívüli tanárt, ki később jött az egyetemhez, kinevezték rendes tanárrá; most már az is lehetséges, hogy egy másik kollegáját, kinek hatalmas protektorai vannak, előbb nevezik ki, jöllehet őt fiammal együtt terjesztették föl [...] fiam jövője iránti aggodalmam késztetett azon alázatos kérelemmel járulni Méltóságodhoz, kegyeskedjék fiamnak egyetemi rendes tanárrá történendő kinevezése iránt Trefort Ő Excellenciájához néhány sort intézni. Ezen kegyes pártfogásába helyezem legfőbb reményemet és annak sikerében bízva, ismételten esedezem Méltóságodhoz ezen kegyes jóságáért, melyet előre is hálásan megköszönve maradtam

Méltóságos Püspök urnak
M. Hidasy Kornél
megyés püspök urnak
Szombathelyt”

legalázatosabb szolgája
Szinnyei József

Ms 797 / 297
HILD VICTOR-nak írt levél
Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 298
HINDY ÁRPÁD-nak írt levél
Budapest, 1880.

[információ nyújtás]

Ms 797 / 299
HOFFMANN és MOLNÁR-nak írt levél
Könyvkereskedés
Budapest, 1879.

[kérés (lényegtelen)]

Ms 797 / 300

HOLCZER GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1879. szept. 20.

„Fejérpatakyval mi voltunk az utolsók, kik búcsút vettünk Erdélytől. Utazási élményeimet elég gyarlón bár, leírtam a Honnak [...]. A hat levél megjelent a Hon

209. aug. 30. esti

210. szept. 1. esti

213. szept. 4. esti

217. szept. 8. reggeli

222. szept. 14. reggeli

223. szept. 16. reggeli számaiban.

Öleli barátja

Sz. J.

Holczer Gyula

Kereskedő urnak

Maros-Vásárhelyt”

Ms 797 / 301

HOLICZA VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[részvétlevél]

Ms 797 / 302

HONTI KÖZLÖNY KIADÓ-TULAJDONOSÁ-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 23.

[hírlapkimutatásához kér egy példányt a Honti Közlönyből]

Ms 797 / 303

HORNYIK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 5.

„[...] életrajzomat és arczképemet pár nap előtt Tekintetességednek is elküldtem [...].

Tek. Hornyik János urnak

városi főjegyző Kecskeméten”

[gyászjelentéseket, színlapokat kér]

Ms 797 / 304

HORNYIK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882.

[gyászjelentéseket, színlapokat kér]

Ms 797 / 305

HORNYIK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882.

[gyászjelentéseket, színlapokat kér]

Ms 797 / 306

HORNYIK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882.

[köszönőlevél]

Ms 797 / 307

HORNYÁNSZKY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1890. jan. 5. (4204/3.)

„Tisztelt Hornyánszky Ur!

Tegnap d. e. 10 órakor betegen kocsin vittem a nyomdába a nálam levő korrekturát, és Fazekas ur valamint a szedő is azt ígérték hogy estére mindent elküldenek és mostanig semmi se érkezett hozzám. Ebből is meggyőződhetik Ön, hogy nem megy minden a maga rendén. Kérem azért, sziveskedjék intézkedni a munka érdekében, úgy saját érdekében is, hogy a füzet a kitűzött határidőben megjelenhessék; azért várva várom a korrektura és revisió kézhez vételét.

Tisztelettel

Szinnyei József

Tekintetes

Hornyánszky Viktor urnak

Budapest”

Ms 797 / 308

HORVÁTH BALÁZS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[információ nyújtás]

Ms 797 / 309

HORVÁTH DANÓ-nak írt levél

Budapest, 1873.

[kér egy lapot a bécsi kiállításához]

„Tek. Horváth Danó urnak
az „Ipoly” szerkesztőjének Balassa Gyarmaton”

Ms 797 / 310

HORVÁTH DÖMÉ-nek írt levél

Budapest, 1886.

[utazásáról (érkezés időpontja) ír]

Ms 797 / 311

KOSZTKA GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 29.

[gyászjelentéseket és a színészet történetéhez adatokat kér ismeretlen „honvéd-társától” közös ismerősükre hivatkozva]

Ms 797 / 312

HŐKE LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1879. márcz. 25.

[1848-49. évi nyomtatványokat kér]

„Én ki „Idősb”-et is használom nevem előtt most már kizárólag magyar bibliographiával foglalkozom és előkészítem a magyar írók életrajzeit (Életrajz-, könyvészet- és repertoriummal) nem csekély feladat miután csak az A-betűben közel 1000 magyarországi íróra vannak jegyzeteim [...].
Tek. Hőke Lajos földbirtokos urnak Duna-Földvár”

Ms 797 / 313

HŐKE LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1880. ápr. 6.

[publikációhoz cikket kér H. L.-től]

„Május 1-től az „Ország-Világ” szerkesztését unokaöcsém Beöthy Zsolt veszi át [...].
Tek. Hőke Lajos földbirtokos urnak Duna-Földvár”

Ms 797 / 314

HŐKE LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 7.

[gyászjelentéseket és a komáromi magyar színészet történetéhez anyagot kér]

„[...] fél éve, hogy a komáromi színészet történetét írom az ottani helyi lapban. Elképzelem, hogy milyen állapotot, midőn csak egy sugókönyv az 1819-ki, de egyetlen Komáromi szinlap sem volt eddig kezemnél, 1833-ig nem tudtunk csak egyet is fölteremteni; tegnap küldtem az 1821-diki évről tudósításomat a székesfejérvári társaságnak Komáromban mulatásáról. De ezután jó a bökkenő [...] 1822-1832-ig nagy homályban vagyok, az egykorú lapok nem nyújtanak világosságot, nincs-e t. Uraságodnak ezen korról valami jegyzete, szinlapja vagy sugókönyve. A legcsekélyebb apróságot vagy figyelemztetést hálával fogadnám.”

Ms 797 / 315

HŐKE LAJOS-nak írt levél

[válaszlevél, gyászjelentés kérés]

Ms 797 / 316

HŐKE LAJOS-nak írt levél

[válaszlevél, gyászjelentés kérés]

Ms 797 / 317

HŐKE LAJOS-nak írt levél

[válaszlevél, gyászjelentés kérés]

Ms 797 / 318

HUBERT OTTO-nak írt levél

Budapest, 1887. szept. 22.

„Ha akadna néhány hányt-vetett szomorújelentés, 45 ezer példányból álló gyűjteményembe szívesen venném.”

Ms 797 / 319

HUBERT OTTO-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 5.

[köszönőlevél gyászjelentésekért, 47 ezer példánya van már]

Ms 797 / 320

HUBERT OTTO-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 9.

„Tisztelt Uram!

Annyira sok dolgom van; egyszerre három munkát írok, a Hirlapirodalmat 1888-ban (megjelen február elején), a Nemzeti Zsebkönyvet (megjelen f. év ápriljában) és az Írók Névtárát (tart legalább 10 évig); a hirlapkönyvtárban bővebb kutatással, másolásokkal pedig legjobb akarattal se foglalkozhatunk; bizza ezt egy itteni fiatal ismerőse, kivel segítségére leszünk.”

Ms 797 / 321

HULLÁM JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. aug. 19.

„T. Szerkesztő Ur!

[...] a hirlapok jegyzékét a Vasárnapi Ujság f. évi 5. számában közöltem, azóta a változásokat nem jegyeztem fel [...].

V. Hullám József urnak

a „Pápai Hírlap” fel. szerk. és tulajd. Pápán”

Ms 797 / 322

IMRÉDI LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1881. márcz. 19. (2270/22.)

„Tisztelt Uram!

Becsés soraira a következőkben van szerencsém válaszolni:

Kossuth Lajos ellen hozott ítélet megtalálható a „Curiai Ítéletek Bűnfenyítő rész. 1839. febr. 23. ? című nyomtatványban a Nemzeti Múzeum könyvtárában. Tudtommal nem volt közölve lapokban. „Kossuth Lajos önvédelme fogságából”. Történelmi Lapok 1876. 37-40. számaiban közölte K. Papp Miklós.

Tekintetes

Imrédi László urnak

A „Függetlenség” szerkesztőségében

Buda~~pe~~sten”

Tisztelettel

honfitársa

Szinnyei József

Ms 797 / 323

IPOLYI GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 14.

[köszönőlevél]

„[...] igen helyén volna 43,500 darabból álló parte-gyűjteményemben azon néhány félretett régi és unicum is, kérem szépen azokat is!

Tekintetes *Ipolyi György* urnak

földbirtokos Felbaka

Pozsony megye Alsó Csallóköz”

Ms 797 / 324

IRSIK FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 325

ISTVÁN VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 26.

„Én jelenleg 1848/49-ki naplómon dolgozom és gyűjtöm az adatokat a végkatasztrófához a csallóközi republikát illető összeesküvést is leírván (erről nagyon kevesen tudnak). Közben néhány humorisztikus elbeszélést írtam az „Urambátyám”-ba; [...]. Megkezdtem a Magyar Írók Névtára írását is [...].

Dr. István Vilmos urnak

Szentszéki ülnök és püspöki titkár

Szombathely”

Ms 797 / 326

IVANOVICS GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1887.

[válasz- és köszönőlevél]

Ms 797 / 327

IVÁNYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 10.

[köszönőlevél színlapokért, repertoriumért – gyászjelentést kér]

Ms 797 / 328

IVÁNYI ISTVÁN-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 797 / 329

IVÁNYI ISTVÁN-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 797 / 330

IVÁNYI ISTVÁN-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér önéletrajzt]

Ms 797 / 331

IVÁNYI ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1890.

[válaszlevél („Aradi vértanúkkal nem foglalkozott soha”)]

Ms 797 / 332

JACOBY BÁLINT-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér kiegészítést]

Ms 797 / 333

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 17.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 797 / 334

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

[köszönőlevél]

„[...] 335 egyén közül alig fele emlékezett meg rólam; így is [...] 14 ezerre szaporodott gyűjteményem [...]”

Ms 797 / 335

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 5.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

„Kedves barátom!

Igen jól esett nekem szíves megemlékezésed. Az én bogarászásom a nyomtatványok közt csak úgy mutat némi eredményt, mert kedves embereim országszerte elősegíték törekvéseimet. Mult év nov. 20-kán egy szomorújelentés gyűjtőnél voltam, a ki húsz év alatt 17 ezeret tudott összegyűjteni; én akkor tréfából mondtam neki: Nem ért ön a gyűjtéshez, én egy év alatt 20 ezer példányt hozok össze, így gyűlt eddig 18,600 (a duplumokkal együtt 30 ezer); reményem, hogy 16 nap alatt begyűl a többi is. Ezen gyűjtemény rendben tartása, kezelése, levelezés, egyéb foglalkozásaim közt, mert írom a komáromi magyar színészet történetét (holnap küldöm a 28-dik közleményt) és a Repertoriumot; ezen kívül gyűjtöm az általános magyar színészet történetéhez és magyar írók életrajzához az anyagot, elképzelheted mennyire vagyok elfoglalva; de azért marad idő a pihe-nésre is, mert ezt el nem engedem, megjelenek minden este a Muzeumi Kávéházban hol az országos levéltárból és muzeumból szoktak néhányan találkozni, de eljön néhány historikus is; kedden Budára járunk, szombaton este az írói körbe; [...]. Gyűjtöm még az előfizetési felhívásokat, alkalmi lapokat, verseket, de különösen a szinlapokat és szomorújelentéseket, ez utóbbiak mily érdekesek és becsesek nagy tömegben nem is képzeled, azért kérlek szépen folytasd a gyűjtést [...].
Tek. Jakab Ödön urnak főiskolai tanár Déván”

Ms 797 / 336

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1886. jan. 17.

[válaszlevél]

„Én nem olvasok kritikát, vagy igen ritkán, mert nekem a saját izlésem elég kritika; hanem a gán-csokodás, kenyéririgység és több e féle kicsinyeskedés, nálunk már megszokott dolog. Magam is tapasztaltam, pedig én még 10-15 év előtt alig volt szándékomban nyilvánosság elé lépni, sőt az óta is csak irodalmi napszámoskodást űzök, mégis vannak irigyeim, talán azért mert néhányszor dicsérőleg emlékeztek meg az emberek működésemről. Legujabban is Dr. Heinrich Gusztáv a Bud. Szemlében a „Komáromi színészet történetéről” azt írja, hogy „nem értek a könyvszerzéshez” sat.; ez még hagyján volna, de Vadnai a Főv. Lapokban ez után azt írja, hogy az a könyv „rosszúl van írva”, egy harmadik már bizonyosan azt fogja ő utána írni, hogy az „rosz könyv”.

Minden igazságtalan kritikának van némi indító oka; Gyulainál talán az lehet, hogy a lánya – mint hallom – jegyben jár egy könyvészettel foglalkozó könyvtári tisztviselővel; attól tartanak talán, hogy én a szájából kiveszem a kenyeret? Lássuk mint szoktam én másnak ártani vagy működését irigyelni. Mikor a „színészet történetére” a Kisfaludy-Társaság pályadíjat tűzött ki [...]. Én nem akartam pályázni, hanem kerestem hozzá való embert és [...] ennek átengedtem összes

színeszeti gyűjteményemet (egy almáriummal volt már); midőn kinevezték őt Pancsovára tanárnak, a munkát abban hagyta. Én tehát ismét kerestem egy másik fiatal embert, a ki az én színeszeti holmimat kibányássza és a művet ügyesen megírja; Dr. Váli Béla [...] felhasználván szóbeli utasításaimat is, [...] 1815-ig egy kötetre valót írt össze, mind az én gyűjteményemből. [...] magam is egy 15-öd rangú város színészetét írtam meg a Komáromi Lapokban ingyen, sőt a különlenyomatot is én fizettem [...].

A hírlapok pusztítását és az ebből származó bajt én már 25 év előtt figyelembe vettem; hírlapirodalmunk szaporodásával pedig egy hírlapkönyvtár szükségét már akkor hoztam nyilvánosságra; de mind ez a pusztában kiáltónak szava volt. Azóta szünet nélkül e mellett harcoltam a Vasárnapi Ujságban tiszteletpéldányért, másutt ingyen; végre 1884-ben célzt értem, mert a miniszter engem bízott meg a hírlapkönyvtár fölállításával, adott is évi 2000 ftot rendelkezésemre; ebből magamnak nem tartván meg semmit, két írnot foglalkoztatok, egyiknek 1 f 50 másíknak 2 ft napidíjat adván; többít kötésre és 200 ftot a hírlapkönyvtár ügyében költségre fordítok; [...]. Ha anyagi haszon nincs is, talán erkölcsileg jutalmaznak?

A Nemzeti Muzeumnál működöm délelőtt (déltután az egyetemi ktárnál); a Muzeumnál engemet a személyzettől független lévén, betolakodónak tekintenek és egy svihák tiszt folytonosan áskálódik ellenem; már komolyan fenyegettem, de ez elől megretirált. Pulszkynál pedig oda vitte a dolgot, hogy ő nyíltan mondta szemembe többször: „ő ellene van a hírlapcsarnoknak és mindig is ellene lesz.” A „hírlapkönyvtárt” még névleg sem ismeri el. Mikor Barna akademikusnak ajánlott, én meg Beöthy Zsolt unokaöcsémnek szóltam; hanem az a svihák, fiákeren járta be az akademikusokat, hogy az ellenem való szavazásra bírja őket. Megbuktam. Ez nem nagy baj, miután ezen megtiszteltetésre soha se számítottam; hanem baj annyiból, mert a Magyar Irók Névtárát, melyet az Akademia még 1881-ben elfogadott és csak én halasztottam továbbra, az anyaggyűjtés végett, most elővadászta s újabb tervrajzot kért. Tehát ezzel egy év a műre nézve elveszett, mert az idén nem jelenhetik meg.

Van mégis elégtételelem és megnyugvásom abban, hogy működéseimmel hasznos dolgot cselekedtem és az igaz embereknél tiszteletben, szeretetben részesülök. Ezért vágyom én el innen, ha csak pár napra is, mert jól esik ebből a Babylonból szabadulnom és lelkemet annyi hányattatás után megpihentetnem [...].

Tek. Jakab Ödön urnak

főreáliskolai tanár (író, költő is)

Déva”

Ms 797 / 337

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1886. febr. 17.

„Kedves Öcsém!

[...] jó szívből jött vigasztalásod jól esett nekem; többet is ér az ily rokonszerves baráti szó, mint a kétszínű emberek sopánkodása.

Én már abban a korban vagyok, midőn a család csak mosolyt idéz arcomra és „vanitatum vanitas”-al nem sokat adok a rossz világ ítéletére, hanem a megszokott kerékvágásban hajtom tovább szekeremet míg föl nem akad valahol [...].

Az írók névtárára nézve Fraknói úgy nyilatkozott előttem, hogy ő megbotránkozott azon, hogyan halaszthatták el, midőn az még 1881-ben el lett fogadva kiadásra; mint hallom a II. osztály ki is nevezte már a bizottságot. A mai Fővárosi Lapok híre, hol Görgei, Klapka és Gyulai neveket olvasom együtt, új világot vet az egészre. Én 1848 - 49-ki naplómát szószerint közöltem, ott pedig többször előfordul az, hogy „Görgei áruló volt” [...].

Tek. Jakab Ödön urnak főreáliskolai tanár, Déva”

Ms 797 / 338

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

Budapest, 1886. okt. 16.

„[...] Krivácsy 1849-ki ezredes, megtámadott a „Függetlenségben”-ben, elolvastam, elég szemtelen, mert minden sora hazugság, de hiú az öreg s én a Komáromról írt munkámban nem egészen ínye szerint nyilatkoztam róla, ezért már a „Hazánk”-ban megtámadott, feleltem is reá, de még nem küldték szét a füzetet; tehát ismét czáfolatot kell írnom.

A Pesti Napló tegnapi számában megtámadták a könyvtári címjegyzékünk hírlapi részét, ezt Acsádi írta ugyan és Angyal Dávidnak szólt, ki a nevezett részt szerkesztette, de a közönség ezt is nekem tulajdonítja, én foglalkozván a hírlapokkal; a rossz véleményt azonban hivatalosan zsebre kell vágnom.

Jött Dr. Heinrich Gusztáv, ki már egy hete hogy keres, mert őt bízta meg az akadémia az Írók Névtárára ügyében való tárgyalással. Délután nála voltam; úgy tesz ez az akadémia, mint az a czigány, kinek folt kellett nadrágjára s a posztó közepére tette a garast, hogy azért messenek neki onnan ki egy kis darabot; de ha másképp nem megy előre a dolog [...].

Ma reggel megírtam válaszomat Krivácsy ellen, elvittem a szerkesztőséghez [...].

Tek. Jakab Ödön urnak főreáliskolai tanár, Déva”

Ms 797 / 339-342

JAKAB ÖDÖN-nek írt levél

[egyéb levél]

Ms 797 / 343

JESZENÁK RAFAEL-nek írt levél

Budapest, 1875. máj. 23.

„A concursus eredményéről én mind e mai napig igen keveset tudok: a colloquium után, a jegyzőkönyv beterjesztetett ez egyetemi tanácshoz [...].

2 ½ évig működtem mint distributor a könyvtárnál s annyit mondhatok Önnek, hogy életemnek ez volt legkeservesebb időszaka; nem azért, mert a rideg téli időben a fűtetlen és rendezetlen nagyteremben nekem kellett kikeresnem a könyvet, és működésem időszaka alatt nem volt soha öt percnyi pihenésem; hanem az bosszantott leginkább, hogy minden igyekezetem dacára, még egy némelyik tejfölös száju ifjonctól gorombaságot kellett zsebreraknom. [...] fiatal erő és sok önmegtagadás kell ezen hivatalhoz; [...] eddig a pinczehelyiségben átlag naponként 120 olvasó látogatta a könyvtárt, a palotában, hol karosszékben olvashatnak 3-400-an fogják látogatni; ezeket akkor is két kiszolgáló tiszt látja el könyvvvel, a harmadik felváltva a hírlap-szobában a tanár urak rendelkezésére fog állani. A könyveket ugyanők rakják helyre; hogy a szolgák csak felügyelői szerepet visznek, az igen természetes, mert annyi ismeretük nincs, hogy a könyv osztályozását vagy a szerző nevét a czimből kitudhatnák és csak a tisztnek gyűlne meg a baja, ha a könyvet nem találná a maga helyén. A könyvtár rendezésére (a könyvek számozására) évekig gondolni se lehet, a Muzeumnál 6 évig czéduláztak, s még most sincsenek készen [...] mi jelenleg a 200 ezer kötetet tudományszak és alak szerint rakjuk betűrendbe, hogy így az ősszel átköltöztethessük, azután az illető tiszt urak lesznek felelősek, hogy a rend fel ne bomoljék. A hivatalos óra a közönség részére d. e. 3 és d. u. is 3 óra. [...] nem lebeszélni, de meggyőzni akartam Önt arról, hogy talán mégis derogálna vagy zokon esnék a tanári kényelmes állást, ily „sine cura”-nak csufolt tisztséggel felcserélni.

Tek. Jeszenák Rafael képezdei tanár urnak Losoncz”

Ms 797 / 344

JANCSÓ BENEDEK-nek írt levél

Budapest, 1886.

[válaszlevél]

Ms 797 / 345

JESZENSZKY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1888.

[magánlevél – unokahúgát köszönti]

Ms 797 / 346

JÓBA ELEK-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 21.

„[...] szomorújelentés-gyűjteményem már a 44300 számot meghaladta [...].

Jóba Elek nyomdatulajd. Nyíregyháza”

Ms 797 / 347

JÓKAY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1875. jan. 31.

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Több mint 15 éve, hogy hazánk hírlapirodalmát tüzetes figyelemmel kísérem és a lapokat regisztrálom; [...] öröömre szolgált a „Komárom” 1-ső mutatójának megjelenése, [...]. Én magam is gyűjtöttem az adatokat szülő városom Komárom történetéhez, úgy hogy 10 kötet kéziratomban várja az összeállítást, ezenkívül számos nyomtatvány, saját naplóm sat. tartoznék ahhoz; mindezekből szolgállok, ha időm engedi néhány tárcacikkkel, nevezetesen: „Hogyan került Komárom vára a magyarok kezére 1848-ban” című cikkem 8-10 tárczát foglalna el, vagy a „Komáromi nyomda története” sat.

Tek. Jókay Lajos urnak „Komárom” szerkesztőjének Komárom”

Ms 797 / 348

JÓKAY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 11.

„[...] talán tudomására lesz az, hogy én mint komáromi születésű, rég foglalkozom szülővárosom történetével és gyűjtöm hozzá az adatokat, de e téren sok nehézségbe ütközöm ~~mivel nemo profeta in patria~~. [Ez így van a levélben is áthúzva.] Nevezetesen a komáromi hírlapirodalom megírásához elkerülhetlenül szükséges az Ön becses lapjából (úgy tudom ¼ évig járt) a megjelent számokat bírom [...] igen lekötözte ha a kezeügyében eső színlapokat, színészi sugókönyveket vagy emlékkönyvecskéket, Komáromi kalendáriumokat 1848-ig és bármely parteczédulát [...] nekem megküldene [...].

Jókay Lajos földbirtokos urnak Duna-Radvány
u. p. Neszmély”

Ms 797 / 349

JÓKAI MÓR-nak írt levél

Budapest, 1879. márcz. 25.

„Különösen tisztelt szerkesztő Ur!

Irodalmi működése iránt mindenkor kiváló figyelemmel voltam, művei ifjú koromtól máig kedvencz olvasmányaim s azok lesznek, míg élek. Az „Üstökös” iránt pedig hogy előszeretettel viseltettem, tanúsítják a könyvtáramban levő szépen bekötött teljes példányok, melyeket el is olvastam. Ezenkívül hírlapirodalmunk termékeivel húsz év óta foglalkozom s körülbelől ismerem a hírlapolvasók vágyait, szeszélyeit és elkényeztetett szokásait, itt-ott szolgáltam csekély tanáccsal is, melyek nem egyszer hasznót hajtottak. Most tehát, midőn olvasom a lapokból, hogy t. szerkesztő ur a politikát kizárja egyik humor. lapjából, tehát a magyar „Fliegende Blätter”-t megalapítja, kétszeresen örvendek ezen elhatározásán, mert azon lap lesz akkor a magyar humor gazdag

tárháza, melynek életrevalóságán, – ismerve a „Nagy Tükör”-ben és az „Üstökös” első évfolyamaiban kifejtett kiapadhatlan tősz-gyökeres magyar humorát – nem is kételkedem.

Időszerűnek tartom egy rég visszatartott tervvel illetőleg tanácscsal szolgálni. A XVII. és XVIII. század naptáraiban és hírlapjaiban, mert ezeket könyvtáraink pora fedi csak én tudom hogy kevesen ismerik, sok magyaros zamatu adoma van eltemetve, ezeket fel kellene éleszteni és rendszeresen egy oly gazdag és közkedvességű lapban milyen az „Üstökös” lesz, megőrizni. Lehetne abban e célból külön rovatot nyitni „Magyar néphumor a XVII. (illetőleg XVIII.) században” címmel. Én szívesen vállalkozom hetenként 10-12 adoma összeírására megtartva a népnyelvet és idézve a naptár címét és évét tájékozással, ezt a lapban el lehetne ugyan hagyni és az előadás naivságán is lehet változtatni, de a szerkesztőnek ismerni kell a népsajátságot [...] nyelvezetben is. Élt Komáromban egy Nagy Pál nevű épületfakereskedő [...] ki élénkségekben tartott bármely társaságot kifogyhatatlan adomázó tehetségével [...] forrása pedig a komáromi és győri kalendárium. Én úgy hiszem, a lap csak nyerne azzal ha egy hasábot szentelne a magyar humor történetének!

Mindenesetre várom t. szerkesztő urnak becses tudósítását illetőleg megbízását.

Hazaifüi üdvözléttel

kész szolgálja

Szinnyei József

egyetemi könyvtárnok

Nagyságos

Jókai Mór szerkesztő urnak

Budapest

Statio utca 80.”

Ms 797 / 350

JÓSIKA GÉZÁ br.-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 28.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 797 / 351

JÓSIKA GÉZÁ br.-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 16.

[köszönőlevél; színlapokat kér]

„Erdélyből Szabó Károlytól Kolozsvárról, Koncz Józseftől M. Vásárhelyről és Beke Antal kanonok urtól Gyula-Fejérvárból összesen 1477 darabot kaptam [...].

Méltóságos Bárá Jósika Géza urnak Branyicskán Hunyad megye”

Ms 797 / 352

JÓSIKA GÉZÁ br.-nak írt levél

[kérés]

Ms 797 / 353

JÓSIKA GÉZÁ br.-nak írt levél

Budapest, 1886. máj. 31.

[köszönőlevél (gyászjelentésekért)]

„[...] most már 40 ezer különböző példányom van.

Még mindég az 1848/49-ki Komáromi naplójegyzeteimet közlöm, ha könyvben a télen megjelenik, szívesen szolgálok vele.

Most a hírlapkönyvtár kiegészítésén fáradozok; ez ügyben voltam mult ősszel Déván is, de csak fél napot töltöttem ott, különben legfőbb óhajomásom most is hogy személyesen tegyem tiszteletemet és gazdag gyűjteményét megtekinthessem.

Méltóságos Bárá Jósika Géza urnak Branyicskán Hunyad megye”

Ms 797 / 354

JÓSIKA GÉZÁ br.-nak írt levél

Budapest, 1887. máj. 8.

„[...] becses küldeménye [...] a már 44 ezerre fölszorodott szomorújelentés-gyűjteményemet csak becsesebbé és használhatóbbá teszi; annál inkább, miután jelenleg a Magyar Irók Névtárával (életrajzok) foglalkozván, annak igen nagy hasznát veszem ezen a téren is [...]. Miután a Nemzet-ségi Zsebkönyv szerkesztésével is foglalkozom, mely legkésőbb az év végén megjelenik, igen nagy hasznát venném a [...] följánlott házassági jelentések duplumainak is; ilyenek vannak ugyan birtokomban, de azok száma alig meg néhány százra.”

Ms 797 / 355

JÓSIKA GÉZÁ br.-nak írt levél

Budapest, 1887. szept. 6.

[köszönőlevél]

„[...] küldöm az ígért munkámat: „Komárom 1848 - 49-ben”. A naplójegyzetek nem voltak nyilvánosságra szánva, arra igen naivak, de az idő azokat is megérlelte és a 36 évig gyűjtött mellékletek és commentárok hasznossá tették azokat. Ez is egy porszem a nagy épülethez, melyhez minden jó hazafinak kötelessége hozzájárulni.”

Ms 797 / 356

KABOS LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 26.

[adatokat kér]

Ms 797 / 357

KALBRUNNER KONRÁD-nak írt levél

Budapest, 1872. szept. 5.

[biztosítói levele (károsultnak)]

Ms 797 / 358

KALICZA VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1877. márcz. 27.

[rokoni jókivánság házasságkötéshez]

„[...] a férj képezi, neveli mindig a nőt, ha uralkodni tudsz szenvedélyeiden a nő simulni fog hozzád; [...] te vagy az erősebb, de nem azért hogy indulataidat féken erezd, hanem hogy észszel kormányozd és tudj azokon uralkodni. [...] ha egymás gyengéi iránt elnézők, kiméletesek vagyunk, úgyhogy a szikrát ne szítsuk lángra hanem igyekezzünk [...] fojtani. [...] tudod, hogy az élet bajait leginkább a dicsvágy, önelbizakodottság, fényűzés és irigység okozzák; ezen bűnök ugyan minden emberrel vele születnek s így az a szerencsésebb közülünk ki azokat le bírja győzni és nem lesz a szenvedélyek rabjává [...].

Tek. Kalicza Vilmos urnak Debreczenben”

Ms 797 / 359

KALITZA ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1873. febr. 25.

„Kedves Sógor!

[...] a Nemzeti biztosító társaság, melynél igen jó állásom volt, megbukott; [...] biztosabb hivatalt kerestem [...] így kaptam egy szegényes hivatalt az egyetemi könyvtárnál 700 frt évi fizetéssel, de lehúznak ebből az első évben 120 frtot nyugdíjra, 580 frtból kell megélnünk [...].

Tek. Kalitza Zsigmond gazdatiszt urnak Kis-Hort.

Debreczen Balmaz-Ujváros”

Ms 797 / 360

KALITZA ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1873. decz. 30.

[nővérének, Treszkának írt levél]

Ms 797 / 361-362

KALITZA ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1876. márcz. 7.

[nővére férjének írt levél]

Ms 797 / 363

KÁLLÓI KÁLLAY ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1886.

[köszönőlevél 1848-49-ki ezredes életére vonatkozó adatokért]

Ms 797 / 364

KÁLMÁN FARKAS-nak írt levél

Budapest, 1891. máj. 11.

„[...] ha azokat az irod. tört. tévedéseket a M. Írók cz. munkámba küldené, azok ott megjelené-
nek.”

Ms 797 / 365

KÁLMÁN FARKAS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 366

KALOCSAI ÉRSEKI KÖNYVTÁR IGAZGATÓSÁGÁ-nak írt levél

Budapest, 1876. okt. 18.

„Már több hete annak, hogy megrendeltem [...]:

568. Catalogus Biblioth. C. Szechenyi I-VII. f 8. –

570. Catalogus librorum Universalis 1777. „ – 20 [...].

A fentebbi könyvekre igen nagy szükségem van, kérem [...] azok mielőbbi elküldését.

Szinnyei József

az egyetemi könyvtár első őrre

A Kalocsai érseki könyvtár tek. igazgatóságának

Kalocsán”

Ms 797 / 367

KALOCSAI LAPOK KIADÓ-HIVATALÁ-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 22.

„A „Kalocsai Néplap” legújabb számát kérem a „Vasárnapi Ujság” hírlapkimutatása számára póstafordultával.”

Egyetemi Könyvtár

A

Kalocsai Lapok

kiadó-hivatalához Kalocsán”

Tisztelettel
Szinnyei József

Ms 797 / 368

KANDRA KABOS-nak írt levél

Budapest, 1889.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat az egri egyházmegyei pap-írókról]

Ms 797 / 369

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1878. febr. 5.

„Nagyságos Tanár Ur!

Becsés sorait és szíves figyelmeztetéseit nagyra becsülöm és igen köszönöm [...]. Igen szívesen fogadnám [...] nagyrabecsült közreműködését, mert „Versuch [...]” című műve használatánál meggyőződtem, hogy egyes tudományterületeknél oly elismert tekintélyekre kell, hogy támaszkodjam, mint Ön tanár ur! Még nem késő, hisz a „Pótlék” ily lexikális munkánál elkerülhetlen azért szívesen küldöm a kész íveket, ha a hiányokat kész némileg is pótolni; a beküldött cimeket mindenestre megjelölöm vagy csillag alatt vagy az előszóban mennyiségileg is kiemelem, csak betűjegyet nem használhatok, mert azokkal a könyvtárakat jelöltem, hol a művek találhatóak; aztán mit tartanának felőlem a pár száz beküldő kik részint cimeket, részint könyvekkel segítették elő munkámat [...]. Hazai lapokból ezen műbe nem vétetnek fel a cikkek (ezek a Tudom. Repertoriumba jőnek) [...] minden mi a természettudományra vonatkozik [...].

Tiszta ívet nem küldhetek még de egy szelet correcturát ide mellékelek. Roppant fáradsággal, aldozattal és kellemetlenséggel létesítettem fiam segítségével 2 év alatt ezen 308 írott ívű művet. Ezt lehetőleg teljessé igyekezem tenni, aztán soha többet!

Nagys. Dr. Kanitz Ágost egyetemi tanár Kolozsvárt”

Ms 797 / 370

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1878. febr. 24.

„Igen szépen köszönöm a szives küldeményt a még szivesebben ígért közreműködést. A munka könnyebb eszközöltetése végett küldöm időnként a revisio íveit (ugy lesz a mű nyomtatva), lehet a margóra jegyzeteket, pótlásokat tenni, majd ha a mű egészen megjelenik egy bekötött tiszteletpéldánnyal szolgállok. A „Pótlék”-ban talán * csillaggal jelölöm az Ön által beküldött bővítést a többi az előszóban fölemlíttem, addig is minden esetre a küldeményeket evidenciában tartom és a „Falek”-ot be is soroztam, most szedik az F betűt, tehát ennek végére vagy G-re még jókor érkezik a pótlás. A mi becses dolgozatait illeti a könyvismertetéseket is fölveszem, jó lesz a könyvek rövid czimeinél az évet és nyomtatási helyet is kitenni [...] a Reuss Repertoriumát meghozatom, rég kutattam utánna, köszönöm a figyelmeztetést [...]. A „Versuch”-ot tüzetesen átnéztem és kivonatoltam [...]. Ha művem megjelenik is még a specialisták mindig fognak benne hézagot találni [...].

Dr. Kanitz Ágost egyet. tanár Kolozsvárt”

Ms 797 / 371

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1878. márcz. 3.

„Hosszasan írhatnék a „Természettud. bibliographia” kiadhatóságainak nehézségeiről, midőn az 20 nyomtatott ívre határoztatván, ennél több lett, az általam fáradsággal (specialis katalogusokból és Biogr. Lexikonokból) gyűjtött külföldi életrajzi adatok kihagyására szorítottam, azután a mellék tudom. szakok kihagyását akarták, de mi nem engedtünk sat. sat. nemcsoda ha a dissertatiók latin czimét kihagytam, mi azon szempontból helyes, mert a külföldieket tévutra vezeti ha a tisztán magyar műnek latin czimét is olvassák [...] a hazai életrajzoknál is sok bajom volt, alig van segédkönyv, magán levelezés a roppant fáradságot nem jutalmazta; kétszeresen köszönöm azért Nagyságodnak az utbaigazítást és figyelmeztetést. A munkának latin czime is lesz és latin vagy francia előszava.

Könyvismertetést keveset vehettem fel, mert az anonym megjelentekről nem értesültem, soknál a Repertorium végén említettem meg: „írt könyvismertetéseket itt és ott.” Fuss Mik. életr. adatait Wurzbach és Trauschból merítettem úgy Haberlandét is [...] [...] Küldöm a 3. 4. revis. ívet. Megvallom a megszorítások miatt a gazdasági folyóiratokat kezdtem mellőzni, ha még utánpótolhatom, megteszem, mert a munkánk iránt mindinkább nagyobb az érdeklődés. Oettinger és több hasonló mű rendelkezésemre áll! [...] a mű 1875 évet foglalja még magában.

Kérem szives közléseit.

Megkülönböztetett tisztelettel

Nagyságodnak kész szolgálja

Idősb. Szinnyei József

Dr. Kanitz Ágost egyet. tanár Kolozsvárt”

Ms 797 / 372

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1878. márcz. 24.

„Nagyságos tanár Ur!

Szives sorait a közlött adatokkal igen köszönöm. Ratzenburgot átnéztem, de egy hazai íróra sem akadtam benne, Haberlandt műveit ismertem és Kayser Lexikonából ki is írtam, [...]. Szeretném ha Ngod az ottani természettud. és orvosi tanárok rövid életr. és munk. adatait bekérné, illetőleg beszereztené számomra, mert az egyenkénti felszólításra már alig van időm [...]. Küldöm az 5-8. revis. íveket [...]. Várva várom szives közléseit [...].”

Ms 797 / 373

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1878. júl. 6.

„Kedves tanár ur!

Bocsánatot, ezerszer kérek bocsánatot, hogy több rendbeli becses levelére nem válaszoltam eddig [...] kéziratom a Z-ig terjed holnapután ezt szedik; többi czédulákban van azért szerkesztem kell és leírom t.i: a névtelenül megjelent műveket (ez fogja a 28-30 íveket adni) ezután következnek a hírlapok évkönyvek sat. végül a „Pótlék” melyre talán augusztus elején kerül a sor, ha nem, meglehet pihenőt tartok, vagy a kézirat szerkesztése fog rá kényszeríteni tehát a pótlásra van idő. A mi a hibákat illeti, volt alkalmam azon meggyőződésre jönni hogy nemcsak a keresztnevek és könyvczimek, de sőt a vezetéknevek is összevissza vannak cserélve a nyomtatott katalógusokban és segédkönyvekben, azért a hol könyvtárjegy nincs a könyvek czime után, azon könyvek czimeiért alig lehet felelősséget vállalni. Mégis sokat hoztam tisztába, ezt az előszóban ki is fogjuk jelenteni. Kétszeresen köszönöm azért a szives útbaigazítást és pótlásokat; küldöm a következő 20-24 ívet.

U. i.: jun. 23. kelt becses levelét a czédulákkal és 1-19. correct ívekkel, úgy a júl. 4. sorait köszönettel vettem.”

Ms 797 / 374

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1878. szept. 24.

„[...] Vegye szivesen ezen tiszteletpéldányt, valamint köszönetünket a figyelemért mellyel személyünk és működésünk iránt viseltetett [...].

Igen szépen kérem Nagyságodat, legyen szives ezen hasznos könyvészetet ajánlani és terjeszteni olyformán, hogy a „Növénytani Lapok”-ban egy száz lapban v. folyóiratban és legalább egy külföldi természetrajzi szakfolyóiratban legyen szives röviden ismertetni. Jól fog esni annyi sok haszontalan journalistikai fölületesség után okos szót hallani szakembertől. Csak azt jegyzem meg

röviden, hogy a mű Poggendorff Handwörterbuch és a Royal Society Repertoriuma után készült, de az enyém mindkettőt felülmúlja abban, hogy itt a könyvczimek teljesen adatnak; nyomdász, kiadó és árának kijelölésével, ezenkívül a főbb könyvtárak hol azok találtnak szintén megjelöltek de jött a szakjournalistika (melyet még eddig nem találtam egy külföldi szak-bibliogr. munkában se) és a névtelen művek is felsorolva. A teljesség szempontjában is mérkőzhetik hasonló külföldi művekkel.

Ezenkívül fel kell említeni hogy a külföldön megjelent és hazánkra vonatkozó ide vágó művek is benn foglaltatnak; a hazai cikkek pedig azért nem vétettek fel mert a „Természettudományi Repertorium”-ban 52 íven már megjelentek. Sajnos, hogy ezt nem csak a szászok, de még itt a fővárosban se ismerik! Hát a külföld akkor hogyan ismerje? Pedig ez amaszt kiegészítte.

A személyemre és munkáimra vonatkozó megjegyzést vagy kritikát igen nagy köszönettel veszem mindenkor sőt kérem, ha azokat továbbra is megküldené nekem in natura t.:i: az illető lapszámokat. Mert nálunk igen nehéz annyi hazai és még külföldi lapot is figyelemmel kísérni!

További barátságába ajánlottan maradtam vizsontszolgálatra kész

tisztelő barátja
Szinnyei József

Nagyságos Dr. Kanitz Ágost
egyetemi tanár urnak Kolozsvárt”

Ms 797 / 375

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1879. ápr. 26.

[a tulipánra vonatkozó információ kérés]

Ms 797 / 376

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1879. okt. 16.

[„könyvtárközi kölcsönzésről” informáló levél]

Ms 797 / 377

KANITZ ÁGOST-nak írt levél

Budapest, 1881. decz. 14.

„Nagyságos tanár ur!

[...] Igen lekötözött szives ajánlata a „Pótlék”-ot illetőleg, de ezt rábeszélésemre a „Természettudományi Társulat” 10 évre határozta, miután a könyvtáraink most vannak általánosan rendezés alatt, ennek következtében még sok fog napvilágra jöni kár lenne tehát azzal sietni. Akkor kikérem Nagyságodnak becses tanácsát.

Most azonban az általam szerkesztendő Magyarországi írók lexikonához kérnék adatokat, különösen elég lenne ha az A. betűvel kezdődő természettudományi és más írókra nézve lenne szives velem közölni főljegyzéseit. Wurzbachot vettem mintaképül de a cikkekre is kiterjeszkedem. Becses figyelméért továbbra is esedezve, maradtam kiváló tisztelettel

Nagyságodnak

kész szolgálja

Nagyságos

Szinnyei József

Dr. Kanitz Ágost egyetemi

tanár urnak

Kolozsvárott

Ms 797 / 378

KANYARÓ FERENC-nek írt levél

Budapest, 1886. júl. 10.

„[...] Szeretnék én is ily jegyzéket valamint a következő füzetekből is.

Tek. Kanyaró Ferencz urnak

segédtanár Kolozsvárt

Unitarius Collegium”

Ms 797 / 379-386

KANYARÓ FERENC-nek írt levél

Budapest, 1886-1891.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat és köszönőlevél gyászjelentésekért]

Ms 797 / 387

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 8.

[köszönőlevél a színészet történetére vonatkozó gyűjteményért és további gyűjtésre buzdít]

„Ifj. Káplány József

városi tanácsos Gyöngyösön”

Ms 797 / 388-397

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

[köszönőlevelek súgókönyvekért, gyászjelentésekért stb., értesíti látogatásáról]

Ms 797 / 398

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. decz. 15.

„Igen köszönöm, hogy Ön eleve figyelmeztetett a casinói ünnepélyre, mert én akkor nem megyek oda, hol még toastot is mondanának az emberre és ugyanazt várnának tőlem, szóval nem érdemlett kitüntetésben részesítenének. Én az ilyesminek nem vagyok barátja, dolgozom mint a hangya, vagy akár a „gőzhangya” egyik komám elnevezése szerint, de a külső csillámot, hivatkozást nem szeretem.”

Ms 797 / 399

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

[egyéb levél]

Ms 797 / 400

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 10.

„[...] a 30,000 író sok gondot ad, most már irom egymás után, ha kéziratba marad is, legalább magam használhatom.

[...] lemondtam egyik megbízatásomról, a Nemzeti Zsebkönyv szerkesztéséről.

Ifj. Káplány József

városi tanácsos Gyöngyösön”

Ms 797 / 401

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. jun. 12.

[köszönőlevél]

„Terveim amerikai szellemben készülnek de ázsiai közömbösséggel találkozom [...].

Ifj. Káplány József

városi tanácsos Gyöngyösön”

Ms 797 / 402

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. okt. 5.

[látogatás jelzése]

Ms 797 / 403

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. okt. 12.

[köszönőlevél lapokért (Pulszky is írt köszönőlevelet)]

Ms 797 / 404

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 8.

„Olvastad a múlt Vasárnapi Ujságban „Egy temető-papirosból” cz. cikket gyászjelentéseimről?

Ifj. Káplány József

városi tanácsos Gyöngyösön”

Ms 797 / 405

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 24.

„[...] most

1. A Nemzetiségi Zsebkönyvet rendezem sajtó alá.
2. A Magyar írók életrajzát írom, az A. betűt befejeztem.
3. A Tört. Repertorium III. kötetét készítettem.
4. Naplójegyzeteimet rendezem és 1836-tól írom a Komáromi Lapok számára.
5. Repertoriumokat írok a Századok, Figyelő és Hazánkba.
6. Gyűjteményem rendezése, gyarapítása s levelezés, minden napból legalább 2 órát vesz igénybe.
7. Hetenként kétszer jour-fix: ebéd vagy vacsora, utánna Katzenjammer.
8. Hírlapkönyvtár.
9. Egyetemi könyvtár.
10. Hírlapok, és folyóiratok sat olvasása naponként = 3 óra.
11. Séta = naponként 1-2 óra.
12. Alvás= 9 óra.
13. sat. sat.”

Ms 797 / 406

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. decz. 20.

„Kedves barátom!

Kolozsvárról jöttem meg midőn leveled panaszos hangon írt sorait olvastam. Igen jól értem fölhaborodásodat, miután én is voltam már hasonló körülmények közt, habár most nyugodtan nézek vissza az izgalmas napokra, melynek veszélyeit akkor nem ismertem. Az én igazgatóm, ki még hozzá tekintélyes ember is volt és egyetemi tanár, habár hóbotos sok bajt okozott és a könyvtárnak, melynek személyzete ellene föllázadt és én voltam az, ki az ügyet vezette; szerencsére javunkra dőlt el a dolog és ő nekie menni kellett; azonban rosszra is fordulhatott volna s akkor nekem kellett volna mennem. Ilyen a burokratiai élet. Nálad másképp van a dolog, de elég baj az, hogy ő a közvélemény v. kormány szemében intra dominium van és nem követett el oly dolgot mely menesztésére szolgálhatna; tehát sokat kell tűrni, míg a tények megérnek. Jobb lett volna, ha az egész más intézte volna ellene s nem te [...]. Az itteni lapok sokkal erélyesebbek hogysem bele ártanak magokat, de ha jelenik meg ellened valami, írj azonnal czáfolatot és felveszik.

Tek.

Káplány József urnak

városi tanácsos Gyöngyös”

Ms 797 / 407

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. újév

[újévi köszöntő]

Ms 797 / 408

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 6.

„Mint sejtetéd hosszas hallgatásomat egy nagy munka elkészülte okozta, de már írhatom, hogy a Nemzeti Zsebkönyvet, ezt az úttörő nagy munkát is bevégeztük és már kötik, 36 sűrű ív, 5 forint lesz az ára; a Heraldikai Társaság adja ki; a folytatása attól függ, hogyan pártolják?

A szomorújelentéseket, szinlapokat igen szépen köszönöm; most már tettel is bizonyítottam szomorújelentéseim hasznát és hasznavehetőségök fényes eredményét!

A Kárpátgyűlésbe már 4 éve beiratkoztam, még pedig a keleti-Kárpátok osztályába; [...] a sok tagsági díj, melyel több társulat- és egyesületnél adózom, már is tetemesen igénybe veszi jövedelmemet [...].

Az Írók Névtára készül, naponként 2-3 író életrajzát írtam meg eddig is, nehéz munkálataim közben, később még több készül el. Mikor kezdik meg nyomtatását? Ezt az Akadémia fogja elhatározni, de minél később annál több kézirattal rendelkezem és így a munka ha késik is, hátrányt nem szenved [...].

Mi itten a legnagyobb visszavonultságban munkaközben élünk és keveset törődünk a világ zajával és az irigy emberek ármánykodásaival. Talán ez a legfőbb áldás életkorunk előhaladtával és leginkább jutalmazza fáradozásainkat: a nyugalom és önbecsérzet.

Kívánom, hogy ti is megelégedve, csendes családi körben éljétek napjaitokat.

Tek.	Tisztelettel ölel
Káplány József urnak	szerető barátod
városi tanácsos	Szinnyei József
<u>Gyöngyös</u>	

Ms 797 / 409

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jun. 29.

„Erdélyi utazásomból, melyet öcsém, Beöthy Zsolt társaságában tettem [...] két hét alatt, haza érkezvén, örömmel vettem becses soraidat [...]. Most a Kárpáti kirándulásig, jul. 20-ig, itthon fürdözöm a Dunában kis fiammal együtt és rendezem gyűjteményimet; a szomorújelentések gyűjtésében némi stagnáció állott be; irom az életrajzokat is, ez valóban eltart egész életemben, nem csoda, ha a Balogh nevű írók száma a 120-at meghaladja!”

Ms 797 / 410

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. nov. 24.

„[...] volt a Főv. Lapokban egy polemiám, melyet Vadnai csűrész-csavarása daczára én nyertem meg. Fiat justitia [...]. Nyomorúságomban írtam egy humor. rajzot, az Urambátyámban fog megjelenni „Az én vitéz főnököm” Don José aláírással.”

Ms 797 / 411

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. máj. 9.

„Bizony keserves dolog ez a szembetegség, 3 hónapig szemhártyagyulladásom miatt az írás, olvasás tiltva volt nekem és február óta folytatom ismét az Irók névtárát, melyet már az idén igazán sajtó alá adunk. [...] ajánlhatom a francia-pálinkát [...] vízzel vegyítve külső mosásra, [...] de soha nem lesz a régi szem, én is szemüveget használlok, ha többet akarok dolgozni.
[...] sürgős szívessegre kérlek, ugyanis: a Figyelő idei januári füzeté 56 lapján ez áll: A magyar minoriták több derék író adtak a hazának. V. ö. A M-O. Minoritarend Névtárában: (1883) a m.-országi Minoritarendi Irok; - szám szerint 47 van felsorolva. Nagy mulasztást követnék el, ha ezt a munkát föl nem használnám, de itt az nincsen meg, [...]. Kérlek tehát, szerezd meg ott, de előbb nézd meg benne van-e a 47 író és akár postai utánvételt pénzért, akár kikölcsönzésre küld el rövid időre.”

Ms 797 / 412

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. máj. 22.

„Köszönöm a kölcsönben küldött Névtárt [...] azon 41 íróon kívül lesz ott több is, azokra nézve pedig az 1304 meghalt névsorában találok életrajzi adatokat; [...].

Én most a Komáromi dalárda 25 éves jubileumára írtam egy kis humoros rajzot, mikor mi 1852-ben dalárok akartunk lenni.”

Ms 797 / 413

KÁPLÁNY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. febr. 15.

„Kedves barátom!

Furdal már a lelkiismeretem erősen ha rátok gondolok; de már ez az én sorsom: minél többet dolgozom, annál kevesebb az eredmény; még legjobb barátaimat is elhanyagolom, bocsássa meg az ég ezen bűnömet és bocsássatok meg ti kedveseim!

Azt tudod hogy harmincz évi munka eredményének a küszöbén állok, megjelent belőle 1/32 rész, az Írók életrajzának I. füzeté; elég későn hogy felsóhajtsak: Én uram Istenem, meddig bírom ezt én? No de tűzben lesz aczéllá a vas. De vajon a rozsdás, korhadt vas is? Szintén 30 éve hogy írom a hírlapirodalmat csupa patriotismusból ingyen, de már 18 sűrű hasáb és félek hogy e miatt abban marad, ha már ingyen se kell. Elmulik minden, még a legnagyobb tűz is kialszik egyszer.

Képzeld, a sok munka közben még az influenza is bántott és kocsin kellett a nyomdához közlekednem, ez már a sorstól plusquan disznóság; de ez is elmúlt és most szép csendesen, a mint én szeretném márcz. 15. megjelenik a 2. füzet. Képzeld csak mily küzdelembe került kiadót szerezni, azután még pörlekedni kellett vele, hogy az akadémiának 10 példányt adjanak, nekem természetesen arról is le kellett mondanom. Az akadémia honorariuma ugyan ívenként 40 frt, de ebből 10 frot az akadémiai revisor (főülvizsgáló) kap. Ilyen kedves barátom az írói élet, nem sokkal különb az afrikai utazóénál, azt legalább hamarabb fölfalják a vadak és küzdelmeinek vége.”

Ms 797 / 414

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 23.

[köszönőlevél Katona Mihály életrajzáért]

„Igen tisztelt Nagysád!

[...] sógorom Beöthy Zsigmond, a költő és curiai tanácselnök (ki legfiatalabb nővéremet bírja nejjül és Beöthy Zsolt atyja) unokatestvér a Katona gyerekekkel [...]. Még csak egy Katona-lány él Sándorné, ki feleségemmel boronált össze [...].

[...] én vagyok az az ember a ki mindenre reá ér és senki se rabolja időmet. Délelőtt ugyan a Muzeumban vagyok a hírlapkönyvtárban elfoglalva, d. u. az egyetemi könyvtárban; délben írom az írók életrajzát, este szerkesztem a Nemzeti Zsebkönyvet, reggel osztom be a szomorújelentéseket, 1881 óta gyűjtöm és 90 ezer fordult meg a kezemen, 43 ezer vált be és naponként 1 v. 1 ½ órát vesz igénybe; azért rá érek ebéd után és este egy sereg hírlapot, folyóiratot, regényt sat. olvasni, levelezni mindenkivel: [...]. Mindenki hozzám fordul felvilágosításért! Utazni végtelenül szeretek, harmad éve 25 városban fordultam meg a hírlapkönyvtár érdekében, 3780 kilométert mentem vasuton akkor, de azért a Kárpátgyalattal is kirándultam [...]. Írni, annyit írok a mennyit kevés ember. Mikor Pestre költöztem 1869-ben, kéziratom 7 mázsa volt; van 40 kötet naplójegyzetem és vagy 200 kötet egyéb írás sat. Azért én vagyok a legvigabb czimbora, legalább kétszer a héten éjjél vet haza, azért igen sokat és jól alszom. Ha pedig daczára mindennek megunom magamat, humorisztikus cikket írok az Urabátyámba Don José név alatt, ma is van egy czime Jankó rajzaival.

De nem untatom, még talán dicsekvésnek venné valaki.

Karacs Teréz urnő Békés”

Ms 797 / 415

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 16.

„[...] hálás köszönettel venném minden egyes írónk életpályájára vonatkozó legcsekélyebb följegyzést is! [...] kérve kérem jegyezze fel mindazt, mit íróinkról tud külön külön lapokra, az ide mellékelt minta szerint, hogy ezen czédulákat az írók neve szerint beosztassam óriási gyűjteményembe, hogy ha majd rájuk kerül a sor, hűségesen idézhessem a forrást följegyzéseit, az eredeti kézirat pedig bizonyosan jól meg lesz őrizve muzeumunkban vagy más nyilvános intézetünkben a többi ezer mellett.

Karacs Teréz urnő Békés”

Ms 797 / 416

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 8.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„Ha épen egyikről vagy másikról többet is szándékozik írni, a kis lapocska által ne tessék magát korlátolva érezni, mert abba ugyanolyan nagyságú papirost be v. melléje lehet helyezni.

Karacs Teréz urnő Békés”

Ms 797 / 417

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 20.

„Tisztelt Nagysád!

Oly sok és kedves adalékkal gyarapítja irodalomtörténetünket egyszerre, hogy annak becsét nem tudom eléggé méltányolni. Azt hiszem hálás lesz törekvéseinkért az utókor! [...]

Ne vegye tolakodásnak ismételt kéréseimet, de ki is tudna már olyasmire megfelelni, ha Ön nem? Midőn mindenből kifogytam, Önhöz folyamodom. Legnehezebb az álneveket fölfejteti, így péld. az 50-es évek elején írt több paedagogiai könyvet egy Ajaky nevű (kereszt neve nincs a czimlapon, tehát álnév) vajon ki volt ő? [...] A Honderűben pedig egy Senerus álnevű író irodalmi jellemrajzokat és kritikákat közölt a 40-es években. Vajon ki ő? De még Acsády Sándor híres pesti ügyvédéről [...] mit sem tudok, csak hogy utolsó műve előszavát Veszprémből datálja 1855-ben. Ha az álnevek közül jutna még valaki eszébe, kinek igazi nevét megírhatná, nagy hála kötelezne engem és az utókort. De csak annyit tessék írni, mennyit kényelmesen és szórakozásból méltóztatik följegyezni.

Karacs Teréz urnő Békés”

Ms 797 / 418

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 29.

„A Jakab Antal-féle levelet igen szépen köszönöm, méltó helyet foglal el az közel kétezer példányból álló autograph-gyűjteményemben [...]”

Ms 797 / 419

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. jun. 9.

„[...] személyesen meggyőződtem, hogy bold. édes atyja hagyatékából a N. Muzeumnak ajándékozott térképek és metszetek megérkeztek oda s bejegyeztettek. Annyi bizonyos, hogy a mit azok kezökbe kaparintanak azt jól megőrzik, csak hogy csiga módra dolgoznak [...]. Legújabbban az Akadémia levéltárában forgatom az oda került leveleket, ezekből is egy új világ tárul föl előttem. Megbecsülhetlen kincs van ott is lerakva. Csak már egyszer közzé tennék! Mennyit lehetne azokból tanulni. Egy egész század irodalma más színben tűnnék föl előttünk. Én pedig igen sokat gyűjtök azokból, hogy így porszemenként hordjam össze az épülethez valókat!”

Ms 797 / 420

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1887. jul. 29.

„[...] Haan Lajos barátommal 3-4 éve ígérgetem, hogy meglátogatom őt Csabán [...] ugyanakkor Gyulára is elmentem [...] holnap a keleti Kárpátokba utazom [...] azután aug. 21-30 közt Szalontára megyek [...] onnan Békésre; az időt megírom [...] Tisztelt Nagyságodat [...] szivemből óhajtom ismerni.”

Ms 797 / 421

KARACS TERÉZ-nek írt levél

Budapest, 1889. nov. 9.

„[...] Szembajom miatt félévig nem vehettem kezembe tollat [...].”

Ms 797 / 422

KARÁCSONYI MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1872. febr. 19.

„Kedves ügyvéd ur!

Mult hó 31-én kelt becses levele kíséretében küldött érdekes régi hírlapokat kétszeres örömmel fogadtam [...] méginkább buzdítottam a fáradsággal járó de érdekes gyűjtés folytatására [...]. Gyűjteményem 7300 különféle hírlapra szaporodott már, egyedül Amerikából 600-at bírok; úgy szintén Chinából Japanból is néhányat.

Tek. Karácsonyi Mihály urnak

hetes ügyvéd T. Tokajban”

Ms 797 / 423

KARCSAY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1881.

[színlapgyűjteményt kér (legalább átnézésre) a földbirtokos úrtól]

Ms 797 / 424

KARCSU ANTAL ARZÉN-nek írt levél

Budapest, 1874. máj. 30.

„[...] elutaztam Kolozsvárra, Debreczenbe, mert ott egy pár folyóiratból kellett a Repertorium számára cimeket kiírnom, mit itt Pesten nem kaphattam volna meg, hanem Vác oly közel van, hogy azt egy nap alatt megjárhatom [...].

[...] én hivatalomnál fogva az egyetemi könyvtárban hétköznapi elvagyok foglalva, a szünnapokat valószínűleg Alcsuton töltöm a főherceg Könyvtára rendezésével; ezenkívül a „Tudományos Repertorium” sajtó alatt van, most nyomják a 7-dik ívet, minden ív 5-600 cédulát emészt, ezt kell sajtó alá rendeznem [...].

[...] körülbelül 20 éve, hogy nem gyóntam, azóta sok nagy bűnt követtem el, többi közt: Pozsonyban 16 évig laktam és 8 évig voltam biztosítási hivatalnok [...]. De sok baj, csapás ért [...] de mindet szívesen tűröm, nyugodtan halok meg, ha missiómat betöltöm, ez pedig nem egyéb, mint a „Tudományos Repertorium” elkészítése és a „Hazai hírlapirodalom történetének” közzététele; [...].

Főtisztelendő Karcsu Antal Arzén urnak

a Szent-Ferenczrendű szerzet házfőnökének Vác-ott.

Lakásom: Vas utca 17.

I. emelet 17. ajtó.”

Ms 797 / 425

KARCSU ANTAL ARZÉN-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 17.

[színlapokat, előfizetési felhívásokat, ponyvairódművet, parteczedulákat stb. kér]

„[...] múlt évi november hó 20-kán fogadást tettem, hogy egy év alatt 20 ezer gyászjelentést gyűjtök össze egyes példányban; eddig van 18 ezer (30 ezer példányban), a gyűjtőim száma 370 [...].”

Ms 797 / 426

KARCZAG VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1882.

[a Debreczenben megjelent Kis Debreczeni Ellenőr c. hírlapból kér 1 számot gyűjteményébe, valamint gyászjelentést kér]

„Karaczag Vilmos

segédszerkesztő

Debreczenben”

Ms 797 / 427

KARCZAG VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1882.

[gyászjelentés-gyűjtésre biztat]

„[...] kopogtasson a nyomdába, [...] ([...] ígérje valamelyik nyomdászgyereknek párjáért egy krajczárt, az szívesen kikeresi, én pedig a pénzt szívesen megküldöm), azután a temetkezési egyleteknél [...].

Karaczag Vilmos

segédszerkesztő

Debreczenben”

Ms 797 / 428

KARCZAG VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 17.

„Tisztelt Uram!

Ismét jelennek meg Debreczenben alkalmi lapok „Emléklapok” és „Donqó” czimmel, melyeket gyűjteményem számára megszerezni óhajtanék [...].

Karaczag Vilmos

segédszerkesztő

Debreczenben”

Ms 797 / 429

KARCZAG VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1882.

[újabb kérelem gyászjelentésekért (eddig hiába várta)]

Ms 797 / 430

KARCZAG VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 8.

[köszönőlevél küldeményért]

„[...] már is 19,200 parteczédulát és 8000 szinlapot bírok [...] talán unicum lesz gyűjteményem nemcsak az országban de az egész Monarchiában.”

Ms 797 / 431

KÁROLY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1887. márcz. 4.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„Egyúttal bátor vagyok figyelmébe ajánlani szomorújelentés-gyűjteményemet, mely már 43 ezer példányból áll.”

Ms 797 / 432

KÁROLY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1888.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

Ms 797 / 433

KÁROLYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1880. jun. 7.

[történetre, irodalomtörténetre és régészetre vonatkozó repertóriumot küld Bécsbe]

„Árpád von Károlyi

Concipisten im Kais. Haus-, Hof- und Staatsarchiv in Wien”

Ms 797 / 434

KÁROLYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1880. aug. 23.

„[...] a „Századok” és „Tört. Tár”-ból légy szíves ott nálad kiszedni a ne talán még hiányzókat.

Árpád von Károlyi

Concipisten im Kais. Haus-, Hof- und Staatsarchiv in Wien”

Ms 797 / 435

KÁROLYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 26.

[Bécsben elhunyt magyar mágnessok parteczeduláit kéri a birodalmi fővárosból]

„Hallom hogy túlbuzgóságodban szemedet igen megviselted, okos emberhez illő mérsékletet és kíméletet ajánlok, mert hosszú pálya vár még reád.”

Ms 797 / 436

KÁROLYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 3.

„Engedd hogy leírjam mi indított engem a gyűjtésre és hogyan sikerült ez: A komáromi színészet története írásánál szükségem volt régi színlapokra és gyászjelentésekre, de ilyesmit sehol se találtam, elmentem tehát Szentiványi Zoltánhoz, kinek 17 ezer darab parteczedulája van; megkérdeztem őt, hogyan gyűjté ezt össze? Husz év alatt úgymond. „Ön nem ért a gyűjtéshez, mert én egy év alatt huszezeret hozok össze, a duplumokat nem számítva!”, „Az nem lehet, akkor odaadom Önnnek egész gyűjteményemet, sőt a fejemet teszem rá!” „Egyik sem kell, de meglássa Ön, hogy nekem az sikerülni fog!” [...] Számot vetettem magammal, kell napról napra 100-150 darabot kapnom és 3-4 órát szorgalmasan dolgoznom, hogy rendben tartsam a beírást, feljegyzést, kitől mikor kaptam? Kinek adom a duplumot sat. Felhívtam minden ismerősömet a gyűjtésre, eddig 307 egyén

van tárczámba jegyezve, mennyi levelet kellett írnom, azt a sarokba írt számokból láthatod, az egyik a 30 év alatt írt leveleim számát a másik az idejü levelezéseimet jelzi; van pedig mai nap 13 ezer partém és még vagy 3 ezer duplum. Hogy mindenféle példányt összeszedek annak magyarázatára elég legyen annyi, hogy abból sokmindent lehet kisütni; én péld. nem hiszem azt mit Kőrösy statistikuskunk állít, mintha a zsidók állanának Budapesten a magyarosodás élén, mert parteimmel bebizonyítottam azt, hogy 100 zsidó parté közt csak 3-4 van magyar, míg más polgári egyénekéi éppen megfordított arányt mutatnak; [...]. A zsidóknál a magyarosodás „Geschäft”, azért vesznek fel magyar nevet, hogy az akademiába bejussanak [...] a kereskedők felveszik a Szinnyei és Károlyi Árpád nevet, hogy [...] lépre csalják a vevőket, de azért üzleti könyveiket németül vezetik, ez így van mindenütt, legkivált nálunk.

Most azt kérdezed tőlem, mit tehetsz te gyűjteményem érdekében. [...] van Bécsben magyar egyesület, ennek tagjai közül sok kap hazulról partékat [...] ha 1-2 krt igérsz nekik darabjáért, ezen költséget én szívesen megtérítem! A mágnás családoknál a komornyik is szívesen nyújt segédkezet ebben, ha a tudományos czélt említetted előtte! Szóval a többi ügyességedre bízom. Cselekedj belátásod szerint, de soha se csüggedj, mert ügyes embernek mester a neve!

Károlyi Árpád Wien”

Ms 797 / 437

KÁROLYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1886. márcz. 22.

„Kedves Árpádkám!

Egy nagy munkát írtam „Komárom 1848-48-ben” czimmel a „Hazánk”-ban, melyből most következik a 19-dik közlemény az az a 20-dik nyomtatott ív. Eddig minden levelet proclamatiót fölfedeztem és közöltem csak egyet nem leltem; ez most bosszant, mert az igen nevezetes; ugyanis: Midőn a várfeladási feltételeket sehogy se akarták elfogadni az osztrkok, azt határozta a haditanács, hogy azt kérelem v folyamodással terjesszék föl Ő felségéhez és úgy történt; 1849. szept. 14-kén Klapka és Asserman szerkesztették és Nugent felküldte; ez vagy a titkos levéltárban vagy a cabinetben megvan, nem lehet hosszú, ha másolatát megkaphatnám! Te hatalmas ember vagy, kérlek szépen szerezd meg ezt számomra.”

Ms 797 / 438

KÁROLYI ÁRPÁD-nak írt levél

Budapest, 1886. márcz. 27.

„Kedves Árpádkám!

Ha te írod, hogy nem lehet, hát akkor nem lehet; én ebben megnyugszom. Tehát mi már nem olvashatjuk azokból a rejtett dolgokból írt 48/49-ki históriát? Még is csak hunczut a német! Azért is dolgoznunk kell nekünk, hogy egy második Thaly Kálmán majd készen találja az anyagot [...].

A 40 ezer példányból álló szomorújelentésgyűjteményemnek jó hasznát vettem, mert a cárminnal irottakat csak ott találtam, sőt Beniczky Emilnél egy hibás adatot rectificáltam, t.i: nem decz. 1-én halt meg, mint a róla szóló nyomtatványok hozták mind, hanem nov. 30-án. Így van ez majd minden nekrológ- és életrajznál; a tudós akadémiának mégse kell a többször följánlott „Magyar Írók Névtára” vagy „Életrajza”. Nevem mellé azt írtad, hogy bibliografus. Igaz, ez az én bűnöm, már meg is utáltam, de irtam én mást is, így a „Komáromi magyar színészet történetét 1811-1835-ig” 4 füzetben aztán írom a „Komárom 1848-49-ben” naplójegyzeteimet, lesz vagy száz ív, talán kevesebb. Legujabban pedig üres óráimban humorisztikus rajzokat írok az „Urambátyám” számára, Janko illusztrálja [...] Don José név alatt egy hét múlva jó „A kolibri historia” aztán „A fortélyos asszony” „Hogyan várták a királyt” és „Csata egy kosár szőlőért”. Ez érdekesebb és becse-
sebb is nálunk mint a bibliografia.

Herrn Dr. Árpád v. Károlyi

Archiv-Concipient I. Classe Mitglied d. Unp. Akademie

Haus-, Hof- und Staatsarchiv Wien”

Ms 797 / 439

KÁRPÁTI KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 12.

[színlapokat, sugókönyveket, gyászjelentéseket kér]

„[...] a mult nyártól kezdve dolgozom a komáromi színészet történetén, cikkeimet a „Komáromi Lapok”-ban közlöm időnként; csak az a bajom, hogy közvetlen szülővárosomból színlapokat, sugókönyveket (színházi emlékkönyveket) nem kaphattam, most tehát más vidéki városok színi nyomtatványaiból böngészem össze az adatokat [...]”

Ms 797 / 440

KÁRPÁTI KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 25.

„Eddig a „Komáromi színészet történetéhez” mely már 29 számban jelent meg és az 1827-ik évig haladtam közvetlen komáromi nyomtatványt csak két komáromi 1819 és 1827 sugókönyv két-két levelét használhattam, kevés reményem van ahhoz, hogy komáromi színlapot [...] onnan használhassak, az első komáromi színlap a mit láttam 1833-diki az itteni muzeumban van meg, így tehát morzsánként kell összeszednem az adatokat.

[Gyászjelentést] nem rég kaptam Eperjesről Berzeviczy Tivadartól egy 1505 darabból álló collectiót, melyek közt régi (1850-ig) 289 darab volt.”

Ms 797 / 441

KÁRPÁTI KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882.

[köszönőlevél]

Ms 797 / 442

KARSA FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 23.

[köszönőlevél (egykori honvéd-társához) gyászjelentésekért]

„[...] (van 52,000 db egyes példányom) hasznos a közművelődésre; csak a hely aggaszt; mert a Muzeumba költözésemmel, 15 évi régi lakásomban összezsúfolt holmikat el kellett helyeznem úgy, hogy jól használhassam azokat és ki ne szorítsanak lakásomból.”

Ms 797 / 443

KAUSER ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1872. jun. 20.

[levél az építéshez Sz. bérháza, a „száz-ház” erkélyének tárgyában]

Ms 797 / 444

KELEMEN VINCÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. febr. 19. (1761/6.)

„Petőfi a kis-kőrösi ágost. vall. evang. egyház keresztelési Anyakönyvében a 127. lapon bejegyzettek szerint 1823. jan. 1-én ott kereszteltetett meg (Vas. Ujs. 1857. 1. sz. 12. lapon) Zilahy szerint is Petőfi szülei az evang. vallást követték és fiukat is ezen vallásban nevelték.

Tiszt. Szinnyei

Tek. Kelemen Vince tanár urnak Körömcébányán”

Ms 797 / 445

KELETI VINCÉ-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 26.

[gyászjelentést kérő és köszönőlevél]

„Dr. Keleti Vince kir. főgymn. r. tanár Beszterczebánya”

Ms 797 / 446

KEMÉNY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890.

[válaszlevél]

Ms 797 / 447

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1886. máj. 29.

„[...] belemerültem az 1848-49-ki komáromi naplómbe, melyből már a XXI. közleményt adtam át a Hazánk számára. Bizony elég szomorú foglalkozás ez; azért legujabban enyhíteni akarván azt, a humoristikus téren csatangolok és közlöm az Urambátyámban Don José és nevem alatt humoros rajzaimat [...].

Gyűjtöm a hírlapokat [...] a gyászjelentéseket, ezekből már 40 ezer példányom van, úgy szintén a szinlapokat, ebből is van már 20,000.

Kenézy Csatár m. kir. pénzügyi fogalmazó Szegszárd”

Ms 797 / 448

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1888. decz. 26.

„Mindenekelőtt fogadja szívből jövő szerencsekívánataimat a szerkesztői tisztséghez! Valóban ráfér szegény Komáromra egy jó lap, mert eddig bizony rossz volt.

Én végre szembajom daczára rászántam magamat az írásra. El is küldtem Tuba barátomnak naplóm elejét, néhány kérdés kíséretében. Ő jó szemével se tartotta érdemesnek levelemre pár sorban válaszolni. No de hozzá szoktatott ő engem ehhez a „Komáromi Színészet” írása s közlése alkalmával. Abba is hagytam. Kérték itteni Gyulai s többen, hogy folytassam. Nem tettem, mert Komáromnak szántam. Ha nem kellett, ne legyen általam megírva. [...] kérem [...] kérje el levelemet Tubától, olvassa el és válaszoljon Ön: közlik-e úgy, miként óhajtom változatlanúl, száz külön lenyomattal (ez lenne a honorarium), sajtóhibákat kerülve sat.

Ha nem, kérem a kézirat visszaküldését!

Kenézy Csatár a „Komáromi Lapok” szerkesztőjének Komárom”

Ms 797 / 449

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1889. jan. 13.

„Tisztelt barátom!

„Megjelent az első közlemény és csak 3 sajtóhiba került bele [...]. Hogyan fogadta a közönség a cikket? Lehet félvétenként is nyomtatni!

Kenézy Csatár a „Komáromi Lapok” szerkesztőjének Komárom”

Ms 797 / 450

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 6.

„Kedves Szerkesztő Ur!

Itt küldöm a folytatást. – A jövő júliusi IV. rész a rendőri viszonyokat; rablóhistoriákat, könyvolvasási szegénységet; Casino keletkezését, téli multságokat, bálakat és főispáni beiktatást fogja tárgyalni [...].

Kenézy Csátár urnak

a „Komáromi Lapok” szerkesztője Komárom”

Ms 797 / 451

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 21.

„Kérem a következő sajtóhibákat a külön nyomtatban kijavíttatni: [...]. Jancsinak üzenem, hogy kész a kis cikk. Megkapta leveletem?

Kenézy Csátár urnak

a „Komáromi Lapok” szerkesztője Komárom”

Ms 797 / 452

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1889. júl. 2. (4146/58.)

„Kedves barátom!

A két hónap ismét elmult és én ismét küldöm a folytatást, mely kissé hosszabbra nyúlt mint akartam; no majd a következő rövidebb lesz, pedig abban már az installatió nevezetes ténye benne lesz [...].

Kenézy Csátár urnak

a „Komáromi Lapok” szerkesztője Komárom”

Ms 797 / 453

KENÉZY CSATÁR-nak írt levél

Budapest, 1889. júl. 8.

„Tisztelt barátom!

Kézirat túltengésben szenvedsz? Ez csupa merő boldogság egy szerkesztőre nézve, ki maholnap a fővárosi íróra nem szorúl és így nekem se kellett volna oly igen pontosnak lennem. Azért azt a két hónapot cikkem megjelenésétől számítom ezentúl, ez lesz a legjobb barometrum. – Szeretném

ugyan Komárom társaséletét, művelődés-történetét a 30-as és 40-es években megírni, de vajon tehetem-e ezt, ha az akadémia jövő ősszel megindítja nagy művem nyomtatását? [...] Ha most nem, 10 év múlva; mert ennyit szántam a Magyar Írók 8-10 kötetére.

Kenézy Csátár urnak

a „Komáromi Lapok” szerkesztője Komárom”

Ms 797 / 454

KENÉZY MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1875. aug. 13. (1872/31.)

„Igen tisztelt Uram!

Sajnálattal kell tudatnom, hogy az ide visszacsatolt kéziratból ítélve a följánlott munka minden értéknélkül való még akkor sem lenne valami nagy becse, ha az illető lapok és a hely meglenne nevezve, honnan az adatok merítenék [...].

[...] szeretném ha T. Uraságod a környezetében található 1848/49-diki apróbb nyomtatványokat, könyveket vagy lapszámokat összegyűjtve, azokkal megörvendeztetne és elősegítené gyűjteményem teljessé tételét, melyet előbb utóbb közrebocsátani szándékom.

kész szolgálja

Tek. Kenézy Miklós urnak

Berettyó-Ujfalun

Szinnyei József

a m. k. egyetemi könyvtár első őre”

Ms 797 / 455

KEŐ JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1873. jul. 10. (1707/40.)

„Igen tisztelt Sógor ur!

[levél családi örökség tárgyában]

Keő Jenő orvostudor urnak Komáromban”

Ms 797 / 456

KEŐ JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1873. jul. 13.

„[...] takarékpénztári részvényeim a mostani pénzkrízis alkalmával igen leestek, úgy hogy fele értékkel kellene azokat vesztegetni [...].

Keő Jenő orvostudor urnak Komáromban”

Ms 797 / 457

KEREKES MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[válaszlevél a *Honvéd* c. lap vonatkozásában]

Ms 797 / 458

KERESZTÉNY TESTVÉRISÉG KIADÓ-nak írt levél

Budapest, 1886.

[lapot kér (1 számot) az éves hírlapkimutatáshoz]

Ms 797 / 459

KERESZTSZEGHY ETTA-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 9.

[köszönőlevél gyászjelentésért]

„A Nemzeti Zsebkönyv szerkesztésétől visszaléptem, mint tudom, az első kötet [...] talán az év végén megjelenik; de ez a főrendi házban joggal bíró mágnásokat fogja tartalmazni; a többitől nem határoztak [...]”

Ms 797 / 460

KERTBENY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. júl. 22.

„Tisztelt honfitárs!

[...] bocsánatot kell kérnem, hogy a sok szép ajándékot csak most köszönhetem meg, de a *Repertorium* II-dik kötetét most rendezem sajtó alá (30 ezer czédula rendezése nem tréfadolog) [...].

[...] nem dicsérem a két szép küldeményt, mert azok becsét eléggé kitünteté a Hon; az „Album” pedig „non plus ultra” helyet foglal el gyűjteményemben; közölni fogom azt is, azaz ismertetni a Honban.

Nem gondolta Ön és én ezelőtt 10 évvel midőn leveleztünk egymással Pozsonyból és Brüsszelből, hogy én Pesten az egyetemi könyvtárnál fogok hivataloskodni – hosszú hosszú közdelem és törekvés juttatott ennyire! Azóta Ön törekvéseit is – még életében – elismerte a haza és méltányolja; én és többen eleget védelmeztük ügyét idehaza.

[...] becses figyelmébe ajánlom gyűjteményeimet

- a) Kézirat (autograph) gyűjtemény.
- b) 1848/9 és az emigratio irodalma.
- c) Photograph (visitkartya alaku) arc képek.

Dr. Karl v. Kertbeny Berlin”

Ms 797 / 461

KERTBENY KÁROLY-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 462

KERTBENY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 30. (2262/14.)

„Köszönöm a küldött előszót! Elég jól van írva.

Wurzbach I. kötete 1856-ban, az utolsó XLI. 1880-ban jelent meg.

Dr. Karl v. Kertbeny Berlin”

Ms 797 / 463

KÉTSZERI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1881. okt. 22. (2335/87.)

„Jelenleg a magyar színészet történetével foglalkozom, és a régi színészek életrajzát is megírom; Uraságodat mint régi jeles színészt, többek ajánlatára vagyok bátor felkérni segítse elő működésedet; nevezetesen:

1. Szíveskedjék saját életrajzát leírni.
2. Komárom városában ha megfordult, a városról és ottani működéséről és ott játszó tagokról kérnék bő leírást.
3. Ha sugókönyvekkel és színlapokkal rendelkezik szíveskedjék azokat nekem használat végett átengedni.

Tek. Kétszeri József színészigazgató urnak

Vajda-Hunyadon

Erdély”

Ms 797 / 464

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1872. jul. 8.

„[...] kívánságának megfelelően összeírom a magyar nevelési szaklapokat és folyóiratokat [...] szíveskedjék mindenképp megírni vajon jegyzékbe vegyem-e az iskolai gyermek és ifjúsági lapokat is vagy csupán azokat, melyek fő- vagy mellékcízában kíván jelölve a nevelés?

Már a legrégebb folyóiratokban egyes cikkek által gazdagon képviselve volt a neveléstudomány, így csak legnevezetesebb folyóiratunkat a Tudományos Gyűjteményt tekintve már az első kötetekben a következő cikkek jelentek meg: [...].

Észrevételek a Pestalozzizmus ellen. Folnesits. Tud. Gyűjt. 1817. I. 83-100.

Az ember kíván tanulni. Kovács Samuel. Tud. Gyűjt. 1817. III. 90-102.

A nevelésnek különféle módjai és melyiknek mi haszna van. Kis János. Tud. Gyűjt. 1817. III. 102-106. sat. sat.

Azt hiszem már a múlt században megjelent folyóiratokban fordulnak elő jeles számmal nevelést tárgyazó cikkek így a Mindenest Gyűjteményben. Komárom 1789. –

Magyar Muzeum Kassa 1786. – s a jelen század elején Erdélyi Muzeumban Kolosvár 1814. – 10 köt.

Felső Magyarországi Minerva Kassa 1827. – sat. ezeket bírom s átfogom lapozni, [...].

A napi lapokban azt hiszem csak később nyitottak rovatot a Neveléstudománynak mert a korábbi hírlapok politikai dolgokkal s apróságokkal foglalkoztak, majd ezeket is kutatásom tárgyává teszem.

Végül bátor vagyok Tekintetes ur szívesességét kérni hírlapgyűjteményem érdekében; bármely egyes hírlap szám (mindenfajtaból 2-3 példány) különösen a múlt századból vagy e század első feléből minden hírlap v. folyóirat igen érdekel, különösen pedig a forradalmiak minden példányát szívesen fogadom (kivéve a Közlöny, Komáromi Lapok, Honvéd, Ungar, Pester Zeitung 1848, Pesti Hírlap 1848 I. fele, Kossuth hírlapja lapokat nem kérem, mert ezek teljes példányát bírom) még a külföldi hírlapokat is gyűjtöm [...] ha tehát bármely hírlapszámokat nélkülözhet a Tekintetes ur szívesen kérem azoknak hozzám küldésére [...].

kész szolgája Szinnyei J.

Kiss Áron urnak tanítóképezdei igazgató Nagy-Körösön”

Ms 797 / 465

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1872. szept. 5.

[bocsánatkérő levél (a listát még nem küldte el)]

„Kiss Áron ig. Nagy-Körösön”

Ms 797 / 466

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1872. szept. 6.

[küldi a jegyzéket]

„[...] ígért hírlapjegyzéket [...] itt küldöm azon elvből indulván ki: bis dat qui cito dat!

A velem közölt jegyzék szerint tek. Igazgató ur 28 féle nevelészeti lapot ismer én 67-et jegyeztem fel, pedig kihagytam az Angol és Francia Nyelvlapokat, melyek Pesten jelennek meg hetenkint [...] 1871 jul.-tól [...]; a Debreczenben megjelent „Angol nyelvnek levélszerinti oktatása” füzetekben [...] a „Francia nyelvnek levélszerinti oktatása”-t füzetekben; kihagytam továbbá az „Erdélyi

Protestans Közlöny”-t, az „Egri Egyházmegyei Közlöny”-t és „Népiskolai könyvtár”-t a pécsi „Tanodai Lap”-ot [...]. Tehát ezekkel együtt 72 tanügyi lapunk létezik. Én a jegyzéket lepréseltettem, hogy később pótlékot vagy kiegészítést írassak hozzá ha az éppen szükségeltetik. – Gyűjteményem és külföldi gyűjtőim érdekében igen szépen kérem Tek. Igazgató urat, bármily hírlapból legyen az bel- vagy külföldi s bármely nyelven nyomtatott sziveskedjék 2 v. 3 példányt ha éppen lehetséges időnkint [...] megküldeni nekem [...].

Tekintetes urnak

kész szolgája
Szinnyei József

Tek.
Kiss Áron
Igazgató tanár urnak
Nagy-Kőrösön”

Ms 797 / 467

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1872. okt. 15. (1646/113.)

„Tekintetes Igazgató ur!

Becses levelét megkaptam s örülök, hogy nevezetes művéhez oly csekélységgel járulhattam [...]. „Hirlapirodalmunk 1853-ig” című cikksorozatban a Vasárnapi Ujságban 1862-1866. évf. minden hazai lapot fölemlítettem, 1860-tól kezdve ugyanott annak mintegy összefüggése és kiegészítéseül évelejen 1-5. számokban elősorolván a létező és megszűnt hírlapok, 1870-től pedig az „Irodalom” rovatban az időközben keletkezetteket is felsoroltam könyvészetiileg, végül Aigner Magyar Könyvészetében 1869-70-ben kimerítő hírlapstatistikát és bibliographiát adtam, ha ezeket Tekintetes igazgató ur átnézi, tökéletesen célzott ér [...].

Tek.
Kiss Áron
Igazgató tanár urnak
Nagy-Kőrösön”

Ms 797 / 468

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1873. jan. 25.

[köszönőlevél hírlapokért]

„[...] az ígért nevelészeti szaklapokat és folyóiratokat annál inkább szívesen venném, mert az 1873-diki hirlapirodalomból teljes gyűjteményt szándékozom átadni Xantusnak a bécsi Világki-

állítás számára, [...] hiányoznak a pecsi-, egri-, marosvásárhelyi-, szegedi sat. [...] lapok és folyóiratok, úgy szintén a kisebb ifjúsági és iskolai lapok egészen ismeretlenek előtttem, [...] a pesti lapokból ne méltóztassék küldeni, mert ezeket itt is megszerezhetem, [...].

Tek. Kiss Áron képezdei ig. urnak

Nagy-Körösön”

Ms 797 / 469

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1873. okt. 17.

„[...] könyvtárunk Vázsonyitól semmit sem bír; nem csoda, miután ennek alapját a jezsuiták elkobzott könyvgyűjteménye teszi, azután kiterjedt a figyelem a tudomány minden ágára, innen van az, hogy ritkább magyar műveket nem tudunk felmutatni vagy csak igen gyéren. Hanem ajánlom e célra a Kolozsvári Muzeumféle és a debreczeni Collegium könyvtárát, azt hiszem itt v. ott célzott érend.

Az Akademia által rám bízott Tudom. Repertorium annyira haladt, hogy eddig 2500 kötetet átnéztem és céduláztam 31,000 ig, azt hiszem a téli hónapokban az I. osztályt (Folyóiratok, Évkönyvek, Naptárak) sajtó alá rendezhetem; temérdek anyag és szakszerint lesz osztályozva, sok érdekeset fog feltüntetni.”

Ms 797 / 470

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 15. (2534/159.)

[gyászjelentést kér]

„Tek. Dr. Kiss Áron tanár urnak Bp.-en

Calvin-tér Reform. isk. ép.”

Ms 797 / 471

KISS ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 13. (4706/96.)

[Bornemissza Péter életrajzához kér forrást (Kiss Áron monográfiáját)]

Ms 797 / 472

KIS ERNŐ-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 3. (3991/104.)

[köszönőlevél gyászjelentésért valamint ponyvairódalomért]

„A mi kérdését illeti [...] bármily könyvet megkaphat, ha a főiskolai igazgatóság által írott levélben kérelmezi az egyetemi könyvtár igazgatóságától a nevezett művet. Pápa történetére vonatkozólag ne feledje a két kötet tört. Repertoriumokat, [...] és Thaly Rákóczy-tárait, úgy szintén oly műveket, melyek a dunántúli hadjáratot tárgyalják, de az itteni országos levéltárban is érdemes volna legalább egy hetet eltölteni.

Tek. Kis Ernő urnak
ref. főiskolai tanár Pápa”

Ms 797 / 473

KISS GEDEON-nak írt levél

Budapest, 1888. aug. 9. (4037/150.)

„Kedves barátom!

Fogadd legőszintébb köszönetemet szíves megemlékezésedért; valóban jókor jött az, mert duplán is éreztem az emberek háládatlanságát; az egyik Siegmeth este, a másik br. Wesselényieké, kiknek nem tetszett eljárásom; azt képzelik, mintha rájok haragudnék Kossuth! Midőn oly korrektül jártam el, hogy maga az öreg ur is túlhalmozott köszönetével. No de nagy urakkal cseresnyét enni! Azt a reportert, vagy tudja Isten ki volt rendre utasítottam, mert nem felelt; de minek is ily piszkot a lapba mázolni: mindig a becsületes szenved általa; a kinek pedig az nincs, attól el sem vehető! Nuszer is irt, de a szerkesztőség bevégezettnek tekinti az ügyet [...].

Tek. Kiss Gedeon urnak
városi főkapitány Szatmár”

Ms 797 / 474

H. KISS KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1886. febr. 24.

[köszönőlevél aprónyomatványokért]

Ms 797 / 475

KISS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1872. jan. 30.

[baráti hangú levél telekkönyvi segédhivatalnok úrnak Pozsonyban munkahely tárgyában]

Ms 797 / 476

KISS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1872. márcz. 22.

[baráti hangvételű levél munkahely tárgyában]

Ms 797 / 477

KISS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1872. máj. 30.

„[...] a választások körül sok a visszaélés, mi csak elkeseredést szül s az elégedetlenek számát szaporítja, a kormányval kevesen vannak megelégedve, sokan azok közül, kik a jobbpárttal szavaznak, ezt azért teszik, mert félnek a nemzetiségi mozgalmak fölülkerekedésétől. [...] senki sincs megelégedve a jelennek, mindenki jobbat vár.

Tek. Kiss Lajos urnak

Pozsonymegye telekkönyvi hivatalnokának Pozsonyban”

Ms 797 / 478

KISS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1872. decz. 31.

„[...] elmondom, hogy én ezen kis hivatalt – az egyetemi másod könyvtárnoki állást – egyedül magamnak köszönhetem, Beöthy sógorom saját fiát se tudja valóságos fogalmazóvá promoteáltatni, talán nem fog csodálkozni Ön a protectió hiábavalósága fölött, azt hiszem saját erejéből sokkal hamarabb sikerül célhoz jutnia, csak nem kell elcsüggednie [...]”

Ms 797 / 479

KISS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1875. máj. 16. (1851/10.)

„Kedves barátom!

[...] Sok küzdelem után végre elértem azon helyet, honnan nyugodtan nézhetek jövőm elé; ugyanis mult hó végén Trefort Ő Exc. kinevezett a m. kir. egyetem könyvtárához első őrré 1500 frt évi fizetéssel, minden öt évi szolgálat után 100 frt pótlék- és természetbeni lakással; ez mindenesetre nagy ugrás a 700 frtos hivatal után; hogy a másodort Dr. Márkit átugrottam, ez onnan van, mert őt 60 éve daczára, könyvtárismereteit tekintve, nem akarták nyugdíjazni, s az én vállaimat erősebbnek találták, arra nézve, hogy a bekövetkezett költözködési és más fontos teendőkből az igazgatót helyettesítsem [...].

Egyik legszebb szünidőm a tavali aug.-szept. volt melyet Józsi fiammal Alcsuton töltöttünk, rendezvén József főherczeg könyvtárát; valóban herczegi módon éltünk: a kastély a parkban lévén, kora reggel séta, estve ugyan ott vacsora Bethlen grófnő udvarhölgy b. Nyáry ezredes [...] társaságában; ünnep- és vasárnap a főherczegi családdal ebédeltünk és kedélyesen adomáztunk; szóval igazi falusi életet éltünk: 5 órakor felkelés, 7 or reggeli, 12 or ebéd, 1/2 7 vacsora és 9 or. a kastélyban mindenki aludt. Az idén is legalább pár hetet ott töltünk és ha tehetem oda minden

évben kirándulok. Időm azonban igen le van foglalva: idénre Szent-Mártonba kaptam meghívást, az ottani könyvtárt szeretném megtekinteni; azután Józsi fiammal Erdélyt akarjuk beutazni. [...] ránduljon Ön le Pestre, [...] a könyvtár monumentalis épület, a párisi Saint-Géneviève könyvtár mintájára épült, emelő- és villanygépekkel [...] minden helyiség, még a folyosók is vízzel fűtve, így lakásunk is, mely 4 szobából áll a folyosón és konyhában légszecszel, vízvezetékekkel és villany-készülékkel, szóval a comfort minden kellékével bír, még az ablakfüggönyöket is a kormány készíteti [...].

Tek.

Kiss Lajos telekkönyvi hivatalnok Somorja” [Csallóközben.]

Ms 797 / 480

KISZLINGSTEIN S-nak írt levél

Budapest, 1890.

[hivatkozás „Hírlapirodalmunk 1890-re” (Vasárnapi Újság 5. szám)]

Ms 797 / 481

KISZLINGSTEIN S-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 15. (4261/60.)

[köszönőlevél a Magyar Könyvészeti Lapokért]

„Sokat ád egy számban és ez dicséretére válik; csak a pontosságot is tartsa szem előtt; az az ha lehet a könyvről írja a címet és lapszámokat, így az én füzetem nem 159 lap, hanem 160 hasáb. A folyóiratok tartalmának közlése is dicséretes csak következetesen adja; a fordítók neve is ritkított betűkkel van szedve, igen helyesen és az idegen nyelvű könyvek is föl vannak sorolva, ez is dicséretes. Csak a kiállítás kissé gyarló, [...]. Különbösen sikerült!

Tek. Kiszlingstein Sándor urnak

könyvkereskedő Esztergom”

Ms 797 / 482

KLAMARIK JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 20.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 483

KLEIN GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1876. szept. 1.

„[...] nekem legkisebb befolyásom sincs a kinevezésre mert a rector nevezi ki az illetőt [...] azért nem is kecsegtettem.

T. cz. Klein Gyula

I. éves jogász Kaposvárott”

Ms 797 / 484

KMETTHY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 22. (3640/11.)

„Naplójegyzeteimet olvastam a Nyírvidékben, de meg kellett volna említeni, legalább a hírek közt, hogy az részlet egy nagyobb műből, mely a „Hazánk”-ban jelent meg, lehetne még érdekesebb részeket átvenni, mint a mostani füzetből a Görgey fegyverletételéről érkezett hírek hatását [...] aztán a Bocskai huszárok megtizedelését sat.

Most állítom össze a hírlapkimutatást a Vasárnapi Ujság számára, fájdalom a Szabolcsmegyei Közlönyt nem láthatom sehol, küldj egy idei számot belőle postafordultával és figyelmeztess Maurer urat hogy ígérete szerint küldje a lapot a Nemzeti Múzeumhoz.

Végül igen megköszönném, ha a nálad levő „Komárom és Vidékét” és a „Komárommegyei Közlönyt” nekem átengedni sziveskednél, majd egyébbel meghálálom.

Tek.

hived

Kmetthy István urnak

Szinnyei József

Nyíregyháza”

Ms 797 / 485

KODOLÁNYI ANTAL-nak írt levél

[köszönőlevél (lapért)]

Ms 797 / 486

KODOLÁNYI ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1878. ápr. 4.

[„Magyarország természettudományi és matematikai könyvészete” számára rövid biográfiát és irodalomjegyzéket kér]

„[...] Én is családom már 6 hete hogy vegetarianus életet élünk, mindamellett igen jól érezzük magunkat [...]. Szeretném ha ezen észszerű életmód elterjedne nálunk is és leküzdhetnők az előítéleteket, de már is sok bajjal kell küzdenünk: a Graham kenyeret messze árulják [...].

Tek. Kodolányi Antal urnak”

Ms 797 / 487

KODOLÁNYI ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. febr. 7.

[válaszlevél reklamációra (hírlapirodalom tárgyában)]

Ms 797 / 488

KOKAS JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1898.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 489

KOLOSVÁRI ALADÁR-nak írt levél

Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 490

KOLTAI VIRGIL-nek írt levél

Budapest, 1886. febr. 22. (3657/28.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

A hírlapok a fővárosban a Muzeumnál lettek egyesítve; én ezek rendezésével vagyok megbízva. Miután azok ezentúl csak egy példányban lesznek meg egy országos könyvtárban, legfelsőbb rendeletnél fogva, házon kívül nem adatnak ki. Méltóztassék azért a kijegyzéssel itten valakit megbízni; a muzeumi könyvtár helyiségében a hírlapok rendelkezésre állnak bár kinek ünnepnapokat kivéve délelőtti 9-2 óráig.

Megkülönböztetett tisztelettel

kész szolgálja

Szinnyei József

Főtisztelendő

Dr. Koltai Virgil urnak

benczés tanár Győr”

Ms 797 / 491

KOMPOLTHY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1888. máj. 28. (4002/115.)

„Kedves Öcsém!

Szives levelére válaszolván sajnálattal kell tudatnom Önnel, hogy a Váczi Közlönyből az 1879. évfolyam egészen hiányzik a hírlapkönyvtárban, az 1880-ból csak az 1-ső szám van meg az 1881.

évf.-ből azonban már csak a 36. és 37. számok hiányzanak, többi teljes; [...] pótolja ha lehet és a mit lehet! Különböző szabályaink szerint a hírlapok, minthogy ezentúl csak itt őriztetnek meg, házon kívül nem adatnak ki.

Többiben szíves készséggel vagyok

tisztelő barátja

Tek.

Szinnyei József

Kompóthy Tivadar urnak

a „Veszprémi Független Hírlap”

szerkesztője

Veszprém”

Ms 797 / 492

KONCZ ÁKOS-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 13. (4834/224.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Luga László barátom bátorított föl arra, hogy Önnek mint ismeretlen írjak [...] ismeretekben bővelkedő munkáját azonnal megrendeltem, de [...] az még nincsen sajtó alatt. Az én „Magyar írók élete és munkái” cz. művem 10. füzetével a C betűs írókat adom sajtó alá; igen lekötelezne Ön engemet, ha a C. betűs kéziratát nekem átnézés és a nálam hiányzó betoldása végett megküldené. Én természetesen minden egyes fölhasznált életrajz után hivatkozom a munka címére (mint Kéziratra); [...].

Főt. Koncz Ákos urnak

hitoktató Eger

tisztelettel

viszontszolgálatra kész

barátja

Szinnyei József”

Ms 797 / 493

KONCZ ÁKOS-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 21. (4837/227.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Köszönöm a velem bizalommal közölt kéziratot, melyet ezennel visszaküldök; miután a munka ősszel megjelenik, én csak a C. betűsöket vettem figyelembe.

Főt. Koncz Ákos urnak

hitoktató Eger”

Ms 797 / 494

KONCZ ÁKOS-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 6.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 495

KONCZ ÁKOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[köszönőlevél]

Ms 797 / 496

KONCZ ÁKOS-nak írt levél

Budapest, 1891.

[köszönőlevél, és a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 497-498

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

[kér színlapot, sugókönyvet, gyászjelentést]

Ms 797 / 499

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

[köszönőlevél a színészetre vonatkozó jegyzetekért]

„Tek. Koncz József urnak

a ref. főisk. tanárának Maros-Vásárhelyt”

Ms 797 / 500

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. febr. 26. (2408/33.)

„Kedves barátom!

Sokszor tapasztalt szivességedet és a legujabban küldött szomorú jelentéseket úgy a színészeti feljegyzést igen igen köszönöm, te vagy az igazi jó barát, ki megérted törekvésimet. Nem is szólítok fel mást ott Marosvásárhelyt mert te ott hatalmas képviselőm vagy. Gyászjelentéseket Szabó Károly is küldött és Beke Antal kanonok nagy mennyiségben [...].”

[további gyászjelentéseket kér; K. J. addig segített Sz.-nek, míg fia, Albert Pest-Budán tanult]

„Alig várom cikkedet a marosvásárhelyi színészetéről [...].

[...] kedves fiad [...] mint többször írtam, igyekező, eszes fiatal ember, örömeid telhetik benne, hal-
lom, hogy mindenből jól collognált, csak a nagyvárosi romlott fiatalság el ne tántorítsa őt a jó
útról.

Tek. Koncz József urnak

ref. főisk. tanár Maros-Vásárhelytt”

Ms 797 / 501

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 15. (2425/50.)

„[...] Légy szíves a színészeti feljegyzéseidet, cikkeidet úgy szintén az általad szerkesztett érdekes
és előttem igen becses könyv nyomda-katalogus egy példányát – melyet Szilágyinál láttam – szá-
momra elhozni.

Tek. Koncz József urnak

ref. főisk. tanár Maros-Vásárhelytt”

Ms 797 / 502

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

[szabadjegyről információ]

Ms 797 / 503

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. márcz. 31. (3669/40.)

[információ-kérés Beöthy Zsolt számára]

„Kedves Pajtárs!

ui.: Láttad-e ott a „Hazánk”-at és olvasod-e abban „Naplójegyzeteimet”?

Tek. Koncz József urnak

ref. főisk. tanár Maros-Vásárhelytt”

Ms 797 / 504

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 15. (3851/57.)

[hírlapokat (egyres számokat kér)]

Ms 797 / 505

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 3. (3945/8.)

[újévi jókívánság]

Ms 797 / 506

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

[közönőlevél]

Ms 797 / 507

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

[névnapí köszöntő]

Ms 797 / 508

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. jul. 19. (4150/62.)

[baráti levél]

„Az idén semmiféle kirándulásban se veszek részt.

Tek. Koncz József urnak

ref. főisk. tanár Maros-Vásárhelyt”

Ms 797 / 509

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 1.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 510

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 7. (4244/43.)

[közönőlevél és a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„KoncZ József főisk. tanár Marosvásárhely”

Ms 797 / 511

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 19.

[köszönőlevél]

Ms 797 / 512

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 26.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat (5 név)]

Ms 797 / 513

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. jun. 19.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat (23 név)]

Ms 797 / 514

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. aug. 20.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 515

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. okt. 6.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 516

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. nov. 3.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat (6 név)]

Ms 797 / 517

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. decz. 24. (4595/394.)

„Kedves barátom!

Elküldöttem a M. Írók II. V. és VI. füzetét; de vigyázz a füzetekre, mert később bajos lesz kiegészíteni, a füzetek elfogynak. Szabó K. Régi M. Könyvtárát Hellebrandt rendezi sajtó alá, ezeket majd átnézem; de most a Bernolák utániakat csak a B. betűseket, különösen az apróbb ritka XVIII. és XIX. századi nyomtatványokat vizsgálj át kérlek és a rövid czimek mellé írd oda az illető rangját és az életére vonatkozót, ha lehet külön-külön papír szeletekre; igen jó hasznát veszem küldeményeidnek, mert itt nálunk a miscellamak el vannak hanyagolva.

Bolyai Jánosnak hol jelent meg életrajza? [...]

hű barátod

Szinnyei

Koncz József főisk. tanár Marosvásárhely”

Ms 797 / 518

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. decz. 31. (4609/408.)

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 519

KONCZ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 19.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 520

KÓNYI MANÓ-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 3.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 797 / 521

KORBULY IGNÁC-nak írt levél

Budapest, 1887. okt. 7. (3900/106.)

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

„Gyűjteményem már a 45 ezer számot meghaladta.”

Ms 797 / 522

KORBULY IGNÁC-nak írt levél

Budapest, 1889. szept. 1.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

„[...] jól beváltak 52,000 példányból álló gyűjteményembe.”

Ms 797 / 523-527

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1872.

[egyéb levél]

Ms 797 / 528

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1873. jan. 1. (1668/1.)

„Kedves régi, jó, hűséges barátom!

[...] Mult pénteken léptem új hivatalomba az egyetemi könyvtártiszt állásba 700 frt évi fizetéssel, (barátok tere, hivatalos órák 9-12. 2-4 Vasárnap frei) tegnap előtt tettem le az esküt az egyetem sceptrumára latinul! Képzelteri Ön zavaromat, midőn 27 év mulva ismét latinul kellett discurnom, [...].

Kossa Albertnek I.

Nemzeti Biztosító

Miskolczon”

[K. A. hírlapokat is küldött Sz.-nek]

Ms 797 / 529

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1873. febr. 12.

[felsőmagyarországi lapokat kér]

Ms 797 / 530

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1873.

[egyéb levél]

Ms 797 / 531

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1873. febr. 22. (1682/15.)

[baráti levél (biztosítás emlékekről)]

Ms 797 / 532

KOSSA ALBERT-nek írt levél

[köszönőlevél (hírlapokért)]

Ms 797 / 533

KOSSA ALBERT-nek írt levél

[baráti levelek (ezekben Sz. nem ír a könyvtári vagy bibliográfiai munkájáról)]

Ms 797 / 534-535

KOSSA ALBERT-nek írt levél

[egyéb levél]

Ms 797 / 536

KOSSA ALBERT-nek írt levél

„[...] ma [...] (miután Jókai, kivel ily magamféle halandó embernek beszélni sem lehet, bezárkózik – jelenleg pedig Bécsben van sat.) a Honnál az Athenaeum igazgatója azt hozta fel, hogy [...] egy sorért 50 kr jár s az ön kézirata 80 sornyi helyet foglal el, tehát sziveskedjék [...] a pénzt vagy hozzám, vagy a kiadó-hivatalba küldeni;”

Ms 797 / 537

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1874. jan. 28. (1758/3.)

[Sz. két kisebb fia, Károly (2-án) és Jenő (9-én) elvesztéséről ír (vörhenyben-Scharlach)]

Ms 797 / 538

KOSSA ALBERT-nek írt levél

[egyéb levél]

Ms 797 / 539

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1874. márcz. 5. (1765/10.)

„[...] óhajtom hogy én az első őri állomást elnyerhessem [...] most kínálkozik az alkalom és soha többet, mert ez elv kérdése, ha [...] most elűttem ezen állástól, vége a reménynek is, [...] – Most pedig kürtölik a lapok, hogy én fogom rendezni József főherceg könyvtárát Alcsuthon, ha ő és az egek is úgy akarják mint én, talán ott töltöm szünnepjeimet, itt meg az a bökkenő, hogy a főherceg katonás ember, azt hiszi, hogy egy 25,000 kötetből álló könyvtárt oly gyorsan fellehet állítani, mint a hogy ő szeretné [...] a jelentést azonban a nálam levő lajstromokról megtettem s úgy hiszem nemsokára kirándulunk Alcsuthra körülnézni [...] ha [...] bizonyost fogok tudni, megírom, addig ne higgyen a hírlapoknak, mert az csak reclam!”

Ms 797 / 540

KOSSA ALBERT-nek írt levél

[egyéb levél]

Ms 797 / 541

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1874. decz. 24.

„Kedves barátom!

[...] két hónapig mindig hercegekkel főispánokkal ebédeltem és a parkba bárókkal és grófnékkal sétáltam és társalogtam, szóval igen jó dolgom volt; egy érdekes napot le is írtam a Magyar Polgárban midőn a király Alcsuthon volt. Hanem azért dolgoztam is Józsi fiammal, míg a 24 ezer kötetből álló könyvtárt fölállítottuk úgy-ahogy, mert jövő augusztusra ismét ki kell mennünk. Mult hó utolsó napján egy vaskos kötetet adtam át a közönségnek, miért az Akademiától elismerő levelet és a journalistikától hosszú tárcacikkeken igen is sok dicséretet nyertem; hanem azért biz én még mindig egyformán szegény ember vagyok; hivatalom nyomorult, kényelmetlen, kilátásom semmi, miután a kormány annyira gazdálkodik, hogy oda jutunk mint volt Dobzse László idejében, midőn pénz helyett könyvvel fizették a mézáróst a királyi udvarnál.

Hanem azért higgye el barátom, oly nagy varázsszal bír reám és mindenre ezen fővárosi atmoszféra, hogy Alcsuthon az utolsó időkben, már annyira vágytunk vissza Budapestre (jóllehet 2 hó alatt háromszor látogattuk meg a fővárost) hogy még az ananászhoz se nyúltunk [...] és alig ettünk valamit [...] különösen a fiúkra nézve megbecsülhetlen az ittlakás [...].”

Ms 797 / 542

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1881. decz. 31.

„[...] bizony cifra nyomorúság a mi életünk.”

[kér partecédulákat is]

Ms 797 / 543

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882.

[egyéb levél]

Ms 797 / 544

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 24.

[Duchon halálára részvét levél]

Ms 797 / 545

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 24. (2544/169.)

„Kedves Komám!

Már lemondtam a te gyűjtésedről, kerestem is Debreczenben más gyűjtőt és találtam, Karczag Vilmos ur volt szives azt megigérni; [...] röstelltem a dolgot, mert [...] a te csomagod is megérkezett, még pedig 201 darabbal [...]. Igen szépen köszönöm [...].”

Ms 797 / 546

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 16. (2719/344.)

„[...] Emlékszem te valamiféle életrajzot akartál nálam írni [...]. Én eddig 3 éves koromig való életrajzomat beleszórtam a színészettörténetébe. Sok mindent lehetne még írni Komáromról, ha azok az én patriótáim oly disznó lusták nem lennének! Ne vedd magadra. Kossár Dezső ur azonban mégis küldött 207 komáromi gyászjelentést. Megpróbáltam azt is, 1 ftos díjat tűzttem ki egy-egy komáromi kalendáriumra vagy szinlapra, Beöthy sógor azt hitte özönével jönnek a példányok, de jobban ismerem én embereimet, egyetlen egy kalendariomot kaptam 1830-ból [...].

Tek. Magyarai Kossa Albert urnak

a francia bizt. társ. vez. Debreczen”

Ms 797 / 547

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882.

„[...] lenne pedig mit humorosan megírni, mert ez a világ csak úgy ér valamit, ha komikus oldalát tekintjük [...].”

Ms 797 / 548

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 31. (2740/365.)

„Kedves Komám!

A Rajz sikerült, annyira, hogy egypár gyenge hazugságot leszámítva hű is az; már el is küldtem Tubának egy szó változtatása nélkül, még száz különnyomatot is rendeltem belőle, mert az Aigner-féle fogytékán van. Sajnálom, hogy az egyenetlenség most ütött ki éppen, mint a lap elején olvasom, érzem ezt én is, miután cikkem befejezését a jövő évre hagyták! Leveleimre se kapok választ. Tehát a színészet írását bizonytalan időre félben hagyom.”

Ms 797 / 549

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886. jan. 16. (3632/3.)

„Kedves Komám!

[...] Most igen sok a dolgom: az évi hírlapkimutatást csinálom és Aigner „Hazánk”-ja számára írom a cikket. Hogyan tetszik a legujabban megjelent részlet meg a deczemberi? Azt hiszem jól van megírva. A kormány megküldte már szabadjegyeimet; utazhatom tehát, csak idő legyen hozzá [...].”

Ms 797 / 550

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886. febr. 18.

„[...] minden az ajánlástól függ, ezt pedig Beöthy Zsolt megteheti; [...]. Én azt tanácsolnám, hirdess előfizetést és ismerőseid körében biztosítsd a kiadást, többi aztán megától jó.”

Ms 797 / 551

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886. febr. 26.

[„Kritika” Kossa Albert írásához]

„[...] 30,000 elő írókat nem hozhatunk fel, én a meghaltakkal együtt mondtam annyinak merészen, az az beleszámítva a journalistákat is [...].

Legujabban változatosságból átcsaptam a humor terére és az Urambátyámba írtam első rajzomat „A kolibri historia”, most rajzolja hozzá Jankó a képet egy v. két hét múlva megjelenik, utána jó a másik.

„[...] pártékat [...] 1300-at kaptam Lipovniczky püspök hagyatékából legujabban és ezt kell beontanom, [...] elég ha 300 beválik; ez is eltart 3 hétig legalább.”

Ms 797 / 552

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886. jun. 3.

„[...] ott ne hadd a hivatalodat, mert két Urambátyámból se élhetnél itten meg.

U. i.: Üstököst és Bolond Istókot itt hetek óta nem látom [...].”

Ms 797 / 553

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886.

[Kossa dolgozatának ismertetéséről szóló levél (Sz. elvitte a programot a lapokhoz)]

Ms 797 / 554

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886. szept. 28. (3732/103.)

„Nagy elfoglaltságom miatt, nevezetesen Józsi fiamnak kolozsvári átköltözködése, Otmár házassága [...] és a M. Írók Névtárának nyomtatása (ebből az 1-ső ívet X kötés alatt küldve) csak most kereslek fel levelemmel, [...].”

Ms 797 / 555

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 2.

„Írtam egy rajzot is vagy tárczaczikket „Az én három kövér barátom” címmel, de kiadását, habár a könyv megjelenésére szántam, nem tartottam időszerűnek.”

Ms 797 / 556

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 24.

„[...] mult évi utazási terveimet tönkre tette Szilágyinak betegeskedése, ki csaknem egész nyáron távol volt [...].

Ne csodálkozzál a mostoha irodalmi viszonyokon, mikor a Magyar Írók Életrajzára az akadémia vállalkozván, ő fizeti az írói honorariumot és az egész munkát ingyen engedi át a kiadónak és még erre se vállalkozott se Révai se Méhner se, se az Athenaeum Franklin! Valóban a szegény ember sorsa csupa komédia! [...] már Ovidius megírta: *Donec eris felix, multos numerabis amicos, Tempora si fuerint nubila, solus eris.* (Míg szerencséd tart, sok barátot számlálsz, de ha egedre felhők jönnek, magadra maradsz.)”

Ms 797 / 557

KOSSA ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 1.

[újévi jókívánság]

Ms 797 / 558

KOSSA ALBERTNÉ, SCHMOLL PAULINÁ-nak írt levél

Budapest, 1881.

[egyéb levél]

Ms 797 / 559

KOSSA ALBERTNÉ, SCHMOLL PAULINÁ-nak írt levél

Budapest, 1888. febr. 7.

[részvétlevél Kossa A. halálára; a kiadást senki nem vállalja]

„Kossa Albertné

Komárom”

Ms 797 / 560-564

KOSSA ALBERTNÉ, SCHMOLL PAULINÁ-nak írt levél

[egyéb levél]

Ms 798 / 1

HENICKE REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1874. decz. 9. (1836/81.)

„A „Magyar Tudományos Repertorium” a M. Tud. Akadémia kiadásában jelent meg, Eggenberger czég küldte szét a példányokat [...] később ezt a „M. Tud. Akadémia könyvkiadó hivatala” fogja eszközölni, ide tessék majd fordulni.

Henicke Rezső könyvkereskedő urnak Győrött”

Ms 798 / 2

ISMERETLEN (KARCSU ANTAL ARZÉN?)-nek írt levél

Budapest, 1874. jun. 28. (1793/38.)

„Igen tisztelt Nagyságos Ur!

Közel 10 éve hogy hírlapirodalmunk történetének megírásával foglalkozom, ennek egyrészét a Vasárnapi Ujság több évi folyamában közöltem is és mai napig folytatom; az Akadémia pedig megbízott egy Tudományos Repertorium szerkesztésével, mely a hírlapok és folyóiratok tartalmát foglalja magában; az első kötetet most nyomtatják az Athenaeumnál. Ezt előrebocsátván, levél-írásom célját vagyok bátor indokolni, ugyanis kellemesen értesültem arról, hogy Nagyságos urnál létezik a „Márczius Tizenötödike- és Esti Lapoknak” egy teljes példánya 1848- és 49-ből, ezen lapokat én mindeddig hasztalan kutattam, jöllehet a „Közlöny” s más forradalmi lapok teljes példányaival magam is rendelkezem; igen kedves szolgálatot tenne Nagyságod nekem és a közjónak, ha a nevezett példányokat használat végett, nekem vagy könyvtárunknak kegyesen átengedni méltóztatnék; [...].

alázatos szolgája
Szinnyei József
m. kir. egyetemi könyvtártsízt”

Ms 798 / 3

KOSSMANN VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1872. jun. 15.

[német nyelven írt levél]

Ms 798 / 4

KOSSÁR DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 1.

[információ kérés Komárom történetére (Kosár Ferencz Komárom városa volt főbírájára és a Komárom református egyház főgondnokára) vonatkozóan, és gyászjelentés-kérés]

„Kossár Dezső
kir. alügyész urnak
Komáromban”

Ms 798 / 5

KOSSÁR DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 14.

[207 darab parteczedulát köszön meg]

„[...] azok felette érdekesek lesznek, azért is mert mind komáromiak; munkálataimnál sokszor fogom hasznukat venni [...].

A beosztás nálam időrendben történik, most az okt. 8-ki csomagoknál vagyok; minthogy 380 gyűjtőm van az ország minden részében, azért csaknem naponként kapok csomagot [...].

Édes atyjára vonatkozó adatokat úgy szerezheti be, ha előbb kutatást tesz az ottani városi levéltárban és a ref. ekleziánál családjának letelepedéséről Komáromban.”

Ms 798 / 6

KOSSÁR DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 19. (2722/347.)

„[...] a 207-ből 96 bevált és így kívánsága szerint a többi 111 darabot ezennel visszaküldöm leghálásabb köszönettel. [...] nagy szükségét érzem a Komáromi Kalendariumok 1832. 1834. 1835. 1837.-től 1845-ig való éveinek, működjük kérem közre ezek megszerzésében [...].

Tek. Kossár Dezső urnak Komáromban”

Ms 798 / 7

KOSSUTH LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1877. jul. 17. (2062/48.)

„Nagy hazánkfia!

Örömmel ragadom meg az alkalmat hogy csekély munkámmal kedveskedve, becses figyelmét és is azon nagy napok emlékezetére fordíthassam, Szabadságharcunk dicső napjait értem, melyek írott és nyomtatott emlékeit gyűjtöm kitartással, szorgalommal, hogy majdan közzé téve habár részben is azok tartalmát, agg napjaimban vigasztalásomul szolgáljanak, miként nem hiában küzdöttem fáradtam. Igen élénken emlékszem 1848. nov. 6-kára, midőn Meszlényi ezredes oldala mellett mint honvéd szolgálván, utolszor láttam Önt kék nemzetőri attilában vörös tollas kalapban Komárom várában; azóta évek hosszú sora mult el, mint ködképek tűnnek fel emlékeimbe a lezajlott csaták, mely képek élénkülnek, ha az egykorú emlékeket olvasom, azért szeretek velök foglalkozni.

Most tollal szolgálom a hazát, mindenkor helyt állva postomon mint a jó katona, mindaddig míg ezen utolsó fegyverem is kiesik kezemből!

Áldja meg Önt a magyarok Istene és tartsa meg nemzetének sokáig!

A küldemény, mely X kötés alatt megy „Hírlapirodalmunk 1848-49-ben” vajjon érkezett-e?

Mindenkor kész szolgája

Monsieur Louis Kossuth

Idősb. Szinnyei József

Baraccone al Collegno per Torino Italia

az egyetemi könyvtár első őre és

helyettes igazgatója”

Ms 798 / 8

KOSSUTH LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 4. (4014/127.)

„Mélyen Tisztelt Kormányzó Ur!

Történetírásunkat néhány év előtt csak a szatmári békéig kultiválták; eddig terjednek a „Századok” közleményei is. Mintha azóta megszűnt volna a nemzet működni, szabadságáért harcolni. Én mint gyűjtő s könyvtárnok fontosnak tartom azt, hogy idejében szedjük össze az anyagot a majdan megírandó legújabb történetünkhöz, könnyítsük meg a munkát a jövőendő 1848-49. történelem Thalyjának; de ez által a nagyjaink iránti kegyeletet is föl akartam kelteni, mely kegyelet az újabb nemzedéknél már-már kihalóban van. Rábeszélésemnek végre sikerült, hogy Abafi (Aigner) buzgó kiadónk megindította a „Hazánk”-at, mely az 1711-1867. évek történetét van hivatva tolmácsolni, illetve ahhoz az anyagot összegyűjteni. Magam is hozzájárultam a vállalathoz 1848-49. komáromi naplóm és bő magyarázatának közlésével, ezen korszakba vágó történetirodalmunk ismertetésével és egyéb aprósággal. (Mindezt díjtalanul.) A vállalat szépen fölvirágozott, mert íme már 45 füzet jelent meg abból. Azonban legújabbban az írók és beküldők közömbössége igen megapasztá az anyagot, úgy hogy magam néztem körül; így legújabbban Erdélyben tett utazásom alkalmával gr. Ruim Géza ur szíves volt Maros-Németiben a gr. Gyulai Lajos naplójának egy kötetét rendelkezésem alá bocsátani. Azonban legbecsesebb aqvisitióm volt T. Kormányzó urnak budai fogságából édes anyjához írott levelei (1837. júl. 12 - 1840. ápr. 9. = összesen 49.), ezeket br. Wesselényi Miklós másolatában fiától Miklós bárótól nyertem Görcsönben.

Jelen levelem célja alázattal fölkérni T. Kormányzó Urat, azon szíves engedélyre, hogy azon becses leveleket, saját kezűleg lemásolva, közölhessem a nevezett folyóiratban. Talán az eredeti levelek mindeddig lappanganak és azért tartalmuk ismeretlen már T. Kormányzó Ur előtt, nehogy indiscretiót kövessék el, a másolatokat közlés előtt elküldeném, hogy a kihagyandókat kitörölni kegyeskedjék. Előszót vagy bevezetést írni azokhoz nem tartom magamat hivatottnak, hacsak szíves engedelmeivel becses fölhatalmazását nem közlöm bevezetés gyanánt.

A nevezett vállalat és kitűzött nemes célja érdekében kérve kérem T. Kormányzó Urat, kegyeskedjék nekem a közlésre való engedelmet megadni s azt velem pár sorral tudatni.

Magamat nagybecsű kegyeibe ajánlván és a Mindenható Isten áldását kérve becses életére maradtam

M. T. Kormányzó Urnak

alázatos szolgája
Szinnyei József

az egyetemi ktár első őre
s volt 1848-49. honvéd-főhadnagy

M. Lodovico Kossuth
22. Via dei Mille
Torino”

Ms 798 / 9

KOSUTÁNY IGNÁC-nak írt levél
Budapest, 1882. aug. 29. (2593/218.)

„[...] jelenleg gyűjteményem kiegészítésével és a színeszeti adatoknak 1837-ig terjedő gyűjtésével foglalkozom. Azért gyűjtöm a színlapokat (ujabbakat is) úgy szintén a gyászjelentéseket [...] és gyászbeszégeket [...] az 1848/9. nyomtatványokat, ponyvairodalmi termékeket sat. szóval mindenféle pusztulásnak kitett nyomtatványt, hogy azokat rendszerbe rakva, bármikor célomnak megfelelőleg használhassam [...].

Tek. Dr. Kosutány Ignác
jogakadémiai tanár urnak
Pécsett”

Ms 798 / 10

KOSUTÁNY IGNÁC-nak írt levél
Budapest, 1889. nov. 15.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 11

KERESZTÉNY MAGVETŐ SZERKESZTŐSÉGÉ-nek írt levél
Budapest, 1873. márcz. 10.

[a *Keresztény Megvető* c. folyóiratból kér egy példányt (1873. füzetet) a bécsi Kiállítás számára Xantus úrnak]

„Tek. Kovács Antal urnak
Keresztény Magvető Szerkesztőjének
Kolozsvárott”

Ms 798 / 12

KOVÁCS PÁL-nak írt levél
Budapest, 1874. márcz. 22.

„Egyedül a munka ad némi vigasztalást, azért dolgozom a mint csekély erőmtől telik.

Mult év végen bevégeztem a Repertorium első osztályát 42 ezer czédula; azóta a Természettudományok és matematika haladását, egy század alatt 965 író közreműködésével, évtizedenként feltüntetve, megírtam; megjelenik a Természettud. Közlöny áprilisi füzetében. Jelenleg pedig „Petőfi a Magyar irodalomban” című könyvészeti cikkem dolgozom s már is annyi hasznót tettem vele, hogy Gregussnak 6 kiadatlan költeményt adtam át a díszkiadás számára, mely a napokban már megjelenik, ugyanakkor az én cikkem is a kolozsvári „Történelmi Lapok”-ban; e célból szükségelném a „Hazánk”-ban 1847. júl.-tól – 1848. augusztusig Petőfitől megjelent prózai és verses költemények jegyzékét; miután a „Hazánk” egész Pesten csak a Muzeumban található, az is csonkán 1847. jan. – jun. folyama; kénytelen vagyok Kedves Uram bátyám szívesességét igénybe venni, olyformán, hogy az illető lap száma is keltének feljegyzésével kegyeskedjék kijegyezni számomra a Kerényihez írt utilevelek és költemények sorozatát, vagy ha a Hazánk köteteit postán megküldené, magam végezném ezen kijegyzést s akkor 2-3 nap alatt ugyan azon úton visszameneszteném a csomagot; ez esetben kérném Petőfi versei 1842-1844. Pesten 1844-ben megjelent kiadását is használat végett, mely [...] itt Pesten, úgy nyilvános mint magán könyvtárban fel nem található.

[...]

Szerető rokona
Szinnyei József

Dr. Kovács Pál urnak
a Magyar Tud. Akademia tagja sat.
Győrött”

Ms 798 / 13

KOVÁCS PÁL-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 9. (2293/45.)

„Különösen tisztelt
Kedves Urambátyám!

[...] A m. tud. akademia a „Repertorium” előkészítésével bízott meg, mely munkámban már annyira haladtam, hogy a jövő télen egy kötet ismét elkészül belőle; azonban sok nehézséggel kell megküzdennem, ugyanis a hírlapok némelyike hiányzik az itteni országos könyvtárakból, a többi közt a 1847-48-diki győri „Hazánk” is, már pedig ezen első és legnevezetesebb vidéki lapot nem szeretném munkámból kihagyni; kérem azért kedves Urambátyámat, legyen szíves saját példányát csak pár heti használatra az itteni egyetemi könyvtárhoz postán felküldeni; használat után [...] köszönetemmel visszaküldöm. Egyúttal ha lehetne ottan Győrött (talán a „Győri Közlöny” útján) a régi „Hazánk”-ból egy teljes példányt szerezni, akár a Muzeum, akár az Egyetemi Könyvtár szívesen megvenné!

Mostan a komáromi színészet története megírásával foglalkozom a „Komáromi Lapok” számára. Egykor, lehet vagy 28-30 éve boldog emlékü fiának, felejthetlen Ödön barátomnak egy nagy csomag komáromi színlapot adtam át, azok most jó szolgálatot tennének munkáimnál; vajjon megmaradtak-e azok vagy elpusztultak? Léteznek-e a győri Muzeumban ilyen színlapok?

Bocsánat alkalmatlankodásomért, de a közügyért buzgólkodom, szeretném ha művem minél tökéletesb lenne [...].

*U:i: A ki az „Ország-Világ”-ot
szerkeszti az legidősb fiam
Dr. Szinnyei József.*

Tek. Dr. Kovács Pál urnak Győr”

Ms 798 / 14

KOVÁCS PÁL-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 15.

[köszönőlevél az egyetemi könyvtárnak eladásra felkínált „*Hazánk*” (1847-48) 3 kötetéért]

Ms 798 / 15

KOVÁCS SEBESTYÉN-nek írt levél

Budapest, 1873. máj. 2.

[a „*Somogy megyei Tanügyi Lap*” szerkesztőjétől (Kaposvárott) kér egy idei számot]

Ms 798 / 16

KÖBERL JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 4.

„Kedves Főtisztelendő Ur!

[...] Mindég kegyelettel gondolok Vasvármegyére, mert Pinkafőrről származtak őseim és öreg atyám (Ferber János) Sárvárrott született a mult század közepén; ha valamit talál Főtisztelendő ur családomra vonatkozólag az ottani matrikulákban és városi archívumban, kegyeskedjék velem azt közölni, hogy fiaim és unokáim számára megőrizhessem [...].

Főtiszt. Köberl János urnak cz. prepost, esperes és plébános Sárvár”

Ms 798 / 17

KÖPESDY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 30. (4404/203.)

„Köszönöm Nagyságod szives figyelmét; az életrajzot beiktatom, az 5 ftot pedig az Irók életrajzára Hornyánszkyknak átszolgáltatom [...].

Nagyp.

Köpesdy Sándor
igazgató urnak Bpest”

Ms 798 / 18

KÖRMENDY PÁL-nak írt levél
Budapest, 1890. máj. 5. (4347/146.)

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 19-20

KÖRMENDY PÁL-nak írt levél
Budapest, 1890.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 21

KÖRÖSY LÁSZLÓ-nak írt levél
Budapest, 1882. jun. 18.

„[...] Tuba ur értesített, hogy Ön az esztergomi színészet története megírását tervezi; [...] szívesen szolgállok majd jegyzeteimmel [...] én meg a Komáromi írom, de gyűjtöm a többit is; most folyik a „Komáromi Lapok”-ban az 1828 évi, [...] kérem azért, bár mily csekélységre bukkan mi Komáromot érdeklő, közölje velem [...].

Tek. Körösy László urnak
az „Esztergom és Vidéke” szerkesztőjének Esztergom”

Ms 798 / 22

KÖRÖSY LÁSZLÓ-nak írt levél
Budapest, 1882. aug. 19.

[jelzi, hogy Esztergomba utazik és találkozót kér]

Ms 798 / 23

KÖRÖSY SÁNDOR-nak írt levél
Budapest, 1891. decz. 27.

[válaszlevél – információ nyújtás]

Ms 798 / 24

KÖVÁRY LÁSZLÓ-nak írt levél
Budapest, 1882. okt. 19.

[gyászjelentést kér]

Ms 798 / 25

KŐVÁRY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 25.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

„[...] Most már igazán megkezdtem a Magyar írók névtárát írni, de sok nehézségre bukkantam mindjárt az elején, ugyanis az Abats-oknál nem ismerem ki magamat. Az Egyetemes Encyclopaediában azt tetszett írni, hogy [...].

Nagyp. Kőváry László urnak

az unitarius főtanoda felügyelő gondnoka

Kolozsvár”

Ms 798 / 26

KUBINSZKY MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 2.

„Igen kérem Ngodat, sziveskedjék becses lapjából egy idei számot, a hírlapstatisztika és a bécsi világkiállítás érdekében hozzám mielőbb beküldeni [...].

Nagyságos Kubinszky Mihály

kanonok urnak

Kalocsán”

Megkül. tisztelettel

Szinnyei József

Egyetemi könyvtártiszt

Ms 798 / 27

KUDORA KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1880. aug. 30. (2244/57.)

[látogatás elmaradásáról tudósít]

„Kudora Károly plébános urnak Visk-en”

Ms 798 / 28

KUNCZE LEÓ-nak írt levél

Budapest, 1874. decz. 19.

„Különösen tisztelt Uram!

Becses levelét nagy örömmel olvastam és a szives utasítást munkálatait illetőleg követni fogom, részint a következő, részint a pótkötetben; sajnós hogy nem terjeszkedhettem ki mindenre, így a kis kalocsai lapot és a Magyar Gyorsíró, mint tisztán szaklapokat mellőztem, miután a munka így is [...] 10 kötetre fog terjedni; azonban a figyelmeztetést mindig köszönettel veszem. A pannonhegyi könyvtárról annyi sok szépet és dicséretet hallottam már Rómer Ő Nagyságától is, hogy legfőbb vágyam teljesül, ha valamikor meglátom. Boldog ünnepeket!

Megkülönböztetett tisztelettel

Főtisztelendő urnak

kész szolgálja

Szinnyei József

Főt.

Kuncze Leó urnak

sz.-benedekrendi áldozár

és könyvtárnoknak Győr-Szent-Mártonban Pannonhalmán

Ms 798 / 29

KUNCZE LEÓ-nak írt levél

Budapest, 1875. júl. 31. (1863/22.)

[bejelentkezik Pannonhalmára]

„Olvastam a tisztelendő ur érdekes cikkét a Jelenkorban és sokat tanultam abból, vajha több ily szakképzett könyvtárnokkal bírnánk, de honnan vegyük, kormányunk kiképzetésükre nagyon keveset fordít.

Főt.

Kuncze Leó urnak

sz.-benedekrendi áldozár

és könyvtárnoknak Győr-Szent-Mártonban Pannonhalmán

Ms 798 / 30

KUNCZE LEÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 23. (2405/30.)

[gyászjelentést kér]

Ms 798 / 31

KUNCZE LEÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 8. (2452/77.)

[köszönőlevél gyászjelentésért]

Ms 798 / 32

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 28.

[köszönőlevél gyászjelentésért]

Ms 798 / 33

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 14.

[gyászjelentés-csere]

Ms 798 / 34

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 2.

[gyászjelentés-csere]

Ms 798 / 35

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 9.

[köszönőlevél gyászjelentésért]

Ms 798 / 36

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 5.

„Jelenleg gyászjelentés gyűjteményem a 20 ezeret meghaladja a 10 ezer duplumot nem is számítva; van ezen kívül 8000 színlapom sat. Hiszem, hogy néhány év múlva e nemben legjelentékenyebb gyűjteménnyel rendelkezem az országban.

Már eddig is többeknek szolgáltam utbaigazító felvilágosítással, ezt az anyag szaporodásával még inkább tehetem.

Gróf Kuun Géza urnak

Maros-Némethi”

Ms 798 / 37

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1888. jul. 2.

[válaszlevél – információ-szolgáltatás]

Ms 798 / 38

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 15.

[egyéb levél]

Ms 798 / 39

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 21.

„[...] kifelé áll rudam a Muzeum felé [...].

Gróf Kuun Géza urnak

Maros-Némethi”

Ms 798 / 40

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 23.

[válaszlevél]

Ms 798 / 41

KUUN GÉZA gr.-nak írt levél

Budapest, 1888. decz. 31.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

Ms 798 / 42

KÜRTHY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 21.

„Különösen örvendek [...] azon becses ígéretének, mely felől Práy által értesített, hogy t:í: buzgó gyűjtőm lesz ott az előttem kedves emlékü Pozsony városában, kétszeresen kedves nekem ezen ígéret, miután P. városa azon mozgalmas időkben nagy szerepet játszott, előbb a kezdeményezés utóbb a reactio fészke lévén, nem is pusztított kutatott ott a Bach-korszakban senki [...]. Miután az 1848/9-diki nyomtatványok összegyűjtését Pulszky és mások biztatására magamra vállaltam, hogy előbb annak irodalmát, később kútfő gyűjteményét kiadhassam; reménylem [...] sikerülni fog [...].

Gyűjtők pedig:

1. 1848/9-ben megjelent mindenféle nyomtatványt, proclamatiókat, hirdetéseket, még színlapokat is, füzetet, könyvet.
2. Ugyanakkor megjelent Caricaturákat, képeket.

3. Hírlapszámokat 1848/9-ből vagy teljes példányokat a Perssburger Ztg.-ből alig van még valamim.
4. A forradalom után megjelent könyveket, röpiratokat, melyek forradalmunkra vonatkoznak.
5. Kéziratokat, naplókat ha csak némileg nevezetes embertől származik az, vagy a forradalomban szereplőtől [...].

Tek. Kürthy János urnak m. kir. posta tiszt Pozsonyban”

Ms 798 / 43

KÜRTHY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1875. nov. 30.

„Kedves barátom!

[...] szives küldeménye oly igen meglepett, hogy azok érdekesség dolgában valóban, nemcsak ritka becsüek, hanem gyűjteményem fődíszét képezik [...] nap napután szépen gyarapodik gyűjteményem. [...] a jóakarathoz s igyekezethez rendesen szerencse is szokott járulni [...].

Tek. Kürthy János urnak m. kir. posta tiszt Pozsonyban”

Ms 798 / 44

KÜRTHY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 21.

[gyászjelentést és 1848/9 nyomtatványt kér]

Ms 798 / 45

KVASSAY EDÉ-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 1.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 46

LÁCZAYNÉ SZAKÁTSY ERZSÉBET-nek írt levél

Budapest, 1886. decz. 9.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

„Nőm [...] súlyos beteg [...] elképzelheti Nagysád az én és fiaim aggodalmát, [...] az embernek [...] ezer bajjal kell küzdeni s mint a színésznek hivatalos kötelességéhez jó képet is kell csinálni.”

Ms 798 / 47

LÁ CZAY ELEK-nek írt levél

Budapest, 1886. decz. 26.

„Éppen most került ki sajtó alól legújabb művem, [...] elküldöm, azzal a megjegyzéssel, hogy [...] találunk abban [...] érdekes részleteket, sok jó és rossz ember cselekedetét, ármányt és azok elleni harcot, szóval küzdelmet a létért és azt a tanulságot, hogy minden mulandó, a sors kereke pedig forgandó.

Láczay Elek ügyvéd urnak S. a. újhely”

Ms 798 / 48

LÁ CZAY ELEK-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 23.

„Kedves barátom!

[...] nagy munkám előkészítése, annak megjelenése után pedig óriási levelezés, naponta 5-6 levél; úgy hogy valóságos rabja vagyok [...] 15 évi lakásomból átköltöztem a Muzeum-épületébe; képzeld azt a teméntelen könyvet, írást és százezer parteczedulát [...] az itteni Kárpát-egylet is beverbuvált; fizetem ezt is, azt is, csak ne kívánják, hogy hegyet mászzak.

Láczay Elek ügyvéd urnak S. a. újhely”

Ms 798 / 49

LAKITS VENDEL-nek írt levél

Budapest, 1891. nov. 19.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 50

LAMMER FERENC-nek írt levél

Budapest, 1872. decz. 31. (1666/133.)

„Kedves bátyám!

Az idő oly kegyetlen gyorsan röpiül tőlünk, hogy a ránk nehezült sorscsapás s egyéb baj okozta gondok alig engednek visszapillantánunk az elmúlt régi jó időkre, pedig [...] egyedüli megnyugvásom, hogy éltem jobb napokat is, midőn még a kérlelhetlen végzet nem űzött labdaként egyik helyről a másikra [...]. Most ismét egy új nehéz pálya kezdetén visszaemlékezve a múlt napokra, nem mulaszthatom el sorsomat veled közölni, ki hozzám mindenkor rokoni szeretettel, jóindulattal s barátsággal viseltetél.

A biztosítási pályán, habár nehéz volt a küzdelem, de azon tudat, hogy kötelességemnek eleget teszek s e miatt szeretnek, becsülnék s nem egy kedvezményben részesítenek, az anyagi haszon

miatt és hogy családomnak, ha nem is jólétet, de legalább a sorsban való megnyugvást szerezhettek, tűrtem a hajlamom és elvem ellen való kenyérkeresetet a humbugot, szédelgést, míg végre a pohár csordultig telt, beláttam, hogy ezen pályán sem teremnek majdan számomra rózsák, inkább tövisek, miután a Nemzeti biztosító társaság is megbukott, tehát a második, melyet szolgáltam. Ebben az Isten intőkezését láttam, nehogy megöregedvén koldústarisznyát akaszszanak a nyakamba, habár szerény, de biztosabb pálya után láttam. Az egyetemi könyvtárhoz kineveztek alkönyvtárnoknak, tegnap tettem le az esküt s most ott működöm. Mennyi utánjárásomba, kérés, könyörgésbe került ezen hivatal elnyerése azt untató volna leírni [...] évi 700 frt fizetéssel jár, szomorú dolog, ha tanult, művelt ember [...] örül ha még ily hivatalt is elnyerhet; [...]. Így jutottam 1000 frt fizetés és legalább felényi mellékjutalék után 700 frt-ra itt Pesten, hol egy pincze lakás évi bére 150 frt [...] kis megtakarított vagyonom oly vállalatba fektettem, melyből vajmi nehezen vonhatom azt ki, szóval elég szerencsétlen vagyok [...].

Tek.

Lammer Ferenc urnak

Komáromban”

Szerető öcséd

Szinnyei József

Ms 798 / 51

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 27.

[köszönőlevél családi iratokért; színlapokat, sűgőkonyveket kér]

„Láng Boldizsár magy. kir. adóhivatali tiszt Élesd Bihar megyében”

Ms 798 / 52

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1881.

[köszönőlevél a küldött 29 színlapért]

Ms 798 / 53

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1881.

„Öreg-atyjának Láng Ádámnak életrajza jövő vasárnap jelenik meg [...].

Láng Boldizsár magy. kir. adóhivatali tiszt Élesd Bihar megyében”

Ms 798 / 54

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1881. decz. 27.

[zsebkönyveket és színlapokat kér valamint gyászjelentést]

Ms 798 / 55

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 11.

„A küldött színészi zsebkönyvek igen érdekesek [...].

Láng Boldizsár magy. kir. adóhivatali tiszt Élesd Bihar megyében”

Ms 798 / 56

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 20.

[színészekre vonatkozó információt kér:]

„[...] általában a 20-as évekbeli színészettel igen megvagyok akadva, így nem tudom mi lett Horváth Józseffel, ki Székesfejevárott Komlossy társa volt az igazgatásban és 1826 körül Komáromban megbukott – mit tud Ön további sorsáról és jellemzésére vonatkozót, így Fülöp színigazgatóra nézve, ki szintén ott volt 1828 körül Komáromban [...].

Láng Boldizsár magy. kir. adóhivatali tiszt Nagyváradon”

Ms 798 / 57

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 21.

„[...] fogadja a „Komáromi Színészet” eddig megjelent két füzetét a ma nagy ritkaság különösen azért, mert csak 50 példányban nyomtatott, nekem is alig maradt egy-két példányom.”

Ms 798 / 58

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 20.

„Végre visszaküldhetem a kölcsönben nyert színházi emlékkönyvecskéket, sokat jegyeztem ki belőlök, fogadja szivességéért hálás köszönetemet!

Munkám két füzetét hogy megkapta, Egervári urtól tudtam meg, szerettem volna ha nekem írja meg azokra észrevételét, de a mennyiben értesültem, zokon vette Ön, hogy nem említettem meg művemben tisztelt nevét és így méltán hálátlansággal vádolhatna, ha ugyan munkám keretébe illesztettem volna más oly színművész és művésznő életrajzát ki Komáromban nem működött az általam leírt időközben, ezt azonban nem tettem; az igaz hogy Önről röviden megemlékeztem, de édes atyja életrajzának végén, mint az apának színész fiáról, mert oda illet; nem mulasztom el

azonban a nyert adatokat Önről és tisztelt nejéről másutt felhasználni; csak azt csodálom, hogy a munkát olvasván, észbe nem vette eljárásom helyességét.

Igen nagy hálára kötelezne ha a birtokában levő gyászjelentéseket, melyekről úgy is vehet jegyzeteket gyűjteményem számára átengedné [...].”

Ms 798 / 59

LÁNG BOLDIZSÁR-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 24.

„Ide csatolva küldöm munkám 3-dik füzetét, mint ritkaságot, mert 50 példányban nyomtatott. Most már a folytatásnál ismét megakadtam és Tekintetességed széles ismeretköréhez és nagy emlékező tehetségéhez fordulok felvilágosításért [...] [13 nevet sorol fel.] [...] Ezekről szeretnék jellemzéseket és életrajzi adatokat [...] művemben is köszönettel fogok megemlékezni segítségéről.

Tek. Láng Boldizsár urnak adóhivatali tiszt

Nagyváradon”

Ms 798 / 60

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1872. máj. 22.

„[...] kész vagyok megbízásait teljesíteni [...].

Egy külföldi újságygyűjtő volt nálam az ünnepek alatt, bámulta rendszeretemet a hírlapgyűjtés körül [...].

Lányi Gyula hites ügyvéd urnak Pozsonyban”

Ms 798 / 61

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1872. máj. 24.

„Az ötszáz forint megérkezett, de Dr. Willoner elutazott [...] vasárnap vagy hétfőn [...] megérkezik [...].”

Ms 798 / 62-63

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1872.

[az előzőekhez hasonló információt közöl]

Ms 798 / 64

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1872.

[részvényeit (értékpapírjait) kínálja fel eladásra (Samarjay nem vállalta)]

Ms 798 / 65

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1872. nov. 28.

[küldi a részvényeket]

Ms 798 / 66-67

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

[köszönőlevelek (ügyintézésért)]

Ms 798 / 68

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 14.

„[...] emlékszem, hogy Feigler Károly egyidőben, nagy előszeretettel gyűjté az 1848/9-diki nyomtatványokat; miután Önnek kliense, s így összeköttetésben áll vele, legyen szives nála ez ügyben részemre egy kis propagandát csinálni, talán átengedhet valamit ingyen vagy cserében [...].”

Ms 798 / 69

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1875. okt. 17.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 70

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1876. máj. 13.

„Kedves barátom!

[...] de jól esik, ha azon német városban, a hol életem 16 évét töltöttem, van még egy két ember a kit így szólíthatok [...].

[...] azon szívessegre kérem, hogy [...] kérje nevemben (az eveng. lyceum könyvtárosától) könyvtárról nyomtatott két vagy három kötet Katalogust, [...] ha nem adják ingyen, pénzen is megszerzem, mert nagy szükségem van rájuk.”

Ms 798 / 71

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1877. máj. 8.

„Kedves Lányi Ur!

Szives megbízásában eljárta a Kisfaludy-Társaság alapító-tagsági díja 100 frt Greguss Ágost tükörhöz küldendő Budára (Krisztinaváros 420. sz.) Gyulaival beszéltem a ki értesülvén ezen nemes szándék fölül felsóhajtott „Ilyen időben! Kétszeresen szivesen látott nemeslelkű egyéniség.” [...].

Napokban kaptam a belügyminiszterium útján 1 kiló 320 gr. 1848/9-ki nyomtatványt (többes példányok) az országos levéltárból, magángyűjteményem számára hivatalos levél kíséretében.

Tek. Lányi Gyula köz- és váltóüggyvéd Pozsonyban”

Ms 798 / 72

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1877. jun. 7.

„Itt küldöm a kívánt okmányt [...].

Tek. Lányi Gyula köz- és váltóüggyvéd Pozsonyban”

Ms 798 / 73

LÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1878. okt. 26.

[köszönőlevél]

„Kürthy urat tisztelem nagyon és bámulom az eredményt!!! Holnap beadom a Honnak a jegyzéket [...] harmadik hete, hogy hurczoljuk a könyveket, én nem, csak nézem, de azért a felelősség az én vállaimra nehezedik.

Tek. Lányi Gyula köz- és váltóüggyvéd Pozsonyban”

Ms 798 / 74

LÁSZ SAMU-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 17.

„[...] A mi önéletrajzát és a pótlékot illeti, azok megérkeztek és besorakoztattak, de azért tessék a munka megjelenését figyelemmel kísérni és ha a K betűhöz jutok, tessék életrajzi s munkálati pótlásokat beküldeni; mert én különös figyelemmel szoktam azok iránt lenni, kik mások életrajzával vagy egyéb följegyezni való adattal szolgálnak; ezt kérem is szivesen és az illető életrajznál megemlíttem a közlést, a mint ezt t. Tanár ur is olvashatja munkámból.

Koltai Virgil tanár urat tisztelem és köszönöm a küldött becses munkákat olvasom és idézem, de a köszönő válasz nyomja lelkemet. Száz és egynehány levél vár válaszra! [...]

T. Tanár ur ha segítségemre akar lenni, kérdezze irodalommal foglalkozó ismerőseit: beküldte-e életrajzát? Ha nem küldte, sürgesse. Eddig 1200 önéletrajz érkezett be. A többire nézve tessék a Névtárt kezébe venni és B. C.-vel író nevét (most ezek sürgősek, többi a jövő évre kell) kis 8r. lapocskára külön külön följegyezni, ki hol él, mivel foglalkozik, mit hova írt és mikor? Legcsekélyebb jegyzetnek is hasznát szoktam venni. Ilyen czédulám egy milliónál több van; mind saját jegyzésem, mert bizony kevesen segítettek.

Az 52 ezer példányból álló gyászjelentés-gyűjteményem és a 28 ezer szinlap legbecsesebb forrás az életrajzokhoz, mert egy halotti tudósításból egész életrajzot írok, ha tudom, hogy az illető hol és mikor halt meg t.: az illető fővárosi v. vidéki lapokból. – De a legkritikusabb és legnehezebben írt életrajzokat a könyvbejegyzésekből: Hic liber est meus [...] sat. teremteni.

Legyen szives tehát nehéz munkámban segíteni. Mindent a közjóért és művelődésünk előmozdításáért cselekszünk.

N. Muzeum

Tekintetes

Lasz Samu urnak

állami főreáliskolai r. tanár Győr”

Tisztelő kész szolgálja

Szinnyei József

Ms 798 / 75

LASZLÓ ÁGNES-nek írt levél

Budapest, 1873. máj. 18.

[a felajánlott *Politikai Ujdonságokat* köszönettel Nagy Miklóshoz, a „Vasárnapi Ujság” szerkesztőjéhez irányítja]

Ms 798 / 76

LAUBNER (?)-nek írt levél

Budapest, 1872. szept. 8.

„Kedves Laubner Ur!

[...] az ujságokra nézve ütni kell a vasat míg meleg [...]”

Ms 798 / 77

LAUKA GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 2.

„A fiam által kért megbízás teljesítését most még fölöslegesnek tartom; mert a közp. póstaigazgatóság vagy miniszterium által kiadott Hírlapok jegyzéke (ára 25 kr.) pontosan közli deczemberről az akkori hazai hírlapok címét, kiadási helyét, árát és hogy hányszor jelenik meg.

Az év elején állítom össze a lapok kimutatását és így csak 3 hét múlva lehet a többről is pontosan értesülni. Szíves szolgálatomat ajánlom. [...]

Tisztelettel
Szinnyei József

Nagyságos
Lauka Gusztáv urnak
a sajtóosztály főnökének
a Miniszterelnökségi palotában Bp. Várban”

Ms 798 / 78

LAUKA GUSZTÁV-nak írt levél
Budapest, 1882. máj. 18.

[a színészet történetére vonatkozó nyomtatványokat és gyászjelentést kér]

„Kedves Urambátyám!

Miután a magyar közmondás szerint „egyik kéz a másikat mossa”, én is igérek viszonzószolgálatot; még pedig munkálatainak óriási jegyzékét állítom össze és időnként elküldöm [...].

Lauka Gusztáv urnak
megyei levéltárnok
és a „Torontál” szerkesztője
Nagy-Becskereken”

Ms 798 / 79

LAUKA GUSZTÁV-nak írt levél
Budapest, 1887. okt. 23. (3906/112.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

A kormány engem bízott meg az országos hírlapkönyvtár szervezésével, mely foglalkozásom alatt azon különös eset adta elő magát, hogy a Torontál és Gr. Becskerecher Wochenblatt, az ottani nyomdásztól, minden reclamálásaink dacára 1884 óta nem küldetik ide a Nemzeti Múzeum könyvtárába, hol a hírlapkönyvtár föl van állítva. Miután azon lapok küldését, a törvényre hivatkozva, több ízben hiában sürgettük, az ottani polgármesterhez fordultunk, de kétszeri megkeresésünkre, a nyomdász azon nem igaz nyilatkozatára, hogy ő azon lapokat küldi rendesen, nem nyertünk orvoslást. Most tehát Nagyságodhoz fordulok, mielőtt az ügyet a miniszteriumhoz felbbezném és kérem beszélje rá azon urat, hogy lapjait indítsa meg és küldje rendes czimszalag alatt, a többit pedig igyekezzék a mennyire lehet pótolni. Tekintsék ezt hazafias ügynek, és miután a fővárosi könyvtárakban itten egyesítetvén a hírlaphalmaz, ezentúl csak egy helyen, nálunk

lesznek azok feltalálhatóak és nemcsak én a Repertoriumok számára, de a tudósok és az irodalom iránt érdeklődők a később korban is használni fogják azon lapokat, küldjék tehát el hozzánk. Én Nagyságod irodalmi működését mindig figyelemmel kísérem, sőt magánkönyvtáramban is csaknem minden műve megvan, kétszeresen szeretném tehát, ha becses lapját rendesen bírhatnók.

Megújítván kérésemet, reményelem, hogy az Ön közbenjárása eredményhez juttat bennünket [...].
kiváló tisztelettel kész szolgálja

Nagyságos
Lauka Gusztáv urnak
megyei főlevéltárnok
és a „Torontál” szerkesztője
Nagy-Becskerekén

Szinnyei József

Ms 798 / 80

LAURENTY JÁNOS-nak írt levél
Budapest, 1880. jan. 22. (2197/10.)

„Kedves barátom, komám!

[...] eszembe jutottak azon régi jó idők, midőn én az Ön protectiója mellett szabadon lapozgattam a Pozsony-megyei jegyzőkönyvekben és szedtem ki az adatokat. Most is ilyen adatra lenne szükségem, ugyanis a Vasárnapi Ujságban az első magyar hírlapról írok és annak egyik szerkesztőjéről Mátyus v. Mátyus Péterről mit se tudok, pedig égető szükségem lenne felőle annyit megtudni, hogy 1780-1788. években mily állásban volt ő ott Pozsonyban; ha lehetne róla annyit kifürkészni: hány éves volt akkor és mikor halt meg sat. méginkább szeretném, erre kérem kedves barátomat, keresse ki nekem az ottani megyei és nemesi jegyzőkönyvekből, bár hol van róla szó írja ki a dátumokkal együtt röviden talán egy levelezési lap hátára és ha lehet hétfélig küldje kérem el. Talán lehetne még Szabó Márton-ról is valamit találni? (Ez 1789. év közepén halt meg Pozsonyban.)

Mindég kedvesen emlékszem vissza azon boldog, csendes időkre, a pozsonyi sétákra, baráti összejövetelekre, annál is inkább, mert itt valóságos heccz az élet, reggeltől estig dolgozunk este néha mulatunk, de mindig zajban, izgatottságban élünk. Józsi fiam 8 hónapja éli világát Finnországban [...].

Tisztelem Harmath tanár urat, Dr. Lendvayt és Lányi ügyvéd, jó barátimat, ha össze jó velök.

Egyetemi Könyvtár

híve

Tek.

Szinnyei József

Laurenty János urnak
Pozsony megye levéltárnokának
Pozsonyban

Megyeház”

Ms 798 / 81

LÁZÁR BÉLA-nak írt levél

Budapest, 1887. máj. 13.

„Molnár Borbálának Komáromban [...] nincsenek rokonai, annál kevésbé kézirata [...] szomorújelentés-gyűjteményemben, mely 44200 példányból áll [...] már csak azért se lehet meg M. B. gyászjelentése, mert a múlt század végén és a jelen század elején csak előkelő mánás családok szoktak ilyent kiadni [...].

Tek. Lázár Béla tanárjelölt

Budapest”

Ms 798 / 82

LEHOCZKY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 3.

„[...] Dercsényi László ur gyűjteményére való szives figyelmeztetése igen megörvendeztetett, azonnal írtam a nevezett urhoz levelet [...] félek hogy nem elég jól tolmácsoltam törekvéseimet, kérem szives közbenjárását [...].

Tek.

Lehoczky Tivadar urnak

urad. ügyész Munkácson”

Ms 798 / 83

LEHOCZKY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 8.

„[...] örömmel folytatom a gyűjtést mert ma már 387 gyűjtőnek birom ígéretét az ország minden részéből, hogy támogatni fognak és így ha egy év alatt 20 ezeret gyűjthettem talán 5 év alatt föl-vihetem százezerre. Csak az a bökkenő, hogy gyűjteményem fiatal, azért régi gyászjelentésem bizony kevés van, így hiányzik a Döbrenteyé is. Kérem szépen ezt. [...] pár éve a komáromi magyar színészet történetét írom, közöltem eddig 39 tárczát az ottani helyi lapban 1811-től 1833-ig haladtam, a lapban többször tettem felhívást, hogy a nevezett években megjelent egy-egy színlapért egy forintot fizetek, minden kutatásom, ígéretem daczára egyetlen egyet sem tudtam eddig elő-teremteni; van azonban más vidékről és a fővárosból 8000 színlapom és szini nyomtatványom [...].

Tek.

Lehoczky Tivadar urnak

urad. ügyész Munkácson”

Ms 798 / 84

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. máj. 2.

„Kedves Benőm!

A várva várt kinevezés megérkezett, még pedig az első őri állomásra 1500 frt évi fizetéssel, szabad lakással és minden öt évi szolgálat után 100 frt pótlékkal. Tegnap tettem le az esküt és az egyetemi könyvtárépületben már elis foglaltam első emeleti lakásomat, mely négy szobából áll, a legnagyobb kényelmekkel felszerelve [...].

Dr. Lendvay Benjamin / Benő urnak

Pozsony megye főorvosának Pozsony”

Ms 798 / 85

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1872. febr. 18.

„[...] én a sok fától nem látom az erdőt, az az a sok hírlapforgatás közben elszalasztom a legérdekesebb újonságokat. [...] ha én hat évre biztosíthatnám jelen állásomat, de hiában a végzet már úgy hozta, hogy én mindig egy kitörendő vulkán fölött munkálkodjam.

Dr. Lendvay Benjamin / Benő urnak

Pozsony megye főorvosának Pozsony”

[a levélben a gyerekeiről is ír]

Ms 798 / 86

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Alcsúth, 1874. szept. 8.

„[...] két kis fiamat [...] temettük el; [...] Alig tudtam összeszedni erőmet, hogy folytassam munkámat, míg végre csak abban leltem vigaszt, szórakozást [...].

Most itt vagyok Józsi fiammal Alcsúthon, a főherceg 22 ezerből álló könyvtárát rendezzük aug. 1-től és hercegeleg élünk. Reggel 6 órakor kelünk, a parkban tett félórás séta után szobánkban reggelizünk. 8 – 11-ig a könyvtárban dolgozunk, azontúl szobánkban rendezem sajtó alá a Repertoriumot [...] októberben megjelenik [...]. Délben ünnep és vasárnap pontban 12 órakor, a főhercegi asztalnál, különben szobánkban eszünk, az ebéd 1-ig tart, ezután társalgás fekete kávé és havanna szivar mellett a főherceg szobájában, melyben a nők is részt vesznek és félóraig tart, hétköznapiakon azonban a társalgás és szivar elmarad, helyett 3 – 5-ig ismét a könyvtárban működünk. 7 órakor vacsorára harangoznak, ekkor a parkban jövünk össze. Bethlen grófnő (a főhercegné udvarhölgye) báró Nyáry ezredes (a főherceg kamarása) és a nevelőnő, ott együtt vacsorálunk és sétálunk 9-ig. Ez a napirendünk [...]. A könyvtár csinos és anyanyiból nevezetes, hogy nagyobb része drága díszmunkákból áll és igen gazdag térképekben és albumokban. Józsi egy régi olasz könyvet talált 1569-ből Attiláról (egykori krónika), ismertetni fogja talán a Reformban, [...]. Október elején az egyetemi könyvtárnál is lesz változás, a menyinyiben az első őri álló-

mást concursus útján betöltik, s a velem született fatumnál fogva, agy öreg tisztviselő lévén előttem, s azt át nem ugorhatván, sem az első, sem a másodikat elnem nyerhetem, hanem messziről nézhetem csak, mint a zsidók az ígértföldjét, hogyan költöznek be mások a szép palotába [...].

Dr. Lendvay Benő urnak

szerető barátod

Szinnyei József”

Ms 798 / 87

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1874. nov. 14.

„[...] A concursushoz sok reményt nem kötöttem, mindenre el voltam készülve, de arra nem, hogy a kijelölt I. őri állomást [...] betöltetlenül hagyják, tehát marad minden a régiben [...] szegény Beöthy Laczival azt tartom, hogyha kalapos lettem volna, az emberek mind fej nélkül jönnének a világra.

Ily hangulatban végeztem be ma a Repertorium I. kötetét, melyhez külön 32 000 czédulám 7 éves registert csináltam; más művelt nemzet ilyen embert mint én, – a ki 1½ év alatt 100 nyomtatott 2 hasábos ívre való kéziratot készít s annak felét kinyomtatja, correcturáját végzi dacára annak, hogy ez idő alatt terhes hivatalt viseltem, mely ottan minden percemet igénybe vette, három hónapig a családi szerencsétlenség következtében mitsem dolgoztam, két hónapig 24 ezer kötetből álló könyvtárt rendeztem [...].

Azonban szerencsére a sors még nem kényeztetett el anynyira, hogy ne bírjam csapásait elviselni, [...] dolgozom tovább [...].

Dr. Lendvay Benő urnak

ölel

barátod

Szinnyei”

Ms 798 / 88

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1874. decz. 8.

„[...] József főherczegre nem támaszkodhatom, ugyanis Beöthy kért meg egy ügyben, mikor még Alcsúthon voltam t:í: [...] Lehoczkynak a honvédségnél hadnagygyá előléptetését illetőleg, kamarásának ajánlottam az ügyet, még se lett belőle semmi. [...] tehetlen csekély ember vagyok én itt Budapesten; azt hiszem ipad által többet eszközölhetnél ki a felsőbb körökben.”

Ms 798 / 89

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1874. decz. 19.

[válaszlevél L. B. kérdésére]

Ms 798 / 90

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. febr. 21.

„[...] Kossa Pestre költözött és a Victoria itteni vezérügynökségét vezeti 4 ezer frt fizetéssel [...]. Repertorium szerkesztésében a legközelebbi bizottsági ülésben Balogh Kálmán által tett indítvány folytán változás történt, a mennyiben a természettudományi (orvosi, gazdasági sat.) eredeti cikkeket minden folyóirat és szaklapokból kiírva és szerzők szerint összeállítva még ez év végén egyszerre bocsátom sajtó alá.”

Ms 798 / 91

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1876. febr. 9.

„Itt küldöm a Repertorium II. kötetét [...]. Ismertesd kérlek a Pozsonyvidéki Lapokban, az előszó mindent megmond, megis jelöltem a kiemelendő helyeket, dicsérd az Akademiát és aztán felemlítheted azt is, hogy az I. kötetből (Történelem és segédtudományai) alig van 100 példány [...] [...] Küld meg a kritikát (Pozs. Lapok illető számát) nekem is.”

Ms 798 / 92

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1876. okt. 10.

„[...] rengeteg elfoglaltságom mellett egy cikket írtam: „Hogyan került Komárom vára 1848-ban a magyarok kezére”; mely a Komárom 14-21. számaiban jelent meg [...]. Igazgatónk leköszönt – erről most nem írok, mert reményeim még igen soványak.”

Ms 798 / 93

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1877. febr. 13.

„Szívesen felkérlek Józsi fiam ügyében, hatalmas befolyásoddal intézd el a dolgot úgy, hogy ne kelljen neki fölutazni a márcz. 5.-diki assentállásra; ugyanis ma adták át neki az itteni hatóságnál a pozsonyi „Magistrat”-tól aláírt idézést [...]. [...] én már 1869. máj. 1-től itten telepedtem le [...]. [...] a könyvtári igazgatást ideiglenesen rám ruházták, tehát kettő helyett dolgozom; azonkívül elkészítettük Józsi fiammal együtt a Természettudományi hazai bibliographiát (ide értve az orvosi, gazdasági, technológiai és matematikai osztályt is). Együtt lesz minden könyv a mit hazai vagy külföldi író idevágót írt, rövid életrajzzal és kijelölve hol jelentek meg életére vonatkozó adatok, még a külföldi folyóiratokban napvilágot látott cikkek is; márcziusban akarjuk nyomtatni; nagy lesz a könyv, a honorarium aránylag csekély 100 # és minden év után 20 frt.”

Ms 798 / 94

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1877. nov. 25.

„Igen elvagyok foglalva, a rendes munkán kívül három művön dolgozom egyszerre, egyiket most végeztem be s így nincs időm a világ folyásával bajlódni, saját bajomat, ha van is, elfelejtem; különben is azt tartom, a mi életünk nem egyéb küzdelemnél, mely egyszer majd csak megszűnik, addig tűrjünk, fáradjunk és reméljük a jobbat.”

Ms 798 / 95

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1878. okt. 20.

„Kedves Benőm!

Itt küldöm munkánk egy bekötött példányát azon kéréssel, légy szives azt röviden ismertetni a „Pozsonyi Lapokban” (úgy mint multkor s azon számot küld hozzám) ezenkívül egyik fővárosi orvosi lapban, az előszó mindent megmagyaráz de szükségesnek tartom azt hangsúlyozni és említsd fel te is, hogy a „Természettud. Repertórium”-ot ez kiegészíti és viszont, mert míg amabban hazai folyóiratok- és szaklapokból közölnék a cikkek, emez a külföldi folyóiratokét adja. Sajnos hogy azon hasznos Repertóriumot az itteni irodalommal foglalkozó orvosok nem ismerik, mert akkor nem lett ismertetve; hanem a „British Muzeum” figyelmes lett rá és megrendelte. Ezen nem kell csodálkoznod, mert ott van a legteljesebb és leggazdagabb magyar könyvtár [...].

Azt tudod, hogy érdemeim elismeréseül kinevezték hozzánk igazgatónak Szilágyit, ez még nem baj, mert rosszabbul is üthetett volna ki a dolog; ő legalább nem fogja fölforgatni az én művemet melyet folytatni szándékom. A sorstól és emberektől úgy se várok sokat, a mit vártam azt elnyertem: a mindennapi kenyeret, ha elbetegesedem van az egyetemnek kórháza, ha meghalok el is temettet [...].”

Ms 798 / 96

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1878. decz. 26.

„Kedves Benőm!

Szives leveledet a kritikával együtt kaptam, köszönöm szépen, azt hiszem elég is ennyi a reclamból, a többit hagyjuk Szily-re, ki úgy is azzal dicsekszik, hogy eddig többet adtak el a könyvből mint az Akademia összesen a Repertóriumokból.

Most egyéb gondjaim vannak t. i: a Történ. Társulat választmányi tagjául választott, aztán a magyar hírlapirodalom 1880. jan. 1-én üli százados ünnepét, s így kettőre kell készülnöm: székfoglalóra és a hírlapirodalom ünnepére, a kettőt összefoglalva „Hírlapirodalmunk” történetét fogom megírni oly formán hogy a 3-ik cikkben jutok el a M. Hírmondóhoz. Elsőben megírom a legrégibb hírlapok keletkezését, ide tartoznak a tábori relatiók sat. 2-dikban a Magyarországon megjelent legrégebb lapok, ezek közé tartozik a „Nova Posoniensia” is 1721-1722 évekből. Ennél az a baj hogy a pozsonyi lyceum [...] M. Tud. Akademia példányaiból nem lehet egy teljeset összeállítani, annyit tudok róla, mennyit a Vasárn. Ujságban megírtam és a Harmat lyceumi tanár ur legujabb pozsonyi lyceumi értesítője végén írt néhány sorból mit megtudhattam. Kérlek szépen szerezd meg ezt számomra és küld el [...] evang. lyceumi lelkészek és tanárok szerkesztették, azután elvették tőlök a jezsuiták és azoknál nemsokára megszűnt, szeretném ha Harmat tanár urral beszélne és az ottani jegyzőkönyvekből kilehetne valamit sütni az említett nevek nyomán (Bél Mátyás alapította és később Marth szerkesztette) a lap keletkezése és a szerkesztőkre vonatkozólag, szóval minden apróság érdekelne; azután ennek alapján a városi archivumban (hol igen jó register van) talán Rakovszky úr kalauzolása mellett a lap czime és a nevek után vagy más uton módon lehetne találni ottan talán a nyomdászra Joh. Paul Royer-ra vonatkozó adatot is [...] szóval ügyesség és szerencsétől függ itten minden, hogy az ember valamit találjon; ugyan ezt írhatom a „Pressburger Zeitung” első éveire (1764 től) vonatkozólag is. Ezt a lapot a múlt századból bírja könyvtárunk teljesen, azért arra nincs szükségem, csak a városi archivumban létező első körülmények, keletkezése, privilegiuma, szerkesztők (Windisch, Korgbinszky) és nyomdászra (Landerer Janis Mihály) vonatkozó adatok érdekelnek. Ha leírni való lesz, néhány forintot szívesen küldök arra is. – A 3-dik cikk lenne a „Magyar Hírmondó” ennek is szülőfésze Pozsony, szerkeszté Ráth Mátyás, Révai Miklós és később Szatsvay is [...] az első evang. a másik kath. pap volt, talán az evang. lyceumban és a gymn. jegyzőkönyveiben találhatni rájuk vonatkozót, a városiban is meglehet egy füst alatt tekinteni a registerteket. [...] nem sürgős a dolog [...] ha alkalom kínálkozik és kedved van hozzá tégy valamit ez ügyben és akkor neked köszönheti a világ ha érdekessé tudom tenni a még lappangó részletekkel dolgozataimat [...].

U. i.: Ha lehet titkold tervemet, hogy más meg ne előzzön.

Ölel

híved

Józsi

Tek. Dr. Lendvay Benő urnak

Pozsony megye főorvosának Pozsonyban”

Ms 798 / 97

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1880. jan. 15.

[a Magyar Hírmondóhoz kér S.O.S. információt a pozsonyi városi archivumból] „ott igen jó registeres könyvek vannak [...]”

Ms 798 / 98

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1880. márcz. 22.

[levél ifj.Szinnyei József jegyváltásáról egy finn lánnyal (a hírlapokban is megjelent)]

„[...] fiam a finnek szeretetét kiérdekelte és most ő ottan ünnepelt egyéniség, szónoklatokat tart nyelvükön, nyelvtant is ír számukra és cikkeket ír hírlapjaikba. Nálunk ugyan nem becsülik annyira a tudományt mint éjszaka [...] de azért nem félttem Józsit. Már is kedvezőbbek rá nézve az itteni viszonyok; a stipendiumot félévre meghosszabbították, június elején azonban haza kell jönnie, mert az Ország-Világ szerkesztését 120 frt havi tiszteletdíj mellett átveszi (Beöthy Zsolt lesz a névleges szerkesztő maj. 1-től), addig én szerkesztem. (Még mindez titok.) [...] a Hyman hirt Beöthy Zsolt írta meg a Finn Lapokban [...].

Magamról [...] annyit írhatok hogy egyformán sok dolgom van; nem akartam írni az első hírlapról és íme máris sokat írtam, többi közt Rát Mátyásról két közleményt a Figyelő márcz. és áprilisi füzetébe [...].”

Ms 798 / 99

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1881. nov. 20.

„Mikor én a komáromi színészet története megírásához fogtam, nem volt a kezemenl semmi komáromi színészi nyomtatvány, csak azután kaptam egy 5 levélből álló kis sugókönyvet; 1833-ból van az itteni Nemzeti Muzeumban néhány színlap s ez az egész. Nekem pedig erkölcsi kötelességem művemem tovább vinni és az adatokat morzsáknaként összeszedni. Te ebben is sok szolgálatot tehetsz ha ugyan kedved is van hozzá. Kéréseimet a következő pontokban adom elő:

1. Kutasd össze könyveidet, irataidat és ha találsz csak egy színlapot vagy sugókönyvet (színi kis emlékkönyvet) vagy más följegyzést, küld el hozzám.
2. Emlékezzél vissza gyermekéveidre és a mi megmaradt emlékedben szülővárosunk színészetére vonatkozólag, jegyezd fel és szintén küld el hozzám.
3. Az ottani antiquariusokat kérdezd meg, nem bírnak-e színlapot (magyarokat értek csak de más városbelieket is) és sugókönyveket, ha igen, írd meg melyek azok és mi az áruk?
4. Kérdezd meg az ottani könyvtárakban (elsőben a színházi könyvtárban) létezik-e valahol a Wiener allgemeine Theaterzeitung (Bäuerle szerkesztette 1811-től kezdve) és mely évfolyamok vannak meg?
5. A főtebbieket egyes ismerőseidnél (talán Rakovszky, Dr. Vutkovics, Kolmár uraknál is kutass és kérdezősködjél, ha Komáromban régi rokonid vagy ismerősid közül él még valaki, intézz hozzájuk ez ügyben levelet.

Már is sokat kértem de ha keveset kapok is, megelégszem. [...] unokám is van III. Szinnyei József [...] félélves [...].”

Ms 798 / 100

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 14.

[köszönőlevél és kéri a gyűjtésre]

„[...] te csakugyan tudsz gyűjteni [...].

Mult decemberben vettem csak észre a gyászjelentések (parteczédulák) fontosságát, különösen ha az azok nagy mennyiségben vannak együtt [...] talán jelen év végeig 20 ezerre fölviszem.”

Ms 798 / 101

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 12.

„Kedves barátom!

Fogadd baráti köszönetemet a nagy csomagért, mely valóban ritkítja párját, talán te gyűjtöttél eddig legtöbbet (még nem számláltam össze); Berzeviczy Tivadar eperjesi gyűjteménye 1543 darabból állott, ezek közt 286 1850 előtti; Koncz Marosvásárhelyről 1300-at és Dr. Hampel 600-at adott. Csak folytasd kérlek a gyűjtést, mert jól értesz hozzá, különösen keresd az oly egyéneket, kik más más vidékekről is szoktak kapni ily parteczédulákat és rég időtől félrerakták, mint Hampel atyja tett, ki 40 év óta rakta össze a hozzá érkezetteket. [...]

Hogyan tetszik a komáromi színészet? [...] most kissé szünetelek, mert [...] 1829-32-ből nincsenek adataim.”

Ms 798 / 102

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 9.

[gyászjelentés-gyűjtésre kéri]

Ms 798 / 103

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1890. decz. 22. (2727/352.)

„Kedves Benőm!

Itt küldöm a Komáromi színészet 3-dik füzetét [...]. Most arra kérlek, ha gyermekkorodból emlékszel színi előadásról, úgynevezett gyermekszíni előadásról is, írd le nekem azt minél részletesben. A parteczédula gyűjtés [...] szépen halad, van 21 ezer egyes példányom és tízezer duplumom. Színlapjaim száma pedig meghaladja a nyolcezeret. Folytatod-e a gyűjtést? Mert biz én nekem Pozsonyban kívüled más gyűjtőm nincsen, sem a környékben [...].

Két hó előtt született második unokám Elemér [...].”

Ms 798 / 104

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1886. aug. 3.

„Holnap szerdán este [...] Pozsonyba utazom és csütörtököt, pénteket ott töltöm [...].”

Ms 798 / 105

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 17. (3811/17.)

„[...] a munkaerő nem halad, de apad a korrall; mégis több és több munka szakad a nyakamba. A Nemzeti Zsebkönyv szerkesztéséről lemondtam, nem fogadták el, inkább adtak mellém egy segédszerkesztőt. A magyar írók életrajzát is nekem kell megírnom, ha 36 évig gyűjtöttem hozzá, de 30,000 író! Azért csak írom [...]. Megjártam a Pozsonyvidéki Lapokkal, hiában beszéltem Ardényivel, hiában ígérte, hogy küldi a Muzeumba, hiában írtam ezért Vutkovicsnak, se most se azelőtt nem küldték, pedig a törvény parancsolja, most az alispánhoz kell majd írunk, de miután ez roppant kellemetlenséggel fog járni a nyomdára nézve, szeretném, ha sziveskednél [...] figyelmeztetni erre, ha azt mondja, hogy Ardényi a kiadó, ne hajts reá, mert a törvény mégis őt bünteti! [...].”

Ms 798 / 106

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 29.

„Vannak csapások, veszteségek [...] miket a baráti vigasz sem enyhíthet. Nem is vigasztalásul írom e néhány sort, csak a részvétet jelzem, hogy fájdalomban mi is osztozunk, kik annyira szeretünk. Légy erős a csapás elviselésében és élj lánykáidnak, kik gyermeki szeretettel vesznek körül, hogy a mit anyjokban veszítettél azt bennök kétszeresen visszanyerd.”

Ms 798 / 107

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 12.

[információ kérés]

Ms 798 / 108

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 17.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 109

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1889. nov. 20. (4184/96.)

„[...] a Magyar Írók élete és munkái” művem eleje a nyomdában van, majd küldök programmot is [...].”

[információkérés]

Ms 798 / 110

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1889. nov. 21.

[válaszlevél]

Ms 798 / 111

LENDVAY BENŐ-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 9.

[információkérés]

Ms 798 / 112

LENDVAY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 28.

[egykori tanárának (Komáromi elemi tanító) fiától, Lendvay Lajostól kéri apja *classificatioit*]

Ms 798 / 113

LENDVAY LAJOS-nak írt levél

[köszönőlevél, valamint Komáromra vonatkozó információkat kér]

Ms 798 / 114

LENDVAY LUJZÁ-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 798 / 115

LENDVAY LUJZÁ-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 798 / 116

LEUNER EMIL-nek írt levél

Budapest, 1890. jun. 18.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 117

LICHNER PÁL-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 22.

[gyászjelentést kér Lichner Pál evangélikus lyceumi tanártól Pozsonyban]

Ms 798 / 118

LICHTENSTEIN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1874. febr. 8.

[baráti levél]

Ms 798 / 119

LICHTENSTEIN JÓZSEF-nek írt levél

[egyéb levél]

Ms 798 / 120

LICHTENSTEIN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1877. márcz. 29.

„[...] forradalmi lapok végleges összeállítását készítem sajtó alá s ez a Könyv-Szemle jövő füzetében meg fog jelenni; minden lappal tisztában vagyok, csak a „Miskolczi Értesítő” 1848-49-ki folyamait nem ismerem [...]. Kérem szívesen tudósítson pár sorban, ki meddig szerkesztette [...]. Hány szám jelent meg belőle 1848-ban és hány 49-ben?”

Ms 798 / 121

LICHTENSTEIN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 19. (2504/129.)

„Kedves Lichtenstein Ur!

Több ízben tapasztaltam közmiveltségünk és a tudomány iránt való előszeretetét és különösen törekvéseimnek elősegítését; ne vegye tehát tolakodásnak ha elfoglaltsága közben újabb tudományos buvárlataim és gyűjtéseim elősegítésében becses közbenjárását kérem ki. A „Komáromi magyar színészet történetét” írom jelenleg és azután az általános az az országos színésztre térek át; minthogy Miskolcz volt színészetünk bölcsője, nagyon elősegítené munkámat, ha a Miskolczon található színlapokat, színészi emlékkönyvecskéket, verseket sat. megszerezné számomra.”

[gyászjelentéseket is kér]

„[...] Benke József emlékezete (az én munkám után) jelent meg az Egyetértésben mult szombaton, abban halála [...] 1858-ra (sajtóhibából) majd sirkőfelirata után 1855. aug. 15-re van téve, de én Jókai után 1856-ra tettem azt, ki 1857. márcz. elején írta, hogy meghalt a mult évben. Most már melyik az igazi? Meglehetne tudni a miskolczi anyakönyvből. Sajnos, hogy a parte czédulája nincsen meg, pedig ez segített volna a fentebbi czikkre írt helyreigazításomnál. Sziveskedjék utánna nézni és a pontos adatot nekem megírni.

Szükségem lenne megtudni Laborfalvi Róza v. Benke Róza (Jokainé) mikor játszott először Miskolczon 1832-33 ban? [...] Ezt már nehezebb lesz megtudni; az egykori színlap kisegítené, de ha ilyen nincsen!”

Ms 798 / 122

LICHTENSTEIN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 22.

[gyászleveleket kér]

Ms 798 / 123

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. jan. 20.

„Kedves barátom!

Mult évi oct. 22. nov. 16. és decz 14-én kelt nagyrabecsült leveleire még csak most válaszolok [...] kis egy éves fiacskámat [...] temettem [...] azután [...] magam betegedtem meg.

[...] ügyesebb és szorgalmasabb gyűjtőm, önzetlenebb jó barátom nem volt s nem is lesz mint kegyed, ki gyűjteményemet a legérdekesb a legritkább példányokkal gazdagítja!

Paul de Liptay New York”

[hírlapgyűjtő-csereviszonyban állnak; Rowel-könyvre 5 dollárt adott neki Sz. felsorolja a New Yorkból érkezett lapok címeit – 23 db.]

Ms 798 / 124

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. febr. 4.

„Köszönöm a kimetszett hírlapstatistikákat, ilyesminek nagyon örülök [...] szeretném gyűjteményemet minél ismeretlenebb hírlapokkal is szaporítani, ha lehetne még ott tartózkodása alatt St. Domingói, Cubai, Havannai, délamerikai sat. [...] való hírlapokat szerezni ha plane spanyol, holland vagy más ismeretlen nyelven lennének nyomtatva igen megörülnék azoknak, hanem úgylátszik a csomagocskák el-el vesznek mintha útközben valami hírlapgyűjtő elfogdosná, talán együtt nagyobb csomagban lehetne valami uton módon elküldeni;”

Ms 798 / 125

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. febr. 25.

„Kedves barátom!

A láda Bodenbachig megérkezett, itt azonban eltévedt, annak dacára hogy én a szállító levelet (mely láda nélkül érkezett meg) 15 frt és 92 krral (osztr. bankjegy) kiváltottam s már 20 napja gyakorizben reclamáltam, csak azzal biztatnak, majd megkerül [...].

Örömmel győződöm meg arról hogy a hírlapgyűjtésről már magok a kormányok gondoskodnak s törekvésem mégsem egészen haszontalanság, előbb utóbb figyelmet kelt nálunk is és ha jelentékeny mennyiségre fog felszaporodni gyűjteményem, majd csak én is lendíthetek valamit azzal, ezen nálunk még igen elhanyagolt téren [...].

Megkapta-e hírlapkimutatásomról két ízben küldött közleményt [...]? [...] A legujabban küldött braziliai lapok, természetesen fehér hollók, mert portugál vagy spanyol nyelvű hírlapok egyáltalában nem jönnek szemem elé [...]. Most készítem kimutatásomat a 7-dik ezerről, mit meg fogok küldeni. [...] miután a világ összes hírlapjait megszerezni hiú vágy lenne, legalább arra törekszem, hogy a világ minden sarkából, jelentékenyebb helyeiről mutathassak fel egy-egy példányt az az minél több városból, azután pedig minél több nyelven nyomtatottat.

Mr. Paul de Liptay New York America”

Ms 798 / 126

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. márcz. 1.

„A láda megérkezett [...] nagyszerű az egész gyűjtemény, [...] hírlapgyűjteményemet nem kis mervben emeli [...]. Mai Pesti Naplóban jelent meg legujabb levele [...].

Mr. Paul de Liptay New Orleans”

Ms 798 / 127

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. ápr. 21.

[köszönőlevél]

„[...] gyűjteményemben nincsenek a keleti lapok szigeti és ausztraliai közlönyök képviselve, jóllehet már 7600 különféle hírlapot bírok. [...] a láda is megkerült [...].”

Ms 798 / 128

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. jun. 18.

„[...] vegye önzetlen szivessége és barátságaért hálás köszönetemet, mert gyűjteményem csak az Ön szivessége folytán lett ily nagyszerű mint a milyen már jelenleg is, ezenkívül köszönöm a doubletteket, melyeket három gyűjtőim közt osztok szét, melyekért szintén kapok tőlök érdekes lapokat, s kifogyhatatlanok lesznek a dicsérő- és köszönő szavakból. – [...] bámulom figyelmét, mely kiterjed mindenre, így az igen érdekes feljegyzéseket a Printing Journalból a régi bostoni lapokról – kimetszve igen igen nagy érdeklődéssel olvastam!”

Ms 798 / 129

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. júl. 7.

[köszönet és kérés]

Ms 798 / 130

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. júl. 16.

„A lapok küldésénél csak azt vagyok bátor kérni hogy a haviiratokat és híres hírlapokat mivel azok súlyosak és igen összeszakadnak [...] nagyobb csomagban vagy ládában s a havilapokat ha pénzbe kerül egészen is mellőzheti, mert ez a hírlapgyűjtőnél csak mellékcél.”

Ms 798 / 131

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. aug. 25.

„[...] bajaim, dolgaim még mindig szaporodnak csak Önnek sorai s az érdekes amerikai hírlapok nyújtanak kedélyes szórakozást.

[...] mennyire örülnek majd Dann és Dobelbauer [...] Ön ígért látogatásának (Dr. Dobelbauer Augsburgban a postán és könyvárusboltokban ismeretes egyéniség, lakását nem tudom; Dann Bécsbe tette át lakását a Sidiel & Morpurgo bankház vezetője [...] sokat köszönhetek Önnek, ki a doublettek által közvetve igen igen gazdagítá gyűjteményöket [...]. Ön cikke figyelmet keltett a lapokban, a Hon fölemlítését küldöm, a többi utánna ollózta.

Ms 798 / 132

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1872. nov. 3. (1652/119.)

„[...] állás nélkül vagyok [...] nálunk kevésbé a képesség, mint inkább a protectio és vakszerencse határoz, ez utóbbiakkal nem igen dicsekedtem [...].”

Ms 798 / 133

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 18. (1720/53.)

[visszakéri az 1 évvel korábban kölcsönadott 30 ftot]

Ms 798 / 134

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 1. (1726/59.)

„Kedves barátom!

A küldött 22 ftot köszönettel vettem.”

[Bécsbe utazásáról fiaival informálja és kér szállást]

Ms 798 / 135

LIPTAY, PAUL-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 7. (1730/63.)

„Bocsásson meg hogy szóval nem búcsúzhattam Öntől, de a holnapi napot Dannal akarom együtt tölteni a városban [...].”

Ms 798 / 136

LITSCHAUER LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 8. (4246/45.)

[köszönőlevél (könyvért)]

Ms 798 / 137

LOMBARDINI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. decz. 24.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 138

LOMNICZY VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891. jul. 11.

[szállást (szobát) rendel Feketehegyen (fürdő) magának és családjának]

Ms 798 / 139

LOMNICZY VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891. jul. 15.

[köszönőlevél (információért)]

Ms 798 / 140

LOSONC-NÓGRÁDMEGYEI HIRADÓ KIADÓ HIVATALÁ-nak írt levél

Budapest, 1881.

[hírlapból kér egy példányt a Vasárnapi Ujság éves kimutatása számára]

Ms 798 / 141

LÖWY MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1882. jul. 12.

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becses levelére sietve küldöm arcképemet és életrajzomat [...] legujabban a m. tudom. akademia megbízott a „Magyar írók életrajza” című nagy művel, ehhez gyűjtöm az adatokat és a nemzeti színészetünk történetéhez, melyből mutatóként a „Komáromi magyar színészet története”-ből megjelent 25 közlemény a „Komáromi Lapok” 31 számában; ebből lehetne mutatót adni. Tek. Löwy Miklós urnak a Delmagyarországi Lapok szerk. Temesvárott”

[kér gyászjelentéseket és színlapokat is]

Ms 798 / 142

LUBY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1886. márcz. 9.

[köszönőlevél (gyászjelentésért)]

„A nemzeti zsebkönyv ügyében f. évi jan. 5-kén volt a bizottsági gyűlés, [...]. A munka első része úgy hisszük összel sajtó alá mehet, a melybe csak azon mágnás családok vétetnek fel, melyek a felsőházban joggal bírnak. A II. részbe felveendő nemesi családok azután határozatnak meg.

Luby Károly urnak Nagy-Károlyban”

Ms 798 / 143

LUBY KÁROLY-nak írt levél

[köszönőlevél (gyászjelentésért)]

Ms 798 / 144

LUBY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1887. aug. 22.

„A Nemzeti Zsebkönyv most már igazán készül [...] jelenleg nálam semmiféle genealogia nincsen, mindet átadtam Fejerpataky urnak!”

Ms 798 / 145

LUBY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 29.

„[...] a genealogiát [...] átadtam Fejerpataky urnak [...].”

Ms 798 / 146

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1877. okt. 14.

[kéri az Irodalmi Szemle számait Aigner Figyelőjébe írandó Irodalomtörténeti repertóriumához]

„Főtisztelendő Luga László urnak az „Irodalmi Szemle” kiadójának Eger-ben”

Ms 798 / 147

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1877. okt. 16.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 148

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1879. okt. 21.

„[...] az Ön becses lapjában megpendített könyvtárrendezési ügyet világosabb színben igyekszem feltüntetni [...] sziveskedjék azért ezen kis cikkemet felvenni a legközelebbi számban. Ha az idézetek fölöslegesek, ki is lehet azokat hagyni.”

Ms 798 / 149

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1879. okt. 24.

„Tudom prüszkölni fognak tőle a Muzeum-beliek, de nem bánom, nekem meggyőződése az, ezt pedig írhatom én, ki négy év alatt az egyetemi könyvtár rendezését magam vezettem és már már csaknem bevégeztem midőn sic vos non vobis! A miniszteri kiküldött (Szász Károly) és az új igazgató (Szilágyi Sándor) előtt munkálataim eredményét 367 tokot (minden tokban 1100 czédulával) átadtam; még csak elismerésre se méltattak, a mit elvártam volna tőlük, azért fájt ezen rideg mellőzés. Az új igazgató kedves okos ember, csak ez vigasztal.

A Muzeumban 6 év alatt 12 díjnyokkal egy vagy két felügyelővel dolgoztak, rendeztek 32 ezer frt költséggel, természetesen hogy nem a legjobban, ezt vajmi nehéz elismerniök. Én ebből és sok másból (közel száz modern szakmunkából sat.) okulva, mikor a rendezést elvállaltam csak két díjnykot kértem és ezekkel meg a tiszti személyzettel vezettem a rendezést, de minden könyv a kezemen ment keresztül, a czédulára pedig ráírtam névjegyemet. [...] a rendezés alatt a könyvtár a közönség rendelkezésére állott, évenként 13 ezer frt árú könyvet vásároltam és kezeltem, bevezettem, ellenőriztem, a járulékokról évenként katalogust nyomattam; mellékesen pedig a „Természettud. könyvészetet” vaskos kötetet szerkesztettem és kinyomattam, a hírlapirodalmat figyelemmel kísértem, végül a Repertoriumot is folytattam. Egy embertől ennyi ügyhiszem elég! – Legközelebb szándékom a könyvek fölvételéről s czédulázásáról is írni, dióhéjba szorítva, vagy cikksorozatot. Legközelebbi elküldött cikkemből azonban kérnék 5-10 példányt, mert az lesz az én programom, sokan és rettenetesen ostromolnak, kérdeznek a könyvtárrendezés technikája felől, így legalább az meglesz nálam, [...].

Megkülönböztetett tisztelettel

vagyok

Főtisztelendő urnak

kész szolgája

Szinnyei József

Főtisztelendő

Luga László

szerkesztő urnak Eger”

Ms 798 / 150

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 22.

[az Egri Népkönyvtár legújabb füzetéből kér 1 példányt (számot)]

Ms 798 / 151

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 19.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 798 / 152

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 21. (2541/166.)

„Kedves Főtitkzatelendő Ur!

Itteni egyik buzgó barátom, Bolla póstai ellenőr [...],,

[a partecédulákat sürgeti]

Ms 798 / 153

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. jul. 5.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 154

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 9.

[Egerbe utazását jelzi]

Ms 798 / 155

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1886. febr. 15. (3652/23.)

[Egerbe utazását jelzi]

Ms 798 / 156

LUGA LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 9.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 157

LUÁCSY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1875. jun. 29.

[néhány szakfolyóiratot kér a Repertórium II. kötetéhez, 8 db-ot sorol fel és kölcsönzésre kéri]

„Tek. Lukácsy Sándor urnak

Népkertésze Kiadó szerkesztője

Rákos Palotán”

Ms 798 / 158

LUÁCSY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1878. ápr. 20.

„A „M. o.-i term. tud.-i és mathem. könyvészet” [...] teljessé tétele céljából [kéri] Lukácsy Sándor a.) életrajzi adatait, b.) önállóan megjelent műveinek könyvészeti leírását (teljes cím, hely, év, lapszám, nyomdász és kiadó neve, ára, alakja, képmelléklek).”

[felsorol 10 címet, amit ismer L.S.-tól és kéri a többi (ezeken felülieket)]

Ms 798 / 159

MACHOVICH GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. okt. 13.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér életrajzi, bibliográfiai adatokat]

Ms 798 / 160

MAGYAR TUDOMÁNYOS REPERTÓRIUM BIZOTTSÁGÁ-nak írt levél

Budapest, 1875. decz. 14. (1900/59.)

[beszámoló a II. oszt. 1. köt.-hez]

Ms 798 / 161

MTA TÖRTÉNETTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGÁ-nak írt levél

Budapest, 1876. dec. 11.

„Tekintetes Bizottság!

A M. Tudom. Repertórium II. osztályának 1-ső kötetét bevégezvén, a 2092 frt 62 krnyi nyomtatási költségekre a M. Tudom. Akadémia f. évi költségvetésébe 1500 frtot kegyeskedett fölvenni; ezen összegből f. évi febr. 18-án az Athenaeum kapott 775 frt 88 krt, s így még visszamaradt 724 frt 12 kr. a Repertóriumra szánt összegből. Ennek folyóvátétele után a jövő évre azon célra még szükségeltetnék 592 frt 62 kr. s ezzel törlesztve lesz a nyomtatási költség.

A Repertórium további munkálatait folytattam ugyan, de nehogy a nyomtatási költség kifizetését késleltessem, a czédulákat ez évben nem adtam be, a hírlapok átvizsgálását pedig olyformán eszközöltem, hogy a régiebb folyamukat vettem munkába, melyek több munkába kerültek de kevés czédulát eredményeztek; ugyanis 9 hírlap 60 évfolyama 2783 czédulát adott, melyek nagyobb része a történelemre vonatkoznak. Miután ez év végével a Természettudományi Társulat számára készülő Könyvészetet bevégezem, a jövő évi szabad időm nagyrésztét ismét a repertórium munkálatokra fordíthatom és reménylem, hogy a történelmi rész 2-ik kötetéhez a hírlapokból kivonandó anyagot össze is állíthatom.

Bátorkodom tehát a Tekintetes Bizottsághoz azon alázatos kéréssel járulni: sziveskedjék a jövő évi költségvetésbe, a Repertórium történelmi részére, ismét 1500 frtot fölvenni.

Megkülönböztetett tisztelettel

A Tekintetes bizottságnak

kész szolgálja
Szinnyei József

A Magyar Tudományos Akadémia
Történettudományi Bizottsága
Budapesten”

Ms 798 / 162

MTA FŐTITKÁRI HATALÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. jan. 20.

„Tekintetes M. Tud. Akadémia
Főtitkári Hivatalához
Helyben

Gyászjelentés-gyűjteményem diplumaiból van szerencsém a M. Tudom. Akadémia levéltára számára 158 akadémiai halottnak (1832-1889-ből) 229 darab gyászjelentését átszolgáltatni azon megjegyzéssel, hogy ezek után az Almanachban történt hibákat következőképen kell kijavítani:

1855. gr. Teleki József és febr. 15.

[ö: 13 név]

*Megkülönböztetett tisztelettel
alázatos szolgálja
Szinnyei József*

Ms 798 / 163

MAGYAR SZINÉSZ EGYESÜLET KÖZPONTI IRODÁJÁ-nak írt levél

Budapest, 1888. aug. 19.

„Sajnálattal kell tudatnom, hogy [...] a Kelemen László ünnepélyen nem vehetek részt.

*Tisztelettel
Id. Szinnyei József*

*A Magyar Színész-Egyesület
Közp. Irodájához
B. pest”*

Ms 798 / 164

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 13.

„Igen tisztelt Uram!

Örömmel olvastam a statisztikai hivatal által kiadott „Magyarországi Könyvtárak” című munkában az Ön által hazafiúi lelkesedéssel gyűjtött és közhasználatra megnyitott könyvtárának leírását [...]. Kérem sziveskedjék a begyűlt duplumokból a gyászjelentéseket 1848-49-ki nyomtatványokat, ponyvairodalmi termékeket, színházi lapokat és füzeteket sat. a mennyiben nálam hiányoznának, gyűjteményem gyarapítására átengedni [...].

*Tisztelettel
Szinnyei József
az egyetemi könyvtár
első őre*

*Magyary Kossa Samuel földbirtokos
Tápió-Szent-Márton”*

Ms 798 / 165

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 27.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 166

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 21.

[meghívást köszöni]

„[...] most itt szántom tollammal a papirost, csinálom a könyvet, hogy azzal is hasznat tegyek másoknak”

Ms 798 / 167

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 20.

[látogatását jelenti be]

Ms 798 / 168

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 9.

[látogatását jelenti be]

Ms 798 / 169

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 13.

[látogatását jelenti be]

Ms 798 / 170

MAGYARY KOSSA SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. aug. 24.

[látogatását jelenti be]

„Most érkeztem [...] Trefort temetésére [...]”

Ms 798 / 171

MAGYARY SZULPIC-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 30.

„[...] az érdekes iskolai programokat nagyon köszönöm [...] reménylem, mint a komáromi hírlapgyűjtemény, ezen gyűjteményem is teljes lesz.

Magyary Szulpicz gymn. tanár Komáromban”

Ms 798 / 172

MAGYARY SZULPIC-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 15.

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Oly sok akadálylyal kell küzdenem, hogy a komáromi színészettel tovább haladhassak, lépten-nyomon megakadok [...]. Már többször félbe akartam hagyni ezt a keserves munkát, de mindannyiszor találkozom oly buzgó ügybarátok segítségével mint kedves főtisztelendő ur [...]. Fogadja buzgalmáért hálás köszönetemet. [...] az ottani jegyzőkönyvekkel gyorsabban lehetett célzt érni és pontosabban.

Magyary Szulpicz gymn. tanár Komáromban”

Ms 798 / 173

MAGYARY SZULPIC-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 26.

„[...] becses és igen használható bő jegyzéke engem felette kellemesen lepott meg; mert ennyit nem vártam, nem reményltem [...]. Most kellene a komáromi színészet történetét folytatnom és eddig onnan egyetlen színlapot se kaptam azon korból [...] nem kapom a komáromi kalendáriumok Czuczor által szerkesztett példányait pedig [...] nyomtak belőle 120 ezer példányt!

Nem tudom előteremteni a két komáromi sugókönyvet (Játékszini Zsebkönyv. Kiadta Emődy Pál, Komárom, 1835. 8r. 16 lap és Magyar Játékszini Zsebkönyv. Komárom 1837. 16r. 32 lap Nyomt. belőle 390 példányt) mindkettőt említi Toldy [...]. Talán még sikerülni fog Önnek, mint írja a céhládák és padlások megszemelezésével nem várt eredményhez jutni. Adja Isten! [...]”

Ms 798 / 174

MAGYARY SZULPIC-nak írt levél

Budapest, 1886. jul. 18.

„A Komáromi Színészet 4. füzetét a partekhoz tettem. A Komáromi Lapok hiányzó számait még keresnem kell. A Magyar Írók Névtárát holnap adom sajtó alá [...].

Magyary Szulpicz urnak

Sz. Benedek-rendi áldozár és tanár

Komáromban”

Ms 798 / 175

MAIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. decz. 13.

[köszöni a küldött életrajzokat]

„Ifj. Maizner János egyetemi tanár Kolozsvár”

Ms 798 / 176

MAYER ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 15.

„Méltóságos Püspök Ur!

Legujabban a Komáromi magy. színészet történetén dolgozom [...] eddig két színházi zsebkönyvön kívül [...] még a 30-as évekből sem kaptam [...] pedig léteznek Toldy bibliographiája szerint, mely a Tudom. Tárbán közölve volt [...] minthogy Méltóságod rég óta gyűjti az ily apró nyomtatványokat, nagy szolgálatot tenne nekem, ha használat végett az 1837-ig megjelent komáromi, győri, esztergomi sugókönyveket és színlapokat nekem pár hétre is átengedné.

Dr. Mayer István püspök Esztergomban”

[gyászjelentéseket is kér]

Ms 798 / 177

MAYER ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 22.

[köszöni a „pártoló sorok”-at és a partecédulákat]

„[...] minden igyekezetemet oda irányítom, hogy gazdag gyűjteményét szaporítsam; én viszont kérem Méltóságodat, sziveskedjék az én gyűjteményemet is gyarapítani a beérkezett duplumokkal, tájékozásul van szerencsém gyűjteményemet részletezni, én ugyanis gyűjtök:

1. Partecédulákat ([...] van eddig 12,050 darabom)
2. 1848/9 mindenféle nyomtatványt (falragasz és proclamatio van circiter 2000)
3. Komáromi mindenféle nyomtatványt (Komáromi naptár van 50 darab)
4. Színészetre vonatkozó minden nyomtatványt (van közel 4000 színlapom, 100 sugókönyvem és 60-70 versem)
5. Hírlapprogrammokat (van circiter 2000 darabom)
6. Humoristikus naptárakat (van 100 darab)
7. Nagy naptárakat (van 100 és néhány kötet)
8. Könyvhirdetéseket (kevés van, csak most kezdtem)
9. Bibliográfiai könyvjegyzékeket (van 200 darabom)

10. *Ponyvairódmalmi termékeket 1848 előttiakat (néhány darab)*
  11. *Anthographokat; magyar írók leveleit (van közel 1000 darabom)*
  12. *Esketési és eljegyzési hirdetéseket (van circiter 300 darab)*
- [...]

Dr. Mayer István püspök-kanonok urnak Esztergomban”

Ms 798 / 178

MAYER ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 25.

[köszönőlevél küldeményért]

Ms 798 / 179

MAYER ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 17.

[érkezéséről / látogatásáról ír]

Ms 798 / 180

MAYER ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 16.

[köszöni a nagy csomagot]

Ms 798 / 181

MAJER M.-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 16.

[válaszlevél (érdeklődésre) és gyászjelentést kér]

„[...] növelje azzal is 50 ezerből álló gyűjteményemet [...].

Főtiszt. Majer M. urnak Gotthard”

Ms 798 / 182

MAJER M.-nek írt levél

Budapest, 1888. szept. 26.

[köszöni a rendkívül értékes 86 db partét]

Ms 798 / 183

MAKRAY SAROLTÁ-nak írt levél

Budapest, 1878. decz. 25.

„[...] az ajándékként küldött 1848/49. évi nyomtatványokat Xantus ur Ő Nagyságától hálás köszönettel vettem [...].

U. i.: Könyvtárunk érdekében [...] ha történetesen 1711. előtti magyar könyv vagy nyomtatvány akadna kezébe, azt velünk közölni szíveskedjék mert legujabban ezekre fordítottuk kiváló figyelmünket.

Nagys. Makray Sarolta urhölgynek Felpesten (Hunyad megye)”

Ms 798 / 184

MÁRKI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. jul. 17.

[együtt utazást javasol Horváth Döméhez Kecskemétre Dr. Márki J. egyetemi könyvtár-őrnek]

Ms 798 / 185

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1872. máj. 8.

[hírlapgyűjteményéről (keletkezési körülmény, előzmények, összetétel stb.) ír Tek. Márki Sándornak Nagy Váradon]

Ms 798 / 186

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1872. aug. 27.

„[...] látogasson meg [...] a városerdő mellett az Arena úton 25. számú saját házámban [...]. Tek. Márki Sándornak Sarkadon (Bihar megyében)

Kedves barátom!

Legyen szabad t. Önt így szólítanom miután úgy is egy cél felé törekszünk: nemzetünk homályba rejtett kincseit napfényrehozva azt a feledékenységétől megmentjük [...]. Kedves leveléből értesültem, hogy szünidejét igen jól és hasznosan töltötte legszebb életbölcsészet is az: ha a kellemest a hasznossal egyesítjük. Én a könyveket s azok czimeit nem gyűjtöm; ezt Önre és Ballagi Aladár urra hagyom, ki szintén e téren mozog, hanem érdeklődök olvasom majd a kész munkát [...].”

Ms 798 / 187

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 16.

„Most én belemerültem a Repertorium-írásba annyira, hogy közel vagyok a 25 ezer czédulához, átnéztem 1163 kötet folyóíratot, évkönyvet, nagy-naptárt sat, ez elég sok ezen choleras időben [...] de úgyszólván a lapokból mindenről, mi itt történik, még többet tud meg mint én, ki időm legnagyobb részét írással töltöm.

Tek. Márki Sándornak Sarkadon (Bihar megyében)”

Ms 798 / 188

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1878. nov. 1.

„[...] a „Szabadság” kimetszett részét, mely az Ön kritikáját hozza, köszönettel vettem. Mindenkor jól esik az embernek, ha az anyagi haszon mellett, mely elröppen, itt ott morális elismerésben is részesül, még pedig kétszeresen ha ez szakembertől származik. Azonban meg nem állhatom, hogy a cikk végső soraira megjegyzéseimet ide ne írjam: A felsorolt hibák megeshettek, ha minden könyvet nem kaptam kezemhez és a neveket és könyvek czimeit hibásan szerkesztett katalógusokból kellett átvennem; ez elkerülhetetlen lesz ezentúl is, csak a monographia írók és specialisták jöhetnek rá a hibákra és ott helyre is igazíthatják, éppen mint Ön tette. „A föl nem említett írók sora” ellen azonban alapos kifogásaim vannak: [...] „Még sok egyéb biharvármegyei szerzőről emlékezhetnék meg!” Kérjük ezek felsorolását pontos könyvészettel ha ide valók [...] „Legyünk egymás iránt igazságosak!” [...]

Most állítom össze jegyzeteimet külön lapokra a „Magyar írók névtára” szerint, eddig az A. betűvel körülbelül készen vagyok, közel 1000 hazai író működéséről van tudomásom, kiknek neve A-val kezdődik, nagyon lekötelezne Ön ha a biharmegyei írók közül az A. betűseket rövid jegyzetekkel nekem megküldené, hogy abból megíthessem mennyire lesz teljes gyűjteményem [...].

Nagyrabecsülöm, hogy Ön nem szünt meg a könyvészettel foglalkozni, s éppen ezért egyúttal sajnálom azt is, hogy a központtól meg kellett válnia.

Dr. Márki Sándor tanár Aradon”

Ms 798 / 189

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 12.

„[...] el vagyok foglalva, nem csak a könyvtárral, de mióta a Repertorium megjelent, nap nap után engem forgatnak nem a Repertoriumot és száz kérdésre kell felelnem.

Tek. Dr. Márki S. urnak főreáliskolai tanár Aradon”

[gyászjelentéseket és hírlapokat is kér]

Ms 798 / 190

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 29.

„Fogadja legszivesebb köszönetemet a nem reménylett gazdag küldeményért, most már Arad városa is képviselve van színi-gyűjteményemben; de ez csak az étvágyat ingerli többre, reménylem, hogy ha alkalma lesz, ismerősei körében még több hasonló színlapokat, sugókönyveket, úgy szintén gyászjelentéseket fog szerezni és nem feledkezik meg rólam.

Tek. Dr. Márki S. urnak főreáliskolai tanár Aradon”

Ms 798 / 191

MÁRKI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 1.

[egyéb levél]

Ms 798 / 192

MÁRMAROSI TÁROGATÓ KIADÓ-TULAJDONOSÁ-nak írt levél

Budapest, 1880. jan. 22.

[a Vasárnapi Újság éves hírlapkimutatásához kéri a „Mármarosi Tárogató” legújabb számát]

Ms 798 / 193

MAROSVÁSÁRHELYI KÖNYVTÁR-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 4.

[kérés (könyvrendelés)]

Ms 798 / 194-195

MATKOVICH TAMÁS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 5.

[Partecédulákat kér (Bold. Perlaky hagyatékát)]

„Matkovich Tamásnak h. ügyvéd urnak Győrött”

Ms 798 / 196

MATKOVICH TAMÁS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 10.

[köszönőlevél a partecédulákért]

„Matkovich Tamásnak h. ügyvéd urnak Győrött” [Iskolatársak voltak.]

Ms 798 / 197

MATKOVICH TAMÁS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 9.

[kérés (partékért)]

Ms 798 / 198

MATKOVICH TAMÁS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 26.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 199

MÁTRAY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1886. ápr. 12.

Életrajzi és bibl.-i adatokat kér.

„Mátray Lajos tanár Nagyszombat”

Ms 798 / 200

MAURER GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1888. ápr. 9.

[gyászjelentésgyűjtemény átengedését kéri]

„Maurer Gusztáv telekkönyvvezetőnek Kassán”

Ms 798 / 201

MAURER GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1888. máj. 11.

[köszönőlevél a 179 db átengedett gyászjelentésért és a gyűjtés folytatását kéri]

Ms 798 / 202

MAZUCH EDÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. nov. 29.

„Hírlapokat házon kívül nem adhatunk ki, mert a miniszteri rendelet tiltja.”

Ms 798 / 203

MEDGYASZAY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1877. szept. 3.

[szabadjegyet kér Komáromba hivatalos útra]

Ms 798 / 204

MEDGYASZAY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1878. szept. 11.

[szabadjegyet kér Komáromba hivatalos útra]

Ms 798 / 205

MELHÁNYÉ SZÁK LUIZÁ-nak írt levél

Budapest, 1887. nov. 29.

[információnyújtás]

Ms 798 / 206

MELHÁNYÉ SZÁK LUIZÁ-nak írt levél

Budapest, 1888. decz. 16.

[információnyújtás védegyletre vonatkozóan]

„[...] nagy irodalmunk van. Át kellene nézni az 1844-ben megjelent lapokat: Pesti Hírlapot, a három divatlapot sat.”

Ms 798 / 207

MELTZL HUGÓ-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 2.

„[...] a két fogas kérdésre, minden utánjárásom dacára se tudok megfelelni [...] temérdek jegyzeteim vannak, bizonyosan előfordul valahol a 2-3000 íven, de hol azt nem tudom, miután a rend nálam nem oly nagyszerű, mint én magam is óhajtanám; a magyar irodalomra vonatkozó tárczacikkek, kiállított apróságok ezerszámra vannak nálam elrakva, de rendezetlenül [...]. Petőfi-bibliographiámat is érdekesebbé tehettem volna, ha a Repertórium nem állott volna utamba, de 45 ezer czédulát sajtó alá rendezni és 3 szedőt napról napra kézirattal ellátni nem tréfa dolog. Annyi hasznát azonban mégis tettem az ügynek, hogy a Petőfi-re vonatkozó dolgok nagyrészt

egy csomóba szedtem és a további kutatást megkönnyítettem, ezenkívül vagy 8 költeményt adtam át a díszkiadás számára, melyek különben kimaradtak volna, mint ismeretlenek [...]. Mikor jelenik meg tiszt. tanár ur Petőfi-je?

Dr. Meltzl Hugó egyet. tanár Kolozsvárt

Ms 798 / 208

MELTZL HUGÓ-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 10.

[köszöni a küldött 2 Petőfi-dolgozatot]

„[...] én többet nem adhattam; ezt is P. Miklós barátom és lapja iránti szeretetből tettem, hogy fontosabb dolgaikat is elhanyagoltam miatta, de megnyugszom abban, hogy a rövid előszóban erre figyelmeztettem a közönséget és azonkívül szolgáltam más irányban is jelen munkámmal.

Dr. Meltzl Hugó egyet. tanár Kolozsvárt

Ms 798 / 209

MELTZL HUGÓ-nak írt levél

Budapest, 1877. máj. 4.

„[...] igen lekötöztetett azon kiváló figyelme, melylyel irodalmi napszámoskodásomat figyelemre méltatá és szegény (financialiter) hírlapirodalmunkat a külfölddel is megismerteté; sajnos én csak az által hálálhatom meg ezen szép igyekezetet, hogy kettőzött erővel haladok pályámon és ha a végcélhoz jutok elmondhatom: én is ember voltam, de azért nyom nélkül nem vesztetem el, mert egy porszemmel járultam a nagy épülethez.

Dr. Meltzl Hugó egyet. tanár Kolozsvárt

Ms 798 / 210

MELTZL HUGÓ-nak írt levél

Budapest, 1879. júl. 22.

„[...] gratulálok [...] Önnek a Petőfi-cultus megteremtőjének.

Dr. Meltzl Hugó egyet. tanár Beszterczén Erdély

Ms 798 / 211

MELTZL HUGÓ-nak írt levél

Budapest, 1881. máj. 29.

[válasz kérdésekre (spec.)]

„[...] jó lesz a „Tudománystár” „Tudományos Gyűjteményt” és „Új Magyar Muzeumot” átlapozni.

Dr. Meltzl Hugó egyet. tanár Beszterczén Erdély

Ms 798 / 212

MELTZL ED.(?)-nek írt levél

Budapest, 1881. decz.

*„[...] legnagyobb örömömre szolgál ha az Önök tudós „Kolozsvári Iskolá”-jába és a „socii operis”
cízmű lajstromba csekélységemet is besorolni méltóztatik.*

Dr. Meltzl Ed. egyetemi tanár Kolozsvárt”

Ms 798 / 213

MENDLICH ÁGOSTON-nak írt levél

Budapest, 1873. márcz. 26.

[a Falusi Prédikációk egy füzetét kéri a bécsi Világkiállításra]

Ms 798 / 214

MEROVITS (?)-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 19.

[más írása, Sz. aláírásával]

Ms 798 / 215

MERSICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. decz. 26.

*„A hírlapok pusztulnak, nemcsak a kérész-életűek, de oly tekintélyes lapok is, mint a győri „Ha-
zánk”. Nem tudtam eddig egy példányát fölteremteni Budapesten; igen lekötelezne Ön engem és
a tudós világot, ha egy teljes példányát (1846-1848.) megszerezne a N. Muzeum vagy Könyvtárunk
számára [...].*

Mersich József ügyvéd- és szerkesztő urnak Győrött”

Ms 798 / 216

MÉRY ETEL-nek írt levél

Budapest, 1881. szept. 17.

[győri színészetéről kér anyagot a győri múzeumból]

„Méry Etel urnak a győri muz. igazg.-jának Győrött”

Ms 798 / 217

MÉRY ETEL-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 11.

[köszönőlevél felvilágosításért, valamint partecédulákat kér]

„[...] ha már Komáromi színlapokat és sugókönyveket nem lelek, nagy segítségemre lenne a győri is [...].

Méry Etel urnak a győri muz. igazg.-jának Győrről”

Ms 798 / 218

MÉSZÁROS FLÓRIÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 9.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 219

MICHAELIS VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891. máj. 4.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 220

MIKÁR ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 9.

„A Honvédkönyvből szeretném, ha nevem ki nem maradna; én 1867-ben a pozsonyi honvédegylet választmányi tagja voltam; de 1869-ben a fővárosba költözvén, nagy elfoglaltságom miatt nem vehettem részt az itteni honvédegylet működésében, jóllehet tagjának tekintem magamat, mint 1849. komáromi kapituláns 103. honv. zászlóalji főhadnagy; azóta kiadtam 1848-49 naplómát is. Légy szíves tehát nevemet becses munkádba fölvenni [...].

N. Muzeum

Tek. Mikár Zsigmond urnak Budapest
nyug. honvédtiszt

Tisztelő barátod

Szinnyei József

a nemzeti muzeum hírlap-
könyvtárának őre”

Ms 798 / 221

MIKÁR ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891. okt. 24.

[kéri a Honvéd-Schematismust (előfizetne rá)]

Ms 798 / 222

MIKÁR ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 25.

[betegségre hivatkozva lemondja a gyűlésen való részvételt]

Ms 798 / 223

MILKOVICS ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1881. decz. 19.

[a komáromi színesztet történetéhez kér anyagot]

„Milkovics Zsigmond földbirtokos ur Szentmihályon”

Ms 798 / 224

MILKOVICS ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 23.

[egyéb levél]

Ms 798 / 225

MILKOVICS ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 19.

[egyéb levél]

Ms 798 / 226

MILKOVICS ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1889. aug. 31.

„Végtelenül örültem [...] érdekes levelének [...]; de más részt sajnáltam baklövéseimet, melyeket az egykorú Nemzeti Ujságból és Eötvös Károly cikkeiből merítettem, miután akkor azok ellen senki se szólalt fel és ő maga azt mondta nekem, hogy azokat Veszprém megye levéltárából írta ki [...] nem hiszek többet neki. Ezután az a célom, hogy reparáljam a hibákat, először is jövő közleményemben az 1836. megyei restauráció leírásánál, jegyzetben főlemlítem Kedves Urambátyám személyére vonatkozó helyreigazító adatokat, azután alkalmilag a többit is [...].

Milkovics Zsigmond földbirtokos ur Szentmihályon”

Ms 798 / 227

MINDSZENTHY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1880. febr. 20.

[válaszlevél]

„Még ezen év folytán megakarom írni a „Komáromi tudós társaság” történetét [...]”

Ms 798 / 228

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1873. júl. 14.

[egyéb levél]

„Mocsáry Antal földbirtokos Herkályon”

Ms 798 / 229

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1873. júl. 14.

[családi örökségről informálódás (Ferencz bátyánktól 1000 frt)]

Ms 798 / 230

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 27.

[köszönőlevél az örökség ügyintézéséért]

Ms 798 / 231

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 31.

[köszönőlevél az örökség ügyintézéséért]

Ms 798 / 232

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1878. decz. 5.

[elutasító köszönőlevél vendégségbe hívásért]

Ms 798 / 233

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1881. aug. 14.

[Sz. bejelentkezik Mocsáryhoz]

Ms 798 / 234

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 10.

[partecédulákat és színi nyomtatványokat kér]

Ms 798 / 235

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 23.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 236

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 8.

[válasz Mocsáry levelére]

„Még most sem értem teljesen, mi hathatott oly érzékenyen reád, naplómat olvasva [...] eddig senkinek se jutott eszébe azt rosszra vagy félre magyarázni. Mi tehát?

Minden ember úgy hat a közügyre a mint épen lehet, vagy tehetségéből telik; ezt tartottam mindig szem előtt és úgy viselkedem ezentúl is; te a mezey gazdasággal, én az irodalommal és annak előbbre vitelével; a hol épen szükségét látom, ott lépek föl [...]. Sokat írtam – azt mondják, hasznosat, a mire törekedtem is, – de sohase fölöslegesen vagy haszontalant. Szülővárosom beléletének, szokásainak megismertetését tűzvén ki egyik célomúl; ezen irányban a Naplójegyzetek nem egyedül állanak [...] nem is akarok naplójegyzeteimmel a nagy közönségre hatni, [...].

Hogy magamat kisebbítem általok, azt sem mondta senki, de nem is gondolta, annál kevésbé én magam; [...]. Még ha úgy is volna, én kicsinységemet mindig alá rendelem a közügynek.

A nyugalomba vonulás látszólag elég kényelmes dolog, de nem nekem, ki örökös írással, olvasással és tanulással töltöttem életemet; most is [...] a Magyar Írók Névtárát rendezem sajtó alá, melyet az Akademia ad ki, lesz 10 kötet, tehát még tíz évig nem szeretnék nyugalomba menni [...].”

Ms 798 / 237

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 14.

[parte-gyűjtésre kéri]

Ms 798 / 238

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 17.

[utazás elhalasztásáról ír]

Ms 798 / 239

MOCSÁRY ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 8.

[kocsit kér]

Ms 798 / 240

Özv. MOCSÁRY ANTALNÉ-nak írt levél

Budapest, 1890. jan. 17.

[részvétávirat Mocsáry Antal özvegyének]

Ms 798 / 241

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 8.

[látogatásáról informál]

„Mocsáry Jenő földbirt. Szabadhegyen”

Ms 798 / 242

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 31.

[fényképeket küld családjáról]

Ms 798 / 243

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 31.

[kér viszont-fotókat a családtól]

Ms 798 / 244

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1876. jun. 14.

[magánlevél]

Ms 798 / 245

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1876. jun. 28.

[magánlevél (látogatásról ír)]

Ms 798 / 246

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 25.

[partecédulákat kér]

Ms 798 / 247

MOCSÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 3.

[köszönőlevél a partékért]

Ms 798 / 248

MOCSÁRY OLGÁ-nak írt levél

Budapest, 1890.

[gratuláció házasságkötéshez]

Ms 798 / 249

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1873. febr. 22.

„Magyar írók albuma” cím alatt előfizetést hirdet Vutkovich Sándor Pozsonyban, a magyar írók életrajz-gyűjteményére, melyben a 15.-ik századtól kezdve felmerült írói tehetségek idősor szerint vannak felvéve s irodalmi jelentőségek szerint méltatva. A mű sajtó alatt van s 20-25 ívre terjed – előfizetési ára 2 frt, szerzőhöz Pozsony, Dunautcza 129 sz. küldendő. A mű april hóban jelen meg. (Ellenőr. 1873. febr. 18. 40. sz.)

Kérem ígért lapokat!

Sz.

Tekintetes Moenich Károly urnak

Székesfejérvárott

Ms 798 / 250

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1874. apr. 28.

„Ezer a gondom, ezer a bajom, nem elég hogy a Petőfi bibliographiát a kolozsvári Történeti Lapok számára bevégeztem, az egész vagy 15 számba való s most közlik; a Tudományos Repertorium első ívét is most nyomják; ez óriási munka, még a correcturát is magamra vállaltam, 32 hasáb aprónyomás, csupa cím és szám. Ilyen 80 ívet registerekkel együtt nyomda alá rendezni! Hanem érdeklől olvastam az Ön életrajzi naptárát is a Székesfej. Figyelőben [...] vennék. Ha az Oettinger Moniteur des Dates nálam levő füzetét óhajtja bírni és kiegészíteni olcsón adom vagy becserélem, mert én nem folytatom.”

Ms 798 / 251

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. márcz. 29.

„Kedves Moenich ur, tisztelt barátom!

Itt küldöm a két Szinnyei munkálatainak jegyzékét, összeszedtem pontosan a mit írtam, többet nem találtam, azt hiszem a jegyzék teljes, használja Ön a mint jónak látja. [...] igen érdekes lenne, ha Ön az álnevekről külön gyűjteményt szerezne magának, én már megkezdtém, majd kicserélhetjük adatainkat.

Isten Önnel,

öleli

barátja

Szinnyei József

Tek. Moenich Károly urnak városi levéltárnok Székesfehérvárott”

Ms 798 / 252

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 798 / 253

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. jan. 17.

„[...] a Magyar írók napjai mikor jelennek meg?”

Ms 798 / 254

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1876. febr. 20.

„Kedves barátom!

Én és fiam megtettük a magunkét, a mit a szerkesztőség beleszólt tudósításunkba és törölt arról mi nem tehetünk; de annyit írhatok, hogy a könyv és kegyed működése itt a fővárosban kiváló figyelmet keltett, mert szóval is sokat mondtam felvilágosításképp, erre nagy szükség volt miután Vutkovicsnak itt igen rossz híre van. A Repertoriumból nem küldhettem példányt, mert a rendelkezésemre adottakat a legfontosabb helyekre szétosztottam, várok még néhányat az első Önnel küldöm. Legyen szives a Névtárból egyet küldeni, papírossal átszőve kötetem, hogy jegyzeteimmel bővíthessem.”

Ms 798 / 255

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 12.

[információt kér székesfehérvári lapok vonatkozásában]

Ms 798 / 256

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. decz. 28.

„Miután Petrik által értesültem, hogy Ön részéről készül számomra valami meglepetés, nagy érdeklődéssel várom. Legújabbán a színi dolgokon kívül a gyászjelentések [...] gyűjtésére adtam magamat [...]” [Kéri, hogy küldjön neki.]

Ms 798 / 257

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 19.

[hírlapkimutatáshoz kér Székesfehérvári hírlap-számokat]

Ms 798 / 258

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 24.

[hírlapkimutatáshoz kér Székesfehérvári hírlap-számokat]

Ms 798 / 259

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1887. máj. 18.

[fiairól (Józsi, Otmár) ír]

„[...] gyártom a könyveket, írom a cikkeket (Urambátyámban Don José név alatt) [...] a Fővár. Lapokban megjelent „Könyvtári emlékek” cz. [...]. Most írom az írók életrajzát és szerkesztem a Nemzeti zsebkönyvet. Ma holnap végkép áttesznek a hírlapkönyvtárhoz a Muzeumba, de nem spiritusba [...]. A parteczedula-gyűjteményem 44 300 számból áll.”

Ms 798 / 260

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 14.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 261

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 13. (4429/228.)

„Kedves barátom!

Valóban már nem a régi matematikai pontossággal írom válaszaikat, de ennek is meg van a maga oka foka; mert bizony könnyebb a szép rózsák között sétálni, mint ily veszekedett munkát végezni, mint én szoktam. Bizony nagy fába vágtam a bicskám. [...] 30 ezer író! Kezdem már magam is elhinni, hogy vagyunk ennyien; miután felét kihagyom (ezek jegyzéke s a följegyzett adatok róluk nálam megvan).

Miután neked most egyáltalában semmi dolgod, elővehetnéd a régi s újabb fejevári írókat és azok jegyzékét betűrendbe szedve, tartsd előtted és írogasd nevöket egyenként külön-külön stempel-formát 8 rét lapocskákra á la blanquetten és kutasd a matrikulákban születésük, halálozásuk idejét és viselt dolgaikat a városi s megyei jegyzőkönyvekből és az illető családtagoktól, aztán küldözd el hozzám sorban, péld. Be - C. betűbeliket. A jegyzéket meg lehetne kezdeni a Horvát István-féle Fejérmegyei tudósokkal (Tudom. Gyűjtemény 1817. III. 86.) és a Hazánk s a Külföld 1865. 10. sz. borítékán levőkkel, meg a Vasárnapi Ujság 1865. 17. sz. aztán ha végig lapozod a Fejérvár és megye monographiáját, meg a fejevári lapokat, Schematismusokat, összeszedhetsz 300-at, ez csak 1%. Én pedig a fölfedezett új adatnál hűségesen idézem a nevedet. Vannak már ilyen embe-reim: Zalára Novák Mihály, Baranyára Darnai Kálmán, Erdély régi íróira Koncz Józsi, Beregre Lehoczky, Hevesre s egri egyház-megyére Kandra Kabos, Komáromra Gyulai Rezső, Pozsonyra Orbók Mór, Bács-Bodrogra Iványi István, Liptóra Csősz Imre sat. Nem sok, de valami ez is! Tehát segíts, ne csak az élőkkel, mert azok úgy is megélnek, de támaszd föl a halottakat.

Tisztel, ölel szerető barátod

Szinnyei József

Tek. Moenich Károly urnak

városi levéltárnok Székes-Fejérvár”

Ms 798 / 262

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 15.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 263

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

[válaszlevél]

Ms 798 / 264

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 265

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 266

MOENICH KÁROLY-nak írt levél

[köszönőlevél]

Ms 798 / 267

„MOHÁCS és VIDÉKE” KIADÓ-nak írt levél

Budapest, 1886.

[hírlapkimutatáshoz kér egy hírlapszámot]

Ms 798 / 268

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1881. szept. 13.

[színészeti információkat és dokumentumokat kér]

„Molnár György színigazgató urnak Aradon”

Ms 798 / 269

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1881. okt. 3.

[színlapokat kér]

„Becses művét megkaptam, [...] a komáromi színpadon szereplők jellemzéséhez forrásul is fogom használni [...] napokban várom az első füzetet [A Komáromi magy. szín. tört.], ha tervem sikerül 30 ívre is fölszaporodhatik, akkor bő tárgy- és névmutatót is írok hozzá.

Becses tanácsát egy nagy „színeszet története” megírásához köszönettel vettem, de ehhez bajosan lesz érkezésem, 52 éves vagyok és még nagy terveim vannak; azután megírtam a Főv. Lapokban nézeteimet a Színeszet története megírásáról az idén nyáron, mit a kassai Színeszeti Közlöny is átvett, ettől el nem térek, elég lesz ha a színművek bibliográfiáját, repertoriumát és a komáromi színeszet történetét bevégezhetem; gyűjteményemet pedig a lehetőleg teljessé igyekezem tenni.

Molnár György színigazgató urnak Aradon”

Ms 798 / 270

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 17.

„[...] Felkérem [...], miután nagy művét befejezte, azon színlapok, sugókönyvek, versek sat. átengedésére, melyeket Ön nélkülözhet, nekem pedig azok által valóban nagy szolgálatot tesz.

Molnár György színigazgató urnak Aradon”

[gyászjelentéseket is kér]

Ms 798 / 271

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 21.

„Kedves Molnár Ur!

Sietek becses levelére válaszolni, mert minden sora a lelkesültség és ügyszeretet lángoló bizonyossága, azért kedves az nekem; lennék bár Jupiter, hogy sujthatnám villámainmal azokat, kik kontarkodnak és az Ön érdemeit nem méltányolják, de így egy hajóban evezünk, a pusztába kiáltunk, szavunkra csak sakálok felelnek. Midőn cikkemet, a pályázat előtt múlt nyáron a Főv. Lapokba írtam, éppen azt vallottam mit Ön [...] én példával illusztráltam állításom igaz voltát és a komáromi színeszet történetét írtam meg, midőn kezemnél csak egy sugókönyv de egy színlap sem volt, azóta se kaptam. Megmutattam mit lehet tenni szorgalommal, kitartással egy 10-edrendű város színeszetével; hol van még Miskolcz, Eger, Székesfejérvár, Debreczen, Kolosvár, Marosvásárhely, Győr, Pest, Nagyvárád, Szeged sat. Én azonban vas következetességgel gyűjtöm

az anyagot és dolgozom míg a toll ki nem esik a kezemből. Igen szépen kérem azért küldje mielőbb a kilátásba helyezett gyűjteményt, mert abban meglehet művem egyik alapkövét fogom találni; ne fáradjon a jegyzékkel, a rendbeszedést elvégzem én is, van már vagy 3 ezer színlapom, száz sugókönyvem és 60-70 versem; [...]. Füzetemet úgy őrizze, hogy az nagy ritkaság; én az egész munkát ingyen írom a Komáromi Lapok számára, csak a külön lenyomatból néhány példányt kötöttem ki magamnak, ebből kaptam annyit, hogy jó embereimnek szolgálhattam vele, de már nincs példány se itt se ott, pedig keresik, csakhogy a nyilvános könyvtárakba eljutott, többivel nem törődöm [...].

Csak ne csüggedjen, bizzék jó csillagzatába, jó hírében, mely lépten nyomon követi s nem maradhat el a jutalom! Dolgozzunk azok számára, kik minket megértének.

Molnár György urnak

színművész

Aradon”

Ms 798 / 272

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 30.

[köszönőlevél a küldött 2 csomagért]

Ms 798 / 273

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 31. (2517/142.)

„Kedves barátom Uram!

[...] becses levele [...] minden sorát szent igazságnak tartom, de ha egyszer a XIX-dik homlokára tűzte a haladás címét, nem válogatva az eszközökben; ezen haladást piszkos uton teszi, zsidóskodik, kufárkodik, mitsem törődve az illem, szemérem és aesthetika szabályaival, zsebre dugja a pénzt [...] míg majd eljő a Kor Krisztusa, ki elűzi a zsidóskodó farizeusokat Thalia templomából is. Addig pedig mi csak dolgozzunk kedves barátom, természetesen nagy filozófiával, békétűréssel kell bírunk, hogy tehetetlenségünk érzetében ki ne fakadjunk ott és akkor, hol és mikor nem éppen célravezető! A küldött nyomtatványokat és kéziratokat úgy fogom rendezni, hogy azok lehetőleg együtt maradjanak és tartalmukról gyors áttekintést nyerhessek, mert nálam az idő pénz, a hol 13 ezer gyászjelentés, 5-6 ezer hírlapszám, 3-4 ezer színlap és több ezer más apró nyomtatvány van együtt, kell, hogy gyorsan megtaláljam azt a mit keresek; szokásból minden egyes darab hátlapjára írónnal ráírom kitől mikor kaptam és így el nem tévedhet, profán kezekbe nem jut; jó társaságba került, itt van az Egressy Gábor hagyatéka is; [...].

Kérem [...] ha éppen rám gondol, ki reggeltől estig közművelődésünk előmozdításán dolgozom, jusson eszébe gyűjteményem, tegyen pár szót érdekemben színészigazgató társainál és egyes

színészeknél [...] mert én ily porszemekből (színlap, sugókönyv, halotti jelentés, arczkép, emlékvér), kavicsokból építtek ha nem is palotát, de szerény emléket színművészetünk úttörő bajnokainak, legyen szellemüknek némi elismerésül.

Tek. Molnár György Színművész urnak

Aradon”

Ms 798 / 274

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 5.

[köszönőlevél]

„Ujlag meggyőződtem az Ön jó szívéről, tudtam hogy [...] többet fog tenni érdekemben mint a hogy szívem vágya óhajtja [...] én fő súlyt fektetek a kéziratokra, a mennyiben a régi színlapok és sugókönyvek ritkák, ezeket is olyanokul tekintem, de gyűjtöm az újakat is, hisz ezek is évek múltán régiekké és keresettekké válnak; Önnek valóban bámulatosan jól érzerke és tapintata van az ilyenek beszerzésénél; [...]. Mentsük meg a mit lehet, míg késő nem lesz!

Tek. Molnár György urnak Aradon”

Ms 798 / 275

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 15.

[köszönőlevél]

„[...] kívánom vezérelje az ég és művészetünk őrangyala vándorutain. Hisz minden ember élete tele van küzdelemmel, vágyaink elérhetlen célja után törünk, addig vagyunk boldogok, míg ezt tehetjük [...] köszönöm a szorgalmas gyűjtést, folytassa kérem, ha nem csurran csöppen, porszem alkotja a hegyet; sok jó emberem van, meglátszik gyűjteményemen; [...] építtek a meddig építhetnek számunkra is emléket, a mit az utókor mindenesetre becsülni fog [...].

Tek. Molnár György urnak Aradon”

Ms 798 / 276

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 28. (2550/175.)

[gratuláló levél]

Ms 798 / 277

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. jul. 8.

[a színészet történetéhez küldött anyagot köszöni meg]

Ms 798 / 278

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. aug. 18.

[köszöni a színészi emlékkönyvet]

Ms 798 / 279

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. aug. 31.

[Arad színészetének története megírására buzdítja]

„Egerben [...]. Már két hete másolgom [...] a megyei levéltárban a mult századi színészeti dolgokat. Nagy erdő ez a színészet, a fától nem látom az erdőt, de majd tisztásra jutok.”

Ms 798 / 280

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 2.

„[...] az éjjeli munka a szemek megerőltetését vonja maga után, [...] a mennyire lehet az esteli írást kerülöm, az olvasás nem oly ártalmas. Köszönöm előre is az aradi levéltárakból készülő másolatokat; minél többet gyűjtök, annál inkább meggyőződöm a specialis, helyi szini monografiák szükségességéről, okvetlenül meg kell előznie a nagy munkát oly művek megjelenésének, mint az enyém meg az Öné, különben a mű hézagos és hiányos lesz. A társadalmi élet, színpártolás, maecenasok törekvései, színpártolók fölemlítése, censura, a színészek belélete, naplóknak közlése sat. sat. elkerülhetlen [...]”

[szomorújelentéseket is kér:]

„[...] eddig birtokomban van 18,600 példány; ebből sokat használtam, sokaknak adtam felvilágosítást, útbaigazítást, ezen gyűjtemény betűrendbe rakva olyan mint egy Lexikon!”

Ms 798 / 281

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 7.

[egyéb levél]

Ms 798 / 282

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 25.

„[...] színész-arczkép és photographia küldeményeddel a színészi album alapját vetetted meg, most már ezeket is szedem [...].

A szomorújelentések gyűjtését te még nem tartod oly lényegesnek mint én, elmondok száz közül egy példát azok hasznosságát illusztrálva. A komáromi színészet történetében 1819-ben Jókai Mór atyja, kritikát írt, abban König Károlyról, komáromi fűszerkereskedőről megemlékezett; én csillag alatt megjegyeztem hogy az Csengery apja volt; Heinrich Gusztáv (Csengery veje) kritikájában megjegyzé, hogy én tévedtem, mert Csengerynek Ferencz volt az apja Károly pedig Ferencz testvére; nem tudtam mással igazolni magamat, mint a gyűjteményemben meglevő gyászjelentéssel.

Ezért gyűjtöm én a minden rangú és rendű parteczedulákat, de már száz meg száz alkalom kínálkozott arra, hogy nem reménylett felvilágosítást adhattam másoknak és magamnak is kitűnő szolgálatot nyújtottak ezen fekete szélű lapok.”

Ms 798 / 283

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 2.

„Minden gyűjtemény akkor válik igazán becsessé ha jelentékeny számra növekedik; Nekem többféle gyűjteményem van, ha rendbe szedem mind, számszerint is kimutatom, van a többi közt színésznőkhöz írt üdvözlő vers színes papíron száznál több sat. sat.

A mit Bánóczyról írtál, az tudva van előttem, de az ő híresztelése csak [...] mások elijesztése akar lenni, hogy ő aztán kénye kedve szerint beseperhesse az aranyakat, de ebben csalódik, miután eddig ő csalta a Kisfaludy Társaságot, nem bíznak benne.”

Ms 798 / 284

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 11.

„Greguss [a magyar Shakespeare irodalmat írta meg; esztéta egyet. tanár volt] talán jobbat is írhatott volna, vagy éppen azért nem írt jobbat, mert a Kisfaludy Társaság titkára volt és megbíztak benne, talán már akkor a halálos betegség csírája elnyomta benne a jobb tehetséget?”

Ms 798 / 285

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 17.

„Kedves barátom!

F. hó 15-kén kelt becses soraidból azt olvasom ki, hogy Te rettenetesen meghasonlottál a világgal, ezt én nem csodálom, mert bizony mostohán bánták veled az emberek, érdemeidet kellőleg nem méltányolták, sokan vannak kik csekélyebb tehetséggel bizony többre vitték, mint te. Mi ennek az oka? Talán éppen igyekezeted, szorgalmad, ez csak az irigységet szaporítja és ellenségeket szerez. Boldog középszerűség! mondták már apáink; [...]. Sok minden kell, hogy az élet klappoljon, összevágjon; önmegtagadás, nyugodt vérmérséklet, a kor szelleméhez alkalmazkodás, hogy ne mondjam csuszás mászás, de még inkább, hogy beletalálja magát kiki helyzetébe és a gunyhóból paradicsomot tudjon varázsolni. Te talán azt képezed, az emberek mind oly boldogok a mint látod őket örömtől fénylő arczczal, ez csak palástolása a valódi bajnak [...]. Légy nyugodt és ne zúgolódjál a sors ellen.”

Ms 798 / 286

MOLNÁR GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1882. decz. 21.

„Azt írod, hogy művedben megemlékezel rólam, ez rám nézve mindig kitüntetés lesz, de ugyan mikép? Kíváncsi vagyok, mert az én életem hasonló a vakondokéhoz, mely földalatt dolgozik, vagy mint a moly, a könyvek belsejét rágom, nem veszem észbe, hogy ez meg életgyökeremet rágja, de csak hadd rágja!

1854-1869- ig laktam Pozsonyban

Molnár György színművész Aradon”

Ms 798 / 287

MOLNÁR NÁNDORNÉ, BARCZA JOZEFÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. jul. 19.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 288

MÜNICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1881. ápr. 2.

„Kedves barátom!

[...] 30 éve kereslek kutatlak, hogy az elmúlt dicső napokról megemlékezzünk.

[...] én 1848-49-diki naplómat mind kinyomattam.

[...] légy szíves a mi közös barátunkkal Tapolcsányival emlékeidet visszaidézni és az 1848-49-ki eseményekről az ismert egyének, bár közhonvédek, megnevezésével jegyzeteket csinálni és küldd azt nekem meg, majd azokkal én kerek egészet csinállok és a Cserna cikkéhez függelékkül beküldöm a Vasárnapi Ujságba. Cserna buzdítására megkezdtem az „Arany könyv” szerkesztését, de

mily óriási munka az, elképzelheted ha nekem az akkori lapokból minden egyes fölemlítt honvéd nevét ki kell jegyezni és az illető zászlóaljhoz melyben szolgált czédulákra írnom. Ha nem végezhetném be a munkát [...] ezen munkálatom jó kézbe fog kerülni és valamikor a tervezett „Arany könyv” meg fog jelenni az általam gyűjtött följegyzések alapján.

Münich József urnak

„Grünwald és München” cég Nagyváradon”

Ms 798 / 289

MÜNICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 2.

[partecédulákat kér]

Ms 798 / 290

MÜNICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 18.

[köszönőlevél partecédulákért]

„[...] bámulatos erényt fejtettél ki a partecédulák gyűjtésében.

[...] az ország minden részéből nagy tömegben gyűlnek azok, így Marosvásárhelyről 912-öt, Kőrösről tegnap 265-öt kaptam [...].

[...] a gyűjtést talán Aradra, Szegedre, Debreczenre is kiterjeszthetnéd [...] de csak úgy, ha alkalmas, meghitt emberedre bízhatod, mert az oly nemes sport, melynek tudományos becsét nem mindenki érti, legtöbbben kinevetik az embert.”

Ms 798 / 291

MÜNICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 26.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 292

MÜNICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. szept. 3.

[látogatásáról tudósít]

Ms 798 / 293

MÜNICH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 5.

[újévi köszöntő]

Ms 798 / 294

MYSHOVSKY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 28.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 798 / 295

MYSHOVSKY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 11.

[köszönőlevél gyászjelentésekért]

Ms 798 / 296

NAGY IVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 31.

[régi színlapokat, sűgőkőnyveket és gyászjelentéseket kér a *Komáromi színészet történetéhez*]

„Kutatásaim közben szükségesnek tartottam a gyászjelentések (partecédulák) gyűjtését; tudom, hogy Nagyságod ezeket nagy munkája írásánál gyűjtötte; nem engedné-e át azokat részben vagy egészen és mily feltételek alatt? [...]

Becsés választ kérem és szives üdvözlettel maradtam

Nagyságodnak

kész szolgája
Szinnyei József

Nagyságos

Nagy Iván urnak

u. p. Nagy-Oroszi (Nógrád megye) Horpács-on”

Ms 798 / 297

NAGY IVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 13.

[partecédulákat kér]

Ms 798 / 298

NAGY IVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 7. (2488/113.)

„Tisztelt Nagyságos Uram!

Köszönöm az újabb küldeményt; sietek ugyan az ajándékot viszonzni, de most csak 75 darabot válogathattam ki, mert duplumaim Szentiványinál és Véghegyinél vannak, ha visszakérülnek ismét küldök egy csomót; kérem a mennyire lehetséges, folytassa a kiválogatást és a doublettek elküldését, gyűjteményem minél kiterjedtebb, annál érdekesebb [...].”

Ms 798 / 299

NAGY IVÁN-nak írt levél

Budapest, 1887. jan. 11. (3796/2.)

„Tisztelt Nagyságos Ur!

Szíves figyelmét és a följánlott szomorújelentéseket köszönöm, de kár volt a jegyzékkel vesződni, mert az nem lenne praktikus dolog, ha én 42 ezerből álló gyűjteményemből kijelölném a hiányzókat, ehhez legalább 40 csomagot kellene leemelnem, lapoznom, aztán a kijelöltekkel a berakásnál ugyanezt tenni; legjobb lesz, ha azokat mind elküldi s a berakásnál félre teszem a duplumokat és visszaküldöm, mellé csatolva viszonzásul legalább háromszor annyi válogatott partét; most a múlt évi nov. 13-ki csomagnál vagyok, pedig hátra van meg bold. Pauler Tivadar 1300-ból álló gyűjteménye; azért az 50 ezer duplumhoz nem is nyulok; ha tudtam volna, hogy még gyűjt, de most félreteszem az Önnek szántakat rendszeresen, rá írván példányomra, hogy már egyszer küldtem, nehogy duplumokkal terheljem; ez az én eljárásom. – Különös áramlatok vannak a Magyar Írók Életrajzára nézve; már a 8 kötetet devalváltam 4-re, most csak száraz adatokat kívánnak, tehát két kötetet, de én nem azért gyűjtöttem 30 esztendeig, hogy a Wurzbach művét használják azontúl is; egyébiránt meg kiadó sincs, ki a nyomdaköltséget elvállalja, tehát 15 év után is ott vagyunk a hol a mádi zsidó. Se baj, ha ez nem sült el, akkor az 1848-49-ki honvédek jegyzékét (Életr. és Negr.) készíttem el.

Nagy Iván urnak

Horpács

[...]”

Szíves üdvözléssel tisztelem

Szinnyei

Ms 798 / 300

NAGY IVÁN-nak írt levél

Budapest, 1887. jan. 25.

„Klönösen tisztelt Nagyságos Ur!

Mindenek előtt köszönöm a küldött 122 szomorújelentést [...]. A mi a M. írók életrajzára vonatkozó buzdítását illeti, szépen köszönöm és követem tanítását, az az félre téve minden más munkát, ennek élek ezentúl, annál is inkább, mert részvétellel győződtem meg arról, hogy legjelesebb íróink

is, mily szegénységgel küzdenek, midőn Horányi, Danielik és Wurzbach féle munkákat használnak, jobbnak hiányában, néha pedig az ezekből hibákkal átvett és bővített újabb életrajzokat. Szabó Károly Régi Magyar Régi Magyar Könyvtárában a mi benn van, az jó, de hol van a többi? Én az I. kötet megjelenésekor csak az egyetemi könyvtárból 20 unicumot ismertettem a Könyv-Szemlében. Most pedig az első életrajzoknál rakásba találok olyanokat, melyek a II. kötetből ki-maradtak, de nem keserítem az öreget. – Az az aránytalanság, igen nehéz dolog, ha Kónyi János-ról, kinek 18 önálló munkája jelent meg, csak annyit tudunk, hogy strázsamester volt, ez is a czimlapról olvasható! Acsády Sándor jogi íróról pedig, hogy ügyvéd volt, szintén műve czimlapjáról; 1854-ben még élt. Nincs meg a szomorújelentése? Télfy Ivánról pedig csak elő kell sorolni, hogy mi minden volt. – A Hasznos Multságok jegyzékét magam előtt tartom és ha előke-rülnek a hiányzó kötetek, küldöm, vagy írok.

Minden jót kívánva tisztelettel

maradtam

kész szolgálja

Szinnyei József

Nagyságos
Nagy Iván urnak
Horpács”

Ms 798 / 301

NAGY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 27.

[gyászjelentést kér]

„Tisztelt Nagyságos Ur!

Koczán Ferencz ur megtekintvén szomorújelentés gyűjteményemet, felbátorított jelen levelem írására s egyszersmint kérésre, ha ugyan Nagyságod törekvéseimet méltatva kegyes lesz azt gyűjteménye által gyarapítani. Gyűjteményem 20 ezer egyes példány parteczádulából és 10 ezer duplumból áll, szándékom ezen gyűjteményt szaporítani, a mit 383 jó emberem közreműködésének köszönhetek, igen nagy hálára kötelezne t. Nagyságod ha a gyűjteményéből a nálam hiányzókat átengedni kegyeskednék és továbbra is szives gyűjtésével elősegíteni méltóztatnék igyekezete-met.

Nagys. Nagy László földbirtokos Bölcskén”

Ms 798 / 302

NAGY MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1880. jan. 9.

[a „Magyar Hirmondó”-ra vonatkozó levél]

Ms 798 / 303

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 13.

[a Komáromi Színészet Klly.-ból küld egy példányt, hálából a nagy csomag színlapért, amit K. N. S. feleségétől kapott]

„[...] mindenesetre ritkaság, mert csak 100 példányban nyomták és sok munkámba került, vajon érdekes-e? Ez más kérdés.

K. Nagy Sándor ügyvéd urnak Nagyvárad”

Ms 798 / 304

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 30.

[K. Nagy S. jobbágyokról szóló munkáját – Sz. közbenjárására Szilágyi Sándornál, a Tört. Társ. titkáránál – kiadná az Akadémia]

Ms 798 / 305

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 18.

„[...] örülök a sikernek, az az a fél-sikernek, mert a munka megjelenése után lehet csak igazán örülni; nálunk minden könyvkiadás tementelen nehézséggel jár és áldozatot kíván [...]. „A jobbágyság történetéről” megemlékezett a Századok, azonban kitartás kívántatik minden munkához, az első siker a legnehezebb.”

Ms 798 / 306

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 24.

[köszönőlevél küldeményért]

„Mintha csak gondolatomat találtatok volna el, az apró nyomtatványok annyira beválnak egytől egyig gyűjteményembe.

Kivánságod szerint értekeztem Szilágyi urral a közlemény végett, az eredmény a következő: küld be a cikket [...] mint önálló cikk jelennék meg; az óvatosság nem árt, a mit felküldesz, abból legyen kezdednél másolat vagy fragmentum, mert ide oda vándorló kézirat mindenféle esélynek kivan téve.”

Ms 798 / 307

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 11.

„Kedves barátom!

Tudom türelmetlenül vártad levelemet, de ez a szerkesztői bizottság késik, aztán scrupulizál, végre nem fogadta el cikkedet így a mint van; commentárul ide zárom Szilágyi ur levelét. Ez azonban csak sarkaljon a munkára és kitartásra, mert bizony nehéz dolog ott a provincián köz-könyvtár nélkül dolgozni. Ha azonban könyvet akarsz innen a központból, akár az egyetemi könyvtárból, akár a Muzeumból, irassál hivatalos levelet egy oly országos intézet igazgatósága által, mely portomentességet élvez, talán a gymnasium; az kérje a kívánt munkát a nevezett könyvtárak igazgatóságától [...] úgy mindent megkaphatsz, még pedig portomentesen hivatalból, Te aztán ott térítvény mellett átveheted [...].

Tek. K. Nagy Sándor köz- és váltó ügyvéd Nagyváradon”

Ms 798 / 308

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 20.

[kísérőlevél a Komáromi színészet története 3. füzetéhez]

„[...] igen lekötelnél, ha a Biharban, most már mind a 3 füzetből kis kivonatos tárczát írnál, mert azt hiszem az egészről egy-két tárczát lehetne úgy írni, hogy a nagy közönség élvezetet találna benne [...]. A lapot akkor ha megjelent a közlemény küld el, hogy én is olvashassam [...].

Tek. K. Nagy Sándor köz- és váltó ügyvéd Nagyváradon”

Ms 798 / 309

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 9.

„Ha az ember pontosan akarja teljesíteni megbízatását és embertársai rendetlenek, maga is azzá válik.

Most az Írók Névtára iránt alkudozom, illetőleg az Akadémia alkudozik a könyvtárusokkal, kikkel colportiroztatni fogja. Ezen kívül a „Komárom 1848/49-ben” művem befejezésével vagyok elfoglalva. Ebből is küldök.

Áldjon meg benneteket a jó ég [...] ölel

hű barátod és bátyád

Szinnyei József

Nagys.

K. Nagy Sándor urnak

kir. ügyész

Nagyvárad”

Ms 798 / 310

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 23.

„Sietek legujabb munkámat neked megküldeni; [...] csak arra kérlek kiadóm nevében írjál egy kis tárczát ezen könyvről, mely 36 évi gyűjtés és 3 évi munka eredménye, az ottani lapban [...]”

Ms 798 / 311

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 14.

[köszönőlevél a könyvismertetésért]

„[...] örülök, ha az tetszéseket megnyerte, van-e ennél nagyobb jutalom az íróra nézve? Nincsen, nem is lehet, mert az anyagi jutalom, ha volna is, elpárolog, míg barátaink szeretete maradandó, kedves emlék!”

Ms 798 / 312

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1887. szept. 9.

„[...] Békésen Karacs Teréz országos hírű nevelőnőt és memoir-író is meglátogattam. [...] írom az évi jelentést a hírlapokról a miniszteriumhoz [...]”

Ms 798 / 313

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1887. okt. 7. (3899/105.)

„Kedves barátom Sándor!

Csak is arra kellett az a Nagyváradi, hogy azzal is bizonyítsam, mily közömbösek az emberek minden közügy iránt, ha csak húhóval nem történik. Fogadd köszönetemet!

Aztán ha pénzt ígérek lapért, úgy járok mint legujabban Boruth Elemérnével, ki a Zemplén 15 köteteért (még csak nem is teljes) 100 ftot kér!

Ha még 10 évig élek és csak ennyi hatalmam lesz, erőm se hagy el, még csodát teszek!”

Ms 798 / 314

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

[válasz kérdésre]

Ms 798 / 315

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1888. febr. 17.

„A Nemzetnek egy cikket adtam be tegnap „Irodalmi viszonyaink 1845- és 1888-ban” olvasd el, mert érdekelni fog.”

Ms 798 / 316

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 3.

„Kedves Barátom!

[...] Gratulálok ezen munkádhoz is. Mily boldog ember vagy te, ki a kellemest a hasznossal így tudod egyesíteni; mert hogy kellemes azon szép országrész beutazása s hasznos időtöltés azt te tudod legjobban és megmutatta sajtónk általános elismerése. Nem a finansziális hasznot tekintem, mert ez bizony szegény hazánk iczi-piczi irodalmából vajmi kevés, mégha csak morális értéket aratnál sokat becses irodalmi működéséből, de ezt is minél inkább devalválja az irigység, kicsinyeskedés és más hozzánk méltó személyeskedés. Mért nem születnél nagy nemzet fiának, bezzeg inkább megbecsülnének [...].

De szeretnék körötkben lenni [...], de mikor én is, mint a bolygó zsidó, örökös és nyugtalan vándorlásra vagyok kárhoztatva. Csak nem rég érkeztem haza; Beöthy Zsolt társaságában beutaztam a Szilágyságot és Erdély innenső részét (N. Károly-Tasnád-Zilah-Györcsön-Zsibó-Csucsá-Kolozsvár-Pusztakamarás-Szászváros-Maros-Németi-Déva) két hét alatt 11 helyen! F. hó 20-kán a Kéleti-Kárpátokba megyek Máramaros éjszaki részébe; [...].

Ismét egy szép munkát segített megírni a Nemzetségi Zsebkönyvet; a Heraldikai Társaság azonban csak mint választm. tagnak adott egy példányt, különben már elküldtem volna [...].

A nagy munkámat azonban szakadatlanul írom, a Magyar Írók Életrajzát értem; ki tudja megérem-e befejezését? [...] eddig közel ezer életrajzom van, csak Balogh 80!”

Ms 798 / 317

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1888. decz. 9.

[egyéb levél]

Ms 798 / 318

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889. szept. 15.

„A téli szemhártyagyulladásom és azután a mulasztottak pótlása foglalta el egész időmet, sőt megszibbasztotta régi utazási kedvemet. Most már az Írók életrajzát az ősszel igazán nyomatja az akadémia.

Még egy kis bűnt követtem el, pihenésül elő-elő vettem naplójegyzeteimet és a Komáromi Lapokban közlök abból igen naiv és talán csak helyi érdekű apróságot; gyermekkori emlékek, melyek megaranyozzák életemet, mint a leáldozó nap a hófedte hegycsúcsot.

Néhány külön nyomatot is készítettem, itt küldök egyet, félívekben, mert nem tudom mikor lesz belőle füzet vagy kötet?

Ha elfáradok a munkában, kis fiam cimbalom játékában gyönyörködöm; az a mélabús magyar zene leginkább megfelel kedélyemnek.

Nagyp. K. Nagy Sándor urnak

kir. alügyvéd

Nagyvárad”

Ms 798 / 319

K. NAGY SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 14. (4707/97.)

„Hova lett a matematikai pontosság!? F. hó 1. kelt kedves leveledre csak most válaszolok [...].

Az én dicséretemre nem szorultál már, midőn az egész ország dicsér! Folytasd, a mennyire egészséged engedi, de szentelj pár órát a szórakozásra is. Én már vén rabigába görnyedt napszámos vagyok; a munka nem hagy nyugodni; de azért ne hidd azt, mintha én hetenként legalább kétszer ne élvezném a jour-fixeket és ezzel járó kedélyeskedést, no meg a mindennapi kávéházi élet se marad el; de már fiam cimbalmozását munka közben hallgatom [...]. Mikor lesz ennek vége? A tegnapi gyűlésen kérdezte Gyulai: hány füzet lesz a munkám? Talán ötven mondtam neki találgatva, de lehet hatvan is; pedig azért az első kötetet (9 füzet) A. B. betűt májusig el akarom készíteni. 2500 íróval!

Nagyp. K. Nagy Sándor urnak

kir. alügyvéd

Nagyvárad”

Ms 798 / 320

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. júl. 13.

[köszönőlevél csomagért]

„Bocsásson meg, hogy őszig levelet nem írhatok, mert erre időm nincsen, folytonosan utazom, most Erdélyből jöttem, pár nap múlva Csabára, aztán Kolozsvárra, Dévára [...] a Keleti Kárpátokba [...] ismét Erdélybe, Dunántúlra s így tovább.”

Ms 798 / 321

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. aug. 31.

„Az ember tervez, de az soha se úgy történik, mint a hogy akarnók; [...] aradi utam elmaradt [...] azért ne csodálja ha hanyag vagyok a levelezésben és ígéretem beváltásában. A csomagot visszaküldöm; a ki azt összeírta, szorgalmat igen, de bibliogr. tehetséget nem mutat, mert a címek betűrendben (ugy a hogy) de nem könyvészeti következetességgel vannak összeírva, így Abelnél sat. se év, se hely se lapszám, másutt a nyomdász is ott van; álnevek belevegyítve (Arnotki) de nincsenek fölfejtve, d'Arsae után A szűz anyja, hírlapok, naptárak belekeverve; szóval nem kiadásra méltó mű. – [...] Az irodalmi téren nem megy simán semmi, bizonyítja ezt az én Életrajz-gyűjteményem, melyet az Akadémia még 1881-ben elfogadott, de meglehet az is, hogy örökre a fiókomnak dolgozom.

Tisztelettel jóakarója

Szinnyei József

Tek. Naményi Lajos

a „Bécsi biztosító társaság” hivatalnoka

Arad”

Ms 798 / 322

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. szept. 1.

[korrekció (előző levélhez)]

Ms 798 / 323

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. okt. 19.

„Igen neheztelek az aradiakra, mert miután reclamatioinknak sikere nem lévén, a polgármesterhez írtunk a hiányzó lapokért, az se tudta sikerre vezetni a dolgot. Krämer Volk!

Most ismét hiányzik az Aradi Közlöny 1887. 103. száma. Majd megbűnhődnek ezért magok az aradiak, kik itten használni akarják lapjainkat és nem kaphatják meg mert csonkák, kötetlenek!

Tek. Naményi Lajos

a „Bécsi biztosító társaság” hivatalnoka

Arad”

Ms 798 / 324

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1887. okt. 24. (3907/113.)

„Tisztelt Uram!

Gyermekes kívánság az, hogy egy könyvtári tisztviselő más számára könyvet vegyen ki, [...] nekem van közel 500 vidéki ismerősöm és ha mindegyik csak kétszer venné igénybe ezen szivességet, hova jutnék én? [...] nem is tehetném, a mint nem is tettem meg eddig senkinek. – Az egyetemi könyvtárból cautióval is lehet vidékre kivenni, természetesen protectió mellett, mert nem akarjuk hogy a fővárosi tudósok hátrányára vidékre vigyék szét a könyvtárt. Írjon tehát Szilágyi S. igazgatónak, beküldvén az 5 v. 10 frt cautiót és 2 frtot (szállító levél sat.) kiadásra; az első ha nem használja a könyvtárt, visszakapja s térítvényt küldenek arról, a másikat elszámolják; aztán ezen uton, említve a cautiót, kaphat mindég könyvet. A Muzeum és Akadémia könyvtárából egy itteni tanár vagy akadémikus közvetítésével, az az ha kiveszi az Ön számára, kaphat könyvet.

Tisztelettel

Tek. Naményi Lajos urnak
a „Bécsi biztosító társaság” hivatalnokának
Arad”

jóakarója
Szinnyei József

Ms 798 / 325

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél
Budapest, 1887. nov. 11.

[köszönőlevél a Jókai-Repertóriumért]

Ms 798 / 326

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél
Budapest, 1888. jan. 4.

[innen fordul a hangnem]

„[...] gratulálok, hogy az irod. tört. terén minél speciálisabb tárgyat ölel fel. [...] nagyszerű hivatás vár Önre, ha az aradi s aradmegyei írókat kultiválja, ott aztán teremthet sok újat. Csak most látom, mily kopár a vidéki irod. történet, ha csak nem lett valaki híressé, nem tudunk életéről semmit, ha vidéken született, vagy élt, de még ha híressé lett is mint Kónyi, csak annyit tudunk róla, hogy strazsamerster volt. Pedig ott vannak az anyakönyvek, rokonok, levéltárak és élő emberek! [...] Csak kutasson, írjon aradi életrajzokat és fejtse fel az álneveket, hasznos szolgálatot tesz az irodalomnak.”

Ms 798 / 327

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél
Budapest, 1888. jan. 29.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 328

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. máj. 29.

„A Nemzeti Zsebkönyv elég elismerésben részesül, a parteczdula hasznát is belátja már a közönség, de ez csak akkor hasznos, ha 50 ezer van belőle együtt! [...]

Helyi monografiák repertoriuma megjelent:

- Századok 1870. 89. 191. Nagy Ivántól,
- Századok 1870. 89. 191. Ipolyi Arnoldtól,
- Századok 1870. 565. 1872. 62. Harmath Károlytól.

De mindezt föltehetjük Ön a Századokban, melyet nem nélkülözhet, ha a tört. irodalommal foglalkozik [...].

Tek. Naményi Lajos urnak Arad

Tiszteli barátja
Szinnyei”

Ms 798 / 329

NAMÉNYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. aug. 6.

„Hellebrant fiatal ember, Gyulai Pál veje, a Philol. Közlöny belmunkatársa, tehát a kritikát az nem veszi fel.”

Ms 798 / 330

NÁTAFALUSY KORNÉL-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 29.

[kérés (premontreiekről megjelent művet kér a szerzőtől)]

„Dr. Nátafalusy Kornél urnak gymn. ig. Kassán”

Ms 798 / 331

NÁTAFALUSY KORNÉL-nak írt levél

Budapest, 1891. okt. 5.

[köszönőlevél a díszkiadásért]

Ms 798 / 332

NÉGYESY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890. febr. 21.

[köszönőlevél sajtóhibára figyelmeztetésért]

„Dr. Négyesy László főgymn. tanár Szolnok”

Ms 798 / 333

NEUSA EDÉ-nek írt levél

Budapest, 1887. márcz. 1.

[válaszlevél]

Ms 798 / 334

NEMES ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 3.

[információ nyújtás és gyászjelentés kérés]

Ms 798 / 335

NÉMETH ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1886. márcz. 8.

[válaszlevél]

„Szívesen értesítem, hogy Halmosy Endre „Telekkönyvi rendtartás” című 1876-ban megjelent műve sem a Muzeumi sem az egyetemi könyvtárban nem létezik. Legjobb lenne ez ügyben magához a szerzőhöz kérdést intézni.

Tek.

Németh Antal urnak

kir. törvényszéki bíró Nagy-Kikindán

Tisztelettel

Szinnyei József
az egyetemi könyvtár
első őrre”

Ms 798 / 336

NÉMETHY LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1889. szept. 17.

[köszönőlevél]

„[...] Köszönöm [...] kedves ajándékokat és már is mohón áttanulmányoztam az A. betűt, találtam is újat és helyreigazítani valót.

Némethy Lajos urnak

esztergom-megyei áldozó pap

és plébános

Esztergom

Fájdalom a M. Liont 1887 óta még a Muzeumba se küldik!”

Ms 798 / 337

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. febr. 23.

[köszönőlevél hírlapokért]

„A történeti társaság tagjai közé a legközelebbi márcziusi választmányi gyűlésben felvételük és a Századok f. év januártól járnak fog Önnek [...].

A repertóriumba valókat köszönettel vettem és kérem további tudósítását, ha lehet külön papírszeleten.

Tek. Neumann Lajos Tivadar urnak Arad”

[névváltoztatás, később Naményi Lajos]

Ms 798 / 338

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 11.

[köszönőlevél partecédulákért]

„[...] begyűlt eddig brutto 80 ezer parte, ebből 40,000 példány vált be!

A mi a Századok repertóriumát és betűrendes indexét illeti, ez valóban sokaknak óhajta, de már egy ily füzet megjelent, mely azonban hiányos, rossz, de ez egy jobbnak útját elvágta.

Az irodalomtörténeti társulatnak sokat ártott a Ráth György ur által tervezett Bibliografiai társaság bukása, de ha eljő az ideje, megírom. A Figyelő Repertoriumát láttam, átvizsgáltam és azt minden tekintetben kitűnőnek találtam. Gratulálok! Nem így az „Alföld” Repertoriumát; egy könyv lett volna melyet használni véltem hírlaprepertoriumhoz és ez is cserben hagyott. Tehát még Szöllőssy ur is így cselekszik, ez a praktikus ember impraktikus dolgot csinál?

Tek. Neumann Lajos Tivadar urnak Arad”

Ms 798 / 339

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 6.

„[...] említett irodalomtörténeti társulat csak tervben volt a megszűnni akaró Könyv-Szemle helyett, de miután az életre támadt, amaz elmúlt.

A Repertoriumot, melyet a Századokhoz akar készíteni, csak Dr. Márki ur ajánlhatja legjobban, mert ő itt nagy tekintélynek örvend, de hogy elfogadják-e az más kérdés, miután egy már van.

A Muzeumi könyvtárnál levő vagy akárhol betöltendő díjnoki állás nagy nehézséggel jár, mert arra már az ember életében, mint az éhes farkasok, sokan lesnek, várnak [...]. Könyvtárakhoz bejutni merő véletlenség. Csak az én példámat hozom fel. Mikor a „Hungaria” biztosító bank Pozsonyban megbukott és a Nemzeti biztosító társaság itten alakult, ez amazt elnyelte s vele néhány tisztviselőit is; így jutottam 1869. máj. 1-én Pestre. Ekkor Romer apát úr pártfogása mellett a Repertoriumot az akadémia kiadásra elfogadván, éppen Toldyval, ki akkor az egyetemi könyvtár direktora volt, értekezvén a Repertorium ügyében, jelenti, hogy az egyik könyvtár tiszt (ki cautió pénzekkel nem tudott leszámolni) nem jött el a hazájából. „Kit tegyek helyébe?” „Akár engemet”, mondtam. (A Nemzeti éppen liquidált.) „De ily szerény hivatalt 600 frtal és semmi mellékessel csak nem fogad el?” „Elfogadom” – mondtam és pár nap múlva beléptem új hivatalomba. Így vált hasznomra a Schvindler-korszak.

Tek. Neumann Lajos Tivadar urnak
biztosítási hivatalnok Arad”

Ms 798 / 340

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. szept. 29.

[válasz kérdésre, valamint köszöni a jókívánságokat]

Ms 798 / 341

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 11.

„Kedves fiatal barátom!

Abból a Hadi-Lapból [...] szeretném, ha a jelzett 9-dik számot nekem átengedné; én viszonzásul „Terv egy magyar írók névtárához” füzetemet küldöm el, melyben a magyar bibliographia történetét írtam le [...].

Az Írók Névtára jó stádiumban van, valószínűleg a télen megkezdhetem illetőleg folytathatom. A hírlap-könyvtár ügye is előbbre megy, ha ugyan Szapáry nem törli!

Tek. Neumann Lajos Tivadar urnak
biztosítási hivatalnok Arad”

Ms 798 / 342

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 17.

„Tisztelt fiatal barátom!

Mint szives soraiból megértettem, Ön foglalkozik azon munkával, melyet Seiler ur múlt évi, Mar-kival nála tett látogatásomkor nekem ígért volt, de az se baj, mert jó kézben van most is, csak kérem barátomat ne scartirozzon, majd én ha oda jutok átnézem és azután jelöljük ki az eldoban-dót, tehát tegyen félre mindent még ha 2 vagy több példányban van is meg valami. Erre kérem tisztelettel Seiler urat is. [...] a most bevégezett munkámból „Komárom 1848-49-ben” szolgállok neki is egy tisztelet példánnyal. Önnek pedig szívesen elküldeném a „Tervet a Magyar Irók Névtárá-hoz”, de csak egy példányom van és 20 nyomtatott, talán már unicumává vált, de azért ezt is el-küldöm, ha Ön a fönnt kéréteket és Hadi Lapokat hozzám küldi.

Neumann Lajos Tivadar Arad”

Ms 798 / 343

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 2.

„Könyvem pár hét alatt kikerül a sajtó alól. Várva várom a hirlap sat. gyűjtemény eredményét, a Hadi Lapokat sat.”

Ms 798 / 344

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 25.

„Köszönöm a Hírlapirodalmunk számára küldött lapokat, tárczacikkeket és parteczedulákat [...]. Rettenetesen sok a dolgom, azért jelen levelem is rövid lesz. Az aradi lapokat nem küldhetjük, mert azt tiltja a szabály, de Aradra aradi lapot küldeni = kutba vizet önteni! [...] a „Terv egy Irók Névtárához” füzetet nem küldhetem, mert még arra szükségem van. Az idei Vasárnap. Ujság Hír-lapirodalmából nem nyomtattak fölös példányt, én se birom azt! – 1848/49-ki naplójegyzetemet küldöm, komolyan olvassa el és akkor írjon róla, mert az számár beszéd, hogy magamat tolom az előtérbe; éppen az az érdeme, hogy nem csinált-napló, s azt az ellenségem se foghatja reá, hogy hatásvadászásért utolagosan írtam; annak éppen az ellenkezője áll, nem lévén az nyilvánosság elé szánva; már pedig csak az ily naplónak van becse, nem az utóbb gyártottaknak. Hogy szemé-lyemet előtérbe toltam ennek is meg van a maga haszna, mint a legcsekélyebbnek látszó pletyká-nak és lárifarinak [...]. Megjő mindennek a maga ideje s csak az sajnálandó, hogy egyáltalában nem bírnak több ily közvetlen naplóval, a temérdek csataleírások mellett!”

Ms 798 / 345

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1887. ápr. 25.

„Ismertetéseit [...] jegyezze fel a Repert. számára.
[...] szegény Seiler is meghalt! Mi történik gyűjteményével?”

Az aradi lapokkal sok bajunk van, a reclamált számokat nem küldik, csonka, nem köttethetjük. Az ottani alispánsághoz kellene írnom, de hiszem Ön is elintézi barátságosan; Olvasta-e a Főv. Lapok ápr. 10. és 11. számaiban? Könyvtári emlékeimet és az Urambátyám utolsó számában A táblabíró krónikás adomámat?”

Ms 798 / 346

NEUMANN LAJOS TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1887. máj. 12.

Tisztelt fiatal barátom!

Köszönöm szives közbenjárását és várom a lapokat, de szomorú állapot az, ha az aradi lapokat, a legujabbakat is csonkán köttetlen kell hagynunk az országos hírlap-könyvtárban, vagy annyi ambitiojuk sincs az ottani kiadók- és szerkesztőknek, hogy teljesen bírja az ország fő könyvtára lapjaikat? Csak is ők segíthetnének ezen, még pedig könnyű szerrel, egy kis hirdetés, vagy utánjárással. – [...]

Rengeteg sokat ír Ön, vigyázzon az egészségére, mert hosszú az élet, örök a sír!

Neumann Lajos Tivadar urnak

„Duna” biztosító társaságnál Arad”

Ms 798 / 347

NOSZLOPY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1887. decz. 10.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 348

NOSZLOPY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1887. decz. 26.

Köszönőlevél.

„Tisztelt Aljegyző Ur!

Szines levele kapcsában küldött könyvét köszönettel vettem; [...] hasznát veszem az életrajzoknál, mert abban sok érdekes irod. történeti adat van, azért hűségesen fogom idézni az illető helyeken. Az életrajzok szépen haladnak, de az akadémia – jöllehet fölvelt ismét 1400 frtot budgetében reá – késik a kiadással; se baj annál gyorsabban jelenik meg, csak hogy a régi terjedelemtől (nyolcz 50 íves kötet, melynek mutatvány ívét X kötés alatt küldöm) elállottam és lesz 4 kötet 20,000 író életrajzával. –

Ne restelje azért becses életrajzát, egyformaságért, az ide mellékelt lapra írni, az önállóan megjelent munkáinak évét és nyomt. helyét is kitenni, cikkeire nézve tessék hivatkozni: mely évben és lapban jelentek azok meg? Álneveit is ha voltak, tessék följegyezni.

Tekintetes

Noszlopy Tivadar urnak m. H. aljegyző Kaposvár”

Ms 798 / 349

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 12.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„[...] Most tudtam meg Bálintffy Bálint úrtól, hogy Ön a zalavármegyei írókkal tüzetesen foglalkozik; ne vegye tehát rossz néven, ha kérem közreműködését munkámnál, egyelőre a fönnt nevezett Balogh Alajos életrajzát kérném, mert ez sürgős; aztán a következőket is bezárólag a C. betűig [...] az egyes előttem ismeretlen adatoknál az illető életrajz végén T. Uraságod szives közlését fölemlítem [...].

N. Muzeum

Tekintetes

Novák Mihály urnak

Andráshida

Zala-Egerszeg”

Tisztelettel

kész szolgálja

Szinnyei József

Ms 798 / 350

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 19. (4363/162.)

„Igen tisztelt Uram!

Meglepő szivessége, mert valóban ritkán történik az, hogy valaki jegyzeteit vagy segítségét felajánlja, engem igen kellemesen leptek meg. Többeket ismerek, kik külön körben foglalkoznak az írók életrajzával és ez helyes; mert egy város vagy megye íróinak életrajz-gyűjteményében föl kell venni minden apróságot a mi azok életrajzára, vagy irod. működésükre vonatkozik; én is a teljességre törekszem, de némely megszorítással úgy hogy az irogatóknál mond hassak valamit róluk; mert ha nincsen életrajzom és csak azt tudom az illetőről, hogy péld. Andaházy Iván novellákat írt a Zala-megyébe vagy Ács Ferencz a Képes Családi Lapokba verseket írt, így nem vehetem föl; ilyen kimaradt az A. betűből 526, ez nem humbug, mert nálam megvan mindegyiknek czédulája és az indexben neve; azonban ha az illetőnek életrajzát és munkálatainak jegyzékét a lap és évszám kitételével bírom, akkor besorozom, ha csak lehetséges, mert a hely és idővel igen kell gaz-

dálkodnom, mert a munka befejezését, sőt a Pótlékkötetet is meg akarom élni. Mindenesetre kivételt is lehet tenni s némely szempontból a jelentéktelenek közül is egyiket másikat bevettem; ezt fogom tenni a zalaiakkal. Igen szépen kérem tehát, a köszönettel vett jegyzék szerint, kérje be azon uraktól életrajzukat és munkálataik jegyzékét (a mint lehet a hírlap és év kitételével, napi lapoknál a számot is kérem); kinek életrajza megjelent jól, elég a lapra, vagy könyvre hivatkozni s azt pótolni. [...] Bayer József (a bajai származású,) beküldte önéletrajzát, úgy Bátorfi is; ezen ismerősömre, sőt barátomra többször tetszik hivatkozni; azonban itt az a bökkenő, hogy a mire kértem, arra nem felelt; saját életrajzát, mai napig sem egészítette ki. Különös az is, hogy Wajdits ur lev. lapomat visszaküldte keresztül írva: „az illető urat nem ismerem” (azt hiszem Bálintffy [...] azóta beküldte életrajzát), [...].

Szivességét előre is köszönöm és segítségével azt hiszem jobban lesznek a zalai írók munkámban képviselve, mint a hogyan eddig voltak.

Tek. Novák Mihály urnak
elemi népiskolai tanító Andrásida”

Ms 798 / 351

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 24.

„Köszönöm a küldött előízelítőt; reményem, hogy a zalaiak mind berukkolnak; tegnap imprimáltam a III. füzetet Balogh Pálí (csak Balogh van benne 56) X kötés alatt küldöm a 10 blanquettát; bocsánat a késedelemért, de nem volt se éjjelem se nappalom.

Tek. Novák Mihály urnak
elemi népiskolai tanító Andrásida”

Ms 798 / 352

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 28.

„Tisztelt Uram!

Szives sorait és buzgalmát igen köszönöm; de mindenekelőtt kettőről kell Önt fölvilágosítanom: 1. Az élő írókról lehetőleg sajátkezűleg írt önéletrajzot kívánok, 2. ezen önéletrajz minél bővebb, annál jobb, mert abból én sokkal kényelmesebben kiválogathatom azt, a mi nekem való, sőt a jelentéktelen íróról v. írogatóról is lehet, ha nem is jeles, de fölemlíthető életrajzot készíteni.

Miután a III. füzet ma jelent meg és az Balogh Pálí terjed, Balassa Benő kimaradt és majd 4-5 év múlva, önéletrajza után, a pótlékkötetbe veszem föl. Ismételten kérem, tessék az illetőket figyelmeztetni, hogy önálló munkáiknál, úgy czikkeiknél is az évet és helyet (hírlapot v. folyóiratot) a hol azok megjelentek, írják a cikk mellé pontosan, nagyobb hírlapoknál a számot is, különben a följegyzés használhatatlanná vagy homályossá válik; minek is közöljek fölfödözhetlen dolgot. Ez áll az álnevekre nézve is. – Sürgősebb önéletrajzok: Baranyay Eleké, Bánfi Alajosé (mi volt a neve

azelőtt, tessék a névmagyarosításokat is tudtomra adni, a zavar elkerülése végett), Balányi Tivadaré, Berényi Jenőé, Békefi Eleké [...] a nyomtatásban megjelent életrajzoknál kérem az illető életrajznak megjelenési helyét és idejét velem tudatni; ezen kívül az előknél nem fölösleges az önéletrajz is, mert ez hitelesebb, ha szerezni lehet! [...]

Fontos volna azon meghalt zalai írókra is kiterjeszteni becses figyelmét a kikről nem jelent meg életrajz, de a családtagoktól, vagy az illető egyház matrikulájából lehetne szül. halál. és egyéb adatot beszerezni; mert ezek különben a feledékenység homályában enyésznek el. Az ily életrajzok végén az előttem ismeretlen adat szives közlőjét megnevezem.

Szives közreműködését az I. kötetnél az előszóban szándékozom megköszönni; főlemlítem még az Ön életrajzában is.

Tek. Novák Mihály urnak
tanító
Andráshida”

Ms 798 / 353

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 11.

[köszönőlevél magyar írókhoz anyagért]

„[...] B. Tivadar saját életrajzát megtagadta. Az ily álszeméremnek, vagy szerénykedésnek egyáltalában nincsen értelme, ha már irod. munkálatainkkal a nyilvánosság elé lépünk; vagy talán azt akarja az író, hogy cikkei ne vegye figyelembe a közönség és utóbb se reflektáljon azokra? Ezt nem hiszem.

Tek. Novák Mihály urnak
tanító
Andráshida”

Ms 798 / 354

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 14.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 355

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. jun. 18.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 356

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 10.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 357

NOVÁK MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1891. aug. 24.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 358

NUBER SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. júl. 26.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 359

NUBER SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 12.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 360

NYÁRY ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 11.

[Sz. önéletrajzát és arcképét küldi]

*„Azon feledhetlen napok emlékét, melyeket Excellentiád nagyrabecsült társaságában, én és fiam
Alcsúton töltöttünk, mindenkor kegyelettel fogom megőrizni.*

*Igen megtisztelve érezném magamat ha a másik példány a Fenséges Főherczeg kegyes engedel-
mével, hódolatom jeléül azon könyvtárba helyeztetnék el, melyet egykor Alcsúton rendeztem.*

báró Nyáry Adolfnak, a főherczegi palota

főudvarmesterének

Alcsúton”

Ms 798 / 361

NYÁRY GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 5.

[partecédulákat kér]

Ms 798 / 362

NYÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1886. júl. 9.

[művet kér megvásárlásra]

Ms 798 / 363

NYÁRY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1889. okt. 6.

[Báró Nyáry Jenő (a főrendiház tagja stb.) pártfogását kéri Beöthy Zsolt részére a főtitkári választáskor (1889. okt. 14-én)]

Ms 798 / 364

NYIRŐ SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1877. ápr. 4.

[köszöni az 1848/49-es nyomtatványokat]

„Kérem a Tekintetes urat további szives közbenjárásáért, hogy ez által gyűjteményemet teljesebbé téve, megírhasam szabadságharcunk irodalomtörténetét.”

Ms 798 / 365

OLÁH GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 27.

„Munkámban a „Magyar írók élete és munkái”-ban több ízben használtam „Magyarország Közegészségügyi Statisztikája” cz. munkáját az orvosok életr. adataira nézve, idéztem is hűségesen, de oly gyakran kell azt használnom, hogy megszerzését szükségesnek tartom; hiában kerestem azt antiquariusoknál, nyújtson tehát módot, hogyan juthatok a nevezett munka birtokába.”

Ms 798 / 366

OMPOLYI MÁTRAY ERNŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 6.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 798 / 367

ORBÓK MÓR-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 18.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 798 / 368

ORBÓK MÓR-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 17. (4362/161.)

„Igen tisztelt Tanár Ur!

*Bocsásson meg, ha becses levelére csak most válaszolok, az még januar 20. érkezett kezemhez [...] de [...] véletlenül a nem sürgősek (körülbelül 950 levél) közé került [...].
[...] hálás köszönettel fogadom az ígért életrajzokat [...].*

Orbók Mór

m. kir. állami tanítóképző rendes tanára

Pozsony”

Ms 798 / 369

ORBÓK MÓR-nak írt levél

Budapest, 1890. jul. 7. (4413/212.)

[köszönőlevél és a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 370

ORBÓK MÓR-nak írt levél

Budapest, 1890. jul. 14.

[köszönőlevél]

Ms 798 / 371

ORBÓK MÓR-nak írt levél

Budapest, 1891. jun. 7.

[válaszlevél]

Ms 798 / 372

ORTVAY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 10.

[partecédulákat kér]

Ms 798 / 373

ORTVAY TIVADAR-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 12.

„[...] szives ajánlatával igen megörvendeztetett [...].

[...] ma kaptam Dr. Lendvay barátomtól Pozsonyból egy nagy csomag parteczédulát melynek nagy része az ottani temetkezési egyesület 1871-81. évi duplumaiból került ki, [...]. Nagy hiányát érzem azonban a Nagyszombat-, Moson-, Nyitra-, Trencsin-, Sopron sat. városokból kikerült partéknak, [...] minden nyelvű és rangú gyászjelentéseket gyűjtök, csak magyarországiak legyenek, vagy hazai egyéneke vonatkozzanak [...].

A felhívásra nézve szíveskedjék bölcs belátása szerint cselekedni, talán általánosságban lehetne azt szerkeszteni személy megnevezése nélkül, tudományos czélt említve és a helyet hova bekértenek ott helyben a parteczédula példányok. Az illető lappéldányokat, melyekben esetleg a felhívás megjelenék, szeretném bírni!”

Ms 798 / 374

ÖREG JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 2.

[válaszlevél]

Ms 798 / 375

ÖRLEY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1903. decz. 2.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 376

ÖRLŐSY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1889. aug. 20. (4157/69.)

„Különösen tisztelt Szerkesztő Ur!

Sajnálattal kell értesítenem, hogy a kért lapokat nem lehet elküldenünk mert ezt szabályaink tiltják; ugyanis a fővárosi könyvtárakból a hírlapok a N. Muzeumban concentráltatván, csak ott találhatók azok fel, azért házon kívül nem adathatnak ki.

Tek. Szépfaludi Örlősy Ferencz urnak megyei levéltárnok és szerk.

Máramaros-Sziget”

Ms 798 / 377

PAIKOS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 7.

„Becsés munkáját a Kassai hely. hitv. egyház történetét szeretném bírni [...]”

Ms 798 / 378

PAKSI KÖZLÖNY KIADÓ-HIVATALÁ-nak írt levél

Budapest, 1884. jan. 22.

[a „Paksi Közlöny” legutóbbi számát kéri a Vasárnapi Újság éves hírlapkimutatásához]

Ms 798 / 379

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 19. (1721/54.)

„Igen tisztelt Tekintetes Ur!

Sámi barátom hitegetése bátorított fel jelen levelem írására; ugyanis ő azt állítja, hogy Tek. Ur nekem oly lapokat szándékozik küldeni, melyeket én még nem is láttam, – ez nagy szó, de azért lehetséges. [...] szeretném, ha azon lapokat mielőbb láthatnám [...].

Egyúttal más szivességre is vagyok bátor Tek. urat felkérni. Az Akademia engem megbízott a Tudom. Repertorium szerkesztésével [...] f. é. márcz. 18-tól mai napig 199-féle folyóirat, évkönyv és naptárból (699 évfolyam = 1155 kötet) 24,352 czédulát írtam s reményelem az I. osztálylyal október végéig elkészülök, s azt sajtó alá rendezhetem; addig azonban némi hiányt kell pótolnom: a „Magyar Polgár” Nagy Naptára I. és II. évfolyamát saját könyvtáramban birom [...] véleményem szerint ezen naptár beltartalmát tekintve, minden eddig megjelent naptárak közt legjobban van összeállítva, s maradandó becsűvel bír [...] ha [...] több évfolyama is megjelent, arra kérem [...] Tekintetes urat, sziveskedjék az 1871 sat. III. évfolyamát, használat végett – hogy a Repertoriumba felvehessem – csak egy hétre megküldeni [...].

Tek. K. Papp Miklós urnak, a „Magyar Polgár” szerkesztőjének

Kolozsvártt”

Ms 798 / 380

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1873. aug. 28.

„Különös az, hogy az életben igen sok egyénnel hozott össze a sors, s ezek közül az erdélyiekre emlékezem legkedvesebben, mert minden időben s mindegyiknél önzetlen szivességre s barátságra találtam; így Szabó Károly, Benedek Károly, Márkus János (Gyulafehérvár), bold. Baló Benjámin (Déva) Bárány Apór Károly, Bardócz Lajos s Ön mindannyian kedvesembereim; még itt Pesten is leginkább Nagy Miklóssal, Sámi Lajossal társalkodom, s ezek is erdélyiek.

[...] Szívesen veszem a múlt századbeli írott hírlapot s Autograph gyűjteményembe bármely írótól vagy államférfitől kéziratot, levelet vagy aláírást.

[...] Örmény hírlapom van közel 100 féle a Törökbirodalom minden részéből, ezen kívül a 12,000-nyi gyűjteményemben megvan a persa hivatalos lap s egy képes lap, a chinai hivatalos lap, melyet csak a mandarinok számára nyomtatnak 1000 éve, nem lehet rá praenumerálni, több japan, sanskrit, cherokes indus és kanakáz indus képes lap Honolulu-ból, van egy orosz Szibéria Irkutsk városából és a kis Portugálból 325 féle sat. – Igen kíváncsivá tett, Önnek „egy nagy hírlap könyvtár”-t illető megjegyzése, nem tudom elgondolni: mi lehet az, még a múlt évben írtam egy cikket: „Alapítsunk hírlap-könyvtárakat” s a Reformnak adtam, Rákosi a címet megváltoztatta, s kiadta „A mi hírlapjaink” címmel, mint vasárnapi tárczát (Reform 1872. jun. 2. 149. sz.), természetesen eredményre nem számítottam, de megtettem kötelességemet, a hírlapkönyvtár ugyan elmaradt, de én meg lettem könyvtárnok; ... [...]

Pesten az első szépirodalmi napilap a Hölgyfutár volt 1849. nov. 15-től.

Tek. K. Papp Miklós urnak, a „Magyar Polgár” szerkesztőjének
Kolozsvártt”

Ms 798 / 381

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 15.

[értesítés látogatásáról]

Ms 798 / 382

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 18.

[fotóját küldi]

„Szeretném ha Szabó Károly urat is otthon találhatnám.”

Ms 798 / 383

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. jan. 12.

„Családunkat súlyos csapás érte [...] egymásután két fiam halt el vörhenyben [...] legszebb reményeinket helyeztük bennök s a kérlelhetlen sors megirigylé örömeinket, megfoszta engem is a ki-tartó munkásság ösztönétől, megzsibbasztó erőmet, úgy, hogy alig vagyok képes gépileg a legszükségesebb hivatalos teendőimet végezni; ne csodáld tehát, ha az ígérttekkal késedelmeskedem, de ha majd az idő ezen nagy sebet is behegeszti, vagy csak némileg is enyhíti fájdalmam, helyre pótlom mulasztásomat.

[...] fájdalomunkra nélkülözi könyvtárunk az erdélyi lapokat, ha ígéretedre visszaemlékezel és oly jól megy a M. Polgár dolga, hogy egy példányt nélkülözhetesz, küldjél jan. 1-től az egyetemi könyvtár számára; egyúttal kíváncsian várom a Deák Farkas ur által is jelentett csomagot, valamint a hírlap-curiosumokról szóló tárczaczikket is!”

Ms 798 / 384

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. márcz. 23.

„Petőfi a magyar irodalomban” nagyban készül, [...] Greguss [...] szolgált jó tanácsokkal a díszkiadás tartalmának kefélynyomatát is pár nap alatt megkapom. Horváth Árpádtól pedig Petőfi összes költeményeinek (az eredeti kézirat után készült) időrendes jegyzékét kaptam meg; ennek folytán tervemet kissé megváltoztattam t.: Petőfi költeményeinek – nem a szerint a mint azok a nyomtatásban megjelentek, hanem azon időrendben a mint általa irattak – fogom jegyzékét adni, még pedig a kritika, variánsok feltüntetése s a költő iránt való kegyeletről, de főképp azért is, hogy bármelyik kiadás birtokosa a kimutatást használhassa, s összehasonlítást tehessen, idézem a különböző kiadásokban levő költemények lapszámát [...].

[...] Gregussnak ismét adtam át két kiadatlan költeményt, tehát már hatot, megmondhatod Meltz urnak, hogy mégse teljes az a jegyzék az „Erdélyi Múzeum” 1-ső számában. „Petőfi a külföld irodalmában” külön cikkre marad, mert a nélkül is nagy lesz a közlemény.

Tisztelem Szabó Károly urat, úgyszintén Moldován, Hóry Béla, Ajtay, Hevessy urakat is.”

Ms 798 / 385

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. márcz. 29.

„Kedves barátom!

Nem tudom mire magyarázni hallgatásodat [...] talán nem is találod alkalmasnak hogy közöld munkámat; magam is úgy vélem: 9 sűrűn írott ív, bármily érdekes, a sok könyvészeti jegyzet és rövidítés miatt fárasztó lenne a nagy közönség számára; azért mégis szeretném tudni véleményedet.

Ha elveszett volna levelem, kérem ismét „Petőfi Versei 1842-1844. Pest, 1844” kiadását és Czipruslombok füzetkét használat végett; [...] Azt az ismeretlen Petőfi költemény leírását; Magy. Polgárt könyvtárunk számára [...].”

Ms 798 / 386

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 2.

„Itt küldöm a „Petőfi” első 1/3-ad részét „Itt az idő, most vagy soha!” Greguss látván a kéziratot, azt mondta rá „Csak egy ember van az országban, ki mindezt ily szorgalommal összetudja szedni s ily jól egybe állítani s annak a neve Szinnyei.” [...] nem lenne jó [...] külön lenyomatot is készíteni?? [...] a Tört. Lapok tisztelet példányát várom [...].

[...] nagyobb betűvel szeded a költemények és prózai művek címzeit, mint a zárjel közt levő idézeteket, a kétszer aláhúzott évszámokat kövéren, mert azon évben megjelent lapoknál nem idézem az évszámot, miután az magában értetődik.”

Ms 798 / 387

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 6.

„Itt van tehát a „Történeti Lapok” 1. száma 18 közleménynyel, [...] ez [...] nem lap kedves barátom, ez esemény! a történet-irodalom terén [...].

Te őszinte kritikát vársz tőlem? [...] Az initálékat végkép elhagynám, különösen azt a [...] T-t a borítékon; mióta a Petőfi initálékat megláttam, csak szépet szeretnék abból is látni vagy semmit. Itt küldöm „Petőfi”-ból az 1845 és 1846. évet.”

Ms 798 / 388

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 8.

„[...] megírom [...] az itteni jó és rossz véleményeket lapod felől.

Köszönöm a dicséretet, melyet lapodban felőlem közöltél;

Petőfi folytatása vasárnap megy, készen van, csak tisztáznom kell, de belefáradtam kissé a munkába, pihennem kell.”

Ms 798 / 389

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 11.

„Az „Ungar. Lloyd” apr. 8. 79. sz.-ban ez áll:

Theater, Kunst und Literatur: „Josef Szinnyei hat für die „Történeti Lapok” eine Biographie Petőfi’s geschrieben, in welcher von jeder einzelnen Arbeit Petőfi’s angegeben ist, wann und wo sie geschrieben wurde, wie auch wann und wo sie erschienen sei.” – Tegnap pedig bécsi német hírlapgyűjtőmtől kaptam levelet, írja, hogy két bécsi lapban olvasta az én működésemet, melyek szerint Petőfi biographiát írok a Történeti Lapok számára [...].

[...] nem csak a Te lapodban áll nevem „Szinnyei”-nek, még a Hon tegnap esti „könyvtár” cikkben is így figurálok s ezen vagy ilyesmin meg se botránkozunk [...] küldöm Petőfi-ból az 1847. évet [...].”

Ms 798 / 390

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 14.

„[...] egyik büszkeségem a Petőfi-bibliographia, a dicséreteket mit már is arattam, leírni szerenységem tiltja, hanem [...] azt tudatom veled, hogy tegnap Gyulai kijelenté, miszerint cikkem végett előfizet lapodra; adott pár kutatási irányt [...].

[...] tegnap szép vasárnapom volt, reggeltől estig kutatva öt becses Petőfi-reliquiára bukkantam, [...]. Ma Toldy figyelmeztetett egy kritikájára [...]. Hiszem hogy a munkám végén jőni fog egy „Pótlék” akkor lehet a sajtóhibákat is fölemlíteni.

Frankl (most Fraknói) volt nálam: „Az istenért nyomassuk ki azt a Repertoriumot mert én tegnap az oklevelek közt kutattam s oly becses dolgokat találtam, hogy vétek lenne egy napig is késni p. o. az Uj M. Siont [...] átkutattam, nem találtam a mit kerestem s a Repertorium czédulák segítségével pár percz alatt czélt értem.” képzeld erre mosolygós képemet s kézdörzsölésemet: „Én szolgálatjukra állok, hisz nem rajtam múlt, hogy az már eddig ki nem nyomtatott, hanem a systema, a tervrajz most is Toldynál hever.” – „Holnap délben összeülünk s holnap után lehet nyomtatni akárhogy, csak ki legyen nyomtatva.” [...] Talán ha felemlítem levéltáram kincseit, egy kártyára írt okmányt 1329-ből [...] egy magyar levelet 1599-ből [...] sehol nem közölve, – hamarabb jósz.

[...] azt is megtehetnéd, hogy megreszkírozz 10-10 példányt s a főszerkesztőknek küld el ha másért nem a tartalom közléséért, úgy néhány vidéki lapnak is [...].”

Ms 798 / 391

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 19.

„[...] különösen ajánlom a Figyelőt, ennek rendes rovata van „Hírlapi szemle” ebben elég jól és bőven ismertette az első számot, sőt erre válaszodat is megírhatnád nekik levélben.

Petőfi II. közlését az év közepén szakítád meg, ezzel veszt a becséből [...].

Egy vagy két nagyszerű tervem van, melynek egyikét keresztül vihetném annak daczára, hogy a Repertorium próbanyomatát tegnap vettem kezemhez [...] „Magyarország történeti naplója a 19-dik században” napról napra fölemlítve az eseményeket röviden, utalva azon könyvekre és lapokra a hol arról bővebben lehet olvasni; mit szólsz hozzá? [...] Ezután egy történeti naptár volna helyén, szintén lapodban, természetesen a forrás megnevezésével [...] ilyesmivel foglalkozik most Kerékgyártó ur, úgy hiszem szolgáltatna ahhoz anyagot vagy kéziratot.”

Ms 798 / 392

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. ápr. 27.

„Megindult tehát a háború „Századok” contra „Történeti Lapok” [...]. Az itteni historikusok mosolyognak Thaly kenyéririgységén „Mért nem nevezted el lapodat „Erdélyi Történeti Adattár”-nak? [...] A 4 .szám is megjött, a „Hírlapkönyvtárakról írt cikk igen alkalomszerű [...] iparmuzeumokat állítanak, míg könyvtárunkban kazalszámra van a hírlap bekötetlen; szeretem én őket azzal vexálni, hogy minden 2-3 hónapban megkérdezem: mikor rendezik már a hírlapokat? – „Majd esztendőre” felelik rendesen, de már 5-6 éve, hogy így discuralnak, borsószik a hátuk a rendezés gondolatától, hátha még azt a 14-16,000 kötet hírlapot mind be kellene szerezni. Éppen tegnap említte Frankl [Fraknói], hogy a Repert. előszavában a folyóiratok jegyzékénél az is kiteendő, hol találhatik ez vagy amaz a hírlap vagy folyóirat; képzelem hogy meg fog örülni a pesti kutató, ha egynémely tárgyban Kolozsvárra utasítottam [...]. A Petőfi díszkiadás a könyvkötőnél van 3-4 hét múlva árulják.”

Ms 798 / 393

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. máj. 5.

„[...] én is osztozom elkeseredésedben, [...] hisz rajtam is megesett, [...]. Miután a Repertoriumon szakadatlanul másfélévet dolgoztam, mily lélekismeretessen és pontosan, azt te is képzelheted, most miután 2500 kötetet ideoda czipelve, azokból 44,614 czédulát leczimeztem, továbbá magamra vállaltam a nagy fáradsággal összeállított mű sajtó alá rendezését minden korrekturával együtt, most midőn 5-6 hó alatt annak I. kötete, a történelmi rész mindenféle tartalom- hely- és névmutatóval ellátva 44 íven, kilátásba van helyezve, hogy elkészül, s Fraknói ur az 1-ső kész ívet tegnap a tört. oszt. ülésén beakarta mutatni; Horváth Mihály püspök oda nyilatkozott, hogy ő ellene fog szólni, mert nincs betű- vagy chronologiai rendben összeállítva, újra kell nyomtatni sat. Fraknói természetesen az ügyet elodázta, hogy a scandalumot elkerülje; igen valószínű, hogy még pár ívet kinyomatok, mert Fraknói a nyomtatás mellett van, talán az egész is megfog jelenni; de hogyan legyen az embernek kedve tovább dolgozni ha ily basáskodással kell küzdeni [...]. H. Püspök az ívet felsem metszette s csak az első lapról felületesen ítélhetett, nem gondolta meg azt hogy nekem a Széchenyi Cathalogus Index Alter-ja szerint kellett eljárnom; talán személyes gyűlölség indította azon nyilatkozatra, mert Óváryt benem hozhatták az egyetemi könyvtárhoz vagy mert ő a Tört. Társ. elnöke s én merészkedem a Tört. Lapokba dolgozni; ilyesmi is lehetséges; node [...] ne íj ezen dolog felől semmit, mert a mily hatalmasak, ezt a keservesen megérdemelt száraz kenyeret is kiveszik a számból. Hidd el barátom, oly kedélyhangulatban vagyok, hogyha ma tréfából valaki annyi pénzzel megajándékozna, a mennyivel a M. Tud. Akadémiánál leróhatnám kötelezettségemet s kiválthatnám munkámat, a pénzt minden habozás nélkül arra fordítanám, s azon 12 rizma papirossal a május daczára befűttenék.”

Ms 798 / 394

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. máj. 28.

„[...] kívánságod szerint itt küldök kéziratos „Petőfi 1848.” és a Repertorium 2-dik ívét sajnálom, hogy erdélyi dolgokat nem küldhetek de úgy őrzik mint a sárkány a fiát, most nyomják a 6-dik ívet, az életrajzokat, ez már imposans, midőn p. o. Eötvösre vonatkozva 15 életrajz van idézve s így tovább [...]. Most készítem a II. osztályt, a hírlapok kivonatát s már is megakadtam: a Hon és Külföld és Nemz. Társalkodó teljes példányai egész Pesten nem kaphatók, lesz idő midőn a te hírlapkönyvtárba, hogy bemehessenek, szívesen fizetnek entrét csak készüljön el az egész Repertorium, addig pedig kívánok neked kitartást [...]”

Ms 798 / 395

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. jun. 10.

Köszönőlevél könyvekért és hírlapokért.

„Petőfi teljes kiadására nézve lenne nekem egy tervem, – melyet veled akarok közölni [...]. [...] hogyan tetszik a Repertorium kiállítása, most nyomják a 9-dik ívét, az „életrajzokat”. Itt küldöm Petőfiből az 1849-1853 éveket és pótléket 1848-hoz. A díszkiadás elkészült s ma v. holnap árulni fogják, érdekes lenne ha a Tört. Lapokból a jövő két számot megküldenéd az itteni főbb lapoknak, éppen a propos lenne s a lap jó híre neve terjedne. [...] fedeztem fel ismét egy 9 strófás költeményt Petőfitől a mely nem lesz a díszkiadásban, de erről ne szólj Meltzinek.”

Ms 798 / 396

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. jun. 11.

„Most hallom Mátraitól, hogy ő a M. Polgárban Petőfitől „A királyokhoz” és még vagy 5 vadabbnál vadabb költeményt közölt, akkor midőn a király Jeruzsálemben volt, érdekes volna kikutatni s az illető költemény czime után közleményembe írni, ha még nem késő, de az eredményről kérlek tudósíts bibliographiai pontossággal.”

Ms 798 / 397

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. jun. 20.

[Petőfi-dolgozatát küldi]

Ms 798 / 398

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. jun. 30.

„Küldöm ezúttal a „Petőfi” 72-77 lapját 1860-1861.”

Ms 798 / 399

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 9.

„[...] mult vasárnap a főhercegnél voltam Alcsúton és szavamat adtam hogy még e hó végén Alcsútra utazom s ott fogom könyvtárát rendezni, azonban minden héten egyszer bejöhettek Pestre az ő alkalmatosságán.

Dr. Meltzl ur írt a multkor [...] különösnek tűnik föl előttem azon megjegyzése, hogy nem használtam fel minden rendelkezésemre álló könyvet, ez olyan Collumbus-tojás féle mondat; szerettem volna én azt a cikket látni, a mely a Petőfi- bibliographiát az enyém előtt hozta volna, vajjon hány adatot közölt volna az, könnyű most neki [...].

[...] szóba jött a te hírlapkönyvtárad is, midőn az én hírlapgyűjteményemről áttértem a te tervedre [...].”

Ms 798 / 400

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 14.

„Itt küldöm „Petőfi”-ből az 1865-1869 éveket 81-85 lapokon s így ismét van két közleményed [...]. Itt nálunk nincs egyéb ujság, mint a mit a lapok hordanak szét, azt pedig te jobban tudod mint én, miután nekem nincs időm arra, hogy lapokat olvassak.”

Ms 798 / 401

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 24.

„Itt küldöm „Petőfi”-ből az 1870-73. éveket 85-87. lapokon, a végét jövő héten [...].”

Ms 798 / 402

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 29.

„Szombaton kora reggel utazom Józsi fiammal Alcsútra s miután ott huzamosan tartózkodom, talán egész oktoberig, igen el leszek zárva a világtól [...] meg kell elégednem a főherceg néhány hírlapjával és nem dúskálódhatom az egyetem, muzeum satöbbi szerkesztők hírlapkazlai közt, szánj meg tehát és küld

- 1. A Történeti Lapok számait Alcsútra [...] a „főhercegi kastélyba” czimezve.*
- 2. Azon „Muzeum” számát, mely telve van Petőfi közleményekkel, talán a juliusi [...].”*

Ms 798 / 403

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Alcsuth, 1874. júl. 4.

„[...] igen jól esett, hogy kedves lapodat kaptam először is e főúri magányban, hova a P. Naplón, Reformon, A Honon, Pester Lloydon és Pester Journalon kívül más lap nem jár, ez másnak sok is volna, de nekem kevés [...]. Bethlen grófné ő mltsága a főherczegné főudvarhölgye is szívesen olvassa [...].

[...] igen kellemesen töltöm időmet, mert a repertoriummal és más lélekölő munkával keveset fáradozom. Reggel 5 or. felkeleünk és fiammal a parkban sétálunk $\frac{1}{2}$ 7 or. reggeli; 8 or. munkához látunk a könyvtárban, 11 or. grande toilette. 12 or. ebéd a főherczegi asztalnál, kedélyes és magyaros szellemű társalgás, pipálás 2-ig. Ekkor jó a posta, levél és hírlapolvasás szobánkban és siesta 3-ig. 3-5 könyvtárban működünk. 5 – $\frac{1}{2}$ 7-ig apró foglalkozás visszavonultan lakásunkon. $\frac{1}{2}$ 7 or. vacsora a parkban a lombos fák alatt, a grófné, báró Nyáry, a nevelőnő társaságában. 7 után a nevelőnő családi körbe távozik, mi négyen sétálunk a parkban $\frac{1}{2}$ 9-ig. 9 or. általános lefekvés. Ez a napirendünk, hogy ily művelt és szellemdús körben jól folynak napjaink azt írnom se kell.”

Ms 798 / 404

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 25.

[egyéb levél]

Ms 798 / 405

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Alcsuth, 1874. aug. 24.

„[...] szept. 13-25 napokat Pesten töltjük mert akkor felfordult világ lesz itten, t.:i: lesz a környékben tábor, különben október elejéig itt vagyunk és várunk; hidd el, hogy hasonló magyaros vendégszeretemben csak úri házadnál részesültem; [...].

Tegnap vendégünk volt Szőgyényi fehérm. főispán ő excell. a főherczeg kalauzolt bennünket üvegházaiban és kertjében, bámultam széles ismereteit, mert nem csak arabs és a cigány nyelvet jól beszéli hanem a külföldi növények botanicus nevét is elősorolta és a növény tulajdonságait magyarázta. A honorarium végett úgyhiszem nem veszünk össze; fiam pedig meg majd többször is fog alkalmatlankodni [...].

[...] a szedők még itt se hagynak békét, tegnap kaptam a 27. és 28. íveket [...].

...Gyulai bosszúságára, még Petőfitől is fogsz olyan verset közölni a mi nem lesz a díszkiadásba [...] átadom neked „Buda várán ismét német zászló!” kezdetű verset, ismeretlen, hanem a díszkiadásban benn lesz, mire észbe veszik közölhedd, úgy egy elfeledett, emlékkönyvből írt versét is.”

Ms 798 / 406

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Alcsuth, 1874. szept. 20.

„Kedves barátom!

Minden hírlap elküldé referensét az alcsuthi ünnepélyre, csak a Magyar Polgár nem, fölcsaptam tehát én melléd hírlapi tudósítónak és vedd szívesen ezen néhány sort.”

Ms 798 / 407

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. okt. 3.

„Itthon vagyunk és te nem jöttél Alcsuthra, se baj esztendőre jul. végén ismét ott leszek, jöhetsz. Olvastam újabb nagyszerű terveidet, egyik szüli a másikat, csak aztán jól megkésztésd az ágát, a szépirodalmi napilapot értem; [...]. Alcsuthon hallottam a főkertésztől, hogy gróf Telekynél Koltón látta a Petőfi által teleírt falakat, nem lehetne azokból valamit leolvasni és közölni?

A Repertorium gőzerővel készül és ha a gépezetben valami baj nem történik október végére elkészül a 42 éves kötet.

Kivánok kitartást, béketűrést a többrendbeli nagy munkához [...].”

Ms 798 / 408

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. okt. 20.

„Megfogadtam, hogy míg a Repertorium kinyomatott 40 éve s kötetéhez a külön 30 ezer darab czédulára írt hely- és névmutató szintén ki nem lesz nyomtatva, nemcsak nem írok senkinek, de még nem is beszélek senkihez, kivéven a hol azért megfizetnek. [...] most az egyszer legyőztél és félretéve minden fogadást három leveledre s egy levélkédre íme válaszolok.

[...] hálátlan a mi közönségünk, akkor áldoz a jeles emlékszozára mikor már azok rég meghaltak s így semmi hasznuk belőle [...] boldog azon ember, ki nem szorult a nagy tömeg kegyelmére, hanem megél a maga emberségéből is, aztán zsebre rakja a dicséreteket és bámultatja magát.

[...] én azonban erkölcsileg kényszerítve vagyok az én Repertoriumom első kötetét mielőbb szárnyra bocsátani, mást nem tehetek, [...].”

Ms 798 / 409

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. decz. 2.

„Itt a Repertorium! Fogadd szívesen. Kérlek baráti szeretettel, csapj egy kis lármát először a hírek között, azután nyomd le az előszót a M. Polgár tárcájában mert az Toldy szerint irodalomtörténeti értekezés és oly specialis zamatú a milyent még közönségünk nem olvashatott eddig, mert a hírlapirodalom-történetek és repertoriumok történetét és bibliographiáját tárgyalja; [...] Érdekemben van, [...] hogy ez a 700 példány elkeljen és az Akademia ne veszítse el kedvét, hanem a további köteteket is kinyomattassa [...].”

Ms 798 / 410

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1874. decz. 14.

[Petőfi-honoráriumát kéri]

„Most már készítem a Repert. II. kötetét [...].”

Ms 798 / 411

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1875. jan. 15.

„A Repertorium megdicsérését igen köszönöm; sokat ér az, ha oly elterjedt lapban, mint a „M. Polgár” ismertetik.

Igen szépen kérek küldj X boríték alatt de posta fordultával az idei Székelyföld-ből, M. Vásárhely [...] egy-egy számot 1875-ből, – és ha lenne ujdonat új lap, abból is kérek, mert a Vasárnapi Ujság 4-dik számában jönni fog a kimutatás. Ha megszűntek volna, arról is tudósíts.”

Ms 798 / 412

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1875. máj. 4.

„Végre megérkezett az „első őri” kineveztetésem, már fel is esküdtem s az egyetemi könyvtár új épületében elfoglaltam első emeleti négy szobából álló lakásomat [Reáltanoda u.]; fizetésem 1500 frt és minden 5 év után 100 frt pótlék; így már csak valahogyan megélünk.”

Ms 798 / 413

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 7.

[egyéb levél]

Ms 798 / 414

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1875. szept. 6. (1881/40.)

„[...] ne mulaszt el az okmányok közlésénél azt kitenni, kinél van az eredeti, [...] mennyire emeli ez a közlöttek becsét és hitelességét te legjobban tudod.

Itt küldöm Petőfi egyetlen proclamációját, melyet [...] az egykorú lapok meg se említették, tehát nagybecsű és igen ritka, közöld a „Magyar Polgár”-ban, hanem kis bevezetéssel, mint ama lázas kor egyik tanújelét, Petőfi ereklyét sat. mert másképp becsuknak, ha nem mered ott, közöld a „Tört. Lapok”-ban. Szeretném [...]. Ha egyúttal kis felhívást tennél közzé, hogy én az 1848/9. évi nyomtatványokat azért gyűjtöm, mert Szabadságharcunk teljes bibliographiáját – „de nem bibliáját se bibliothékáját” vigyázz a sajtóhibákra, – megírni szándékom; [...] azért a ki nélkülözheti küldje hozzám az azon körbeli nyomtatványokat, [...]”

Ms 798 / 415

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1876. febr. 9.

„Kedves Miklós!

Itt küldöm a Repertorium II. kötetét, fogadd szívesen, többet nem írok róla, ott az előszó, jól tennéd ha ezt is lenyomatnád a Polgárban egy kis ajánlattal kísérve. Egy évi munka; elég egy embertől ennyi úgy mellékesen.

Már az I. kötetből alig van több száz példánynál!”

Ms 798 / 416

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1876. ápr. 8.

[köszönőlevél]

„Itt küldöm Címjegyzékem 1. kötetét, hat heti munkának azt hiszem elég ez is, ha még a nyomtatást is beleérted.”

Ms 798 / 417

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1876. szept. 12.

„Gratulálok neked a hírlapkönyvtárhoz – erről ezentúl nem szabad megfélekednünk egyik levélünkben sem [...]”

Éppen ma interpelláltam Ompolyit: járjon kezemre hogy én az Esztergom és Vácvidéki Lapok idei teljes példányait használatra megkapjam t.: Aigner Figyelője számára írom a repertoriumot

és semmiféle fővárosi könyvtárban nincsen teljes idei példány; – de neki sincs, még a kiadó sem bír teljes példánnyal – nincs és nincs. Mit szólsz ehhez?”

Ms 798 / 418

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1876. okt. 11.

„[...] sietek válaszzal [...] hogy megdicsérjelek mint a Hölgyfutár tehetséges és erőteljes apját. A hírlap-könyvtár dicső dolog, megmutattam előbbi leveledet Fraknóinak, annyira elszégyelte magát, hogy most nyakrafőre köttetik a lapokat, de nem érnek utól, mert oly nagy intézetnek soha se lesznek teljes hírlappéldányai, ezt csak magános ember completirozhatja.”

Ms 798 / 419

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1877. ápr. 7.

„Kedves barátom!

Végre hosszas buvárkodás – gyűjtés – és utánjárással összeállítottam az 1848-49-diki hírlapok- és folyóiratoknak könyvészeti jegyzékét; a Vasárnapi Ujságban 1865-ben megjelent cikkemet ezzel helyreigazítva teljessé tettem, megállapítottam, hogy nálunk akkor 85 hírlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven, megírtam azt is, mindegyikből mikor jelent meg az első és utolsó szám, s mikor szünetelt a lap [...] nyugodt lelkiismerettel vittem Fraknóinak, hogy nyomassa ki a Könyv Szemle jövő füzetében, ennél már többet nem tud fölhozni magyar ember! – Hazaérkezvén kezembe veszem a Hölgyfutárt s annak apró hírei közt, első a mi szemembe tünt: megjelent még a Székelyföldön „Brassói Magyar Ujság”, Köpe János szerkesztette. Ördögöd van neked vagy mi; miután erről sem én, se b. Apór, de még Szabó Károly se tudott semmit is.

Szabó Károlynak írtam már ez ügyben és más tárgyban is összesen három levelet de nem kapok tőle választ. Legjobb ha a forráshoz fordulok és felkérek írd meg körülményesen (ha a lapot nem küldheted el), alapos-e ezen híred és honnan merítetted, ha a lapot ismered, írd le számát, datumát, alakját sat.

[...] visszatérve cikkemre, ajánlom azt neked, mint az „első magyar hírlap-könyvtár” alapítójának, sokat okulhatsz a bevezetésből is; [...].”

Ms 798 / 420

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1877. máj. 8.

„[...] ismered a gyűjtő szenvedélyét, én gyermekkoromban a színlapokat gyűjtöttem, ezt elpusztították, míg én tót szón voltam Nyitrán; aztán a színházi zsebkönyveket szedtem össze sok fáradtsággal [...] 1862-től azonban a gyűjtést elhanyagoltam, de ragaszkodtam hozzájuk mindaddig;

azonban ha neked tetszik megválnok tőlök [...]. Horváth Mihály Magyarország történelmét az új kiadásban 8 kötetben ohajtanám birni de köttetlen, ha ezt nem küldheted itt szerzem meg, de akkor a zsebkönyvek darabjéért 1 ftot számítva küldj 22 ftot s én a gyűjteményt elküldöm [...]. Nemzeti Játékszíni Zsebkönyvek 1838-ra [...] 1868.”

Ms 798 / 421

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1877. júl. 18.

„Itt küldöm az ígért füzetet, jó hasznát veszed hírlap-könyvtárad körül, említsd meg lapodban, sőt a bevezetést (az irónnal bekerített) közölhetnéd is, elég érdekes arra. [...] Magyar színészet története (Honművész 1837. 28-37, 41-48 számokban).”

Ms 798 / 422

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1878. febr. 20.

[az „Összehasonlító irodalomtörténeti lapok” előző évi folyamát kéri]

Ms 798 / 423

K. PAPP MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1879. decz. 28.

[részvétnyilvánítás K. P.M. édesanyja halálára]

Ms 798 / 424

PAULER GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1877. ápr. 30.

[köszönőlevél (ifj. Sz. J. írása) 1848-49-es nyomtatványokért]

„Dr. Pauler Gyula az orsz. levéltár ig. Budán a várban”

Ms 798 / 425

PAULER GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1886.

„Mikor jelent meg a Nemzetben Bánk bánról írt czikke?”

Ms 798 / 426-427 (Két számon az egy levél.)

PÁZMÁNY-KÖR VÁLASZTMÁNYÁ-nak írt levél

Budapest, 1877. decz. 4.

„A „Magyar írók leveleire” szóló 3 frt előfizetési összeg tisztelettel visszaküldetik miután a mű megjelenése bizonytalan időre elhalasztott.

Idősb Szinnyei József

Pázmány-Kör (gymnasiumi önképzőkör) választmányának Nagyszombat”

Ms 798 / 428

PENTELEI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1880. márcz. 28.

[Beöthy „Ország-Világ”-jához cikkírássra kéri fel, mert B. Olaszországban „mulat”]

Ms 798 / 429

PETZEK VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 14.

[gyászjelentést kér (duplum cserét) gyűjtőtől]

„Petzek Viktor Veszprém”

Ms 798 / 430

PETZHOLD, JULIUS-nak írt levél

Budapest, 1878. ápr. 7.

[német nyelvű levél ifj. Sz. J. írásával Sz. aláírásával, külföldi ismertetést kér a Matematikai és termermészettudományi bibliográfiáról]

„Dr. Petzhold, Julius

Hofrath, Bibliothekar Dresden”

Ms 798 / 431

PETZHOLD, JULIUS-nak írt levél

Budapest, 1878. okt. 6.

[német nyelvű levél ifj. Sz. J. írásával – küldik a kötetet és ismertetőjét]

Ms 798 / 432

PODHÁJECZKY RÓBERT-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 15.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 433

POKORNY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1872. ápr. 27.

[az „Ipoly” c. lapból kér egy számot a szerkesztőtől]

„[...] részint gyűjteményem kiegészítése, részint a Vasárnapi Ujságban közölni szokott hírlap-könyvészetben való felemlítése végett.”

Ms 798 / 434

POLÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 23.

[a Ferber-család történetéhez kér információt]

„40,200 gyászjelentést gyűjtöttem [...].

[...] én „Ferber” családi nevemet 1848-ban változtattam „Szinnyei”-re.”

Ms 798 / 435

POLÁNYI GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. jul. 4.

[köszönőlevél, gyászjelentést kér]

„A Polányi családra vonatkozót se a Nagy Iván „Magyarország családai”-ban se a „Turul”-ban, hol a családok nemesleveleinek keltét közlik, nem találtam.

De az Országos levéltárban lesz [...] mert oda kerültek az erdélyi irományok.”

Ms 798 / 436

PONGRÁCZ LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 16.

[válaszlevél]

Ms 798 / 437

POTOCZKY PÁL-nak írt levél

Budapest, 1890. decz. 5.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 438

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1872. máj. 5.

[küldött lapot köszön meg]

„[...] gyűjteményemen kívül még 3 gyűjtőmről is meg kell emlékeznem.

Pray Valér urnak Pozsonyban”

Ms 798 / 439

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1872. aug. 11.

*„[...] sok minden változott csak én maradtam rendületlenül hű a Nemzetihez – azon utógondolat-
tal azonban – bár soha ne jöttem volna biztosításhoz, de minthogy benne vagyok már egyszer a
kulumászbán, benne is ragadok.”*

Ms 798 / 440

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1873. jan. 23.

[köszönőlevél jókívánságért]

*„Mult év végén váltam meg a Nemzetitől s fölesküdtam az egyetemi könyvtárhoz másodtisztnek
700 frt évi fizetéssel [...] de miként helyesen írtad, legalább hajlamom és kedvem szerint való állást
nyertem s inkább igyekszem még egyszerűbben de elégedetten élni [...].*

*[...] kérlek szépen szerezz 1873-diki lapokat Pozsony - N. Szombat - Szokolca - Turócz Szent Már-
ton - és Nyitráról (csak a Pressburger Ztg-ot bírom ez évről azon tájról, pedig megígértem, hogy
minden lapot megszerzek a bécsi kiállítás számára, hadd lássa a külföld, hogy a civilisatio hév-
mérője a hírlapirodalom nálunk elég magasan áll).”*

Ms 798 / 441

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1873. júl. 9.

[értesítés látogatásáról]

Ms 798 / 442

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 1.

„[...] a bécsi közkiállításra utazom [...]” – érdeklődik, hogy visszafele meglátogathatja-e.

Ms 798 / 443

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1874. márcz. 3.

„[...] pessimista vagyok s elvem „tégys, de ne remélj semmit!” majd ha eljő, váratlanul is jól fog az esni.

Hidd el jól esik lelkemnek ha vidám és kedélyes leveleddel olykor felderítéd borult napjaimat, azért ne várd hogy írjak, írájál te, minél gyakrabban, én úgy is csak még sötétebbé tenném ezen fehér lapot feldult kedélyem vadvirágaival.”

Ms 798 / 444

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1875. máj. 1.

[egyéb levél]

Ms 798 / 445

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1875. jun. 7.

[munkahelyet keres Pray számára]

Ms 798 / 446

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1875. jul. 2.

[munkahelyet keres Pray számára]

„[...] ha kilátásod van bármily csekély hivatalra fogadd el, [...] mert itten veled együtt 28 concurrens közül fele tanár és igazgató volt [...] különben ha már egyszer benn vagy valahol, onnan könnyebb kijőni, ha éppen alkalom nyílik, mint valahova bejutni.”

Ms 798 / 447

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 3.

[partecédulákat kér és színlapokat]

Ms 798 / 448

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 24.

[köszöni a partecédulákat]

„[...] a páholyban a zsidó pénztárnoktól jött gyengédtelen czélzás és Ybynek kontrázása, mintha rendetlenségben hagyta volna a pénztárt, arra indított, hogy otthagyjam a páholyt és többé annak tagja nem leszek!”

Ms 798 / 449

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 21.

[köszöni a partecédulákat]

„Dr. Lendvay Pozsonyból a napokban küldött 1200 darabot [...]”

Ms 798 / 450

PRAY VALÉR-nak írt levél

Budapest, 1882. júl. 9.

[köszönőlevél partecédulákért, „szinczédulák”-ért]

Ms 798 / 451

PRIKKEL LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1888. júl. 16.

„A családi genealogiákra nézve legelső forrás az illető megyei archivum, aztán az országos levéltár.”

Ms 798 / 452

RÁBA VIDÉK KIADÓJÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 21.

[éves hírlapkimutatáshoz kéri a „Rábavidék” egy számát]

Ms 798 / 453

RADVÁNSZKY BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 5. (3800/6.)

[bejelenti visszalépését a Nemzeti Zsebkönyv szerkesztésétől]

„Midőn a Nemzeti Zsebkönyv szerkesztésével megtiszteltek, nem voltam annyi munkával túlterhelve, mint jelenben [...]. Most azonban hivatalos és egyéb kötelezettségeim minden időmet annyira igénybe veszik, hogy jó lélekkel nem foghatok oly munkához, melyet egész odaadással kellene végeznem; azért ideje korán bejelentem a szerkesztéstől való visszalépésemet [...].
Méltóságos Bárá Radvánszky Béla urnak a Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság elnökének Bp-en”

Ms 798 / 454

RADVÁNSZKY BÉLA-nak írt levél

Budapest, 1887. június 19. (3867/73.)

„Van szerencsém jelentem, hogy a Nemzeti Zsebkönyvhöz beérkezett ívek szerint a genealogiákat pár nap múlva bevégezem, kiegészítvén azokat a Nagy Iván és gothai Taschenbuchokból; az adatokat részben a gyászjelentések- és esketési hirdetésekből rectificáltam és bővítettem, de ezen munkát még eltart pár hónapig, azután egyéb kiegészítés következik. Eddig a gr. Bethlenekkel vagyok csak megakadva, de erre nézve várom a Komáromy Andor ur által ígért íveket; a gr. Károlyiak teljes genealogiáját megkaptam. Jelenleg 150 sűrűn beírt félív van készen; talán még helyesen történt, hogy mindnyájan be nem küldték íveiket, mert így is lesz a könyv circiter 30 ív; a többi jöhet majd a II. évfolyamba.

Bátorkodtam ezen levelem másik részére 50 ftról szóló nyugtát írni, azon kérelemmel, kegyeskedjék azt becses aláírásával ellátva hozzám származtatni.

Teljes tisztelettel maradtam

Méltóságos Elnök Urnak

alázatos szolgája
Szinnyei József

Méltóságos
bárá Radvánszky Béla urnak
a Heraldikai és Genealogiai Társaság elnöke,
a m. tudom. akadémia tagja sat.

Sajó-Kazán u. p. Vadna”

Ms 798 / 455

RADVÁNSZKY BÉLA-nak írt levél

Budapest, 1888. ápr. 8. (3979/42.)

„Méltóságos Bárá Ur!

Fiam (egyetemi rendkívüli tanár Kolozsvárott és föl van terjesztve rendes tanári állásra) érdekében esedezem kegyes protekciójáraért [...]. Arra kérem Méltóságodat igen szépen, kegyeskedjék Tisza Kálmán ur Ő Excellenciájának fiam ügyét pár sorban ajánlani [...].”

[„Nem ment el” megjegyzéssel]
[ugyanaz, mint egy korábbi levél]

Ms 798 / 456

RAINISS GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. máj. 15. (3674/45.)

*„[...] a hírlapkönyvtár ügyében most többnyire úton vagyok [...].
Várom az ígért parteczedulákat! Gyűjteményem már 40,000 példányból áll és első az országban!
Nagyságos és Főtisztelendő
Dr. Rainiss Gyula urnak Zirczen”*

Ms 798 / 457

RAKOVSKY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 18.

[információt kér „Komárom 1848-49-ben” c. munkájához]

Ms 798 / 458

RALOVICH LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 17.

[köszöni a küldött életrajzokat és pótlást kér]

Ms 798 / 459

RÉCSEY VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1886. febr. 19.

*„[...] bátran nyomtathatja a „Vas megyei írókat”, mert az enyémből, ha az A betűs rész egy év múlva megjelenik, az igen jó lesz. Sőt én magam várom legjobban az Ön dicséretes szorgalommal és tudányszeretettel írt munkáját.
Főtisztelendő Récsey Vilmos [Viktor?]
főgymnasiunai tanár Sopron”*

Ms 798 / 460

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1886. febr. 1. (3650/21.)

„Főtisztelendő Ur!

Igen megtisztelve éreztem magamat, hogy előfizetési becses felhívásában buzdító soraimra tett hivatkozni; csak hogy ez oly sokszor ismétlődik, hogy resteltem mutogatni; ezért és nagy elfoglaltságom miatt se gyűjthetek előfizetőket. Azt hiszem a munka czégér nélkül is elkel, különösen Vas megyében kell, hogy kapós legyen. Sziveskedjék nevemet az előfizetők sorába följegyezni.

Talán küldhetne ívet két jó gyűjtőnek u. m.

Tek. M. Kossa Albert urnak [...] Debreczen.

Tek. Jakab Ödön urnak [...] Déván. [...]

én fölvenném az 5 sőt 1-2 évig ott működő írókat is, csak hogy rövidebben, t. i: születési- és halálzási idejüket, Vas megyében való működésüket és főbb munkáikat [...]. Ezen rövidítésnek azonban az előszóban okát kell adni.”

Ms 798 / 461

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1886. okt. 18.

[gratuláció műhöz megjelenéséhez és köszönőlevél a gyászjelentésekért]

„Az előfizetési ív kölcsönzött példányát kérem gyűjteményem számára.”

Ms 798 / 462

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1886. okt. 27.

[értesítés arról, hogy a *Vasmegyei Lapok* keresett évfolyama nincs meg a hírlapkönyvtárban]

Ms 798 / 463

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1887. jan. 31.

[válaszlevél kérdésre (Rep. II.-t és a Figyelőt, melynek jó registere van (XX. köt.) ajánlja)]

[Vámbéryről:] „[...] nem sokra becsülöm őt [...] a mi angolországi felolvasásait illeti, azok csak élelmességét bizonyítják; angol önéletrajzában zsidószármazását nem akarja bevallani, inkább kihagyja gyermekkori iskoláztatását [...].”

Ms 798 / 464

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 21.

„Én az Írók Névtárához az A és B. betűket összeszedtem [...]”

Ms 798 / 465

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1887. decz. 24.

[válaszlevél]

„Tanárky Gedeon emlékbeszéde Molnár Aladár fölött megjelent az Akadémia által kiadott Emlékbeszédek II. kötete 1. számában 1884-ben.

Főtiszt. Dr. Récsy Viktor urnak sz.-benedekrendi áldozár

Pannonhalmán”

Ms 798 / 466

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 7.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 467

RÉCSEY VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 3.

[köszönőlevél életrajzokért]

Ms 798 / 468

REICHART EMIL-nek írt levél

Budapest, 1872. jan. 13.

[betegségre hivatkozva, engedélyt kér otthon maradásra]

„Reichart Emil a Nemzeti bizt. társ.

helyettes ig.”

Ms 798 / 469

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. szept. 10.

„Kedves barátom!

Mily zaklatott élete van az embernek itten Budapesten, tapasztalhatsz, midőn kétszer is kerestél és én sánta lábammal, mindannyiszor az utcán kergettem a világ hiúságát. Azonban mégis csak szép élet ez a zajos, szenvedélyes, küzdelemmel teljes fővárosi élet. Éppen ma alakítottunk egy vacsora-komaniát (jour fizet) az írói kör helyiségében, hol szombatoként (most 8-10-en, később többen) összegyűnünk; mily jól esnék nekem, talán neked is ha körülünk lehetnél [...]. Írjál olykor valamit vágyaidról, reményeidről [...].

Tek. Reizner János urnak városi főjegyző Szeged-en”

Ms 798 / 470

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 1.

„[...] előre is köszönöm szives buzgalmat a színlapok- és 1848/49 nyomtatványok gyűjtését illetőleg [...].”

Ms 798 / 471

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. decz. 17.

[figyelmezteti ígéretére (gyászjelentések, 1848/49-es nyomtatványok, színlapok stb.)]

„Mi csak mint a tormába esett féreg nyúzzuk a könyvet és szántjuk a papírost.”

Ms 798 / 472

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 3.

[gyászjelentéseket kér (beszámol a fogadásról is)]

Ms 798 / 473

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 28.

„[...] a szegedi bibliografiát [...]. Miután Németh: Memoria Typographiae” szerint ott csak 1803 óta létezik nyomda, könnyű lesz a Széchenyi Katalógusból Sándor Könyvesházából és más könyvészeti művekből összeállítani. A Széchenyi katalógus és Sándor műve ott is meglesz a Somogyi könyvtárban.”

Ms 798 / 474

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 10.

[köszönőlevél színlapokért és partecédulákért, valamint buzdítás újabb gyűjtésre]

Ms 798 / 475

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 3.

[köszönőlevél (szegedi partecédulákért)]

Ms 798 / 476

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. júl. 5.

„Tegnap olvastam [...] valamelyik hírlapban, hogy téged neveztek ki a szegedi könyvtár igazgatójává [...] első tettem neked szívből gratulálni; tudom hogy keserves dolog a bibliothekáriusság, de nem az igazgatás [...] ne hirtelenkedd el azonban a magad mellé kiszemelt egyén kinevezését, mert ettől függ minden – a te földi nyugalmad.”

Ms 798 / 477

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 10.

[Molnár György színművészt ajánlja a szegedi színházba]

Ms 798 / 478

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 6.

[felkérés partecédulák gyűjtésére]

„[...]jó meleg szoba és tűröm-olaj, ez a te orvosságod.”

Ms 798 / 479

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. decz. 27.

[egyéb levél]

Ms 798 / 480

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 19.

[egyéb levél]

Ms 798 / 481

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 21.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„A Magyar Írók élete és munkái II. füzeté ma jelent meg [...]”

Ms 798 / 482

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 27. (4287/86.)

„Kedves barátom!

Igen nagy hálára köteleztél legújabb küldeményeddel, de még inkább azzal, hogy nagy föladatomhoz segítségemet fölajánlottad. Köszönöm.

Valóban sokat kell küzdenem az álnevek, sajtóhibák (péld Bádógh Bódogh helyett) és az írók közönbösségével. Sokszor az illetőnek tartózkodási helyét is bajos kikutatnom, de ha megtudom is azt és hozzájuk fordulok, tettetett szerénységből, késve vagy egyáltalán nem küldik be életrajzokat. Így történt Balassa Armin ottani ügyvéddel, kinek írtam, de nem válaszolt levelemre. Légy szíves megsürgetni azt, esetleg pár sort írjál nekem életéről és irodalmi működéséről [...].

Husvét után a Muzeum-épületbe költözöm.

Nagyságos Reizner János urnak

a Somogyi Könyvtár őrének Szeged”

Ms 798 / 483

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. ápr. 2.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 484

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 9.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 485

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 17.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 486

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 24.

[köszönőlevél, valamint a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 487

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 30. (4491/290.)

„Kedves barátom!

Valóban több ily buzgó pártolót és segédkezőt ohajtanék; de azt magad is jól tudod, hogy az ilyen ember ritka, mint a fehér holló. Azért is ismételten köszönöm ügybuzgalmadat és fáradozásaidat; [...] elgondolhatod, hogy egy füzetnél 260 íróval van dolgom, egy részével leveleznem kell, kik aztán felelnek is, nem is, vagy rosszul küldik be az adatokat, újra kell tudakozódnom; [...]”

Ms 798 / 488

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. jan. 26.

[éves hírlapkimutatáshoz kér információt]

Ms 798 / 489

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. márcz. 27.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 490

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 4.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 491

REIZNER JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 10.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 492

RÉNYI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. dec. 12.

„Kedves barátom!

[...] örömmel értesültem, hogy művedet dicsérettel fogadták [...]

Beöthy Zsolt öcsémrel értekeztem; ő [...] csak pártolólágg fog hozzászólni műved kiadásához; azonban itt az a bökkenő, hogy a könyvkiadó vállalatnál pár évre le van foglalva a hely, az az több kiadvány vár kiadásra. Most tehát egy medvéről két bőrt kell húznod, az az Gyulainak ajánld műved egyes részeit a szemlébe (ha már azt kiadásra elfogadták) mert így kettős honorarium üti markodat és szélesebb körben terjed műved ismerete [...].

barátod

Szinnyei

Tek. Rényi Rezső úrnak

Esztergomban

Ms 798 / 493

RÉNYI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1889. szept. 10.

[a „most” megjelent „Esztergom egyházmegyei papság nekrológját” kéri] „az Írók életrajzához, melyet a napokban adok sajtó alá, igen fogok használni s kútfőül citálni; küld el kérlek mielőbb [...].”

Ms 798 / 494

RÉNYI REZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1890. nov. 12.

[egyéb levél]

Ms 798 / 495

RÉPÁSSY ZSIGMOND-nak írt levél

Alcsúton, 1874. szept. 24.

[Repertórium-cédulákat küld a nyomdába]

„Répássy Zsigmond úrnak
a „Tudom. Repertorium” szerkesztőjének
az „Albanaeum” nyomdában.”

Ms 798 / 496

RÉSELYI MIHÁLY-nak írt levél
Budapest, 1882. ápril. 23.

[gyászjelentéseket kér]

„Részelyi Mihály esperes-plebanos úrnak Somorján.”

Ms 798 / 497

RÉSELYI MIHÁLY-nak írt levél
Budapest, 1882. máj. 1.

[gyászjelentéseket kér, valamint köszöni a támogatást („ügye felkarolását”)]

Ms 798 / 498

RÉSELYI MIHÁLY-nak írt levél
Budapest, 1882. jun. 22.

„[...] szíves figyelemztetésére levelet intéztem Majer István püspök urhoz. [...] gazdag gyűjteményéből felhasználás végett érdekes dolgokat küldött. [...] Azt hiszem a gyűjtést [...] teljesíti, az az a helybelieket az egyházi által gyűjti, a távolabbakat az illető plébános urak szedik össze a földbirtokos családoktól, mert ezen eljárás a legbiztosabb. [...] Részelyi Mihály úrnak Somorján.”

Ms 798 / 499

RÉSELYI MIHÁLY-nak írt levél
Budapest, 1882. jul. 25.

„[...] kedvesen lepett meg bár becses levele, de az abban közölt zsidó zsarolás méltán megbotránkoztatott, sőt felbőszített, azért még ma átadtam az egészet Visy Imrének a Hon segédszerkesztőjének, ki azt az írói egyesület elé terjeszti, hogy ha lehet a kormány intézkedése által akadályozza ezen rablást; mert mint a mai Fővárosi Lapokban olvasom, más felől is érkeztek be ily nemű panaszok [...]. Részelyi Mihály úrnak Somorján.”

Ms 798 / 500

RÉSELYI MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 16.

[köszönőlevél a gyűjtésért]

„Gyűjteményem eddig a 20 ezer darabot meghaladja, mind betűrendben van rakva és már is nem csak magamnak használtam velök, de másoknak is hasznos szolgálatot tettem általuk. Minden jó hazafinak [...] kötelessége helyét betölteni és a közjót sikeresen előmozdítani. Eddigi működésem legnagyobb jutalma a tömeges elismerés, tanácsom, utbaigazításom által számos jóembert és ügybarátot szereztem magamnak, ellenséget akarattal egyet sem.

Réselyi Mihály úrnak Somorján.”

Ms 798 / 501

RÉSELY MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1886.

[jókívánság jubileumhoz]

Ms 798 / 502

RÉŐ ENSEL SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 7.

[más művének ismertetésére nincs ideje...]

Ms 798 / 503

RÉTHY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 20.

[köszönőlevél portrékért]

„[...] remélem, hogy kerülnek ott még az öreg urak és anyókáktól régi megsárgult példányok is napfényre.”

Ms 798 / 504

RÉVÉSZ IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1873. márcz. 10.

[a bécsi Világkiállításra kér a „Magyar Protestans Figyelmező”-ból egy füzetet Xantus János számára]

„Révész Imre úrnak magyar Akad. tag sat.

Debreczenben

Ms 798 / 505

RIZNER LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1841. jun. 10. (4784/174.)

„Tisztelt Uram!

Petrik úrnak beküldött tót bibliographiai följegyzései oly alapos irodalmi ismeretről tanúskodnak, hogy az én nagy lexikonomban, melyet a m. tud. akadémia megbízásából írok, igen kérem szíves közreműködését; czíme: „Magyar Irók élete és munkái” melyből eddig az I. kötet (9 füzet) A. B. (2544 életrajzzal) jelent meg. Az illető életrajzok után a repertorium v. kútfőknél főlemlítem az adatok beküldőjének nevét. Minden hazai író t fölvettem, így a tótokat is; sajnos hogy ebben leginkább megvagyok akadva [...].

Tek. Rizner Lajos tanító úrnak Nemes-Podhragy.”

Ms 798 / 506

RIZNER LAJOS -nak írt levél

Budapest, 1891. aug. 31.

„[...] igen szépen kérem [...] küldjön a C.hez tartozó írókhoz életrajzot és munkáik jegyzékét a tót czímet eredetiben és mellé annak fordítását is kérem; Vlcek, Tablic munkáikban, a Slov. Pohlade lapban és más tót lapokban talál ilyeneket, de ha életrajz nincsen, elég ha az író állását és hol tartózkodását tudjuk és munkáik czímét felsoroljuk [...].

Tek. Rizner Lajos tanító úrnak Nemes-Podhragy.”

Ms 798 / 507

ROBOZ ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. apr. 21.

[gyászjelentéseket kér]

Ms 798 / 508

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1874. márcz. 2. (1762/7.)

„Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Szerencsém volt még febr. 15-kén a József Főherceg Ő Fensége könyvtárát illető irományokat Nagyságodtól átvennem s azokat mai napig rendezvén illetőleg tanulmányozván a következőkben vagyok bátor szerény véleményemet alázattal betejeszteni:

- 1.) A szakkatalogus valódi szakismerettel szerkesztve és rovatolt papíron tisztán írva: a.) könyvekre vonatkozva 428 ívből áll (1-404. sz-ig jegyezve ugyan, de a bevezető két ív számozatlan, az osztályozást jelző ívek a-e-vel jegyeztettek s ezeken kívül van 12 kettős ív). b.) Műmellékletek, térképek és hadi tervrajzok jegyzéke 93 ívből áll (1-88. sz-ig jegyezve, de itt is 2 előző és 3 kettős ív van.).
- 2.) Az egész könyvtárnak (a b. alatt említett műmellékletek, térképek és tervrajzok kivételével, mert ezek nem czéduláztattak) czedula katalogusra, hat nyitott iskátulyába helyezve 1-7000 szig. (Azonban az első ezer mely MD-vel van jegyezve csak 958-ig megy.)
- 3.) Az alapkönyvtárnak a Budáról Schaumburgba szállíttatása alkalmával 1850-ben készült jegyzéke, mely tudományok szerint tisztán írva 67 ívből áll, s ehhez járul egy 2 íves jelentés az akkori könyvtárőről; ezen jegyzék azonban általános szakkatalogusban bennfoglaltatik.
- 4.) Egy csomó rendezetlen írás, mely részint (a) Budán és Alcsúton történt, könyvek, vegyes tárgyak és iratok elpakolásánál iratott össze, részint a nagy-katalogus későbbi szerkesztésének előmunkálataihoz szolgáltak, azért nem is tartottam szükségesnek azokat átvizsgálni.
- 5.) Van 130 rovatolt tiszta ív, mely a nagy szakkatalogus tovább folytatására s kiegészítésére szolgál.

Ezeket előrebocsátva, a mennyiben a jegyzékekből megítélhető, a könyvtár igen becses s nálunk mint magán könyvtár páratlan, már csak tömegére nézve is, miután az 22,000 kötetből és 2139 darab műmelléklet-, térkép és hadi tervrajzból áll, de belbecsét is tekintve, az valóban tudományos szakismerettel, nagy gondnal és költséggel gyűjtetett össze; megérdemelte tehát ezen könyvtár a kitűnő szorgalommal, tudománnyal és szépi ízléssel készített rendezést és katalógust, melynek mellőzése már csak azért sem volna kívánatos, mert sok időbe és pénzbe kerülne egy hasonlóan magyar nyelven való szerkesztése vagy más rendszerben a könyvtárnak föllállítása; ellenben a Schaumburgban dívott rendszert követve s a helybeli beosztáshoz alkalmazkodva, egy szakértő felügyelete alatt eszközölhető lenne annak újból való föllállítása. A könyvtárt lehetne azután úgy a mint van fentartani és kezelni, a járulékokat pedig vagy azon rendszerben beosztani, vagy új könyvtárt kezdeni, melyet egészen új modorban s az előbbentől elütő rendszerben lehetne föllállítani s berendezni, a mint kívántatni fog, miután akkor a szak- és címekatalogusok is újból készülnének.

A könyvtárral magával és a helyiséggel nem lévén ismeretem, eddig terjed szerény véleményem. Magamat mindenben Nagyságod jóakarátának és kívánságának alárendelvén, szíves jó indulatba ajánlottan vagyok.

Nagyságos úrnak

Kész szolgálja
Szinnyei József
egyetemi könyvtártiszt

Nagyságos
Rómer Flóris úrnak
M. Akademia tagja sat. sat.
Helyben”

Ms 798 / 509

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1882. ápril 9. (2453/78.)

„Nagyságos uram
kegyes pártfogom!”

[partecédula-gyűjteményét kéri]

„Nagyságos
Dr. Rómer Flóris Ferencz
kanonok úrnak Nagyváradon”

Ms 798 / 510

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1882. apr. 14.

„Leghálásabb köszönetemet fejezem ki a küldött csomag gyászjelentésekért [...]”

„[...] nem hízelgésből neveztem Nagyságodat kegyes pártfogómnak, mindenkor az volt, hisz a Repertórium soha sem született volna meg, ha nem vette volna pártfogásába, ha nem lelkesített volna ezen lélekölő munka megkezdésére; még jelenleg is, ha ily fárasztó, időrabló működéshez fogok, azon buzdító szavakból merítetek lelkesedést, melyet Nagyságod vétett elmémbe. Az Alcsúthon töltött pár hónapot életem egyik legszebb szakaszának nevezhetem és ezt fiammal együtt Nagyságodnak köszönhetjük.”

Ms 798 / 511

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1882. jun. 2.

[köszönőlevél újabb gyászjelentésekért]

Ms 798 / 512

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1882. szept. 2.

[Nagyváradra utazását jelenti be]

Ms 798 / 513

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1882. szept. 4.

[köszönőlevél a szíves vendéglátás felajánlásáért]

Ms 798 / 514

RÓMER FLÓRIS FERENC-nek írt levél

Alcsút, 1882. szept. 18.

[válaszlevél (információnyújtás)]

Ms 798 / 515

ROSENBAUM V. VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 23.

[a Vasárnapi Újság hírlapkimutatásához kér számokat: az *Ellenzékből* és a *Közérdekből*]

Ms 798 / 516

ROSENBERG M.-nek írt levél

Bécs, 1873. marc. 4.

[köszönőlevél hírlapokért]

„Én a 10,130-ból álló gyűjteményemet nem miként Kóssa gondolja, közvetlen akarom kiállítani, hanem Xantus gyűjteménye mellett, ő általa leendő kiállítva minden 1873-diki magyarországi hírlap; [...].

Tek. Rosenberg M. urnak

az Oberungar. Lloyd szerkesztőjének Eperjesen.”

Ms 798 / 517

ROSTY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. marc. 27.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„A jezsuita íróknál nagy zavarban vagyok, mert nem tudok egy újabb schematismust szerezni, amelyben a hazai jezsuiták neve, állása foglaltatik. Talán ezért nem tudom fölfejtetni: ki az a Bányik Ignác, ki „Katholikus imádságos könyvet adott ki Kalocsán 1884-ben? Mit tud róla? Írt-e többet?

Igen lekötelezne Főtisztelendő Úr, ha a hazai jezsuitákra, a kik írtak; de hiszen mind írtak és nekik köszönhetjük hazánk műveltségét, előre is figyelmeztetne.

Főtisztelendő Rosty Kálmán úrnak

Jezus-társaságbeli tanár Kalocsán”

Ms 798 / 518

ROSTY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 28.

[megköszöni a Bányik-életrajzot és ismét a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 519

ROSTY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 29.

„Benedek Elekre vonatkozó adatokért esedezem.

(Egyházi beszéd(e) Bende József plébános beiktatásakor Kalocsa, 1860.)”

Ms 798 / 520

RÓTH MÁRTON-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 12.

[gyászjelentést kér]

„[...] eddig 14 ezer darabot gyűjtöttem össze és rövid idő múlva e nemből legnagyobb lesz gyűjteményem az országban [...].

*Szinnyei József
az egyetemi könyvtár
első őr*”

Ms 798 / 521

ROVÁCS ALBIN-nak írt levél

Budapest, 1877. apr. 8.

„[...] Általános hibája vidéki lapjainknak, hogy a nagy politikával és országos dolgokkal foglalkoznak, jobban tennék pedig, ha a közvetlen közelükben előforduló városi és megyei mozzanatokot írnák le részletesen, kísérik megjegyzéseikkel, tanácsaikkal, ezzel sokkal jobban hatnának a közművelődésre.

Tudtommal még a városi levéltár csak igen ritkán volt használva, nem különben az 1848/9-diki események is, pedig azon időben Komárom egy kis köztársaságot képezett és azon hősi korszak

menetében nagy tényező volt; nem lehetne ott ezen időből eredeti naplók felfedezni és közölni? [...] Én jelenleg [...] igen elvagyok foglalva; de azért ígérhetem, hogy a nyár folytán „Komárom hírlapirodalmát” irodalomtörténetileg megírhatom, 4-5 kettős tárczát foglalna el az egész, ha ugyan szívesen veszi. 1848/9-dik naplóm kiadatlan részét (a csallóközi háborúzást) későbbre hagyom.

Jelenleg pedig a következőkre kérem Tek. szerkesztő urat: tudja meg a Siegler féle nyomda jegyzőkönyveiből, hogy a Komáromi Értesítőt és K. Lapok-at hány példányban nyomták 1849-ben [...].

Rovács Albin ügyvéd urnak

Szinnyei József

„Komárom” szerkesztőjének

helyettes könyvtár-igazgató”

Komárom-ban

Ms 798 / 522

ROVÁCS ALBIN-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 12.

[információnyújtás]

„Az országos levéltári tisztai állomásra a pályázat a hivatalos lapban mult héten jelent meg csütörtökön és követk. két napon. A pályázótól kívántatik egyetemen végzett jogi v. bölcsészeti cursus, vizsgálat a paliografia-, diplomatika- és közjogból sat. [...] a fizetés 700 frt és 200 flakpénz. Elég szerény jövedelem de fővárosban éppen kevés a megélhetésre.”

Ms 798 / 523

RÓZSAFY E. M.-nek írt levél

Budapest, 1886. jun. 28. (3691/62.)

„Tisztelt honfitárs!

Már több levelet írtam Önhöz, utóbbit Washingtonba intéztem a mult évben egy tárczacikkkel, mely Önnek 1850-ki magyarországi bujdoklásáról szól [...]. Talán még emlékezni fog a kis deákra, kit Ön tanított, [...]. Én 1848-ban „Ferber” családi nevemet „Szinnyei”-re változtattam és az Öntől szeretettel elsajátított szabadsági eszmét hűn táplálom szívemben. Már két éve hogy a „Hazánk” folyóiratban írom nagy művemet „Komárom 1848-49-ben” naplójegyzeteimet is bele szöve [...].”

[életrajzát kéri és információt az 1848/49-es forradalom és szabadságharcra vonatkozóan]

Rózsa E. M. New York

„Amerikai Nemzetőr”

Ms 798 / 524

RÓZSAFY E. M.-nek írt levél

Budapest, 1886. júl. 31.

[köszöni a felvilágosítást, információt kér Majthényi, Klapka, Török, Mack, Meszlényi, Ujházy, Takács Ferdinánd és Thaly stb.-ről]

„Nálunk [...] oly ziláltak az állapotok, hogy sok diplomatikus ember évekig futkos kenyér után, [...] a túlproductió ennek az oka, több az ember, mint a hivatal. Legidősb fiam Józsi most nyerte el a kolozsvári egyetemi tanszékét; ő is 8 évig várt [...]

Rózsafy E. M. New York

„Amerikai Nemzetőr”

Ms 798 / 525

RÓZSAFY E. M.-nek írt levél

Budapest, 1886. okt. 21.

„Örömmel vettem [...] az igen érdekes ajándékot a Kossuth-okmány facsimiléjét. Én is azon véleményben vagyok, hogy most még a nagy férfi életében korai lenne annak publicálása, talán értesíthetem erről őt is.

A Magyar Írók Névtárához (melyből a próba ívet is mellékeltem és 10 blanquettát) [...] az amerikai magyar születésű írók számára tessék kitölteni egyet, többet kitölteni és kezeimhez juttatni.

Rózsafy E. M. Washington

„Amerikai Nemzetőr”

Ms 798 / 526

RÓZSAFY E. M.-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 23.

„[...] a magyar kormány megbízott a hazai hírlapok összegyűjtése és a hírlap könyvtár rendezésével [...] ide minden hazai hírlapot beküldenek, de sajnos az amerikai magyar lapokat nem kapjuk, nem lehetne kieszközölni, hogy ezen nemes célból küldjék ide is; a régieket talán összegyűjtethetni ha hiányosan is; nagy hálával és köszönettel fogadnánk!

M. Rózsafy Washington”

Ms 798 / 527

RÓZSAFY E. M.-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 20.

„Én a kormánytól az országos hírlapkönyvtár fölállításával és completirozásával lévén megbízva, a nyári hónapokban utazom szerteszét az országban. Ez az én vacációm. Fájdalom az Amerikai

Nemzetőr nincsen képviselve Hírlapkönyvtárunkban; talán az Ön közbenjárásával megnyerhetnők ezt is a „Nemzeti Muzeum”-hoz czimezve; a régiéket, habár csonkán, talán szintén ki lehetne eszközölni? Kérve kérjük!

Szeretném, ha a küldött blanquettákból is az Ön és más Amerikában élő magyar író életrajzával visszakapnék néhányat; mert a munkát írom szorgalommal és kitartással; úgy a Nemzeti Zsebkönyvet is (à la Gothaisches Taschenbuch.)

M. Rózsafy Washington”

Ms 798 / 528

RÓZSAFY E. M.-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 30.

„[...] mindinkább el vagyok halmozva munkával, még pedig oly annyira, mintha most is 20-30 éves munkabíró fiatal ember lennék; legujabban végeztem be a Nemzeti Zsebkönyvet, (olyan gothai-féle Geneal. Taschenbuch lesz és májusban kerül ki sajtó alól, 30-32 íves mű, melyet a Heraldikai és Geneal. Társaság ad ki.) [...].

Köszönöm a hírlapi közlést a búcsú-lakomáról! [...] erősen dolgozunk, mert sok mulasztást kell pótolnunk. Annyi tény, hogy a haladás óriási; úgy hogy ha szerencsénk lesz itthon Önhöz, nem fog ráismerni a régi Magyarországra [...].”

Ms 798 / 529

RUISZ GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1889. febr. 14.

[információnyújtás kérdésre és a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 798 / 530

RUSCHEK ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 24.

[gyászjelentést kér]

Ms 799 / 1

SACHS ?-nek írt levél

Budapest, 1872. jan. 28.

[német nyelvű hírlapok leírásai – 151. sorszámmal kezdve]

Sachs

Post-Official Augsburg

Ms 799 / 13

SACHS ?-nek írt levél

Budapest, 1873. márcz. 1.

[700. sorszámmal zárul a hírlaplista]

Ms 799 / 14

SÁGHY NEMZETI BIZTOSÍTÁS-nak írt levél

Budapest, 1872. júl. 22.

[távirat]

„Igazgatónk Bécsben van, Duchon ma kilépett a társaságból.

*Sághy Nemzeti biztosítás Debreczen
nyei”*

Sziny-

Ms 799 / 15

SALAMON FERENC-nak írt levél

Budapest, 1891. júl. 1.

„Kedves barátom!

*Sietve küldöm a kiírt csata részleteket a te dicsőségedre és örömödre. Haza ne jöjj, még nem mu-
száj. [...] Zsoltról semmi hír!*

Salamon Ferencnek (Franz Salamon)

*Universitäts-Professor Bad-Ems
Deutschland”*

Ms 799 / 16

SARTORY ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1876. jun. 2.

*„A vidéki lapok jegyzékét közöltem a Vasárnapi Ujság 4. számában (1876.) és újra a „Magyar
Könyvszemle” füzetében.*

Sartory István Miskolczon”

Ms 799 / 17

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. sept. 29.

[120 frt követelés behajtásáért köszönőlevél]

„Kedves barátom! [...]

[...] azt reményelem, hogy a mint nekem a balsorsból bőven kijutott, azon mérvben fiaim fognak a szerencsében részesülni, eddig legalább megfelelnek várakozásomnak [...].

Lakásunk jövő 1ő Májusig Vasutczá 17. sz. I. em. 12. ajtó (Sándor-utczával szegletház) azontúl hihetőleg Arenant 25. sz. alatt.

Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 18

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. sept. 26.

„[...] nem tudom még határozottan mi sors vár reám; mert valóban nem szeretnék ismét biztosítási pályára lépni, oly tapasztalatok után, melyeket nyolcz év alatt szereztem. Ha csak a szükség nem hajt ismét arra! – Háziúr is lennék, van egy csinos emeletes házam a városerdő innenső szélén erkélylyel az Arena utra, került 10,000 frtba, fizettem is már erre 2000 ftot, a többi 20 év alatti amartisatióval történnék, de majd miből? ez lesz a nehéz dolog, ha lakót nem kapunk bele; [...] küld kérlek azon összeget hozzám a Nemzeti biztosító irodájában – Nádor utca 9. sz. alatt. [...].

Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban

igaz barátod

Szinnyei József”

Ms 799 / 19

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 21.

„Ezúttal – míg az akadémia által megbizandó „Magyar írók életrajza”-val foglalkozom – a komáromi magyar színészet történetét írom az ottani lap számára; az első füzetet külön lenyomatban is kiadta a szerkesztő. Az anyag gyűjtésben igen csálódtam mert egy 1819 évi sugókönyvön kívül nem kaptam semmit a szinlapok is csak 1833-ból vannak meg az itteni muzeumban; azért ha valami adattal vagy ily nyomtatvánnyal szolgálhatnál munkámhoz nagy köszönettel venném. Gyűjtöm ezenkívül a gyászjelentéseket (Parteczédulákat) is minthogy ezen limlom értékes tudományos forrást képez ha felszaporítjuk; nálunk ez könyvtárainkban egész el van hanyagolva [...]. Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 20

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

[kérés (dokumentumok)]

„Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 21

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

[köszönőlevél]

„Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 22

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1887. márcz. 26.

„[...] tovább dolgozom az Irók életrajzon, a Nemzetségi Zsebkönyvön és a jövő héten a Fővárosi Lapok hoz tőlem egy két tárczát „Könyvtári emlékek” címmel.
Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 23

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1887. ápr. 22.

[válaszlevél]

„Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 24

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1887. nov. 16.

„Nem mentem el, mert nem szeretem az izgalmas és zajos parádékat átélni, csak olvasni.
Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 25

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1887. nov. 29.

[köszönőlevél]

„Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 26

SAMARJAY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1888. jun. 23.

[részvétnyilvánítás felesége halála miatt 1888. jun. 23.]

„Samarjay Károly hites ügyvéd úrnak Pozsonyban”

Ms 799 / 27

SÁNDOR MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 23.

„[...] a Komár. Lapokban olvasta talán 3 éves életrajzomat, annak itt nyeri folytatását.”

[partecédulákat kér és színlapokat]

Ms 799 / 28

SÁNDOR MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 17.

[egyéb levél]

Ms 799 / 29

SÁRKÁNY MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 26.

„Nagyságos Apát Ur!

Komáromi Naplójegyzeteimet 1835-47-ből írom jelenleg a Komáromi Lapokban és az ottani gymnasiumban nyert tapasztalataimat is híven akarván leírni, [...] tudni szeretném, hogy milyen kézikönyvekből tanultunk ottan 1839/40 – 1844/5-ben az I. II. sat. osztályokban [...] igen szépen kérem Nagyságodat, ki engem annak idején nagy könyvtárából olvasmánnyal látott el, részletesen most is emlékeztetének gazdag tárházából szives utbaigazítással [...].

Nagyságos és Főtisztelendő

Sárkány Miklós urnak

sz. Benedek-rendi apát

Bakonybél”

Ms 799 / 30

SCHEFTSIK ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 3.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 31

SCHLICK, JOSEF-nek írt levél

Budapest, 1872. júl. 9.

[német nyelvű levél; Schlick, Josef Pressburg]

Ms 799 / 32

SCHLOSSBERGER JAKAB-nak írt levél

Budapest, 1889. nov. 23.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 33

SCHÖNHERR GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 19.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 34

SCHRANZ JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 17.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 35

SEBESTYÉN GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1882. máj. 27.

[partecédulákat kér]

Ms 799 / 36

SHÁANTHA J.-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 11.

[partecédulákat kér és színlapot, súgókönyvet stb.]

Ms 799 / 37

SENNOVITZ ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1875. febr. 13.

„[...] szives figyelemztetését nagy köszönettel vettem és mindenkor nagyrabecsülöm az ily jeles bibliographal való ismeretséget.

Repertoriumom 1-ső kötetébe csak a hazai folyóiratokat és évkönyveket vettem fel [...] s ezt munkám magyarázó címlapján ki is tettem, ha lehetséges lesz nagy művemet befejezni, akkor az legalább 10 kötetből fog állani és nem fog abból hiányozni a jeles bécsi „Auzeigen” se [...].

Tek. Sennovitz Adolf

T. Traub. B. Könyvkereskedésében

Szegeden”

Ms 799 / 38

SENNOVITZ ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1876. apr. 9.

„[...] becses könyvészeti cikkét a „Buchhändler-Correspondenz”-ben elolvastam és közöltem Fraknóival, hogy örömmel fogadná azt és hasonló értekezést, nem ártana ha azon cikkben minden hazánkat érdeklő katalogust felvenne. [...] Önnek [...] a központban kellene megtelepednie.

Tek. Sennovitz Adolf

barátja

T. Traub. B. Könyvkereskedésében

Szinnyei József”

Szegeden

Ms 799 / 39

SENNOVITZ ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1887. jun. 19.

[kérésre másolót közvetít]

„hajlandó lenne Bód Péter Erdélyi Feniksét (53 oldal garmond) és Tótfalusi K. M. Mentségét (104 oldal diamant betűk) lemásolni 30 ftért.

Tek. Sennovitz Adolf

T. Traub. B. Könyvkereskedésében

Szegeden”

Ms 799 / 40

SENNOVITZ ADOLF-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 5.

„Lampel Robertről bizony nem emlékeztek meg a lapok; 56 ezerből álló parte-gyűjteményemben az övé hiányzik, ez lehetett az oka; de ugyanez történt Müller Emil vagy Gyulával is, ki néhány év előtt halt meg Vasutczai lakásán elfeledve; iratait mázsaszámra vették meg; ebből szereztem egy csomó írói levelet.

Tek.

Sennovitz Adolf Könyvtáros Esztergom”

Ms 799 / 41

SERÉDY GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1881. jan. 23.

[Vasárnapi Újság éves hírlapkimutatásához kér lappéldányokat]

Ms 799 / 42

SIEGMETH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1886. okt. 24.

[német nyelvű levél ifj. Sz. J. javításával]

Ms 799 / 43

SIEGMETH KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1888. jul. 31.

„Kedves barátom!

Elértük azt az életkort, mikor már teljes tudatában vagyunk annak, hogy a művelt osztályban több a gonosz, mint a becsületes ember. A veszett kutyáról azt mondják, hogy le lóg a farka, vagy behúzza a farkát, tehát erről ráismerhetünk, de az ember, ha megvész, álarcz alá rejtődzik és úgy mar meg.

Nagyp. Siegmeth Károly úrnak S.-a.-Ujhelyen”

Ms 799 / 44

SIMÉN DOMOKOS-nak írt levél

Budapest, 1877. jul. 25.

[bocsánatkérő levél (az éves hírlapkimutatásból kimaradt lap miatt)]

Ms 799 / 45

SIMON PÉTER-nek írt levél

Budapest, 1890. szept. 25.

„a hírlap-könyvtárban [...] a tilalom a házon kívüli kikölcsönzésre vonatkozik [...]. Méltóztassék azért a hivatalos órákban „d.e. 9-1-ig, az itteni meglevő bármely hírlapot használni, azon módon, mint azt a többi tanár urak igénybe veszik.

Tek. Simon Péter úr főgymnasiumi tanár Budapest”

Ms 799 / 46

SIÓ FERENC-nek írt levél

Budapest, 1890. febr. 2.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 47

SIRISAKA ANDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. ápr. 18. (4319/117.)

„Tisztelt Uram!

Szívesen szolgállok bárkinek fölvilágosítással, ha az, a kezemnél levő adatokból, idővesztegetés nélkül lehetséges; de [...] az illető életrajzok csak idővel bővülnek, a mint a munka előhaladt, mert akkor nem egyes írók életrajzát keresem, kutatom, hanem a meglevő anyag kibővítését az ismert kutatókból (500-600 munka) száz sőt ezer íróval egy időben cselekszem. Ezért nem szolgálhatok jelenleg teljes életrajzokkal, csak rövid utasítással.

Dr. Margalics Ede, zombori főgymn. igazgató, szül. 1849-ben Zágrábban 1879 óta tanár. Nem küldte be életrajzát. Tessék hozzá fordulni. Én is ezt fogom tenni.

Kis-Viczay Péter, kassai ág. ev. prédikátor volt. [...] az illető egyház adhatna fölvilágosítást.

Pelko Péterről semmit se tudok, de a rozsnyói premontrei tanárok közül valaki szolgálhatna életr. adatokkal. [...]

Tek. Sirisaka Andor tanító úrnak Pécs”

Ms 799 / 48

SIRISAKA ANDOR-nak írt levél

Budapest, 1890. aug. 6.

[egyéb levél]

Ms 799 / 49

SIROKAI ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1881. nov. 12.

[informálás a „könyvtárközi kölcsönzés” módjáról az Egyetemi Könyvtárban]

Ms 799 / 50

SIROKAI ALBERT-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 16.

[partecédulákat kér]

Ms 799 / 51

SKARNITZL XAV. FER.-nek írt levél

Budapest, 1873. aug. 2.

„A bécsi világkiállítás számára szándékunk minden hazai lapból egy-egy számot kiállítani, mint-hogy a vidéki szláv lapok még gyűjteményünkben hiányoznak, szívesen felkérném t. Uraságodat, hogy küldene hozzám minden hírlap vagy havi folyóiratból mi nyomdájából kikerül egy-egy 1873-diki számot [...].

U. i.: szívesen vennék Szent-Mártoni lapokat is ha ott Szokolczán lehetne azokból is szerezni.”

Ms 799 / 52

SOMOGYI ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1891. szept. 26.

„Sajnálattal kell tudatnom Önnel, hogy a hírlapoknak házon kívül való kiadása (miután azok most már csak egy helyt őriztetnek meg) a m. kir. vallás- és közoktatási miniszterium által szigorúan megtiltatott. Azt hiszem a hivatalos lapot és más napilapot is a megye székhelyén könnyen meg lehetne találni.

Tisztelettel
Szinnyei József”

Tekintetes

Somogyi Zsigmond úrnak

m. kir. p. ü. számtiszt

M. főispánok albuma szerk.

Felső-Eőr

Vas-megye

Ms 799 / 53

SOÓS LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 14.

„Kedves Öcsém!

[...] bold. édes atyjára is gondolok, [...] ki most mennyire örülne szép reményű fia diadalán! Valóban diadalnak nevezhetem azon szép könyv megjelenését, [...] amely aesthetikai finom izlésről is tanúskodik.

Tek. Soós Lajos úrnak Balaton-Kenesén”

Ms 799 / 54

SPORZON PÁL-nak írt levél

Budapest, 1875. máj. 27.

„Különösen tisztelt tanár úr!

A m. tud. Akademia által lettem megbízva egy „Tudom. Repertorium” készítésével, melynek 2-dik kötete a természettudományokat foglalja magában s ehhez az anyaggyűjtéssel annyira haladtam már, hogy azt július közepén reményilem nyomda alá adhatni. Könyvtáraink hiányossága miatt azonban kénytelen vagyok némely folyóiratokért az eredeti forráshoz (a szerkesztőkhöz) folyamodni; ez indított arra, hogy mint ismeretlen Tek. tanár úrhoz is intézem kérésemet: sziveskedjék becses lapja a „Gyakorlati Mezőgazda” 1872-1874. (I-III.) évfolyamait költségemen hozzám küldeni (a tartalomjegyzék nem elégséges); én a cikkek címeinek kiírása után 4-5 nap múlva azon úton visszaküldöm; vagy sziveskedjék itt Pesten oly egyénhez utasítani a kinél egy teljes példányt kikölcsönözhetnék, miután nyilvános könyvtárainkban ezen folyóirat nem létezik még a Gazd. Egyesületnél sem. Ha ezúton Kunoss „Természet” és „Lombok” című folyóiratait is megkaphatnám, nagyon megörülnék neki. Szives válaszát várva és viszontszolgálatom felajánlása mellett vagyok

Tekintetes Tanár Úrnak

Tek.

Sporzon Pál úrnak

r. tanár

Magyar Óvárott”

kész szolgálja

Szinnyei József

az egyetemi könyvtár első őre

Ms 799 / 55

SPLENYI ÖDÖN báró-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 9.

[válaszlevél]

Ms 799 / 56

STADLER KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 20.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„[...] óriási irodalmunkban a vidéki sajtó termékei a fővárosra nézve elvesztek, ha azok kellőleg nem terjesztetnek; [...]”

Ms 799 / 57

STAMPFEL KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 30.

[német nyelvű levél]

„Tek. Stampfel Károly könyvkereskedő úrnak Pozsony”

Ms 799 / 58

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 18. (3692/63.)

„Partecédula-gyűjteményem 40,320 darabból áll; ezek közt van a múlt századból circa 200 db. Mindent többnyire ajándékban kaptam. Én csak oly példányokat veszek meg, melyek nincsenek gyűjteményemben (duplum nem kell), azokért pedig adok 1800-ig = 40 krt. dbjáért 1830-ig = 20 krt. 1860-ig 10 krt. azontúl 2-3 krt.

Akkor is tessék előbb velem tudatni melyek vannak meg, elég ha a nevet és évet írja le és én elküldöm a pénzt. [...] Az esküvői jelentésekért látatlanban 25 dbért 1 ftot adok.

Tiszt

T. cz.

Steiner Zsigmond

Szinnyei József

Könyvkereskedő úrnak Pozsony”

Ms 799 / 59

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1886. jul. 3.

[pénzért kínál partecédulákat (alkudozás)]

Ms 799 / 60

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1886. jul. 7.

[pénzért kínál partecédulákat (alkudozás)]

Ms 799 / 61

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1886. jul. 11.

[egyéb levél]

Ms 799 / 62

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1889. jan. 27.

[egyéb levél]

Ms 799 / 63

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1889. márcz. 1.

[partecédulákért fizetési kimutatás]

Ms 799 / 64

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1889. ápr. 2.

[partecédulákért fizetési kimutatás]

Ms 799 / 65

STEINER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1889. ápr. 10. (4114/26.)

„Kolbáynak nincsen partéja; különben még a század elején csak nagy urak nyomattak ilyent. Életrajzát megtalálhatni Wurzbach Biogr. Lex. és „Pozsony és Környéke” cz. művekben. Különben jól teszi az a tudós úr, ha nem nyomtatott könyvekből, de az ottani jegyzőkönyvekből matrikulákból és iratokból írja K. életrajzát, ezzel több szolgálatot tesz az irodalomnak.”

Ms 799 / 66

STELCZER IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1886. szept. 27.

[köszönőlevél 71 partecéduláért, 144 színlapért, illetve 60 partecéduláért, 19 színlapért, vers és kéziratért 1849-ből]

„[...] csak az tudja az ilyeneket megbecsülni, ki már többet tud fölmutatni egy csomóban, megbecsülhetetlen kulturális haszna lesz mindennek idővel; egy részének becsét már is bemutattam 1848-49-ki naplójegyzeteim mellett, ezeket nem győzik a lapok eléggé magasztalni; éppen a Függetlenség 3 utóbbi száma is közöl belőlök mutatványt. – Most éppen a Magyar Írók Névtárával voltam elfoglalva X kötés alatt küldöm az első ívet.

Tek. Stelczer Imre úrnak

az Első magyar biztosító társaság

titkárának

Győr”

Ms 799 / 67

STELCZER IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 1.

„[...] szokott könyvmoly természetemmel szántom a papirost és fogyasztom a tintát, az utókor rémisztésére, azon tudattal, hogy legalább a jelennek hasznos szolgálatot teszek.

Gyűjtők, gyűjtők elég szerencsével, melynek már is sok ember veszi hasznát, vas egészségem pedig még nem kapott rozsdát.

Tek. Stelczer Imre úrnak

az Első magyar biztosító társaság

titkárának

Győr”

Ms 799 / 68

STELCZER IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1889. márcz. 20.

„[...] ez már vaskalaposság és túlbuzgóság, a mely megbosszulja magát; a mint hogy szemhártyagyulladásom miatt csak nem rég is három hónapig nem volt szabad írni-olvasni [...] már az 57 ezerben járok; [...] most írom – szemüveget használva – a Magyar Irók életrajzát [...] írtam pár humoreszket is az Urambátyámba Don José név alatt és némi pihenéskép két-két hónaponként írom naplómát;

Tek. Stelczer Imre úrnak

az Első magyar biztosító társaság

titkárának

Győr”

Ms 799 / 69

STELCZER IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. jun. 10.

„Most ismét egy nagy munkához fogtam: Magyar Irók Élete és Munkái az akadémia által segélyezett nagy vállalatot írom, mely 40 füzet lesz (3 már megjelent!!!), ha megérem a végét, nagy kort érek el. Így tehát munkáról gondoskodtam halálom orájáig. Csak erő legyen hozzá. [...]

Az a példátlan baráti szeretet és figyelem, mellyel személyem és gyűjteményem iránt viseltetel, valóban nagy hálára kötelez, mert ritkítja párját. Igen önző a világ! Fogadd köszönetemet a küldött partékért (most már kevesebb időt fordíthatok rájuk, de csak gyűjtöm) [...]. A gyereket megfedjük, ha széttépi a képes könyvet és mi felnőtt, okos emberek [...] többet és becsesebbet pusztítunk el ész nélkül, mert valóban kiválogathatnák a hasznosat a fölösleges lom közül. De ki tudja azt: mi válik majd hasznossá? Azért a csekélynek tetsző dolgot se vessük meg.”

Ms 799 / 70

SUTTOGÓ KIADÓ-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 22.

[éves hírlapkimutatáshoz kéri a „Suhogó” egy számát]

Ms 799 / 71

SVÁBY FRIGYES-nek írt levél

Budapest, 1891. nov. 9.

[köszönőlevél partéért]

„[...] gyűjteményemet, mely 56 ezer darab partréből áll, már eddig is jól használtam a Nemzeti Zsebkönyvnel és az Írók Életrajzával [...].”

Ms 799 / 72

SZABÓ ÁBRAHÁM-nak írt levél

Budapest, 1877. júl. 6.

[felkínált lapokra tesz vételi ajánlatot]

Ms 799 / 73

SZABÓ CYRILL-nek írt levél

Budapest, 1886. júl. 2.

„A hírlapkönyvtárban a hírlapok megvannak ugyan nagyobbbrészt, de hiányosan, azért ezt – csekély lévén a budgetünk – többnyire ajándékozás útján reménylem beszerezhetni.”

[néhány számra szerény árajánlatot is tesz]

Ms 799 / 74

SZABÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1875. decz. 11. (1899/58.)

„Nagyságos Úr,

Van szerencsém jelenteni, hogy a Repertorium II. kötete, mely a természettudományi és matematikai cikkeket tartalmazza, még ez év végén vagy legkésőbb a jövő év első napjain elhagyja a sajtót.

Miután azonban a jelen év elején, miként Nagyságodnak is tudomásával van, a folyóiratokból és évkönyvekből kivont czimekhez, még az összes szaklapokban levő cikkek írása is kívántatott;

ezen munkálat általam pontosan lőn teljesítve, [...] Ezen munkálat által nemcsak az anyag szaporodott fel (10 ezer írótól 32 ezer cikk címére) hanem a költség is tetemesen növekedett, s így az előirányzott összeget (mely körül belől 20 ívre számított) a főntebb elősorolt előmunkálat és az első 16 ívnek szerkesztése fölemésztette. Ezeknek előterjesztése után kegyesen kérem Nagyságodat, méltóztassék a felmerült költségeket még az év folytán kegyesen felvételni a M. Tudom. Akadémia jövő évi költségvetésébe.

U. m. a 17-52. ív szerkesztésére 20 ftjával 720 ftot

52 ívnek nyomtatása 40 ftjával 2080 ftot

összesen: 2800 ftot

Végül tudatom Nagyságoddal, hogy a kimaradt 11,606 névtelenül megjelent cikk cím-czéduláit az Akadémia irattárába helyezem el egy későbbi kötet számára.

Magamat nagyrabecsült kegyeibe ajánlottan vagyok Nagyságodnak kész szolgája

Szinnyei József

Nagyságos Szabó József tanár úrnak

mint a „Repertórium-bizottság” elnökének Budapesten”

Ms 799 / 75

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. jun. 5.

„Nagyon tisztelt Tekintetes Ur!

A mult vasárnapi „Reform”-ban „A mi hírlapjaink” címmel egy tárcza cikk jelent meg tőlem, melyet szives figyelmébe ajánlok, miután abban megemlékeztem általában a könyvtárakról s különösen hírlapkönyvtárak alapítását ajánlom; erre a következő számban Ballagi Aladár egy kis nyilatkozatot is közölt; igen kérem alkalmilag Tek. úrnak e tárgyban való becses véleményét [...]”

[kér (térítés ellenében) néhány hírlapot 145-1792. sorszámon]

Ms 799 / 76

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. jun. 12.

[köszönőlevél és továbbiakat kér]

„[...] igen szépen kérem a Tek. urat, sziveskedjék a Reformban megjelent cikkemre pár sorban megírni véleményét s kijelölni a hiányokat, mert miután becses levelében azt egy szóval sem említetté azt kell hinnem, hogy abban sok haszontalanságot írtam és szót sem érdemel.”

Ms 799 / 77

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1872. jun. 22.

„[...] igen köszönöm az érdekes lapokat, valamint cikkekre vonatkozó szives sorait.”

Ms 799 / 78

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. jul. 3.

[hiányzó lapokat kér kölcsön a Repertórium II. kötetéhez]

„Hiszem, hogy Kolozsvárt rendszeresebben gyűjték a lapokat mint itten nálunk, hol a Gazdasági Egyesület, úgy az Akadémia saját közlönyükből nem bírnak teljes példányt.”

Ms 799 / 79

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. jul. 27.

[köszönőlevél hírlapokért]

„Legujabb tervem és törekvésem az 1848/9. szabadságharcunkat érdeklő nyomtatványokat összegyűjteni és ugyan egyidőben annak könyvészetét megírni; ha a Muzeum doublettejei közt létezik még ide vágó nyomtatvány, szeretném bírni, ha némi pénzáldozatba kerülne is.”

Ms 799 / 80

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1877. márcz. 26.

[a forradalmi lapok könyvészeti összeállításához kéri a „Kolozsvári Hetilap”, a „M. Gyermekekről” kivonatát (hány szám jelent meg, első és utolsó szám dátuma, alak, terjedelm)]

Nagyságos
Szabó Károly úrnak
a kolozsvári tudomány-egyetem
tanárának
Kolozsvárt

Ms 799 / 81

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1877. apr. 1.

[információt kér hírlapokról]

Ms 799 / 82

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1877. apr. 5.

„Kérem becses válaszát két – most már három levelemre.”

Ms 799 / 83

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1877. nov. 29.

„Különösen tisztelt tanár ur!

Nagy örömmel vettem azon hirt, hogy nagybecsű könyvészeti műve a nyomtatásban gyorsan halad; azota könyvtárunk rendezésénél több oly magyar mű került kezembe mely nem ritkaság ugyan, de azért igen sajnálom, hogy tudomást nem vehetett felőle, egyet mert ritkábbnak tartom, ide jegyzek: [...] Most nézem át a Horvát István féle „Vita Eruditorum” 113 fasciculusát, ebben is találtam már sok 1711 előtti magyar nyomtatványt, ha a kinyomtatott részt használhatnám, talán a „Függelék” számára egyetmást adhatnék.

Az Erdélyi Muzeumi Könyvtár többszörös példányainak jegyzékét köszönettel vettem és abból könyvtáram számára a következőket kérem: [...]”

Ms 799 / 84

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1877. decz. 23.

„[...] elkéstem a vásárról, de nem csak engem ért ily baj, hanem az itteni muzeumot is, mert azt a sok olcsó forradalmi hírlapot Debreczenből Kolozsvárra szállították, pedig elég korán figyelmeztettem Fraknóit; no de ott is jó kézben van.”

„A könyvészet első 19 ívét megkaptam, köszönöm a könyvtár nevében is. [...] A mű belbecsét nem is említve, a kiállítás fényes, kár hogy a papíros nem jobb minőségű.”

„Mi a Természettud. Könyvészzel házalunk, mert a Franklin drága, az Athenaeum olcsóbb, de rosszak a betűi és correctorai [...].

„[...] pótlékba valót nem találtam, úgy látszik a Horvát féle gyűjtemény a Muzeum könyvtárába került.”

Ms 799 / 85

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1878. jan. 20.

[egyéb levél]

Ms 799 / 86

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1878. jun. 30.

[adatközlés régi könyvekről]

Ms 799 / 87

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1878. aug. 12.

„Bevégeztük könyvészetünket aug. 1-én de megjelenését visszatartottuk, miután tanár úr becses művét használva, minden egyes idézetnél oda tettük (sajtó alatt) illő és szeretnők is ha az előbb jellene meg.”

Ms 799 / 88

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1878. okt. 27.

„Különösen tisztelt tanár ur!

Magyarország természettudományi és matematikai könyvészete” című legújabb munkánk egy példányát van szerencsénk [...] tiszteletünk jeléül átnyújtani. Szeretnők ha más is követné példánkat és a többi tudományszakból is készülne legalább ily úttörő forrásmű, melyet nálunk itt ott megcibáltak, külföldön azonban bámultak.

Könyvtárunkban a philologiai részt rendezvén, több szótárféle magyar-latin műre akadtam, melyek talán később a „Régi M. Könyvtár” pótlékába jöhetnének;”

Ms 799 / 89

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1879. szept. 20.

[adatközlés új, vidéki lapokról]

*P. Szabó Károly
magy. irod. tanár
Pápán*

Ms 799 / 90

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1879. dec. 25.

„Kedves tanár úr!

F. hó 1-én kelt becses megbízását lehetőleg pontosan akarván teljesíteni, húztam halasztottam a választ, de biz én nem jutottam a kívánt eredményhez, mert három nagy könyvtárunk, a régi hírlapokra nézve összevéve se ér annyit, mint az Erdélyi Muzeumé. [...] nincs is kilátás a Muzeumnál, hogy az új aera alatt a hiányokat valamikor kiegészítsék, míg a meglevőket se rendezik. Mindez igen lelohasztá „a régi hírlapok ismertetését” illető kedvemet.”

Ms 799 / 91

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1880. jan. 13.

[adatkérés „A Magyar Hírmondó” történetéhez]

Ms 799 / 92

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. febr. 16.

[válaszlevél]

Ms 799 / 93

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 23.

[gyászjelentést és színlapokat kér]

Ms 799 / 94

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 24.

[köszönőlevél]

Ms 799 / 95

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. apr. 13.

[gyászjelentéseket kér újra]

„Szabó Károly m. kir.

tanfelügyelő Sopron

Ms 799 / 96

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 7.

[gyászjelentést kér]

Ms 799 / 97

SZABÓ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 23.

[Komáromi Színészet története 3. füzetét küldi]

„[...] ritkaság, mert 50 példányban nyomtatott.”

„Szomorújelentés-gyűjteményem a 21 ezer példányt már meghaladta úgy szintén színlapjaim száma a 8 ezret.”

Ms 799 / 98

SZABOLCSI MIHÁLY-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 11.

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Ön becses lapjában az Egyenlőségben a zsidó írókról cikksorozat jelent meg; [...] kérem azon igen jól írt életrajzokat, juttassa kezemhez, mert a „Magyar Írók élete” cz. munkámban kutfőül akarom azokat használni [...].

*Tek. Szabolcsi Mihály urnak
az Egyenlőség szerkesztőjének
Budapest”*

Ms 799 / 99

SZABOLCSMEGYEI KÖZLÖNY KIADÓ - HIVATALÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. jan. 22.

[hírlapkimutatáshoz kér egy hírlappéldányt]

Ms 799 / 100

SZACSVAY IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1882. jan. 18.

[súgókönyvet, színészi zsebkönyvet, színlapot, verset stb. kér a „Komáromi színészet történeté”-hez a „Magyar Thalia” előfizetőjeként]

„Tek. Szacsvay Imre
a „Magyar Thalia” szerkesztőjének Kolozsvárt”

Ms 799 / 101

SZACSVAY IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1882. febr. 21.

[köszönőlevél]

„A mi Felvinczi György irodalmi működésére vagy személyére vonatkozik, az édes kevés az én gyűjteményemben, mindent megtalálja Ön Toldy Irodalomtörténeti tankönyvében; jó lesz ha megolvassa Szilágyi Sándor Erdély irodalomtörténetét a Bud. Szemle 1856? évfolyamában [...] Szilágyi István cikke a magyar színészet bölcsőkoráról a Vasárnapi Ujságban néhány év előtt jelent meg. Különben Szabó Károly mindezeket legyűri irodalomtörténeti és bibliografiai ismereteivel, kérdezze meg őt is.

Tek. Szacsvay Imre
a „Magyar Thalia” szerkesztőjének Kolozsvárt”

Ms 799 / 102

SZÁKFY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1881. szept. 16.

[információt kér (visszaemlékezést, személyes tapasztalatot) és színi nyomtatványokat]

„Tek. Szárfy József nyug. színigazgató urnak Debreczenbe

Ms 799 / 103

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. jan. 18.

„[...] átnézhetjük gyűjteményemet jegyzékéhez hasonlítva, így azt hiszem teljessé tehetjük gyűjteményét.

[...]

Ha véletlenül 1711. előtti magyar könyv akadna Tettes úr kezébe, vagy bármely nyomtatvány, igen kérem erre figyelmeztetését.

Tek.
Szál Antal úrnak Aradon”

Ms 799 / 104

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. febr. 3.

„[...] a Vasárn. Ujság íróinak repertoriuma lekötve tart [...]”

„Én a magyar nyelvű lapok számát 2000-re teszem, sajnos hogy a jelenleg élő lapokból se sikerül egy-egy példányt megszerezni, mert némelyik 2-3 szám után elenyészik.

Vajjon gyűjti-e Ön a hazai idegen nyelvű lapokat is? Mert így lenne érdekes és teljes a gyűjtemény.”

„I. Szállítmány 1-39.” – [cím szerint felsorolva]

Ms 799 / 105

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. márcz. 4.

[köszönőlevél küldött nyomtatványokért]

„[...] sok van még az országban a mi különben becsnélküli semmiség, de egy nagyobb gyűjteményben értékké válhatik, csak az kár, hogy kevés oly ember van, mint t: Ön, ki azt feltudja kutatni és becsüket is felismeri.”

„Küldöm a 2-dik 1-50. csomagot [...]”

„[...] az utolsó 10 év alatt nem raktam rendbe lapjaimat s így nem tudom, mi van meg több példányban.”

Ms 799 / 106

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. apr. 28.

[III. szállítmány (1-54.)]

Ms 799 / 107

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. júl. 8.

„[...] becses soraiból megértettem, hogy [...] ernyedetlen buzgalommal folytatja nagy horderejű hírlapgyűjtését, mely nemcsak Aradon, de széles nagy Magyarországon ritkítja párját! [sajtot énekel ki a szájából] Én naponként előhaladok gyűjteményim rendezésében, de [...] chaossal kell megküzdennem, ha 1873 óta nem osztottam be mindazt mit gyűjtöttem, irodalmi és könyvtári elfoglaltságom miatt. [...]”

*A Muzeummal való csere nagy bajjal jár, én évek óta csaknem naponkénti vendég vagyok ott, eleget szorgalmazom a cserét, de nem megyek velük semmire, a Kassai Képes Ujságot (teljes példányt!) felajánlották nekik megvétel végett, nem vették meg és most azt se tudják ki ajánlotta! Bajos ily nyilvános intézettel csereviszonyba lépni mert igen nehézkesek! [...]
Idővel és kitartással minden sikerül. Zeit bringt Rosen!"*

Ms 799 / 108

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. júl. 14.

[erdélyi lapokat küld és köszöni a Kassai Képes Újságot]

Ms 799 / 109

SZÁL ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1879. nov. 11.

[lista: 1-36.]

Ms 799 / 110

SZALAY IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 7.

[köszönőlevél a Pressburger Zeitungért (1805. 97. sz.)]

Ms 799 / 111

SZAPPANOS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 12.

[színészi zsebkönyvet cserélne Jókai regényért]

Ms 799 / 112

SZAPPANOS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 22.

[köszönőlevél, továbbá gyászjelentést, 1848/9-es hírlapot, ponyvairódművet 1848 előttről kér]

„A gyűjtés nem más mint sport de nemes sport, melylyel a tudományosságot elősegítjük, annak hasznos szolgálatot teszünk. A gyűjtés annak ki még nem próbálta kissé szokatlan, de ha szövetkezünk barátainkkal, 4-5 buzgó ember pár nap alatt szép sikert mutathat fel. A gyűjtést leginkább

nyomdáknaál lehet kezdeni, hol szép szóért ily lim-lomot szívesen átengednek; azután minden családnál lesz 5-10 ily színlap v. gyászjelentés [...] más gyűjtőkkel csereviszonyban állok [...].

Tek. Szapannos Sándor úrnak

III. éves joghallgató Kecskeméten

Ms 799 / 113

SZARVAS GÁBOR-nak írt levél

Budapest, 1888. jan. 1.

[újévi jókívánság]

Ms 799 / 114

SZARVAS GÁBOR-nak írt levél

Budapest, 1890. dec. 23.

[válaszlevél]

Ms 799 / 115

SZÁSZ BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1872. febr. 10.

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Hírlapkimutatásomról Ön becses lapjában a „Kelet”-ben tett szíves megemlékezését igen köszönöm, valóban [...] nehéz [...] a hírlapokról hibátlan statisztikát adni, én legalább megközelítettem e nehéz feladatot [...].

Tek. Szász Béla urnak a „Kelet” szerkesztőjének Kolozsvárott”

Ms 799 / 116

SZÁSZ GERŐ-nek írt levél

Budapest, 1891. decz. 22.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 117

SZÁSZ KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1874. jul. 12.

[adatközlés kért könyvekről]

Ms 799 / 118

SZATMÁR és VIDÉKE KIADÓ-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 21.

[éves hírlapkimutatáshoz hírlapszámot kér]

Ms 799 / 119

SZATHMÁRY GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1886. febr. 1.

[hírlapstatisztika 1867-re]

Ms 799 / 120

SZÉCHY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891. jan. 30.

[válaszlevél]

Ms 799 / 121

SZÉCHY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 2.

[válaszlevél]

Ms 799 / 122

SZÉKELY FÉNYKÉPÉSZ-nek írt levél

Budapest, 1872. jun. 3.

[fényképet kér]

Ms 799 / 123

SZÉKELY JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. febr. 10.

„Tisztelt Uram és barátom!

Ezer bocsánatot kérek; de tetszik tudni, hogy én az év január hónapját a hírlapoknak szentelem, [...]. Most már készen vagyok. Következnek a levelek. De mennyi!”

Ms 799 / 124

SZELECZKY GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1872. apr. 18.

[részvétnyilvánítás]

Ms 799 / 125

SZEMERE ATTILÁ-nak írt levél

Budapest, 1881. aug. 8.

[válaszlevél]

Ms 799 / 126

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 4.

„[...] f. hó 10-kén telik le hat heti szabadságom, [...] (voltam 15 városban és 4 kisebb helyen) [...].
A gyűjtés csak úgy virágzik, ha szakadatlan levelezésben és szóbeli összeköttetésben áll a gyűjtő
gyűjtőivel, ellenkező esetben a gyűjtők kedve lankad, sőt el is alszik; így van nálam is, mert míg
junius hóban 2477 db párté gyűlt be,
julius hóban 1963 db párté gyűlt be,
augusztus hóban 1285 db párté gyűlt be.
Nagys. Szent-Iványi Zoltán urnak Rónyán”

Ms 799 / 127

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 1.

[egyeztetés cseréről]

Ms 799 / 128

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 14.

[konfliktus feloldása]

Ms 799 / 130

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 28.

[konfliktus]

Ms 799 / 131

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1886. okt. 30.

[információ kérés Böthy Zsolt részére Szent-Iványi Lászlóról]

Ms 799 / 132

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 7.

[kérés]

Ms 799 / 133

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1887. márcz. 9.

[partecédula-csere vége]

Ms 799 / 134

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. márcz. 19.

[válaszlevél]

Ms 799 / 135

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. ápr. 3.

[újabb partecédula-csere]

Ms 799 / 136

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 27.

[részletes kimutatás]

Ms 799 / 137

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. jun. 15.

[sürgető levél]

Ms 799 / 138

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1889. jun. 20.

[csomagszállítót kér]

Ms 799 / 139

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 15.

[értesítés csomagról]

Ms 799 / 140

SZENT-IVÁNYI ZOLTÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 15.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 141

SZENTKLÁRAY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. apr. 17.

[partecédulákat kér]

Ms 799 / 142

SZENTKLÁRAY JENŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 4.

„[...] egy gyűjtőnek nem szerezhethet valaki nagyobb örömet, mintha fáradságos, mondhatni lélekölő munkájában baráti segínyt nyújt, mert ezáltal nem csak elismeri törekvéseinek hasznát, szükségét, sőt buzdítja őt a lankadatlan kitartásra. Így éreztem én is, midőn kedves Főtisztelendő ur, több száz példányból álló parteczedula-gyűjteményét megkaptam [...].

[...] szivemből örültem akadémiai taggá megválasztásán [...] kívánok sok szerencsét és kitartást az elismerésben részesült tudományos munkásságához.

Szentkláray Jenőnek

Török Becse

Ms 799 / 143

SZERÉNYI ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1879. máj. 8.

[átirányítás a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumhoz]

Ms 799 / 144

SZIKLAY JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. máj. 23. (4779/169.)

„Tisztelt Elnök Ur!

A baranya-megyei t. honvédegylet által reám ruházott megbízást szívesen teljesítem [...]. Eddig nagyon visszavonultam a honvédegyletektől, miután a kormány, fájdalom a körülmények hatása alatt, az 1848-49. honvédeknek a kellő elismerésben nem részesítette; de igyekeztem más téren a honvédegyletnek és közművelődésünknek szolgálni [...] a június 3. országos honvédegyleten való megjelenésemet bejelentem.

Tek. Szikszay János urnak
baranyamegyei honvéd-egylet
elnökének Pécs

[!borítékon tévesen: Sziklay]

Tisztelettel maradtam

kész szolgálója

Szinnyei József

a m .n. muzeumi hírlapkönyvtár őre
1848-49. honvéd-főhadnagy”

Ms 799 / 145

SZILÁDY ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 7.

[az ígért partecédulákat kéri]

Ms 799 / 146

SZILÁDY ÁRON-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 12.

[köszönőlevél]

Ms 799 / 147

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1880. jan. 11.

[a pozsonyi Magyar Hírmondóról szóló cikkéhez (Vasárnapi Újságba) kér információt]

Ms 799 / 148

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1880. febr. 7.

[köszönőlevél]

„a Vasárnapi Ujságban megkezdett ismertetést folytatni fogom a „Figyelő”-ben.

A pályázatra már csak azért sem gondolok, mert igen jól ismerem hírlapirodalmunk nagy kiterjedtségét, ha a XVIII. századot feldolgoztam, ezt külön kötetben ki is akarom adni, de zsidó-módra kötetecskét összeütni nem akarok.

Tek. Szilágyi István urnak

Lyceumi igazgató Máramaros-Szigeten”

Ms 799 / 149

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1880. márcz. 19.

[egyéb levél]

Ms 799 / 150

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 22.

[a Komáromi színészet történetéhez kér anyagot, partékat stb.]

Ms 799 / 151

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1887. nov. 13.

[részvétlevél]

Ms 799 / 152

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. szept. 17.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„A Magyar Írók IV. füzete ma jelent meg és a következőket gyorsítani akarom; de lépten-nyomon megakadok azon, hogy a protestáns újabb írókhoz nem tudok életrajzi adatokat szerezni; miután az élők azt nem küldik be, a Névtárakban pedig nincsen születési sat. dátum, így mint a katolikusoknál és így félek, hogy a vallás felekezeteit illetőleg munkám nem lesz arányos.

Bocsásson meg azért, ha nagy tudományához és ismert jószívűségéhez fordulok egy-némely fölvilágosításért: [...]”

Ms 799 / 153

SZILÁGYI ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 27.

[köszönőlevél életrajzokért]

Ms 799 / 154

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1877. apr. 10.

[információkérés egy erdélyi lapról 1848/49-es lapok bibliográfiájának összeállításához
a M. Könyv-Szemle számára]

„Nagys.

Szilágyi Sándor

miniszteri titkár urnak Budapesten (Budán a várban Uri utca 22.)”

Ms 799 / 155

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1879. aug. 17.

[Erdélybe indulását tudatja és beszámol balatonfüredi élményeiről]

„[...] kívánom [...] hogy friss egészségben láthassam ismét igazgatómat, kihez nemcsak rokon-
szerv, háládat de a barátság kellemes érzete is csatol, azért vágyom is Önt viszontlátni és Frakuti
Ő Nagysága meghívását elfogadva [...] 19-én utazom Barnával Nagyváradra, onnan 21-én reggel
Marosvásárhelyre [...]

Kedves igazgató urnak

Nagys.

Szilágyi Sándor urnak

az egyetemi könyvtár igazgatója

és a történelmi társulat titkárának

Marosvásárhelyt”

Lekötelezettje és igaz
barátja

Szinnyei

Ms 799 / 156

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1880. máj. 22.

„[...] Hilma szép kék szemében az ön jóságát juttatja eszembe.”

Ms 799 / 157

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1880. júl. 23.

„[...] a rám bízottakat teljesítettem [...]. Pár nap óta jó hűvös esős idő jár, igen alkalmas a Címjegyzék és Repertórium készítésére.”

Ms 799 / 158

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1880. aug. 20.

„A katalogus utolsó kéziratát (T-Z részét) holnap adom nyomdába.

Nagys.

Szilágyi Sándor urnak

a m. tudom. akad. r. tagja. sat.

Gyula-Fehérvárott

a püspöki palotába”

Ms 799 / 159

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. jún. 5.

„[...] megtörténik néha, hogy éjjel többször fölébredek; ez pedig nálam a lélek betegségét jelenti, mert különben rendszeren végig alszom a leghosszabb éjszakát is. Legújabbban úgy segítettem a bajon, hogy közben humorisztikus rajzokat írok, ebből három már meg is jelent az Urambátyámban [...].

Most esik, elmosta a tegnapi tüntetést is, csak ez meg el ne mossza a miniszteriumot.

Alexander von Szilágyi

Kaltenleutgeben

Ka: Wien

Ms 799 / 160

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. jún. 8.

[Kudora által készített (Kudora ur asztalán láttam...) hírlapjegyzék ellen protestál Szilágyinál]

„Az évenként kiadott katalogusunk mintául szolgálhat az egész hírlapkatalogusnak és ha már jobbat nem adhatunk, ne adjunk rosszabbat; [...] Én azt hiszem, most midőn a bevégezten Színészet története I-ső kötete végén hiányzó indexért hátamra vertek a Bud. Szemle kritikásai, méltán felszólalhatnak egy rendszertelen katalogusért; azért én közölvén Angyal úrral [...] az én véleményemet szóval és schema alakjában, a nyomtatást [...] félretéttem [...]”

Ms 799 / 161

SZILÁGYI SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. jun. 15.

„Kudora ur már elutazott, de úgy tudom, hogy az index is a nyomdába került [...]”

Ms 799 / 162

SZILY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1877. jul. 7.

[adatközlő levél]

„Nagys. Szily Kálmán urnak

a kir. József-Műegyetem r. tanára, a M. Tud. Akadémia r. tagja sat.

Budapesten”

Ms 799 / 163

SZILY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 13. (4050/163.)

„Kedves Maecenásom!

50,000 partéból álló gyűjteményemben a Somogyi család 61 darabbal van képviselve [...] szívesen küldöm ezeket használat végett [...].

Dr. Szily Kálmán urnak

kir. tanácsos, műegyetemi tanár sat. Budapesten”

Ms 799 / 164

SZILY KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1891. okt. 30. (4874/264.)

„Nagyságos Főtitkár Ur!

Itt küldöm a Necrolog Korrekturáját [...]

Kiváló tisztelettel

Nagyságos Főtitkár urnak

kész szolgálja

Nagys.

Szinnyi József

Szily Kálmán urnak

a m. tudom. akadémia

főtitkárnak
Budapest”

Ms 799 / 165

SZINYEI GERZSON-nak írt levél
Budapest, 1876. jun. 13.

„Különösen tisztelt Tanár Ur!

Szabadságidőmet jun. 16 – jul. 8-ig nevezeteseb könyvtáraink megsemlélésére akarom felhasználni és különösen a sárospataki nevezetes könyvtárt szeretném ismerni [...].

Szeretném azt megtudni: vajon a föntebbi idő alatt megtekinthető-e a könyvtár [...].

Van-e a könyvtárnak nyomtatott – vagy írott katalógusa és milyen? A természettudományi munkák csoportosan vannak-e föllállítva és gyorsan áttekinthetők-e? Miután könyvészeti munkámban az egyes könyveknél hivatkozni akarok a könyvtárakra is, a hol azok feltalálhatók. Vannak-e a levéltárban magyar íróktól levelek a múlt század végéről 1760-1800-ig. Utazásom egyik főczélja lévén ezen, munkálataimat elősegítő buvárlat [...].

Tek. Szinnyi Gerzson tanár urnak
Sárospatakon

honfitársa
Szinnyi József
az egyetemi könyvtár első őre”

Ms 799 / 166

SZINYEI GERZSON-nak írt levél
Budapest, 1880. jan. 20.

[adatokat kér „A Magyar Hírmondó” történetéhez 1780-88.]

Ms 799 / 167

SZINYEI GERZSON-nak írt levél
Budapest, 1882. okt. 6.

[a „Sárospataki Lapok”-at, gyászjelentéseket és színi nyomtatványokat kér]

Ms 799 / 168

SZINYEI GERZSON-nak írt levél
Budapest, 1882. nov. 4.

[köszönőlevél]

„[...] a Sárospataki Lapokat átnéztem; ezennel visszaküldöm köszönettel a példányokat a könyvtári szabályzattal és legújabb címjegyzékünkkel együtt;”

Ms 799 / 169

SZINYEI GERZSON-nak írt levél

Budapest, 1886. aug. 10.

[a sárospataki főiskola könyvtára többszörös példányaiból szeretne rendelni magán-célra, továbbá halotti prédikációkat is kér (már van 200 db.)]

Ms 799 / 170

SZINYEI GERZSON-nak írt levél

Budapest, 1891. dec. 15.

[„Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat Czövek Istvánról]

„Tek. Szinyei Gerzson urnak
akadémiai tanár
Sárospatak”

Ms 799 / 171

SZINYEI GERZSON-nak írt levél

Budapest, 1891. jul. 8.

[köszönőlevél]

„[...] köszönöm és kérem szives közremunkálását és figyelmeztetését [...] hibázni emberi dolog, azonban a kritikai eljárás minden munkánál szükséges.”

„Tudom hogy ott Önöknél sok oly apró nyomtatvány van péld. a C. betűs íróktól, melyek nálunk a miscellaneák rendezetlensége miatt hozzá nem férhetők, pedig ezek czimeim vannak életrajzi adatok, hivatali állás sat. Ily följegyzéseket kérnék, ha az könnyű szerrel megtörténhetik, [...]”

Ms 799 / 172

SZINYEI GERZSON-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 24.

[köszönőlevél (Czövekre vonatkozó adatokért)]

„Most a Csiziekkel vagyok nagyon elfoglalva; csak az a baj, hogy Csizi Jánosnak (mult században 35 évig volt sárospataki pap, meghalt 1792-ben) jó életrajzát találtam ugyan a Prot. Egyh. és Isk. Lapban (1847. 26. sz.) de szeretnék tőle munkát ismerni, ha kéziratban maradt is.

Csizi István főstrázsamestertől ellenben ismerek vagy 15 munkát, de nincs életrajza (1801-ben nyugalomban élt még Tokajban; de már ekkor igen öreg embernek írja magát); bizonyosan ott is halt meg; ha halálozási idejét megtudhatnám, akkor életkorára is csak ráakadok valahol. Talán testvére volt Cs. Jánosnak. Ezen Csiziekről kérek bővebb felvilágosítást, a mennyire a könyvtárban, vagy matrikulákban, vagy Tokajban ismeretség útján, ki lehetne tudni valamit felőlük [...]. [...] én már két éve a m. n. muzeumban (30. sz.) lakom.

Tek. Szinyei Gerzson urnak
akadémiai tanár
Sárospatak”

Ms 799 / 173

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Szabadhegy, 1876. júl. 4.

„Kedves Józsim!

Légy szives ide mellékelt levelet Szabadhegyi László urnak személyesen átadni; lakását bármely nagy naptárban az ügyvédek névsorában megtalálhatod [...].

ölel csokol

szerető atyád

id. Szinnyei József

Ms 799 / 174

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. júl. 16.

„[...] a katzenjammerektől őrizkedjél [...].

[...] a tudományban telhetetlen embernek legjobb orvosság, ha betűt nem lát [...].

A legyek pedig arra figyelmeztetnek, hogy kelj fel korán, mert ott falun első kézből kapod a jó friss levegőt, majd tovább alhatsz, ha haza jössz [...].

Ms 799 / 175

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. júl. 19.

„[...] a számárfogat csak a sors forgandóságát jelzi, mert volt idő, midőn főherczegi fogaton utaztál, jöllehet nem voltál külön ember mint most, azért ne bízd el magadat.

[...] tulságos szigorral csak rabszolgákat nevelünk [...].”

Ms 799 / 176

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. júl. 23.

[„Hogyan került Komárom vára a magyarok kezére?” című cikkét küldi és kéri, hogy if. Sz. J. javítsa ki, tisztázza le és adja át Adamovich szerkesztőnek Komáromban]

„[...] kedélyhangulatom a fagypontra alul van, miután a bécsi bank is fenyeget, hivatalnok társaim pedig elégedetlenek Kovácscsal, meguntam már az ideiglenes directorságot, jobb a köztársaság!”

Ms 799 / 177

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. júl. 28.

„Kedves fiam!

Leveledet és a mellé csatolt kéziratot vettem és újra lemásolva már tegnap el is küldtem Komáromba, itt küldöm a folytatását, kérlek javítsd ki [...]. Az akadémia könyvtárában felfedezték a Nova Posoniensia 1921. 3-dik és 1722. első negyedének teljes példányát (!) Ne neked Thaly.”

Ms 799 / 178

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. aug. 2.

[egyéb levél]

Ms 799 / 179

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. aug. 5.

„Kedves fiam!

Adamovich írt és el van ragadtatva a cikktől, kéri a folytatást [...] azért egy részét ismét átküldöm neked kijavítás végett, egy kis reclamot is akarok [...] javítsd ki vagy írd másképp, ha jónak látod [...].”

Ms 799 / 180

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1876. aug. 8.

„Édes Józsim!

Szomorúan hat reám leveled azon része, melyből kitűnik, hogy te nap-napután korhelykedel. Nem ámttalak, ha arra figyelmeztetlek, hogy a bor-sörivás, táncz és éjjelezés biztosan készítik elő a sorvadást [...]. Még most jókor van észszel kormányozni a testet, utóbb ez sem használna semmit; példa előtted Beöthy Laczi, Eötvös Lajos és többek szomorú sorsa. Ha rám nem hallgatsz, kérdezd meg akármelyik orvos ismerősödet.”

Ms 799 / 181

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1877. júl. 1.

„Kedves fiam!

Könyveddel fölverted a port, a Főv. Lapok sietett az agyonsújtó rövid kritikával [...]. Nálunk ne legyen kritikus a ki boldogulni akar [...]. A Hon és Vasárnapi Ujság szelidebben ír, hanem abban igaza van utóbbinak, hogy a Salamon-Gyulai féle sat. monographiákat kár volt kihagyni, de mikor te sebesen szeretsz dolgozni és nem hallgatsz az okos szóra. [...] a lapok a vacatióért minket is megtámadtak, se baj kezünkben a ministeri engedély.

[...] pihend ki az irodalmi fáradoalmakat, aztán jobban teszed, ha egyelőre finn meséket fordítasz, közöld a Főv. Lapokban, akkor le lesznek főzve irigyeid.”

Ms 799 / 182

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1877. júl. 8.

„[...] szeretnék a Repertoriumból jó csomót készíteni aug. 8-ig, ha pénzt kaphatok, mégis elmegyek valamerre.”

Ms 799 / 183

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1877. júl. 9.

[egyéb levél]

Ms 799 / 184

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Finnország, 1879. jun. 22.

[minden egyes napról részletesen beszámol fiának]

„[...] 21. Szombat. Szabó Károly tiszteletére ebéd Szilágyinál, én is ott és Fraknói, Deák F., Klinger, Salamon Fr. kérdezősködött felőled [...].

[...] 22. Vasárnap. Délelőtt Szabó Károly nézte át velem együtt a félretett régi magyar nyomtatványokat. – Szilágyinak átadva üdvözlétedet, igen örült annak, hogy oly sokat láttál rövid idő alatt Prágában és azt üzeni, vizsgálj a ritkaságokat is a könyvtárakban. [...] minden legkisebb fölfedezett a mi ránk vonatkozik, éppen mert az külföldön van, kétszeres becsűvel bír.

Igen sajnálom, hogy Petzholdt nem látogattad meg (visszajövet el ne mulaszd, hisz díszkiadásban küldtük meg neki könyvünket, aztán neve is ismeretes itt nálunk és érdekes egyéniség).

Berlinben el ne feledd felkeresni Konert (igazgató a császári könyvtárban?). Ő a német történelmi repertórium írója, melyről Horvát azt mondta, nem oly jó mint az enyém; [...] érdekelni fogja őt az, hogy nálunk is létezik ily munka [...] mond el hogy most készítem a II. kötetét a hírlapok cikkeiből. Tudósításaidat csak érdekesbé teszi ily nevezetes egyénnel való összejövetel. [...] okosan élj és használd fel minden idődet; [...] ne feledd a nyilvánosságot is, már is igen sokan kérdezősködni utánnad és várnak tőled közléseket.”

Ms 799 / 185

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. jun. 27.

[egyéb levél]

Ms 799 / 186

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. jun. 28.

[egyéb levél]

Ms 799 / 187

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. jul. 2.

[egyéb levél]

Ms 799 / 188

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. jul. 9.

[egyéb levél]

Ms 799 / 189

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. jul. 10.

[egyéb levél]

Ms 799 / 190

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. júl. 16.

„Budenzen lefordította számunkra a finn újságban rólad szóló közleményt. Ittunk az egészségedre, mert tudtuk, hogy ránk is gondolsz legalább a keddi estén.

Thallóczyval majd mindennap találkozom, igen érdeklődik utazásod felől, nem mulasztja el sarcastikus megjegyzéseit például: mi a lump „ott Közép Európában” hogy henczeg! és kikocsikázásodra azt jegyzé meg, bizonyosan potya volt [...].”

Ms 799 / 191

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. júl. 20.

„Kedves Józsim, ne feledd azt, hogy téged a magyar kormány küldött ki, első sorban magyar vagy, aztán lehetsz finn, az az [...] nem szeretném ha Magyarországon németül jelennének meg cikkeid. Azt hiszem felesleges ezt bővebben magyaráznom, hisz’ a nyelv tartja fenn a nemzetet; ha majd zsidó rabbinus lesz a cultus-miniszter – ha így haladunk ezt is megérheted –, akkor majd német- vagy zsidó-nyelvtanulmányokra utaztatnak, irjanak a Lloydba azok, de te oda ne íráj! Darvai közöljön leveleidből kivonatot, vagy ismertetést [...] de ne ott jelenjenek meg azok először, mint eredetiek, hanem bármelyik magyar lapban.”

[korábban ő ajánlotta – Fejérfatakyra hivatkozva – a Lloydot, => Szilágyi vagy más figyelmeztethette]

„[...] Miután ott photographiákat is osztogatnak neked [...] küldök [...] 6 budapesti képet (corso, budai vár, Lánczhíd, népszínház és Bp. madártávlatból) elajándékozhatod, ha kell küldök többet is [...].”

Ms 799 / 192

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. júl. 23.

„Finnországról irandó munkáidat [...] részletenként közöld előbb lapokban vagy a Szemlében; ugyanazt kibővítvé, javítva mindenkor kiadhatod majd könyvekben is, könnyen találsz rá kiadót.

„[...] Fraknói szegszárdi apát lett.”

Ms 799 / 193

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. júl. 30.

[közlésre biztatja]

„Szilágyi hírül adta, hogy a Quinquenniumomat évi 120 ft-tal a jövő évi budgetbe felvették – Vederemo! [...]

Kész a címjegyzék 12 ¼ év febr. 1-től dolgoztam rajt [...].

Szilágyinak annyira tetszik a mulatság, hogy mikor nagy hármával mentünk hazafelé, azon szándékát nyilvánítja Fejérpataky előtt, hogy a kružokat Marosvásárhelyt is behozza [...]

Ms 799 / 194

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Balaton-Füred, 1879. aug. 6.

„[...] az Ellenőrnek vagy a Honnak adhatjuk (kormánylapok) [...].

Halassy Aladár [...] azt tanácsolta, hogy minél többet emlegessék nevedet a lapok, akkor aztán könnyen megy a 2-dik sőt 3-dik évi stipendium is; már pedig neked még Parisba és Londonba is el kell menned. Igen örülök szép összeköttetéseidnek, jól teszed ha keresed az ismeretséget oly jeles férfiakkal, mert ez egész életpályádra behatással lesz [...].

Bizonyosan észrevetted, hogy a „Nyelvőr”-t a zsidósággal akarják azonosítani! [...]

Itt most annyi a zsidó [...] mind németül beszél [...].

Voltam Jókainál, olvasta közleményeidet, igen szereti a finneket, dicsérettel említé, hogy Almberg oly díszesen állította ki „Az új földesur”-at, melyhez hasonlót itt hiában keresünk [...].”

Ms 799 / 195

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. aug. 13.

„Leveleidből természetesen nem közölhetek, részint tilalmad tartja vissza, de mert nincs is úgy írva; pedig kár oly tartózkodónak lenned, írd le akármely kirándulást [...] népmulatságot részletesen, minden [...] érdeklél bír mi onnan jó, hidd el. [...] az ottani lapok a magyarországi dolgokról [...] hiszem azt szívesen is vennék. [...] Zsolt csak oly kiállhatatlan természetű mint azelőtt, nem tűr ellenvéleményt sem az irodalmi téren sem a családi, legkevésbé a baráti körben. [...] Tóth Kálmán reggeli séta alkalmával [...] fiára [...] keservesen panaszkodott, nem szeret az senkit még őtet sem, könnyelmű fráter sat. [...].

12. kedd: Kruzsok: Wolf, Budenz, Kolumbow, Markovics, Knoll, Barna, Lindner és Bergbom a helsingforsi színház direktora, színházi tanulmányok végett jött ide is Németországból [...].

Ma kaptam meg a véglegesítést és a quinquenniumnak jövő maj. 1-ére 120 ft-tal való hivatalos ígéretét!”

[kérdéseket tesz fel minden levél végén pl: milyen ott a bíraskodás, vannak-e ott is prókátorok, közjegyzők, törvényszékek, bírák [...] szeretnek-e a finnek pörlekedni?]

„Figyelj, tanulj és okulj!”

Ms 799 / 196

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. aug. 18.

[4 oldalas levelek!]

„Holnap reggel utazom Barnával Nagyváradra, 20-án püspöki asztalnál eszem, 21-én Marosvásárhelyre érkezem [...].

Az Arrogante ünnepélyről írdál valamit az ottani lapokba, hisz ez Európa-hírű lesz! [...]

A mi azon kérésedet illeti, hogy szerezzünk biztos állást, mire haza érkezel, [...] neked itt a fővárosban kell maradnod és csak egy-két szakra aspirálhatsz, még pedig az 1880/81. tanévre; ideiglenesen a miniszteriumoknál is vállalhatsz hivatalt vagy akár a városnál, mindehhez összeköttetés, ismeretség kell, a mivel én nem bírok, hanem tanácsolom, hogy úgy szeptember közepén írdál bizalmasan Szilágyhoz és terjeszd elő neki nyelvismeretidet, tudományos képzettségedet és ahhoz képest széles ismeretségeinél és hatalmánál fogva szerezzon neked való állást, a milyen jó, kedves ember, megis teszi! Írdál barátaidhoz is, hisz ittmarad Fejérpataky, itt van Thallóczy. Viribus unitis csak célzt érünk!

Míg ott időzöl Finnországban, minden perczedet fölhasználd, hogy évek múlva is aranybánya legyen számodra a gyűjtött tapasztalat, ismertség és tudomány! Mi mindent elkövetünk – szegénységünkhöz mérten – hogy elősegítsük törekvéseidet, aztán Sors bona ...”

Ms 799 / 197

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Nagy-Szeben, 1879. aug. 27.

„Megnéztük b. Apor 1848/9 gyűjteményét [...] Csontosy [...] szidta Szilágyit háta mögött, mert ez a regime nincsen ingyére [...]. Most látom csak mit tesz utazni és világot látni!”

Ms 799 / 198

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Csík Szereda, 1879. szept. 2.

„Érdekes társas utazás volt, Pulszhyékkal is ültem egy cupéban fele úton [...]. Élveztem a szép kilátást a fellegvárából [...]. Utunk valódi diadalút volt 40 szekér 110 ember.”

Ms 799 / 199

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. szept. 3.

[egyéb levél]

Ms 799 / 200

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. szept. 17.

„Erdélyből hat levelet írtam a Honnak.

Utóbbi leveledben említett hazaérkezésed [...] visszatetszést szült Budencznél, ki tegnap úgy nyilatkozott, hogy neked Finnországban kell eltöltened idődet, miután Németországban úgy sem sokat tanulhatsz pár hó alatt; Szilágyi is azt mondta, látogatásod csak rossz vért szülne a miniszteriumban. Így tehát valószínűleg csak tavasszal látunk ismét; [...].

Zsolt irod. tört. 2-ik kiadását Otmár corrigálja [...].”

Ms 799 / 201

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. szept. 21.

„Folyamodásodat ma adta be Otmár, pár nap múlva felmegyek és megsürgetem.”

Ms 799 / 202

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. okt. 8.

„Szilágyi [...] tegnap leveledet megkapta [...]. Ami a magántanárságot illeti, az szép-szép dolog, de csak is szép, hasznos nem igen, mert először is gymnasiumi tanszékre van szükséged [...]. Azt a helyet keressük, ha meglegyünk, ne félj hogy elragadják előled, hisz te már is egy lófejjel vagy előbb a tudományban, mint itthon maradt kollégáid. [...] 6. hétfő. Irodalmi Szemlé-ben egy cikk a könyvtárrendezésről, igen gyarló; talán írok jobbat [...].

A Révai-féle külön-lenyomatból (ha megkapjuk) írd meg előre, kinek adhatok példányt; azt hiszem érdemesek lennének reá: Szilágyi, Szász K., Bánóczy, Gyulai, Csaplár, Fraknoi, Fejérpataky, a napi lapok sat. Trefort miniszternek is lehetne egy díszpéldányt átadni?”

[Kérdései: 13. Miben áll tulajdonképpen a finn-ugor összehasonlító nyelvészet? Mint vélekednek erről ottan és hogyan gyakorolják? Mi fontossága van ennek a magyar és milyen a finn nyelvre? [...] Milyen Finnországban a hírlapirodalom? Mikor kezdődött [...]? Mely lapok jelennek meg finn, svéd, orosz sat. nyelven [...] hány példány jár külföldre? sat.]

Ms 799 / 203

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. okt. 15.

„Mint hallom Fejérpataky küldött neked vagy 6 vígjátékot Bercziktől, el ne feledd hogy fordítás és előadás alkalmával a szerző beleegyezése kikérendő [...]”

[kérdések pl.: „15. [...] Mikor kezdődött a finn színészet [...]?

16. Mi annak az oka, hogy ott a ruha olyan drága [...]?”]

Ms 799 / 204

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. okt. 22. (2168/58.)

„Kedves fiam!

Kár volt oly igen érzékenykedned a magán levélből közlött hírek fölött, mert abból ugyan a legnagyobb malicia se mondhat rád kárhoztatót, hacsak az irigység nem? De mindenesetre nagyobb baj, ha hónapokig semmit se olvasnak tőled vagy felőled, baj ez financialiter de méginkább moraliter, mert mindenféle magyarázatokra ad okot, melyet egy önálló művel el lehet ugyan simítani, de mikor azon könyv megjelenéseig sok víz folyik le a Dunán. [...] ezentúl semmit se közlök leveledből. Várjuk a cikket! [...]

Ne igen merülj bele a multságokba, mert mindenből a mi sok az megárt, idődet is rabolja, azután azokban az erényes színésznőkben se lehet igen bízni [...].

19. Vasárnap: könyvtárrendezésről cikket írtam [...]”

[kérdések pl.: „17. Milyenek a könyvtárak Finnországban, vannak-e országosak v. nyilvánosak és iskolainak, a legnagyobb (egyetemi?) hogyan van rendezve?

18. Nyomdák száma, minősége, hány példányban nyomatnak a tudományos művek és hányban a regények?”]

Ms 799 / 205 a

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. okt. 29.

„Találkoztam Baintner ügyvéddel [...] már nem tarthatja vissza a bank keresetét, beadja ellenem, de nekem egy kr költségbe se fog kerülni, [...] csak a tárgyaláson kell megjelenem, hogy [...] a ház a bank nevére irathassék [...]. Nekem már az is baj, ha 10 után fenn kell maradnom, látszik, hogy már nem nekem való a lumpolás.”

Ms 799 / 205 b

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. okt. 29.

[ifj. Sz. J.-nek az államtól 500 ft-ról átutalási megbízás(?)]

Ms 799 / 206

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. nov. 5.

„Czikked ki van nyomtatva és a napokban a külön-nyomatot megkapom [...]. Eszembe jutott az is, hogy visszautazásodnál nem teszed-e ki veszélynek kéziratodat? [...] talán előre elküldhetnéd jegyzeteidet [...].

Vasárnapi Ujságban megjelent „Vörösmarty két levele” [...] nov. 2. Irodalmi Szemlében cikkem megjelent [...]. 3. Hétfő Környvtárnoki-clubb terem, a felhívást Szilágyi an bloc elfogadta, aláírta, többekkel aláírtam [...] Csontosy nem írta alá [...] Szűcs Pista [...] agyonlőtte magát, ez is a kor betegsége, mert a fiatalember hamar életuntak lesznek [...]. Szál Antal Aradról küldött 34 színlapot és 46 gyászlevelet. – Ompolyi czáfolta a Honban, erre ellenczáfolatot írtam [...]. Honban „Virág Benedek halála napja” és „Helyreigazítás” az esti lapban.”

Ms 799 / 207

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1879. nov. 20. (2177/67.)

[egyéb levél]

Ms 799 / 208

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. febr. 1. (2199/12.)

[egyéb levél]

Ms 799 / 209

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. febr. 9. (2202/15.)

„Kedves fiam!

Mindég féltem a meglepetésektől [...] ezért óhajtottam a mindennapi élet pályán csendesen békén haladni [...] nem kértem [...] semmit, csak titeket lássalak boldognak [...]. Nem akarlak szándékolról lebeszélni, hisz becsületes, jellemes ember vagy [...]. Ilyennek neveltelek. Legyetek boldogok! [...] Szilágyi ígérte, hogy mindent elfog követni hogy neked mielőbb állást szerezzem [...].”

Ms 799 / 210

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. febr. 10.

„Szilágyi beszélt Szász Károlylyal, ki [...] a kolozsvári egyetem finn-ugor tanszékbe akar téged ültetni [...]. Most rögtön [...] szedd össze eszedet és írd a miniszterhez egy jelentést, legyen kissé hosszabb mint az előbbeni, kérd stipendiumodnak egy, esetleg félévi meghosszabbítását, ezen kérelmedet és ottmaradásodat indokold ottani bővebb tanulmányok szerzése, nyelvtanod nyomtatása, Finnországról írandó munkáddal sat. Eljegyzésedet ne említsd. Utóbbi műved rövid tartalmát is elősorolhatod, mint hozzám írt leveledben megírtad. Folyamodásodat küld ide hozzám azonnal és mi üjtük a vasat, míg meleg, de nem is szabad annak kihűlni sem itt sem ott [...]. Mindenesetre az élet legnagyobb boldogsága, nemes szívek találkozása! [...]

U. i.: Talán jó lenne Szász Károlyhoz magán levelet intézned és felkérni őt folyamodásod támogatására, hozzá bizalmasabban írhatok már, mert Szilágyi mindent elmondott neki. Ő képviseli a miniszter mellett ügyedet [...].”

Ms 799 / 211

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. márcz. 9.

[egyéb levél]

Ms 799 / 212

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. apr. 30.

[egyéb levél]

Ms 799 / 213

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1880. maj. 8.

Meghívó / fogadó aggodó távirat.

[lányukként várják Hilmát]

Ms 799 / 214

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 19.

[egyéb levél]

1. gyermek neve: Lauri.

Ms 799 / 215

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 25.

[Balatonfüredre írt levelek]

„Budenzt interpelláltam múlt kedden a szótár ügyében de ő kényelemszerető ember „rá ér”-rel felelt, majd jövő kedden is megsürgetem [...]. Egy örömdetes hírrel zárhatom leveletem, éppen Beöthy sógortól jövők, kinek tanácselnökké való kinevezése leérkezett. Most már nem nyugdíjaztatja magát.”

Ms 799 / 216

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 28.

„Ma írom alá az írói körben a dunai utazásra szóló ívet.”

Ms 799 / 217

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 29.

„Budenzt múlt kedden sürgettem [...]. Vasárnap azért nem utazhatom, mert Szilágyi már egy hete, hogy biztos a tanárjelöltek vizsgáján és vasárnap végez csak, nem akarok visszaélni szíveségével [...].”

Ms 799 / 218

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. jul. 10.

„[...] könyvedet szedik [...].”

Ms 799 / 219

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. szept. 26.

[Kolozsvárra szóló levelek]

„[...] a jó híreknek örültem; csak nyugodtság és pihenés hosszabbítja az életet. Magam se sokat törődöm már az élet bajaival és hivalkodásaival. Miután az akademiához benyújtottam a Magyar írók névtára első ívének 16 példányát a folyamodással együtt Fraknói sokkal izgatottabb volt a halogatás miatt, mint én; ki előre látom a küzdelmet a munka megindítása ellen. Hallottam erre vonatkozó megjegyzéseket a Ballagi-Csontosy és Gyulai-Riedl-féle clique-ek részéről. Mindenki tud gáncsoskodni de senki se tud jobbat előállítani. A sajtó (Egyetértés – Fővárosi Lapok) elég jól nyilatkoznak felőle. – Legújabbban a „Csallóközi köztársaságot” hozza a Függetlenség [...]. Szabó Károly küldi-e és mikor a hírlapokat?”

Ms 799 / 220

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. okt. 26.

„Kedves fiam!

Örömmel olvastuk leveledből, hogy meg vagytok elégedve sorsotokkal. Most már megkezdheted [...] havonkénti 5+5+5 ft betétet gyermekeid számára [...]. Ezt teszem én is [...] Feri számára [...]. Az Írók Névtára ügyében Heinrichnél voltam, kit azt Akademia megbízott a velem való egyezkedéssel; szűkebbre kívánják szabni az életrajzokat, a munkálatokat pedig minél bővebben; én ezért ívenként 40 ftot kérek; adnak pedig mellém egy akademikus megbízottat az én megegyezésemmel. – Gyulainak mult vasárnap vittem el Dr. Kovács Pál munkálatainak jegyzékét 1 ½ íven az Almanach számára és Arany Lászlónak a Népbarátja néhány számát, gyűjti az atyja által szerkesztett folyamot és most szerkeszti a hátrahagyott műveket. Megajándékozott atyjának „A tengeri-fosztok” kéziratával. – Legújabbban pedig írom a „Komárom 1848-49” utolsó közleményét a Komáromban szerepelt jelesebb férfiak életrajzát és a 37. zászlóalj történetét. – Azóta egy polemiám jelent meg a Függetlenségben Krivátsy ellen, csakhogy a sajtóhibák miatt cikkem fele érthetetlen, péld. a végén „Sapienti sat!” helyett „Sapienti stb.” szedtek [...].

Kérlek, sürgesd Szabó Károly urnál az általam kiválogatott és halomra rakott hírlapszámok elküldését. Mindig ígéri Szilágyinak [...], de hiába várom! [...]

U. i.: Gyulai is kérdezősködött felőled [...].”

Ms 799 / 221

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 10.

„Itt küldöm a komáromi cikkeket, nézd át kérlek, javíts rajtuk és küld vissza 2-3 nap múlva [...]. Franknói hajszol Révai s Mehnerhez, mert legújabbban colportiroztatni akarják az akadémiai kiadványokat, úgy az én könyvemet is. Révai az első füzetből 3000 példányt akar ingyen szétosztogatni a 2-ikből 1500-at, azután nyilatkozik, Mehner pedig hétfőre ígérte a választ.

Én pedig félek, hogy agyon hajszolnak a megjelenési terminussal, hanem jelenjék meg csak az 1-ső és 2-ik füzet, akkor majd én is könnyebben beszélek velök [...].

Szabó Károly urat tisztelem és a mint a küldött hírlapokról a jegyzéket elkészítik embereim, küldöm azt Pulszky aláírásával [...].

A társaságok közlönyeiről a statisztika megtudható az illető közgyűlések jelentéseiből.”

Ms 799 / 222

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 16.

„[...] azt hiszem, hogy inkább a sok munka, mint a levegő idézi elő a torok bajt [...].

A hírlap könyvtárra fölvevették mint átmeneti kiadást a 2000 ft-ot, azzal az indokolással, hogy a jövő évre betervezték Trefort a szervezési költségeket is.

Ma délelőtt Fraknóinál voltam a Révai-Mehner féle ajánlatokkal, ezé kedvezőbb, mert csak 1500 péld. kér az 1-ő füzetből és ha 16 év lesz kinyomtatva, akkor kezdi meg az üzletet. Ez nekem jobb. Mi már megegyeztünk; majd elvállal mit szól hozzá az összes ülés; azután szívesen veszem segítségedet. [...] még egy füzetet küldök munkámból [...] légy szíves visszaküldeni 1-2 nap alatt.”

Ms 799 / 223

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 21.

„[...] küldöm a munka végét, ezen is meglátszik a kuszált kedély (egy füzet és 3 pótléka meg 3 db tartalomjegyzék) nézd át kérlek és 2-3 nap múlva küld vissza; köszönöm az eddigieket is [...].”

Ms 799 / 224

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 23.

„Várom vissza a füzetet, mert a munkához a registert készítem már.”

Ms 799 / 225

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 24.

„Hilmának szándéka jó szívét bizonyítja de az észnek kell uralkodni a szív fölött, azért csak maradjon és őrizze gyermekeit. Mi itt minden lehető megteszünk és Berta is itt van minden délután este, a sok ápoló csak terhére van a betegnek.”

Ms 799 / 226

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 25.

„[...] anyád meggyógyul [...]”

Ms 799 / 227

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 27. (3769/140.)

„Anyád túl van a veszélyen [...] most csak nyugalomra van szüksége [...] nem is tűr meg maga mellett mást mint engem és Ferit. Én pedig azelőtt délután aludtam [...]”

Ms 799 / 228

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 29.

„Kedves fiam!

Édes anyád ma már 9-től d .u. 2 óráig fönnt volt [...]”

Ms 799 / 229

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. dec. 5.

„[...]] 2-3 órát fönnt ült, lábai dagadtak, az erőtlenység jele [...]”

Talán olvastad a hírlapokban, hogy az összes ülés is elfogadta a Magyar írók életrajzgyűjteményt, ívét 40 ft-tal fizetik ugyan, de ebből 10 frt a felügyelőé, ez pedig Dr. Heinrich Gusztáv, tehát ide lyukadt ki az ő kifogása! Még is csak igaz a példabeszéd, hogy a szegény ember sorsa csupa komédia. Ki tudja mily küzdelem vár reám, talán el se kezdem, minden a jövőtől függ.

Holnap adom a nyomdába a Komárom Névmutatójának utolsó betűit, csak hogy mér ezen is át-estem.”

Ms 799 / 230

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. dec. 8.

„Pár füzeted ismét van, majd [...] elküldöm [...]”

Ms 799 / 231

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. dec. 12.

„Most a könyvemet várom, hogy vihessek belőle, ettől függ utazásom is [...]”

Ms 799 / 232

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. dec. 16.

[látogatását jelző levél]

Ms 799 / 233

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. dec. 26.

*„Zsolt [...] azt szeretné t. i. ha te a kis „Magyar nyelv eredete” cz. füzetet [...] készítenéd [...] Trefort megígérte hogy minden real- és középiskolába fölveteti [...]. A 600 ft-ot fölvtették a tájshó-
tárta [...]”*

Ms 799 / 234

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. dec. 26.

[egyéb levél]

Ms 799 / 235

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. jan. 2. (3795/1.)

[ifj. Sz. J. nyelvtankönyvről szóló levél]

Ms 799 / 236

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 7.

„[...] minden igyekezetem hajótörést szenved a közömbösség szikláján. Mint hallom az akademiánál 13 ezer frt reductió történt, természetesen a meg nem kezdett munkák rovására; gazdálkodniok kell [...]. Én végre elhatároztam magamban, hogy az írók életrajzát folytatam a z-ig, ha élek; [...] a Horányi- és Danielikkel való táplálkozás csakugyan silány koszt. [...] bizonytalan vagyok nyári utazásaim felől, mert a 12 szabadjegy a kezemben van ugyan, de Szilágyi folytonos betegeskedése azt hiszem, megzavarja cirkulusaimat [...].

Lemondtam a Nemzeti Zsebkönyv szerkesztéséről is, hogy kizárólag az életrajzoknak szentelhessem időmet.”

Ms 799 / 237

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 27.

„A M. írók életr. valóban törölték, de én azért írom és Alanda-ig haladtam; a kinyomtatott 1-ső íven 31 életrajz van, ehhez az idén 100-at írtam, jöllehet közből 111-et mint jelentéktelen írókat, kihagytam; mindig érdekesebb és rendkívül nagy tanulmányt szerez az ember, meg felfedezési s kutatási routint; [...] Rendkívül sok tévedést és összezavart életrajzot rectificálok és a hibáktól megtisztítok így [...]. A Nemzetségi Zsebkönyv szerkesztését is újra reám erőszakolták, oly formán, hogy Fejérpataky írja a historiai és heraldikai részt, én pedig a genealogiait. Így elvállaltam.”

Ms 799 / 238

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. marc. 17.

„[...] kívánjuk, hogy élj boldogul távol a fővárosi piszkos intriquaktól és hűhóktól, ne hagyjon el soha a munka erő és kedv. Deus providebit!
Itt küldöm egy új munkámat, nézd át, törölj, írd hozzá, a mint jónak látod, én elfogadom. A Főv. Lapoknak, Nemzetnek, Vasárnapi Ujságnak, vagy ha azoknak nem kell a Figyelőnek szántam; küldd mielőbb vissza.”

Ms 799 / 239

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. márc. 22.

[egyéb levél]

Ms 799 / 240

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 3.

„Törléseidet helyeseltem, mert nekem az a hibám, hogy a mit hirtelen leírok, azon nem igen szoktam változtatni, nincsen hozzá türelmem, azért küldöm el azt hozzád, a mint a jelen kis cikket is.”

Ms 799 / 241

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 20.

„Rettenetesen korteskedik Zsolt a 4 zsidó akademikus jelölt javára. Eszembe jut Deák adomája. Mikor b. Kemény ajánlotta Falkot és Deák pártfogását kérte, így felelt: „Már én csak a mondó vagyok, hogy elég egy akademiában egy zsidó.” (Ballagit értette.)

Czikkem megjelenvén, más is megtette hatását, mert Toldy L. 14 bekötött hírlapot ajándékozott a hírlap könyvtárnak és Breznay elkérte a Religio számára t. i: a cikket, Mikszáth is cikkezni fog a könyvtárak érdekében, Rubint meg elvették tőlem, most a díjnokok czipelik a hírlapokat. Csontosy mint hallom, Eberlinggel kiegyezett és 24 ezer ft-ot kap [...]. Majlathnak, meg úgy látszik, elfogyott a pénze, mert az én állítólagos duplumhírlapjaimat eladta, tudtomon kívül, papiros gyánánt!”

Ms 799 / 242

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 17.

„A hírlapkönyvtár ügyében ismét volt enquete, a hol Szilágyi is jelen volt, ettől tudtam meg, hogy Majláth szerencsétlen vagy ügyetlen megjegyzésével ismét előállott t. i. hogy a hírlapok körül nincsen hiány. Erre még Pulszky is fölförmedt „Dehogynincs!” mondá. Különbözik – Szilágyi szerint – Pulszky jó indulattal van irányomban. Majláth másnap Kudorának gratulált mint helyettes őrnök, mert, úgymond, én kívántam (?) a helyettesítést.

Szilágyi ugyancsak meg volt rökönnyödve és kért hogy ne hagyjam őt el egészen, mert nem bízik másban a számadásokat illetve; én tehát ezt privative magamra vállaltam.

A jelentésemben jelzett felhívásaimat megkezdtém a P. Napló- és Nemzetben. Tehát mégis csak van hiány!

– Szilágyi e hónap végén fürdőbe megy, addig talán Temesvárra és Aradra utazom. – Kérlek mond meg Szabó Károlynak, hogy az 1848-49-ki hírlapok jegyzékét megkaptam és tanulmányozom, már is jelezhetem, hogy gyűjteményem duplumi közül is többet kiegészíthetek u. m. a Komáromi Lapokat és Népbárátját sat., viszem majd magammal, aztán a Muzeumi duplumok közül is sokat csereberélünk, csak béketűrésre kérem őt, mert nem sietős a dolog. – Déry megkért, hogy írjak neked, folyamodása pártfogására kér, engedjétek meg neki a vizsgálat letételét, ha Trefort is ezt óhajtja, meg lehet neki engedni.”

Ms 799 / 243

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 24.

„Kedves fiam!

Fogadd születésnapodra szívből jött jókívánatainkat, haladj a becsület útján, melyen eddig haladtál és a tisztességes emberek szeretete és bizalma fog kísérni pályádon. – A mi utóbbi, fiúi szeretet sugalta leveledben az akadémiai választásokra vonatkozik, csak annyit válaszolok, hogy én soha se törtem magamat a magasabb kör felé, nem bírok azon tulajdonokkal, melyek engem ottan fenntarthatnának, irigység, ármánykodás s több ily nem épen nemes hajlamok csak zavarának csendes működésemet és nyugalmat óhajtó természetemet, hagyom ezt azoknak, kik azzal táplálkoznak és megelégszem azzal, ha partecédulámon egy címmel kevesebb lesz nyomtatva.

Majd annak idején lesz aki megígja Barnának, hogy ne ajánljon és ne tegyen ki oly társaság gúnyjának, melynek egyik tagja (Vadnai) sportot űz abból, hogy következetesen felszólal ellenem, másik (Zsolt) meg se jelen a vál. gyűlésen, nem tartván érdemesnek a kártyaasztaltól felkelni, az ajánló pedig Olaszországban utazik sat.”

Ms 799 / 244

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. jun. 5.

[választ vár előző 2 levelére]

Ms 799 / 245

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. jun. 22.

„[...] legfőlebb 1-2 napot tölthetek nálatok, mert a könyvtárt hosszú időre nem hagyhatom el. Most is, az az holnap Miskolcz-Tokaj-Ujhely-Sárospatakra utazom, ha ugyan kifutja az időből, mert kedden itthon szeretnék már lenni, [...]”

Ms 799 / 246

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. jul. 10.

„[...] napközben csak egy életrajzot és egy genealogiát írok [...]. Nem olvasok mást csak könyvedet, azt is módjával; a könyvtárakba csak benézek. Délben Mátéval ebédelek [...]. Tegnapelőtt ült hozzánk Gyulai, oda vetődött Csávolszky, Gyulai szidta az Egyetértést, én védelmeztem, de Cs. megsokalta Gy. gáncsoskodásait és elsietett, aztán Jókaira került sor, én védelmeztem; mire Gy. olyan lármát csapott, hogy minden vendég csak őt hallgatta, majd elkésett a hajóról; midőn kezét adta azzal vált el: „azért még se javítjuk meg az embereket!”

Ms 799 / 247

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. jul. 14.

[egyéb levél]

Ms 799 / 248

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 3.

[beszámoló kirándulási élményekről]

Ms 799 / 249

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 4.

[kirándulási élményeit írja le]

Ms 799 / 250

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 6.

[kirándulási élményeit írja le]

Ms 799 / 251

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. aug. 25.

[kirándulási élményeit írja le]

Ms 799 / 252

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. szept. 7.

„Békésen meglátogattam Karacs Terézt is, hoztam tőle Vadnaynak egy csomó kéziratot, a minek ő igen megörült [...].

[...] itthon dolgozom az írók életrajzát és a genealogiát!”

Ms 799 / 253

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. szept. 19.

[Otmár kislánya megszületett]

Ms 799 / 254

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. okt. 5.

„Itt nálunk ugyan csak nagy a mozgalom, annyit máris kivittek, hogy még Kudora is kap őri címet nagyobb fizetés és lakás nélkül. Máté már is I-ső őrnek képzei magát, pedig diplomájában csak egyszerűen „őr” áll; úgy látszik én voltam az utolsó I. őr!”

Ms 799 / 255

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. okt. 11.

[egyéb levél]

Ms 799 / 256

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. okt. 18.

[egyéb levél]

Ms 799 / 257

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 19.

„A Muzeumban nagy változás történt, a mennyiben Markovics helyét Váczy nyerte el; így legalább Kereszthy megmarad; magam is jobb szeretem, mert Váczy nagy önteltségével már nem lehetett bírni. – Rövid néhány hét alatt 3 embert tettem boldoggá; először Csorba Ferencz Trefort fogalmazója kért meg [...] életrajzi és bibliogr. adatokért és midőn 3 ívet átadtam neki, nem győzött eleget hálálkodni s csodálkozni; azután Szalay Imre jött; ennek is toltam szekerét kutatásaimmal [...] legujabban meg Thewrewk Emilnek kutattam ki [...] szindarabot [...] Ha majd én is reájok szorulok? [...] A r. tanári dolgot sürgesd, mert itten nem a legjobb kilátások következnek, uti Ballagi Aladár docet.”

Ms 799 / 258

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. dec. 3.

[egyéb levél]

Ms 799 / 259

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. dec. 13.

[látogatását jelenti be]

Ms 799 / 260

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 2.

„Thallóczyval találkoztam [...] megbotránkozott a Fejérpatak entelen magaviseletén és haragtartásokon, mert az úgymond, nem egészséges állapot. Magam is azt tartom, hogy ilyesmi csak a mostani lázas időben támadhat; az én koromban bevertük ugyan egymás fejét, de még be se gyógyult a seb, már ismét együtt játszottunk. – [...] Beöthy sógort főrendi taggá nevezték ki dec. 22-kén [...]. Azt írta nekem, hogy ez által az egész rokonságra is fény sugárzik! [...] Az Erdélyi Híradót köszönöm, megvan már, de a Kolozsvár karácsonyi mellékletét szeretném, sok érdekes van benne. A Gámán cikkéhez Szilágyiról tudnék én is írni valamit, de nem teszem. – A Nemzeti Zsebkönyvhöz már 3 ívre való kéziratot átadtam Fejérpatakynak, az Írók Életrajza pedig halad, tegnap kezdtem meg a B betűt!”

Ms 799 / 261

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 14.

„Nemzeti Zsebkönyv és Hírlapirodalom nem hagy idő a levélírássra.”

Ms 799 / 262

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 16.

„Tegnap volt a Muzeumi Könyvtárban a Comissió, igen meg voltak a hírlapkönyvtárral elégedve!”

Ms 799 / 263

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jan. 23.

[újabb fiú születéséhez gratulál]

Ms 799 / 264

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. febr. 12.

„Az újszülött neve és Lauri névcseréje rokonszenvre talált [...].

[...] ritkábban és röviden írok, mert a Nemzeti Zsebkönyv zsarnokilag lenyűgöz, ki kellett azt bővítenünk, úgy hogy az teljes tudományos és maradandó-becsű mű lesz; 11 szedő szedi; azért kézirat, korrektúra ez a folytonos teendőm [...].

A kis Berta baba csokolni való kis fürge teremtés.

A Névtárt [...] törölték, a mit várni lehetett, Gyulai a jövő évvel vigasztal 8 év óta! Se baj, nem várok már sokat! [...] Ide zárva küldöm legújabb cikkemet, melyet a Nemzetnek szántam [...] légy szíves nézd át, javítsd a mint jónak gondolod és küld vissza azonnal.”

Ms 799 / 265

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. febr. 18.

„[...] helyeslem megjegyzéseidet [...] megjelent az I. rész. Különösen Visy örült neki, de már Agay, Szilágyi s mások is dicsérték. No de a végén csattan! [...] Zsolt [...] Trefortnál, kinél reggelizik, nem ejt soha egy jó szót ügyedben, pedig tehetné [...]. Trefort, mint hallom, a végét járja, e miatt sok bajom van Szalay Imrével, ki még embereim fizetését se utalványozta; [...] most fogják zaklatni a muzeumot, mikor én majd átmegek.”

Ms 799 / 266

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 14.

„[...] ez a Nemzeti Zsebkönyv minden perczemet igénybe veszi; már a grófokkal régen készen vagyok a báróknál pedig a Mednyánszkyak genealógiáját dolgozom, e hó végén készen leszek, aztán jó a család-regiszter. [...] mi csak élünk csendesesen, munka közben [...]. A Hírlapkönyvtár új stadiumba lépett mert Kerentyt kinevezték oda gyakornoknak, tegnap tette le az esküt; de az én áthelyezésem még mindig késik.”

Ms 799 / 267

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 22.

„Most már lassanként kiszabadulok a genealogiákból, mert már a báróknak is a végén járok; [...] azért az írók névtárát se hanyagoltam el, mert jan. 1-től a B. betűből minden nap két életrajzt készítettem és eddig a Bálint Gábornál vagyok circiter a B 160 kész életrajz! [...] Az akadémiai kérdést intézd el te valahogyan Barnával, mert én nem akarom őt ellenem vadítani.”

Ms 799 / 268

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 6. (3977/40.)

„Kedves Józsim!

Ma olvastam a hivatalos lapban a kinevezést és méltán megbotráncokozhattál azon, de hogy erősebben fogsz a dologhoz az épen helyes; magam is megteszek, ügyedben mindent a mit lehet; azonnal elmegyek br. Nyáry Jenőhöz, ki legjobban hat Adolf bátyjára; de azt hiszem írhatnál külön József főherceghez és br. Nyáry Adolffhoz (Budai vár, főhercegi palota) ismernek,

akademikus is vagy, aztán csak 10 krba kerül, ártani meg nem árt. Legjobb volt, hogy az ör. Beöthyhez írtál, de még Zsoltot se feledd ki, mert az Trefortra igen hat. Írni fogok br. Radvanszkyknak (ki tegnap utazott el) Hidassy püspöknek; Jókaival és a többi írókkal beszélek.”

Ms 799 / 269

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 8.

„Kedves Fiam!

Úgy látszik rosszul voltál informálva; én [...] föllármáztam országot világot ügyedben és íme most már bizonyos a kinevezésed; [...] (Zoltán szerint Trefort) már csak aláír, hivatalos dologról nem is beszél, igen összeesett.

Ma készítem az utolsó kéziratot, épen első leveled érkezésekor volt legtöbb dolgom, az nap 12 család genealogiáját csináltam meg 14 folió lapon. Most jönnek az apró pótlások és Index [...].

U. i.: Jó lesz ha titkot tartasz.”

Ms 799 / 270

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 13. (3982/95.)

„Kedves Fiam!

Tegnap este voltam a kari ebéden, Berzeviczy távolról köszöntött, oda mentem „Fia kinevezését már (vagy ma) aláírta a miniszter, Ő Felségénél meddig lesz, nem tudom.” így monda. Nem sejt senki a dologról, csak anyádnak és Otmárnak mondtam el mindent és Zsoltnak valamit [...]. Most már lesd a hivatalos lapot, [...] A Nemz. Zsebk. már tördelik és nyomják.”

Ms 799 / 271

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 18. (3985/98.)

„Kedves Fiam!

Mult vasárnap fölnt voltam a miniszteriumban és megkaptam a m. kir. államvasutak „Ideigl. igazolványát önkezelési menetjegyre, érvényes 1888. decz. 31-ig az összes vonalra.” [...] nem panaszkodhatom. Most azonban még sem utazhatom hozzátok [...] a Nemz. Zsebkönyv indexének nyomása épen akkorra esik, Fejérpataky pedig így is sokat morog, hátha még ez is a nyakába szakad [...]. Mit tudsz a kinevezésről Bécsből? Írtál Thallóczyknak? Ő lenne a legjobb kifürkésző. [...] legjobb patrónosunk nekünk Berzeviczy A. meg az apja s ez elég!

Kovács Gyula kinevezése a hajsza non plus ultrája; midőn már fölküldték a cabinet irodába, egy csomó anonym levél is ment utánna, melyben szabadkőművesnek, apácza csábítónak sat mondják őt, sőt még a bécsi lapokon kívül a pápai Internuntust is ellene lázították [...].

Az írók névtára is halad most a Balogh Józsefeket írom, mert Balogh nevű író van közel száz. Jobb lesz mint a De Gubernatisé, hol a 3 Ábrányi egybe van olvasztva ilyformán.

[...] az Akad. tagajánlásokat [...] gyűjtöm.”

Ms 799 / 272

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 22.

[egyéb levél]

Ms 799 / 273

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 24.

[egyéb levél]

Ms 799 / 274

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. ápr. 24. (3989/102.)

„Kedves Fiam!

A sok heczcz és izgatottság nem csodálom ha beteggé tesz engem is téged is; de ez valóban fölösleges, mert az élet azt tanítja, hogy elégedjünk meg már azzal is, ha ügyünk a boldogulás útja felé halad; ne kívánjunk a csodával határos rohamos haladást.”

Ms 799 / 275

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 10.

„[...] tudom, hogy Zoltán sürgönyözött és hogy kinevezésed Ő Felségétől is alá van írva, már [...] A Fővárosi Lapokban publikálták is [...] egy nap ide vagy oda, megjő a hivatalos lapban is. Légy nyugodt! Atyai szeretettel gratulálok ahhoz, hogy elérted a mit pályádon elérni lehetett.

Nagyobb aggodalom gyötör engem és [...] anyádat is, ha bár ő elfojtja, az t. i. hogy egészségedre nem ügyelsz kellőleg; [...] idegeidet elgyengítetted, a túlfeszített szellemi munka még inkább aláásta egészségedet és bekövetkezett az, mitől féltünk, tüdőd meg lett támadva. Azóta figyelmesebb lettél ugyan életmódodra, de még mindig szenvedély s nem az ész vezérel; innen van aztán hogy mint most is írod jókora náthával érkeztél haza s még most is köhögsz és köpködsz!

[...] le kell számolnod életrendeddel, még pedig most, midőn még jókor és idejében teheted. Gondolj nődre s gyermekeidre!

Az önmegegyezés, rendes élet csodákat tesz; számtalan példát hozhatnék fel [...] még Zoltán is annak köszönheti életben maradását, hogy nem szereti a szeszes italt, [...]. Én mindinkább érzem, hogy szerepemet a nyilvános téren lejátéztam; dicsőséget ugyan nem arattam, de küzdöttem hatalmasan = sikertelenül.

Mi vár rám a jövőben? A muzeumi könyvtárnál corumpáltak az állapotok. Én velük ússzam az árban? Ezt tehetném hajlamon ellen is, de nem veszi be a természetem; tehát ott igen keveset használhatok. Majláth és Csontosy alá rendelve, csak szemlélője lehetek annak, mint pusztítják azt, a mit én építettem. Tehát legjobb esetben 65 éves koromban kérhetem nyugdíjamat, ha pedig kiszekíroznak, mint te mondtad, akkor előbb távozom. Mint csalódott, tehetetlen öreg ember, hova költözzem aztán? A hol nem kell találkoznom elleneimmel, kik kárörvendve néznék le arczomból, hogy mégis győzött az ő gonoszáguk. Így hajtja az embert sorsa bölcsője felé. Komáromba költözöm.

Ezen pessimizmusom eléggé indokolt, ha végig tekintek pályámon. Kuporgattam, megvontam magamtól igen sok élvezetet, takarékosan éltünk; anyád is négy-öt gyermek mellett egy cseléddel vesződött. Mindezt azért tettem, hogy azt a mit szüleimtől örököltam, rátok hagyhassam. Nem is költöttem én el abból semmit; elköltötték mások; elveszett az utolsó krajczárig.

Újra kellett megfeszített erővel küzdeni, hogy neveléstelekkel pótoljam azt, mit vagyonban nem adhattam. Ez sikerült. – De mi maradt nekem annyi küzdés, oly sok ismeret, igyekezet, szorgalom, becsületes törekvés után? Talán a jövőben való megnyugvás? Még ezt sem mondhatom. Bizony ha apám mesterségét követem, egy kisvárosi házat legalább csak szerezhettem volna, hol meghúzhatnánk magunkat agg napjainkra. No de elég ebből ennyi!

A Nemzeti Zsebkönyv holnap jelenik meg a honorariumom 450 frt [...].”

Ms 799 / 276

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 17.

„Kedves Fiam!

Leveledben tett vallomásidban megnyugszom, de még nem egészen bízom benned. Vederemo!

A mi az én kifakadásaimat illeti, azok csak úgy per idearum asociaciones jöttek tollam alá; az is meglehet, hogy nem úgy fog történni; [...] hanem azért boldognak érezném magamat, ha olyan állásba helyeznének a hírlapkönyvtárban, mint péld. Jakab Elek van Pauler mellett; de félek, hogy Barna sorsára jutok, csak hogy én nem leszek oly türelmes bárány, sem ötödik kerék. Különben nem adom meg magamat egy könnyen, azért voltam honvéd!

Azt már egyáltalán nem értem, hogy mit akarsz te itt csinálni az én ügyemben? Ebben is Hilma, az okos asszony jó szívét látom, mint anyád betegsége alkalmával, de ő se sokat használt volna, mert a természet és nyugalom győzött; nálam is az idő mindent meggyógyít.”

Ms 799 / 277

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 30.

[látogatását jelenti be]

Ms 799 / 278

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jun. 3.

„Mai hivatalos lapban van kinevezésed.” [Sürgöny.]

Ms 799 / 279

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jul. 5.

*„[Ferinek] Vettem neki pedal-czimbalmot 100 ft-on [...] zene-tanítót járatok hozzá.
Én f. hó 21-én utazom Maramarosba, de csak a kisebb kirándulásokban veszek részt.
Most kaptuk Dr. Márki József partéját, holnap temetik!”*

Ms 799 / 280

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jul. 20.

*„Otmár [...] Kolozsvárra azt hiszem csak akkor utazik, ha a Maros fölfele folyik.
Azt igen jól teszitek, ha mielőbb szállást változtattok, mert nincs gonoszabb a rossz lelkiű szomszédnál.”*

Ms 799 / 281

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. jul. 25.

[élménybeszámoló kirándulásról]

Ms 799 / 282

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. aug. 1.

*„Máramarosi kirándulásom [...] igen jól sikerült ... Kossuth levele várt reám, hosszú szép levél,
mint minden a mit Kossuth ír, de a börtönből írt leveleinek közlését nem engedheti meg, hogy*

miért nem? Azt jövő vasárnap olvashatod a Bud. Hírlapban, hol a levelet bevezetéssel közölni fogom [...].

Pulszky igen szomorú, azt beszélnek, hogy változás lesz rövid időn a Muzeumnál, Szalay Imréről és br. Radvánszkyról beszélnek. Ilyen a szerencse kereke. Mikor még engem, a miniszterium ellenében is, csaknem kidobással fenyegetett [...].”

Ms 799 / 283

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. aug. 18.

„Julius és Augustusban nincs élet a fővárosban, csak vegetálás; [...].

[...] a színház is végre unalmassá válik [...].

A Magyar Irok életrajzát írom folyvást; attól félek, hogy ezt is hiában teszem, mint mindent az életben, mihez nagy reményt fűztem.”

Ms 799 / 284

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. szept. 16.

„[...] eltemettük Trefortot [...]. Nyugodjék Ő és éljen gr. Csáky Albin!

Attól nem sokat nyertem, ettől pedig már keveset várok [...].

A kiküldetésére vonatkozólag, Zsolt azt állítja, hogy mindenkinek adnak előleget, ha kér [...].

Tegnap összejött a szombati társaság, Klamarikot kivéve, teljes számmal. (Szarvas, Schmidt, Poczlavszky, Riedl, Frecskay, Barsoniek, Balog és Wolf) a Magyar Királyban.”

Ms 799 / 285

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. okt. 7.

[egyéb levél]

Ms 799 / 286

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. okt. 10.

„Kedves Fiam!

Jókai életrajzát, [...] sat. kívánsz [...] L. Repertorium Tört. I. II. [...] „Dr. Halasz Sándor Országgyűlési Almanach. Képviselőház” ez jó is rövid is és Vutkovich M. Írók Albuma, ebben sok az érdekes följegyzés különösen munkásságára s honorariumaira nézve [...].”

Ms 799 / 287

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. nov. 21.

„Kedves Fiam!

Mint anyád leveléből értesültél, szembajban szenvedek [...] jobb szemem [...] fényes sáv cikázott szemem előtt és haza érkezvén az rácsszerű tüneténynyé változott [...]. Jódos orvosságot kaptam [...]. A gyógykezelés tartalmát negyedévre teszi (az orvos), addig szedem az orvosságot, írástól, olvasástól tartózkodnom kell. [...] sötét szemüveget használok [...] kellemetlenséget nem érzek a látásnál [...] a kellemetlen káprázatok már az első napokban elmúltak [...].

Multkor egy jó ötletem támadván, azt humoros rajzban leírtam [...] meg fog jelenni az Urambá-tyámban „Az én vitéz főnököm” (Egy kisvárosi cukrász...) címmel és Don José aláírással [...].

Otmár könyve megjelent. – Szilágyi eladta könyvtárát Dohrovszkynak 3000 ft-ért, de ez félig titok. Vigyázatok egészségtekre [...] mert ez a legnagyobb családi boldogság.”

Ms 799 / 288

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. dec. 15.

„[...] csatolom még a Komáromi Lapoknak régen ígért naplójegyzeteket, nézd át, javítsd ki s küld vissza.”

Ms 799 / 289

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. decz. 19. (4082/195.)

„Kedves Fiam!

[...] fölmentem a könyvtárba; épen akkor érkezett meg áthelyeztetésem: „A hírlapkönyvtár föllál-
lítása [...] Sz. J. könyvtárőr a Muzeum igazgatóságánál esküjét letevén az egyet. könyvtárnál föl-
mentendő.” Ugyanekkor a Muzeumhoz is megérkezett a leirat. Esküre azonban még nem szólítat-
tam föl. Napokban történt meg a végleges szervezési tanácskozás a Muzeumnál. Velem természetesen soha semmit se közölnek, Csontosy olvashatta Majláth ajánlatát. Másnap (mielőtt
külföldre utazott volna) Cs. egy nyaláb könyvet, röpiratot s szemetet hozott, a miscellaneát asz-
talomra dobta. Ez volt az ő programja. Fejérpataky pedig „ez a te dolgod lesz” célzattal bővebb
magyarázatot adott; t. i.: az apróbb nyomtatványok rendezését is az én nyakamba tolják és gyűj-
temény tartása tiltva lévén, adjam én is oda az én gyűjteményeimet. – Másnap Szalalyhoz men-
tem és kifakadtam, keservesen panaszkodtam a méltatlan bánásmód felől. „Én, úgymond, soha
szóval se kértem áthelyezésemet, jutalmat se kértem, nem is kaptam és most áthelyeznek azért,
hogy gyűjteményeimet elrabolják, megalázzanak, szekirozzanak vérig, ezt nem érdekelttem.

Tudom, az az egyedüli bűnöm, önzetlenül dolgoztam, csak annyit tettem volna, mint az államtisztviselők legtöbbje, most semmi bajom se lenne. sat sat. Szalay vigasztalt szerinte gyűjteményeimet nem veszik el, hiszem az a passus ezelőtt is meg volt a muzeumi szabályzatban; Igazat adott mindenben, jól esett ennyi schwindler közt egy becsületes embert találnom; sőt azt kérdezte, hány díjnokot akarok? Díjnokomat Majláth elbocsátotta. Én azt feleltem: megelégszem Keresztivel, csak hagyjanak békességben dolgozni! Értettem a hírlapkönyvtárat. De milyen élet vár rám, azt a jó Isten tudja! Még is különös a végzet. Az egyetemi könyvtárból kitesztáltak (lakásomból Klinger fölterjesztése, az egyetemiek és muzeumisták öröme daczára nem löktek ki), hogy Szádeczkynek helyet csináljak és most helyemet nem töltik be; a Muzeumnál Barnát nyugdíjazták és talán az ő helyét se töltik be, csak azért, mert a hírlapkönyvtár önállóságát nem akarták elismerni.

Édes Józsim! Te azt írod, hogy visszaemlékezésem rossz hangulatba ejtett. Emlékezzél vissza életpályámra, lehet-e azt rózsaszínben rajzolni; humorizálni lehetne fölötte, ha az egész nem velem történt volna. Különben, erről családom nem tud semmit, soha se is tudott bajaimról! Társaságban a legderültebb hangulatot affektálom, úgy hogy keresik a társaságomat; Salamon és Zsolt csak velem tudnak jóízűen ebédelni [...]. Szombaton én tartom fenn a derűtséget, a Muzeumban korhely híreket költik.

Köszönöm a kijavított kéziratot [...]. Szembajom azon stadiumban van, hogy jobbik szemem gyenge, e miatt szemüveg nélkül nem írok, nem olvasok, azzal is keveset.

Blázirtságom annyira erőt vett rajtam, hogy ha valaki azt mondaná; visszahelyezünk néhány évre még régi hivatalodba, dolgozzál mint díjnok, örömmel fogadnám és összes hírlapgyűjteményemet (az egyes számokból állót) és a hírlapirod. tartozó könyveimet oda ajándékoznám a hírlapkönyvtárnak; aztán soha többé [...] „hírlapirodalmunk” „hírlapkönyvtár” nem jönne tollam alá, nem ejteném ki a számon, de még repertóriumot se írnék egy sort is.

Ne kívánd, hogy szomorúságomat veletek közöljem, mindent megosztok veletek, csak ezt nem!”

Ms 799 / 290

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1888. decz. 30. (4086/199.)

„Kedves Józsim!

Karácsony előnapján föleskettek. Pulszky csak ennyit mondott: „Végre véget kellett vetni ennek az állapotnak. Ön megtette kötelességét!” Ezzel elmentünk Csontosy és Horváth Nácival egy pohár sörre és tokajira. Majláthnak föltétlen engedelmességet biztosítottam és ő elég zárkózott arra, hogy velem terveit közölje, de a miscellaneákról halgat. Tegnap voltam a miniszternél, kegyesen fogadott és majd tíz perczig beszéltem a hírlap-könyvtárról és annak 30 éves vajadásáról.

Leveledben sok olyasmit írsz, a mi soha se fog teljesülni. Én a munkával mindig meg tudtam küzdeni, de nem így az emberekkel, még kevésbé a rossz emberekkel. A hivatalnokok két kategóriába tartoznak: egyik rész tűr, szenved és dolgozik, a másik rabol (pénzt vagy időt) és amazokat nem engedi dolgozni. Nem tudom mily érzelmeket táplál irántam Majláth, de azt tudom, hogy a

besugásoknak enged, hiszen ott vannak Csontosy (ki tudja titkait és emlékezhetsz a Könyvszemlére, midőn nem sikerült azt kezéből kivenni), Horváth Náczi (ki vele sakkozik), Váczi (ki Keresztynek jó barátja), szeretnék a hírlapkönyvtár egy részét (szaklapokat, szépirod. lapokat sat.) kivenni s beosztani a nagy könyvtárba, hogy ismét csonkán maradjanak és csökkenő számban. Ezt már emlegette is Majláth; ha opponálok is, azt történik a mit Majláth akar. Részt vehetek a tanácskozásban, de szavam mindig egy lesz a 3 vagy 5 ellen. Különben úgy is megkísérlek mindent, mit lehet, de csak módjával, nehogy azt is elveszítsem a mi talán még megmaradhat számomra: a békességet.

Szalay messze van tőlem, Majláth meg igen közel; hiában ragaszkodom a rendszabályhoz, ha ő szabja meg a munkakört. Egyébiránt Deus providebit.”

Ms 799 / 291

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. jan. 23. (4090/2.)

„[...] beleszokom a megmásíthatatlan helyzetbe, sőt kedélyeskedünk is olykor [...].”

[Fejérpataky „papá”-nak szólítja]

„A hónap elején az egyetemi könyvtárban Szilágyi ünnepélyesen fölmentett a személyzet előtt, mely elég megható volt, azt mondván: „most midőn jobb kezemen megbénultam, kell Szinnyeiiben jobb kezemet elvesztenem!” Ő t. i. jobb kezét rheuma vagy köszvény miatt nem igen használhatja! „Hírlapirodalmunk”-al elkészültem, elejét jövő szombaton adom sajtó alá s a Vasárn. Ujság 5. számában jőni fog. – Szemem javul, [...] jövő hó közepén megkezdhetem rendes munkámat, habár a gyulladás lassan fog bekövetkezni; a baj szemhártya gyulladás volt [...].
Köszönts föl nevemben [...] Szabó Károlyt.”

Ms 799 / 292

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. febr. 3.

„[...] idei négy válaszom közül kettő hozzád szól; [...] nem vagyok már oly serény levél-író, mint voltam, röst is vagyok már, de meg vénülök is, ideje hogy letegyem a tollat [...].
Most itt csak gyászolnak, búsulnak az emberek, mintha a világ kifordult volna sarkaiból [...]. Megyünk, mint a birkák, a hova a kolompos vezet, míg a mélységbe nem bukunk [...].
Tegnap írtam be az 50,000-dik partét és ma már elkezdtem ismét írni a Magyar írók Névtárát.”

Ms 799 / 293

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. febr. 7.

„[...] mindnyájan a véletlennek vagyunk kitéve; az élet, vagyon, egészség mulandó, de ésszel az esélyeknek is némi korlátot szabhatunk [...]. Sors bona nihil aliud!”

Ms 799 / 294

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. febr. 20.

„Az ide mellékelt kéziratot légy szíves átvizsgálni és a kellő javításokkal visszaküldeni.”

Ms 799 / 295

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. márcz. 2.

„Köszönöm a visszaküldött revideált kéziratot [...]. A Kruzsokba és szombati társaságba rendesen eljárók, utóbbi igen élénk, voltunk már 14-en is [...]. Az Irók Névtárára végre valahára fölvettek és meghagytok néhány száz forintot, ez egyelőre elég, majd még ők fogják azt sürgetni; már is egész bucsujárás, a kiket Gyulai s mások hozzám küldenek életrajzi adatokért [...]. Ha végét megérem, száz évesnek kell lennem – mert éppen 100 éves a mulantás.”

Ms 799 / 296

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. márcz. 17.

„[...] a kis Lauri – vagy Józsinak is a szép igyekezethez és akarathoz kitartást és állandó egészséget kívánok. [...] a pártékat mindenkor szívesen fogadom és tisztelettel köszönöm azokat Kanyarónak és Szalay tanár uraknak.”

Ms 799 / 297

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. ápr. 10.

„[...] Feri megkapta Maria-Terézia stipendiumot [...].
A muzeumban Barna megkapta nyugdíjaztatását, Szalay óhajtása szerint én foglaltam el asztalát [...] mellyel együtt a tudósok termébe fogok átköltözni.”

Ms 799 / 298

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. máj. 18.

„Bízunk az Istenben, az emberekben úgy se sokat bízhatunk.

[...] Szalay jelenté már nekem, hogy szállásomból ki kell költöznöm, mert így akarják az egyetemiek és kérdés hány szobám van? Jankának ugyan kettő van, de majd elintézzük, felelé ő. Tudtam, hogy az intrigálás nem szűnik meg, de legyen, ha nem hagytak békén utolsó éveimben, majd kibőjtölöm hát másutt. Közömbösen vettem a dolgot, nem is járok utánna [...].”

Ms 799 / 299

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. máj. 25.

[születésnap üdvözlés]

Ms 799 / 300

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. jun. 16.

„Az Írók életrajzát csak irogatom szorgalmasan, 1. februártól ismét 4-5 életrajzot írok naponként még is csak a Bizoni-nál vagyok; bemutattam a kéziratot Heinrichnek, az jegyzeteket csinált, talán be is jelentette, de elutazott [...] én pedig megnyugszom abban, ha nem jelenik meg. Az itteni utolsó muzeumi örülésen én is bejelentettem Majláth által szerény 100 ft utazási általánosnyomat de törülték, tehát jövőre ezen kunyerálástól is fölszabadítottak.”

Ms 799 / 301

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. jun. 27.

„[...] a Timár-ház két havi terminusa letelvé, küldöm ebből a folytatást, légy szíves azt átnézni és visszaküldeni.”

Ms 799 / 302

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. jul. 18.

„[...] aug 1-én kezdődve szabadságom, valószínű, hogy [...] elmegyünk Kolozsvárra [...]. [...] a szombati társaság 3 tagra lepadván (Klamarik, Schmidt és én) összejövetelünket a szerdával megtoldottuk. Időm nagy részét az írók életrajza foglalja el [...] a tisztázást is végzem. Ilyen Lucza-széke még nem igen készült.”

Ms 799 / 303

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. aug. 1.

[Kolozsvárra utazásukról értesíti]

Ms 799 / 304

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. szept. 9.

„[...] figyelmeztettem Budenzet az Ellenzék „Vámbéry”-féle cikkére. No ilyent még nem olvastam!

A Muzeumban elfoglaltam új helyemet a tudósok termében az ablaknál, hol Ipolyi, később Nagy Imre szokott dolgozni, Kereszti is ott van nálam, de a kéziratot és oklevelet használók is; ellenben az újságolvasók az olvasóteremben. Ez is logikai beosztás!”

[ifj. Sz. J. gyerekei: Lauri/Józsi, Elemér, Márget, Laczi]

„[...] az Irók életrajza – olvasás – séta – ez az a mi változik mindennap.”

Ms 799 / 305

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. okt. 5.

„Lauri előmenetelén végtelenül örültünk, de az írásán lehetne egy kissé javítani [...]. Még is csak fontos az életben az olvasható jó írás [...].

Az Irók életrajzát, ki tudja mikor nyomtatják, Heinrich keveset törődik vele, úgy látszik Zsolttal való haragja is késlelteti a dolgot, ő t. i. mindenkinek mondja, hogy Zsolt nem való titkárnak, ott van az a csenevész Kisf. társaság, mit csinált belőle. Talán igaza is van, habár én, ha rajtam állna, megválasztanám őt, mert még is csak több ember Szilynél.”

Ms 799 / 306

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. okt. 16. (4169/81.)

„Kedves Fiam!

A nagy küzdelem minden egyébét háttérbe szorított, élet-halálra folyt a harc; [...] Minden egyesült Zsolt megbuktatására, az irigység (Gyulai, Vadnai, Heinrich) a bosszú (Ballagi, Szarvas, gr. Andrássy sat.), a vallás (gr. Apponyi, gr. Károlyi, Kautz, Fraknói sat.), a politika (gr. Apponyi pártja Tisza ellen). Végre győztek a természettudósok [...] Zsoltnál tegnap tartottuk meg a tort [...] Salamom, Petz, Medveczky, Acsády, Szabó K., Szilágyi, Pamer; vígan voltunk [...].

Az Irók névtárára csak azt írhatom, hogy most is úgy írom, mint eddig, a napokban bevégeztem a B. betűt (= összesen 2000 életrajz) 1900-ban bevégezem és miután egyúttal másolom is, akkor,

mert azontúl nem szándékozom már bővíteni, sajtókészen hagyom hátra; kiadásához nem sok reményem van, mert a Szily aera nem igen kecsegtető, koldulni pedig eddig se szoktam, ezentúl még kevésbé [...].

Köszönöm az átnézett kézirat visszaküldését.”

Ms 799 / 307

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. nov. 10.

„Zsolt méltán neheztel az ő legkedvesebb barátaira, Gyulai, Vadnai, Heinrich sat. urakra, azért az akademiától egészen visszavonult és 400 frt fizetéssel járó tisztségeiről lemondott és máj. 1. kiköltözködik az épületből [...].

[...] azt hiszem a miniszter már régen tisztában volt a felől, hogy fizetéseket fölemelik, a görög nyelvet pedig eltörlik [...].

Az én muzeumi szállásügyem ismét szőnyegre került, egy héttel ezelőtt említette Fejérpataky, hogy Szalay sürgette átköltözésemet az igazgatósági irodában; de erről többet mástól egy szót se hallottam; ez igen szépen jellemzi a muzeumi ügyeket és az én helyzetemet. Én is várhatok.

Az Irók Névtárát tárgyalták a bizottságban „keressek kiadót” a honoráriumot ők fizetik; a kiadó, eddig Hornyánszky szerződést emleget bánatpénzzel és a munka pontos megjelenését, én pedig hallani sem akarok semmiféle szerződésről, elég volt már a lecke. Tehát mint írtam valószínűleg fiókomnak marad „ám lássák, a kik nem olvassák” mint Márki írta Aeneise előszavában.”

Ms 799 / 308

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. nov. 23. (4190/102.)

„Édes Józsim!

A mint az ide mellékelte programból láthatod, a M. Irók kiadását Hornyánszky elvállalta, csak levelet írtam hozzá, melyben a „kötelezem” szó nem fordul elő csak az itt említett pontozatok. Nézd át kérlek, javítsd vagy alakítsd át és küld vissza. A munka már sajtó alatt van [...]. Majd a korrektura hasábokat elküldöm.”

Ms 799 / 309

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 1.

„Köszönöm az átírt programmot.”

[id. Sz. J. nővére (Beöthyné, Lini) haláláról tudósítja]

„Utolsó intése tanácsa menyéhez fiához is ez volt: „Ne civakodjatok, legyetek hibáitok iránt elnézők, mert lássátok ilyen az élet!”

Ms 799 / 310

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 8. (4193/105.)

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

„Itt küldöm a korrekturát, de nem azért, hogy korrigáld, már én azt megtettem a másik példányon, Heinrich pedig a kéziratot nézte át; de így a munka elején sokat ér a jó tanács és aztán chablonszerűleg menni fog; [...] Azért ha időd van nézz bele és küld vissza 2-3 nap múlva.”

Ms 799 / 311

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 15. (4196/108.)

„Kedves Józsim!

Köszönöm a tanácsokat, megjegyzem és követem; miután Heinrich azért a 100 ftért alig tesz valamit, nekem kell jobban ügyelni. Küldöm a következő szedést, kérlek nézd át ezt is, mert valóban sokat helyesen fejtettél meg; egy némelyik már nálam is ki volt javítva; azonban több szem, többet lát [...]. A honorárium egy részét mindig jótékony célra fordítom, így holnap 50 ftot Lauri nevére tetetek be a takarékpénztárba; így majd a többi gyerekekre is sor kerül.”

Ms 799 / 312

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 19. (4197/109.)

„Kedves Fiam!

[...] Itt a dolgok ismét bonyolódnak, Hornyászkýékat sarokba szorították az Akadémia részéről; hallván t. i.: Gyulai, hogy rémisztően terjesztik a Magyar Írókat, (elment már vagy 10,000 program) és dőlnek az aláírók, jutott Szilyhez és ez leüzent Hornyászkýéhoz, hogy az akadémia magának tarja fenn a kiadást, nekem nem is volt jogom szerződést kötni. Most már így akarják megakasztani a munkát. Én pedig mint türelmes muzulmán várom az eredményt, mert valaminek csak kell történni.

A szállásügy is leérkezett a minisztériumtól, ma tudatták velem „bármikor elfoglalhatom” a Janka-féle 2 utca 1 udvar szobából és konyhából álló lakást. Majd elfoglalom áprilisban; addig talán valamit csak kikunyerálok tőlük.

Ma küldtem korrekturát; lesz még vagy egy szállítmány.”

Ms 799 / 313

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 23.

„A korrekturát reggel küldtem. Az idéző jelek kikerülését Zsolt disputálta reám, hogy sehol se kell használni, s már látom, hogy kivihető. Szilyvel Heinrich beszél ma. Nem lehet tudni, vajon Concha és Hornyánszky nem a 10 példányt sajnálják csak, mit az akademia kér tőlük, mert azt emlegetik legtöbbit. Bizony nem csodálkozom azon, hogy Franklinhoz vittek át minden nyomtatványt, talán jobb lett volna, ha az enyéimre is az vállalkozik.”

Ms 799 / 314

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1889. decz. 24.

„Kedves Fiam!

[...] Az öt íves füzet végén akarom jelezni a munka sajtó alá adását, Zsolt így gondolta helyesebbnek, én is, mert úgy is egyszerre fogják nyomni az öt ívet, a kötet címlapján pedig 1891 év fog állani; tehát az utolsó hasáb alá lehetne tenni így: 1-5. ív sajtóba adatott 1890. jan. 3. [...].”

Ms 799 / 315

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. jan. 1.

„A korrekturát ma reggel küldtem el, az előbbeni se érkezett vissza (88-98 lap) [...]. Szilyvel is beszéltem, ő nagyon sajnálja, hogy nem ők adhatják ki (?) most már 10 példányt kívánnak és azon nyilatkozatot, hogy Hornyánszkyék kiadják a 4 kötetet; ezek pedig nem igen akarnak szerződni. Tegnap este lábvizet vettem és megkaptam az influenzát, most is lázam van és köhögök, de majd csak elmúlik.”

Ms 799 / 316

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. jan. 5.

„[...] végre tegnap este megjött a két korrektura és a levél [...]. A korrekturát köszönöm; a latin czimekben a hiba nagyobb része onnan is származik, mert én ragaszkodtam a könyv czimeken talált irányhoz, mely hogy sokszor a mai szempontból helytelen az bizonyos, így magad is meggyőződhetel ha megnézed Szabó K. Régi M. Könyvtár II. k. első lapján „Fuiita Bude” tételt; így az általam leírt XVI. századi könyvczimben öt helyen fordul elő az e ae helyett helyesen a Könyv

Szemle után, azért állítsuk vissza a mai orthographiát, már csak azért is, nehogy a nagyközönség sajtóhibának gondolja; így Heinrich is kijavította a mult századi Bildmist Bildmissre. Ugyanez áll a Scholion és Scolionokra is, mely váltakozva fordul elő.

Rettenetes sok bajom van a nyomdával, tegnap d. e. kocsin vittem el a nálam volt korrekturát, Fazekas és a szedő is estére ígérték, hogy mindent elküldenek és semmit se küldtek mostanig; így tehát 6 hét kell egy füzet kiállítására, e mellett nekem valóságos hordári szerepem van és még nekik áll fölül [...].

Lehet, hogy az utolsó korrekturákat nem lesz időm átnézni, mielőtt hozzád küldöm, azért kérlek csak olvasd át figyelemmel és küld vissza mielőbb.

A füzet címlapja talán jó lesz így:

Magyar Írók
élete és munkái
a M. Tudom. Akademia támogatásával vagy megbízásából
írta
Idősb. Szinnyei József
a m .n. muzeumi hírlapkönyvtár őre
I. kötet 1. füzet
Áács –
Budapest

A borítékra fölhívást akarok nyomtatni így:

Felhívás

Fölkérem a magyarországi írókat, sziveskedjenek életrajzi adataikat és irodalmi működésük jegyzékét hozzám mielőbb beküldeni. A megjelent életrajzok pótlását is szivesen veszem és azt a Pótlékban közzé teszem.

Id. Szinnyei József

Egyetemi Könyvtár

Ms 799 / 317

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. jan. 24.

„[...] különös, hogy jan. 15-én circiter 150 vidéki hírlapnak küldtek példányt és eddig csak az Esztergom és Vidéke (Kőrössy) írt róla hatalmas cikket. A kolozsvári 3 napilapnál valamiképp tud meg, oda érkezett-e a füzet? [...]

Munkámmal az a különös dolog történt, hogy az első 2000 példány elfogyott (szét is küldték) és az új kiadás 500 példányára történt megrendelés, tegnap ment szét. Ezek után azon jó urakat, kik 1881-től fogva akadályozták munkám kiadását, ha nem lesz az befejezve, kitömetheti őket az akademia.

A 2. füzet kéziratát februárban küldöm két ízben hozzád, mert különben igen sok a korrektúra; a 3. füzetet máj. 1. akarom sajtó alá adni [...].

Most a Hírlapirodalmat készíttem [...]"

Ms 799 / 318

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. febr. 9.

„Kedves Fiam!

Sok munka s multság közt röpi az idő, de mégis sikerült egy csomó kéziratot készítenem és talán a 2. füzetet jövő hó 15. után megjelentethetem. Kérlek azért nézd át az ide zárt másolatot és küld vissza 3-4 nap múlva [...].

Az én szállásom ügye [...] úgy dőlt el, hogy kifestetik és kapok majd valahol még egy szobát vagy kamrát; april másik felében költözzünk.

A Magyarorságnak megküldték a példányt, de bizony azok nem írnak; még talán jobban teszik, ha nem írnak, mintha öregnek és veteránnak jelentenek, mint szokták a vidéki lapok.

A Munkám bámulatosan terjed, még alig találtam embert, ki meg ne vette volna. A miniszterium is fogja ajánlani az iskoláknak."

Ms 799 / 319

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. febr. 16.

„Ha lehet hat füzetet kiszorítok egy évben és minden füzet után 50 frtot teszek gyerekeid számára az itteni takarékpénztárba; ennyi az a mit tehetek értetek. Meddig birom, azt a jó Isten tudja.

A kéziratot visszakaptam, köszönöm a figyelmeztetést, követtem. Most is küldök, de nem azért, hogy éjjeli óráidban is azzal fáradj, elég lesz ha átnézed nagyjából, mert eleget kap így is a publikum [...].

Otmárek szép jövedelme is csak úgy elmegy, mint a többi [...] csak legalább egyetlen kis lánykájukat kímélnék, de azt minden ok nélkül ütik verik."

Ms 799 / 320

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. febr. 23.

„Ami a te kételyeidet illeti a hat füzetre nézve, az is fölösleges, mert a kézirat készen van, csak másolásra vár; az igaz, hogy naponként jó hozzá valami és a gyorsabb megjelenés a munka rovására történik, de akkor legjobban ha évenként egy füzetet adunk ki, az aztán igen tökéletes lesz, de a melyek hátul maradnak, azok aztán el is maradnak akkor. Ez azonban csak a jelen évben történhetik, mert a kész anyag fogyása nem áll arányban az ujnak szaporodásával; még csak azt kell kiszelnem valahogy, miként tökéletesítem a munka mechanizmusát; most a C betűt írom és már is észre veszem, hogy jobban, ügyesebben és gyorsabban megy a kutatás és mindinkább szabadulok a fölösleges munkától, miután jegyzeteim és a megbízható eredeti források, vagy újabb munkák is mindinkább szaporodnak; így tehát minél előbbre haladok, annál jobb és tökéletesebb lesz a munka, sőt idővel gyorsabban is jelenhetik az meg. Most a II. füzet másolását pár nap múlva bevégezem, márcz 15. megjelenik; akkor egy hónapig másolom a III. füzetet, mely május 15. jelennek meg; azután a nyomtatással szünetet tartok; a IV. füzet szept. 15. V. nov. 1. és a VI. Karácsonyra megjelenhetik.

Kérlek azért nézd át az ide mellékelt kéziratot is és küld vissza lehetőleg 2-3 nap alatt, aztán még egy kisebb küldemény lesz. A nyomdával azonban sok a baj, mert két hét alatt nem bírtak 5 ívet elkészíteni, most úgy látom, egy hónap alatt se készítik el. Ez pedig idegessé teszi az embert. Mindent a saját kényelmükre de semmit a másért! Ez a jelszavuk [...].

U. i.: Annak örülök, hogy Lauri jól fejlődik, mert a genialitás mindig jó takaró az élet viharai ellen. Elemér meg majd praktikus ember lesz.

Szabó Károly küldött 12 czédula-pótlékot, de levél nélkül, a levelezésre már alig van időm, azért kérlek köszönd meg figyelmét nevemben, míg én majd személyesen is megköszönhetem. [...] sok a munka, kevés az idő.”

Ms 799 / 321

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 2.

„Köszönöm a gondos átnézést; a nyomda lassúságába már belenyugszom; ha 15. nem, megjelenik 21-én; de a 1. füzet ismertetéseit akarják a borítékon vagy külön lapon közölni. Most küldöm a kézirat végét a II. füzethez, a III.-hoz márcz végén küldök. – Tegnap volt az Irod. tört. Társ. konferenciája Zsoltnál Riedl, Bánóczy, ez hajtja szerkesztő akar lenni, Zsolt meg elnök, de Zsolt-nak is megmondtam, hogy Bánóczy szerkesztésével bukik a társaság [...]. Ha te itthon lennél? Mondta. [...] Hétfőn kezdjük kiüríteni a hírlap-könyvtár folyosóját, mert már parquetirozni és butorozni fogják. – Mi igen egyhangú életet élünk [...] hetenként 7-szer a kávéházban töltünk 1 ½ órát, két jour-fixet éjjelig aztán a többi a szokott munkával.”

Ms 799 / 322

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 18.

„[...] legyetek boldogok és békességgel viseljétek kisebb bajokat, a nagyobbaktól pedig óvjon meg benneteket az Isten.”

Ms 799 / 323

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 20.

*„Vaktöltéssel nem lehet puffogatni” írod te, pedig csak is azzal szoktak puffogatni [...].
Igen erős hetem volt; azért jövőre nem fogom sürgetni a füzet megjelenését, sürgessenek engemet.”*

Ms 799 / 324

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 23.

„Könyvemre özönével jó a dicséret és előfizetés. Szily ugyan azt mondta, hogy Conchának jó kedve van, ha könyvemet emlegetik; de azért élőttem panaszkodnak.”

Ms 799 / 325

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 30.

„Itt küldöm a kéziratot; nézd, át kérlek figyelmesen, mert Heinrich is átnézi ugyan, de minden kevés ennyi sok megfigyelni valóhoz.”

Ms 799 / 326

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 7.

„[...] nagy munkában vagyunk, szerdán költözünk és pár nap óta pakolunk; egy csomó lim-lom könyvet eladtam [...]. Köszönöm a revisiot; itt küldök ismét egy részletet; ezt már a muzeumba küld; ...”

Ms 799 / 327

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 15.

„Köszönöm a figyelemmel átnézett kéziratot, Bacsányi jegyzetét már nem tudtam megtalálni, nyilván eladták duplum gyanánt, kihagytam; de itt küldök újabb kéziratot; sok bajom van az erdélyiekkel; az igaz, hogy Koncz, kinek tiszt. példány jár, buzgólkodik, de a mit küld azt én nem

használhatom, a mit pedig kérdek, arra nem tud felelni [...] a kolozsváriak is meghalnak mielőtt levelemre választ írnának [...].

Új lakásunkba rendben vagyunk, úgy érzem magamat, ha a reggeli nap süt íróasztalomra, mintha börtönből szabadultam volna ki, de a hűvös éjjel föl-föl ébredek, szinte eszembe jut a téli táborozás. Fűttetünk.”

Ms 799 / 328

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. máj. 28.

„A Zsolt dekanatussága kérdéses, én azt hiszem megbukik; mert Zsolt néhány barátjában biza-
kodik; azok pedig, mint Acsády, nem is egyetemi tanár, Pauer pedig hevesége által csak ellensé-
geit szaporítja, Medveczky nem igen tudja kifejezni mit akar; szóval rossz kortesei vannak. Hein-
rich pedig élelmes ember.

A Hegedűs kandidációjáról csak annyit tudok, hogy a kar nem is akarja kandidálni [...].

A III. füzet ma készül el, azonnal küldök belőle [...].”

Ms 799 / 329

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 6.

„Mi most itt igen jól érezzük magunkat, különösen a hűvös szobákban és esténként sétálva a park-
ban 10-ig is [...].

Légy szíves az ide mellékelt kéziratot átnézni, aztán visszaküldeni. Az Irod. Társ. Évkönyvében?
jelent meg egy emlékbeszédféle Bánffy Györgyről, a színműíróról? Ha a szükségeseket beszúrha-
tod a kéziratba, vagy mellékleten, tedd meg, ha sok munkával jár, küld el hozzám a füzetet. Talán
br. Bánffy Farkas színműíróról is tudhatsz meg valamit [...]. Legtöbb bajom van azokkal, kik még
levelemre se küldik be életrajzukat ilyenek Bánóczy, Baltik [...] Bánfi Zsigm., ha pedig beküldik,
hiányosan küldik be, pedig ezeknél még is föltűnő a hiány és azt nekem róják bűnül; pedig csak
Baudl halála idejének megtudásáért 3 levelet írtam és tíz embertől tudakoltam, siker nélkül.”

Ms 799 / 330

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 13.

„Kedves Fiam!

Köszönöm az átvizsgált kéziratot és szíves tudósításodat; a minősítvényi táblázatra gondolok én
is, de az igazgatók úgy urak; Lenner (Baudlra) úgy a temesvári se válaszolt egy másik ügyben, de
a Baudl már rendben van, mert Darnay Kálmántól kaptam adatokat, úgy Bánfi Zsigmondra vo-
natkozót is Mayer budai igazgatótól. Bánóczynak mi volt a régi neve? Balsaréti levelének dátumát

csak azért kértem, mert abból bolognai tartózkodását lehetett volna megállapítani. Bánó József jogakad. tanár 1819-43. Kolozsvártt, kérdezősködjél van-e ott valami matrikula s nem jelent-e meg valami akad. történet? [...]

A múlt kedd (esti) Pesti Naplóban megeresztettem egy cikket a Muzeimi hírlap-könyvtárról (én írtam az egészet csak az utolsó passzust és a sajtóhibákat nem); ezt pedig csak azért tettem, mert a hírlapolvasók statistikáját mindig beleolvasztják a könyvtáréba s enm akarják Csontosyék elismerni a hírlap-könyvtár nevezetét, mindig hírlaptárt diktálnak a könyomatosnak; abban igazuk van, hogy mikor átvettem, akkor raktár volt [...],

Feri [...] fejfájásai a dunai fürdés óta pár éve már elmúltak [...] a hideg víz mindent meggyógyít [...] különösen pedig az úszás a leghatásosabb és legegészségesebb testgyakorlat.”

Ms 799 / 331

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 20.

„Köszönöm az átnézett kéziratot és figyelmeztetést [...] egy helyen a margóra írtad Wutz Név-könyvét, néztem én azt, de abban nincsen, nyoma veszett. Kaptam azonban igen érdekes anyagot Bayer Józseftől, az 1878. minősítvényi táblázatok = 15 darab. Nincsen ott nálatok ilyesmi? Majd Klamarik útján szerzek többet is, mert igen megkönnyíti a munkát [...]. Maizner füzetek nekem is megvan, talán már idéztem is belőle.”

Ms 799 / 332

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 26.

[utazásukról (Kolozsvárra) értesíti]

Ms 799 / 333

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. szept. 7.

„[...] hosszú pauza után, Heinrich nyaralása miatt – csak most folytatjuk a füzet befejezését [...]. Zsolt sokalja a dekanatusi munkát [...]. Szegény Szabó Károlyt eltemették, ritka becsületességű, minden intrigáltúl ment ember volt, a ki hagyta szekerét más által tolatni; de ő is szegény magyaros könnyelműséggel siettette halálát. Mi lesz már most tanszékeivel és a könyvtárossággal?”

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 334

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. szept. 14. (4471/270.)

„Kedves fiam!

Itt küldöm a további kéziratot, de hiába minden sietés, mert a nyomdában épen nem sietnek; én azonban Heinrich tanácsára előre dolgozom, aztán kényelmesebben haladok. Már van szlávom (Zimmermann), a van oláhom (Marienescu), van tótom (Czambel) csak a kolozsváriakkal vagyok megakadva; írtam Békesy Károlynak, még nem felelt, pedig egy sereg Békessy van, így vagyok a többiekkel is. No de hidegebb vérrel veszem már a dolgot és szépen áthaladok rajtok.”

Ms 799 / 335

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. szept. 20.

„Kedves Fiam!

Köszönöm a visszaküldött kéziratot (már szedik és az 5. füzet nov. 1. jelenik meg); [...] Ma küldöm a 4. füzetet X kötés alatt; az ide mellékelt kéziratot pedig küld vissza minél előbb, mert Heinrich is átnézi és többet szokott abban összevonni, még egy szóban is gazdálkodnak [...].

A szombati társaság ismét látogatott; elmegyek már a keddibe is, de dolgozni és sokfelé mulatni, ez nehezen megy [...]. Bartha-nak azt üzenem, hogy várjon a Pótlékkötetre, ha addig élünk?”

Ms 799 / 336

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. szept. 28.

„Kedves Fiam!

A könyvtárszabályzatból itt küldöm az egyetemet; ezt legjobban használhatod; a szervezés megvan a Bud. Közlönyben 1875. nov. 7. számában. [...] különben a rendezésről és a könyvtárról olvashatsz a Könyv-Szemle első köteteiben és a Hivatalos Statistikai Közleményekben (1886. György Aladár: Köz- és magánkönyvtáraink.)

A kikölcsönzés legyen liberális, az egyetemi tanár föltétlenül kapjon ki könyvet, a tanuló szintúgy, de az indexét csak akkor írják alá, ha könyvtári kötelezettségeinek eleget tett [...].

Unicumok nem adhatók ki sat. [...].”

Ms 799 / 337

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. okt. 5.

„Itt küldöm a kéziratot, ha csak fölületesen nézed is át, több tanulságos megjegyzéseid vannak. Köszönöm. [...] küld hamar vissza. [...]”

Tehát az erdélyiekkel már egyáltalában nem lehet boldogulni? Bede Jób nem válaszolt, ez még nem baj; de már Békessy Károly és Belky János csak nem maradhatnak ki? Szintén nem válaszoltak levelemre. Hát Békessy Márk az Erdélyi Hetilap szerkesztője (1864-65-ben); Nézz meg pontosan meddig szerkesztette. Ki volt ő? [...] Talán Kanyaró úr is segítségére lehetne, de az egyetemi iratok közt is csak akad valami száraz életrajzi adat; elég ha magaddal hozod.”

Ms 799 / 338

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. okt. 26.

„Gipulusz cikke nekem se tetszett; én ugyan már mindent közömbösen veszek, de itt körülöttem fújnak a dühtől mindenre a mi rólam szól és abból fegyvert kovácsolnak ellenem; de nem is csoda ha Csontos, mint a jelekből következtetem, Majláth-tal még azt is elhiteti, hogy azt a két [...] csikket a Nemes P. Journálba a nyáron és a Bud. Szemlében, melyekben őt rettenetesen leszamarazták, én szorgalmaztam. Már én semmit se várok, semmit se reménylek és mindenre készen állok. Fraknói ugyan azt mondta, hogy nekem minden sikerül, de ilyen sikerülésekből nem instállok többet. A hírlapkönyvtárban dolgozom a hírlapok bibliographiáján, legyen készen, ha majd valamikor kinyomatják; az olvasók egyre szaporodnak – ez is baj nekik; de én nyugodtan dolgozom és egyáltalában nem mutatom azt, hogy bosszankodnám; ezért aztán ők bosszankodnak; ha pedig hivatalomat elhagyom, nem jó ki a számon ez a szó hírlap-könyvtár, azon jó urakkal pedig még kevésbé törődöm – a karaván azért halad tovább.

Az 5. füzet elkészült, pár nap múlva küldök belőle, de kéziratot már nem. Ezzel csak azt akartam megmutatni, hogy egy hónap alatt is elkészülhet a füzet, de ilyesmi csak egyszer történt, a jövő füzet már decz. 20. jelenik meg. Heinrich már is azt mondta, hogy ha ily hecczel jár, leköszön; pedig a hecczből inkább nekem jutott ki, mert az utóbbi napokban kétszer is voltam a nyomdában s egyszer történt az, hogy este 7 órakor vittem hozzá revisiót (a II. emeletre) a mit másnap reggel visszakértem. Még csak az kellene, hogy ő is elhagyjon, akadna ugyan más a ki a 10 főt eltenné, de talán még annyit se dolgoznék [...].

U. i.: A Bede Jób, – Belky János – és Békessy Károly-féle önéletrajzok megérkeztek. Köszönet! De az utóbbi későn érkezvén a Pótlék-kötetbe (?) kerül.”

Ms 799 / 339

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. nov. 16.

„Deák Ferenczre nézve legjobb Kónyi munkája Deák Ferencz beszédei 3 kötet; ebben benn van a husvéti cikk is, a kiegyezés története sat. magyarázat [...].

Szegény Laurit sajnálom, de ez a mai rendszer hibája, hogy túlterhelik a gyerekeket; tanulja azt meg jól a mihez kedve van, a többit meg úgy a hogy, ez a legjobb.”

Ms 799 / 340

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. dec. 3.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 341

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. dec. 20.

„A kiküldött életr. adatokat is fölhasználtam és fölhasználom; most még arról a hóbortos Bodor Lajosról kellene valamit megtudni; [...] talán matrikulákból?

A VI. füzetet ma küldöm [...].

A mint fél füllel hallom, [...] hegedűs kinevezése lejött a királytól [...].”

Ms 799 / 342

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. jan. 6.

„Most itt víg élet van, mert a muzeum hátulsó udvarában jégpálya van és verkli mellett korcsoláznak [...].”

[Otmárnak mindenórás a felesége]

„Én a rendes kávéházi és jour-fixes estélyeimen kívül erősen dolgozom a VII. füzetben, különösen Berzsenyi és Bessenyei adott sok dolgot, Vadnai szerint a többit el kellene felejteni, pedig azok írása szerez nekem némi üdülést [...].

Lauri igyekezetén örülünk, csak később is komolyan vegye a tanulást, mert az fog neki kenyeret adni. Elemérke is rá fog fanyalodni, ha több esze lesz. A példa vonz.”

Ms 799 / 343

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 3.

„Kedves Fiam!

A Hírlapirodalmunkkal, VII. füzetével és Széchy két olvashatatlan levelével is elkészültem; az elsőre csak úgy találomra válaszoltam [...] a másik levelét (három szónak kivételével) aztán tizen kibetűztük [...].

Mind a két jour-fixen pezsörgőzünk, múlt csütörtökön Zsolt fizetett kettőt, szombaton Heinrich ötöt (t. i: ő lett a közoktatási tanács alelnöke) [...] hallottam kettőtől is, hogy te szerkesztő lettél, [...]

gratulálok [...] venni házat annyiból lenne jó, mert akkor aztán bizonyosan azonnal áthelyeznének!

Már nálam is megsokalták a VII. füzetet, mert kezdik kiszedegetni a falatot a számból; nevezetesen Ballagi Aladár, ki előbb a Bod Péterre vonatkozó jegyzeteimet leírogatta, aztán másnap már fűnek fának dicsekedett vele, hogy levágja a munkámat, mert egészen Wurzbachot utánozom (t. i: nálam is nonpareille repertorium van, annál is) aztán rettenetes luxussal van írva (t. i: Petrik Bibliogr. ezerszer is előfordul), meg hogy azt a Petőfi-Baukos adomát (kivételesen) közöltem, nem odavaló. Mindenből van egynek haszna, másnak gyönyörűsége; én t. i: a megszokott Irod. tört. repertoriumot nyugodt lélekkel nem írom tovább és ez nekem haszon; ők pedig azt hiszik, hogy én bosszankodom az ő kritikájukon; ez pedig nekik gyönyörűség.”

Ms 799 / 344

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 21.

„Otmár fiát holnap keresztelik.

A kötetet csak a B. betűvel akarom befejezni, talán a 9. füzet közepén; úgy is vékonyka kötet lesz belőle; a papirossal rászedtek a Hornyászkýék. A vállalat jól mehet, mert még alig találtam embert, a ki ne járatná; H-ék pedig mosolyognak. Majd sírnak, ha fogynak az előfizetők [...]. Bodor Lajossal (1844.) tehát megbuktunk, csak annyit tudok róla hogy az 50-es évek elején halt meg.”

Ms 799 / 345

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. febr. 26.

„[...] Munkám csak halad, de apróbb bosszantásokkal, az utalványt Gyulai nem akarja aláírni, multkor is négyszer kellett ezért Szilyhez mennem, aztán félóraig magyarázta Gyulai mért nem írta alá; most már nem megyek koldulni, mert drága az időm; tudom úgyis, hogy kedves vejevel török a borsot az orrom alá; már az Akadémiai Értesítőben is nevetségessé tették munkámat azzal, hogy a mutatóványt Abel munkái nélkül közölték; vagy azt hiszik, hogy az én munkám címpaljára is (mint Szabó Károlyéra) Hellebrant fogja a nevét írni? Ebben ugyan csalódnak. Különben Gyulai agylágyulásban szenved, azt mondják sokat iszik, a hallgatók panaszkodnak [...].

Bodor Lajosra vonatkozó adatokat biztosan lehet találni Mike gyűjteményében Collectio Personarum a B. betűben, hol gyászjelentése is meglesz; aztán Balázs Károly ottani muzeumi tisztviselő ismerte!”

Ms 799 / 346

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. marc. 7.

„Kedves Fiam!

Ma kaptam az Erdélyi Múzeum 1. füzetét; igazán gratulálok hozzá [...] csinos formája és tartalmánál fogva is kiemelkedik a provinciális izléstelen és tartalmatlan folyóiratok közül [...]. Zsolt [...] az egy kötetes Irodalomtörténetén dolgozik. – Köszönöm a Bodorra vonatkozó adatokat; [...] Az Egyet. Philol. Közlönybe egy kis cikket adtam mely Simay (Sima) Kristóf születésére és családjára vonatkozik.”

Ms 799 / 347

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. márcz. 8.

„Otmár írt neked, csigáit akarja az ottani gymnasiummnak eladni.”

Ms 799 / 348

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. márcz. 18.

„[...] legyetek boldogok és kitartók a balsorsban is [...].

Köszönöm kutatásaidat, én is csak annyit adhatok, a mennyit lehet, a többi az utódokra hagyom [...].

[...] az erdélyi ref. Névtárában időnként bevezetésül közölnek historiai (életr.) adatokat, de lehet a nevek mellett is; ha így van a dolog, akkor azokat szeretném megszerezni, természetesen megfizetem az árát [...].”

Ms 799 / 349

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. ápr. 4.

[egyéb levél]

Ms 799 / 350

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. ápr. 12.

„Ezekkel a kolozsváriakkal sok bajom van. Brassai hasábjait majd hozzád küldöm, mutasd meg az öregnek, vedd vissza tőle, aztán te küld el ide.”

Ms 799 / 351

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. okt. 3.

„Heinrich a Kazinczy jegyzeteket nézi át, [...] lehet azonban az ellen is kifogás mint minden ily bogarászó munka ellen, de könnyebb valamit megkritizálni, mint azt jobban csinálni.”

Ms 799 / 352

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. okt. 6.

[ifj. Sz. J.-nek megszületett 5. gyermeke, Otmárék ott laknak id. Sz.-nél.]

Ms 799 / 353

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. okt. 30.

[Kolozsvári látogatásukról értesíti]

Ms 799 / 354

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. ápr. 27.

„A 9. füzet végéhez közeledik, szeretném, ha az előszót elolvasnád [...].

A sok dolog mindenikünknek kijár, de magunk okozzuk azt is, ha sok dolgunk van, mert vannak a kik kevés munkával is sokra viszik; legtöbben pedig hasznát látják a lanya munkának; sőt nálunk ezt meg is becsülik; a lélekimeretes munkát pedig kigunyolják.”

Ms 799 / 355

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. máj. 31.

„Budenz ingerült [...] az öreg meghasonlott a világgal és méltán; ő csak azt nyilvánítja, hogy tanítványai elhagyták, nem járnak a Kruzsokba, de fáj neki a kormány mellőzése is, pedig ez már mindennek a sorsa; a ki bírja az marja [...]. Olyan nemzetnek, a hol a Schvindlerék uralkodnak, fölösleges minden tudomány. [...] keveset fordulsz meg Budapesten [...] úszni kell az árral, azt az ügyességet pedig csak itt lehet megszerezni. Én már öreg vagyok ehhez, mindinkább utálok és nyugalom után vágyakozom.”

Ms 799 / 356

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. jun. 7.

„Programmom a következő: a Magyar Írókból a C betűt bevégeztem, jul. 15-ig a D betűből 150 életrajzot írok meg és Ferivel a Dunában uszunk; 16-án Feketehegyre megyünk; ott leszünk 2-3

hétig; onnét haza és Kolozsvárra utazunk; aug. második felében pedig a Komáromi világkiállítást nézem meg.”

Ms 799 / 357

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Feketehegy-fürdő, 1891. júl. 22.

[élménybeszámoló]

Ms 799 / 358

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Feketehegy-fürdő, 1891. aug. 1.

[élménybeszámoló]

Ms 799 / 359

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. szept. 2.

[egyéb levél]

Ms 799 / 360

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. nov. 10.

„Kedves Fiam!

Az Isten adta, Isten elvette, ez vigasztaljon benneteket. [...] a csapás, szenvedés edzi az embert újabb csapások elviselésére; azért legyetek béketűrők és nyugodtak.”

Ms 799 / 361

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. decz. 13.

„Köszönöm Gyalui úr rokonszenves ismertetését; itten csak elvétele ha fölemlítik a füzetet, de mi is várhatunk a mai journalistikától; Magyar Hírlapnak bekötött példányt küldtek könyvemből [...] levél kíséretével, még csak meg se említették; tovább nem küldik, úgy a többinek se, a kik elhallgatják, mert a példányok igen fogynak; félek a második kiadástól, a mit egyáltalában nem szeretnék.

A Szemle kritikája itten nevetség tárgya, nem a Vácyt nevetik, mert annak tudatlanságát csak elnéznék, hanem Gyulait, mint szerkesztőt, kárhoztatják, hogy nem tudja legalább az iskolakönyvekből, hogy 1540 is volt még egy János király Erdélyben [...]. Különben a D. betűvel is elkészültem (tehát jövő ősziig kész az anyag);”

Ms 799 / 362

Ifj. SZINNYEI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. decz. 31.

„Gyalui Farkas zavarba hoz nagy szivességével, ha levelet írok és csekélységet kérek tőle ő egész studiumot fordít arra és négy levelet is ír. Az is igaz, hogy Szász Gerő nem is válaszol levelemre. Egymást tehát kiegészítik. Tiszta dolog.”

Ms 799 / 363

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1872. aug. 7.

„[...] örömmel olvastam, hogy [...] élvezitek a falusi levegőt, ne kiméeljék a fiúk ruháikat, mert azt lehet szerezni pénzen, de egészséget nem;”

Ms 799 / 364

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1872. aug. 12.

[egyéb levél]

Ms 799 / 365

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1872. aug. 16.

[egyéb levél]

Ms 799 / 366

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1873. szept. 23.

„Szabó K. és Papp M. kivittek a sétatérre, mely végig húzódik a város alatt, szép hely [...] megnéztük a város nevezetességeit, felmentem a Kolozsvári Körbe [...].

„[...] a M. Polgár friss számát kaptam kezemhez, melyben megérkezésem jelentik s hírlapgyűjteményem kiemelve sajtóhibából 12 ezer helyett 1200 nyomtatott [...] hiában a szerkesztők, írók ezen legyőzhetetlen ellensége mindenütt befurja magát, holnap jó a helyreigazítás.”

Ms 799 / 367

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1873. szept. 21.

[utazásról ír: Banffy Hunyadra (Erdély)]

Ms 799 / 368

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1873. szept. 25.

[vendégségben Papp Miklósnál]

Ms 799 / 369

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1873. szept. 29.

[vendégségben Papp Miklósnál]

Ms 799 / 370

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Debreczen, 1873. szept. 30.

[vendégségben Duchonnál]

Ms 799 / 371

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Miskolcz, 1873. okt. 2.

„[...] a színház épület (Debreczen) nagyobb és csinosabb mint a pesti, de nem igen pártolják az itteni czivilek, jóllehet gazdagabbak mint a pesti háziurak [...].”

Ms 799 / 372

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Miskolcz, 1873. okt. 3.

[hazaérkezését tudatja]

Ms 799 / 373

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Alcsúth, 1874. aug. 5.

[egyéb levél]

Ms 799 / 374

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

„[...] mire berendezzük a könyvtárt itt egy újabb erényt fogunk elsajátítani a szigorú rendet és pontosságot, ezt itt megszegni bon ton ellen lenne [...]”

Ms 799 / 375

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. aug. 18.

[egyéb levél]

Ms 799 / 376

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. aug. 24.

[egyéb levél]

Ms 799 / 377

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. aug. 27.

[egyéb levél]

Ms 799 / 378

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. szept. 3.

„[...] naponként hat órát dolgozunk, mely néha hétnek is beillik [...]”

Ms 799 / 379

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. szept. 10.

[egyéb levél]

Ms 799 / 380

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. szept. 14.

„[...] délben a Muzeumban lévén dolgom, a régiség osztályban találtam Pulszkyt, ki félrehitt „hogyan beszéljünk egy kissé a könyvtárakról, ő t. i. az összes hazai muzeumok és könyvtárak főfelügyelője, egy ablak mélyedésben, egymással szemközt ülve, egy egész órát oly bizalmasan eldiscuráltunk, mintha én lettem volna legmeghittebb barátja, minden tervét, szándékát leleplezte előttem és panaszomra azzal vigasztalt, hogy mi sokkal jobban vagyunk, mint a muzeumbeliek, mert a mi állapotunkat most rendezik a mostani viszonyokhoz... [...]

Megkaptam a Petőfi díszkiadást, bámulni fogsz rajta, de én mégjobban bámultam és örültem, midőn a napilapokban olvastam az előbeszédet és abban nevemet is fölemlítve így: „S itt a helye köszönetet mondani a buzgóknak, különösen Petőfi István, Horváth Árpád, Szinnyei József uraknak”, sat. tehát ezen díszalbumban az én nevem is figurál s ezzel hordozva minden lapban, szép kitüntetés; Gyulai mégis derekabb gyerek mint Greguss, ez a hosszú előszóban nem tartotta érdekesnek másról beszélni csak magáról, míg Gyulai 2 ½ lapon 6 sort szentelt nekünk, az ő neve pedig elő se fordul.”

Ms 799 / 381

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1874. szept. 21.

„[...] talán mi se utólszor látjuk Alcsúthot. A szombati ünnepély oly nagyszerű volt, hogy annak leírására tollam gyenge; tudósítást azonban írtunk, Józsi Nagy Miklósnak küldte, én Papp Miklósnak, Sámi megszerzi a M. Polgárt és mutassátok meg a rokonoknak is.”

Ms 799 / 382

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Alcsúth, 1874. szept. 26.

„Olvastátok-e a szerdai M. Polgárt és Politikait, cikkemet leghívebbnek találják, jóllehet a grófnő sokalja a dicséretet, hanem azért a lapot megtartotta.”

Ms 799 / 383

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Alcsúth, 1874. szept. 27.

[távirat hazautazásukról]

Ms 799 / 384

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1875. aug. 17.

[úti élménybeszámoló]

Ms 799 / 385

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Debreczen, 1876. jun. 22.

„Ma 9 or. a collegium könyvtárában végeztem tanulmányaimat Géresi Kálmán fő- és Dicsőffy József alkönyvtárnok barátságos kalauzolásuk mellett: a magyar írók leveleire nézve azt tapasztaltam, hogy Kazinczy és Csokonai levelei gyér számmal vannak [...] a többi alig érdemel említést, tehát ezen dologgal végeztem; a természettudományi könyvekre nézve a ritkább dissertatiókat leczimezem, mert azt hiszem ezekből kevés lesz meg nálunk.”

Ms 799 / 386

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Szerencs, 1876. jun. 27.

„A „Debreczen” szombati és „Debreczeni Ellenőr” hétfői számában megvagyok említve az utóbbiban Józsi is.”

Ms 799 / 387

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Szabadhegy, 1876. jul. 6.

„Komáromban 22 1848/49 nyomtatványt kaptam [...]”

Ms 799 / 388

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1877. máj. 12.

„Szeretett nőm!

Vigasztalódjatok a természet törvényének megmásíthatlan, kérlelhetlen végzetében; mindenkor fáj, ha oly egyént veszítünk el ki önzetlenül szeretett bennünket, azonban növekedjen szeretetetek az élők iránt s a boldogultnak megérdemlett békét és nyugalmat kívánjunk [...]”

Ms 799 / 389

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1877. aug. 9.

[egyéb levél]

Ms 799 / 390

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Balaton-Füred, 1877. aug. 10.

„4-5-ig Jókainál voltam [...] sokat beszélt, újabb regényéhez forrástanulmányt kért tőlem, egy se-reg könyvcímet mondtam neki [...].”

Ms 799 / 391

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Balaton-Füred, 1879. aug. 5.

[Ó-ház 54.]

„[...] voltam Jókainál is [...].”

Ms 799 / 392

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Balaton-Füred, 1879. aug. 9.

„[...] egy borivó companiába keveredtem 12 órától 6-ig egy ülő helyünkben 40 butella bort fogyasztottunk hatan [...].”

Ms 799 / 393

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

M. Vásárhely, 1879. aug. 22.

„[...] nagyváradi élményeimről (a püspöki lakomáról) írtam a Honnak [...].”

Ms 799 / 394

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Tövis, 1879. aug. 26.

„[...] Igen kellemes társaságban vagyok Pulszkyékkel Szilágyival stb. = 13-an utazunk és szebbnél szebb vidéket látunk, ismeretlen szokásokkal találkozunk. Leveled is megérkezett M. Vásárhelyre, hol a szó valódi értelmében a becsületes jó székek tenyerükön hordoztak.”

Ms 799 / 395

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Vizakna, 1879. aug. 28.

[egyéb levél]

Ms 799 / 396

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Segesvár, 1879. aug. 30.

„Ujabb levelet írtam a Honnak [...]. Néhányan Oláhországba is bemegyünk [...].”

Ms 799 / 397

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Oláhfalu, 1879. szept. 1.

„[...] most indulunk Csík-Szeredába [...].”

Ms 799 / 398

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Csík-Szereda, 1879. szept. 2.

„[...] a Honnak ez már a 3-ik erdélyi tudósításom.”

Ms 799 / 399

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Sepsi-Szent-György, 1879. szept. 5.

[élménybeszámoló]

Ms 799 / 400

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Sinaia, 1879. szept. 6.

„Romania paradicsomában a Sinaia völgyben [...] ebédeltünk [...].”

Ms 799 / 401

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Gyulafehérvár, 1879. szept. 9.

[erdélyi kirándulásról ír]

Ms 799 / 402

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Bécs, 1880. máj. 20.

[egyéb levél]

Ms 799 / 403

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Bécs, 1880. máj. 22.

„Megérkeztek Hilma Józsi a Nordbahnnal [...].”

Ms 799 / 404

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Görz, 1881. ápr. 8.

„Utazás Olaszországba (Velencébe) Beöthy Zsolttal, majd Bologna-Florenz, Roma, Nápoly.”

Ms 799 / 405

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Venezia, 1881. ápr. 10. vasárnap

[gondolázás]

„[...] képzelj magadnak egy hosszú ladikot, közepén alacsony gunyhóval, melyben négy ülőhely van, az egész fekete fénytelen posztóval bevonva s miután a gondola is fekete, mintha koporsóban ülnél [...].”

[a Szt. Márk teret „Markus térnek” nevezi és „a világ legszebb terének”]

Ms 799 / 406

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Flórencz, 1881. ápr. 12.

[élménybeszámoló]

Ms 799 / 407

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Róma, 1881. ápr. 14.

„Itt vagyok az örök-városban, de csak magánosan, Zsolt öcsém megbetegedett [...] visszautazott Velencébe [...]. Csak ne ártson neki a magnesia a gyorsvasúton.”

[részletes élménybeszámoló Firenzéről (Florenz) Michel Angelo „Dávid” szobráról, egy középkori barátkolostorról stb.]

„Előszedtem minden latin és olasztudományomat [...].

Borzasztó város ez a Roma, itt a legkisebb házak a négyemeletesek [...].

[...] a fű szép zöld [...] az ég szép világoskék [...] a Tiberis piszkos sárga [...].”

Ms 799 / 408

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Róma, 1881. ápr. 16. szombat

„Rómával tökéletesen kibékültem. Annyi szépet, annyi nagyszerűt, mint a két utóbbi napon, együtt aligha fogok valaha látni.

[...] omnibuszra ültem és a Sz. Péter piacon kiszálltam; előttem volt a világ egyik csodája, a legnagyobb keresztény építmény, a gyönyörű tér [...] a templom tetején utcák és terek vannak a tornyok és kupolák közt [...]. Alant a templomban az emberek mint apró bogarak mászkáltak [...] élveztük a felséges panorámát [...]. Innen a magasból [...] csak az angyalvár tűnt ki és a Colosseum mint két vakondtúrás. [...] a templom [...] belsejében elférne Róma összes népessége [...] száz meg száz szomorú fűz, vidám épületek, kék ég, kék víz, ragyogó nap [...] az ember tündérorszámban képzelet magát [...] Tivoliban (Róma mellett).”

[3 német turistához csatlakozott]

„A Colosseumot kívül megnéztük, [...] az ember szinte megdöbben ily merész és óriási építmény előtt, mely még romjaiban is [...] felségesebb [...] bármely modern [...] épületnél. [...] ez és a Forum Romanum [...] arra emlékeztet, mily törpék vagyunk mi még építészet dolgában a régi rómaiakhoz képest.”

Ms 799 / 409

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Nápoly, 1881. ápr. 18. hétfő

„[...] Rómában, láttam a vatikáni képtárt [...] a capitoliumi muzeumot, abban a világhírű Venust, [...] a tarpeji sziklát, hol levetették az embereket [...] a Mercellus színházát 20 ezer ember számára, alól kovácsműhely [...] az itteni magyarokkal összejöttem és velük töltöttem a napot. [...] a húsvét hetét Romában tölteni mindenesetre érdekes dolog, nevezetesebb mint a karnevál [...]. Ezer meg ezer ember jó itt a nagyhéten össze, de nem azért, hogy a feltámadást nézze (ez különben húsvét vasárnapján hajnalban szokott megtörténni csendesen), hanem hogy egymást megbámulja és élvezze a legszebb hónapot Olaszországban [...] [Útban Nápoly – „födél nélküli lapos tetejű házak” – felé látta a füstölgő Vezúvot.] narancs és citrom fák közt [...]. Sajátságos élet, minden más mint nálunk.”

Ms 799 / 410

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Nápoly, 1881. ápr. 20. szerda

„Délelőtt a nemzeti muzeumot, könyvtárt néztem meg [...]. Itt találkoztam a Schwarz fiúkkal [...] ebédután ezekkel kocsin kimentünk a Campo Santo-ra (ez a világ legszebb temetője) [...] tulajdonképpen kert, gyönyörű virágokkal [...] mellé apró keresztek vannak tűzve [...] semmi domb [...] az udvaron széles út vezet végig, középett óriási szoborcsoport a megváltót ábrázolva a geniusokkal [...] láttuk ezen félmilliónyi lakosságú város [...] leggazdagabb és legszegényebb negyedeit [...] ez már igen keleti város [...]. Ma reggel megyünk Capriba tengeri hajón, innen [...] Pompejibe [...] Pisába. [...] Bolognaban a magyarok közül kettő kapta meg a tengeri betegséget [...] Capriban megtekintettük a híres kék barlangot [...].”

Ms 799 / 411

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Róma, 1881. ápr. 23. szombat

„Már egy hete, hogy betűt sem olvastam Magyarországról. Reményelem all right!”

Ms 799 / 412

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Velence, 1881. ápr. 25. hétfő

„Ma reggel 5 órakor Nápolyból Velenczébe érkeztem kétszer 24 óra alatt gyorsvonaton. Közben Pisában félnapot pihentem is. [...] Trieszten át haza.”

Ms 799 / 413

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Velence, 1881. ápr. 26. kedd

„Ma esti 11 or. utazom hajóval Triestbe, onnan holnap este 6 órakor a gyorsvonattal haza, megérkezem holnapután csütörtökön délben (½ 12-or).”

Ms 799 / 414

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Bártfai-fürdő, 1881. aug. 25.

„Mindezt bővebben olvashatod az Egyetértésben (telegrammok és levelezés közt) mert a refens (Spiegel Samu) a mi truppunkkal utazik. [...] Eperjesen igen fényes bál volt [...] kocsin utaztunk Bártfára.”

Ms 799 / 415

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Eperjes, 1881. aug. 27.

„[...] az országúton levő kőrakás prizmának neki hajtva feldűltünk, én a kőrakás felül ülven legnagyobbat estem, de talpra álltunk [...] bálba nem mehettem [...].”

Ms 799 / 416

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Temesvár, 1882. jul. 22.

„Megérkeztünk Temesvárra.”

Ms 799 / 417

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Eger, 1882. aug. 13.

[egyéb levél]

Ms 799 / 418

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Komárom, 1882. aug. 26.

[Szent-Mihályon marad]

Ms 799 / 419

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1882. jul. 20. → Perbete

„Józiék nem utaztak Kolozsvárra, [...] hanem kinevezése már lejött Ő Felségétől, pár nap alatt a hivatalos lapba jó. Én pedig tegnap adtam sajtó alá a Magyar Irók Névtárát. [...] Józi éppen most állított be hozzám [...] hogy [...] utaznak Kolozsvárra [...].”

Ms 799 / 420

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1886. jul. 29. → Perbete Komárom megye

„Kecskemét-Szegeden a nagy hőség következtében kis cholerint kaptam, [...] itthon a Dunafürdés tökéletesen visszaadta egészségemet. [...] Józiék Kolozsvárott egy egész házat fogtak ki kerttel 500 ftért; kinevezése tegnapelőtt volt a hivatalos lapban.”

Ms 799 / 421

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1886. aug. 9. → Perbete

„Kedves Nőm!

Szombaton este megérkeztem Pozsonyból; szerdán reggel [...] utazom Nyitrára; [...] másnap reggel utazom Nagy-Szelezsénybe [...] Bodó Lipóthoz [...] szombaton vagy vasárnap délelőtt érkezem vissza Perbetére, hogy az nap d. u. kocsin Komáromba s onnan másnap hajón haza utazzunk; [...].”

Ms 799 / 422

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kassa, 1886. aug. 19.

[kirándulás útvonal-leírás „Kárpáti Kiránd.”: Tarna → Szádellő → Aggtelek → Rozsnyó → Krasznahorka → Dobsina → Rozsnyó → Poprád → Kassa → Ránki fürdő]

Ms 799 / 423

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1886. okt. 10.

„Megérkeztünk szerencsésen [...]. Ma és holnap délelőtt a hírlapok kiválogatásával vagyok elfoglalva; holnapután kedden reggel utazom, Dévára Jakab Ödönéket meglátogatom [...]. Józsiék lakása: Külső-magyar-utca 33.

Ms 799 / 424

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Déva, 1886. okt. 12.

[értesítés hazaérkezéséről]

Ms 799 / 425

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1886. okt. 19.

[értesítés hazaérkezéséről]

Ms 799 / 426

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1887. júl. 28.

[Kolozsvárra írt levél (felesége és kislánya ott volt ifj. Sz. J. családjánál); visszaemlékezés: erdélyi utazását írja le]

Ms 799 / 427

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Kolozsvár, 1888. jun. 14.

[beszámoló kirándulásról: Nagy-Károly → Tasnád → Zilah → Görcsönbe br. Wesselényi Miklósékhoz → Csucsá → Kolozsvár → Puszta-Kamarás → Szászváros → Maros-Németi → pénteken haza]

Ms 799 / 428

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

M. Sziget, 1888. júl. 24.

[útleírás: M. Sziget → Szatmár → Rónaszék]

Ms 799 / 429

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt sürgöny

Budapest, 1890. júl. 24. → Perbete

„Levél nem érkezett, aggódunk várunk mikor utazól haza.”

Ms 799 / 430

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 25. → Perbete

„[...] mindenképpen jőjj haza.”

Ms 799 / 431

Id. SZINNYEI JÓZSEFNÉ-nek írt levél

Budapest, 1891. nov. 17. → Kolozsvárra

„[...] kifényesített lakásba várunk, de ha a sors úgy hozta magával, maradj ott és ápolj Hilmát [...]”

Ms 799 / 432

SZINNYEI-MERSE JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 5.

[egyéb levél]

Ms 799 / 433

SZÖLLÖSY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1888. szept. 11.

„A helytartósági iratok 1855-től a belügyminiszterium irattárába kerültek; oda kell folyamodni a másolat kiad. végett.”

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 434

SZÖLLÖSY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 26.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 435

SZULIK JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 10.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 436

SZUPPANECH ANTAL-nak írt levél

Budapest, 1874. júl. 20.

[német nyelvű írás, de más „olvashatatlan” kézírása, Sz. csak aláírta – Cím: Anton von Szuppanecz Erzherzogl. Haushofmeister Alcsút]

Ms 799 / 437

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 23.

[színészet történetével kapcsolatos levél – a címzett a miskolci színészet történetét írta meg a Borsodmegyei Lapokban 86. 88. 90. 92. sz.]

„Magam is évek óta színészetünk történetével foglalkozom és egyes részeit n. m. a „Komáromi színészet történetét” az ottani lapban közlöm. Gyűjtöm [...] a színlapokat (van 7000 db) [...] kis emlékkönyvecskéket, verseket sat. Ezenkívül egy év óta a szomorújelentéseket is nagy igyekezettel gyűjtögetem, 382 jó emberem az ország minden részéből segítséggel van gyűjtéseimnél így nyertem eddig 20 ezer egyes példányt és 10 ezer duplum parteczedulát. [...] irodalmi működéseimnél

sok hasznukat vettem. [...] legyen oly kegyes segítse elő működésemet azzal, hogy a már úgy is felhasznált szini nyomtatványokat és parteczedulákat engedje át gyűjteményem számára; ezzel egy hasznos jó cselekedetet művel és megmentve azokat az enyészetből nekem is örömet szerez általuk. Ezen alázatos kérésre felbátorítottak Lichtenstein és Szendrey (Wagner) urak; azért ne vegye kérésemet tolakodásnak.

Szücs Sámuel úrnak hites ügyvéd Miskolczon”

Ms 799 / 438

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 30.

„Különösen tisztelt Uram!

Igen megörültem a küldött kijavított cikknek, azért azt gyűjteményembe helyezve az én példányaimat küldöm helyettük [...] Herman Ottó barátom figyelmeztetett hogy t. Uraságodnak még édes atyjáról maradtak írásbeli jegyzetei a színészetre vonatkozó, szeretném ezeket átnézni [...].

Szücs Sámuel úrnak hites ügyvéd Miskolczon”

Ms 799 / 439

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1882. dec. 10.

„[...] egy téren működünk, egy ugyan azon ügyért harczolunk, [...] engem valóban igen nehéz működésemben testvérileg felkarol, a göröngyös úton tovább segített és igen igen lekötöztetett kedves felvilágosító soraival és becses küldeményével, fogadja mindezért leghálásabb köszönetemet.

Én sem hittem volna még múlt év tavaszán hogy a színészetről valamikor írni fogok és egy eszme villant meg agyamban, hogy színészetünk parlagon fekvő mezejét szántsuk föl, vessük be, szóval műveljük; így szülemlett meg a Fővárosi Lapokban tanácsadó cikkem, de he hogy hasonlóan lássam azon paphoz, ki vízről prédikál, míg maga bort iszik, elővettem gyarló jegyzeteimet és megkezdtém a komáromi magyar színészet történetének írását az ottani helyi lapban, ma már abból 40 tárczám jelent meg és 1883-ig haladtam. Külön lenyomatban megvan a Komáromi Lapok szerkesztőjénél 3 füzetben.

Minden jó hazafi kötelessége a közműveltségre hatni, erejéhez mérten működni, - ha mi nem fejezhetjük be a nagy épületet, vessük meg annak alapját, ezért áldani fogunk utódaink. Én is sokat gyűjtök, mind nem dolgozhatom fel, de hogy csak valamit is írassak meg jól, ehhez rengeteg anyag kell; kedves bátyám is jól tudja ezt, [...] A színlapokból a legújabbakat is gyűjtöm, mert azt hiszem, száz év múlva ezek is oly ritkák és keresettek lesznek, mint a múlt századiak! Végül egy kérésem lenne, kissé kemény dió, de talán feltörjük. Paulay úr megkért, sütném ki, mikor lépett fel Laborfalvy Roza Miskolczon először a színpadon?

1832 v. 1833-ban. Hogyan lehetne ezt pontosan megtudni? Kisértse meg kérem fölfejteti ezen rejtélyt.”

Ms 799 / 440

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1886. máj. 13.

„A könnyörtelen végzetben való megnyugvás adhat csak a fájdalomra gyógyító írt; a veszteség fölötte való fájdalmat csak az idő enyhítheti [...].”

Ms 799 / 441

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1886. júl. 30.

„A Magyar Írók Névtárából most nyomatom az első ívet [...].”

Ms 799 / 442

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 15.

„[...] mint a telhetetlen papzsák, mindig és mindig kérek, zaklatok. A hírlapokra szolgáló felvilágosításait igen szépen köszönöm, azokat fölhasználtam, a küldött nyomtatványokat pedig beosztottam gyűjteményembe, fogadja ezekért a köszönetemet. Azon 1848/9-ki naplójegyzeteket bizony jó lenne egy kis füzekében vagy kötetben kiadni!”

Ms 799 / 443

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1887. okt. 4.

„Kedves Urambátyám!

Kellemesen lepett meg szíves küldeménye, mert már megszoktam a fiatalabb generatio közömösségét; ígérnek, ígérnek de aztán a sok húzó elfelejteti velök az önzetlen áldozatkésztséget; pedig e nélkül megdől minden és a haza rabigába süllyed. No majd ha megöregszenek. Addig tegyük mi, a mit tehetünk. Fogadja köszönetemet a küldöttékért, a lapokat beosztottuk [...]. Nem csodálom, hogy a külföld nem akar hírlapkönyvtárt alapítani, visszavettem már a kezdettől is! Bizony ha én nem áldoztam volna fel férfiúi erőmet ennek a lélekölő munkának, nem lett volna az egészből semmi, sőt visszafelé haladt volna az a kevés is a mi megvolt már, a megsemmisülés felé. Háláról szó se lehet, ha életemben nem karolják fel törekvéseimet. No de se baj, voltak már az ó korban is mártírok, legyenek én is az irodalom mártírja!”

Ms 799 / 444

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. máj. 7.

„Kedves Urambátyám!

Nagy munkát végeztem, ugyanis most fejeztük be a Nemzeti Zsebkönyvet, mely pár nap múlva megjelenik; ezért anyagoltam el levelezéseimet és így még jan. 2. kelt szives tudósítását is most köszönhetem meg. Valóban jól esett a hírlapokról írt kimutatásomnál a miskolci lapokról értesülnöm, melyet szives közléséből merítettem. Bár más is ily érdeklődéssel viseltetnék irodalmunk iránt [...]. A szomorújelentések gyűjtése is szépen halad. Van már 50 ezer!”

Ms 799 / 445

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1888. júl. 18.

„Kedves Urambátyám!

Szives levele s a küldött nyomtatott emlékek ismét és ismét csak arról győzték meg, hogy bizony csak az öregebbeknél van meg inkább a hazafias ügy iránti szeretet és ragaszkodás; gyűjtünk, gyűjtünk, hogy jó példát adjunk az utánunk jövőknek. Köszönöm a küldötteket és kérem továbbra se feledje gyűjteményemet. A színlapokat is gyűjtöm, annál is inkább, mert kevesen gyűjtik azt [...].

A Magyar Írók életrajzát írom szorgalmasan, mert előbb utóbb meg fog jelenni. Örömdetes jelenség, hogy a megyék íróinak monográfiái egymást érik a megjelenésben; [...] Esztergom íróiról kettő is van már, Honté most készül [...].”

Ms 799 / 446

SZÜCS SÁMUEL-nek írt levél

Budapest, 1889. ápr. 16.

„Midőn szives levelét az ottani hírlapirodalomról vettem, éppen szembetegségem eltiltott minden írástól-olvasástól, de azért a Vasárnapi Ujság számára megkésztettem a rendes évi kimutatást, köszönöm szives figyelmét és tudósítását.

Most azonban az Írók életrajzával lévén elfoglalva, mely már valahára a nyáron sajtó alá kerül, hivatalosan a muzeumi könyvtár őre vagyok, tehát gondozom a miskolci hírlapokat is, de ha minden reklamációnk dacára se kaphatjuk meg a hiányzó számokat, nem köttethetem be azokat; így péld. a Borsodmegyei Lapok 1888 48. és 50. sz. Borsod-Miskolci Közlöny 1888. 29. 30. és a Csirip-Csirip 1887. egész (1-7. sz.) 1888. 1-7. sz. és 1889. 3. számai hiányzanak; nem lehetne ezeket ott személyesen kieszközölni az az megszerezni; valóban hazafias tett volna a közügy szolgálatában.”

Ms 799 / 447

SZÜNÓRA KIADÓ-nak írt levél

Budapest, 1886. jan. 22.

[éves hírlapkimutatáshoz kér egy lappéldányt]

Ms 799 / 448

SZVORÉNYI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1878. nov. 29.

[az *Irodalmi Szemle* 1877. évi decz.-i számát, éves cím és tartalomjegyzékét kéri kötetéshez]

Ms 799 / 449

SZVORÉNYI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. okt. 13.

[köszönőlevél gyászlapokért]

Ms 799 / 450

SZVORÉNYI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 11.

[válaszlevél és köszönet partecédulákért]

Ms 799 / 451

SZVORÉNYI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 25.

[válaszlevél]

Ms 799 / 452

SZVORÉNYI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 30.

[segítségnyújtás (másolat küldés)]

Ms 799 / 453

SZVORÉNYI JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. máj. 16.

[köszöni a küldött önéletrajzot; információforrások Danielik Jánosról és a forr.-ról]

„Mindez csekélység ugyan; de az idézett munkákból több is kideríthető.”

Ms 799 / 454

TÁBORI RÓBERT-nek írt levél

Budapest, 1888. jun. 2.

[válasz információkérésre]

Ms 799 / 455

TAGÁNYI KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 14.

[partecédulákat kér]

Ms 799 / 456

TAKÁTS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1887. jun. 9.

„A magyar írók életrajzgyűjteménye készül, de több lesz 30 ezernél valjon fele megjelenik-e? Nem tudom.”

Ms 799 / 457

TELEGDI KOVÁCS LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 22. (4571/370.)

„Kedves bátyám!

Miután életrajzát gondosan, ügyesen, irodalmi munkálatait pedig pontosan és lehetőleg teljesen akarom megírni; azért jó lesz ha azt előbb vázlatban kapom meg, korán, az az pár hét alatt; majd én aztán egyes részek kibővítése s a pótlások iránt újabb kérdéseket teszek. Tehát szépen kérem, küldje minél előbb.

Tek. Telegdi László úrnak Debreczen”

Ms 799 / 458

TELEGDI KOVÁCS LÁSZLÓ -nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 18.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 459

TÉLI UJSÁG KIADÓ-nak írt levél

Budapest, 1881. márcz. 26.

[a „Téli Ujság” egy legújabb számát kéri, hogy felvehesse Aigner „Magyar Könyvészet”-ébe]

Ms 799 / 460

TEMESVÁRI FŐREÁLISKOLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 9.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 461

THALLÓCZY LAJOS -nak írt levél

Budapest, 1886. nov. 23.

[válaszlevél]

„Nőm péntek óta tüdőgyulladásban fekszik és 40 fokú láza ma szállt le 39 re, [...]”

Ms 799 / 462

THALLÓCZY LAJOS -nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 7.

„Házon kívül, csak kivételesen adunk ki hírlapokat [...] még pedig hivatalos megkeresésre.
Tek. L. von Thallóczy Wien” [Thallóczy Lajos]

Ms 799 / 463

THALY KÁLMÁN -nak írt levél

Budapest, 1872. júl. 2.

„Nagyságos Ur!

Örömmel olvastam a „Századok”-ban, hogy az általam hasztalan keresett „Nova Posoniensia” című hírlapból még duplumokkal is rendelkezik, tehát Nagyságodnak minden sikerül! [...] igen szépen kérem Nagyságos urat szerencsétlenségem azon duplumokkal, hogy így gyűjteményem érdekességét neveljem, [...].

Nagyságos Thaly Kálmán urnak Budán”

Ms 799 / 464

THALY KÁLMÁN -nak írt levél

Budapest, 1872. aug. 24.

„Nagyságos Ur!

Végre sikerült a Wienerisches Diarium 1705. jul.-decz. félévből 22 számot megszerezni. Ezen számokat egy augsburgi hírlapgyűjtőtől kaptam, ki a nevezett félévből oly számokat válogatott ki, melyekben magyar dolgok foglaltatnak s így minden példányban kisebb nagyobb közlemény van, [...]. Miután én ezen példányokért Nagyságod ígéretére hivatkozván, ritka mult századbeli hírlapokat ígértem azon hírlapgyűjtőnek, sziveskedjék egy kis gyűjteményt összeszedni s az időt és helyet meghatározni mikor és hol a hírlapokat kicserélhetnők.

Nagyságos Thaly Kálmán urnak Budán”

Ms 799 / 465

THEWREWK ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. aug. 15.

[egyéb levél]

Ms 799 / 466

THEWREWK ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1888. aug. 16.

„[...] ha előfizetője nem is, de műveinek megvevője, olvasója s jóakaró barátja maradok.

Tek. Thewrewk István urnak”

Ms 799 / 467

THUN JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1887. febr. 9.

[válaszlevél]

Ms 799 / 468

TIMKÓ JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1891. máj. 9.

[válaszlevél]

Ms 799 / 469

TOLDY LÁSZLÓ-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 25. (2655/280.)

„Tisztelt Tekintetes Ur!

A könyvtár bizottsági gyűlés közbejött akadályok miatt csak a következő november hó folytán tartathatik meg [...].

Tek. Toldy László urnak Helyben”

Ms 799 / 470

TÓTH ÁGOSTON-nak írt levél

Budapest, 1887. dec. 1.

[válaszlevél]

Ms 799 / 471

TÓTH BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 13.

[válaszlevél]

Ms 799 / 472

TÓTH BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. febr. 18.

[válaszlevél]

Ms 799 / 473

TÓTH BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1891. aug. 24.

[válaszlevél]

Ms 799 / 474

TÓTH DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1879. nov. 1.

[meghívó]

„Némi magyarázatul csak annyit, hogy én 1848/9-ben mint Szinnyei József honvéd főhadnagy Komáromban, szülőföldemen harcoltam és capituláltam; nevemtől eltiltván és azt 1868-ban újra fölvettem; jelenleg az egyetemi könyvtár első öre a könyvtár-épületben lakom; Józsi fiam Finnországból van kormányköltségen; 2-dik fiam Otmár pénzügyminiszteri hivatalnok 3-ik Feri 4 éves (négy fiamat eltemettem). Beöthy Zsigmond sógorom, B. Zsolt unokaöcsém. Jelenleg leginkább

könyvészzel foglalkozom, gyűjtöm az 1848/9-ki nyomtatványokat és kéziratot; Komáromra vonatkozó nyomtatványt, kalendáriumokat sat. ezenkívül kéziratot, ponyva irodalmi termékeket, különösen régieket Argyrus királyi sat. Gyászjelentéseket.

Tóth Dániel urnak földbirtokos és póstamester

Duna-Vecsén”

Ms 799 / 475

TÓTH DÁNIEL-nek írt levél

Budapest, 1879. decz. 30.

„Jelenleg gyűjtésem főiránya – [...] – a ponyva irodalom, mert ez pusztul nálunk leginkább; miután ilyesmit (Argyus Királyi féle apróságokat, szakácskönyveket, álmokkönyveket, kalendáriumokat, históriás énekeket, halotti prédikációkat, szóval minden régi, jelentéktelennek látszó nyomtatványokat csak falun lehet még feltalálni a padláson és mestergerendákon, szívesen venném, ha kedves urambátyám segítségemre lenne az ilyesek gyűjtésében, itt ott megbízásokat adva, a minék ha ára van, azt is szívesen megküldeném!

Tóth Dániel urnak Duna-Vecsén”

Ms 799 / 476

TÓTH ISTVÁN-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 5.

[gyászjelentéseket, színlapokat, 1848/9-es hírlapokat és nyomtatványokat kér]

„A napokban hozzád küldtem életrajzomat és arczképemet szíves emlékül, ha éppen érdekel múltam, abból megismerheted; én is szívesen venném a tiedet!

Tek. Tóth István úrnak Kecskemét”

Ms 799 / 477

TÓTH JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1873. okt. 30.

[egyéb levél]

Ms 799 / 478

TÓTH KÁLMÁN-nak írt levél

Budapest, 1876. jan. 5. (1902/1.)

[„Galamb” témakörben nyújt forrástájékoztatót]

„[...] A galambról önálló magyar munka nem jelent meg, egyes cikkek jelentek meg itt ott a lapokban, de ezek jelentéktelenek; sajnos, hogy a Repertorium II. kötete, mely a természettudományokra vonatkozó cikkeket tartalmazza, szerzők szerint állított össze s csak a folyóiratok és szaklapok tartalmát képi, hátravannak a napi és heti, politikai és vegyes tartalmú lapok; a 32 ezer címet magában foglaló könyv 10-12 nap múlva megjelenik s akkor kedves fiad átlapozgathatja [...]. Ezeken kívül talán haszonnal forgathatja fiad Hanák Természetráját, Pest 1848. és Schönbauer József Conspectus Ornithologiae Hungariae. Buda 1795” című munkát.

A Természettudományi Társulat könyvtárában és a N. Múzeum természetráji ont. kézikönyvtárában ezeket és még többet is találhat e tárgyban; [...].

A galambra vonatkozó bő leírást találhat Oken: Allg. Naturgeschichte, Stuttgart, 1837. VII. Bdes I. Abth. 293-303. lapokon, hol az egész régi irodalmára is elősoroltatik [...].

Nagyságos

Tóth Kálmán

orsz. képviselő urnak Budapesten”

Ms 799 / 479

TOLNAI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1880. máj. 4.

„Kedves Barátom!

Az „Ország-Világ” szerkesztését május 1-től Zsolt öcsém vette át, [...] igen szépen és komolyan felkérlek öcsém nevében is: szerencséltes bennünket munkáiddal [...].

Nagytiszteletű Tolnai Lajos

ref. lelkész urnak Marosvásárhelyt”

Ms 799 / 480

TÓTH LŐRINC-nek írt levél

Budapest, 1886. máj. 6.

[látogatásukról tudósít]

Ms 799 / 481

TÓTH MIKÉ-nek írt levél

Budapest, 1887. márcz. 2. (3824/30.)

„Kedves Főtisztelendő Ur!

Mint ismeretlen, de nem ismeretlenhez, mert becses műveiből igen jól ismerem, fordulok Önhöz, nagy szorultságomban. Az akadémia számára a magyar közönségnek szerkesztem 30 év óta gyűjtött munkámat a Magyar Írók Életrajzát; de lépten nyomon oly óriási confusióra akadok, hogy

méltán azon gondolatom támadt, nem volna-e igen helyén, ha tisztáznánk közben az irodalom-történetben fölmerült tévedéseket. Ön lenne első sorban hivatva egy részét, péld. a jezsuita írók életrajzeit purificálni. Péld. az „Juita Cassoviensis...” Stoegernél Ádányinak, majd Akai Kristófnak tulajdoníttatik, míg a Széchenyi Catalogusban (I. 536) Akai János a szerző. Melyik az igazi? Azt hiszem Akai Kristóf. Ez egy a száz közül [...]. Igen szeretném, ha több oly alapos életrajzot olvashatnék Öntől, mint a Figyelőben megjelent egyik jezsuita íróét. Kalocsán is jelentek meg életrajzokat magokban foglaló művek legujabban is, talán Dr. Weiser főtiszt. urtól. Nem kaphatnám azokat meg? Becses válaszát kérve, magamat szíves jóakarataiba ajánlván maradtam kiváló tisztelettel

Főtisztelendő
Dr. Tóth Mike urnak
Jesus-társaságbeli áldozár és tanár
Kalocsán”

kész szolgálja
Szinnyei József
az egyetemi könyvtár
első őr

Ms 799 / 482

TÓTH MIKÉ-nek írt levél

Budapest, 1887. jun. 12. (3865/71.)

„[...] talán még ez évben [...] Kalocsára utazom és régen óhajtott tiszteletemet teendém Főtiszt. urnál is. [...] bár mikor a legnagyobb készséggel és köszönettel fogadom szíves útbaigazítását, mert hála legyen az Istennek könyvünk van elég, azért nem csoda, ha a fától nem látjuk az erdőt. Még mindig nélkülözöm a karmelita és más kisebb szerzetes rendek íróitól kiadott életrajz-gyűjteményét [...]. Jóllehet 30 ezernél több hazai íróra vonatkozólag vannak jegyzeteim és 44 300 szomorújelentésem, azért mégis minden 2-3-iknál hiányzik az életrajz. [...]

Főtisztelendő
Dr. Tóth Mike urnak
Jesus-társaságbeli áldozár és tanár
Kalocsán”

Ms 799 / 483

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. jul. 6.

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Becses levele vétele után sietek pár sorban válaszolni és ígéretem beváltása felől Önt megnyugtatni. A „Komáromi Lapok” kielégítették várakozásomat, mindenesetre az eddigi komáromi hírlapok közül ez a legjobb; de miután a tökéletesség felé törekszünk, egy némely dologban szeretnék tanácsot adni – ha ugyan tanácsom elfogadható – szülővárosom régibb történetére, különösen pedig művelődéstörténetére vonatkozó feljegyzéseket szeretnék abban olvasni; erre nézve elég

anyagot nyújthatna a városi levéltár, továbbá a benczések és ferenczrendiek zárdai irattára, úgyszintén egyesek naplójegyzetei; szóval minél kevesebbet foglalkozzék a kül-, annál többet a belügyekkel, mindenkor szem előtt tartván azt, hogy a város monographiáját tüzetesen megírónak legfőbb forrásul az Ön lapja fog szolgálni.

A mi ígéretemet illeti, a komáromi legrégibb naptárakról akartam cikket írni, ez ugyan érdekes lett volna szakemberek előtt, talán ha népszerűen írtam volna, még mások előtt is. Már összegyűjtöttem az adatokat, de nem mertem az ismeretlen közönség előtt azzal föllépni, ezért más tárgyat választottam. Legujabban a színészet története nem csekély érdekeltséget kellett és legujabb cikkem „A színészet története ügyéhez” a Fővárosi Lapok 140. számában, némi mozgalmat is idézett elő, vannak ebben Komáromi vonatkozások is, ajánlom szíves figyelmébe; ezért tartom legcélszerűbbnek, ha városunk színészetéről írok még pedig a „Komáromi nemzeti színészet története” címmel a legrégibb kortól kezdve; azt több közleményben (melyet közben meg is lehet szakasztani) az Ön becses lapjába adom. Miután legujabban színészek fognak működni Komáromban, talán kétszeresen lesz az érdekes (?) sietek a munkával és elejét még e hóban elküldöm. Nem akarom ezen művet elhamarkodni, ha figyelemmel fogja Ön a Főv. Lapokban írt cikkemet olvasni, az mindent megmagyarázza. Nekem sokat kell még gyűjteni, de erre sem időm, sem erőm, vagy alkalmam, azért fordulok tek. Szerkesztő úrhoz, szíveskedjék, saját lapja érdekében, működésemet elősegíteni következőképpen:

1. A komáromi-városi levéltárnok urat kérje meg nevemben (személyesen nem ismerem, nevét sem tudom) legyen szíves az ottani iratokból kikeresni a magyar színészetre vonatkozó aktákat és azokból kiírni számomra: Mely társulat mikor kapott engedélyt, meddig és hol (ház vagy kert) működött és mily feltételek mellett kapta az engedélyt sat. (a német színészetre elég azt tudnom, mikor és hogyan említik legelőször az ottani iratokban) [...] mostan elég lesz ha a jegyzetek 1840-ig terjednek, szándékom ugyanis augusztusban Komáromba utazni, hacsak pár napra is, de ez még igen problematikus, mert a múlt április Olaszországba nevezetesen Rómában, Nápolyban és Capri szigetén töltöttem, augusztusban pedig még Balaton-Füredre és Sárosmegyébe kell utaznom a Történeti Társulattal, tehát sok a teendőm.
2. Komáromi színlapok és súgókönyvek (színészi emlékkönyvecskék) lenne szükségem, erre nézve lehetne felhívást közzé tenni a lapban, ha jónak találja Ön, nevemben teheti, hivatkozva a készülő cikkekre, a begyűlt csomagot pedig mielőbb és időnkint tessék hozzám küldeni; a felhívásban fellehetne még említeni a színészetre vonatkozó levelezéseket és naplójegyzeteket is, ha ilyesmi lappang valahol? A visszakívánt kéziratot vagy nyomtatványt, használat után köszönettel vissza fogom küldeni.

Becsés választát várva, hazafiúi üdvözléssel vagyok

kész szolgálja

Idősb Szinnyei József

Ms 799 / 484

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 11.

„A mult „Komáromi Lapok”-ban nem olvastam a színlapok gyűjtésére vonatkozó felhívást, se becses válaszát jul. 6. levelemre. A cikket írom már, tegnap kutattam az Országos Levéltárban, várom a komáromi archivumból kijegyzetteket, ha lehet pár nap alatt küldje legalább az 1823-ig terjedő kijegyzéseket a magyar színtársulatokról. A felhívást a következő számban mindenesetre tegye közzé.

Tisztel

Szinnyei

Egyetemi Könyvtár
Level. lapon”

Ms 799 / 485

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. jul. 13.

„[...] a fölívást szeretném minden színlap és sűgőkűnyvre kiterjeszteni kűlűnűsen pedig a komáromiakra, ne feledje a fűljegyzéseket, naplűkat megemlíteni, ugyanis az asztalomon levű 106 db sűgőkűnyvbűl (csak kettű komáromi) látom, hogy sokat lehet megtudni és kiegészíteti, ha nélkűlűzzűk a komáromiakat, egyűbiránt az 1819. űvire roppant kíváncsi vagyok; eddig azt hittem ez űvben játszottak ott elűször magyar színűszek, de legűjabban az országos levűltárban felfedezett pár sorbűl tűbbet is kitudtam és megtaláltam az elűsű komáromi szűnielűadásról 1811-ben megjelent hírt. [...] a jűvű hűten felkűldűm művembűl az elűsű kűzleműnyt. (Bevezetés és az elűsű magyar szűni elűadás Komáromban 1811-ben.)

A „Felhűvást”-t hozza a „Szűnpad” is jul. 16-án; ha cikkiem megjelenik, ez iránt a kűzűssűgű figyelműt felkűltűm valamelyik napi lapban is, hiszem, hogy űgy mint a színűszetrűl írt cikkiemet a Fűv. Lapokbűl átvette szűrűl szűra a Kassai Szűnűszeti Kűzűlűny, vesznek át a lapok egyetmást ebbűl is, habár nem lesz valami eget rengetű.

Tisztelje nevemben azon urakat kik szűlűvűárosom tűrtűnetűt fűlderítű műveken dolgoznak, jűl teszűk; szeretűm ha Őn becses lapja az egykori gyűri „Hazánk” (1847-48.) irodalmi becsű magaslátára emelkedűk, eddig műg egy vidűki lap sem erte utol ...[...] űppen most kaptam Dűrynű naplűját kűziratban (fele sincs kinyomatva) Tűrs Kálmanútűl és Gyulai Pál jűvű hűtfűű hozza be Leányfalvárűl Balogh István színűsz naplűját szűntűn kűziratban.”

Ms 799 / 486

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. jul. 18.

„Íme itt kűldűm a cikkk elűsű kűzleműnyűnek elűsű felűt, a műsik is megű műg a hűten, csak elűbb kűldje az 1819 szűnházű kűnyvecskűt, ha műg műs nem is ertezett be [...] hacsak egy sort is találűk benne jelen cikkiemhez valűt, felhasználűm.

Kűrem a cikkket kezdje meg a jűvű számban [...] kűrem, tessűk űgyelni a korrektűrára nehűgy a nevekben és számokban hiba csűssűzűk be, űgy a hosszű és rűvid magánhangzűkra is. A jegyzeteket

szükségesnek tartom, márcsak azért is, hogy számos irodalmi botlást igazítok helyre; csak egyet említek: Péczeli halálózását Danielik „Magyar írók” és Nagy Iván „Magyarország családai” című műveiben Debreczenbe teszik; utánnuk egy sereg követi ezen hibát sat.

A hirdetést köszönöm, kérek egy példányt még azon számból. A „Hon” elég ügyetlenül vette át, a „Szinpad” „Kérelem” címmel ügyesebb.”

Ms 799 / 487

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 24.

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Küldöm a „második közleményt”; [...] A harmadikat melyben már csak Komáromról lesz szó jövő vasárnap küldöm; addig szeretnék valamit kapni Gregorics urtól is, talán még hozzá kiírhatna 1811-ből vagy tíz nevezettest (gazdag) komáromi polgári és nemesi családot is. Hát a megyénél nincsen semmi? Vég helyi se küldte el a színlapot? A közleményben csak négy, nem értelemzavaró, sajtóhiba volt; kérem azért T. Szerkesztő urat, sziveskedjék a külön lenyomatot, ha egy ív elkészül hozzám elküldeni én imprimálom. Várom az ígért 3 példányt is czikkemből, mert itten kapkodják az én példányomat. Pulszky Károly (a Pesti Hírlap tényleges szerkesztője) kérte el, a „felhívás”-ból is kérek egy számot. Már látom, hogy az 1819-ki közleményből is kell aug. 20-ig egy számra valót csinálni, mert abban Jókai atyjáról lesz érdekes emlékezés. Isten Önnel!

Tisztelő barátja
Szinnyei

Tekintetes
Tuba János urnak
a „Komáromi Lapok” szerkesztője
Komáromban”

Ms 799 / 488

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 29.

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Vettem becses levelét, de most már aggodalmam nagyobb, mert nem képzelem azt a külön lenyomatot, mely egy tárczából került ki 8 rét könyv alakban, a cím lehet a kezdetén is, de én ezt is a címlapra szántam. Nem szólhatok hozzá, míg nem látom, küldjön kérem abból is egy példányt, valamint a többször kért Komáromi lapok 29-dik számából egyet; 30-dikból és minden közleményből legalább kettőt-kettőt pósta fordultával, X kötés alatt, mert az én példányomat Gyulai elvitte Leányfalvára. A Hon e heti egyik esti lapja megemlíttette a közleményt.

A korrektura el nem küldhetését nem értem [...]. A megyei levéltári buvárlódás fölösleges időpazarlás, ha [...] úgy mint az országos levéltárban, öt percz alatt a színészetre vonatkozó aktákat elő

sem tudják adni. lehetetlen hogy 1820. decz. 30-án Nedeczky Gáspár várm. jegyző által kiadott színészetre vonatkozó körlevelének (ez nálam megvan) anteactai ne lennének? – Véghelyinek írtam; én nem igen kecsegtetem magamat vérmes reményekkel a gyűjtést illetőleg, de legalább mindent elkövettem, ha sikere nem is lesz. Jól ismerem a mi embereinket [...]. Köszönöm Gregorics ur nagy szívésségét, adja át tiszteletemet, míg magam tehetem.”

Ms 799 / 489

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. júl. 31.

„Itt küldöm a harmadik közleményt, melyre fiam azt mondta „igen érdekes”, valjon mit mondanak a komáromiak? Kérem, minden megjegyzést, ha fontos, tudasson velem, úgy szintén a vidéki lapokban előforduló fölemlítést tegye félre számomra, mert most nem igen érek rá lapokat olvasni. A jövő közleményemhez (rövid lesz), [...] Jókaitól apósára Benkére vonatkozólag igen érdekes tudósításait kaptam; kérem a jövő Komáromi Lapokból küldjön egy példányt Füredre az „Uj ház”-ban lesz lakásom; mert ott Jókaival és Beöthy Zsoltal akarom közölni. A megyei levéltári jegyzéket, ha nem hosszú, mégis jó lenne leíratni [...].

U. i.: A küldött lapokat megkaptam, köszönöm! Szent a békesség!”

Ms 799 / 490

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Balaton-Füred, 1881. aug. 7.

„Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az ígért folytatást küldöm, Jókait átolvasta és pár jegyzetet írt közbe, mit én írónnal mellé írtam, ha a szedő a kacskaringós írást nem tudná elolvasni. Jókait kívánsága, hogy a Hon több részletet vegyen át a közleményekből. Szerettem volna a mai Komáromi Lapokat is megmutatni neki, de nem kaptam, [...]. Vadnai is elolvasta a két első cikket, tetszett neki! Véghelyi is itt van, de régi komáromi színlappal nem bír.”

Ms 799 / 491

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. aug. 10.

„[...] a 3-dik közleményt elolvastam, abból látom, hogy a vége elmaradt [...] lehet azt mint 4-dik közleményt „Benke József” cikkel együtt közölni [...].”

Ms 799 / 492

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. aug. 12.

„Holnap utazom Komáromba [...] szeretnék Önnel mielőbb találkozni. A Hon jövő vasárnapi számában akarja a cikksorozatot közölni, részben vagy egészen? Nem tudom.”

Ms 799 / 493

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. aug. 20.

„[...] Holnap utazom Sárosba [...] addig nem dolgozhatom tovább a színészetet, de fejemben forr a többi rész is [...]. Kérem, ne feledkezzék meg a gyűjtésekről [...].”

Ms 799 / 494

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. szept. 7.

„[...] Kassán [...] a „Komáromi színészet története” ügyében [...] Bátor a „Színészeti Közlöny” szerkesztője több felhívást fog közölni lapjában és gyűjti számomra a színészi dolgokat, több más gyűjtőt is szereztem magamnak úgy hogy csak pár hét alatt 400 színlapot kaptam (komáromit egyet sem). Szapper színigazgató kézirati naplója is kezemen van [...].”

Ms 799 / 495

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. szept. 12.

„Kedves Szerkesztő Ur!

Itt küldöm a „hetedik közleményt” sok érdekes van benne [...]. A következő cikkben Komárom 1819-diki képét akarom rajzolni. (Öregasszonyok megmondják.)”

Ms 799 / 496

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 2.

„Kedves barátom!

Itt küldöm a folytatást, jövőre az előadott darabokról írok. Kár volt a külön-nyomatokat megcsontkítani [...] az én munkám nem regény, minden közlemény önállóan is érthető [...]. Köszönöm neked és Gregorics urnak az új adatokat, csak kitartás legyen és buzgalom, akkor a munka nyer becsben és érdekességben. Előre figyelmeztetek, hogy egyik későbbi cikkem címe lesz: [...] Ezekhez is keress adatokat, adomákat, jellemvonásokat. Várom az ígért komáromi naptárakat, most már ezeket is kell forgatnom a komáromi adomák végett [...]. A színlapokat is, legyenek azok

bármily időből, küldd el a naptárakkal együtt. A komáromi nyomdában 1835 és 37-re is jelentek meg súgókönyvek, kérd meg a benczéseket, kutassák a colligátumokat (összekötött apróbb nyomtatványokat) is, fel kell találniok.”

Ms 799 / 497

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 10.

„Kedves barátom!

Bölcsen határozád, hogy a közleményekkel tartsunk szünetet – egy vagy két óra, a mint jónak látod [...] ezzel a lapban a 10-dik közleménynek és az 1819-dik évnek vége lesz. Szeretem hogy a füzetbe még bele jutott a legujabb dolgozat is, mert példát mutatok, csaknem semmiből mint lehet valamit csinálni; ezen utóbbi munka ugyan megviselt, de kiheverem. A füzet borítéka legyen csinos az az francziás: ne legyen rajt keret vagy stráf, a betűk se legyenek cifrák és alól felől a boríték címlapon 2-3 ujjnyi pusztaság (spacium) maradjon, az évszám alól a firma alatt 1881 jelölje mintegy a lap évfolyamát ne ám 1882 [...]. A papiros színe minél világosabb és kissé erősebb fajta csak sárga ne.”

Ms 799 / 498

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 16.

„[...] még ez évben ha lehet befejezhetnők Kilényi 1820-ki működését Komáromban (Déryné érdekes szereplését, a színészek jellemzését) ez lenne vagy 3 tárcza [...] a jövő évre is hagyhatjuk. Most azonban szépen kérlek eszközölni a füzet elkészítését; [...] azon egy két ember, kinek adjuk [...] figyelmeltetné a közönséget a folyó közlésre [...] a gyűjtési érdeket is felakarom ébreszteni. Utolsó közleményemnél ügyelj kérlek a számokra, azután azok mellé tett pontokra, mert ezek a dik- és dikén-nek felelnek meg.”

Ms 799 / 499

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 20.

„[...] a Hon és a Főv. Lapok (ez kivonatban) hozták Jókai atyjának levelét. Tegnap ismét igen érdekes 1 ½ ívnyi levelet kaptam Abdaitól melyben a komáromi színészekről igen érdekes feljegyzések vannak [...]. Láng Bódival is találkoztam itt a fővárosban, ő is írja öregatyjának és édes atyjának élet- és jellemrajzát, ezeket is várom.

Mindent elkövetek, hogy közleményeim ne csak tudományosak de érdekesek is legyenek, mert félek hogy lapod olvasói csak könnyű dolgokat szeretik. Az a bűne a vidéki sajtónak, hogy ilyenekkel táplálják közönségüket, ezért nem emelkedhetik az a mai cultura színvonalára. Várom a további kutatás és gyűjtés eredményeit is!

Isten veled! Minden jót kíván és ölel

híved

Szinnyei”

Ms 799 / 500

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. okt. 26.

„Kedves barátom!

Én már vagy féltucat levelet írtam hozzád s mind eddig „se szó se tartomány”. Mi ennek az oka? Vagy meghaltál vagy megharagudtál [...]. Ezen hibádat csak úgy hozhatod helyre, ha leveleim minden egyes pontjára feleletet adsz.

Rettenetes dühös vagyok! [...] egy színész azt írta nekem „minek írom én meg a komáromi magyar színészet történetét, mikor az egy burcellás nép és soha se pártolta a magyar színészetet!” Éppen akkor kaptam ezen vádat, mikor a muzeumi könyvtárban egy csomó 1833. évi komáromi színlapot találtam és azok utolsója az igazgató hálóját fejezi ki a lelkes pártolásért különösen pedig atyámnak köszöni meg azon szívességét „hogy a szép mesterségek eránt való vonzódásból a társaságnak alkalmas helyet engedett minden haszonvétel nélkül.” Akasztófára való vándor komédiás! Nevét nem árulom el, mert szép dolgokat küldött, hanem annak idején rájövök a panasz igazi indokára és rettenetesen lefőzöm.

Napokban írtunk a bécsi udvari könyvtárhoz a Theater Zeitung 1819-21 évfolyamaiért és a Nemzeti Színház könyvtárában kutatván, érdekes dolgokat találtam, egy kis pótléket küldök ha még nem késő cikkem vége felé a „Tündér Iloná”-hoz.

Gyűjtők, kutatók, találok, tehát igen bölcsen cselekedtünk midőn a közleményt kissé megszakítottuk. Várom kedves leveledet és a füzeteket!”

Ms 799 / 501

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 1.

„[...] én egyáltalában nem haragszom azért, ha közleményimet megszakítva adod, sem pedig azért, ha kutatsz és nem találsz semmit; hanem dicsérem buzgalmadat és szánlak! Ha a padlásokon jársz, [...] ne resteld megnézni azoknak a könyveknek évszámait is és ha 1711 előtti hazai magyar és nem magyar könyvet lelsz, csapj vele lármát, mert az országos dolog és küld fel előbb címüket! [...] most az országos könyvkiállítással vagyok elfoglalva [...]. Nem rég kaptam Abday 3-dik levelét, ez aztán a valódi kincs, mert ebben a rég elfeledett 62 év előtt játszott színészekről életrajzi adatok

vannak, s mindez a te lapodban fog először napvilágot látni, tapsolj Hunnia! Ma kaptam özvegy Bornemisszáné levelét, melyben kérdi „küldhet-e egy csomó színlapot?” Furcsa kérdés, hátha még oly öregek is mint ő maga, de küldheti ám! Ezt azonban szebben írtam meg neki.

Isten veled! Ölel barátod

Szinnyei”

Ms 799 / 502

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 8.

„[...] újra meg kell dicsérnem buzgalmadat [...] a komáromi kalendáriumokért [...].

A komáromi kalendáriumokból 1848-tól innen gyűjteményemből csak a következő évfolyamok hiányoznak: 1850. 1864. 1870. 1871. 1879. 1880. és 1881. Ezekre tégy alkut.

Annál ritkábbak nálam az 1848 előttiak, habár van azokból is.”

Ms 799 / 503

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 12.

„[...] megkaptam a „körülmetélt füzeteket”. Köszönöm! Ennek talán lesz annyi haszna, hogy a Pesti Napló megtiszteltetésnek veszi és nem rántja le hivatásánál fogva! [...] vártam és aludtam két éjen át, nehogy igazságtalanságot kövessék el – most már rossz élczczel ütöm el a dolgot. A baj megtörtént, azért ha lenne ott még valami hányt vetett ív mely nincs körülmetsze foglald le számomra [...]. A nyomás szép!

„[...] Több rendbeli kérésem van:

1. Az elajándékozott példányokról írd jegyzéket, mert a II-dik füzetet meg kell küldenünk ugyan azon egyénekhez [...].
2. Légy szíves írd meg nekem, mely vidéki lapokhoz küldtél példányokat; nem árt ha a magán személyek neveit is megtudom, nehogy valaki két példányt kapjon, t. i. én tőlem is egyet.
3. Azon vidéki lapokat, melyekben fölemlítik ezen füzetet, jegyezd fel, tudasd velem és a lap-példányokat tedd félre számomra.”

Ms 799 / 504

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 16.

„Kedves barátom!

Szeretnéd tudni, hány füzet lesz a „Komáromi színészet története?” Magam is! Tegyük meg kötelességünket, kutassunk, hozzuk napfényre, mi el van rejtve; én majd igyekszem lehetőleg érdekessé tenni az egyes részeket. Azt elértük már is, hogy az „általános színészet története” megírásánál Komáromnak nem egy pár sort, de lapokat fognak szentelni és más is felbuzdul a város beléletére, történetére vonatkozó egyes részletek megírására. Az már nagyobb baj lenne, ha a város fiai és leányai egyáltalában nem buzdulnak szülőföldjük történetének megismerésére. [...] én az egész műnek megjelenésével magamhoz váltom szívesen a megmaradt teljes példányokat [...]. A lapoknak már átadtam a füzetet, még pedig az illető rovatvezetőknek. U. m. Honnál György Aladárnak; P. Naplónál Acsádynak; Ellenőrnél Hindynek; Egyetértésnél Kazárnak; Vasárn. Ujságnál Nagy Miklósnak; Szász Károly vagy Törs fogja ismertetni, Ország Világnál fiamnak; Főv. Lapoknál Vadnaynak. Eddig Ellenőr és Főv. L. vasárnap Hon hétfőn emlékezett meg róla. Dicsérnek; nem bánom, ha szidnak is, rám ez nem hat, te ha akarod, vedd a dicséretet kész pénz gyanánt. Egyébiránt tudomásul veszek mindent! Kérlek tudasd velem a szóbeli megjegyzéseket is [...]. Kaptam csaknem egy láda kéziratot, naplót, leveleket, színlapokat Kolozsvárról, ezekben egy sor sincs Komáromról; úgy szintén Elesdről 26 színlapot, egyet 1795-ből is, másikat Szombathelyről 1820-ból, ez utóbbit egy sorban megemlíttem; így kell már most a komáromi színészetet idegen városbeli nyomtatványokból és kéziratokból megírni, de még ne mondjunk le a reményről. Csak üsd a vasat! [...] Szombathelyen jó lenne keresni egy ügyesember embert, ott bizonyosan lehetne találni felhasználható érdekes dolgokat, [...]. Nem ismersz ott ilyen embert? Hát Esztergomban, Győrben, Tatában?

Csak kitartás! Üdvözl és minden jót kívánva ölel

híved

Szinnyei”

Ms 799 / 505

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 21.

„[...] ismét kaptam egy csomag igen érdekes színészi dolgokat Thallóczytól a következő levél kíséretében „Kedves papa. Ha ezzel sem éred be, akkor beállok kondásnak. Fiad Lajos.” Az én nevelésem! Persze nem elégedtem meg, nem állott be kondásnak, hanem kapok tőle még többet. Eből láthatod, hogy én nem csak neked nem hagyok békességet, de másnak sem [...].

A folytatást itt küldöm. Megy gőz erővel csak lapod lenne nagyobb. Karcsay ur ma volt nálam. Vége a reménynek, csak 1844-től vannak pesti színlapjai 190 db! De ígérte, hogy fölteremti a megyében a komáromiakat is ha léteznek valahol. Milkovicsnál talán lesz valami [...].

Kritika ujabban az Ország-Világban volt és tegnap az Egyetértésben. [...] félek, hogy 1821-1832-ig baj lesz és várnom kell a forrásokra, [...]. Csak üsd a vasat! Most írom az életrajzokat, mind újak, tehát kapós lesz – mint az ó bor.”

Ms 799 / 506

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. nov. 28.

„Mult héten [...] kaptam [...] Tóth Lőrincztől 500 gyászjelentést és Thaly Antaltól 40-et [...]. Ha nem is kaptam színlapokat és ilyesmit, találtam sokkal érdekesebb dolgot; ugyanis fölfedeztem Czuczor versét melyet Komlosynéhoz írt és 1833-ban a komáromi színpadra szórtak, – de ezt el ne áruld. Mult héten éjjel, éppen 11 órakor (mert éjjel szoktam a színészetet írni és kutatni, hacsak körmömre nem ég, mert nappal más dolgom van) fedeztem fel Garay János komáromi színi kritikáját. Ebből láthatod, hogy engemet még nem hagyott el a buzgóság [...]. A kritika mind megjelent már, a Vasárnapi Ujságban és Pesti Naplóban is tegnap. A tisztelet példányokat is elvittem Paulaynak a Nemz. Színházhoz, átadtam Hignernak, Felekinek és Komócsynak. Többet ezután.”

Ms 799 / 507

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 12.

„[...] nőmnek is meggyűlt a baja, mert a napokban gyűjtött 1000 gyászjelentést ő rendezi és a Kaszáról érkezett 24 kilogramm színlapot ő rakja időrendbe nem a legjobb kedvvel [...]. A régi könyveknek előre örülök, küld el rövid címüket, bárcsak egy „Zöld Marcsi”-féle ponyva terméket fedeznél fel, nem adnám egy Jókai-regényért.”

Ms 799 / 508

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 20.

„Kedves barátom!

Heureka! Ezt vártam tőled és nem csalódtam, fogadd baráti köszönetemet. Most már hiszed te is, hogy az emberi szorgalom, kitartás minden akadályt legyőz. Hiszem még sokat fogunk nyerni, mely által nem csak lapodat tesszük érdekesebbé, de Komárom művelődés-történetére is hasznos szolgáltatásokat teendünk. [...] a karácsonyi szünnapok alatt meglátogatom Jókait és rábeszélem azon regény megírására, melyet Balaton-Füreden megpendített – olvasván cikkeimet – a komáromi életet szeretné rajzolni abban, az 1810-30-as évekből; de ezt ne írd ki, csak ha bizonyos lesz. Kutatásaimban [...] újabb felfedezésem és szerzeményem: megtaláltam Komárom megye felhívását a magyar színészet pártolását illetve 1820. kelettel [...]. Ezzel rekesztem be az 1819/20 cyclust. Megszereztem Egressy Gábor hagyatékát Kolozsvárról 50 ftért (ez Egressynek összes levelezéseit, naplóját, Göde színész naplóját és még egy sereg színlap és verssel együtt foglalja magában) el ne áruld, mert nem lenne nyugtom a journalisták és színészekről. Tegnap írtam Milkovics Zsigmondnak, tőle sokat várok. Eszembe jutott jó öreg factortok mondása: van a kamrában vagy padláson elrakva évről évre 1849-től (?) mindenféle lim-lom. Ezt kellene átnézni de óvatosan, egy ügyes fiú segítségével felügyeleted alatt [...] darabról darabra [...] és minden színlapot, kalendáriumot és partecédulát (gyászjelentést) kiszedni. [...] én ugyanis tudományos célból gyűjtöm ezeket és már

is 120 gyűjtőm van, mert Szentiványival (kinek 17 ezer db van birtokában) fogadtam hogy 1882. decz. 31-ig 20 ezret gyűjtők össze [...].

A lapokat köszönöm [...]. Gyulai rendkívül érdekesnek és becsesnek találta azon részt, mely a Komáromban játszott darabok történetét írja le; így a 2-dik füzet érdekesnek ígérkezik. A Színészi Közlöny és Századok is megemlékezett a füzetéről.”

Ms 799 / 509

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 26.

„A közlemény vége kimaradt a lapból, vigyázz! Sajtóhiba is van még pedig szarvashiba az utóbbi közleményben: nem Bály de Pály szöktette el Ecsedy Jozefát [...].

Küldöm a folytatást. Ha gazdálkodnod kell a helylyel a színműveket elválasztó – okot kihagyhatod [...] de petittel szeded, hogy emelje a közlemény külsínyát.”

Ms 799 / 510

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 9.

[egyéb levél]

Ms 799 / 511

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 16.

„[...] Gyűjteményem mindinkább bővül és így ismereteim, nézeteim is táguznak.”

Ms 799 / 512

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 22.

[egyéb levél]

Ms 799 / 513

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 24.

„[...] a Nemzeti Színháznál egy nekünk ajándékozott könyvtárt néztem át és válogattam [...]. Hiába mi tudunk csak dolgozni igazán itt a fővárosban, de neked se hagyok békét, hiába, így jársz ha velem szövetkeztél.”

Ms 799 / 514

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. jan. 30.

„A második füzet, azt hiszem megtelt már, éppen helyen lenne 1820-al végezni [...]”

Ms 799 / 515

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 9.

„[...] a füzet összeállításánál illetőleg tördelésnél, ne úzzuk azon ízléstelenséget, hogy [...] cikkel egymásután minden spacium nélkül, mintha az olvasónak lélekzetre időt sem engednénk [...] péld. a „Komárommegye felhívását” külön lapon kell kezdeni azután a „Székesfejérvári társaság” cikket ismét elől külön lapon; hisz ennek csak annyi köze van az előzményekhez, hogy [...] a komáromi színészethez tartozik, de oly lazán függ össze, hogy [...] külön ezt is amaszt is lehetne közzélni.”

Ms 799 / 516

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 8.

„A második füzet elkészült, az elsőnek címe elég csinos volt, legyen az ezen változattal: Második füzet. 1819-1821. fűzesd be, ne vágasd el, aztán küld szaporán.

A folytatás mindig nehezebb, mert nagyon érzem, hogy az én patriotáim a közömbösség bűnében igen elmerültek; ideje volna őket merev álmukból fölrázni: tegyenek már egyszer valamit saját közreműködésük érdekében, alapítsanak könyvtárakat, egyleteket, gyűjtsenek, a mit elődeik megtakarítottak ne pusztítsák el, hanem hozzák felszínre, tegyék közkinccsé; gondoljanak többet városunk történetével, mert bizony már nem gondol azzal.”

Ms 799 / 517

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. febr. 13.

„[...] írod, hogy zokon esett panaszom és szemrehányásom, mert minden levelemre nem válaszoltál [...] miután én nem éppen mulatságból írom leveleimet, ha az első levelemre nem válaszolnak bosszankodom, ha a másokra se, dühös vagyok, de ha már a harmadikra se nyerek választ, kitör belőlem a harag, idegesség vagy ha akarod rossz természet [...]. Barátságodról, szivességéről, gyűjtési ügyességéről és utánjárásaidról már régen meggyőződtem és ezt csak dicsérhetem. Miután ezen rövid levélben nem fejthetem ki eléggé a gyászjelentések hasznát, vedd az egészet haszontalanságnak, sportnak, nevessetek ki, nem bánom, de gyűjtsd a parteczedulákat [...] komáromi vagy idegent, régit és újat, zsidóét vagy keresztényét személyválogatás nélkül [...]. Ha 50 vagy

100 van együtt küld el [...] és gyűjts tovább. [...] lehet, hogy egy év múlva ezeknek már magam is hasznát veszem, de ha nem én mások részére mindenesetre hasznos szolgálatot vélek tehetni azok összegyűjtése által.

A színlapokat gyűjtsd össze most, hogy valamikor ne úgy járjanak utódaink, mint én megjártam, mikor 10-12 éves koromban közel 800 komáromi színlapot gyűjtöttem és nyitrai iskolázásom alatt elpusztították; [...].”

Ms 799 / 518

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 4.

„Megkaptam a füzetedet dicséretes haladás a kiállításban; köszönet! Majd összeállítom az elsővel azután referálok.

Ma viszem a lapokhoz. [...] várom [...]:

1. Az esztergomi színlapokat, mert ezek fő kútforrások lesznek, miután komáromiak nem kerülnek elő. Ha még győrieket is szerezhetsz!
2. Azon színészi naplót sűrgesd, mert ha a színészek távoznak Komáromból, nem fogod látni se az embert se a naplót [...].

Munkácsy képe valódi csoda, csak egy emberi mű lepott meg jobban a capitoliumi Venus de ez szobor, amaz pedig festmény.”

Ms 799 / 519

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 13.

[egyéb levél]

Ms 799 / 520

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 16.

[egyéb levél]

Ms 799 / 521

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 20.

[egyéb levél]

Ms 799 / 522

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 27.

„[...] azon fokban lesz érdekesb czikkem a mint többet és többet nyerek tőled.”

Ms 799 / 523

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 11.

„A megyei archivumban írd ki azon időt (dátumot) mikor 1828 végén megyei közgyűlés volt és tudd meg: a mázsaházat mire használták [...]”

Ms 799 / 524

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. júl. 7.

„A folytatást nem írhatom meg most, több okból, először mert várok újabb adatokat 1829-32-hez; másodsor [...] elutazom [...] az Aldunai kirándulásban is részt veszek; hívnak Esztergomba, Egerbe, Nagyváradra sat.”

Ms 799 / 525

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. júl. 11.

„[...] kértem a Komáromi Lapok 26. számának három példányát, mindeddig nem érkeztek meg, sőt a 27-dik is csak egy példányban jött meg. [...] a cikk folytatását csak szeptemberre ígérhetem [...]. Én azt hiszem minden áron szabadulni akartok az én czikkeimtől, hisz nemo profeta in patria, de mire akkor a hímezés hámozás. 1828-al úgyis be van fejezve, ha akarod az első kötet, ha akarod Komárom színészete 1811-1828-ig, mint önálló mű.”

Ms 799 / 526

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 17.

„Már valóban azt hittem elfeledtél és én más téren mozogtam.”

Ms 799 / 527

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 22.

[Komáromba utazásáról tudósít]

Ms 799 / 528

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. aug. 30.

„Csak kitartás és finis coronat opus az az végén csattan az ostor [...] csaknem naponként érkeznek a színészetre vonatkozó érdekesnél érdekesebb adatok, még mult századi komáromi iskolai drámák is, no de felhasználjuk majd a nagy „színészet történetéhez” mert a triumviratus megalakult; szövetkeztem Törs Kálmánnal és Dr. Badiccsal annak megírására, ma lesz első összejövételünk színház után Szikszaynál. Tegnap voltam az öreg Lendvaynél Törs Kálmánnal, [...] vidám, mozgékony öregasszony, sokat adományozott, még Komáromról is [...].”

Ms 799 / 529

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 19.

„Kedves barátom!

Itt küldöm a folytatást; mivel az előfizető néped jobban szereti a humoreszket, mint a komoly tudományt, amúgy francia modorban pár adomával is fűszereztem.”

Ms 799 / 530

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. szept. 26.

„Most írom az 1833-ki cikk bevezetését az egész Komáromról szól! Már a „Gyöngyös”ben is írják az ottani színészetet, örülök nagyon, hogy országszerte felelevenítettem ezt a témát.”

Ms 799 / 531

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 4.

„[...] a lapok megérkeztek, a kalendáriumok detto; a 2 f 50 krt [eddig nem fizetett] a legközelebbi folytatással küldöm, [...]. A cikket, két vagy három számban is közölheted, ezt én nem bánom, [...]. Gyulai hivatkozott legújabb művében „Katona ifjúkori drámái” melyet a Kisf. társaságban felolvasott a „Komáromi Színészetre”, olvashattad az Egyetértésben és a legújabb octoberi Budapesti Szemlében; ez nagy kitüntetés, mert ő csak is ezt és a Honművészt idézi.”

Ms 799 / 532

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 8.

[egyéb levél]

Ms 799 / 533

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 9.

[egyéb levél]

Ms 799 / 534

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 15.

„Itt küldöm a folytatást; ebből láthatod hogy én a Színészet története mellett a komáromiak beléletét és műveltségét is akarom rajzolni; ez a modern történelem hivatása. Minden egyes közlemény magában egy-egy történelmi cikk vagy rajz; [...]. Szeretném véleményedet hallani jelen cikkemről, írd a mint elolvastad, ehhez csak komáromi ember szólhat [...]. A XXVII. közlemény hatásából sokat vesz, ha két számban jó, de nagy baj az a szűk tér!”

Ms 799 / 535

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 22.

„[...] cikkemet agyba főbe dicsérted; szerettem volna ha kissé sincerizálsz és némileg az ottani hangulatot is vázolod mint a jó faktor bácsi a ki megmondta, hogy bizony nálatok jobban szeretik a humoreszket mint a tudományos cikket; [...]. Hanem nagyobb baj az, hogy sok a sajtóhiba [...].”

Ms 799 / 536

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 28.

„Csak két sajtóhiba van a mai cikkben: az utolsó előtti hasámban 10. sor conklis helyett vuklis legyen [...] kérlek javítsd ki a külön lenyomatban.

[...] szeretném tudni tetszett-e cikkem az ottani polgároknak? Itten Beksics Gusztáv a Nemzet belmunkatársa, olvasván cikkemet, külön brochuret fog írni a városok befolyásáról és magyarosodásáról sat. Eszmém mely egészen új, visszhangra talált, várják a 3-dik füzetet.”

[hátdalán: Molnár Györgyhöz (színművész Aradon) írt levél, köszönőlevél színlapokért stb. kelt: Budapest, 1882. okt. 28.]

„A szegedi színházzal nem úgy van a dolog, mint Ön írja, [...]. Ön is tehetne lépést ottan az intendatúra elnyeréséért, Szeged az ország második városa, bámultam a roppant életerőt haldadást ezen alföldi városban [...]. Áldja meg az ég! Sok jó kedvet és sikert munkálataihoz!”

Ms 799 / 537

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 31. (2664/289.)

„Kedves öcsém és barátom!

Archimedes azt mondta: adjatok egy szilárd pontot a földön kívül és én kiforgatom a földet sarkából. Én nem vagyok Archimedes de a Komárom színészetét mikor írni kezdtem, alig volt valami a kezemenél, azt sem tudtam mit fogok írni; te ismered keserves működésemet, mert nem hoztak se színlapot se sugókönyvet (kaptam a te buzgalmadból egypárt mégis!).

Jutalmat is tűztünk ki. Erre te azt írod, hogy most annál inkább őrzik, megbecsülik. Aztán ne zsörtölődjem. [...] küldtél néhány érdekes dolgot, a pasquillt is írott satyrikus színlapot lemásolom és visszaküldöm legkésőbb 2-3 hét múlva egyik cikkem mellett. Az Amtmann féle füzetet is lemásolom és küldöm, jelentsd köszönetemet a tulajdonos uraknak. Ez a sok másolás késleltet ugyan, de ha csak egy sort használhatok is később, megérdemli. 1869-ben mikor Pestre jöttem 7 mázsa saját kéziratom volt! Csak szaporítgatom.

Kossár Dezső urnak írni fogok [...]. Örülök a tetszés nyilatkozatoknak; különben is meg van írva a Bibliában: elvész az ország (város) mely tudomány nélkül van és a mely ország vagy város saját történetét nem becsüli, nem érdemes hogy éljen, ezt Kossuth mondta. A méreteket a páholyon és a muzeumi Arenán azért kívánom, mert ebből kisütöm a régi látogatók számát, ha tudnál az utóbbira (mikor telt ház volt) adattal szolgálni, szeretném, ha nem Beödynek írok [...]. Jókai múltkor az utcán szólított meg, mikor lesz folytatás (füzet) mert ő már arra az időre vissza tud emlékezni, azért kíváncsian várja.”

Ms 799 / 538

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 6.

„Kedves barátom!

Podhrádszky Antal ur emlékezete után indulva hibát követtem el ugyan az Arena helyét illetőleg, de már helyre van, ütve. Ne mérd, ne mérd!

E helyett újabb comissiokat adok, de eljárj benne kérlek, mert hasznát vesszük. Lendvay Lajos urnak vannak iskolai érdemsorozatai 1832-62-ig; én ezek végett írtam Gisztlnnek, írtam Lendvaynak, ő is írt, végre oda lyukadt ki a dolog, hogy a correspondentia megszakadt [...]. Kérlek talán valamelyik jó embered által hathatsz rá! Járj el ez ügyben, sürgesd, vagy tudasd velem szándékát.

Írtam Kossár Dezső urnak szép levelet, kértem a parteczedulákat [...] hogy azokat lemásolhassam legalább, nem felelt!

Intézd el te az ügyet, talán valamiért megharagudott! Nem tudom. Ezt a közömbösséget még sehol se tapasztaltam, az idén 296 levelet írtam, de rövid idő alatt kaptam mindegyikre választ, kivéven a komáromiakat! Sajnos, de így van.”

Ms 799 / 539

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 13.

„Kedves barátom!

Ismét kibékültem a komáromiakkal, ugyanis Lendvay Lajos ur elküldte a kath. normális iskolák érdemsorozatát 1832-1862-ig; [...]. Kossár Dezső urtól pedig tegnap vettem a parteczedulákat = 207 komáromi! Ha fele beválik gyűjteményembe, szép vívmány [...].

Olvastad-e v. láttad a miskolci színház történetét a Borsodm. Lapokban és a Gyöngyösben a gyöngyösit? Erőlködnék, de mily botrányos szegény! Pedig Miskolcz színészete mily magasan állott a komáromi felett!! No de ne dicsérjük magunkat. Vedd a folytatást. De már most igazán várom a füzetet, igen nehéz a lapokban keresgélni az előzményeket; [...].”

Ms 799 / 540

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. nov. 20.

[egyéb levél]

Ms 799 / 541

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 20.

„Kedves barátom!

A harmadik füzet 50 példányát vettem. Köszönöm ezen küldeményt is. Eddig 4 füzetet adtam át: Szilágyinak (Századok) Kazárnak (Egyetértés és Vasárnapi Ujság) Szanának (Nemzet) Vadnaynak (Fővárosi Lapok); többi is szétszotom. [...] sor kerül a Kulcsár könyvtárra is, de már ez kissé csípős lesz. Közölted Kulcsár testamentumát? A Casino keletkezéséről is írok sat. [...]. Hirdesd kérlek ismét a Kalendáriumokat (1830. kivételével) és a színlapokat, ezekhez hozzá véve az 1834-36 éveket is.”

Ms 799 / 542

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 25.

„Kedves barátom!

Itt küldöm a XXVIII-dik közlemény végét, azt hiszem ezután pauzálhatunk ha te is úgy akarod és gyűjtöm az adatokat; nem árt ha lapodban felszólítod ismét a közönséget színi dolgok beküldésére, mert különös lenne, ha éppen a két komáromi sugókönyv a 30-as évekből nem kerülne elő. A lapok elég jól emlékeznek meg művemről; eddig a Főv.Lapok, Vasárnapi Ujság és Egyetértés írt elég dicsérőleg; ide csatolok még egy elkésett az az régi kritikát.”

Ms 799 / 543

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1882. dec. 31.

„Kedves barátom!

Most az egyszer csalódtál, azt hitted a komáromi színészet kéziratát küldöm a nyakadra, hát pedig az én Kóssa komám humoros rajza bogaraimról, teljék kedve! Hozzám küldte, hogy nézzem át, én azonban egy árva szót nem javítottam a cikkben, közöld ha jónak látod; [...] az én nyakamba is zúdították a szemrehányást, hogy füzetemben sok a sajtó hiba, azt már én is észbe vettem, de ha megírom a cikket, aztán szépen leírom, ez úgy hiszem elég tőlem, ne kívánja valaki, hogy azt még egyszer elolvassam mikor megjelent, már ezután meg kell tehát ezt is tennem; ne áldozzuk fel soha a közügyet a személyes érdekekért. Cik kem vége nem jelent meg, talán elveszett a kézirat? A kért hirdetést se tetted lapodba, de keresek színi emlékkönyvecskéket is, ha bár pénzért adják, hirdesd kérlek ezt is. Ez azon gondolatot támasztja bennem, talán nem is kell a folytatás; mindenestre a lap körüli belvillogás nem csak az egyesek kedélyére, de magára a lapra és dolgozótársakra is hatással van; ezen aggodalmaimat reményilem rövid időn eloszlatod. Kóssa rajzából, mindenestre száz különnyomatot kérek, természetesen az én költségemre [...] 8 drét boríték nélkül [...]. Miután az Aigner-féle életrajz fogyatékán van, azt hiszem, ha kérnek tőlem életrajzi adatokat, jó lesz az is. A cikkben említett Komárom monográfiára sat. nem reflektálok, én legjobban tudom, hogy azt innen megírni nem lehet; többire nézve se bolygassatok.”

Ms 799 / 544

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1886. dec. 31.

„Kedves barátom!

Tegnap küldtem meg neked emlékül „Komárom 1848/49” című művemet, először hogy elolvasd, azután pedig lapodban ismertesd, az az tudasd a városi s megyei közönséggel azon adatokat, me-

lyek különösen családjaikra vonatkoznak; így talán elkel néhány példány, a sikert kiadóm érdekében óhajtom, ne legyenek kénytelen előtte szégyenkedni, mint akkor, midőn ajánlatomra a két leggazdagabb komáromi polgárnak küldött „Hazánk” visszakerült hozzá. Nekem semmi anyagi hasznom nem lesz ezen fölemlítésből, mert a 100 példányt, melyet honoráriumban kaptam, szétosztogatom, morális elismerést pedig nem vadászok; azt is tudom, hogy inkább olvassák művemet egybeütt, mint Komáromban, hol biztos adatok szerint Jókai műveiből aránylag legkevesebbet vásárolnak; de saját érdekükben éppen a „Komáromi Lapok” föladata azt a közönség figyelmébe ajánlani, [...] olyan az olvasó közönség, mint a milyennek lapod neveli őket.”

Ms 799 / 545

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1888. dec. 21.

„Kedves Jancsim!

[...] szembajrt kaptam, mely inkább a megerőltetéstől származik; azért három óra az írás-olvasástól eltiltottam. Mégis reád és ígéretemre emlékezve, félvakon megírtam naplóm (mely Komáromnak polgári- és társaséletét rajzolja 1847-ig) elejét és küldöm az újévi első számra.

Ez alkalomból a következőkre kérek:

1. A folytatás beküldése kéthavonként történik, tehát jövő február végén ismét küldök. Jó lesz-e így? Ha nem közlöd, küld azonnal vissza.
2. Ne változtass rajta egy szót se; ha azonban kétségeid vannak, írd meg és elintézzük.
3. A korrektúrára kérek ügyelj, mert a sajtóhiba mortifikál, sőt öl. Az ékezetre is!
4. Száz különnyomatot kérek, csinos kis 8 rét alakban; [...] a papiros lehet pár krajczárral drágább mint a hírlapé.
5. [...] ha nem küldesz a lenyomatból korrektúrát, várd meg míg a lapban elolvasom és lev. lapon megírom, hogy: „Mehet!”

Ms 799 / 546

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1888. dec. 27.

„Kedves barátom!

Gratulálok az új szerkesztőhöz (kinek tegnap írtam) és gratulálok az új laphoz, mert most már teljesen kielégítik vágyaimat. Szíves soraiddal megnyugtattál. A külön nyomatra azért is szükségem van, mert 38 oly direct rokonom van, kik a K. L. nem olvassák és ugyanannyi barátom; másokkal nem törődöm.

Azon gondolkozom épen, hogy az irodalomról végkép lemondok és naplómát írom csak. Igazad van, szemeim azért gyengültek meg, mert az irodalmat az irodalommal kombináltam, [...].”

Ms 799 / 547

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 16.

„Lapodban nevemben az y-ot változtassátok kérlek i-re mindörökké!”

Ms 799 / 548

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 19.

[egyéb levél]

Ms 799 / 549

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1889. máj. 23.

„Nyugodt lehetsz, mert én minden dolgomat kritika alá bocsátom, vagy fiam Józsi olvassa el v. Zsolt [...]. Csontossynak írtál, de az nem fog neked írni, mert nem tud.”

Ms 799 / 550

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1889. okt. 12.

„[...] Éljen az új szerkesztő! Itt küldöm a Timár-ház V. részét, fogadd szívesen. A folytatást ennek megjelenése után két hónappal készítem. Sok a dolgom Zsolt főtáskári választásával, ha találkozol az öreggel, mondd meg neki hogy fényesen állunk, de ha meg találunk bukni, akkor szépen bukunk.”

Ms 799 / 551

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. ápr. 8.

„Kedves János barátom!

A Takács-Gyulai-féle háború következtében kapott sebek enyhítésére küldök [...] a komáromi Népkönyvtár számára:

Politikai Ujdonságokat 1854-1889 = 35 évfolyamot

Világ- Krónikát 1880-1888 = 9 évf.

Háború Krónikát 1877-1879 = 3 évf. [...]

Majd könyveket megbeszélés után szintén küldök; [...].

Köszönő levelet ne írjatok, legközelebb a lapban.

Holnap költözöm a Muzeumba [...].”

Ms 799 / 552

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. júl. 26.

[egyéb levél]

Ms 799 / 553

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 17. (4922/312.)

„Kedves barátom!

Szives leveledben tartozásomra figyelmeztetsz; valóban megijedtem [...]. Szegény író csak tollával tartozhatik[...] elismerem ezen írói tartozásomat és annak lerovása leghőbb óhajításom, habár végét nem látom soha. De miképp? 30,000 író nyüzsög a fejemben, ebből 3029-et már halhatatlannítottam. Eddig ugyan elvétele karült bele olyan is, a ki írni, olvasni nem tudott (l. Cseh Mártont), de Sipulusz szerint rá kerül a sor még az olvasókra is; mert azok valóban kevesebben vannak mint az írók [...]. Naplójegyzeteimet folytatnám, de mikor? Ezt a sürgősebb munkám közben tehetem csak. Egy füzet a „Magyar írók”-ból legalább 250 író és 300 4 rét lapot igényel, mindent hat hét alatt kell kiállítanom és a küszöbön van az 1892. évi hírlapstatisztika; közben végzem a levelezést, ez pedig rengeteg! Majd csak szakítok tehát időt, hogy az újonnan átalakított lapodba írthassak. Szivemből üdvözlöm [...] újabb kitüntetésedet, mely csak azt bizonyítja, hogy szeretnek és tisztelnek [...].”

Ms 799 / 554

TUBA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 27.

[Csokonai Lillájára (Vajda Julianna) vonatkozó információt kér; pl: „Bogyó Ferencz ref. lelkész [...] küldte be a Vasárn. Ujságnak 1857-ben [...] Cs. búcsúzó levelét és könyvét?”]

Ms 799 / 555

TURKOVITS JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1890. febr. 17.

[informálja egykori honvédtársát arról, hogy az Országos honvédségélyző bizottság-hoz folyamodhat segélyért; csatolni kell mellé az 1867-69. évi honvédigazolványt] „a mint azt akkor a megyei honvédegyletek kiadták [...] nagy protectió mellett lehet kapni rendes évi segélyt is [...] talán 5-600 frtot.

Turkovits Jánosnak megyei írnok Szent-
tes”

Ms 799 / 556

TURKOVITS JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1887. ápr. 21.

„Kedves bajtárs!

Már én csak így szólítalak, mert illő, hogy mi egymást testvérekül tekintsük, ha a hálátlan világ nem is becsüli; áldozatainkat [...]. No de mikor volt hálás a világ? Soha. A megfeszített Krisztustól kezdve a nemzetiségét védő kigúnyolt magyarig. Tűrőké a mennyek országa! Ha még ez a sovány vigasztalás se volna! [...] Én míg bírom a tollat, ezzel harczolok, gyűjtök, munkálkodom és előre viszem a tudományt, műveltséget. Ha kezed ügyébe esik fekete szegélyű gyászjelentés, 1848/49-ki nyomtatvány, ponyvairodalmi Argyrus királyfi, Zöld Marczi féle históriák és régi magyar könyv, [...] küld hozzám kérlek, mert ez most az én sportom.”

Ms 799 / 557

UJVÁRY M.-nek írt levél

Budapest, 1891. aug. 24.

[egyéb levél]

Ms 799 / 558

UJVÁRY M.-nek írt levél

Budapest, 1891. szept. 3.

„[...] a bizottság szeptemberben is aligha tart ülést, mert az urakat nem lehet összehozni [...].”

Ms 799 / 559

ÜVEGES EDÉ-nek írt levél

Budapest, 1873. aug. 27.

[1000 frt örökségével kapcsolatos levél Üveges Ede úrnak Komáromba]

Ms 799 / 560

VAJDA GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. ápr. 30.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 561

VAJDA VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1890. okt. 29.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 562

VAJDA VIKTOR-nak írt levél

Budapest, 1890. nov. 10.

[köszönőlevél és a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 563

VÁLYI-JÓKAI ESZTER-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 30.

„[...] arra kérem alázattal Nagyságodat, ki oly szépen írta meg öcscsének Mórnak gyermekkorát, emlékezzék vissza [...] és jegyezze fel számomra mindazt, a mit [...] szülővárosunk színészetére nézve felidézhet emlékébe és legyen szíves ezen jegyzeteit használat végett számomra mielőbb felküldeni, hogy művemet folytathassam; ha bármely komáromi színlap vagy sugókönyv lenne birtokában vagy talán az ottani ref. főiskola könyvtárában, tegye lehetővé, hogy én azokat csak pár hétig is használhassam.

Vályi-Jókai Eszter asszony

Ő Nagyságának Pápán”

Ms 799 / 564

VÁLYI-JÓKAI ESZTER-nek írt levél

Budapest, 1882. ápr. 3.

„Porszemenként kell összegyűjtenem az anyagot, hogy egy ügyesebb kéz majdan fölhasználhassa. Komáromban fájdalom nincsen semmi [...]. Idegen színlapokból, sugókönyvekből szedem össze az adatokat, toldom foldom a hiányokat; sőt [...] ugyan e célból gyűjtöm a gyászjelentéseket is; [...]. Még egyszer igen köszönöm a küldött nagybecsű feljegyzéseit és a színlapokat.

Vályi-Jókai Eszter asszony

Ő Nagyságának Pápán”

Ms 799 / 565

VÁLYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1877. ápr. 15.

[egyéb levél]

Ms 799 / 566

VÁLYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1877. máj. 12.

„Írd meg jövedeled idejét, hogy én vagy Otmár az indoháznál szokott üdvözlő beszéddel – most ez nálunk így szokás – fogadhassunk!

Vályi Lajos ref. lelkész esperes Perbete”

Ms 799 / 567

VÁLYI LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 27.

[Csokonai Lillájáról kér információt (ugyanaz, mint egy „korábbi” levél)]

Ms 799 / 568/a

VÁMBÉRY ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1878. nov. 4.

„Nagyságos tanár ur!

Van szerencsém legújabb munkánk címét és tartalmának rövid kivonatát átszolgáltatni és becses figyelmébe ajánlani [...].

Vámbéry Ármin egy. tanár Bp.”

Ms 799 / 568/b

VÁMBÉRY ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1878. nov. 4.

[ifj. Szinnyei József írásával:]

„Bibliotheca Hungarica Historiae Naturalis et Matheseos [...].

Tartalmát képezik: a természettan, légtünettan, [...] stb. körébe tartozó munkák, melyek Magyarországon, vagy magyarországi szerzőtől bárhol megjelentek és külföldiektől Magyarországra vonatkozó művek; ezenkívül a külföldi folyóiratokban magyar szerzőktől vagy Magyarországra vonatkozólag megjelent cikkek.

Mennyiségre nézve: 4249 hazai és 729 külföldi, összesen 4978 író, 3811 magyar és 5101 idegen nyelvű, tehát összesen 8912 mű- és 2834 cikk.”

Ms 799 / 569

VARÁZSÉJI GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 12.

[partecédulákat kér]

„Réthy László barátom szíves volt velem tudatni, hogy kedves barátom egy csomó partecédula birtokában van; [...].

Varázséji Gusztáv a „Váci Közlöny” szerk. Váczott”

Ms 799 / 570

VARÁZSÉJI GUSZTÁV-nak írt levél

Budapest, 1882. okt. 27.

[köszönőlevél a partegyűjtemény átengedéseért]

Ms 799 / 571

VARGHA JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1880. máj. 4.

„Az „Ország Világ” szerkesztését május 1-től unoka-öcsém Beöthy Zsolt vette át. Nevében tisztelettel felkérem [...] szerencséltesse a lapot munkálataival [...] díjazás hasábonként 5 frt. [...].

Vargha János ügyvéd urnak Aradon”

Ms 799 / 572

VASVÁRY FERENC-nek írt levél

Budapest, 1886. ápr. 1.

„[...] segítségére lehet a honvéd-alap, ha módját tudja kit kérjen fel vagy ki által hasson oda, hogy segítyezzék [...].”

Ms 799 / 573

VASÚT, OSZTRÁK ÁLLAMI KÉPVISELŐSÉG-nek írt levél

Budapest, 1873. szept. 15.

[szabadjegy iránti kérelem]

„Én alólírott a magyar kir. Egyetem Könyvtárának szerény hivatalnoka, szünidőm egy részét ismereteim gyarapítása végett – hogy így a közjónak annál inkább szolgálhassak, – a könyvtárak megvizsgálására és tanulmányozására szentelem; ezen célból szándékozom Kolozsvárt meglátogatni [...].”

Ms 799 / 574

VASÚT IGAZGATÓSÁGÁ-nak írt levél (Tiszavidéki)

Budapest, 1873. szept. 15.

[Ms 799 / 573 ifj. Sz. J. írásával]

Ms 799 / 575

VASÚT IGAZGATÓSÁGÁ-nak írt levél (Magyar Keleti)

Budapest, 1873. szept. 15.

[Ms 799 / 574 másolata]

Ms 799 / 576

VEDRESS GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1881. dec. 7.

„Különösen tisztelt Uram!

[...] Legelsőben is a pályázatra vonatkozólag írom le nézeteimet. Először is figyelmébe ajánlom Önnek e tárgyban a Főv. Lapokban múlt nyáron írt cikkemet, most is azt valom és a pályázatra saját művemmel föllépni nincsen sem kedvem sem bátorságom. Én ki évtizedek óta irodalmunkkal és tüzetesen színművészetünkkel foglalkozom, csak a színészetre vonatkozó gyűjtemény egy szekrénynyel van, száznál több sugókönyv, pár ezer színlap, kézirati naplók, a század elejéről Fáy-tól b. Wesselényitől 50-60 eredeti levél, teljes színmű-bibliographia és repertorium több ezer czédulán sat. sat. Ez mind nem elég a mű megírásához. [...] ha Ön megismerkednék az itteni levéltárak tömegével, csakhamar helyeselné nézeteimet; ugyanis első kellék a pályázatra az itteni megyei, városi, nemzeti színházi, muzeumi és akadémiai levéltárakat átbúvárolni, leginkább pedig az országos levéltárt, mind ehhez hónapok, hogy ne mondjam évek kellenek. De ha mindezzel elkészült valaki, kérdés tud-e a kritikusok (bírálok) szája íze szerint dolgozni. Ismeri-e Ön a Banóczy-Csaplár féle Révai ügyet? Én még nem határoztam, vajjon egy itteni buvárnak v. pályázónak segítségére lehetek-e? Vagy szövetkezem-e valakivel, mert többen pályáznak [...].

Vedress Gyula színművész urnak Székesfehérvárott”

Ms 799 / 577

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1881. jul. 27.

„Nagyságos Uram!

A mint Tuba urtól értesült én jelenleg a komáromi színészet történetét írom, miután úgy tudom, hogy több régi komáromi színlapja van, nekem pedig alig egy pár; azok másolatára roppant szükségem lenne [...] igen szépen kérem alispán urat, tegye egy borítékba és küldje azokat hozzám, lemásolás után visszaküldöm [...].

Vég helyi Dezsőnek alispán Veszprémben és kir. tanácsos

Ms 799 / 578

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1881. dec. 16.

„Gyászjelentések és színlapok gyűjtésére adtam magamat [...] fogadásom szerint 1882 decz 31-ig 20 ezerre szaporítottam. [...] színlapokat [...] kaptam 24 kilogrammnyit Kassáról. Alispán urral is szívesen cserélek de bizonyosra, t. i. küldjön pár száz gyászjelentést és ugyanannyi színlapot hozzám [...] én ugyanannyit szolgáltatok át mindegyikből. A komáromiakért [...] másból két példányt küldök egyért. [...] holmi greizler-zsidókét nem gyűjtöm, a mennyire lehet magyar nemes család-beliekét vagy írókét tessék küldeni.”

Ms 799 / 579

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. febr. 2.

„Kedves öcsém!

Nagy köszönettel tartozom a megtisztelő bizalomért, de most én kérem ki szíves türelmét, mert gyűjtésemet csak múlt hó elején kezdtem és így lassanként gyűlnek a duplumok [...] eddig 127 gyűjtőt jegyeztem tárczámba, gyűlnek is halomra a színlapok és gyászjelentések. Hátráltatja a dolgot az is, hogy rendes naplót vezetek minden begyűlt apróságról, mikor ki küldte [...] rá is jegyzem a hátára, így legalább ugyanolyan nem küldök az illető gyűjtőnek.”

Ms 799 / 580

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. márcz. 1.

„Az Ön által küldött gyászjelentések közül [...] regisztráltam és elraktam circiter 1000 darabot, [...] gyűjtőimnek száma eddig 183-ra szaporodott és Februárban 2627 darab parteczedula gyűlt be [...]. (Múlt év végén 3105 db színlapom volt, ezek közül csak 286 idegen nyelvű és 120 darab a nemzeti színház megnyitása előtti időkből való magyar; mind a múlt évben gyűjtöttem.)”

Ms 799 / 581

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. máj. 7.

„[...] egy 1553 darabból álló parteczedula-gyűjteményt kaptam, ezek rendezésével sok időm telt [...]. 293 gyűjtőm van, naponként 100-150 db érkezik, az egyes példányok száma 10.500. Kérem kedves alispán urat küldje a színlapokat; ha nyitrai vagy győri és esztergomi kerül elő 1833-ig szíveskedjék azokat mielőbb kölcsönben átküldeni, mert munkámnál nagy hasznukat venném. Vannak már egybekelési-jelentésekből is duplumaim, küldhet ilyeneket is;”

Ms 799 / 582

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. jun. 1.

„Ismét elmúlt egy hó gyűjteményeinkre nézve elég dús eredménnyel, mert egyedül parteczeduláim 5072 példánnyal szaporodtak a múlt hóban, míg aprilban csak 3684-el.”

Ms 799 / 583

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. jul. 1.

„Összeállítottam a juniusi csomagot u. m.

Gyöngyösi plakát	23 darab
------------------	----------

táncmulatságok	10 darab
----------------	----------

Zentai nyomtatvány	7 darab
--------------------	---------

apró nyomtatvány	9 darab
------------------	---------

eljegyzési jelentés	7 darab
---------------------	---------

Parteczedula	104 darab
--------------	-----------

Szinczedula Nemzeti Színház	20 darab
-----------------------------	----------

Szinczedula Szegedi	73 darab
---------------------	----------

Szinczedula Gyöngyösi	27 darab
-----------------------	----------

Szinczedula Tatai	11 darab
-------------------	----------

Szinczedula Komáromi magyar	23 darab
-----------------------------	----------

Szinczedula Komáromi német	41 darab
----------------------------	----------

Van tehát egy szekérodallal készlet, [...].”

Ms 799 / 584

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. jul. 17.

[egyéb levél]

Ms 799 / 585

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. aug. 3.

„Kedves Uramöcsém!

Van szerencsém jelenteni, hogy a juliusi csomag szintén együtt van és rendelkezésére áll:

Parteczedula	182 db
Gyöngyösi plakát	16 db
vegyes nyomtatvány	8 db”

Ms 799 / 586

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. szept. 3.

„Együtt van az augusztusi csomag is.”

Ms 799 / 587

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 1.

„Már ennek fele sem igazság, én gyűjtök, gyűjtök és viszonzásul közel egy éve mit sem kaptam Öntől.”

Ms 799 / 588

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1882. nov. 7.

„[...] naponként 2-3 órát kell szentelnem a beosztásra és mégis az okt. 5-ki csomagoknál vagyok, pedig nap nap után érkeznek, ha csak egy hónapig szünetelek, átcsap fejem fölött az ár.”

Ms 799 / 589

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1886. nov. 18.

„Tisztelt Nagyságos Ur!

Itt küldök 970 pártét, 336 színlapot, 333 apró nyomtatványt és 15 kéziratot [...].”

Ms 799 / 590

VÉGHÉLYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 25.

„Tisztelt Alispán Ur,
Kedves Uramöcsém!

Miután az Írók életrajzához szükséges parteczedulák nálam és Szentiványinál nem találhatók, bátorkodom ezen jegyzéket Önhöz föllebbezni, kegyeskedjék azokat gyűjteményében megvizsgálni s a meglevőket használatul nekem elküldeni. Köszönettel visszaszolgáltatom. – Van szerencsém egyúttal tudatni, hogy az eddig beérkezett 92000 partéből 44300 vált be nálam [...]

Ms 799 / 591

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1887. decz. 20.

[egyéb levél]

Ms 799 / 592

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 31.

[parteczedulákat kér]

Ms 799 / 593

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 30.

[felajánlja duplumait megvételre]

„[...] az apró nyomtatványokkal együtt; lehet már ilyen (600-800-ból álló) csomag 15-20. Szeretném ha ezeket Ön átvenné még pedig, sok pénzembe s időmbe kerülván a gyűjtés, mérselt árban, péld. egyet 1 krért, [...]. Határozzon mielőbb, [...].”

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 594

VÉGHELYI DEZSŐ-nek írt levél

Budapest, 1891. okt. 18.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 595

VÉGHELYI IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1888. márcz. 23.

[a Nemzetségi Zsebkönyvhöz kér információt]

Ms 799 / 596

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1886. jan. 25.

[bukaresti magyar lapokról érdeklődik]

„Veress Endre urnak Kereskedelmi Akadémia Kolozsvárt”

Ms 799 / 597

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1887. nov. 23.

„Legnagyobb örömmel vettem becses sorait és azt a figyelmet, melyet Ön oly messze földön is szíves volt törekvéseimet méltányolni és segédkezését följánlani; [...]. Gyűjtésem mindenre kiterjed, mi a magyar közművelődést érdekli péld. irodalma, színészet, családtörténet sat. a külföldiből csak mutatóul teszek félre pár példányt.

A minisztérium engem bizott meg a Nemz. Muzeumi hirlapkönyvtár föllállításával; fájdalom a bukaresti lapokkal szomorúan állunk: [...].

Nem lehetne a többit ottan megszerezni; nagy hálával és köszönettel fogadnék!

Veress Endre urnak Kereskedelmi Akadémia Kolozsvárt”

Ms 799 / 598

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1888. febr. 9.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 599

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1888. decz. 1.

[kérdésekre válaszlevél]

Ms 799 / 600

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1889. jul. 25.

[kérdésekre válaszlevél]

Ms 799 / 601

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. márcz. 28.

[kérdésekre válaszlevél]

Ms 799 / 602

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. júl. 16.

[kérdésekre válaszlevél]

Ms 799 / 603

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1890. okt. 10.

[kérdésekre válaszlevél]

Ms 799 / 604

VERESS ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1891. ápr. 6.

[kérdésekre válaszlevél]

Ms 799 / 605

VERESS JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 2.

„Különösen Tisztelt Képviselő Ur!

*A Magyar Írók élete című munkámhoz Nagyságod által írt Orosháza múltjáról cz. munkára lenne szükségem, mert abban több orosházi ev. lelkész életrajzát v. adatait reményelem föltalálhatni; kérem szépen szíveskedjék azt nekem minél előbb megküldeni, az érte járó díjat szívesen fizetem. Egyúttal saját életrajzát és irodalmi (journalistikait is) működését is kegyeskedjék válla-
latom számára megkészíteni.*

Egyetemi Könyvtár

Nagys.

Veress József urnak

országgyűlési képviselő

Kiváló tisztelettel

kész szolgája

Szinnyei József

Orosháza”

Ms 799 / 606

VERSÉNYI GYÖRGY-nek írt levél

Budapest, 1887. máj. 10.

„Tisztelt Tanár Ur!

Szíves levelére van szerencsém válaszolni, hogy a muzeumi arckép gyűjteményt Pulszky Károly elvitte az Országos Képgyűjtemény számára; most az hozzáférhetetlen [...].

Dr. Versényi György urnak

gymnasiumi tanár Körmöczbányán”

Ms 799 / 607

VIKÁR BÉLÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. máj. 21.

[egyéb levél]

Ms 799 / 608

VITKOVICS DÖMÖTÖR-nek írt levél

Budapest, 1890. szept. 26.

„A magyar hírlapirodalomról 1890. cikkem a Vasárnapi Ujság idei 5. számában jelent meg a Franklin-Társulatnál, hol az 20 krért kapható, tessék oda fordulni.

Vitkovics Dömötör

áll. gymn. VI. oszt. tanuló Zombor”

Ms 799 / 609

VUTKOVICS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1886. decz. 11.

„A Pozsonyvidéki Lapok soha sem jártak sem az egyetemi sem a muzeumi (hírlap) könyvtárba, jóllehet a törvény szabta meg azok küldését [...] így legjobban akarattal se vehettem fel a Figyelő-, Hazánk- és Századok-ban írt repertoriumomba az abban megjelent cikkeket, sőt az akadémia által kiadott nagy Repertoriumba se vehettem fel. Most már arra kérlek szívesen, kérd fel komolyan a szerkesztő urat, küldje mind az idei, mind az elmúlt évekről még összeszedhető számokat [...].

Másik kérésem Stampfel urat illeti, ki ott létemkor megigérte hogy minden kiadványából küld egy-egy bekötött tiszteletpéldányt; én különösen most, midőn az akadémia számára munkába vettem az írók életrajzát, kétszeres hálával fogadnám legalább az életrajzokat!

Tek. Dr. Vutkovics Sándor urnak akadémiai tanár Pozsony

Ms 799 / 610

VUTKOVICS SÁNDOR-nak írt levél

Budapest, 1889. ápr. 27.

„Most teljes erőmet az Írók életrajzára fordítom, melyet már az idén sajtó alá adunk. Legalább 30,000 író! Ha még is oly segédkönyveim volnának, mint a te Albumod. Bizony, most is a legjobb életr. gyűjteménynek tartom én azt.

Dr. Vutkovics Sándor urnak

Ms 799 / 611

WAGNER LAJOS-nak írt levél

Budapest, 1891. aug. 29.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 612

WAJDITS JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. okt. 27.

„Én közművelődési és statisztikai szempontból évek óta gyűjtöm az apró nyomtatványokat u. m. előfizetési felhívásokat, verseket, ponyvairodalmi termékeket, színlapokat és szomorú jelentéseket (parte czédulákat) ezen törekvésemben eddig az ország minden részéről 375 egyén támogat [...]. [Kér tőle is.]

Wajdits József nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsa

Ms 799 / 613

WAJDITS JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1890. ápr. 16.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 614

WALLFISCH ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1878. jan. 6.

[tiszteletpéldányt küld munkájából „[...] mint ritkaságot 50 példányban lévén nyomtatva. Wallfisch Armin kereskedő Arad” és 1878. évi aradi lapszámokat és forradalmi lapokat kér]

Ms 799 / 615

WALLFISCH ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1882. márcz. 5.

[köszönőlevél és partecédulákat kér]

Ms 799 / 616

WALLFISCH ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1882. ápr. 30.

[gyűjtésre buzdít]

Ms 799 / 617

WALLFISCH ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1882. jun. 12.

[köszönőlevél]

Ms 799 / 618

WALLFISCH ÁRMIN-nak írt levél

Budapest, 1882. jul. 13.

[látogatását jelenti be]

Ms 799 / 619

WALTER GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1890. márcz. 5.

[a „Magyar írók élete és munkái” című életrajzi bibliográfiához kér adatokat]

Ms 799 / 620

WONKA ANTAL GÉZÁ-nak írt levél

Budapest, 1887. febr. 19.

[egyéb levél]

Ms 799 / 621

WEISER FRIGYES-nek írt levél

Budapest, 1887. ápr. 15.

[egyéb levél]

Ms 799 / 622

WEISS IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1872. okt. 14.

*„[...] úgy hiszem [...] ez év végeig a Nemzetinél maradok.
Emerich Weiss „Tisza” m. társa Esseg”*

Ms 799 / 623

WELLNER JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. jan. 19.

[veszprémi hírlapokból kér 1-1 példányt az éves hírlapkimutatáshoz]

Ms 799 / 624

WESSELÉNYI MIKLÓS-nak írt levél

Budapest, 1888. okt. 8. (4067/180.)

„Méltóságos Báró Ur!

Szívésségéből nyert „Kossuth levelei” című kézirat-könyvet van szerencsém hálás köszönetemmel visszaküldeni azon értesítéssel, hogy én azok közölhetésére nagy hazánkfiát Kossuth Lajos urat fölkértem, megemlítvén levelemben Méltóságos Urnak ezen föltételes átengedését; azonban miután levelemre tagadó választ nyertem, természetesen azokat még részleteiben se közölhettem és így ismételt köszönetem mellett a kéziratot ezennel visszaküldöm.

Hódoló tiszteletem kijelentése mellett

Maradtam

Méltóságos Báró Urnak

*alázatos szol-
gája
Szinnyi József*

*Méltóságos
Báró Wesselényi Miklós urnak
Görcsön”*

Ms 799 / 625

WIRKLER ENDRÉ-nek írt levél

Budapest, 1873. febr. 4.

[felmondás albérlőnek]

Ms 799 / 626

WINTER ZSIGMOND-nak írt levél

Budapest, 1873. szept. 3.

[a bécsi Világkiállításra kér Xantusnak lapokat]

*„Winter Zsigmond
nyomdatulajd. Nagy-Szombatban”*

Ms 799 / 627

WÜZBACH, CONSTANT-nak írt levél

Budapest, 1877. jun. 10.

„Wüzbachnak Wien k. k. Hofbibliothek”

[ifj. Sz. J. írása németül]

Ms 799 / 628

WOLF VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891. nov. 27. (4910/300.)

„Igen szépen kérem, tudósítson arról, hogy az Ügyvédek Lapjában megjelent „A budapesti [Nyeviczky a szerző] kir. ítélőtábla” cz. becses nagy közlemény, megjelent-e külön is, vagy legalább külön lenyomatban és ki a szerzője? Ha még indexel is ellátnák, megbecsülhetetlen segédkönyv lenne, a „Magyar írók” cz. munkámhoz szeretném forrásul használni.

N. Muzeum

Tisztelője

Szinnyei József

Tek.

Dr. Wolf Vilmos urnak

az „Ügyvédek Lapja” szerkesztőjének Bp.”

Ms 799 / 629

WOLF VILMOS-nak írt levél

Budapest, 1891. decz. 7.

[köszönőlevél]

Ms 799 / 630

WOLFNER, S.-nek írt levél

Budapest, 1874. febr. 7.

[köszönőlevél német nyelven]

Ms 799 / 631

WOLFNER, S.-nek írt levél

Budapest, 1874. aug. 10.

[köszönőlevél német nyelven]

Ms 799 / 632

WURZBACH, CONSTANT-nak írt levél

Budapest, 1881. febr. 27.

[köszönőlevél német nyelven Constant Wurzbachnak Berchtesgadenben]

Ms 799 / 633

ZÁBORSZKY IMRÉ-nek írt levél

Budapest, 1876. máj. 28.

[köszönőlevél Kossuth Hírlapjáért]

„Záborszky Imre
Szepes megye főpénztárnoka
Lőcsén”

Ms 799 / 634

ZÁDORI EV. JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1873. márcz. 4.

[1873. évi lappéldányokat kér a bécsi Világkiállítás számára]

„Főtiszt. Zádori János Esztergom”

Ms 799 / 635

ZÁDORI EV. JÁNOS-nak írt levél

Budapest, 1878. jan. 13.

„Szíves felhívásának engedve még ez év folytán megírom: „Miképpen kelljen a plébánia könyvtárakat rendezni?” akkor figyelembe veszem utasításait is. Most azonban rendkívül el vagyok foglalva könyvtárunk rendezésével (eddig 45 ezer művet osztottam be 1 ½ év alatt, szakszerint, és kétféle cédulalajstromot készítetve átvizsgáltam az 1878-ki hírlapok [...] könyvészetével és „Magyarország természettudományi és matematikai könyvésze” (vagy 8 rét 2 hasábosan petittel nyomtatott 30 ív) sajtó alá rendezésével vagyok kiváltképp elfoglalva, ezenkívül a „Magyar írók

névtárához” gyűjtöm az adatokat (naponként 2-300 följegyzést), mellesleg irodalomtörténethoz repertóriumot készíttek a Figyelő számára és a múlt évi könyvtárszámadásomat is 13 ezer frtról rövid idő alatt el kell készítenem; végül az akadémia által megindított Repertóriumhoz is gyűjtöm az adatokat (cikkekét), a történelmi rész 2-dik kötetét (hírlapok cikkeit 1860-ig) azt hiszem még ez évben sajtó alá adhatom; a könyvtárban naponként 8 órát töltve nem kis föladat az elősorolt teendőkkel megküzdni. Az 1848-49-ki hírlapok, proclamatiók sat. gyűjtését se hanyagolhatom el, miután már is az én gyűjteményem leggazdagabb az országban.

Nagys. Zádori Ev. János urnak

a „Magyar Sion” szerkesztőjének Esztergomban”

Ms 799 / 636

ZALÁR JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1882. szept. 26.

[köszönőlevél Zalár József megyei főjegyzőnek Egerben]

Ms 799 / 637

ZALÁR JÓZSEF-nek írt levél

Budapest, 1886. márcz. 13.

[egyéb levél]

Ms 799 / 638

ZÁMBÓ GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 20.

[naplójegyzetek]

„Egy polgár-temetés 1835-ben.

Zámbó Gyula a „Komáromi Lapok” szerk. Komárom”

Ms 799 / 639

ZÁMBÓ GYULÁ-nak írt levél

Budapest, 1886. júl. 29.

„Kérem a száz példány különlenyomat mielőbbi elküldésének eszközölését [...]

Zámbó Gyula a „Komáromi Lapok” szerk. Komárom”

Ms 799 / 640

ZANBAUER ÁGOSTON-nak írt levél

Budapest, 1889. márcz. 25.

[egyéb levél]

Ms 799 / 641

ZATURECZKY KÁROLY-nak írt levél

Budapest, 1875. decz. 26.

Köszönőlevél.

„A „Hon”-ban közzétettem a küldeményt.

Forradalmi nyomtatványok gyűjtésére Pulszky ösztönzött, magam se hittem valami nagy eredményt, de miután „nekem ilyesmi sikerülni szokott, mint a 12 ezer féle hírlapból álló gyűjteményem bizonyítja” megkísértettem ezt is és íme újabb gyűjteményem is talán a b. Aorét kivéve már is legnagyobb az országban; jóllehet a küldött csomagok után ítélve, melyekben meg alig-alig talállok oly nyomtatványt, mely meglenne gyűjteményemben, azt kell következtetnem, hogy tenger azok száma melyek az országban elszórva lappangnak; különösen az erdélyiek gyéren vannak képviselve gyűjteményemben [...] a Közlöny 1849-dik legérdekesebb számait úgy kaptam, hogy egy kis darabjába salami volt göngyölve, a többit aztán font számra vettem meg a hentestől.

Zatureczky Károly százados Orlát-on”

Szemelvények
az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattár
és Régi Kiadványok Tárában őrzött leveleiből

Fond V/574

Szinnyei József, id. levele JÓKAI MÓR-hoz

1879.

1 db.

[gyöngybetűkkel írva]

„Budapest, 1879. márcz. 25. 2117/7.

Különösen tisztelt Szerkesztő Ur!

Irodalmi működése iránt mindenkor kiváló figyelemmel voltam, művei ifjú koromtól maig kedvencz olvasmányaim s azok lesznek míg élek. Az „Üstökös” iránt pedig, hogy előszeretettel viseltetem, tanusítják a könyvtáramban levő szépen bekötött teljes példányok, melyeket el is olvastam. Ezenkívül hírlapirodalmunk termékeivel húsz év óta foglalkozom s körülbelől ismerem a hírlapolvasok vágyait, szeszélyeit és elkényeztetett szokásait; itt-ott szolgáltam csekély tanácscsal is, melyek nem egyszer hasznót hajtottak. Most tehát, midőn olvasom a lapokból, hogy t. szerkesztő úr a politikát kizárja egyik humor. lapjából, tehát a magyar „Fliegende Blätter”-t megalapítja, kétszeresen örvendek ezen elhatározásán, mert azon lap lesz akkor a magyar humor gazdag tárháza, melynek életrevalóságán – ismerve a „Nagy Tükör”-ben és az „Üstökös” első évfolyamaiban kifejtett kiapadhatlan tősgyökeres magyar humorát – nem is kételkedem. %

Időszerűnek tartom egy rég visszatartott tervvel illetőleg tanácscsal szolgálni. A XVII. és XVIII. század naptáraiban és hírlapjaiban, mert ezeket könyvtáraink pora fedi, csak én tudom, hogy kevesen ismerik, sok magyaros zamatu adoma van eltemetve, ezeket fel kellene élesztetni és rendszeresen egy oly gazdag és közkedvességű lapban, milyen az „Üstökös” lesz, megőrizni. Lehetne abban, e célból külön rovatot nyitni „Magyar néphumor a XVII. (illetőleg XVIII.) században” címmel. Én szívesen vállalkozom hetenként 10-12 adoma összeírására megtartva a néprnyelvet és idézve a naptár címét és évét, tájékoztatul, ezt a lapban el lehetne ugyan hagyni és az előadás naivságán is lehet változtatni, de a szerkesztőnek ismerni kell a népsajátságot még az irányban és nyelvezetben is.

Élt Komáromban egy Nagy Pál nevű épületfa kereskedő, igen jól emlékszem gyermekkoromból ezen öreg úrra, ki élénkségben tartott bármely társaságot kihagyhatlan adomázó tehetségével, még pedig, mivel akkor nem volt „Üstökös”, ő képviselte azt, forrása pedig a komáromi és győri kalendárium. Én úgy hiszem, a lap csak nyerne azzal, ha egy hasábot szentelne a magyar humor történetének!

Mindenesetre várom t. szerkesztő urnak becses tudósítását, illetőleg megbizását.

Hazafiúi üdvözléssel
kész szolgája
Szinnyei József
egyetemi könyvtárnak”

Fond IX/629

Szinnyei József, id. levelei **SZILÁGYI SÁNDOR**-hoz

1884.

2 db.

„Budapest, 1884. júl. 23.

Kedves jó Directorom!

Mea culpa! Nem tartottam meg a szavamat, talán először életemben, hisz alig történt kétszer, hogy az egyetemi könyvtárt 12 napra elhagytam volna; azért talán nem is érdemeltem meg a nagy haragot, mert ezen késedelmem akaratomon kívül történt; ugyanis júl. 18kára volt kitűzve utolsó kirándulásunk a Hortobágyra, én azt hittem, hogy a déli vonattal haza is mehetek, de nem úgy történt, mert reggel 7 órákor indultunk 20ra lefogyott csapattal, de ezek közt nyolcz nő volt és így délben érkeztünk a nagy-hortobágyi csárdához, ott töltöttük az éjszakát, másnap reggel 6 órákor indultunk ugyan, de minden kocsis részeg lévén, csak délben értünk vissza Debreczenbe s így az éjjeli vonattal utazhattam haza. Nem is álmodtam, hogy itten addig mily ribillió készült ellenem, csak úgy törték magokat a munka után % azok éppen, kik azt nem szokták meg.

Szives utasítása szerint cselekedvén hétfőn fölmentem Szász Károly Ő Méltóságához és ez igen jól volt így, mert ma Pulszky Ő Méltóságával értekezvén, oly szives fogadtatásban részesültem, hogy ha itt jelentkeztem volna előbb, talán föl se megyek Budára, de így el voltam látva pánczéllal, most már nyélbe ütöttük a dolgot, holnap lesz dijnok is és a munkát megkezdhetjük; alig várom hogy megczáfoljam azon kicsinlő frázisokat, melyel a hirlap-könyvtár iránt viselkednek ott a Muzeumban.

Szives sorainak vételével azonnal intézkedtem, hogy a czédulák beosztassanak; azután a filozofiai szak felvételéhez foghatunk, de oly kevesen vagyunk, ezek is mind útra készen kifelé gravitálnak. Most látom igazán, hogy mennyit köszönhetek én Dr. Fraknoi Ő Nagyságának, ki minden hazafias ténynek hő pártolója; de legelső sorban Kedves Igazgató Urnak, kit az Isten áldjon meg és vezérelje körünkbe mielőbb jó egészséggel.

Tisztelettel szeretettel öleli

hű barátja
Szinnyei József”

„Budapest, 1884. aug. 15.

Kedves Igazgatóm!

3276/177.

Szives engedelmeiből meglátogattam családomat Perbetén és hogy gyorsabban érkezzem haza, vasuton utazva már szerdán délután 5 órakor itthon voltam. Ez alatt új zivatar tört ki, melynek villámai egydül engem sújtottak. Ez már az én fátumom! A dijnokért való folyamodást, mint tetszik tudni, személyesen adtam át Szász Károly Ő Méltóságának, erre a válasz leérkezett, Váczyt rendelték hozzám, Komáromy az egyetemi könyvtárhoz. Pulszky Ő Méltósága hivatott és a mint várni lehetett, elég kiméletlenül adta tudtomra, hogy ezen leírat ellen fölterjesztést írt a miniszteriumhoz, emlegette rangfokozatomat, hogy Majláth rangban fölöttem áll, (talán azért, mert néhány reclamációt írtam alá „mint a hirlapkönyvtár fölállításával megbízott egyetemi könyvtárőr”, egyuttal hangsúlyozva azt is, hogy a hirlapkönyvtár ügyében ő alája vagyok %

vagyok rendelve, ha ehhez nem alkalmazkodom nem maradok itten sat. Én mindezt nem hoztam kétségbe, sőt bocsánatot kértem azon hibámért, hogy két napi távollétemet nem jelentettem nála, ha tudom előre, hogy Csontosy ezt is fölhasználja, bizony megteszem. Most már kérem szépen Igazgató urat, haza érkezéssel tegye meg a lépéseket, hogy a dolog barátságos úton intéztessék el, a kiengesztelést irányomban nem várom, mert sokkal ingerültebbek a kedélyek ott a Muzeumban, hanem most már azért se tagítottok, míg ki nem dobnak! Azzal csak az ügynek szolgállok, ha minél tovább viselem ezen keserves hivatalomat; ugyanis napról napra inkább meggyőződöm arról, hogy a muzeumi hirlapgyűjtemény, mint ilyen, nem is jöhet szóba, az inkább szemét, mert eddig nem találtam egy kötetet is %

mely teljes lett volna, sőt a csonkán bekötött példányok is össze vissza vannak kötve, éppen azért mert a kezelés Rubint szolgára volt bízva, kinek munkáját, jegyzékét Pulszky Ő Méltósága minduntalan fölemlegeti; még a meglevő számok közül is sok van megcsonkítva, t. i. tárczák, cikkek vannak kimetszve, bizonyosan a másoló kényelmesebbnek találta az illető cikket kimetszeni, mint leírni, felügyeletet úgy sem igen gyakoroltak. Az egész muzeumi hirlapkészletért nem adnám az én privát hirlapgyűjteményemet, mely kicsi bár, de teljes. Ennyit akartam csak sietve tudomására juttatni. Méltóztassék átadni hódoló tiszteletemet Ipolyi püspök Ő Méltóságának és Fraknoi Ő Nagyságának, kérem további hathatós támogatásukat az ügy érdekében, mert bizony, bizony eltemetik a hirlapkönyvtárt, mielőtt megszületett volna. Szives jóakarátába helyezvén minden reménységemet maradtam kiváló tisztelettel

alázatos szolgája

Szinnyei József

Levelestár

Szinnyei József, id. levelei **NAGY IVÁN**-hoz.

1858-1887.

20 db.

[gyöngybetűkkel írva]

„Poson Oct. 5^{én} 1858.

Tekintetes Úr!

Igen becsülvén ön messzeható törekvéseit melly szerint a' magyar Családok emlékének megörökítésével fáradoz, ezen nagy munkához magam is csekély erőmhez képest segédkezek

akarván nyújtani legközelebb is rokoni körömhöz tartozó családi adatok feljegyzését vagyok bátor ön figyelmébe ajánlani, és pedig legelsőbbben egy csallóközi régi tős gyökeres magyar család tagjait mellyek egyszersmint nőm elődjei és ősei s melly ha Geiza ki 1843 szül. fenn nem tartja, elenyészik, kivüle Gancsházi Gancs csak egy Pál nevű szolgálégény ki 1822 szül és nőtlen és pár öreg gyermektelen létezik. – melly a' legrégibb időktől mostanig Gancsházán székel (kis falú volt most pusztá Somorja tőzsomszédságában) – Ezen családról a' feljegyzetteket, eredeti régi okiratok, matrikulák és a' posoni társas káptalan levéltárából másolatokból szerkesztettem össze, hosszas munka és fáraság után a' leglelkiismeretesben, úgy hogy melly leszármazást a' legbizonyosabban nem tudtam ki, elhagytam, hanem mire az irományok bősége miatt nem igen volt szükségem. – A Család hagyomány szerint a' magyarok bejövetelekor Gancsháza környékét nyerte, és pedig 6 testvér volt egyiket Ganch-nak hívtak, ettől nyerte Gancsháza nevét és a' mostani Gancs család leszármazását 1750 előtti iratokban így iratik; 2^{ik} volt Böcskös kihalt Györgyel 1528 körül ettől vette nevét Böcskösháza most Becsked pusztá hely Gancsházi határban; 3^{ik} Ozor, melly a' szomszéd Uszor falunak kölcsönzé nevét; 4^{ik} Bálint ettől Bálintháza, most düllő Gancsházi és Somorjai határban. 5^{ik} Sámot, kitől Sámot falú most pusztá Gancsháza mellett. – 6^{ik} Bense v. Bencse ettől Bense-háza falú, most elenyészett neve hajdan a' Vajka szék tartományhoz tartozott, és Gancs család bírta 1710ig. –

Egy Gancs Gáspár az Érsekség Zászlaja alatt elesett Párkánynál azonban ezen Gáspárt nem tudtam behozni a' Genealogiába mert egész bizonyossággal nem tudom kinek a' fia volt. – Gancs család nem bírja jelenleg czimerét ha ön felfedheti és közlendi nem fogja sajnálni azon csekély összeget. –

Miután az ön által irtt munkában tapasztaltam hogy a' csallóközi családok eddig keveset vannak képviselve, jónak láttam a' nevezetesebbek közül némi kivonatokat közölni, ellenben ha ön is tud Gancs családot érdeklőt sziveskedjék velem közölni lakásom János utca 12 sz. – % úgy küldöm ide mellékelve a' Hodosi Karácsony nemzetség egy ágát melly család már 1290ben előfordúl sőt előbb is – Kis Mátyai Hangyás családról egy töredéket pro notitia az én családom ágazatát sat. – Többiben becses figyelmébe ajánlva magam, vagyok tellyes tisztelettel A Tekintetes úrnak

alázatos szolgálja

Ferber József

Ha később bővebb felvilágosításra akadok szinte megküldendem; Vallásra nézve a' Rajkai ág Cathol. melly ág kihalt férfi ágon Gancsházi ágból Albert szül 1685 maradéki Cathol. többi felv. hitv. az az Calvinisták – nemes levelők 1716 megújított, Rajkai Donatiojukról 1426^{ban} van említett először.

F. J.”

„Poson 21. Nov. 1858.

Tekintetes Nagy Iván Úr!

Bátor vagyok ígéretem szerint ezen 2^{ik} levelemhez szinte némely családokról szőlő adatokat csatolni. Reményem volt, hogy a' posoni Káptalan Levéltárába bejuthatok, és akkor a' Gancs család ősi eredetére talán rájöttem volna, hanem ott anyi akadállyal kell küzdeni, csak míg az ember az

ajtóig eljut, azután pedig tilos a' bemenet; így azon véka alá rejtett világot olly annyira őrzik, hogy reményünk sem lehet valaha azt a' magyar történet hasznára és előnyére felhasználni – ezt ugyan némileg potólja az egyes családoknál létező hiteles másolatok u: m: Karchák privilegialis levele, melyet egész terjedelmében bátor vagyok önnek becses figyelmébe ajánlani, és némely a' Gancs családra %

vonatkozó okiratot, részint azok utáni kivonatokat, az érdekesbbeket küldöm leírva – Karáchon család iratait kivonatban. – és némi apróságot. – szerencsésebb voltam a' megyei Levéltárnál, hol Laurenty János Levéltárnoki officialis szives volt felvilágosításokkal szolgálni, különösen érdekes az 1725 töli nemesi vizsgálatok (most Adelsnvestigation) hol minden nemes család ármálisa dátummal, és a' Nemeslevelet nyerők bennfoglaltatnak, és sok kész Genealogiák; Innen közlöm a' velem rokon családok : mint Kántor és Kreutzerekét, és több más családoctóli adatokat u: m: Karáchon, nagy padányi László, és a' többit később. – Ezeket előre bocsátva (a Gancs család fő ágáról bővebb adatokat jónak láttam kimerítettleg leírva megküldeni) és becses figyelmébe ajánlva, egy kéréssel bátorkodom alkalmatlankodni miután önhez temérdek családi leszármazás és más adat érkezik be, a Ferber névre vonatkozókat ha szives lenne velem közleni ha előfordulnának p. o. Bakacs családnál Ferber Mátyás, talán ennek is leszármazása vagy más mellék ágak talán megvannak kegyednél sat. – úgyszinte Karlovitz Kántor, Kreutzer családokét, a' mennyiben a' munkában elő nem fordulnának úgy szinte a' Gancs családot is becses figyelmébe ajánlom. Én viszont ígérem, hogy legközelebb van reménységem megküldhetni a Búr-Szentgyörgyi Laurenty alias Szentgyörgy család tellyes Genealogiáját továbbá Olgyai Olgyay családet két sógorom Topai Kalitza és bessenyői Beöthy Zsigmond az író Genealogiáját és más érdekes felvilágosítást, ha pedig valamiben szolgálatára lehetek az itteni megyei Levéltárban vizsgálatnál szivesen megteszem. – a „Magyar Családok”-at én itteni Wigand könyvkereskedésében veszem, hanem az eddig kapott 3^{ik} kötet 1^{so} füzeténél többet sehogy sem tudok megkapni, nem lehetne ezen valamiképp orvosolni. –

Többiben becses figyelmébe ajánlva magamat, vagyok és maradok alázatos szolgája

Ferber József

U: i: ha a' Gancs család czimere még léteznék ön tudtával valahol, legyen szives tudatni velem, hogy a' 3 főt beküldhessem.

F. J.”

„Poson, majus 19. 1859.

Tekintetes Úr!

Bátor vagyok 3^{ik} ízben jelen levelemmel bekopogtatni, és ezennel küldöm Samarjay barátom hiteles Genealogiáját pecsétjével és a' metszésért járandó 3 pftal együtt – sziveskedjék elintézni a' teendőket. – Napokban másoltam le Olgyai Olgyay család Genealogiáját melly hitelesen a' család levéltára után van szerkesztve és 1256^{tol} szakadatlanul 3 ágon a' jelen korig jó le, – úgy szinte Kis Jókai Udvarnok családét is az előbbenivel legközelebb elküldendém. – Laurenty Család Genealogiáját Stummer Arnold Plébános úr vette át és küldi el. –

Egy szivességre kérném a Tettes Urat ha olly jó lenne az illető helyen sürgetni a' már megjelent „Magyaror. családai” füzeinek elküldését, mert én Wigand kezéből kapva – eddig nem kaphattam többet mint I. II. III. IV. kötet 1.2. füzetét. – 4 utolsó megjelent füzeteket nem láttam, és méltóztassék későbbre is az expeditionál mutatkozó késedelmet eligazítani, mert éppen ezen becses munka szétküldése iránt többen panaszt emeltek. –

Többiben szives emlékébe ajánlva maradok

Tekintetes úrnak

alázatos szolgája
Ferber József

„Pozsony, febr. 17én 1862.

Igen tisztelt Tekintetes Úr!

Késve bár, de mint hű előfizető küldöm a jelen ½ évre a 4 ft.o.é. előfizetési összeget, az ön által szerkesztett „Tudom. Értekezőre. Kívánom hogy az Isten ki megáldá önt kitünő tulajdonokkal, ez új pályához is erőt, kitartást, és sok pártolót adjon, hogy a közjóra virágozzék e becses vállalat, ha nem tovább legalább is a Tudományos Gyűjtemény” tartamáig. Magamat becses barátságába ajánlva vagyok

Tekintetes úrnak

alázatos szolgája
Ferber József
magyarutcza 205.”

„Pozsony, sept. 18. 1862

Igen tisztelt Tekintetes Úr!

Kivánsága szerint a Petók családot érdeklő kutatásokban eljárva, a Pozsony megyei levéltárban ezeket találtam: Jegyzőkönyv 1774. Nov. 9én.

„... [latin szöveg]

– A nemesi Bizonyítvány kelte: Datum ex Generali Congregatione Nostra Die 6 = Octobris Anno 1772 in Curia szügyiensi celebrata

tellyes tisztelettel maradok

A Tekintetes úr

alázatos szolgája
Ferber József

„Pozsony 1867 jul. 26.

Igen tisztelt Tekintetes Ur!

Becsés sorait olvasván, sietek kivánságának hábar csekély részben is, eleget tenni.

A teljes Közlöny három vastag kötetben birtokomban van ugyan, de ezt mostan az itteni honvéd-egylet igazoló bizottmányának rendelkezése alá bocsátottam; miután a verificationalis

munka sürgős s naponként jelentkeznek volt honvédtisztek nem vehetem ki a kezükből; a számok ugysem választhatók szét, tehát az ide-oda szállítás máskülönben is terhes és költséges lenne.

Máskülönben Tek. urnak mindenben szívesen felajánlom szolgáltatomat. Birtokomban van egy 199 számból álló csonka Közlöny, melyet a Vas. Ujs. 28 sz. ban a „Szerk. mondanivalók” rovatában eladás vagy csere végett felajánlottam; habár sok költségembe kerültek a fentebbi számok inkább adnám cserébe az 1849diki komáromi két %

két hírlapért, melyekből eddig 31 számnál többet nem bírtam megszerezni. – Ezekből küldöm jelenleg a 154-számot; a 147. szám par malheur eltévedt, ezt és a 152 s 153 számokat ha Pesten Horowitznál meg nem szerezhetné kegyed, kívánsága szerint leirathatom vagy a szükséges kivonatokot magam is megteszem és szívesen elküldöm. A 163 dik szám Aradon jelent meg aug. 5 én kisebb alakban s nálam írva van $\frac{3}{4}$ iven. Ez lett volna az utolsó szám.

Ezúttal bátor vagyok Tek. urat egy szívessegre felkérni. A magyar birodalmi hírlapirodalom megírásához szükségesnek tartván a hírlapgyűjtést, ezt évek óta buzgó kitartással üzöm, úgy hogy eddig 1560 féle hírlap egy-egy számával bírok; ezek közt azonban hazai, úgy erdélyi és a kapcsolt részekből csak 450 féle van meg; legkevesebb a forradalmi, kisebb német, tót, horvát és szerb vidéki és régibb vegyes hírlap; így p. o. hiányzik a kassai Abrázolt 1848 diki folyóirat, Krassaer Ztg, Esseger Localblatt, Munkások Ujsága, Vas Gereben újabb Népbarátja sat. sat. Miután Szabó Károly úr szíves volt Kolozsvárról egy csomag erdélyi hírlapot küldeni az ottan létező duplumokból – azt hiszem Pesten is találhatók az egyetemi könyvtárban ily félrevetett egyes számok. Igen szépen kérem tehát Tek. urat szíveskedjék a többszörös példányokból (egy vagy két számot bármely hazai hírlapból) számomra póstán bérmentetlen küldeni, midőn az ide mellékelt közlöny számot visszameneszti. Ha már meglevő hírlappéldányokat küld, sem tesz semmit, mert többekkel csereviszonyban lévén, azokat igen jól felhasználhatom.

Viszonszolgáltatomat felajánlván, magamat becses emlékébe ajánlom, és maradtam
Tekintetes urnak

alázatos szolgálja
Szinnyei-Ferber József

U.i. A Magyar Családok” suplementuma mikor fog megjelenni?

Sz.

lakásom: Nagy Káptalan utca 123. sz.

„Pozsony 1867 jul. 29.

Tekintetes Ur!

Egy tévedést kell helyreigazítanom.

A Közlöny 147ik száma helyett az ide másolatban mellékelt proklamatio jelent meg; ezt bizonyítja a Közlöny folyó lapszámozása, ugyanis a 146ik szám Budapesten jul. 1én jelent meg 545-548 lapon, a 148dik Szegeden jul. 13án 549-552 lapon. Miről Tettes úr is meggyőződhetik.

Míg a nálam is csak írásban meglevő proklamatiót lemásolva ide mellékelném becses emlékébe ajánlva magam, maradtam

Tekintetes Urnak

kész szolgája
Szinnyei-Ferber József

„Pozsony, 1867, aug. 11.

Tekintetes Ur!

Becses levelének vételével a reám bizott másolatokat azonnal sajátkezűleg végeztem; midőn azonban az itteni honvédegyletnél annak hitelesítését akartam eszközölni az alelnök elutazása felől értesültem, s így jelenleg, mert a dolog sürgős csak egyszerű másolatban küldöm meg a kívánt kivonatot azon megjegyzéssel, hogy azt ketten gondosan az eredetivel összehasonlítván, ennél több kinevezést vagy kitüntetést nem találunk azon két számban; a 163dik pedig egyedül tábori tudósításokat foglal magában. Ha kívánja Ön a hitelesítést utólagosan is megteszem.

Legnagyobb készséggel és örömmel átengedem a kívánt számokat miután azok Közlönye kiegészítéseül alkalmasak; a 154dik számot már elküldtem, jelen levelemhez pedig a 146dik számot mellékelem, fogadja azokat barátságom jeléül; ez utóbbi számot azonban előbbeni levelében nem említte Ön, talán a 147dik rendkívüli számmal téveszti össze.

Miután pedig azt olvasom f. hó 6-án kelt leveléből hogy a Közlönyt birja jul. 30ig bezárólag, tehát a 152. 153. számot és a július 30dikét is? ha ezen jul. 30diki illetőleg 163dik szám valóban létezik Ön gyűjteményében, akkor én azt nem bírom, mert az én utolsó Közlönyszámom írva van és Aradról aug. 5ről keltezve.

Erről kis felvilágosítást kérek, mert könnyen megtörténhet hogy a gyűjteményéből hiányzó számok birtokába juthatok s akkor azokat is Önnek szívesen megküldeném. Ez nem lehetetlen, ugyanis néhány hét előtt salamit hozattam mely egy 1849. febr. Közlöny darabba volt göngyölve, én siettem megmenteni a még fenn maradt számokat; a hentes átadott 112 számot a Közlöny 1849 folyamából a papiros fontját 22 krba számítván, kár hogy a jan. és febr. számokat már elhasználta.

Igen nagy örömet szerez nekem Tek úr ha az ígért Reformot sat. hirlapokat megküldi, hirlapgyűjteményemről hiszem nem feledkezik meg Ön s akkor szép meglepetésekben részesíthet, miután egyes hírlapszámokat igen gyakran félre tehet számomra, csak az újabb napilapok és encyclopaedicus képes hetilapokra nincs szükségem, akármi egyebet szívesen fogadok; én a vidéki kisebb német és szláv lapokra és forradalmi hírlapokra formális hajtóvadászatot tartok, azonban kevés sikerrel; nem jelentek volna meg azon a vidéken p. o. B. Gyarmaton, Selmeczen, R. Szombatban és Körmöczbányán hírlapok, hol a Kormány pártnak fészke volt? Vajjon lehetséges-e Komáromi Lapok és Értesítő példányait szerezni? én ezeket szívesen magamhoz váltanám drága pénzen is.

Sajnálom, hogy ez idén Pesten személyesen nem tisztelhetem, miután ott jun. hóban voltam; egyébiránt kedves levelét s megbízásait mindenkor a legnagyobb örömmel fogadom. Még azon óhajtasomat fejezem ki, vajha Ön adná ki a honvédtiszti névtárt és nem Virányi (Virnau) kinek én is küldtem csekély kivonatot, azonban miként leveléből megértettem a „Honvédtiszti Koszoru” nemcsak igen hiányos lesz, hanem abban rendszeres beosztást sem fogunk találni.

Midőn kívánom, hogy Ön s tisztelt családja a vidéki élet örömeit teljesen élvezze, magamat nagyrabecsült emlékébe ajánlván, várva várom szives tudósítását s maradtam

Tekintetes Urnak

alázatos szolgája

Szinnyei József

lakásom: Nagy Káptalan utca 123. sz.”

„Pozsony, 1867. aug. 15.

Tekintetes Ur!

Kedves sorait olvasván azonnal meggyőződtem a tévedés felől, ugyanis kegyed az n betű első szárát igen felhúzza ezért olvastam azt l-nek; most határozottan tudom hogy a juliusi számokat nem bírja, azokat csonka példányomból szivesen megküldöm, így a 148-149. (júl. 13. 14.) 155. 156-162 (júl. 21-29) számokat, többel nem szolgálhatok; miután pedig a 146. (júl. 1.) 147. (júl. 2.) rendk. és 154. (júl. 20.) számokat már előbb átszolgáltattam, – s ezzel csak viszonszolgálatot teljesítettem t: i: azon majusi Közlöny számokért, melyeket most ugyan harmadpéldányban bírok de egykor azok átengedésével kegyed nem kis örömet szerzett nekem; – megszerzendők még a 150-153 (júl. 15-19.) számok. A 163.dik (utolsó szám) írva van nálam 9 sűrű hasábon s miként utóbbi levelemben megírtam, abban kinevezés vagy kitüntetés nem foglaltatik ezért nem is küldhettem abból kivonatot, később, ha kívánja kegyed az egészet lemásolom.

A fentebbi számok megküldését pedig célszerűnek tartom a korra hagyni, midőn visszautazik Ön Pestre, miután azok most terhére lehetnének, egyébiránt ha úgy kívánja Zsélyre is megküldöm.

A másolást szivesen tettem sőt szertném ha t. batyja minél jobb hasznát vehetné. A czimtár kiadásához okvetlenül meg kell szereznie a „Komáromi Lapok 1849dik évi 62-68. számait hogy azokból a Hivatalos rovatot „A komáromi vár és hadsereg főparancsnoka által azon idő alatt míg a magyar kormánytól tökéletesen elszakítva volt, a következő törzs és főtiszti kinevezések történtek” címmel, felhasználhassa; e nélkül 1849. júl.21-én hadnagygyá és aug. 29én főhadnagygyá lett kineveztetésem szintén említetlen maradna, pedig ez egyik büszkeségem.

A tisztikinevezéseket a K. L. 62. 63. 65 és 68. számából másolatban bírom körülbelől 3¹/₂ év ha kívánja Ön leírom és megküldöm. A czimtár kiadásánál leginkább arra kell ügyelni hogy a Virá nyié megelőztessék; ezt pedig csak füzetes kiadással lehetne elérni s egyuttal a hiányt utánpótolni.

Képzelné tudom a szülői fájdalmat mit kedves fiuk betegsége okoz kegyeteknek, miután négy élő fiam van s egyet eltemettem, valóban sok aggodalom gond s bú közt nevelem én is fel gyermekemet, azért szívemből kívánom, hogy a kis fiú egészségével kegyetek is visszanyerjék mielőbb az örvendetes napokat.

Tegnap olvastam, hogy Rima Szombatban a Napi Közlöny megjelent, ha valamelyik tudóstól egy vagy két számot szerezhetne kegyed, szivesen venném gyűjteményem számára.

Az 1848/9diki honvéd naplóm 3dik részét, mely legközelebb a Vas. Ujs.ban fog megjelenni Tettes urnak becses figyelmébe ajánlom.

Kedves családját ismeretlenül is tisztelve s magamat nagyrabecsült kegyeibe ajánlva, maradtam

Tekintetes urnak

alázatos szolgája

Szinnyei József

lakásom: Nagy Káptalan utca 123. sz.”

„Pozsony, 1867. okt. 20.

Tekintetes Ur!

Igéretem szerint itt küldöm a birtokomban levő 1849-ki juliusi közlőnszámokat, összesen tizet; igen örvendek sőt szerencsémnek tartom ha nagybecsű könyvtárát ezzel is gazdagíthatom.

Ezúttal bátor vagyok, a Tettes Urnál létező netalán felesleges hirlapszámokért esedezni; különös érdeklődéssel bírtam előttem az 1849-ki Komáromi Értesítő és Komáromi Lapok, úgy szintén bármely forradalmi hírlap, sőt azok egyes száma is, valamint az újonnan keletkezett vagy régibb kevésbé elterjedt hirlapokból egy egy szám; mindezt legnagyobb köszönettel fogadom. Kérem, küldje a nekem szánt csomagot mielőbb hozzám, postán bérmendetlenül.

Végül egy régi idemellékelte pecsétlenyomat magyarázatát kérem; a pecsétet egy zsibárusnál találtam, a véset régi, de a hozzáragasztott fogantyú újabb munka, melyik család használja ezen czimert?

Becses válaszát várva, magamat nagyrabecsült kegyeibe ajánlom s maradtam

Tekintetes urnak

őszinte tisztelője

Szinnyei-Ferber József

Lakásom: Nagy Káptalan utca 123. sz.”

„Pozsony, 1867. nov. 10én

Igen tisztelt Tekintetes Úr!

Az ide mellékelte 5 ftot sziveskedjék a „Magyar történelmi társulat”-nak kézbesíteni mint tagsági díjat; a már megjelent füzeteket vagy egyenesen hozzám küldjék, vagy Tettes urnak átadván, azokat czimem alatt postára adni ne terheltessek.

Megbocsásson, hogy drága idejét ily megbízásokkal veszem igénybe, de annak idejében nem jegyeztem fel a szükséges adatokat s most nem tudom hova küldjem a pénzt, annyit azonban bizonyosan tudok, hogy Ön tagja a nevezett társulatnak és szives ember.

Mellékesen legyen szabad egy kérést kockáztatnom: néhány hét előtt elküldtem levelem kísérete mellett az ígért 1849. júliusban megjelent Közlöny-számokat vajjon megkapta-e kegyed azokat?

Miután mindeddig becses válaszát nélkülözöm, már már azt kell hinnem hogy eltévedt azon csomag, vagy talán felesleges számokért fizettettem Önnel a drága portót.

Becses válaszáért esdve, maradtam

Tekintetes urnak

őszinte tisztelője

Szinnyei József

Nagy Káptalan utca 123. sz.”

„Pozsony, 1867. nov. 23.

Tisztelt Tekintetes Ur!

Igen örültem f. hó 4én kelt becses levelének, mert abból megtudtam hogy a Közlöny 10 száma használható. Fogadja egyszersmint a küldött becses forradalmi lapokért hálás köszönetemet; azok felette érdekesek. Ha a Komáromi Lapokat, vagy Értesítőt a tudva levő helyen meglehetne szerezni, legyen bár az pénzbeli áldozat, melybe az kerülne, kérem tudassa velem az árát és a számok sorozatát, és én a pénzt szívesen megküldöm.

A Közlöny kívánt számaira nézve, fájdalom jelenleg biztatót nem irhatok, mert nálunk ilyesmi fehér holló, azonban ki tudja mi rejlik a jövőben, lehet hogy valamelyik sajtónál ismét felfedezek egy csomó Közlönyt s akkor szívesen szolgállok.

Már inkább bizonyos, hogysem valószínű, hogy a Közlönyből Aradon egy számnál több is jelent meg; ezt olvastam ha jól emlékszem a „Magyarország és Nagyvilág valamelyik számában, talán Kossuth v. Pelczelre vonatkozó közleményben van hivatkozás egy 1849 aug 4-9-iki Közlönyre. Ezt legbiztosabban meglehetne Pesten tudni, mert a „Hazánk és Külföld” ez idei okt. 10-iki borítékán ez áll: „Az 1848-49diki hivatalos „Közlöny egy egészen teljes példánya 100 osztr. ért. ftért eladó. Venni ohajtók tudakozódhatnak t. Than Sándor Urnál, Szerb utca 5. sz. a.” Itt lehetne utántudakozni, vagy a Muzeumban, miután Kubinyi a P. Napló útján csak néhány juliusi számot kért completírozás végett. Ezen alkalommal, ha nem restelli az ott létező „Komáromi Értesítő és Komáromi Lapok” számaint jegyezze fel számomra.

Steinernél a Fejér: Historia Academiae, de már nem kapható, megvette Lichner; a Tud. Gyűjt. 1840. 1^{sd} füzetét még nem láttam, talán Fränkl könyvtár Miskolczon bir kettőddlettel, miután sokszor hirdeti a Tud. Gyűjteményt.

Köszönöm szíves fáradozását a történelmi társulatnál tett befizetést illetőleg, már a füzeteket is megkaptam.

Legközelebb Nagy Szelezsényből Bodó Lipót úr küldött 74 féle magyar hírlapot és 56 féle programmot, volt nagy öröm Israelben!

A számomra félretett különbféle hírlapokat és programmot igen szívesen veszem, de csak úgy, ha Önnek azok semmibe se kerülnek, a portót szívesen fizetem.

Magamat további nagyrabecsült kegyeibe ajánlván, jó egészséget kívánok s maradtam

Tekintetes urnak

tisztelője

Szinnyei József”

N. Káptalan utca 123. sz.

„Pozsony, 1868. marc. 11.

Igen tisztelt Tekintetes Ur!

Kedvesen lepett meg tegnap vett szives ajánlata; legnagyobb hálával fogadom a szép ajándékot s minden igyekezetemmel oda törekszem, hogy nagyrabecsült barátságára érdemessé tegyem magamat.

A hírlapok előfizetési programjait csak pár év óta gyűjtöm, midőn meggyőződtem azok szükségére felől; eddig 173 féle hírlapot illető, körülbelől 250 programmal bírok, képzelheti tehát, mily becses szerzemény leendő számomra a kegyed szívesességéből nyert programcsomag, melynek bérmentetlen hozzám szállítását kérve kérem.

Fájdalom, én még eddig nem felehettem meg Tekintetes úr várakozásának, mert Közlöny-keresésem eredménye az ide zárt két czédulán kijelelt [sic.]számok megszerzéséből áll, melylyeket Bodó Lipót úrtól kaptam Nagy Szelezsényből, az 1848diki folyamból valókat nem is emlitem, mert azok nem oly keresettek. Bodó Lipótnál megvan ugyan a 101. szám de csak egy példányban, a 146-163dik számokat pedig ő sem bírja. Számtalan levelet kaptam az elmúlt hónapokban az ország minden részéből, de egy kettőt kivéve, az azokban kért Közlönyszámokkal nem szolgálhattam, mert többnyire a juliusi számokat keresték. Than, kit múlt levelemben említettem s egy teljes Közlönnyt hirdetett, hozzám fordult több juliusi Közlöny-számmért. Mindinkább meggyőződtem tehát a felől hogy teljes Közlöny sehol sem létezik.

Kolozsvárról tudósítanak, hogy a Muzeumban nem létezik ugyan teljes példány, hanem ha vannak aradi számok, azok hihetőleg Apornál találhatók, ki évek óta szenvedélylyel gyűjti a forradalmi lapokat; ismét írtam bővebb felvilágosításért. Egy lipcsei antiquarius könyvjegyzékét forgattam nem régen, melyben a Walther-féle könyvtár eladás végett hirdettek, s a többi közt egy teljes Közlönnyt, mely azonban csak julius 15-ig terjed, 120 tallérért ajánlanak.

Szerencsésb voltam a komáromi forradalmi lapok megszerzése körül; eddig bírom a Komáromi Értesítő kilencz számát (1849. májusból) a Komáromi Lapokból a 6. 18. 20. 26. rendkívüli két számot (aug. 2.) 29. 30. 31. 35. 36. és 40-től 68-ig az utolsó számig összesen 39 darabot; sőt ezeken kívül pár számot két példányban is felmutathatok. Mindez oly ritka szerencse, hogy másnak alig sikerül valaha ennyit is felkutatni; Komáromban csaknem házról házra jártak és keresték számomra a nevezett lapokat, de ott egy két számot kivéve, nem létezik abból semmi, a föntebbieket Tatából és Pestről kaptam.

A „Magyarország Családai” becses mű pótlékkötetét is megszereztem és elolvastam; abban több sajtóhibára akadtam, nevezetesen a Beöthy családnál, hol Beöthy László és Károly nevek párszor hibásan adatnak. Azonban mindez csekélység, hanem az ígért bevezetést s abban a czimertan magyarázatát szívesen vettem volna, mért maradt az el? Talán később élvezzük a Századokban, hol kegyednek a magyar pecsétekről írt értekezése valóban meglepett, mert nem hittem, hogy e tárgyban oly kevés történt legyen; annál inkább dicsérendő tehát kegyed buzgalma.

Hírlapgyűjteményem szépen haladt; van ugyan körülbelől 500 féle hírlapom (magyarbirodalombeli) de az én számításom szerint 1000nél több jelent már meg Magyar- Erdély- és Horvátországban különféle nyelven s így szívesen veszem, ha Tekintetes úr az apróbb vidéki

és szaklapokból, bármely nyelven jelentek legyen azok meg, s kevésbé ismeretesek, félre teszi számomra a duplumokat; ha a csomag pár fontra szaporodott, szíveskedjék azt költségemen póstán hozzám meneszteni. Egyúttal kérem Tettes urat, ha magyar családokat érdeklő gyászleveleket (parte-zetteln) nélkülözhet, azokat igen szívesen fogadnám s magamnak lemásolván, az eredeteket Bodónak küldeném, ki gyűjti az ilyeneket.

Magamat szíves emlékébe ajánlva, becses ajándékát ismételve köszönöm és várom.

Maradtam

Tekintetes Urnak

Nagy Káptalan utca 123. sz.

alázatos szolgája

Szinnyi-Ferber József

„Pozsony, 1868. május 5-én

Tekintetes Ur!

Igen köszönöm a március 20-án hozzám érkezett becses küldeményt; 280 db programból 177-et használhattam, ezenkívül a 20 db. hirlapból 3 egészen ismeretlen volt előttem, többet cserében küldtem egyik ismerősömnek.

Ezen páratlan szíveséget már előbb kellett volna megköszönnöm, de nem akartam háládatlan lenni s üres ígérettel biztatni Tekintetes Urat; most azonban sikerült az 1849-diki Közlöny 101-dik számát felfedeznem, ugyanis f. hó 2-án vettem báró Apor Károly levelét Marosvásárhelyről, melyben a többi közt ez áll:

„Az 1848/9 Közlönyt illetőleg úgy tudom, hogy a 162. sz. után még két szám jelent meg Aradon, de nekem ezek hiányoznak, tudomásomat pedig Szilágyi Sándor állításából, hogy ezeket látta, merittem. Igen nagyon lekötelezne a Tekintetes Úr ha a meglevő írott példányt számomra lemásoltatná és elküldené én ígérem érette a 101 számnak megküldését.”

Ebből látni méltóztatik, hogy az óhajtott számot megküldhetem, csak kis türelemre kérem míg az írott számot lemásolom; közgyű. miatt felhalmozott teendőim ebben kissé akadályoznak ugyan, de reményelem hogy rövid időn azon 101-dik számot Tekintetes Urnak kezéhez szolgáltatatom.

Többiben magamat szíves barátságába ajánlva maradtam

Tekintetes Urnak

Nagy Káptalan utca 123. sz.

kész szolgája

Szinnyi József

„Pozsony, 1868. júl. 29.

Tekintetes Ur!

Meghatott azon rendkívül súlyos csapás mely Önt és szeretett családját sújtá pár hó előtt, fogadja részvénytárgyalatomat s szívemből kívánom, hogy nagyreményű fiában találja fel vigaszát

reményét; éljen családjának és a tudományoknak, hogy mint eddig még több maradandó becsű művel gazdagíthassa irodalmunkat.

A Közlöny 1849: 101. számát miként ígértem, idecsatolva küldöm; f. évi márcz. 8kán kelt becses leveléből értesültem, hogy Közlönyéből hiányzanak még az 1849: 150. 151. 152. 153. és az augustusi számok, tehát birja kegyed a 154-től – 162. számokat is? szeretném tudni, vajon megszerezte-e azóta az említett számokat? Ha nem, tudassa velem, talán képes leszek azokat lassankint előteremteni.

Sikerült azóta felfedeznem az augustusi számokat, olyformán hogy azok másolatát teljes reményem van megnyerhetni; most már határozottan irhatom, hogy a Közlönyből Aradon három szám jelent meg s több nem, u. m. a 163diki aug. 5kén, 164. aug. 10kén és a 165dik aug. 11kén. Ezeken kívül az 1849dik évi 8dik szám kétszer adatott ki, az egyik kisebb sorszámmal (8.) nyomattott, mint a következő 9dik; a nálam is hiányzó 8/b. számot b. Apór Károly ur gyűjteményéből fogom kikölcsönözni és lemásolni. Az aradi számokat, ha nem leend képes megszerezni, később kegyed számára is megküldöm másolatban.

A Komáromi Lapok és Értesítő-ből tehát még nem sikerült felfedeznie példányokat? Talán idővel ez is megtörténhetik; addig azonban, ha hirlapgyűjteményem számára egyes hírlap-számokat és programokat félretett a Tekintetes úr, sziveskedjék azokat Aigner barátom könyvkereskedésében (Váczi utca, Nemzeti száloda) hozzám küldés végett kézbesíteni.

További kegyeibe ajánlott
maradtam
Tekintetes urnak

alázatos szolgája
Szinnyei József

„Bp. 1882, márcz. 31.

2445/70.

Tisztelt Nagyságod!

Régi ismeretségünk felbátorít jelen levelem írására, mert a mit sok helyt hiában kerestem, hiszem Nagyságodnál megtalálom.

A komáromi színészet történetét irom és ehhez régi szinlapok és sugókönyvekre lenne szükségem, hogy munkámban előhaladhassak, ha ilyenekkel méltóztatik rendelkezni, kegyeskedjék azt az egyetemi könyvtárhoz küldve reversalis mellett pár heti használatra átengedni.

Kutatásaim közben szükségesnek tartottam a gyászjelentések (parteczédulák) gyűjtését; tudom, hogy Nagyságod ezeket nagy munkája írásánál gyűjtötte; nem engedné-e át atokat részben vagy egészen és mily feltételek alatt? Rendelkezem duplumokkal, de sok ritka hungarikákkal, zsebkönyvekkel, ponyvairodalmi termékkel sat. Parteczédula-gyűjteményem a 8000 ezeret meghaladja, pedig csak 4 hónapja gyűjtöm. Becses válaszát kérem és szives üdvözléssel maradtam

Nagyságodnak

kész szolgája
Szinnyei József

Bp., 1882. ápril 14.

2459/84.

Tisztelt Nagyságos Uram!

Igen becses levelében kért könyvnek elküldését kieszközöltem, ma küldtük postán, habár nehezen nélkülözzük, mert a czimerfestők és tudósok minduntalan keresik, de bizva pontosságában, rendben megy a többi is. Nagyon kérem Nagyságodat, ha megerőltetésébe nem kerülne, szedje ki a párteczédulák duplumait és küldje el, én szívesen küldök azokért kétszer annyit; vagy talán, ha nem tartja érdemesnek azok gyűjtését, szeretném, ha átengedné azon kis gyűjteményt más egyébért cserében vagy pénzért.

Auróráim nincsenek; színházi zsebkönyveim jeles számmal vannak, ezeket completirozom. Vannak-e szinlapjai? Szíves válaszát kérve magamat kegyeibe ajánlottam, egészségének mielőbbi jobbra fordulását óhajtva maradtam

Nagyságodnak

kész szolgája
Szinnyei József

„Bp., 1882, május 7.

2488/113.

Tisztelt Nagyságos Uram!

Köszönöm az újabb küldeményt; sietek ugyan az ajándékot viszonzni, de most csak 75 darabot válogathattam ki, mert duplumaim Szentiványinál és Véghegyinél vannak, ha visszakerülnek ismét küldök egy csomót; kérem a mennyire lehetséges folytassa a kiválogatást és a doublettek elküldését, gyűjteményem minél kiterjedtebb, annál érdekesebb; Nógrádban nem ismerek senkit a ki gyűjtene számomra. Ha szolgálhatunk más művekkel is, tessék azokat kijelölni és azonnal elküldjük. Szíves üdvözléssel maradtam tisztelő barátja

Szinnyei

„Bp., 1887. jan. 25.

3798/4.

Különösen tisztelt Nagyságos Ur!

Mindenek előtt köszönöm a küldött 122 szomorújelentést, én is viszonzásul egyelőre küldöm a legújabbban félretetteket 45 db. a kért manuscriptummal együtt. A mi a M. írók életrajzára vonatkozó buzdítását illeti, szépen köszönöm és követem tanácsát, az az félre téve minden más

munkát, ennek élek ezentúl, annál is inkább mert részvétellel győződtem meg arról, hogy legjelesebb íróink is, mily szegénységgel küzdenek, midőn Horányi, Danielik és Wurzbach-féle munkákat használnák, jobbnak hiányában, néha pedig az ezekből átvett és hibákkal bővített újabb életrajzokat. Szabó Károly régi magyar Könyvtárában, a mi benn van az jó, de hol van a többi? Én az I. kötet megjelenésekor, csak az egyetemi könyvtárból 20 unicumot (?) ismerttettem a Könyv-Szemlében. Most pedig az első életrajzoknál rakásra találok olyanokat, melyek a II. kötetből kimaradtak, de nem keserítem az öreget. – Az az aránytalanság, igen nehéz dolog, ha Kónyi Jánosról, kinek 18 önálló munkája jelent meg, csak annyit tudunk, hogy strázsames-ter volt, ez is a czimlapról olvasható! Acsády Sándor jogi íróról pedig, hogy ügyvéd volt, szintén műve czímlapjáról; 1854ben még élt. Nincs meg a szomorújelentése? Télfő Ivánról pedig csak elő kell sorolni, hogy mi minden volt. – A Hasznos Mulatságok jegyzékét magam előtt tartom és ha előkerülnek a hiányzó kötetek, küldöm, vagy írok.

Minden jót kívánva tisztelettel maradtam

kész szolgálja
Szinnyi József

„Bp., 1887. jan. 11.

3796/2

Tisztelt Nagyságos Ur!

Szives figyelmét és a följánlott szomorújelentéseket köszönöm, de kár volt a jegyzékkel vesződni, mert az nem lenne praktikus dolog, ha én 42 ezerből álló gyűjteményemből kijelölném a hiányokat, ehhez legalább 40 csomagot kellene leemelnem, lapoznom, aztán a kijelöltekkel a berakásnál ugyanezt tennem; legjobb lesz ha azokat mind elküldi s a berakásnál félre teszem a duplumokat és visszaküldöm, mellé csatolva viszonzásul legalább háromszor annyi válogatott pártét; most a múlt évi nov. 13-ki csomagnál vagyok, pedig hátra van még bold. Pauler Tivadar 1300ból álló gyűjteménye, azért az 50 ezer duplumhoz nem is nyulok; ha tudtam volna, hogy még gyűjt, de most félre teszem az Önnek szántakat rendszeresen, rá írván példányomra, hogy már egyszer küldtem, nehogy duplumokkal terheljem; ez az én eljárásom. –

Különös áramlatok vannak a Magyar írók Életrajzára nézve; már a 8 kötetet devalváltam 4re, most csak száraz adatokat kívánnak, tehát két kötetet, de én nem azért gyűjtöttem 30 esztendeig, hogy a Wurzbach művét használják azontúl is; egyébiránt még kiadó sincs, ki a nyomdaköltséget elvállalja, tehát 15 év után is ott vagyunk, a hol a mádi zsidó. Se baj, ha ez nem sült el, akkor az 1848–49-ki honvédek jegyzékét (Életr. Nehr.) készíttem el. – Ide csatolom legújabb munkámat, szives figyelmébe ajánlván azt.

Minden jót kívánok ezen új évben és ajánlom magamat barátságába. Szives üdvözléssel

tiszteli

U. i. Köszönöm a Pajor-féle önéletrajzot is”

Szinnyi

Levelek idősb Szinnyei Józsefhez

Szemelvények Szilágyi Sándor leveleiből

MTAK Kézirattár: **Ms 792/255** – 1875. február 6.

„Tisztelt barátom!

B. Wesselényi Miklósnak van egy értekezése „A zsvói mésztégláról” cím alatt, mely valamelyik napi lapban látott világot? Ha jegyzetei közt kegyed nyomásra akadna, kérem szíveskedjék megjegyezni hol jött ki, s a lapot (ha ott meg van) pár napra kiadni.

Tisztelettel

kész szolgálja barátja
Szilágyi Sándor”

MTAK Kézirattár: **Ms 792/258** – 1880. aug. 20.

SÜRGÖNYLEVÉL

„Tisztelt barátom uram!

Egy szíves ... kérem. Jegyzeteimet otthon felejtettem. Ott vannak a torony szobájában író asztalom felett. [...] kérem... elküldeni : Gyula-Fehérvárt a püspöki palotában”

MTAK Kézirattár: **Ms 792/260** – 1881. jun. 25.

„Tisztelt barátom uram!

Kérem [...] Dobocsányinak a tegnapi künn feledett nyugtát átadni. Holnap reggel be fogok menni Pestre.

Tisztelettel

szolga barátja
Szilágyi Sándor”

MTAK Kézirattár: **Ms 792/ 261** máj. 21. 82.

„Tisztelt barátom uram!

Szolgáljon örömdetes tudomásul hogy egy csomó hírlapot összeszedtem.

Kérem szíveskedjék mind a járulékokból (az I- en kezdve a legújabbig) [...] egy példányt a premontreiek főgymnasiuma igazgatóságának [...] azonnal küldeni Kassára :

Őszinte barátja
Szilágyi S

Kassa 21/V 82.

A collegakat mind tisztelem .”

MTAK Kézirattár: **Ms 792/262** – Nagy Szeben jul. 9. 1883.

„Tisztelt barátom uram! Én innen csak holnap indulok- [...] egy napot Kőrösön is akarok tölteni, csak csütörtökön estve leszek otthon.

Addig is jó mulatást kívánva s az összes otthon levő collegaurat tisztelve maradok

régi barátja
Szilágyi S.”

MTAK Kézirattár: Ms 792/263 – Tátrafüred 8/IX. 83.

„Tisztelt barátom!

Pádly úr azon kérést intézte hozzám, hogy engedjem meg neki, hogy [...] még
Sept – hóban d. u. ne jöjjön fel, hanem délelőtt pótolja ki a d.u. mulasztást.

Kérem szíveskedjék az ügyet belátása szerint elintézni: nekem semmi kifogásom
ellene [...]

Fázom mint a kutya.

Tisztelem mindnyájukat a hivatalban, valamint kedves családját is.

Régi barátja
Szilágyi S”

MTAK Kézirattár: Ms 792/264 – 84. marc. 5.

„A Magyar Történelem Társulat f.é. márczius 6-án csütörtökön d. u. 5 órakor az Akadémia Kis-
faludy – termében vál. gyűlést tart, melynek tárgyai:

1. Bercsényi Imre élete, felolv. Thaly Kálmán.

2. folyó ügyek

3. Zárt ülés. A feb. 7-én a szervezés megvitatására kiküldött bizottság munkálata-
nak tárgyalása.

Szilágyi Sándor
titkár”

Nyomtatott (lev.lapon)

MTAK Kézirattár: Ms 792/265 – 24 / V. 11. 1984.

„Tisztelt barátom uram!

„... már Trefort is kérdezte „hozzá fogott-e a rendeléshez?” Hogy a dolog nem kegyeden múlt,
arról úgy is meg voltam győződve – s inkább a véletlent kárhoztattam, mely nem tagadom, pár
napi aggodalmat okozott addig míg levelét megkaptam.

Levele egészen megnyugtató.

Hála Istennek, látom minden rendben van, s az eredmény igazolni fogja, hogy Fraknóinak és ne-
kem igazunk volt.

Köszönöm a czédulák beosztása iránt tett intézkedését: legalább Szabó K-nak megkeres-
hetjük s talán megtalálhatjuk azokat a könyveket melyek a duplumok catalogusában előfordul-
nak ugyan, de a melyek a régi catalogusba már nem fordulnak elő.

Vasárnap estén akarok haza menni s remélem hogy hétfőn reggel már ölelhetem.

Őszinte barátja
Szilágyi Sándor”

MTAK Kézirattár: Ms 792/266 – 4/VI. 1886. – ér. jun. 5. 86.

„[...] Nagy örömmre szolgált a jó forrásból kapott hír hogy a kis Szinnyei Kolozsvári kinevezése bizonyosnak tekinthető. Gratuláljon neki nevemben. [...]

Hála Istennek – jó órában legyen mondva – az én curám jól halad. Javulok, erősödöm.

Kedves nejének adja át kézcsókomat [...]

régi barátja
Szilágyi Sándor”

MTAK Kézirattár: Ms 792/267 – érck. jun. 6. 86.

„Tisztelt barátom!

Kérem intézkedjék hogy a Bolond Istók és Üstökös mindig kijussanak Budára . [...] hogy mire haza jövök ott együtt találjam.

Őszinte barátja
Szilágyi S.”

MTAK Kézirattár: Ms 792/268 – érck. jun. 8. 86.

„Tisztelt barátom uram!

Ugy hallom, hogy a Te Deum az idén a szokottnál korább lesz. Elmentemkor erre nem számítottam: de azt hiszem hogy ez nem változtat a könyvtár bezárásának terminusán, amint hogy a kettő soha nem esett össze.

Kérem szíveskedjék megnézni, hogy [...] mit mond a miniszteri rendelet s az intézkedéseket a szerént tenni meg.

A múlt évi gyakorlatot megmutatja a könyv: attól az idén sem térhetünk el.

A diszterembem levő folyóiratokat is be kell igtatni mert különben nagy hiba lesz s a Muzeumisták kicsufolnak. [...] Olvasni csak kell itt – mert ha nem olvasna, megbolondulna a sok víztől.”

MTAK Kézirattár: Ms 792/269 – 12/VI. 86.

Tisztelt barátom!

Angyalnak mentségére azt kell mondanom, hogy ő az inkomplett újságokat Mátétól vette át. Már 83 és 84-ben nem ő költötte be a lapokat – Századok, Figyelő soha sem mentek kezéhez s Máté czédulájában sem voltak benn, mert nem is lehettek benn, mintán másutt tartatnak . [...]

Intézkedését köszönöm s egészen belenyugszom. A hazai folyóiratok catalogusát azonban meg lehetne corrigálni – mert az igazi baj t. i. a következetlenség [...]

Őszinte tisztelettel

igaz barátja
Szilágyi”

MTAK Kézirattár: Ms 792/270 – 14/VI. 1886.

Tisztelt barátom!

Örülök, hogy a forradalmi napok úgy zajlottak le, hogy a könyvtár ablakai épen maradtak. De miután nem sokára a délutáni olvasás is meg fog szűnni [...] szükséges a nagyobb vigyázat. Kérem szíveskedjék felhívni Deimet s nevemben és saját nevében szigorúan meghagyni neki, hogy a Reáltanoda utca felől az ajtót 7 órakor estve csukja be s a kulcsot kezéből ki ne adja. [...]

Remélem a hó végére haza kerülök.

Nem jött-e a budai tanítóképezde igazgatóságától s a miniszteriumtól vizsga biztosi kinevező levél illetőleg rendelet nemvre szóló? Ha igen, kérem elküldeni.”

MTAK Kézirattár: Ms 792/271 9/VI. 87.

„... Hála istennek jobban vagyok...”

MTAK Kézirattár: Ms 792/272 – Budapest 1889 júni. 27.

Édes Szinnyei papa!

Legyen oly szíves és a Juliusi füzetre készítse el a „Hírlapok” jegyzékét s küldje el nekem

Legszívesebben üdvözl

[más írása, nagyon hasonlít Szinnyiére]

Öreg barátja

Szilágyi S”

[aláírás Szilágyi S-é]

MTAK Kézirattár: Ms 792/273 – 90. szept. 22.

„Kedves Szinnyi-papa!

Bay Ilona a reá vontkozó életrajzi adatokat hozzám beküldte. [...] Fáradjon el hozzám, itt aztán mindennel szívesen szolgálom

Szíves tisztelettel

[ez sem Szilágyi írása]

öreg barátja

Szilágyi Sándor”

MTAK Kézirattár: Ms 792/274 – 1892. 15. II.

„Tisztelt barátom,

Szívesjeddék, kérem Dömény Sándor zeneszerző halálának évét, ha sikerül megtalálnia, nekem megüzenni.

Öreg barátja

Szilágyi S.

MTAK Kézirattár: Ms 792/276 nov. 26. 92.

„Édes Szinnyi papa,

tisztelt barátom! [...]”

[Kérés, cikket keres – Szilágyi kézírása]

MTAK Kézirattár: **Ms 792/277** – 1894. január

[M. Történelmi Társulat ülésére hívják. – más írása]

MTAK Kézirattár: **Ms 792/278** '894 apr. 27.

„Kedves lelkem Szinnyei papa!

Az Isten áldja meg, el ne felejtse ma du.u. 4 órakor elmenni Széll Kálmán gyűlésébe a város háza ülés termébe a M. tört. társulat képviselőjében s engem ott kimenteni hogy betegségem miatt nem mehetek el

Nagyon szépen kéri

öreg barátja”

MTAK Kézirattár: **Ms 792/280** – 1895.7./III.

„Kedves lelkem Szinnyei papa! [...]

MTAK Kézirattár: **Ms 792/282** – 1896. márczius 19.

„Kedves Szinnyei Papa!

A tegnapi Sándornap izgalmai s mámore közepette majdhogy egy perczre meg nem feledkeztünk a mi volt kedves kollégánkról, barátunkról s legszorgalmasabb délutáni látogatónkról s Miscellanea-kutatónkról.

Éltesse az Isten s tartsa meg mindaddig, míg csak nálunk és egyébütt talál miscellaneát, melynek címe érdekeli, míg lesz író, ki önéletrajzát a „Magyar írók” számára beküldi, míg csak talál anyagot a „Magyar írók” méginkább annak pótkötetei számára ... stb.

Szilágyi ándor

Máté Sándor

Kudora Károly

Deim Pál [?]

Dézsi Mihály” [?]

MTAK Kézirattár: **Ms 792/283** – 1896. okt. 8.

„Kedves lelkem, egyetlen egy drága jó Szinnyei papám!

Rettenetes, iroztató hogy kérésem van magához; az egyetemes magyar hírlapvilág legáltalmasabb bimbasiához régi kedves pátrónusomhoz !

Tudja kedves Szinyei papa /ugyan, hogy ne tudná/ a „honderű” régi évfolyama egyikében jött ez kép mely Széchényi valami hajózási jelenetét ábrázolja. Magának kedves Szinnyei papa nem is kell azt kerseni, vaktában megtalálja. Üsse fel, küldje el, erre kérem szeretettel. De olyan nagy szükségem van rá, mint a falat kenyérre. [...] Tagadó válasz kizártnak tartanám s kérem szeretettel megújítván maradok öreg barátja:

[más kézírása]

Szilgyái Sándor”

[Szilágyi aláírása]

MTAK Kézirattár: **Ms 792/284** – decz. 2 . 96.

„Kedves ~~bátyám~~ Öcsém! [javította Szilágyi S.]

Édes Szinnyei Papa!

Nagyon kérem legyen szíves e két elhunyt történeti társulati tagtársunk halálozási dátumát mellékelt lapon kitölteni. Egy pár sorral szeretnék a Századokban megemlékezni róluk.

[nem Szilágyi írása]

Öreg barátja
Szilágyi S.

MTAK Kézirattár: **Ms 792/285** – 1898 jan. 8. – [kérés – folyóiratot kér]

MTAK Kézirattár: **Ms 792/287** – ápr. 27. 98.

„Édes Lelkem jó Szinyei papám!

Nekem pár napra igen nagy szükségem van a Budapesti Hírlap január 30, 31, február 1, 2, 3, 18 és márczius 4 számaira. Holnap vissza küldöm.

Édes Lelkem Szinyei Papám küldje ezt el rögtön Halásztól.

Egy kis része sem fog hiányzni arról bizonyos lehet.

Kérve kéri és szeretettel ölelve előre is köszönetét

küldi öreg barátja:

[Más írása]

Szilágyi Sándor
[Szilágyi aláírása]

Szemelvények Petrik Géza leveleiből

MTAK Kézirattár: **Ms 788/115** (érk. febr.5.78.)

„Miután t. uraságod gyűjt magyar humoristikus dolgokat, bátor vagyok följánlani Ludas Matyi Bécs, 1818-ban megjelent kaidását. Árat 1ft.”

MTAK Kézirattár: **Ms 788/116** (érk. jul. 7.78.)

[40 db halotti jelentést mellékel ingyen]

MTAK Kézirattár: **Ms 788/117** (érk. jan.15. 1879)

„Szabó Károlyra most igen szükségem lévén, igen szeretném, ha azt minél előbb megkaphatnám”

MTAK Kézirattár: **Ms 788/126** (VI./4. 86)

„Tisztelt Szinnyei ur!

Kérem sziveskedjék az aláírandó okmányok végett eljönni, hisz' elmúlt a törvényes terminus és új közgyűlést tarthatunk, a mi legalább is 100 ft a közjegyzői költségekkel. Soha többet gyászjelentéseket nem kap, ha nem jön el; pedig e napokban várok vagy 70 dbot.

Petrik Géza"

Szemelvények Szabó Károly leveleiből

MTAK Kézirattár: **Ms 791/102** (érk. 39/522 Sept 23. 1865)

„Tisztelt Tekintetes Ur!

Szept. 11-dikén kelt a kecses levelére válaszúl küldöm mellékelt jegyzeteimet, melyeknek mint tudom, ige kevés hasznát veheti. – Csak az erd. folyóiratokra lehettem képes könyvtárunk segítségével némi csekély adatokat szolgáltatni.

[...] A 48/9-diki lapok közül a miket régebben imitt amott láthattam is, azokról sem tettem akkor bibliogr. jegyzeteket, s így a mit tudtam is elfelejtettem, vagy homályosan emlékezem rájuk. [...]

A kérdéses írói életrajzgyűjteményt én 1847/8-ban Toldy számára az ő házánál lakva dolgoztattam, alphabetice az A-tól ha jól emlékszem, a H-ig vittem. A kézirat Toldy sajátja; hiszen hogy ha ő valaha e nagyszerű tervet végre akarná hajtani, az én kidolgozásomhoz még igen igen sok pótlékkal kellene járulnia. Az is volt a terv, hogy amit én a nyomtatott forrásokból nem tudhattam, ő utána pótolja és beiktassa. Én a napszámosi munkát végeztem volna. De 1849. jan. elején, mikor Pestet elhagytam, a dolog fönnakadt, azt hiszem örökre.”

MTAK Kézirattár: **Ms 791/103** (Kolozsvár aug. 21. 1866.)

„Tisztelt hazafi!

Bocsásson meg, hogy 16-dikán vett becses levelére csak most válaszolok. Szilágyi Sándor barátommal a mult napokban kéziratárunkban a török-magyar korra vonatkozó leveleket kerestvén, csak most érkezhettem ön megbízását, úgy a hogy lehető, teljesíteni.

Kolozsvár lap (nem Hírlap) megindult 1850. január 1-sején és megszűnt pártolás hiánya miatt 1852. jun. 29-én.

[...] Megjelent folio 1 iven, minden héten 3-szor: kedden, csütörtökön és vasárnap. [...] Felelős szerkesztője volt Makoldi Sámuel. [...] Dolgozó társairól mit sem tudok. – Ez időszak alatt e volt Erdélyben az egyetlen magyar politikai lap. [...]

Nem gondolom, hogy mind ezzel teljesen megfeleltem volna Ön kérdéseire: de mentségemül szolgálhat, hogy bármily gonddal gyűjtöm az erdélyi folyóiratok egyes számait is, mégis intézetünk könyvtárában e tekintetben máig is sok a hiány és csonkaság. [...]

MTAK Kézirattár: **Ms 791/104** (Kolozsvár jul. 7. 1867)

[folyóirat duplumokat küld egész csomókat pézért, egyes számokat ingyen]

„Az egyes számokkal a csonka évfolyamokból minden díj nélkül a legszívesebb készséggel szolgállok; azokat én szedgettem össze száz meg száz kisebb nagyobb csomóból; örvendek ha e nálunk felesleg papír oly gyűjteménybe jut, hol bibliographiai szempontból némi értéke van. [...] nagyobb részint erdélyi folyóiratok, melyeket Pozsonyban bizonyosan nem egy könnyen kaphatni; [...] a muzeumi pénztárunk javára szolgáló csekély összegért [...]”

MTAK Kézirattár: **Ms 791/105** (Kolozsvár 1869. dec. 27)

„Tisztelt Tekintetes Ur!

Minap a mint az 184^{8/9}-re vonatkozó s általam csak most rendezett nagy csomagokkal foglalkoztam, a számos egyesek által beadott efféle dolgok halmazában a következő 1849-diki hírlapokra akadtam:

- 1.) Hadi lap
- 2.) Székely Hírmondó
- 3.) Szabadság
- 4.) Braddói Lap

[...] 2-2 számot mutatványul ide mellékelve küldök, hogy ön e lapokból tetszése szerint tesse meg jegyzeteit. – Magokat ezen számokat rövid időn kérem, legyen szíves Ön visszaküldeni. Azt hiszem, hogy az 1849-dik évi magyar hírlapirodalomból ennél érdekesebb és ritkább példányokat találni nem lehet. – Erdélyben ha valakinél, úgy bizonyosan b. Apór Károly kir. táblai elnöknel Mvásárhelyt lehetnek még efféle lapok, kinek 1848/9-re hasonlíthatatlanul gazdag gyűjteménye van.

Az erdélyi mostani német és oláh hírlapokra nézve a kívánt fölvilágosítást nem lehetek képes rögtön megadni; mert nekünk a muzeumba ezek közül alig küldenek meg egyet kettőt. De majd utánok járok; a mi ugyan nem könnyű dolog, mert mi könyvkereskedési viszonyban sokkal messzebb vagyunk Szebentől és Brassótól, mint Lipcsétől és Paristól. [...]

A Márki által a „N. Váradban” közlött debreczeni és váradi nyomtatványok jegyzékét csupán magyar könyvekből 2-3 annyira is képes volnék pótolni; de biz erre alig érkezhetem; ha üres időm lesz, talán megírom e jegyzéket a NVáradnak 1600-1650-re. Jegyzékem bizonyos lenne, mert a közlendő könyveket mind láttam.”

MTAK Kézirattár: **Ms 791/107** (Kolozsvár jun. 19. 1872)]

„...küldöm a kívánt duplumokat, melyeknek összes becsára 4f 50 kr. [...] Most rendkívül el vagyok foglalva, miután a múlt héten az őszszel felállítandó kolozsvári egyetem dolgában folyt tárgyalásokkal s vendégeinkkel igen sok eligazítandónk lévén, alig dolgozhattam valamit; mostanában pedig a tanév befejezéséhez közeledvén sok halaszthatatlan teendőm van.

A Reformban megjelent cikkekre mult levelemben csak azért nem tettem semmi észrevételt, mert én azt nem csak teljesen helyeslem, ha valóban arra keülne a dolog, hogy egy országos hírlap- s folyóirat-gyűjtemény állítassék fel, magam is szívesen megtennék mindent, amit

tehetek, ezen cél előmozdítására. Ez a gyűjtemény legjobb helyen lenne a nemz. Muzeumban, melynek a beszerzésre is legtöbb módja lehet. Mi itt megelégednénk, ha csak az erdélyi lapokat bírhatnák teljesen; lassan-lassan már sokat összegyűjtöttem könyvtárunkba; de bizony van abban még elég hiány.

Magamat szíves jó indolatába ajánlva maradok

A Tekint. Urnak

lekötelezettje
Szabó Károly”

MTAK Kézirattár: Ms 791/108 [érk. jul. 8 75]- [Szinnyei írása]

Kolozsvár jul. 5. 1875.

„Tisztelt Uram!

Örvendek, hogy kívánságát legalább nagyobb részben teljesíthetem.[...] Igen sajnálom, hogy nem tudtam, hogy Ön az új egyet. könyvtári épületben lakik; mert a múlt hónapban, midőn néhány napot kénytelen voltam mint az egyetemi tanács egyik küldöttje Pesten tölteni vagyis inkább vesztegetni, igen örömet meglátogattam volna, hogy az egyet. könyvtár kezelése körüli szabályokról és gyakorlatáról bővebb felvilágosítást szerezhessenek.

De ami halad, az nem marad el végkép; remélem, hogy szeptemberben megfordulhatok Pesten és akkor kipótolhatom, amit megtennem a múlt alkalommal igen is bőven lett volna időm és alkalmam. – Akkor a könyvtárt zárva találtam. Most már tudom, hol kopogtassak.”

MTAK Kézirattár: Ms 791/109 (Kolozsvár 1870. ápr. 2)]

„Tisztelt Könyvtárnok Ur!

Több rendbeli levelére azért válaszolok ily későn, mert Brassóból, hol a városi levéltárban kutattam, csak a minap érkeztem haza [...]

[hírlapok leírását / ismertetését közli]

MTAK Kézirattár: Ms 791/110 (Kolozsvár 1877. dec. 2)]

„Tisztelt barátom!

Az a hír, hogy magyar könyvészeti munkám nyomtatása gyorsan halad, ezelőtt egy pár hónappal igaz lehetett, mert akkor hetenként 2-3 ívet szedtek; de egy pár nap múlva hét hete lesz, hogy korrekturát sem kaptam, s így a szedés szünetel, miért? Nem tudom elgondolni.

Eddig 19 ív van kinyomva, az 1640-dik évig. Ha ezen ívnek a könyvtárban megléte hasznosnak látszik, nem sajnáljon a Franklin-társulat nyomdájába fáradni, s az igazgatóságtól ezen íveket, ha szükséges ezen levelem előmutatása mellett, elkérni.–

A m.n. Muzeum így tett, s oda a nyomtatott íveket mindig megküldik; ezt az egyetemi könyvtárnak is megtehetik. [...]

Ha a könyvtár rendezésekor előkerülő régi mr nyomtatványokról ha bármily rövid jegyzéket nyerhetnék, igen le lennék kötelezve. Az 1640 utániakat még munkámba felvehetném; [...] A régebbieket, ha előttem ismeretlenk volnának, a toldalékba venném fel, melybe máris van néhány darabom a XVI. századból s a XVII. elejéről.

Munkám az előbeszéddel s a legrészletesebb indexel 55-60 ív körül lesz; ha így megy a nyomás. (1876. júliusban tettem be a kéziratot a nyomdába), talán a jövő évben sem fog megjelenni.

Az 1848/9-ki proclamatiókat a karácsonyi szüenidő alatt átvizsgálom, s a duplumokat, hogy ne kelljen sokat irkálni, egy csomagban felküldöm. Válogasson belőlük s adjon érte másokat.”

MTAK Kézirattár: **Ms 791/111**- (Kolozsvár 1878. júl. 8)]

„... Munkám azt hiszem a jövő honlaponban megjelenik; a szöveg (44 ív) teljesen ki van nyomva; holnap küldöm a nyomdába a betűrendes, igen részletes névmutatót, melynek elkészítését ma fejeztem be; míg azt kieszedik, azalatt megírom az előbeszédet; ezek együtt mintegy 3 nyomtatott ívet adhatnak, s így az egész könyv 47 ív körül lesz.

Hiszem és reménylem, hogy könyvem megjelenése után nem egy két olyan munka fog napfényre kerülni, melyeket én vagy éppen nem, vagy csak csonkán láthattam, melyek különben talán még tovább is homályban lappangottak volna. – Augustusban, azt hiszem, Eperjesen, Bártfán nem siker nélkül fogok kutatni. – Én ezután is folyvást kutatok; különösen Német-Ujvárt és Zágrábban vágyom kutatni, hová az érsek az idén meg is hívott. – Tíz év múlva, ha élek, bővebb és hibátlanabb kiadást adhatok. De már tovább a közzététellel nem akartam várni; az ilyen munka tökéletes és hiánytalan külföldben sem lehet soha sem. Egy ember mindenütt nem lehet, mindent nem láthat. Majd lesznek, akik a hiányokat észreveszik s pótolják, aminek én fogok legjobban örülni.”

MTAK Kézirattár: **Ms 791/112** (Kolozsvár 1879. dec. 1)

„Igen tisztelt barátom!

A Bécsi és Pozsonyi Magyar Músa iránt sehogy sem bírok tisztába jönni. A Széchenyi-Catalogusban is csak töredékét találom. [...]

Igen szívesen megköszönném, ha t. barátom Uram ezen kétféle Magyar Músának teljes bibliographiai leírását adná, s ha netalán a pesti könyvtárakban duplumok volnának, az iránt is értesítne, hogy a mi nagyon csonka példányunkat pótolhatnám.

Cserében a mi 50 lapra terjedő duplumunkkal szívesen szolgálnék.

A legszivesebb tisztelettel

Őszinte barátja
Szabó Károly”

MTAK Kézirattár: **Ms 791/113** (Kolozsvár 1880 nov. 30.)

[A két „Músát” írja le és a meglévő példányokat.]

MTAK Kézirattár: **Ms 791/114** (?)

[Az erd. Muzeum újabb duplumai között lévő folyóiratok, hírlapok stb. 55 tétel]

Szemelvények Csontos János leveleiből

MTAK Kézirattár: **Ms 773/165** (1884. szeptember 2)

„Tisztelt Könyvtár-őr Ur!

A Pulszky banquet ügyében hozzám intézett megkeresésre van szerencsém válaszolni.

A Pulszky-banquet nem én hanem a Múzeum felesküdt tisztviselői rendezik. [...] A „felesküdt” epitheton a a banquet zártkörű természetét jelzi.

Hogy kik vesznek részt a banquetten? Erre nézve az utolsó megállapodás az: hogy Pulszky családjain kívül részt vesznek benne a Muzeum véglegesített tisztviselői. Sem a Muzeum ideiglenes tisztviselőit sem Pulszky számos tisztelőit nem hívtuk a banquettre azért, mert ezáltal elvesztené a banquet családi jellegét, nem volna zártkörű, nyilvános természetű banquetbe pedig Pulszky alig ha adná beleegyezését.

A meghívó tehát [...] senki ellen sértést nem tartalmaz. Nem tartalmaz sértést ön ellen sem. Ha ön a jelen körülmények közt, jelen akar lenni a banquetten, tudatni fogom szándékát még ma tisztársaimmal s az eredményről tudósítani fogom.

Csontos János”

MTAK Kézirattár: **Ms 773/166** (1884 szept.21)

„Tisztelt Könyvtár Őr Ur!

Reggeli levelem kapcsolatában van szerencsém Önt értesíten: hogy a Nemzeti Muzeumban ma csak a képtári osztály volt nyitva, s az intézet tisztviselőiből csak Hampel József régiségtári őrral találkozhattam. [...] Az ismert ügyben tehát csak holnap reggek 9-10 óra között küldhetek értesítést. Az ebéd különben holnap fél kettőre van rendelve s az esetleges változásokat 10 óráig bejelenteni elég idő van.

Budapest 1884. szept. 21.

Csontos János”

Szemelvények Novák Mihály leveleiből

[elemi népisk. Tanító, gyönyörű írás]

MTAK Kézirattár: **Ms 787/123** (Andráshida, 1890. május 13.)

„Nagyon tisztlet Uram!

[...] A zalai írók életrajzának összegyűjtése tervben volt ugyan, de a mikor hírt vettem Tekintességed nagyszabású vállalatának, felhagytam vele s tovább nem buzgólkodtam, kutatgattam. Jegyzőkönyvemben tehát csak a nevek vannak s holmi aprólékosságok. [...]

A mint a „Magyar írók” két füzetéből látom: Tekintességed nem csak az elismert írókat veszi föl, hanem az irogatókat is. Ha így van, akkor Andaházy Irén és Ács Ferencz kimaradtak már a betűsorból, a kik Zalában szintén régóta irogatók, s megérdemlik úgy a nyomdafestéket, mint a két füzetben néhány már van.

Egyébiránt idemellékelve küldöm meg a C betűig terjedő s nálam jegyzésben lévő zalai írók és irogatók névsorát [...] jobb lesz, ha Tekintességed levélben hívja fel őket bio- és bibliographiájuk beküldésére; azonban ha elfoglaltsága miatt ezt nem tehetné, felkérem őket akkor én. (Nagyobb része ismerősöm.) [...]

Ha szolgálhatok valamivel Tekintességednek, a legnagyobb örömmel teszem.”

MTAK Kézirattár: **Ms 787/124** – (22. máj. 90.)

„Egyelőre 10 blanquettát kérek azonnal.”

[B – betűs írók életrajzáról informál (hol jelent meg stb).]

MTAK Kézirattár: **Ms 789/125** – (1890. máj. 25.) Ándráshida

„Igen tisztelt Uram!

Itt küldök egy életrajzot. Az illető önéletrajza nálam van, (egyébiránt régen ismerem is) de az önéletrajz nagyon hosszú, nem áll arányban az illető nagyságával és az Ön vállalata szűk (?) keretével. Én tehát felényire megrövidítve küldöm be a máskülönben fürgetollu journalista bio- és bibliográfiáját. De ha még ez is hosszú, méltóztassék megkurtítani.

Most egyszerre 30 db blanquettát kérek, hogy megyénk íróinak és a nevesebb irogatóknak szétküldhessem. Azt veszem észre, hogy ha nyomtatott czédulát kapnak, mégis csak nekihuzódoznak; mert bizony némelyik roppantul restelkedik a világ elé vinni a viselt dolgait, nehogy dicsekvést lássanak abban az emberek. [...]

E levellem 3. lapján írom a D berűtől Gy-ig bezárólag azok neveit, akiket én Zalai írók és irogatóknak tudok. [...]

Megjegyzem, hogy a piros írókkal jelzettek életrajza nyomtatásban már megjelent. Biztosan tudom azt is: hol?

Dologra kész szolgálja: Novák Mihály

MTAK Kézirattár: **Ms787/126** – (Ándráshida, 1890. máj. 30.)

„Igen tisztelet uram!

Ha úgy jobban tetszik íme itt küldöm Balassa-, Bánfinak és Bödynek önmaguk által írt életrajzaikat eredetben.

A többi is menni fog kicsinyenkint.

A blanquettákat megkaptam; a B betűsökkel sietni fogok.

Ándráshida, 1890. máj. 30.

Alázatos szolgálja:

Novák Mihály

MTAK Kézirattár: **Ms 787/129** – (1890. jun. 6.)

„Igen tisztelt uram!

Itt küldöm Békefi Elek és Boronkay Károly életrajzát.

Hanem Belányival nem bírok, roppantul restelkedik önkinyelme. A többi közt ezt írta hozzám: „...dilettans vagyok, semmi egyéb. Hogy írka-firkáim rámennének egy-két kötetre, abban igaza van.” [...] Erősen szabadkozik, hogy ő nem író. Ne méltóztassék neki pardont adni, kérje csak be tőle összes dolgozata jegyzékét! Úgy kell neki! Minek írkal hát, ha szegényli? Címe: Belányi Tivadar képezdei tanár Csáktornyán.

Szívémből üdvözölve, vagyok

kész szolgálja:
Novák Mihály”

MTAK Kézirattár: **Ms 787/128** – (jun. 14. 90.) – [adatok írókról]

MTAK Kézirattár: **Ms 787/129** – (jun. 13. 90.)

„Bocsánat, hogy ennyire alkalmatlankodom! De hát nagy figyelemmel kísérem a „Magyar írók élete és munkái”-t, ez az oka.”

MTAK Kézirattár: **Ms 787/130** – (1890. jun. 27.)

„Van általam fölfedezett két költő nő is: Dóczi Terézia (régén meghalhatott), aki 1813-ban [...] Horváth Ádámmal versben írt levelezésben állt. [...]

Tuboly Rozáliának (1813. év körül élt...) szintén van egy a „három grátziák”-at tárgyazó verse nálam eredetiben, fél írott ív.

Adjon kérem tanácsot, érdemes lesz-e velők vesződni? Kutassak-e utánok, illetőleg fölvehetem-e őket a „Magyar írók”-ba? Verseik roppant pongyolák; ezekből következtetve nem hiszem, hogy valaha egyik nyomtatott volna ki verselményeiből valamit”

[Dóczi Terézia bekerült a „Magyar írók ...”-ba.]

MTAK Kézirattár: **Ms 787/131** – (1890. jul. 5.)

„...Hanem ismét van egy álszerű emberem, és ez Bogdán Lajos, kir. aljárásbíró Zala-Egerszegen. Igen tehetséges zeneíró, egy műve van nálam („Kincsem pokla”) mely már az 5-ik darabja nyomtatásban. Méltóztassék fölkeríteni életrajza beküldésére, mert én nem bírok vele.”

MTAK Kézirattár: **Ms 787/132** – (jan. 11. 92.)

[adatok írókról]

MTAK Kézirattár: **Ms 787/133** – (Andráshida, 1892. szept. 1.)

„Mélyen tisztelt Uram!

Bocsásson meg szépen kérem, de nekem nem hozza be a zalai írók életrajza összegyűjtésével vesződni.

Maradtam kíváló tisztelettel

*alázatos szolgája:
Novák Mihály*

*Andráshida, 1892. szept. 1.”
(u.p. Zala- Egerszeg)*

MTAK Kézirattár: **Ms 787/134** – (1894. ápr. 14.)

[Jelentős kimaradt íróról, Gál Imre (szül 1596. Alsó – Lendva) informál: Életrajzi adatai vannak róla.]

Szemelvények Beöthy Zsigmond leveleiből

MTAK Kézirattár: **Ms 772/1** (1859. ápr. 15.) 79/859 [Beöthy is számozta a leveleit]
„Laci munkáit csak május elején kaphatod meg, de akkor bizonyosan.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/2** (máj. 16. 1859.)

[A pénzük miatt aggódó levél. => A váltóból kivenni a tőkét, mert az nem biztonságos.]

MTAK Kézirattár: **Ms 772/13** (sept. 3. 1862.)

[Befolyását ajánlja fel és arra is biztatja Szinnyeit, hogy fejezze be jogi tanulmányait magánvizsgálával.]

MTAK Kézirattár: **Ms 772/16** (jul. 8. 1863.)

„A család itt levő tagjai közt nincs többé atyafiság. Úgy vagyunk, mint a bomlott kéve, melynek száalai nincsenek együtt többé. [...] keserű fájdalommal resteljük azon szakadást, mely köztünk, két rokon család között történt.” [Kalicza és Beöthy család, Szinnyei két nővérének családjá]

[...] kedves nődet a jó Clemmit [...]”

a gondviselésbe helyezem bizalmamat, s békével és nyugodtan várom tőle a segédelmet, mely sokféle viszonyaim s nehéz napjaim között eddig sem hagyott el. Ez a nyugalom vallásom gyümölcse, mely az úrnak szintén megbecsülhetlen ajándoka s jótévő adománya.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/19** (jan. 7. 1865.)

„A sok gyász és keserűség után, mely engem egyre másra oly érzékenyen sujtott s különösen feledhetlen emlékü Károly öcsém kora halálával lekileg megsibbasztott, időt kelle várnom, melyben a zaklatott kebel fájdalma némileg megpuhíjen, s kedvezőbb változás befolyása alatt a kedély nyugodtabb kifejezésével írassak annak, kit úgy mint rokont és barátot mindig benső őszinteséggel szerettem, s neje és családjával együtt a szeretet oldhatlan köteléke által van szívemhez csatolva.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/26** (ápril 21. 1867.)

„... a gróf ajánlatodra még csak tegnap határozott. [...] a fizetést nagyon sokalta [...] mindössze 6 vagy 700 ftot ígérne. [...] a közhivatali állást mostani állásodnál biztosabbnak tartom. Ez azonban nem tanács, csak egy szerető rokon s igaz barát óhajtása, ki teljes rokonszenvével csügg rajtad és családodon.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/28** (márt. 19. 1868.)

„A drágaság iszonyú nagy, szállásbérünk pedig felemelkedett. Elég aggodalom mindenfelé. [...] Hát a Szinnyey-névért mikor folyamodol? Ezt már csakugyan szeretném, ha megtennéd.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/29** (máj. 18. 1868.)

„Örülök kedves gyermekeid jó magaviseletén és haladásán. Kívánom, hogy testi és szellemi fejlődésök időről időre fokozzák atyai örömedet, mi úgy is mindenünk. [...] Zoltán [...] mint jogász [...] kedélyesen mulatott [...] azon fiatal szép leánykák, kik a májusi ünnep gyermektegy virágai voltak.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/30** (jun. 28. 1868.)

„... csak röviden tudósítalak, hogy Szilágyi ő szolgától kezdve végig jártam az illető urakat, s az engedély [...] megadatott, [...] Igazán szívből gratulálunk mindnyáján az általam egykor szerencsésen ajánlott, általad pedig helyes izléssel elfogadott magyaros zamatú új nevednek. 20 év múlva senki sem mondja, hogy nagy apád is nem Szinnyei volt, annyira nincs e néven a fordítás színe vagy jellege.”

MTAK Kézirattár: **Ms 772/31** (jul. 19. 1868.)

„Szép magyar neved van, legyen az szebbé társadalmi és hazafiúi erényeid s azon tettek által, melyeket reményteljes négy fiad a haza és emberiség ügyében fognak egykor véghez vinni, s melyeknek magvát te és a jó édes anya gond és áldozatteljes nevelés által hintitek azok kedélyébe.”

II. Szemelvények idősb Szinnyei József kéziratos hagyatékából naplójegyzetei nyomán

Idősb Szinnyei József egyetemi könyvtári tevékenysége

„[Nagy Miklós] Horváth Árpád előtt [...] említett, hogy figyelmökbe ajánlna; egykor mégis elérem vágyam netovábbját egy nagy nyilvános könyvtárhoz jutni mint hivatalnok, talán sikerülni fog egyszer, ha majd vagy jobb módhoz jutok, vagy szállást kapva / adva oly helyzetbe jutok, hogy kevesebb fizetés mellett is elfogadhatom s nem fogunk azért nélkülözni.”³

„Ma már a Pesti Naplóban is benne van a liquidationk tehát Beöthy olvasta, sokáig nem titkolhatom már, csak addig legalább valami bizonyost tudhatnék jövőm felől.”⁴

„... holnapi közgyűlés határoz meddig marad ki ki s ekkor komolyan mozoghatok én is addig a Muzeum felé se tekinthetek, mert nem tudom, mikor szabadulok.”⁵

„... én ismét szokott politikámat követtem a jó sorsra bíztam jövőmet s engesztelékenységet mutattam, legtöbbre megy evvel az ember, én úgy se bírok szak-képzettséggel, rám nem szorúlnak. [...] Történeti társulat havi ülésébe mentem, de itt 6 or megszöktem egy unalmas felolvasás elől ...”⁶

„... Linihez akartam menni [...] de nem mentem [...] majd holnap s azután nem is örö-mest megyek most valakihez a részvét, kérdezősködés megöl, mikor úgy sem segíthet-nek rajtam...”⁷

„jött Zoltán [...] s értekeztünk jövőm felől, lenne hely az országos levéltárnál, Akadémia levéltárnokság 400 frt fizetéssel [...] Muzeumnál, mindenütt megkísértené befolyását, én ez utóbbi helyre szeretnék bejutni! – Megjött Zsiga sógor is, ez az Első magyar bizto-

---

³ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXII. id. Szinnyei József: Naplóm 1872. május 8. p. 75.

⁴ Uo. 1872. szeptember 29. p. 147.

⁵ Uo. 1872. szeptember 30. p. 148.

⁶ Uo. 1872. október 3. p. 149.

⁷ Uo. 1872. október 8. p. 152.

sítást említé Lévy [...] által bejuthatok, de én kinyilatkoztattam ellenszenvenemet a biztosítás iránt (ha expeditor nem lehetek, más nem nekem való, inkább napszámban dolgozom), a váltótörvényszéknél is lenne írni állás 700 frt fizetéssel; örökös gép legyenek!”⁸

„Beöthy is vigasztalt, hogy [...] csak jelöljek ki állást, utána fog járni, hogy elnyerjem!”⁹

„Tovább Horváth Mihály püspökhöz [...] Az országos levéltárra nézve kevés a kilátás [...] egyedül az egyetemi könyvtárra nézve adott némi újmutatást ha Márki meghal és Toldy leköszön! – sovány vigasz.”¹⁰

„¹/₂ 11 or elmentem Toldyhoz (Lipót utca 45) nem volt hon, az egyetemi könyvtárban találom, oda mentem ...”¹¹

„Szoba jött a könyvtárnoki állás is, Toldy örült ajánlatomra s így még concursust se fognak kihirdetni, hanem 42 évem kis gondolkodásra adott alkalmat, reményem azért van, mert pártfogóim igen hathatósak, hanem a helyiség olyan, mintha ólom bányákba mennék dolgozni még d. e. is légszesz lángok égne, azután a d. u. 7ig való foglalkozás, hanem az ünnepi feriek és a 2 havi szünidő sokat ér ¹/₆od része az évnek. – Azután biztos állás!”¹²

„... mentem az egyetemi könyvtárba hol Horváth Árpád azon örömdetes hírrel lepett meg, hogy Lányi beadta lemondását s így a hely megüresült folyamodhatom, Toldy is ott volt szívesen látott s ez is tudtomra adta, hogy a folyamodást adjam be s valakit felkérjek, hogy támogassa az ő ajánlatát, ne legyen maga egyedül, különben a referens Kerékgyártó tőlük lesz informálva; Kautzot említettem, s ő még Katalát (?) másik rectort, ezekhez elmegyek s így minden esély a részemen van, ha bár a hivatal maga félek, hogy igen terhes és egészség- szemrontó lesz, de legalább kedvem szerinti s a szünnapokat is élvezhetem már egyszer, pár év múlva pedig a nagy palotában uraskodhatunk majd!”¹³

„Franklt otthon találtam [...] hogy az egyetemi könyvtárhoz megyek azt igen helyesnek találta, majd csak javul ott is a tisztek sorsa, habár soha fő polczra nem fogok juthatni – mivel doctor nem vagyok sem universitas professora, még csak könyvtár őri állomásra se. [...] elmentem Beöthyékhez [...] most csak azt ajánlotta, hogy mondjam meg

---

⁸ Uo. 1872. október 12. p. 153.

⁹ Uo. 1872. október 17. p. 156.

¹⁰ Uo. 1872. október 20. p. 158.

¹¹ Uo. 1872. október 22. p. 159.

¹² Uo. 1872. október 28. p. 162.

¹³ Uo. 1872. november 13. p. 170.

Kautznak hogy ő sógorom, kell is már az ő protectiója ha másképp nem tudott rajtam előbb segíteni.”¹⁴

„... elmentem Horváth Árpádhoz, ki mondá, hogy Toldy megjegyezte folyamodásomra, kár volt kihagyni a Repertorium szerkesztését ...”¹⁵

„... Kerékgyártót kerestem föl lakásán, kinek mindkét ügyemet lelkére kötöttem; [...] A könyvtár tiszti állomásra nézve: hisz kegyed oda való, senki más, s hiszi hogy a fizetést és személyzetet is szaporítani fogják, mert mind tüdővészben halnak el Cséry [...] Márki [...] Nagy Iván ott szerezte baját, Horváth Árpád is halálsápadt; no de jó csillagzatom megóv engemet!”¹⁶

„... ¹/₂12 or elmentem az egyetemi könyvtárba s ott Toldyval találkozhattam, ki tudatta velem, hogy már legközelebb beterjeszti folyamodásomat, mert Mészáros miniszt. tanácsos, semmi nehézséget sem talált abban, hogy concursust nem hirdet s így semmi akadály sem lesz; [...] Kautz Gyulához [...] elmondván [...] kérésemet a könyvtárnokságra nézvén, csak figyelmeztessen őt a gyűlés napjára, hogy ott jelen lehessen. Együtt eljöttünk ő Iparbank gyűlésére, hol elnök én Pannonia Kávéh. [...] hanem már a győri Akadémiában is ily messze álltunk egymástól tehetségre, tekintélyre!”¹⁷

„... mentem az egyetemi könyvtárba, hol Toldyval akartam beszélni és Horváth lamentóit kellett hallgatnom, melyekkel csak kétségbe ejt jövőm végett ...”¹⁸

„... benéztem Horváth Árpádhoz, az azt tanácsolta menjek az egyetemi irodába és ott kérdezősködjem ügyem iránt, [...] azt a lehetőt állítá föl, hogy egyik segédjök csődöt kérhet, de akkor is részemen lenne a chance. Toldyt éppen ott találtam s mondta hogy most csütörtökön előveszik ügyemet a tanácsba, mert már csak tisztázni kell.”¹⁹

„Horváth Árpádhoz siettem, nem tudott semmit. [...] Kautz Gyulánál voltam s az értésemre adta, hogy a mai egyetemi tanácsülésben kineveztek egyhangúlag 700 frt fizetéssel könyvtár tisztnek, Kerékgyártó volt a referens s oly szépen tette fel az előterjesztést hogy ahhoz csak annyit mondott Kautz hogy oskolatársam voltál ismerlek, megbízható egyéniség vagy, az Akadémiánál is előfordult neved mint munkás egyén sat. Toldy is melegen ajánlott. Megköszöntem. Megvan tehát ...”²⁰

---

¹⁴ Uo. 1872. november 17. p. 172.

¹⁵ Uo. 1872. november 19. p. 173.

¹⁶ Uo. 1872. november 20. p. 173.

¹⁷ Uo. 1872. november 28. p. 177.

¹⁸ Uo. 1872. november 30. p. 178.

¹⁹ Uo. 1872. december 2. p. 179.

²⁰ Uo. 1872. december 5. p. 181.

„¹/₂ 11 ut. az egyetemi könyvtárba mentem, ott Kerékgyártónak megköszöntem a szíveségét, úgy Horváth Árpádnak is ki gratulált ... itt is küzdenem kell egy ellenséggel, egy fiatal ember ki praktizált akarta volna elnyerni az én hivatalomat de képessége sincsen erre annyi, mint nekem, most haragszik természetesen első sorban reám, mi kellemetlen [...], de legalább elértem, hogy ily nagy könyvtárhoz jutottam – régi vágyam volt mindig. Csak az ég adja, hogy szerencsésen üssön ki a dolog és megelégedett lehessenek állásommal. [...] Szabadelvűségemet se szabad fitogtatnom az Egyetemi Könyvtárnál.”²¹

„Ha az esküt letettem, merem csak kérdezni, van-e ahhoz a 700 fthoz egy kis szállás pénz ...”²²

„... elmentem Budára az országházba a Cultusministeriumhoz, éppen akkor érkezett fel folyamodásom s az előterjesztés 32503 sz al, Staudinger titkárral beszéltem és Mészáros osztálytanácsosnak bemutatam magamat, ez mondta, hogy pár nap alatt elvégzik, semmi akadály se lehet, még ifj. Szilágyi Sándor kezébe is jöhetett volna, hanem ebben rendkívüli szerencsém van, ha minden így menne, de a sors csak játszik velem csalogat csekélységekkel.”²³

„Horváth Árpádnak [...] hizelegtem [...], mert félek, hogy azon Máté nevű ellenségem kit praetereáltam²⁴, bajt fog nekem szerezni, legyenek legalább a főbbek jó embereim, ő úgy látszik az is.”²⁵

„... Márky Sándorhoz mentem [...] bemutatattam magamat nagybátyjánál Dr. Márky Józsefnél ki az Egyetemi Könyvtár egyik őre, kértem őt pártfogásáért, tetszett neki, ezen különben durva goromba embernek az udvariasság, finomság; ezzel hiszem hogy rögzös pályámon keresztül küzdöm magamat, habár ő is sok nehézséget tárt föl előttem, de azt is mondta, hogy ilyen emberre van szükségünk, ismerem már munkálataiból és bámultam szorgalmát! mondá nekem [...] elpanaszkodván saját küzdelmeit Toldyval; kezét nyújtva, ujjalag kértem kegyes pártfogását; öccsét is kértem, hogy jól emlékezzék meg rólam.”²⁶

„... elmentem [...] Egyetemi Könyvtárba, ott Kerékgyártó átadott a történetre nézve 12 alosztályt, ezt magyarázta meg, Romer a mint rátekintett, nem találta helyesnek, sok baba közt elvész a gyermek! Toldy mégis eljött, megköszönvén szíveségét a Repertóriumról egészen megfélekezett már, mondtam, hogy ez rám nézve életkérdés, nehogy a jövő évi budgetből kimaradjon, feljegyezte, de úgy hogy bizonyos vagyok benne hogy

---

²¹ Uo. 1872. december 7. p. 182.

²² Uo. 1872. december 8. p. 182.

²³ Uo. 1872. december 11. p. 184.

²⁴ Lat. jelentése: mellőz, el mellőz (kitúr)

²⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXII. id. Szinnyei József: Naplóm 1872. december 12. p. 184.

²⁶ Uo. 1872. december 14. p. 185.

elfelejti; Horvát lakásáról gondolkozott és tervezett, nekem lakpénzem sincs; lehangolt ezen közömbösség.”²⁷

„... mentem az egyetemi könyvtárba, hol éppen Toldy levelét studirozták, melyben rám nézve az volt írva, hogy miután egyik díjnak kimegy helyéből, foglaljam el helyemet még ma, azután hétfőn és pénteken; míg kissé szabadkoztam, hogy semmi gyakorlatom, de kinevezésem sincs kezemenél sat. megérkezett Toldy s úgy végeztek, hogy hétfőn a könyvtár zárva leend s engem Márki [...] bevezet (installál) megmutatja a beosztást hétfőn; pénteken pedig foglaljam el helyemet [...] fizetésem ha a kinevezésre következő hónapban jár csak se itt se a Nemzetinél nem kapok fizetést, de amúgy is veszítek vagy 40 ftot és mellékeseiket, hát még a setét tél, a járatlanság s ügyetlenség, kevés rendszer okozta zavar, mindez elcsüggesztett. Márki bevezetett a könyvtárba ott fölültesen megmutogatott mindent; a beosztásról adott jegyzéket leirandót s mentem haza.”²⁸

„... felmentem a várba s ott Staudinger titkárral beszéltem ki azt állítá hogy folyamodásom a Ministernél heverhet; szálláspénzről kérdeztem alázattal 120 ftot kérhetek és megkapom, – bármi csekélység Isten áldása, Toldy felterjesztése az egyetemi tanács elnöke aláírásával terjesszük föl [...] 3-4 nap alatt elküldik. A fizetésre nézve terjessze föl Toldy az eskütelési okmányt az alkalmaztatás napjával együtt.”²⁹

„... bementem a könyvtárba s Márki Dr. a nagy teremben ismét magyarázta mi hol van, beosztást elég rendszeres csak több személyzet lenne, hanem vagy 50-60000 könyvhöz egy; megkönnyebbülve éreztem magamat azon hírre, hogy a visszarakást a szolgálak eszközli, tehát végre a lealázó szolgálak teendőktől fel vagyok mentve; meg a nagyobb könyveket is az viszi ki! [...] csak legalább szellemileg érném el célomat és jobb társaságot nyernék kellemesben tölthessem időmet mint ott a sok zsidógyerek közt.”³⁰

„Valóban kétségbeesztő helyzetem a Nemzetitől való megválás, mellékjövedelmentől való megfosztás. Setét könyvtár helyiségben rossz szemem rontása, kis fizetés [...] tönkre jutásom bizonyos bekövetkezése mindez elősegíté sötét kedélyem.”³¹

„Végre megválok a Nemzetitől a kellemes pihenő foglalkozástól s leginkább a sok mellékjövedelmentől; [...] aggasztott [...] megirigylik, belémkötnék, lopással vádolnak vagy lekenyereztetéssel a szegény sat., bántott mindig. No ilyesmi nem fog bántani az egyetemi könyvtárnál de annál inkább a megélhetési nehézségek. – De ha Isten megsegít minden jóra fordul.”³²

---

²⁷ Uo. 1872. december 16. p. 186.

²⁸ Uo. 1872. december 21. p. 189.

²⁹ Uo. 1872. december 22. p. 189.

³⁰ Uo. 1872. december 23. p. 190.

³¹ Uo. 1872. december 24. p. 190.

³² Uo. 1872. december 25. p. 191.

„... elbucsúztam [...] szerettem volna futni innen hol oly sok jó és rossz napjaim voltak, ki tudja mit cserélek, anyagilag soha se lesz ily jó dolgom mint a Nemzetinél, miután 1871-ben jövedelmemet csaknem 3000 ftra felszámoltam! [...] Herman [...] kezét nyújtá, kétszer is, „legyen több szerencséje új pályáján mint a Nemzetinél volt” mondá „csak annyi volna” gondoltam magamban. Minden jót kívántam neki megköszönve a sok jót, miben részesített pártfogását „áldja meg az Isten!” mondom s elkeseredve távoztam ezen jó embertől! Bizonyítványt a lehető legjobbat fogja adni.”³³

„Isten segítségével! Ma kezdem meg új pályámat az Egyetem Könyvtáránál [...] ½ 9 or. mentem új hivatalomba a barátok épületébe, a szolga törölt még, ezután jött egy fürge kis ember ez kezét nyújtá s nyájasan mutogatott magyarázott egyetmást, jól esett ez s az is hogy elején az ő kezén levő könyveket kérték, mert a gyakori használatúak benn vannak s az ő keze alatt; jöttek a refectorium beliek /:nagyterem:/ [...] megtaláltam mindent, szép világos nap is volt 11 ut. kissé szünet áll be. [...] Így múlt el ezen félelmetes nehéz első nap, nagyobb volt a rettegés, mint az ok a rettegésre, hanem a fő aggodalom a megélhetési mód, több jövedelem mikor jó meg. Jó az Isten!”³⁴

„... ez a kényelem is lesz hogy a napilapokat átnézhetem de csak ott helyben. Ma nem volt annyi zaklatás, de kevésbé voltam szerencsés Döme a kis fürge ember segített tettel szóval tanácscsal. Délben megérkezett kinevezésem de Toldy nem volt ott [...] Horváth Árpád gratulált s jobban örült mint én, megköszöntem szíves pártfogását s kértem továbbra is azt s hogy neki köszönhetem egész szerencsém. Elmondta mily simán ment az én dolgom Szenessyéhez képest ki 4-5 évig díjnokoskodott 365 frt mellett, ügyes, szorgalmas ember volt, s nem tudták kivívni hogy tiszt-té tegyék, végre elnyerte kineveztetését egy hétre rá vért hányt [...] s félévre rá meghalt! [...]

Van elég pihenés közben, de nem lehetne feljegyezni mikor mennyi mert váratlanul gyakran háborgatják az embert...”³⁵

„Xantust látogattam meg [...] Innen az egyetemi irodába mentem Hatala rectorral beszélgettem az eskütétel végett, nyájasan fogadott s az esküt holnap déli 12 órára rendelte. [...] Toldyhoz mentem jelenteni kineveztetésem s az eskütétel kitűzését. Barátos öreg úr, ő megtenne mindent csak oly félénk tartózkodó és röst ne volna [...] megpenditettem a szálláspénzt, nincs ellene s majd ütni fogom a vasat. Mikor ismét megköszöntem szíves pártfogását „kérem mi örülünk, hogy megnyerhettük kegyedet!” mondá.”³⁶

---

³³ Uo. 1872. december 26. p. 191.

³⁴ Uo. 1872. december 27. p. 192.

³⁵ Uo. 1872. december 28. p. 192.

³⁶ Uo. 1872. december 29. p. 193.

„... mentem a könyvtárba, ott átfutottam a lapokat 9 ut. jöttek, könyveket osztottam ki, ma több bajom volt, sokat nem találtam vagy nehezen, de azért kerestem a létramászás és hideg daczára, olvasni úgy sem lehet ha 40-50 olvasó minduntalan zavarja az embert. 12 or. mentem az eskületételre az egyetem kis teremébe a pedellus ornatusban fogadott latinul, az eskü mintát elolvastam (latinul volt, Kautz volt ott az fogadott kezét nyújtva, jöttek a többi decanok is Hatala a rector leült, egyik felolvasta az esküt a pedellus a nagy sceptrumot tartotta én jobb három ujjamat rátéve utána mondtam s ezzel vége [...] resteltem hogy nálam nem volt egy tos a pedallus számára! [...]

¾ 2 or hivat. (könyvtárba) osztogattam könyveket az ör[eg] Márki nem igen vigasztalót beszélt az anyagi jólétre nézve ha ő az én hivatalomban 400 frttal 4-5 évig volt sat. Majd ütjük a vasat míg lehet. [...] Dömét elhíttam magamhoz [...] szeretem hogy ezzel jó barátságba jutottam.”³⁷

„1/2 11 or elmentem az egyetemi irodába kértem őket emlétsék meg belépésem működésem idejét Dec. 23-át a könyvtárban aláírtam eskümet latinul és Sakschal a másik szolgálával délig rakosgattuk a könyveket helyére, ezután adtam neki 1 ftot újévi ajándékkul alig akarta elvenni, még nem érdemelte meg, – úgy mond, ráerőszakoltam. Dobocsányit megnyertem azzal hogy dicsértem és szállása végett közbenjárásomat beszéltem el neki. [...] lapokat átnéztem, de kinevezésem nem jelent meg.”³⁸

„Horváth Árpádnál leadtam kártyámat! Hisz ez lesz mindenem! Bazonyival találk. ez igyelemeztetett, hogy Hermannak is küldjek. Igaz.”³⁹

„... a könyvtárba siettem [...] hirlap több van mint a Nemzetinél, csak hogy nem igen vihetem haza. Futkostam ki-be, bizony jól mondta Döme, hogy itt legfőlebb hirlapot lehet olvasni, mert háborgatják az embert minduntalan. 12 or. haza. 1/2 or. [...] siettem a könyvtárba és működtem 4ig.”⁴⁰

„Dobocsányi átadta Toldytól küldött csomagot (kinevezésem) de felsem bontom ma (pénteken). 12 or felé Toldy odajött, bemutatott Horváth Árpádnak és Dr. Márkynak s ajánlott barátságukba, kezöket nyújtották, „csak egészségemre vigyázzak, monda Toldy!”⁴¹

„Kinevezésemet felolvastam családomnak Hatala rector által aláírva! [...] 1/2 or könyvtárba, hirlapokat olvasgattam, rendeztem, kiosztottam [...] Beszélgettem öreg Márkival, Horváth Árpáddal, ki csodálkozott, hogy honvéd-főhadnagy voltam. „Isten éltesse!” kezét nyújtván. Szóval igyekszem mindenkivel egyetértésben élni és mindenki előtt meg-

---

³⁷ Uo. 1872. december 30. p. 193.

³⁸ Uo. 1872. december 31. p. 194.

³⁹ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. január 1. p. 1.

⁴⁰ Uo. 1873. január 2. p. 2.

⁴¹ Uo. 1873. január 3. p. 2.

kedveltetni magamat. Ez elvem mindenkor és jó kedvet, igyekezetet, szorgalmat pontosságot tüntetni föl hivataloskodásom alatt, bármily keserves állapot ez az enyém, ha komolyan elmélkedem.”⁴²

„Könyvtárba mentem, dolgoztam, helyreraktam könyveket és kikerestem, habár kevés ideig tartózkodom ott egy huzamban, de a márvány talaj hidegsége áthat még a dupla csizma talpon is s fejem ismét megfájdult keveset, azután a bosszankodás, hogy Kerékgyártónak nem tudtam előadni azt mit kért, kellemetlenül hat rám; mindennek van árnyoldala s jól mondá György Aladár kivel haza mentem, majd csak fölmentenek nem sok idő múlva a könyvkiosztás- s a deákok szekatúrái alól engemet s azután kellemes foglalkozás lesz! Meggondolom azt ha már egyszer Márki helyén lehetek! [...] 3-ig mozgottam ezután Márkival beszélgettem, hizelegvén neki a hol lehet.”⁴³

„¹/₂ ut. Könyvtárba ott olvasgattam a lapokat; ez is nagy jótétemény van vagy 40-50 magyarországi lap s ezt igen kényelmesen olvasgathatom ott sőt haza is vihetem módjával, ez igen előnyös! Toldyt megkértem a holnapi tanácsülésben terjessze elő 120 frt szálláspénzemet ha szépszerével megajánlanák, bizony jól esnék; szívesen feljegyezte „ez méltányos” mondá s megígérte hogy előterjeszti, csak megszavaznák már azért is hogy elismernék ez által, mikép szállás dukál s a palotában fognak bizonyosan szállást adni. ¹/₄ or beszélgettem ilyenkor már nem igen jönnek olvasók [...] szabadidőm van tehát elég, csak a jövedelem ne lenne oly csekély!”⁴⁴

„¹/₂9 or hivat. s ott a hirlapokat átnéztem könyveket adtam ki, jártam keltem, de már nem maradtam oly sokáig [...] 11 or mikor már nem jönnek oly sűrűen Renan Vies des Aporttes I-XVI olv. Délben a Magyar Ujság szerkesztőségébe mentem lapokért [...] ¹/₂2 or út. mentem a könyvtárba a lapokat nézegettem [...] csaknem mind pesti de búvárkodhatom eleget bennök s ez igen kedvemre van. Nem zaklattak sokan 3ut Renan Les Aportres XVI-XL. olv.”⁴⁵

„... most kevesebbet tartózkodom a könyvtárba (nagy terem) de nulla dies sine linea mindig rakok el néhány könyvet, úgy is kevés dolgom van. Kerékgyártó Árpádot megkértem előfordult-e az én szálláskérésem tegnap; igen 120 ftot megszavazták a praefectus úr is mondta most nyertünk egy igazán arra való embert! [...] csak 2-3 évig legyek türelemmel, minden másképp lesz!”⁴⁶

„¹/₂9 or könyvtárba, ott tettem vettem, de fel alá jártam is közben, mert nem háborgatnak szünet nélkül, van egy kis pihenésem is, csak hogy kevés ideig, azért semmi okosat sem kezdek. [...] egész héten gáz égett az olvasó teremben. Csak hogy bajom nem

---

⁴² Uo. 1873. január 4. p. 3.

⁴³ Uo. 1873. január 7. p. 4.

⁴⁴ Uo. 1873. január 8. p. 5.

⁴⁵ Uo. 1873. január 9. p. 5.

⁴⁶ Uo. 1873. január 10. p. 6.

történt a melegségben. Délben voltam az irodában, sürgetnem kell fizetésem utalványoztatását, szálláspénzem végett hétfőn vagy kedden fölterjesztik a végzést ...”⁴⁷

„¹/₂10 után mentem [...] adóhivatalba, fizetésem nincs utalványozva, öl a várba a Cultusministeriumhoz Staudinger csak mustra végett tartóztatta vissza, [...] megkértem a szálláspénzem végett is „kiszorítja akárhonnán is úgymond.”⁴⁸

„Toldynak megköszönvén mult szivességét, a Repertoriumot fölemlítvén mult szombatról a jegyzőkönyv nem volt készen Kerékgyártó hanyagsága miatt, elhalasztották jövő szombatra a budgetbe felvették az én általam kitett összeget (!?) [...] csak a pénz a jövedelem ne lenne oly csekély, dolgom, állásom igen kellemes elviselhető volna!”⁴⁹

„... könyvtárban lapokat hamarosan átnéztem; jöttek 9 or. működtem csak 11 után volt nagyobb szünet de azért kényem kedvem szerint discourálgathattam, tettem vettem. [...] ma kevesen voltak [...] olv. és beszélgettem, gyöngy élet lenne csak külön helyem volna a működésre, hanem majd beosztom ezt is magamnak úgy a hogy lehet!”⁵⁰

„Könyvtárba, s ott átnéztem a lapokat; könyveket kerestem s adtam ki, de sokat hiában kerestem [...] olv., beszélgettem.”⁵¹

„Könyvtárban ma sokan voltak, mert nagy köd volt.”⁵²

„Könyvtárban 3ig volt egy kis dolgom azután Les Apotres 149-170 olv. Kedélyes nyugodt élet, csak aztán ne kellene annyit küzdeni az anyagiakkal, ez nagy baj!”⁵³

„Könyvtárba a lapokat átnéztem; 9 or. könyveket osztottam ki és raktam el, Kerékgyártónak segitettem búvárkodásában, de bezzeg ő nem segített az én Repertorium ügyemben! [...] nem volt sok dolgom, de azért nem olvasgattam, hanem fel alá jártam, Márkival beszélgettem, a könyvekbe belenéztem, majd a nagy könyvtárban helyreraktam néhány könyvet, így telt az idő.”⁵⁴

„E. u. [...] könyvtárba, kutattam s eredménnyel lapok után; kiosztottam. [...] Könyvtárban lecsúsztam a létráról s egyik lábam vastag húsát a székkarjában megütöttem, még ez szerencsésen esett, annyi kockáztatott mászkálás és kapaszkodás után!”⁵⁵

---

⁴⁷ Uo. 1873. január 11. p. 6.

⁴⁸ Uo. 1873. január 12. p. 7.

⁴⁹ Uo. 1873. január 13. p. 7.

⁵⁰ Uo. 1873. január 14. p. 8.

⁵¹ Uo. 1873. január 15. p. 8.

⁵² Uo. 1873. január 16. p. 9.

⁵³ Uo. 1873. január 17. p. 9.

⁵⁴ Uo. 1873. január 18. p. 10.

⁵⁵ Uo. 1873. január 20. p. 11.

„Könyvtárba korán érkeztem körül néztem míg jöttek osztogattam, raktam helyre és kerestem hiába és eredménynyel ez rendes foglalkozásom, közben föl alá járok v. Márkival beszéllek kit Doctor úrnak czimezek, erre ő büszke [...] kegyébe jutottam.”⁵⁶

„Könyvtárba hol megszorítottak mert Máté megbetegedett, nem jött el, tehát nekem kellett 70 embert kiszolgálnom, annyian voltak az olvasók délel. még Toldy is kerestett néhány könyvet, megizzadtam, még hozzá a nehéz nagy csizmában. [...] Könyvtárban d. u. is magam voltam de már nem olt oly nagy zaklatás sótt $\frac{1}{2}$ or rakhattam is helyre a könyveket a nagy teremben és Dr. Márkival beszélgettem, olvastam tárczaczikket ...”⁵⁷

„... könnyítendő dolgomat, mégis betűsorba raktam itt ott a könyveket. [...] kissé olvastam azután megkezdődött a harcz [...] $\frac{1}{2}$ or szüneteltem Horváth dicsekedett hogy ő semmit se tesz de műveli magát az az olvasgat, így én is szeretném magamat művelni, de mikor lesz az!”⁵⁸

„mentem a könyvtárba lapokat átnéztem, azután heczczeltek ma igen, mert sok oly munkát kértek a mi nem volt meg vagy köttetni van, hiában kerestem már a rendetlenségen jó formán keresztül hatoltam és megtalálok mindent a mi itthon van. [...] osztogattam könyveket egész rendben és jól ment [...] olv. és Kerékgyártó beszélt el havi összejövetelüket a Hungariában...”⁵⁹

„... majd $\frac{1}{2}$ 1ig kerestem Horváth Árpád számára egy könyvet hiában. [...] a ministeri kinevezésem decz. 23-án kelt ...”

„Könyveket osztogattam, sok hajszolás kevés pihenés, hanem azért még ezt is megbírnám csak a fizetés lenne egy kissé jobb és több. Délben Toldy figyelmeztetett, hogy kapok egy kis írni valót haza, könyvczimek egy évi számadásához, most már megszorították őt, siet vele. [...] kerestem könyvet; osztogattam Toldyra várakoztam 5ig Horváth Árpád Márkival beszélgetve [...] végre Toldy oda adta a másolni valót 5 ív törten ugyan de nagyok az ívek s az ő tetű írásával van írva. Hazasiettem bosszúsan, mert már holnap szeretné készen. [...] csak volna egy kis haszna ezen vesződésemnek de az öreg Toldy oly udvarias finom ember s annyira nagyrabecsül hogy meg nem sértene 5-10 tért a világért sem, de pedig ez volna csak értelme rendkívüli szorgalmamnak!”⁶⁰

„Könyvtárban kevés időm volt a pihenésre és hirlapolvasásra azért ezt is tettem, csak az bosszant hogy én meg a szegény Jaks szolga dolgozik többi sétál valahol vagy pisz-mog nézi más nyomoruságát, sőt későn jó korán megy mint Horvát, vagy hetekig el sem

---

⁵⁶ Uo. 1873. január 21. p. 11.

⁵⁷ Uo. 1873. január 22. p. 12.

⁵⁸ Uo. 1873. január 23. p. 12.

⁵⁹ Uo. 1873. január 24. p. 13.

⁶⁰ Uo. 1873. január 28. p. 15.

jő mint Toldy, vagy papirost hajtogat más számára mint a könyvkötő, vagy nezi a könyvek czimeit mint Dr. Márki, Máté szegény beteg az eleget dolgozik ha egészséges tehát most én szívesen fáradok helyette. Toldy megdicsérte munkámat és sajnálkozott is fölöttem „Szegény Szinnyei” mondván de azért a többi is odaadta [...] hazamenvén ebédeltam [...] Ezután írtam $\frac{3}{4}$ 2ig. Könyvtárba heczczeltek $\frac{1}{2}$ 4ut. Keveset pihenván 4 ut haza [...] folytattam az írást még kezem meg nem fájdult ...”⁶¹

„... könyvtárba lapokat átnéztem; könyveket osztogattam, az is szerencse hogy nagy hideg most nincs, majd jövő télen mást gondolnak talán ki. 4 út Toldynak még írtam be két könyvet a jegyzékhez azután szépen megköszönte.”⁶²

„... különösen bosszantott ismét az hogy elismerés helyett, haragos pofákat nyertem, mert nem hiszik azt, mily rendetlenséget csináltak elődim [...] azt gondolják az ember tudatlan vagy nem akar keresni; itt tehát az a baj, hogy a legnagyobb szorgalom is félreismertetik, nem csodálom tehát ha kiki úgy könnyít magán a mint lehet. Délben meg Toldy akart befogni de nem lévén készen, siettem haza majd este írom otthon. [...] ismét Toldy heczczelt levelet írt küldjem azonnal hozzá, ha elvégeztem, azután fia jött, még ma be kell neki adnia „mért nem mondta ezt előbb, hozzáfogtam és 5ig elvégeztem, magamnak is tettem apró jegyzeteket. Hazasiettem itt meg nőm állt nekem mért várokoztattam őket ...”⁶³

„Könyvtárba mentem vittem Kosztolányinak (könyvtárczédulákat írja) és Dr. Márkinak adtam egy kis iskátulyában aczéltollat és arany kis tollakat, megnyertem őket már is, lekenyereztem Márkit hizelgéssel, dicséretekkel már előbb, elvem mindig az volt hogy legközelebb való környezetemmel jó barátságban lenni, a főlebbvalókat nyájasságom és szolgálatkészségem által megnyerni. Többnyire sikerült! [...] Toldy ismét adott pót-lék-írást de ezt már ott s 4ig írtam le. Horvat-tól megkérdeztem micsoda hibákat talált a Prefectus úr a nagy jegyzékben „Az orthographiában igen gyenge ön, a görög szavakat p. o. rosszul írja le, éppen így volt Nagy Iván (ez vesszőparipája őt becsmérlni, pedig minden rossz orthographiája daczára is százszor többet tett a közjóra mint Horváth Árpád s a könyvtár is csak nyerne vele, ha ő lenne a Prefektus s nem horvát ki most se dolgozik semmit, akkor pedig éppen meg se jelenne csak ritkán mint előde.”⁶⁴

„Horvát ismét a Repertoriumot kérdezte; mintha szíven feküdnék az ügyem, talán hogy ő nyugodtan pihenessen babérain (!?).”⁶⁵

„Könyvtárba ott a lapokat átnéztem. Könyveket osztogattam, azután hozzáfogtam a hirlapi adatok kutatásához még pedig a Magyar Hirmondóval 1780. kezdtem czédulákra

---

⁶¹ Uo. 1873. január 29. p. 15.

⁶² Uo. 1873. január 30. p. 16.

⁶³ Uo. 1873. február 1. p. 17.

⁶⁴ Uo. 1873. február 3. p. 18.

⁶⁵ Uo. 1873. február 4. p. 18.

irva, legalább üres időmet okosan betöltöm, habár közben gyakran háborgattak. [...] olvasgattam, könyvet osztogattam és jegyezgettem de itt nem lehet oly pontosan meghatározni mennyit dolgozik az ember magának s mennyit hivatalának, mennyit beszélget el idejéből – mert minduntalan háborgatnak, azután ismét semmi dolgom kis ideig. Azért jegyezgettem most is.”⁶⁶

„Könyvtárba, [...] gyöngyölet volna ez csak a jövedelem lenne több [...]!”⁶⁷

„... ma igen el voltam foglalva s nem búvárkodhattam. Egy ijesztő hír, mely alapos mert Toldy említé, jött fülünkbe, hogy a hivatalos 6 órát (esti órákat) visszaakarják állítani, Márki leginkább remonstrált ellene s én is secundáltam, hogy az sok ily egészségtelen helyiségben sat, folyamodunk hogy engedjék az 5 órát meghagyni de d. u. 3-5ig, kevés remény, legalább jobb fizetés lenne.”⁶⁸

„... gyűlés már csütörtökön lesz és sorsunk eldől 3-5ig vagy 4-7ig lesznek a hivatalos órák ...”⁶⁹

„Horváth Á. úgy látszik igen szívére vette ügyünket mert mindenféle tanácsokat ad, még pedig csaknem tolakodólag és untatva, ő neki különben mindegy, így se, - úgy se tartja meg az órákat. Délben fölkerestük a rectort [Hatala] [...] megelőzőleg helyeslé kérvényünket, már Toldy ott volt s informálta őt is, tehát használni fog az hogy Toldyt nem mellőzzük! [...] ¹/₂ ut könyvtárba Toldy éppen akkor távozott onnan, nyájasan monda felém fordulva, holnap minden el lesz intézve, a másik is (Repertórium?) hirl. olv. könyv. osztogattam s búvárkodtam. Ismét Horvát ismét a folyamodásunk; Kerékgyártó is biztatott bennünket ő is ott lesz.”⁷⁰

„Könyvtárban Kerékgyártó tudatá velünk az a határozat: míg a kiosztó személyzet meg nem kettőztetik az órák az eddigiek maradnak! Mégis volt haszna a elszólalásunknak.”⁷¹

„... most már vége annak az időnek hogy egy nap fogalmaztam, leírtam s el is küldtem, bármily hosszú levelet; mások a körülmények, többet háborgattatom, habár nem oly terhes, talán ha megszorítom a dolgot, meg ezután is.”⁷²

„... bosszankodtam, mert Toldy négy ívet adott írni hétfő reggelig! [...] Thaly Kálmán ott volt, ennek meg a Diariumokat említettem, majd kiugrott bőréből! Hanem egy komisz dolog is történt a fekete táblára kifüggesztettük azt hogy febr. 24. és 25-én a könyvtár zárva lesz, valaki ironnal utána írta: bölcsek mondása s egy másik utanna írta (szamarak

---

⁶⁶ Uo. 1873. február 10. p. 21.

⁶⁷ Uo. 1873. február 15. p. 24.

⁶⁸ Uo. 1873. február 17. p. 25.

⁶⁹ Uo. 1873. február 18. p. 25.

⁷⁰ Uo. 1873. február 19. p. 26.

⁷¹ Uo. 1873. február 20. p. 26.

⁷² Uo. 1873. február 21. p. 27.

orditása) ily komisz néppel van nekünk dolgunk, csakmár kissé távolabb eshetnék tőlük.”⁷³

„Toldy számára leírtam a számadáshoz való könyvek jegyzékét [...] az egyetemi irodában [...] meggyőződtem, hogy folyamodásunk föl sem megy a miniszteriumhoz, hanem marad mint eddig 2-4ig, a II. évfolyamon 3-5ig; mily ravaszok voltak főnökeink belekeverték az ügybe a miniszteriumot s az mit sem tud róla, Dr Márkihoz fölmentem, tudatván vele eljárásom eredményét s hogy holnap nem szükséges fölmenünk a várba.”⁷⁴

„Márki levélkével lepett meg, beszélt Horváth Árpáddal ki unszolta őt, menjünk fel a miniszteriumhoz. [...] Mentem Márkihoz s vele Budára a várba [...] útközben beszóltunk a könyvtárba is. [...] Mészáros osztály tanácsos eléggé megvigasztalt bennünket azzal, hogy ha építeni kezdenek, az egész ügyis rendkívüli órákra lesz szorítva (tehát addig marad a régi), Staudinger titkárnál szálláspénzem miatt voltam, a számvevő székhez utasított, de az idő rövid volt ...”⁷⁵

„Könyvtárba mentem, ott várt reám két ív Toldy ráírta „Tek. Szinnyei József úrnak farsangi mulatságul” tehát még tegnap kellett volna leírnom, én pedig midőn a kiosztás nagyján átestem, hozzáfogtam ott a könyvtárban írtam [...] s el is végeztem szerencsésen [...] A Hont néztem át és Trefort beszédjéből olvastam; ez ugyan megtisztelte könyvtárunkat lomtárnak czimezve és nevezve; ez azonban nem árt legalább nem kívánnak tőlünk csodákat s most megkímélnék később pedig megbecsülnek csak hogy az az idő oly messze van még mikor én oda beköltözhetem!”⁷⁶

„Könyvtárba mentem 1/29 or s hamarjában átnéztem az elmulasztott lapokat, azután osztogattam könyveket, ma éppen sokan jöttek mint tegnap is az ünnepek után vagy szünnap után rendesen jobban látogatott [...] Valóban kényelmes dolgom van most, szívesen nélkülözöm ezért a kávéházat, korcsmát, bővebb szivarozást, mást úgysem igen nélkülözöm. Nem zaklatnak a sok léhűtők, nem bosszantanak haszontalanságaikkal, dolgom sem oly terhes, de nem is lealázó unalmas, közben használhatom is időmet, vagy pihenhetek csendben, nyugodtan [...] mindig jobban ismerem a könyvtár hirlapgazdagságát ...”⁷⁷

„... mint rendesen Máté később jött, már csak helyette is szorgoskodtam, hogy azután annál háborítlanabbul dolgozhassam, osztogattam könyveket azután buvárokodtam a budai régi Mercuriusban. Beszélgettem, esti lapokat átnéztem s 4 or. haza.”⁷⁸

---

⁷³ Uo. 1873. február 22. p. 27.

⁷⁴ Uo. 1873. február 24. p. 28.

⁷⁵ Uo. 1873. február 25. p. 29.

⁷⁶ Uo. 1873. február 26. p. 29.

⁷⁷ Uo. 1873. február 27. p. 30.

⁷⁸ Uo. 1873. február 28. p. 30.

„Könyvtárban lapokat olvastam, azután könyveket adtam ki, búvárokodtam sat. Itt még legjobban megnyugszom, ha van is némi kellemetlenségem, könnyen elviselem, mert azok nem fontosak, nem aggasztók, mint a Nemzetinél, semmi rossz következménnyel se bírnak. Itt legalább nyugodtan tölthetem napjaimat.”⁷⁹

„... könyveket osztogattam ki, azután folytattam búvárokodásomat a Pressb. Ztgokban, ismét jártam, keltem, mozogtam nagy könyvtárba ki be, mint hivatalom hozza magával, szívesen teszem, mert egészséges és kellemes foglalkozás.”⁸⁰

„Mentem könyvtárba, ott lapokat átnéztem, könyveket osztogattam ki, azután búvárokodtam az Ungar. Nachrichtenben 1788-ból; [...] úgy repül az idő és pedig kellemesen, nem csoda, hogy mindenki észbe veszi miként sokkal jobban nézek most ki, mint azelőtt, mert az örökös hecczölés, sok járás kelés helyett most kényelmes, kedvem szerint való dologgal foglalkozom, habár némelykor kis kellemetlenség akad itt is mint ma kerestetett Horvát és Toldy egy művet mit nem találtunk. Ez bosszantó mert a hallgatag való szemrehányás minket is ér.”⁸¹

„Mentem a könyvtárba folytattam a Wurzbach búvárlását és kivonását egész idő alatt, mert ma kevesen háborgattak.”⁸²

„...¹/₂12 or hozta Skálniczky a tervet az egyetemi könyvtár épületekről, megmutogatta és magyarázta de oh fájdalom az igazgatón két örön és szolgán kívül másnak nem adatik lakás, nem lehet föláldozni a könyvtárt a lakásokért, – szép! mintha szivembe kést ütöttek volna; jóllehet Horváth Árp. fölszólalt érdekembe és Skálniczky kilátásba helyezte, hogy minden helyiséget úgysem használnak föl; ott nyerhetek aztán könnyen egy kis lakást; no majd nagy kínládással talán ez is sikerül, hanem mindenkor csak kinos törekvések után, ne legyek aztán pessimista?”⁸³

„... Könyvtárba, hol a lapokat átolvasván iszonyú sok dolgom volt mert a keresgélés mellett még egy ívet le is írtam, az az elvem hadd lássa mindenki hasznavehetőségemet és szolgálatkészségemet, a mit el is érek, majd lesz aztán szállás; Frankl pedig ki számára kerestem, megígérte hogy a Repertorium ügyét kezébe veszi ...”⁸⁴

„Toldy ismét írni valót adott és hozzá igen nagy haraggal és hanggal tett szemrehányást, hogy a 3 és 3. (ponttal) három és harmadik közt nem tettünk különbséget, neki egész este éjjel volt dolga vele Tuczczenhtalert szidta legjobban mert új ember; én pedig

---

⁷⁹ Uo. 1873. március 5. p. 33.

⁸⁰ Uo. 1873. március 8. p. 34.

⁸¹ Uo. 1873. március 10. p. 35.

⁸² Uo. 1873. március 11. p. 36.

⁸³ Uo. 1873. március 12. p. 36.

⁸⁴ Uo. 1873. március 14. p. 37.

resteltem a dolgot mert én tudtam a különbséget, bizonyosan csak elvétele tehettem hibát.”⁸⁵

„2 or elsiettem a könyvtárba [...] szerencsére kevesen jönnek már alig voltak d. e. 45-en d. u. 27-en.”⁸⁶

„... könyvtárban [...] ez az otthoni ülve s görnyedve foglalkozáshoz jó ellensúlyozásul szolgál sött testgyakorlatul is mert nem csak hogy nem ülök le soha, hanem létrákon mászkálok, járok, sietek, karjaimmal könyveket emelek, ki be helyezek, turkálók, nyújtok sat. [...] általában nyugodt dolgunk van mert kevesen járnak, osztottam, pihentem, búvárokodtam.”⁸⁷

„... a nagy könyvtárban rendeztem, tehát ma különösen szorgalmas voltam ...”⁸⁸

„... hársfa theát ittam s bekötöttem torkomat, mert félek igen ha Nagy Iván esete jut eszembe ki a nagyterem hidegsége által vesztette el hangját – még csak ez hiányzik a nyomorúsághoz.”⁸⁹

„... könyvtárba mentem ott [...] kezdtem búvárokodni a Tud. Gyűjteményben cikkemhez; de zavartak Kerékgyártó csodálatos ideájával az országgyűlési Napló és jegyzőkönyvek repertorizálását is szeretné, habár nagy részének indexe is van s talán az egészhez van Repertorium! – Ezt azonban elejtik mert már Horvát Árpád is túlságos kívánságnak tartja! [...] Könyvtárba alig akartak jönni [...] neki álltam a nagy rendetlenségben levő magyarkönyveket rendeztem, ezzel mulattam magamat ¼ 4ig.”⁹⁰

„A könyvtárban nem lett volna oly igen sok dolgom de nem nézhettem már tovább azt a rettenetes rendetlen magyar thékákat s miután a télen át bedugdostam az el nem rakott könyveket, most szoros betűrendbe rendeztem.”⁹¹

„Könyvtárba, hol a lapokat átnézvén, könyveket osztogattam, búvárokodtam a hirlapokban az az a Hazai Tudósítások 1808. évfolyamából jegyezgettem [...] Isten áldásából oly helyzetbe jutottam, hogy élvezhetem a szünnapokat, melyet van 19 éve nem élveztem még soha nem lévén 10 napig szabadságom ...”⁹²

„... siettem a könyvtárba – [...] elkezdődött a munka ismét, szerencsére nem volt sok dolog, mert így nyáron kevesen járnak [...] Ma könyvtárba csak ¾ 3 or mentem, mert az

---

⁸⁵ Uo. 1873. március 15. p. 38.

⁸⁶ Uo. 1873. március 22. p. 41.

⁸⁷ Uo. 1873. március 24. p. 42.

⁸⁸ Uo. 1873. március 26. p. 43.

⁸⁹ Uo. 1873. március 31. p. 46.

⁹⁰ Uo. 1873. április 3. p. 47.

⁹¹ Uo. 1873. április 4. p. 48.

⁹² Uo. 1873. április 5. p. 48.

órák változása d. e. 9-12 (mint eddig) d. u. 3-5ig, mátol kezdődik, e miatt ismét volt egy kis neheztelés Toldy zokon vette, hogy Márki iratta a kifüggesztett czédulát, jó hogy én elleneztem s ez fülébe jött, azért nekem hagyta meg az ő conceptusa szerint annak in duplo leírását s kifüggesztését; mégsem jó velök ujjat húzni. Könyveket raktam, rendeztem és kerestem folyóiratokat, alig volt egy két olvasó.”⁹³

„Könyvtárba, – ott [...] az Index Alterban búvárkodtam. [...] Toldy nyájas volt hozzám de szóval sem említé az ünnepi munkát annál kevésbé köszönte meg fáradságomat. [...] A könyvtárban Dr. Márki uram új munkát adott, habár nem igen terhes de resteltem azért, mert ő neki úgyszincs semmi dolga: az Intések kiírni naponként tizet (a jövedelmet megoszthatom majd Jaksch-sal úgy mondá ő, de azt már nem teszem ha akármit is rá lennék szorulva azokra a 10 kr.okra, tekintélyem kedvesebb nekem.”⁹⁴

„... mentem a könyvtárba, lapokat átnéztem, – azután délig csaknem szünet nélkül dolgoztam részint elrakás – részint kereséssel, habár kevés olvasó volt.”⁹⁵

„³/₄ 3 or. ut. mentem könyvtárba, rendeztem, raktam be és kerestem. Hanem amit nem hittem eddig, itt is bekövetkezett, kihozott az öreg Márki türelmemből s megbosszantott [...] amit elődeink 20-30 év alatt mellőztek vagy nem törődtek vele, azt én keressem ki azaz nézzem át mind [...] először helyöket kell kiírnom a kathalogusbul, azután minden egyes könyvért 2-300 könyvet átnézni egyenkint, s így ennek végét be nem látva, tönkretenni tudómet és ruhámat, kifakadtam, de most már Dobocsányi se hajtogasson, hanem keressen ő is vagy segítséget kérek Praefectus [Toldy] úrtól. „De nem kell, csak osszuk fel arányosan, magunk közt a munkát” mondá Dr. Márki, ő ki minden munkát a nyakamba akar tolni. Hazamenvén [...] Még mindig bosszankodtam magamban az ostoba vén öregem; már átlátom, nem jó az embernek túlságos lélekismeretesnek és szorgalmasnak lenni, mert kizsákmányolják ezen szép tehetséget mások renyheségük palástolására, no de majd segítünk a dolgon, – tudom nem köszönik meg!”⁹⁶

„Könyvtárba; igen el voltam foglalva ma mert Toldy korán jött és adott elég munkát az az 2 sűrű ívet s én ezt ott akartam elvégezni, tehát hozzá láttam írtam a mikor könyvért nem kellett kifutnom, ma pedig az esős hűvös idő miatt sokan voltak az olvasók. [...] Márki kissé megszelidül csak azt sajnálja rettenetesen, hogy míg ő 10 évig 450 fttal szolgált addig Lányinak egyszerre 700 ftot adtak (az az nekem is) [...] mért nem mozgott ő is.”⁹⁷

„¹/₂ 9 ut. könyvtárba mentem [...] dolgom is akadt, igen nehéz meghatározni mennyi időt pihenek, mert minduntalan megszakítják a ujon jöttek, hanem azért kényelmesen

---

⁹³ Uo. 1873. április 16. p. 54.

⁹⁴ Uo. 1873. április 17. p. 54.

⁹⁵ Uo. 1873. április 18. p. 55.

⁹⁶ Uo. 1873. április 23. p. 57.

⁹⁷ Uo. 1873. április 24. p. 58.

fel-alá, ki-be járok, szemem pihentetem, gondolatim szerte járhatnak, olykor lapokba pillanthatok és beszélgetek s azért könyvet is szolgállok.”⁹⁸

„... mentem a könyvtárba, hol inkább megpihentem mint dolgoztam mert privát foglalkozni nem igen lehet, s átallok is azt tenni most még, legalább hirlapokat kényelmesen átnézhetem s olvasgathatom is, közben közben kimegyek rendezni a nagykönyvtárban de hideg van ott is.”⁹⁹

„... mentem Nagy Ivánhoz [...] sokáig elbeszélgettünk egyről másról, könyveiről, Pest városa címeréről, Horváthról, Rómerről; jó ha az ember mindenkivel jól van, különösen ő velem, mert ki tudja nem lesz-e egykor directorom. Könyvtárban a lapokat átnéztem; beszélgettem; dolgoztam, de többet pihentem miután otthon kényelmesen dolgozhatom, ott kipihenem magamat s pihentetem szememet, oly jól esik kimenet a barátok kertjében lévő s éppen folyosónk ablaka előtt levő szép lombosított fát nézni. Megkaptam maj. Havi fizetésem 47 f 22 és 30 frt szálláspénzt, a sokott 11 frt 11 krt levonván.”¹⁰⁰

„Könyvtárba 9 felé, most már nem sietek, mert úgysem rohanják meg az embert annyira mint télen s újságolvasni is van elég idő.”¹⁰¹

„... hanem Horvát és Dobocsányi szolga (könyvkötő) fölött is tornyosulnak a felhők mert a könyvtár udvarára hordják már a szálfákat, ki kell hurczolkodniok [...] különösen megjárja majd Dobocsányi ezen haszontalan, dologtalan, elkényeztetett kapzsi ember, kinek szolga létére kényelmes lakása van, magának dolgozik egész nap ...”¹⁰²

„Rendes teendőm végezve, kutatva sat. beszélgetve, a barátok makacsságát bámulva, hogy az építkezés elé akadályokat akarnak gördíteni sat.”¹⁰³

„Könyvtárba, ott már láttam a mint hozzáfogtak a bontáshoz tehát mégis csak lesz valami az építkezésből is hála Istennek.”¹⁰⁴

„... könyvtárba, rakosgattam sat. de nem igen volt kedvem dolgozni, itt felhasználom időmet pihenésre otthon eleget dolgozom.”¹⁰⁵

---

⁹⁸ Uo. 1873. április 26. p. 59.

⁹⁹ Uo. 1873. április 30. p. 61.

¹⁰⁰ Uo. 1873. május 1. p. 61.

¹⁰¹ Uo. 1873. május 10. p. 66.

¹⁰² Uo. 1873. május 12. p. 67.

¹⁰³ Uo. 1873. május 14. p. 68.

¹⁰⁴ Uo. 1873. május 16. p. 69.

¹⁰⁵ Uo. 1873. május 19. p. 70.

„... a Muzeumba mentem [...] Barna elmondta könyvtárrendszerüket, az a fő, hogy mindent könnyen megtalálják, különösen ha minden rendbe lesz, de most is kimondhatatlan sok jó hasznát veszem.”¹⁰⁶

„... könyvet osztogattam s fel alá járkáltam, így pihenem ki a sok ülést s írás melletti görnyedezést, mégiscsak fenntartom egészségemet az óriási munka mellett is, ha a jó Isten megsegített. [...] E. u. könyvtárba, most már igen rosszul néz ki környezete, ássák, turják a földet, a folyosót telehordják eszközzel sat.”¹⁰⁷

„Dr Rómerrel találkozva, panaszkodott, hogy őt nem hítták meg a egyetemi könyvtár rendezése vagyis inkább tervkészítésénél, hiányos lesz, mert a párisi is hiányos sat! egyik nagyobb charlatán mint a másik, de így boldogul az ember, külsőségekre sokat ad a világ, ezt tartom én is és némileg követem, p. o. a jegyzékek írása s kiosztása, felragasztása sat által.”¹⁰⁸

„Könyvtárba s ott végeztem a Vas. Ujs. számára a közlést 225-228. és 13. megszűnt lapot ezt le tisztáztam, aonkívu nyugtám megírtam s átadtam [...] Eljött a praefektus is, ügyünket elintézte – úgy mondá – tehát lehet reménységünk a drágasági pótlékhoz! Így majd csak kerül valami az utazásra is talán [...] Végre a Praeectus (Toldy) elbucszott tőlünk, ismét megorrolt valamit hogy a hozzá vitt pár sor alá Kosztolányit is irattuk – szerencsés utat és jó egészséget kívántam neki, ámbár fél az Olasz klimától; bámulatos is, hogy 68 éve dacára ily nagy útra s 4 hétre Nápolyig merészel vállalkozni, de senki se tenné fel azt hogy oly idős.”¹⁰⁹

„9 el. Könyvtárba ott szokott módon eltelt az idő keveset cselekedve többet pihenve. [...] drágasági pótlékunkat [...] nekem 150 ft Márkinak 200 fttal egyhangúlag elfogadták, még pedig a végleges rendezésig évenként! Így 970 tra felvittük [...] a direct jövedelmet, a Repertorium pedig pótolná a többit, a nélkül, hogy roppant terhet kellene a mellemen viselnem! Isten segítségével!”¹¹⁰

„9 felé könyvtárba sétáltam [...] kipihentem magamat legalább, csak az kár, hogy egy pár korlátolt eszű emberre szorulok s azokkal kell mulatnom a hogy lehet.”¹¹¹

„Horvát Árpád elutaott mátkájáho vagy hova, mert főnöke sincs itthon, igazán vissza egy eljárás s csak most ismerem őt mily mihaszna ember s még ő akar igagató lenni, mentsen meg bennünket tőle a Isten ...”¹¹²

---

¹⁰⁶ Uo. 1873. május 20. p. 71.

¹⁰⁷ Uo. 1873. május 21. p. 71.

¹⁰⁸ Uo. 1873. május 26. p. 74.

¹⁰⁹ Uo. 1873. május 28. p. 75.

¹¹⁰ Uo. 1873. május 29. p. 75.

¹¹¹ Uo. 1873. május 30. p. 76.

¹¹² Uo. 1873. május 31. p. 76.

„Horvát Árpádra kimondván az ítéletet a minthogy úgy is van, legfőbb óhajomásom lenne hogy ő t: i: Nagy Iván nevezetnék ki praefectussá, akkor még talán Magyar bibliographiánk is megszületnék; mert rám gondolt, hogy egy bureaut szeretett volna e célból állítani s engem maga mellé venni!”¹¹³

„... a Muzeumból való fiatal ember ma lépett be először hivatalába (csak a délutáni órákban jó).”¹¹⁴

„³/₄ 9 or könyvtárba mentem s ott szakadatlanul igen el voltam foglalva, különös, hogy most midőn egy szobára vannak szorítkozva, a munkások aja, piszok por se riasztja őket vissza, hátha majd a nagy könyvtár föl lesz építve, mi lesz akkor, de az még messze van, bár mily sebesen dolgoznak, azért a lakás felől se ábrándozhatom addig, a tervet is megváltoztatták, a tiszt lakások a Reáltanoda utcára lesznek építve és pedig félelemben; csak a jó Isten ilyent is adjon nekünk de ingyen! Megnyugszunk s csak akkor lehetünk némileg boldogok. [...]

Kerékgyártónak tetszett, hogy az öreg mondta mikép én őt patrónusunknak nevetem s érette mindent megtenni ígérkeztem, sokat is tett ő már érettem! Áldja meg őt a Isten. Tudja ő is igen jól, mit tesz túrni és szenvedni.”¹¹⁵

„Nagy Iván volt nálunk [...] Horvátról helyes hírt mondott, már egy hét múlva kimerült [...] volna, különben soha nagyobb Jesuitát nem láttam, nem dolgozik semmit, de még csak a hivatalos órákat se tartja meg s a directorságra mint valami bizonyosra aspirál ...”¹¹⁶

„... Horvát csupa Jezuitismusával – s minden munka- és hivatalkerülése mellett is kedvelt ember, mert tud hizelegni; – én magam is inkább jót mondok valakiről vagy valakinek szemben, mint rosszat, mert tapasztaltam a világban azt, hogy csak így boldogul az ember! [...] Horvát számára lemásoltam az I. szállítmányom kimutatását is, hogy mindkettőt átnyújthassam, mert ez a tagja a bizottságnak, ki legközelebb van hozzám, legkevesebbet tud a Repertorium felől, de nem is tudakozódik felőle, hanem azért le kell kenyereznem. [...] Könyvtárba rendes foglalkozásomat tettem, azaz keveset s fel alá járkálást is megunván, leültem s a melegben majd elaludtam.”¹¹⁷

„... könyvtárba s ott lassankint eltöltöttem az időt vagyis inkább előltem, a semmittevésnek vagy gyér foglalkozásnak az a haszna mégis van hogy szememet, kezemet, elmémet megpihentetem ...”¹¹⁸

---

¹¹³ Uo. 1873. június 5. p. 79.

¹¹⁴ Uo. 1873. június 9. p. 81.

¹¹⁵ Uo. 1873. június 11. p. 82.

¹¹⁶ Uo. 1873. június 17. p. 85.

¹¹⁷ Uo. 1873. június 18. p. 85.

¹¹⁸ Uo. 1873. június 19. p. 86.

„Ma a könyvtárba Dr. Márki ismét szemrehányásokat tett Horvátnak, hogy nem dolgozik semmit, az pedig érvekkel akarta bebizonyítani, hogy ő ha valami munkáról könyvről ad felvilágosítást valakinek, többet ér mint a salabakter könyvek czédulázása, ő nem körmöl de adjanak tehetségéhez mért munkát s dolgozni fog, ezt bizonygatta Kelemen előtt is; ki eljött hozzánk jelenteni hogy folyamodásunk brilliansan áll (persze ha mindenütt oly erős támaszunk van). Most délután Horvát engem vallatott, mit akar az öreg ő vele; megnyugtattam őt azzal, hogy hóbertjai vannak, nézze át neki, csak valahogy fülébe ne menjen az, hogy én is eleget kápráltam.”¹¹⁹

„Az államnak ugyan szerzett Kerkapoly¹²⁰ vagyis inkább Pulszky¹²¹ pénzt, hanem én mily áldozatokkal leszek képes magam számára pénzt szerezni azt a jó Isten tudja.”¹²²

„Figyelmeztetett az ör. Márki, hogy ne segítsek Máténak, hisz [...] van künn elég munka! (az az hogy szeretné ha szolgai munkát végeznék!) [...] kimentem kutatni, keresni.”¹²³

„Dr. Márkival újra összevesztem, nyakamba akarta sózni az ő munkáját ismét [...] ha az a baja volt, hogy párszor cédulákat írok, nem teszem, hanem másképp lopom az időt, habár nem egészen úgy mint más (Horvát Árpád és Dr. Márki). [...] Bár mint restellem, ha valakivel össze kell vesznem, de Dr. Márkival ki nem kerülhetem, mert ő valóban türelmetlen s goromba ember, mint Nagy Iván mondta; hanem ha az ember szintén ellenkezik vele megszeli magát s magához tér. Ha mégis abban a szép palotában szállással kecsgetnének, talán én is több ragaszkodást mutatnék, de így mi okból, hogy elbázzák magokat!”¹²⁴

„Ma d. e. eljött a praefektusunk (Toldy) bizonyosan Márki hívatta s nála volt tovább félóránál, bepanaszolt; miként Horvát elmondá ő vádolt hogy Repertoriumot írok, a közönségre nem vigyázok sat. Délfelé hivat a praefectus s igen finoman meghagyja, hogy azon cédulák bevezetését vegyem át az öregtől (mivel nagy a restantia s ő nem győzi!!) én is mentem magamat, hogy nem a munkát kerülöm, hanem a Dr. úr önzését s elmondtam [...] durva modorát ...”¹²⁵

---

¹¹⁹ Uo. 1873. június 20. p. 86.

¹²⁰ Kerkapoly Károly (1824-1891) jogi dr., pénzügyminiszter (1870. máj. 21. – 1873. dec. 19.)

¹²¹ Pulszky Ferenc (1814-1897) joggyakornokként Pozsonyban megismerkedett a reformkor jeles képviselőivel (Deákkal, Kölcseyvel stb.) és barátságot kötött Eötvös Józseffal. 1839-től országgyűlési képviselő (Beöthy Zsigmond pedig jurátus éveit töltötte az 1839-40. évi országgyűlésen Posonyban), 1844-ben feleségül vette egy bécsi bankár lányát. Az első felelős kormányban előbb Kossuth mellett pénzügyi államtitkár, majd Esterházy Pál a király személye körüli miniszter mellett államtitkár Bécsben. A dualizmus kultúrpolitikájának is nevezik, 1869-től 1894-ig a Nemzeti Múzeum igazgatója.

¹²² MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. június 22. p. 87.

¹²³ Uo. 1873. június 24. p. 88.

¹²⁴ Uo. 1873. július 9. p. 96.

¹²⁵ Uo. 1873. július 10. p. 96.

„A könyvtárban rendeztem sat. már az öreg kezd beszélgetni is olykor, de a régi bizalomnak és hízelgésnek vége!”¹²⁶

„Az öreg kezd hizelegni az az minduntalan beszél hozzám sat. Kerékgyártó is biztat és nem haragszik.”¹²⁷

„a TeDeum 31-én lesz [...] Horvát beszélt a Rectorral a könyvtárt szerdán 5 orakor zárjuk be. [...] Toldy [...] azt akarja, hogy mindenki az ő szokásait tegye hiba nélkül [...] tanultam is egyet mást tőle.”¹²⁸

„5 or bucsút vettünk a könyvtártól, melyet azonban szórakozásból gyakran meg fogok látogatni a szünnapok alatt.”¹²⁹

„... felmentem a várba folyamodásunk végett [...] 3 nap alatt kezünkben lesz nem mint „drágasági pótlék”, hanem mint „segély” van utalványozva, mindegy, csak aztán ne kelene minden évben ily kínosan csikarni ki tőlük.”¹³⁰

„Dobocsányi a kezembe nyomta a százast, tehát oly rég idő óta ismét kaptam ily nagy bankót is izetésem elül és a Repertoriumon kívül.”¹³¹

„... mult szombaton Trefort vizsgálta meg a könyvtárt Márki kalauzolta, ez írt is a lapokba; ez legalább elrontotta a gázos tervüket!”¹³²

„Márkinak ismét nyájasarczot mutatok csakhogy ne legyen ellenségem, mert [...] árthat nekem ...”¹³³

„Könyvtárból jött az inas, hogy Pulszky Ágostnak [helyesen: Ferencnek] könyveket keressek ki d. u. eljő siettem oda, éppen jókor mert Toldy is ott volt, Dr. Márki is, kerestünk azután Toldy unszolására kihirdettük a könyvtár megnyitását de csak hétfőn kezdődik 9-12 és 3-5.”¹³⁴

„sietnem kellett a könyvtárba mert ma 9or nyílik meg és soknom kell a kellemetlen helyhez. Csak a közeli olvasó termet nyitotta meg Dobocsányi, másikat használni fogja, de úgyis kevesen fognak járni a gázt meggyújtották mind, mégis alig látni a rossz könyv-

---

¹²⁶ Uo. 1873. július 15. p. 99.

¹²⁷ Uo. 1873. július 17. p. 100.

¹²⁸ Uo. 1873. július 19. p. 101.

¹²⁹ Uo. 1873. július 23. p. 103.

¹³⁰ Uo. 1873. július 26. p. 104.

¹³¹ Uo. 1873. augusztus 9. p. 111.

¹³² Uo. 1873. augusztus 18. p. 116.

¹³³ Uo. 1873. október 7. p. 141.

¹³⁴ Uo. 1873. október 10. p. 142.

feliratokat, olvasni pedig szemrontás nélkül alig lehet, annál kevésbé írni [...] A bűdös-
séget nem is említtem mert kriptai dögleletes levegő, csak az öreg dr. Márkit figyelmeztet-
tetem és ijeszttem tőle, az rettenetesen is fél tőle, be be ment Toldyhoz de a d. előtti 3
órából egyet sehogyse akar elengedni; én mégis csak kijárhatok a nagy könyvtárba ott
világos is van, jobb is a levegő, hanem a szemnek árt a légszesz és napvilág váltakozása;
talán 6 hét múlva kapunk fönn egy olvasó sobát, azonban akkor meg a futkosással lesz
bajunk, ott is itt is lenni egyszerre! [...] A látogató nem igen sok – ez vigasztal.”¹³⁵

„Márki ismét a nyakamra tukmált az ő munkájából [...] bosszantott, hogy más kihúzza
magát a munkából s ők élvezik a könyvtár előnyeit, szállást, kik nem dolgoznak, már e
így szokott lenni a világban, azért türelem rózsát terem, meghajtom fejemet, mert kü-
lönben ismét bepanaszol Toldynál.”¹³⁶

„jött Toldy tetszett neki, hogy én elvégeztem az írást, Máté nem, hanem ennek is az lesz
az eredménye, hogy nekem adja majd a nagyobb részt írni, mert azt a fát szokták rázni
legjobban, a mely hullatja gyümölcsét.”¹³⁷

„... könyvet hoztam ki és raktam helyre szokás szerint egész kényelemmel, hogy el ne
unjam magamat se meg ne erőltessem erőmet, ha mégis szállást adnának természetben
és annyi fizetést, hogy gond nélkül élhetnék, de így! folytonos gond és aggodalom közt
folynak napjaim.”¹³⁸

„Toldy panaszkodott, hogy tegnap rosszul lett itt a könyvtárban először életében ...”¹³⁹

„Desperált jövőnek néz e a könyvtár elébe ha erélyesb igagatója nem lesz, a magyar
folyóiratok is mind kimaradoznak már! Sok a kötendő könyv ...”¹⁴⁰

„Könyvtárban [...] hallgattam Horvát és Toldy beszédjét a könyvtárról és új épületről
[...] Pulszky oda nyilatkozott, hogy nálunk semmit se lehet találni, persze szép ellentét
a Muzeuméhoz képest hol a mit kerestek mind előhozta a szolgál! Ezt Toldy is megpen-
dítette, hogy nálunk a tiszték teljesítik a szolgál szerepét, hanem az új könyvtárban na-
gyobb baj les a hogy a olvasóterem nem lesz elég nagy! erre nem gondoltak, de nekünk
kik fáradunk csak előnyös mert nem lesz annyi dolgunk, mintha 200-300nak készítettek
volna helyet.”¹⁴¹

---

¹³⁵ Uo. 1873. október 13. p. 144.

¹³⁶ Uo. 1873. október 14. p. 144.

¹³⁷ Uo. 1873. október 16. p. 145.

¹³⁸ Uo. 1873. október 17. p. 146.

¹³⁹ Uo. 1873. október 18. p. 146.

¹⁴⁰ Uo. 1873. október 20. p. 147.

¹⁴¹ Uo. 1873. október 24. p. 149.

„Toldy [...] nagy diplomata, miként Nagy Iván jól jellemzé őt.”¹⁴²

„A mai hivat. lapban nevezetes leirat van a minisztertől könyvtárunkat illetőleg, csakmár ne bajainkat de jólétünket szaporítanák, de kevés ehhez a kilátás!”¹⁴³

„Horváth utazni fog s mi fáradunk dolgozunk ő helyette is, otthon pedig krkban kell fukarkodnunk, no de azért nem cserélnék vele.”¹⁴⁴

„Könyvtárban szokott foglalatosság és Horvatnak az Országgy. nyomtatv. rendbeszedése, itt meg az bosszant, hogy mindenki rám tolja a munkáját, mert látják, hogy csak én tudok dolgozni!”¹⁴⁵

„Könyvtárba [...] volt dolgom elég, mert a nedves esős idő sokakat becsalt azaz nem maradnak sokáig [...] csak nekünk kell a gázos levegőt szagolnunk, jóllehet fölül az ablakot kinyitogatjuk. [...] a M. Államban a M.or.-i Szabadkőművesekről elolv. A cikket és megmutatván Horvát Árpádnak, midőn a szabadkőművesek védelmére keltem, kérdé tőlem „talán barátom is szabadkőműves?” „Dehogy! mondtam nem vagyok.” „Mert nem tudom elgondolni komoly ember hogy lehet az!”¹⁴⁶

„Könyvtárba, lapokat átnéztem és kissé megzaklattak, hanem azért nem lenne oly terhes munka ha fizetésért nem kellene aggódnom, az az eszemet azon kell mindig törni, honnan és mikép serezsem be a többlet kiadására szolgáló összeget.”¹⁴⁷

„találkoztam Nagy Ivánnal, beszélgettünk az utcán a könyvtárról és Horváth Árpádról, hogy valamikép fülébe ne jusson hogy én Nagy Ivánnal az ő esküdt ellenségével fraternizálok.”¹⁴⁸

„... ütjük a vasat, hogy a délelőtti órákat kettőre redukálják [...] Toldynak előadtuk szándékunkat, hogy a Miniszterhez fogunk folyamodni személyesen kérünk audientiát; de ő ezt nem helyeselte, hanem folyamodásunkat pártolólág és sürgetve fogja fölterjeszteni s így pár nap alatt eldől az ügy, – így már szép lesz, legalább végezhetek valamit ezen egy óra alatt is.”¹⁴⁹

„... a könyvtárba, hol az öreg elkészítette folyamodásunkat s én azt letisztáztam, azután Toldy folyamodását, melyben a Ministernek írja hogy be fogja adni utolsó munkáját

---

¹⁴² Uo. 1873. október 25. p. 150.

¹⁴³ Uo. 1873. október 26. p. 150.

¹⁴⁴ Uo. 1873. október 27. p. 151.

¹⁴⁵ Uo. 1873. október 28. p. 151.

¹⁴⁶ Uo. 1873. október 29. p. 152.

¹⁴⁷ Uo. 1873. október 30. p. 152.

¹⁴⁸ Uo. 1873. november 1. p. 153.

¹⁴⁹ Uo. 1873. november 6. p. 156.

számadását és tervrajzát aztán leteszi a miniszter kezébe hivatalát, – ha a számlák kifizettetnek az az a pénz mit kér utalványozva leend – tehát ez már nem tréfa! Megkezdődik nálunk is a mozgalom, – változás, melyből aligha jut nekem valami! – Folyamodásunkat átadtuk neki azt pártolni ígérte s ő is ír hozzá tehát azt megnyerjük, hogy 10-12 és 3-5ig leszünk elfoglalva! – [...] az öreg térítvényeit irtam be; hanem Horvát előtt és szemembe is megdicsért t. i. hosszasan beszéltünk a változásokról [...] Nagy Ivánról, kinek Nopcsa a barátja s így a királyné is fogja pártolni! Hanem ő a grandualis [!graduális] promotiót fogja ajánlani s akkor mehetnének csak előre ha ő lenne igazgató! – Csak jól üssön ki én szeretném őt mint jó emberemet, de többet reményelek Nagy Iván által elérhetni!¹⁵⁰

„... Toldynak fölajánlottam a térképet 18 ftért meg is írtam a számlát később Horvát visszaadta a számlát és mondta írjak 25 fto számlát, igen szép példány, megtettem de pénzt nem láttam még. [...] A miniszterrel beszélt Toldy, szívesen ráállott az egy órai elengedésbe de azért kell, hogy a rendes utat megtegye folyamodásunk, így veszünk ismét egy hónapot!”¹⁵¹

„... mentem Kautzhoz beszéltem vele ő ellene van minden óraváltozásnak, mert mindjárt a lapokba írnak, de mivel Toldy mondta, hogy egészségtelen, tehát felküldte, azért ha jó valami a lapba, ránk bízva feleljünk mi, a könyvtár rendezésre térvén át a beszéd, csak arra kértem, ne engedje a régi rendszer fennmaradását, – „semmi esetre sem, sött szakbizottságokat akar kineveztetni felügyeleti és beosztási rend végett”! Ezt Toldy nem helyesli; én megpendítvén tervemet „a könyvtárt azonnal használhatóvá tenni” helyeselte és kért adnám be írásba neki! Megigérttem.”¹⁵²

„Könyvtárba, referáltam missziómat Kautznál, kissé kiczifrázva, hogy lór tekintélyem emeljem s mutassam mily te-tu jóbarátok vagyunk mi Kautzal, azután kissé hizelegve: hogy feldicsértem az öreg irányát s Kautznak is tetszett a folyamat pedig szó sem igaz, az öreg Márki köszönte és hizott bele – ez jezuizmus, de az életpályán a hol az ember szoros társaságban él egymással, szükséges a maga megkedveltetés! [...] nem vagyok mostanában agyon hajszolva, agyon szekírozva, s a mit teszek szenvedélyből s jó kedvvel teszem, megse erőltetem magamat nagyon a munkában.”¹⁵³

„Horvát Árpáddal beszélgettem, megmondván neki, hogy Kautz felkért a könyvtárrendezés-tervrajzára, adjam be neki írásban, ezt fogom is tenni a nélkül hogy praeoccupálnám¹⁵⁴ főnökeim érdemeit és kötelességét. Ő aztán bizalmasan beléereszkedett a könyvtárügybe, engem nagyon sajnál, hogy Márki előtttem van, az nem mehet

---

¹⁵⁰ Uo. 1873. november 7. p. 156.

¹⁵¹ Uo. 1873. november 8. p. 157.

¹⁵² Uo. 1873. november 12. p. 159.

¹⁵³ Uo. 1873. november 13. p. 159.

¹⁵⁴ preokkupál jelentése: elfoglaltá tesz

előbbre bornírt-gyügesége miatt s én azért nem mozdulhatok, hanem a fizetés tetemesen nagyobb lesz. Én kinyilvánítottam hogy előmenetelre nem is számítottam, ismervén helyzetem, de fájdalom hogy ha szállást nem kapok vagy megfelelő összeget, a Repertorium írás is megszűnik én megbukom s akkor falura kell mennem egy jegyzőséget vállalni. [...] Ő aztán Toldy László és az öreg vágyait adta elő, az lenne a mi szerencsétlenségünk, mert a fiú könnyelmű, ő lenne 1-ső ör! Lecsüggesztett fővel mentem haza – különös hogy az én pályámon mindig oly sok az akadály, nehézség”¹⁵⁵

„... Horvát Árpáddal discouráltunk, ki a hétfői enqueten fogja proponálni a tisztviselők fizetését a Muzeumbeliekéhez szabályozni mikor azok az emelkedett díjban fognak részesülni. [...]

Memorandumomat kezdtem írni a könyvtár rendezésről, valóban nehéz eltalálnom a stílyt, melylyel rám ne haragítsam főnökeimet s ne vegyék ezen tervrajzomat tolakodásnak vagy ne aprehendáljanak azért, mert én többet tudok és értek a könyvtárrendezéshez. [...] Adná Isten, hogy az úgy is sokat hányatott lelkülem új gond- és aggodalomtól megmenekedjék.”¹⁵⁶

„¹/₂ 11 orakor mentem Dr. Márkihoz, ő már lejött, nem várhatott, ilyen a pontos ember, csakhogy más erénye nem igen van aztán unalmas lassúsággal felfelhatoltunk a várba s ott felkerestük a olyamodás számát s azzal Staudingert, ki holnap elintézi. [...] tervrajzomon tűnődtem, javígtattam, nőmmel beszéltem állásom nehézségeiről.”¹⁵⁷

„... a Toldy által kapott munkát a könyvlajstromokat raktam rendbe még pedig oly gyorsan, hogy Dr. Márki „szapora kezű”-nek keresztelt el [...] Horvát Árpád elmondta a mai gyűlés eredményét, kötésre 5000 tot kérnek, könyvbeszerzésre évenként 10-15000 tot, és lesz egy Director 3500 fizetéssel és lakással, két ör egyetemi rendes tanári fizetéssel 2500 f és lakás – két tiszt egyetemi rendkívüli fizetéssel 1500 f és 300 f szálláspénzzel, négy segéd gymnas. Tanári fizetéssel 1200 és megfelelő szálláspénzzel, ezzel megleghe-tünk elégedve, csak a krach bele ne üssön a Miniszteriumba vagy ne szállítsák le a fizetést. [...] Folytattam a könyvtárrendezési tervrajzomat ¹/₂ 11-ig.”¹⁵⁸

„Kezdtam könyvtári tervrajzomon is csiszolni, javígtatni, mert nem szeretném ha [...] kifogást találnának, talán ez lesz még további szerencsém alapköve.”¹⁵⁹

„... az öreg Márki ismét makacszkodott Horvát ellenében, pedig nem volt igaza, e aztán nekem négy szem közt elmondta: mily nagy szerencsétlenség a reám nézve, hogy Márki

---

¹⁵⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. november 14. p. 160.

¹⁵⁶ Uo. 1873. november 15. p. 160.

¹⁵⁷ Uo. 1873. november 16. p. 161.

¹⁵⁸ Uo. 1873. november 17. p. 161.

¹⁵⁹ Uo. 1873. november 22. p. 164.

előttem van, de ő ajánlani fog mégis az 1-ső őri állomásra, ha Nagy Iván Cseryt átugorhatta, mért ne tehetném én, de azért Óváryt is felhozta, mint Toldy pártfogoltját, úgyse táplállok semmi remény.”¹⁶⁰

„Jubileum végett ma sincs könyvtár; de jó hivatal! [...] elmentem Nagy Ivánhoz [...] ki-beszéltem magamat Horvát ellen, ő is, csak ne pletykáznék azután, hanem eddig se volt baj. [...]

olvastam az egyetemi könyvtár berendezéséről, légfűtésről, szívem fáj ha elgondolom, hogy ennyi küzdés után sem érhetek biztos révpártot, de mégis nem Isten működött itt is hogy véletlen és gyorsan célzt értem és az Egyetemi Könyvtárhoz jutottam.”¹⁶¹

„... Horváttal beszélgettem, mit mondott Nagy Iván, hogy az is hiszi, miszerint Horvát lesz az igazgató sat, közbe némi igazságot is mondtam a capite foetet piscis Toldyre czélozva de ő is érthetett belőle. [...] fejem is fáj a hivatalban a csukott ablakok mellett, annak örülök mégis hogy kibirom és oly jó gyomrom van.”¹⁶²

„... könyvtár rendezési tervrajzomat javíttgattam tovább.”¹⁶³

„... talán soha nem éreztem magamat egészségesebbnek – mert megelégedett vagyok – mint mostanában, az evés igen jól esik, reggel ha felkelék soha sem érzem a rossz szájízt mint máskor, jól alszom, vidám vagyok itthon és hivatalban, talán rám is virrad valaha.”¹⁶⁴

„³/₄ 3 ór. mentem könyvtárba, ott a nagy hidegben mert egy mamlasz másodszor fásrasztott (megmondtam hosszas keresés után a multkor, hogy az a könyv elveszett s ma ismét kerestem s eszembe jutott az) megpirongattam, pedig szeretvén a békességet nem bolygatom őket. Ismét írtam Progr. [gimnáziumi értesítők] könyvészetét, beszélgettünk hosszan a lopások megakadályozása végett behozandó rendszer felől, de most kár lenne már új szokásokat kezdeni.”¹⁶⁵

„Könyvtárban [...] jött [...] a ministeri leírat, melyben a könyvtár órák 10-12 és 3-5ig határozottak, azonnal fogalmaztam értesítvényt a lapokhoz és kiragasztandót, hogy a rosszakarató nyelvüket elnémítsuk!”¹⁶⁶

„könyvtárba, hol ma kezdődven az új órarend 10-12 és 3-5ig [...] Kedélyem elég jó ha rá gondolok azon múlt időkre midőn annyi zaklatások és bizonytalanságoknak voltam

---

¹⁶⁰ Uo. 1873. december 1. p. 168.

¹⁶¹ Uo. 1873. december 2. p. 169.

¹⁶² Uo. 1873. december 3. p. 169.

¹⁶³ Uo. 1873. december 5. p. 170.

¹⁶⁴ Uo. 1873. december 7. p. 171.

¹⁶⁵ Uo. 1873. december 11. p. 173.

¹⁶⁶ Uo. 1873. december 13. p. 174.

kitéve, testileg, lelkileg megkínóztak, úgy hogy az a jó jövedelem sem eshetett jól még családom is érezte!”¹⁶⁷

„Dr. Márki-től kértem 25 ftot utalványozott egyetemi 25 ftra csak e hó végéig, de biz ő nem volt hajlandó adni [...] kár volt kérnem. [...] Cláry sorsjegyre 25 ftot kaptam 1 óra levont 1 f 25 krt [...] 10-12 napi nyugalom megéri az 1 f 25 krt.”¹⁶⁸

„Horvát már ő felsége elé van terjesztve megerősítés végett! Jó lesz-e ez ránk nézve vagy rossz? Ő jó ember de nincs erélye és befolyása!”¹⁶⁹

„10 el. könyvtárba, [...] itt legjobban tudok feledni ez ír sebemre. [...] Horvát – hála Istennek – nem győz eléggé dicsérni, és ha nem is leszek első őr mint ő igéri, [...] legalább tudom, hogy megvan velem elégedve! [...]”

Az én fásult kedélyem nem nyújt semmi vigasztalót a jövőre, pénzforrásaim kiapadnak, szükségünket majd alig tudom fedezni [...] terhes az élet maga is, hátha még csapás csapásra éri az embert és megsibbasztja erőnket.”¹⁷⁰

„Horvát ismét biztatott s elmondta, hogy Toldynak is említetté az én 1^{so} őri kinev. ő nem talál engem arra alkalmasnak, nincs kellő képességem, felsőbb műveltségem, nyelvismereteim!” „Háládatlan vén Jezsuita!”¹⁷¹

„Könyvtár tervrajzomat másoltam. [...] Könyvtárba érke. legelőször a hivat. lapot néztem meg és abban Horvát kinevezése (Toldy lemondása) benn foglaltatott, azonnal küldtem Jaks által a lapot Horváthoz, még nem tudta, örült nagyon, talán ezen figyelmet is veszi valamibe! Később bejött az öreg úrral [...] ismét megígérte, hogy mi kik itt szenvedtünk inkább megérdemeljük az előmenetelt, mint egy idegen, ő a gradualis promotió mellett leend s kért bennünket gyámolítsuk nehéz föladatában! – Csakhogy én nem bízom szerencsében már. Elmult az idő, inkább pihenéssel, mint munkában s még ez a legjobb oldala a könyvtárnokságnak. [...] E. u. bevégeztem tervrajzom tisztázását s magamhoz vettem, hogy Horvátnak megmutassam, de ő el volt ma d. u. is foglalva a tört. társ. bizottságával. – [...] Tervrajzomat fölolv. Családomnak, nem igen érdeklődtek iránta. [...] Zord, setét, rideg telünk van mint kedélyem.”¹⁷²

„Könyvtárba s ott Horvát ismét későn jött, tehát Toldy jelenlétében nem adhattam át tervrajzomat, különben változásait nyilvánítá, kinyitatta a másik termet s mi együtt!?! fogjuk az innensőben rendezni a bekötendő sat könyveket; (tudom és értem mit gondol ő az „együtt” kifejezés alatt megkezd, megmutatja, hogy én azután magam végezzem

---

¹⁶⁷ Uo. 1873. december 15. p. 175.

¹⁶⁸ Uo. 1873. december 17. p. 176.

¹⁶⁹ Uo. 1873. december 29. p. 182.

¹⁷⁰ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIV. id. Szinnyi József: Naplóm 1874. január 10. p. 6.

¹⁷¹ Uo. 1874. január 12. p. 7.

¹⁷² Uo. 1874. január 13. p. 7.

ezt is, mint sok más, a mit jó fizetéssel, kényelemmel ellátott egyének vonakodnak vagy lusták megtenni! Ez már az én sorsom.¹⁷³

„Könyvtárba s ott Máté rossz színben, gyomorbajjal jelent meg, haza is ment, ez is baj, mire ugyan Horvát csak sóhajt egyet, aztán többet rá se hederített; hanem ha úgy történetesen én is beteg találnék lenni ilyenkor, aztán nem tudom mit csinálnának, mert a öreg Márki egy könyvet meg nem mozdítana helyéből! Már ez az én sorsom, túrni és dolgozni! Jaks járogatott ki (letettem arról, hogy izzadtan ki is futkossam, mint egykor tettem). Az öreg azért térítvényeit is behozta, beírtam a vén számárnak! [...] Horvátnak délben csak átadtam tervrajzomat, sietett, eltette, lebeszélte bennünket folyamódásunk beadásától, most éppen nincs helyén, midőn a kormány pár száz forinttal gondol kielégíteni bennünket és más, tol előnkbe, majd ha elveikről meggyőződést szerzünk, mondá. Nyomoromat említtem, szánt és kérdé nincs-e jóakaróm „inkább főbelövöm magam mintsem kolduljak” – mondom.”¹⁷⁴

„Könyvtárban Dr. Márki interpellált, hogy Horvát már tegnap d. u. beszélte, miszerint nekünk folyamódást kell írunk és audienciára menni a Ministerhez holnap, mert Óváry adott már be folyamódást, hatalmas pártfogói vannak, mint Szilágyi Sándor, Wenzel, Papp (a háttérben Toldy) az öreg megírta, én is fogalmaztam az enyémet [...] nekem kevés kedvem lévén a jogos igényeinkért való folyamódáshoz, de megtettem. [...] Horvát [...] elolvasván mindkettőnk folyamódását, az enyémmel úgy látszik megvolt elégedve s midőn Márki kiment újra ígérte, hogy ő azon lesz, miszerint engem nevezzenek ki első őrnek; – én pedig félek, hogy két szék közt a pad alá esem, mert szegény embernek a szerencséje is szegény!”¹⁷⁵

„Folyamódásunkat írtam tisztába [...] [Beöthy Zsolt] Olvasta folyamódásomat helyeselte, Ováryt schwindlernek tartja. [...] a miniszter fogadott [...]: átvette folyamódásunkat „positiv ígéreteket nem tehet, hanem azt előre is mondhatja hogy sorsunk javulni fog!” persze ha később Horvátnak mondá, hogy Óváryt Pulszky, Horváth Mihály is ajánlák; – nevetséges reménykedni, de Horvát most is biztat, – talán hogy kedvünk el ne vesszen! [...] Toldy [...] holnap 11 or. átadásra meghítt.”¹⁷⁶

„¹/₂ 11 or. a könyvtárba mentem, hol az urak már gyülekeztek a könyvtár átadás végett 8-an voltunk a min. biztossal Hatala elnökölt. Horvát igen sima volt, Toldy udvarias és az átadás (simbolice) véghezment, legalább fátyol feküdt a multakon; Hatala őt Mózeshez hasonlítja, ki nem mehetett be az ígért földjére (pedig de szeretett volna) irányunkban Márki és Szinnyei, udvariasak, szívélyesek voltak Toldynak kegyébe ajánlottam magamat [...] Toldyt a Muzeumig kísértem, menté magát, hogy előregedett, de látszik is

---

¹⁷³ U.o. 1874. január 14. p. 8.

¹⁷⁴ U.o. 1874. január 15. p. 8.

¹⁷⁵ U.o. 1874. január 16. p. 9.

¹⁷⁶ U.o. 1874. január 17. p. 9.

rajt, egyszerre oly igen összeesett! [...] nőmmel elmentünk [...] Beöthyékhez, hon voltak, Beöthy versét megdicsértem, örült neki [...] elpanaszlám ügyemet, Zoltán a lapjában fog ajánlani, Zsiga beszél Treforttal, talán constellatióim jobbra fordulnak.”¹⁷⁷

„Könyvtárba [...] később Koneknak is bemutatam magamat, örült s gratulált hogy még oly jól nézek ki, vigasztalt, hogy itt megvannak a források arra, hogy mellék keresetet szerezhessenek (ez az én üldöző daemonom hogy mindig törnöm kell eszemet erőmet, testemet hogy megélhessek, mikor érem el a rég óhajtott, nyugalmas békés nyugalmat, pihenést? – a sirban. [...] 5 or Horvát tartott konferenciát a Márki válláról levett egy munkát s az enyémre tette még többet is helyezett kilátásba kecsgetett azzal hogy neki is segítek majd – én vagyok és leszek tehát az igavonó számár, Ováry pedig majd idejő pihenni!”¹⁷⁸

„10 előtt a könyvtárba mentem, új rendezés: a külső teremmet nyitották meg a közönség számára s a belsőt a könyvek melyek kötést vagy kiegészítést várnak szortírozásával töltjük meg s arra használjuk, természetesen a mi rovásunkra történt a rendezés, tovább kell futkosnunk könyvekért és többen fogják látogatni, lévén ma d. u. is 58 olvasó. [...] Horvát az utcán ismét visszatartott, van-e pártfogóm? „Beöthy” – mondtam per-tú van a miniszterrel! „nohát említse föl hogy ő is ajánlott!” Szép-szép de üres ígéretért ne várj vak-buzgalmat és engedelmisséget rabszolgait!”¹⁷⁹

„„Athenaeumban” megjelent rövid közlemény az egyetemi könyvtárról, mely személyemre teszi figyelmessé az illetőket csak hogy az kár, hogy mások rovására dicsérget! nem szül-e bajt? No legalább grata personának tüntet fel a journalistikai körben. [...] siettem [...] Nagy Miklóshoz, hogy átvegye az Athen. reclamját kivonatban, megteszi, úgy szintén György Aladárhoz ki szintén megígérte! [...] Könyvtárba Máté elolvasta a cikket, a öregnek is megmutattuk, [...] indignatióját fejezte ki, a Hon esti lapjára nem szólt, mert ott csak személyemet emelték ki! ajánlottak az 1° őri tisztségre; hanem Horvát szintén megbotránkozott az Ath.ra „majd a közönség a valót sem hiszi el, olvasván a tulzást” ezt hangsúlyozta; én eleget mentem magamat, de azért [...] írtam nyilatkozatot ne tartsanak komisz embernek!”¹⁸⁰

„Könyvtárban megmutattam a szerkesztett nyilatkozatot Márki-nak megnyugtatta szívét, kibékült, bár nem haragudott egészen, oly biztosan hitte, hogy én őt meg nem előzhetem. Bízhatik malheureimben; hanem hogy Óváry mindkettőnket meg fog előzni, annyi bizonyos ...”¹⁸¹

---

¹⁷⁷ U.o. 1874. január 18. p. 10.

¹⁷⁸ U.o. 1874. január 19. p. 10.

¹⁷⁹ U.o. 1874. január 21. p. 11.

¹⁸⁰ U.o. 1874. január 22. p. 12.

¹⁸¹ U.o. 1874. január 23. p. 12.

„Horvát Árpád végre átnézte nyilatkozatomat s némi változtatással letisztáztam; [...] Horvat [...] rendezni akart, de elbeszéltek az időt Ováry folyamodását néztük Pulszky ajánlás és aláírásával, mit tegyen érdekünkben, oda dőlt el a dolog hogy concursust kér és a folyamodáshoz életleírást és okmányokat mutasson föl (egyetlen egy sem volt mellé csatolva!!) Horvát gyávasága (fél a minisztertől és örül mint a gyerek, hogy nem 800 ftot hanem 1000 ftot utalványoztak neki utazásra!) Oda a remény is.”¹⁸²

„Franklt meglátogattam s elpanaszlám ügyemet s főlemlítem, hogy valószínű, mikép itt hagyom Pestet, ha mellőzni fognak sat. aztán vigasztalt hogy Óváry lemondott a reményről, miután Horvát őt ki nem állhatja, hisz Horváltól függ minden. [...]

Beöthy beszélt Treforttal „figyelemmel lesz irántam” megkéri Horváth pécsi püspököt is, elmegy ő is. Zoltán közli nyilatkozatomat. [...]

Az egész Horvát féle protectiót komédiának tartom, mert ha nem lenne gyáva pimasz ember, úgy nyilatkoznék a miniszter előtt: egy idegennek ajánlását vagy kinevezését csak akkor tartanám szükségesnek, ha itt nálunk egyáltalában nem találkoznék arra való ember; – tehát minden concursus fölösleges, vagy azzal csak pimaszságát akarja takarni és Márki helyett mást kineveztetni.”¹⁸³

„... Máté szintén osztja véleményemet, hogy Horvát a hogy lehet kerüli a munkát és roppant önző, félénk szakember! Én nem sokat fogom őt instálni, mert mint hallom nem áll el tervétől a concursussal egybekötött colloquiumtól. [...]

Könyvtárban Horváttal ismét discursus, hanem még mindig orrolni látszik a reclamokért, hanem a miniszter kegyét nem feledi s emlegeti hogy 800 f helyett 1000 ftot utalványoztak utazásra hitvány ember, aljas karakter; nem fél Ovárytól, hanem ellenvetéseinkre sem hallgat.”¹⁸⁴

„Jaks figyelmeztetett a Föv. Lapokra hogy rólam van benne, örömömre olvasom hogy ő is ajánl az őri állásra (ki nem rég Óváryt portálta!) no legalább a közvélemény mellettem van, kár hogy Horvát oly igen ragaszkodik a concursushoz, félek hogy éppen az buktat meg bennünket; ő ugyan beszélt, vigasztalt, de én hallgattam, hagytam az öreget beszélni, azután mentem dolgomra [...]

Horvát [...] azzal vigasztal, nem kell csüggedni nincs még minden elveszve, – (nem tudom mit tervez) de nagy róka ...”¹⁸⁵

„Ágainak átadtam a Hirlapirod. Későn jött, hanem majd meglátja! Ügyemre nézve biztos ígérte, hogy ő fog szólni Franklal, a Treforttal – s még ha az ügy eldőlt akkor is! Csak el ne rontsák az egészséget mert Horvát (úgy látszik nagy róka) vederemo! [...] Könyvtárba

---

¹⁸² U.o. 1874. január 24. p. 13.

¹⁸³ U.o. 1874. január 25. p. 13.

¹⁸⁴ U.o. 1874. január 26. p. 14.

¹⁸⁵ U.o. 1874. január 27. p. 14.

siettem s ott szokott foglalkozásomat tettem, Horvát nem igen mulasztja el hizelgéseit és biztatgatásait – már unalmassá válik! [...]

Ma d. u. rendkívül sokan 74en voltak. Kerékgyártó, Farkas [...] Greguss többször oda jönnek mint ma is, megteszek annyit hogy kedvökben járok, ki tudja mire jól!”¹⁸⁶

„Könyvtárban szokott foglalkozás Horvátot napról napra nem látjuk. Nyilatkozatom a mai Athenaeumban megtette hatását s örültem neki legalább becsülhetik szerénységemet is. Horvát is mint hallom kezd keveset engedni, tegnap érkezett le folyamódásunk, „csak ha valami kitűnő egyéniség jelentkeznék kívánja részünkre a concursust v. colloquiumot?!”¹⁸⁷

„Könyvtárrendezési tervrajzomat kezdtem újra tisztázni [...] Horvát se igen háborgat mert későn jó vagy nem is jó. [...] elég kényelmes élet lenne ez a könyvtári élet – csak az anyagi gondoktól tudnék megszabadulni, az az legalább szállásom lenne és a tervezett tisztí fizetés! Hanem ne 1875 végén, mikor agyon kínozt már a sors, hanem előbb is; szeretném mégis, ha a méltánytalan, műveletlen és gyerek publikum kiszolgálásától is megmenekedhetnék! Vederemo talán talán! Hisz még Basó is azt hiszi, hogy szép kilátásaim vannak! Horvátnak az Athen. mutatva, említé Szilágyi Sándort, ki ha nem is melegen, de elemlíté nevemet mint egy Horvát véleményét kérdeve ki Horváltól, ki azt monda „Szinnyei kinevezése lő őrré, nyereség lenne a könyvtárra nézve.”¹⁸⁸

„E. u. bevégeztem a könyvtárrend. tervrajzomat [...] Kautzhoz, nem volt ott, beadtam levélben a tervrajzot [...] Könyvtárban egy pimasz fiatal ember kezdett szemtelen lenni és Horvátnál akart vádaskodni, hanem én megelőzve bevádoltam és aztán őt hordta le. – Kaptam új munkát is a magyar hírlapok és folyóiratok összeírását!”¹⁸⁹

„... Hivat. szokott foglalatosságom tettem, beszélgettem, pauszáltam nem akarom magamat a munkában megerőltetni.”¹⁹⁰

„Horvát fölolvasta előterjesztését a tanácshoz „hírlapok által előtérbe tolt himpellék”-et mégis megemlétté – midőn mondtam, hogy sértve érzem magam; kimagyaráza, hogy a concursusra következőkre érté, s úgy is van, de takarva ez is mint minden, a concursus ki nem zárja azt, hogy mi is bevonassunk sat. félek hogy két szék közt a pad alá esem – Figyelmeztetett, hogy Toldy gúnyos megjegyzést tett tegnapi írásomra álványt (egy ellet) mozdó (nem s-el írtam) – de kimagyaráztam tévedésem a sietség

---

¹⁸⁶ U.o. 1874. január 28. p. 15.

¹⁸⁷ U.o. 1874. január 29. p. 15.

¹⁸⁸ U.o. 1874. január 30. p. 16.

¹⁸⁹ U.o. 1874. január 31. p. 16.

¹⁹⁰ U.o. 1874. február 3. p. 18.

miatt, hanem „Szinnyei első őr akar lenni s orth. sem tud.” – várj vén jesuita háládatlanságod torkodra forr – quittek vagyunk!”¹⁹¹

„Ováry [...] még nem mondott le a reményről, de nem fog örülni a tegnapi tanács-határozatnak, folyamodás felszerelés, concursus, colloquium kívántatik.”¹⁹²

„Horvát új munkát adott – ez így fog menni a végtelenig a nélkül hogy első őrnek kineveznének.”¹⁹³

„... Óváryt magasztalják a lapok, elolvasása következtében, mégis orruknál fogva vezeti a zsidó a publikumot! a charlatan.”¹⁹⁴

„Könyvtárban szokott működés, Horvát nem sokat háborgat bennünket, nem is oly buzgó, mint mutatkozott előre; új söprű, jó söpör; – ez a könyvtár de árva!”¹⁹⁵

„Budára mentem a várba, ott Zoltán hivatalába és vele Szilágyi Sándorhoz [...] ő is a concursust leghelyesebbnek találja, legalább a ministert nem vádolhatják protectióval; „fog ön is concurálni?” „Igen.” Mondám „akkor majd jöjjön föl hozzám s bemutatom a tanácsos úrnak; elég szép tőle, hogy atyja ellen írt dolgokat elfeledte és még protectióját igéri!”¹⁹⁶

„Horvátot kértem Aigner végett, de már annyian fogták körül, hogy Lampelt se kerülheti ki, ez ő neki sok szivességet tett! Csak az I-ső őri állomással is így ne legyen!? Elmondtam Szilágyival való találkozásomat. – „Első hogy Ováry ide ne jöjjön! – azután barátom legyen első őr, azt akarom; én ajánlottam Szilágyinak, Trefortnak, Kautzknak, az mondta is hogy oskolatársam volt, de tegye is ki önért magát!” – szép, szép hanem a concursustól félek – gondoltam magamban – két szék közt a pad alá esünk! [...] Horvát a nyelvek tanulását ajánlja ha I-ső őr leszek, még azt se tudja, hogy francziául tudok, értek legalább!”¹⁹⁷

„Horváth adott egy kis új munkát, nem bánom, szívesen teszem, mert még mindig táplál a reménység, hogy sikerül az I-ső őri állomást elnyernem!”¹⁹⁸

„Kelemen jött Körmöczbányáról Petőfi vallását kérdevén, nem tudtuk nyomtatásban bebizonyítani, hogy ágostai volt, pedig délig kutattuk Horvát igazgató is. [...] az Index Altert búvároltam és Petőfire vonatkozott, [...] Kelemen Vincének egy levelezési lapon

---

¹⁹¹ U.o. 1874. február 4. p. 18.

¹⁹² U.o. 1874. február 7. p. 20.

¹⁹³ U.o. 1874. február 10. p. 21.

¹⁹⁴ U.o. 1874. február 11. p. 22.

¹⁹⁵ U.o. 1874. február 12. p. 22.

¹⁹⁶ U.o. 1874. február 16. p. 24.

¹⁹⁷ U.o. 1874. február 18. p. 25.

¹⁹⁸ U.o. 1874. február 19. p. 26.

megírtam Petőfi vallására vonatkozó adatokat, mert azt otthon Zilahi után feltaláltam és leírtam neki röviden.”¹⁹⁹

„Horvátot nem látjuk így délután s e jobb is mert akkor jó mikor mi megyünk s akkor még ezt akar – azt akar, föltartóztat s engem fog be az igába ő is, ki különben is elvagyok foglalva, nem szólhatok ellene, mert a reményem gyeplőjét még a kezében tartja.”²⁰⁰

„Könyvtárba s ott volt dolgom elég [...] a mint valami új munka van azt Horvát a nyakamba sózza s így az mindig szaporodik, ezt látva az öreg Márki is a magáét rám rám hárítja; ez bosszant; Horvát későn jön, akkor kezd mozogni mikor mi távozunk, csak úgy szökni kell, mert képes lenne még 1ig ott marasztalni az embert! Ő maga oly ügyes a semmit tevésben és munka kikerülésében, bámulatos de utálatos is. [...]

3 el könyvtárba, ott Horvát által rám hagyott munkát végeztem a rendes futkosáson kívül, úgy hogy kiizzadtam s a hidegben meghűtöttem magamat s fejfájást kaptam ½ 5 or. egy listát hozott nézzem át mi van meg, siettem de segítséget is híttam hogy elvégezzem a Der Die Das [...] ellen vétettem s Horvát szemrehányást is tett, meg talán az sem tetszett neki, hogy a munkát másra bízta; én pedig gyomromból utálok azért mert mindig az öreg Toldy ellen áskálódott hogy semmit se tesz, különben csókolodtak s akkor is ő alig mutatta magát félórát s most még annyit se akar tenni mint Toldy, hanem a helyett azt, ki helyette dolgozik kínozza.”²⁰¹

„... könyvtárban [...] folyt a munka Rómer is oda jött czéh szabályokat keresett, dolog van elég de meg nem erőlteti magát az ember, csak szolgálatkészségnek mutassuk magunkat Jezsuitákkal szemben csak jezsuitizmus győz! [...] Rómer kedvére tettem midőn behozattam mind a czéhszabályokat s azokat egyenkint megnézhetette, ilyen embernek szívesen teszek mindent a ki érettem is tesz jó szót sótt lépéseket.”²⁰²

„Könyvtárba mentem s ott volt dolgom elég, mert az már természetemben van, hogyha munka áll előttem, mely elvégzésre vár, nem nyugszom míg be nem fejezem, ez azonban nem ment meg attól, hogy újabb munkát ne rójanak rám; hanem azért közben közben pihenek s magamnak is dolgozom, csak Máté keserüli meg egy kissé, mert ezalatt neki benn nem segíték. [...]

Horvát tegnap a református hitre tért át (hogy nejétől elválhasson) rám bízta, hogy a lapokat figyelemmel kísérem mit szólnak majd róla? Ezenkívül a kötendő könyveket beírom majd holnap!”²⁰³

„... neki fogtam a kötendő könyvek beírásának [...] Horvát nem talált kifogást, e szakban pedig önállólag első munkám, azelőtt a világért se bocsátotta volna ki kezéből (azaz

---

¹⁹⁹ U.o. 1874. február 19. p. 26.

²⁰⁰ U.o. 1874. február 20. p. 26.

²⁰¹ U.o. 1874. február 23. p. 28.

²⁰² U.o. 1874. február 24. p. 28.

²⁰³ U.o. 1874. február 25. p. 29.

egyszer tettük együtt) Toldy maga szokta végezni; már szinte director is lehetnék és nem leszek még 2-od ór se!? Ilyen a világ meg az én fatumom!”²⁰⁴

„Könyvtárba folytattam és bevégeztem a 70 könyv beírását, Horvát szinte elcsodálkozott, méltán mert én helyemben aligha lesz valaki a ki annyit fog feldolgozni, sajnos hogy azért lesznek elegenden kik a zsíros konczot el akarják előlem csípni. Komisz világ! [...] 5 or. még egy sereg könyvet, tankönyveket írt föl és rendel meg 3-4 példányban, nem gondolva azzal, hogy helyünk nincs, most nem is szükséges, de csak hogy a pénz fogyjon, mert ő utazni megy 3 hónapra.”²⁰⁵

„... könyvtárba [...] ha hozzá fogok menni kell a munkának, tetszik is ez Horvátnak! [...] Horvát egy levelet mutatott Fésűs pozsonyi tanártól és tanítványától, pályázni akar az első őri állomásra, hanem ő nem biztatja ...”²⁰⁶

„Staudingerrel beszéltem, minden Horvát óhajta szerint fog kihirdettetni a napokban.”²⁰⁷

„Könyvtárban dolgoztam olytonosan, hogy pusztuljon a szemét és rendetlenség, csak-hogy mindig küldik a könyveket.”²⁰⁸

„Könyvtárban [...] a sok megrendelt könyv – melyet Horvát nem igen bontogat föl – elrekesztik a helyet! [...]

György Aladár néhány hírlapot adott át s elmondta, mikép tegnap Ováryval hosszasan beszélt és ő is előtte is nyilvánította mikép szeretné ha én lennék 1^é ór! sat. Halványnak is talált, nemcsoda ha a helyiségünk olyan mintha bányában szolgálnánk, – egészségtelen.”²⁰⁹

„Horvát már elutazásra gondol s engem bíz majd meg a kötendővel sat, mondá Dobocsányinak, csak aztán tegyen is előbb valamit érettünk.”²¹⁰

„Végre Horvát beszélt a könyvtárnokságról, tanul az ember mindig valamit ...”²¹¹

„Horvát a hírlapokat kérdezte, elvégeztem-e sajtó alá írva a jegyzéket, pedig ő nem határozta meg a rendszert, azután meghatározta; ezután a mai járásának eredményét a miniszteriumnál beszélte el; Mészáros oda nyilatkozott volna, hogy Óváry annyit jár a nyakukra, mikép már ideiglenesen is elfogadja az 1^é őri állomást (semmi igényt nem

---

²⁰⁴ U.o. 1874. február 26. p. 29.

²⁰⁵ U.o. 1874. február 27. p. 30.

²⁰⁶ U.o. 1874. február 28. p. 30.

²⁰⁷ U.o. 1874. március 1. p. 31.

²⁰⁸ U.o. 1874. március 2. p. 31.

²⁰⁹ U.o. 1874. március 3. p. 32.

²¹⁰ U.o. 1874. március 10. p. 35.

²¹¹ U.o. 1874. március 19. p. 40.

formálva a végleges kinevezésre) furcsa, így játszanák ki az igagatót és minket, alávaló népség! felforrt bennem a vér; még azután egy anonym levelet mutatott Horvát, hogy mi nem tesszük kötelességünket, nem adjuk azt a mit kívánnak sat. először nem akartam olvasni; de úgy nyilatkoztam hogy nevezze meg magát aztán állok elébe! – Nem csoda ha kissé hangosan nyilatkoztam: „inkább fát vágok mint oly emberrel szolgáljak, kit ki nem állhatok!” Óváryra czélozva.”²¹²

„... könyvtárban hozzáfogtam a hírlapok jegyzékéhez s azt 11ig szerencsésen el is végeztem, örültem neki, mégjobban hogy tegnapi kifakadásom nem tett rossz vért Horvát-nál, sőt ő biztat menjünk el a Minisztériumhoz, beszéljünk Mészárossal, kérjük a substitutiót! Bosszantott ismét az, hogy mindezt tehát Horvát is megtehetette volna és nem tette, no szép pártfogás alá jutottunk!”²¹³

„³/₄ 10 or. Dr. Márkihoz s vele fel a várba a közokt. Minisztériumhoz Mészárost ott találtuk, előadván panaszunkat, csak annyiban nyugtatott meg, hogy most még nincs szándékuk a rendezés előtt valakit kinevezni [...] Végül kértük kegyes pártfogását, az öreg síró hangon!”²¹⁴

„Könyvtárban így hétfőn lustább vagyok de azért dolgoztam sőt magam számára is jegyezgettem [...] Horvát nagy kinnal készíti kimutatását, szeretném, ha átesne azon, mert minket is kínoztak pedantériáival; kikérdezett járásunk eredménye felől; „mért nem mondta Mészárosnak, hogy elmegy valami pénzügyhez?” [...] „Nem akartam ily részletekbe ereszkedni!” mondtam.”²¹⁵

„Horvát fukarságát bámultam, a maga hiúságára, kérkedésére nem reszkíroz 20 ftot; s ilyen ember tenne valamit a mi ügyünkért, majd úgy lesz, hogy Óváry se jó ide, hanem egy másik s én a nyomorúságban maradok, még a folyamodásról is lebeszél bennünket. Szép!”²¹⁶

„Horvát persze piszkálódott, hanem azért a gyors munkával meglehetett elégedve; előttem úgy figyelmeztetett a könyvkötőt „Senkinek se adjon ajándékot, de semmit, mert ez tilos!” Ő a szolgálakat értette, de magam is azt gondoltam „Lasciati ogni speranza”, keserves dolog egyszerre annyira leesni az ajándékok bőségéből a rideg nélkülözésre, különben úgyse reménykedem, tehát csalódás se ér! [...] a könyvtárban [...] bevégeztük az ünnepekre, mert holnaptól 10 napi szünetünk van.”²¹⁷

---

²¹² U.o. 1874. március 20. p. 40.

²¹³ U.o. 1874. március 21. p. 41.

²¹⁴ U.o. 1874. március 22. p. 41.

²¹⁵ U.o. 1874. március 23. p. 42.

²¹⁶ U.o. 1874. március 24. p. 42.

²¹⁷ U.o. 1874. március 28. p. 44.

„Könyvtárba lapokért mentem s egyúttal kikerestem néhány könyvet, mert az öreg Márkit hiában kéri, biz az nem mozdul szünnapok alatt. Én pedig nem akarom daczosságom és udvariatsággommal elrontani jó hírem nevemet.”²¹⁸

„Óvári más helyütt leendő alkalmazásának se örülhetek, mert nekem az út mindenütt el van zárva, sehol kilátás, minden munkám, törekvésem sárba esett pecsenye!”²¹⁹

„... átnéztem a lapokat, megjelent könyvtárunkról a kimutatás Horvát szíve vágya hiúskodása, most már pihenhet babérain! Ez a világ sora: hivatal az emberért.”²²⁰

„... Kóssa levelet írt [...] boldog embernek tart hogy államhivatalban vagyok és lerázhatam magamról a biztosítást!? De különbözők a vélemények. Kényelmes, de koldús álás.”²²¹

„... Horvát bosszantása ismét elrontá kedvemet a pénzkezelést kettőnkre akarta ruházni, hogy én is signáljam a Térítvényeket, nem tudtam megértetni vele, hogy ez haszontalan munka lenne s engem igen zavarba munkámban, szinte megharagudott. Az öreg mégjobban opponált! [...]

Horvát békülékenyebb, hátha elsarkalom a szerkesztőket, hogy közöljenek valamit kimutatásáról.”²²²

„... mentem Nagy Miklóshoz [...] felkértem Horvát érdemei közlésére, innen György Aladárhoz ezt is megkértem ...”²²³

„Horvát átnézvén a Dobocsányinak adott könyvek jegyzékét egy haszontalanságon úgy föllármázott, gúnyos mosollyal, [...] hogy kihozott a phlegmámból s odavetőleg mondtam „tessék hát revideálni.” A mit maga tett Toldy, azt én rám toltam, én pedig buzgalomban majd megvakulok a rossz világítás mellett, azért, hogy egy pimasz ember a maga restségét, mások szemében szállka kereséssel palástolgatja. No várj! [...] Könyvtárban [...] cikkem dicséretet aratott, még Horvát is felületesen megnézte, elég politikus róka, hogy nem haragszik.”²²⁴

„... nem tudom mi lesz belőlünk, csak Horvát lelketlenségét és szívtelenségét szidom magamban.”²²⁵

---

²¹⁸ U.o. 1874. április 4. p. 48.

²¹⁹ U.o. 1874. április 5. p. 48.

²²⁰ U.o. 1874. április 6. p. 49.

²²¹ U.o. 1874. április 7. p. 49.

²²² U.o. 1874. április 8. p. 50.

²²³ U.o. 1874. április 9. p. 50.

²²⁴ U.o. 1874. április 11. p. 51.

²²⁵ U.o. 1874. április 12. p. 52.

„Horvát azzal boszszantott hogy a nála hevert könyveket nem veszi meg, ez régi, ez csonka sat; jól van ha kenyerem nem lenne se fordulok hozzá a szívtelen emberhez ...”²²⁶

„... a könyvtárban Horvát ismét sokat papolt folyamodásunkról, de helyesen tettük, hogy őt nem mellőztük, ily diplomata én is vagyok s éppen a’ propos volt, hogy Kautz megnézte a helyiséget, [...] borzasztónak találta, valami fizetés felemeltetéséről is beszélt!”²²⁷

„Folyamodásunkat Horvát igen szép comitivával küldi a Rectorhoz, hanem még itt is önzésből cselekszik, ha a mi fizetésünket csekélynek declarálja, hogy az övét annál inkább emeljék [...] ez jól!”²²⁸

„Siettem Gyapay úrhoz a könyvtára végett, átadta a kathalogusát s láttam, hogy biz az nem értékes de a „Hadi Tudósítások” öt kötete 1789-90-ből megérdemli, hogy a 65 kötetet elhozassuk, ámbár Horvát fél, fázik a sok könyvtől, éppen Toldynak ellentéte ő számokat akart sokat kimutatni, emez él a munkától, az átnézéstől s beírástól! [...] Könyvkötőnek átadott könyvek közt ismét talált kritizálni valót, azon „gúnyos mosolyával” és „rikácsoló hangjával” [...] készíti szinte az embert „hogy őt pofon üsse”, hanem nagy megerőltetésembe is kerül ezt nem tenni! Tehát még a jó helyzetnek is van sok árnyoldala, különösen ha az rám esik.”²²⁹

„Dr. Márkinak f...] mutattam az idézett Vörösmarty levelet a M. Polgárban a Tört. Lapok 3. számából, tetszett neki! Így fegyverzem le a durva embert, udvariasság és előzékenység!”²³⁰

„... könyvtárban [...] könyvkötő számára összekészítettem a munkát s átadtuk Horvát revisiója mellett [...] itt ott volt egy kis gúnyos mosoly s megjegyzés, lassankint oda se hederíttek, mert az első őri állomást egyikünk se kapja meg, erre egy geniet keres a ki még a revisiót is feleslegessé teszi, hogy így még kevesebb dolga legyen! (így gondolkodik a vastag önzés és Horvát Árpád)”²³¹

„... folytattam a munkát szakadatlanul, nehogy panasz legyen a felől, hogy miattam nem dolgozhatik a mesterember [könyvkötő], nem oly igen fárasztó csak a háládatlan pimaszság, korholás ne lenne jutalma munkámnak, biztatás-dicséretre nem szorultam, különösen oly ember dicséretére ki maga tétlen henye here!”²³²

---

²²⁶ U.o. 1874. április 13. p. 52.

²²⁷ U.o. 1874. április 15. p. 53.

²²⁸ U.o. 1874. április 16. p. 54.

²²⁹ U.o. 1874. április 17. p. 54.

²³⁰ U.o. 1874. április 18. p. 55.

²³¹ U.o. 1874. április 20. p. 56.

²³² U.o. 1874. április 21. p. 56.

„A concursus megjött 950 f fizetés szállás; hanem colloquium egy évi próba sat. kívántatnak, Horvát nevetve mondá már jobban nem üthetett volna ki részünkre! (féllek hogy igen rossz vége lesz)

Nyomdából elhozta az első nyomott ívet, megmutattam Horvátnak, tetszett neki „megbecsülhetlen könyv lesz” – Haza vittem diadallal, hozzáfogtunk a javításához [...] könnyen ment mert II. correctura volt.”²³³

„... Horvát úr figyelmeztetett, hogy nagy előnyömre szolgálna, ha folyamodásomhoz a Repertorium egy kötetét vagy füzetét is csatolhatnám, mert az előnyömmül tűnnék fel, megköszöntem a figyelmeztetést s használni fogom.”²³⁴

„Horvát későn jött [...] és hibát talált [...] s oly nagy zajt ütött, hanem én eszelősködését nagy buzgalmát más rovására csak nevetem magamban, úgy se sok reményem van ahhoz, hogy az ő gráciájából jussak valamihez! [...]

½ 3 után a könyvtárba, hol kutattam magamnak [...] egy a fizetés, ha még úgy töröm is magamat, legjobb ha Horvát példáját követem!”²³⁵

„Horvát már megberetváltatta arcát az utazáshoz, de nem jut eszébe figyelmeztetni vagy utasítani a pályázat végett engem, úgyis élek a kemény küzdelemtől.”²³⁶

„Könyvtárban Máté nem volt ott, nekem kellett kiszolgálnom [...] hozzá az öreg [Márki] ajtót, ablakot kitért dacára annak, hogy én náthámat emlegettem, valóságos despota, no de a tök is este virágzik, majd csak letűnik csillaga.”²³⁷

„... Kautz a részemen van, ez is valami, de igen zokon esik igazgatónk azon önzése, hogy ne mondjam gyávasága, miszerint embereiről nem sokat akar tudni, csak utazása forog a szóban, hogy mi tevők leszünk a concursussal mit oly ostobán rendelt el, mert alig hiszem hogy az által rajtunk segítve legyen.”²³⁸

„... ma már Horvát meg se nézte az átadott könyveket magam intéztem el a könyvkötővel. [...] a kis Wertheim pénztár megérkezett, végre mégis rám tukmálta az egyik kulcsot s a pénzkezelést együtt fogjuk tenni [...] 100-200 frt forgalomért nevetséges az embert haszontalanul terhelni; hálából aztán gradualis (fokozatos) előléptetést emlegeti, ezért újítsuk meg folyamodásunkat, mikor az I. őri állomásra kell concurrálnunk, de legalább ezen három hónapban békességem lesz az öregtől; még hozzá kilátásba helyezi, hogy a folyóiratok rendben tartását és kiegészítését is rám fogja bízni, hát még mit? Valóban nevetséges volna, ha oly igen nem bosszankodnám ezen szemtelenségen! Kapkodott

---

²³³ U.o. 1874. április 25. p. 58.

²³⁴ U.o. 1874. május 1. p. 61.

²³⁵ U.o. 1874. május 2. p. 62.

²³⁶ U.o. 1874. május 9. p. 65.

²³⁷ U.o. 1874. május 11. p. 66.

²³⁸ U.o. 1874. május 15. p. 68.

kereste folyamodásunkat s nem találta, most ez is talán elveszett. [...] Kedélyem igen komor lehangolt volt, nem csoda, ha minden igyekezetem, tudományom egy hóbotos, pimasz és charlatan, tétlen gazember mellett kudarcot vall s nekem kell húzni mindig a rövidebbet.”²³⁹

„Márki tudatta, hogy a folyamodásunkat nem találták az irodában, tehát ő újra fog külön folyamodni; „akkor én is az I. őri állomásért” [...] nehogy elűtsem még az azt követő állomástól is [...]

Horvát még nem utazik. Ballagi Aladárnak kedve szerint való könyvet kerestem ki, hiában az egyik kéz a másikat mossa.”²⁴⁰

„Horvát Árpád igazgatónk [...] elbúcsúzott tőlünk s a mai 2 órai gyorsvonattal utazik külföldre, hogy augusztus előtt ne is lássuk, legalább az oldalról nincsen zaklatás. [...] úgy bele merültem a revisióba, hogy a 3 óra is otthon talált, még ez se igen történt rajtam, siettem s ott titkon a nagyteremben néztem át, számoztam s javítottam a czédulákat.”²⁴¹

„Nagy Ivánt megválasztották rendes tagnak, éljen, szeretem ezt az embert.”²⁴²

„Kerékgyártó [...] megörvendeztetett azzal, hogy a mai tanácsülésben részünkre a segínyt elhatárolták még pedig állandólag, míg fizetésünk javítva nem lesz [...] csak aztán állandó ne maradjon és fizetésünk javulna mielőbb.”²⁴³

„Királyföldi pozsonyi ügyvéd látogatott meg, concurrálni akart első őri állomásra, hanem maga is visszaretent ettől és az akadályoktól, azután correctornak szeretne bejutni az Akadémiához, vagy valamely laphoz ...”²⁴⁴

„Könyvtárban neki fogtam a folyóiratok rendezéséhez, hogy a könyvkötők vigyék és a hiányok beirassanak. Horvát úgyis írt fiának Bécsből, hogy adjak a könyvkötőknek munkát.”²⁴⁵

„... a mai Hon esti lapjában ismét panasz van a könyvtárunk ellen, hogy a hivatalos órák rosszúl vannak beosztva, kevés is, a helyiség is rossz, – más baj nincs, csak az bosszant,

---

²³⁹ U.o. 1874. május 16. p. 69.

²⁴⁰ U.o. 1874. május 18. p. 70.

²⁴¹ U.o. 1874. május 21. p. 71.

²⁴² U.o. 1874. május 27. p. 74.

²⁴³ U.o. 1874. május 28. p. 75.

²⁴⁴ U.o. 1874. május 30. p. 76.

²⁴⁵ U.o. 1874. június 1. p. 77.

hogy oly sületlenségeket állítanak s felvesznek nagy pofával a mi nevetséges, meg lehetne czáfolni, ha [...] a veszekedés véremlen lenne. Hanem nincs hálátlanabb tér, mint a népnek szolgálni!”²⁴⁶

„... könyvtárban foglalkoztam serényen, mert azt akarom, hogy Horvát egész rendet találjon mikorra megérkezik ...”²⁴⁷

„Könyvtárban [...] György Aladárnak beszélünk lelkére, ne közöljön oly absurdumokat a Honban könyvtárunkról, nem talált mit keresett [...] sokat beszélt a British Muzeumról s a német egyetemekről [...]

Könyvtárban [...] azt hiszem czélt érek azzal, hogy a rendetlenséget rendes kerékvágásba hozom az az rendet csinállok.”²⁴⁸

„... örömdetes és rám nézve igen hizelgő hírel lepett meg Likavecz, Pulszky t: i: a Muzeumban könyvtárunkról beszélvén míg Horvátrol becsmérllőleg beszélt, személyemet igen kiemelte és dicsérte, ennek igen örültem!”²⁴⁹

„Könyvtárban [...] bezzeg rosszul esett ebben a nagy hőségben, bűdösségben dolgoznom, mily ellentétekből áll az ember élete, különösen az enyém, csakhogy az öröm igen rövid, az aggodalom, bánat igen igen hosszú.”²⁵⁰

„Könyvtárba [...] Szász Károly jött, annak szolgáltam, szerencsésen. Sokat adok arra, ha ily befolyásos ember előtt mutathatom készségemet, sokszor sokat használ és sohase vész el kárba igyekezetünk.”²⁵¹

„Kautzal találkozván, Horvát felől kérdezősködött, főlemlítem a szűnnapok kezdetét, hogy szeretnék 20.ka körül Alcsútra menni. Ő pedig „Szeretném ha még pár nappal megtoldanád, mert csak te benned bírom ott a könyvtárnál”, ez már kielégített, csak írásban kértem elrendelni a könyvtár bezárást; holnapra az irodába rendelt.”²⁵²

„Kautz [...] Elhatározta, hogy a könyvtárt 23-án d. u. zárjuk be s ezt hivatalosan fogják értésünkre adni.”²⁵³

---

²⁴⁶ U.o. 1874. június 5. p. 79.

²⁴⁷ U.o. 1874. június 11. p. 82.

²⁴⁸ U.o. 1874. június 18. p. 85.

²⁴⁹ U.o. 1874. június 30. p. 91.

²⁵⁰ U.o. 1874. július 6. p. 94.

²⁵¹ U.o. 1874. július 8. p. 95.

²⁵² U.o. 1874. július 10. p. 96.

²⁵³ U.o. 1874. július 11. p. 97.

„... sokat gondolkoztam az I. őri állomás betöltése fölött, ha nem nem táplállok vérmes reményeket, azért a csalódás se esik oly igen nehezemre, már hozzá szoktam keveset várni a sorstól és a kudarc fölött nem búsulni.”²⁵⁴

„... Pulszky [...] odahítt [...] „hogya beszéljünk kissé a könyvtárakról és beszélgettünk, oly bizalmasan, mintha barátja lettem volna. Mátrayt penzionálja, Xantust nevezi ki helyébe, Horvát kineveztetése ellen volt, mert hóbortos ember; nincsen emberünk a könyvtárakhoz, ha Eötvös Lajos nem halt volna meg, most azt nevezné ki muzeumi könyvtárnoknak (igazgatónak). Kérdezte hányan vagyunk, elmondtam állapotunkat; nevetségig kevés a személyzet, de mi jobban vagyunk, mert a rendezésnél tekintetbe veszik mostani állapotainkat, de a muzeumnál megvannak már a fizetések állapítva sat. $\frac{3}{4}$ 1 or. szabadultam, Józsi zugolódott, de én örültem.”²⁵⁵

„... könyvtárba mentem Dobocsányival beszéltem, Horvát szívesen lát villájában holnap délután, tehát felmegyünk.”²⁵⁶

„Józsiával Horvát villáját kerestük, elkóboroltunk, míg végre Kerékgyártó mutatott rá; otthon volt de úgy látszik Pulszkyval való találkozásom inkább ínye ellen volt, talán fél is tőlem; [...] a colloquium alá minket is alávetett a ministerium; handabandázott utazásból, de kevés újat mondott, megmutatta hét szilvafáját, egy-egy szilvát adott is [...] lekisért egy darabon és mi nyargaltunk rossz kedéllyel [...] haza kéziratot összezsínáltam és vittem a nyomdába, vittük [...] Horvát elrontá több napra mulatságomat, szép auspiciumok közt várhatom az okt. 5ét amikor megnyitja a könyvtárt ...”²⁵⁷

„... nem tudom feledni Horvát magaviseletét se; ezen méltánytalanság valóban bosszantó, annál inkább az, mert oly komisz önző embertől jó, mint Horvát.”²⁵⁸

„Aggódom a colloquium végett, mert annyira elvagyok foglalva, hogy időm se marad Toldy irodalomtörténetét legalább átfutni, hanem úgyis tudom, hogy ha Horvát engem akar előre tolni, colloquium nélkül is megteszi, ha nem, nem.”²⁵⁹

„Aggódom a colloquium miatt, hogy blamirozom magamat, Horvát komizását felhozta Márki is és méltán, elég piszkosan viseli magát az öreg irányában is, ki évekóta hivatalnok társa volt, sajnálom szegény öreget; velem legrosszabb esetben az történik hogy megmaradok tisztai állásomban és fizetésem javítása mellett Isten jósága által megélünk.”²⁶⁰

---

²⁵⁴ U.o. 1874. szeptember 7. p. 126.

²⁵⁵ U.o. 1874. szeptember 12. p. 128.

²⁵⁶ U.o. 1874. szeptember 14. p. 129.

²⁵⁷ U.o. 1874. szeptember 15. p. 130.

²⁵⁸ U.o. 1874. szeptember 17. p. 131.

²⁵⁹ U.o. 1874. szeptember 30. p. 137.

²⁶⁰ U.o. 1874. október 2. p. 138.

„Csak az a fatalis nap ne volna előttem ...”²⁶¹

„Wirkler Horvát Árpádról furcsa dolgokat beszélt, házassági scandalumát nyilvánosságra hozta sat.”²⁶²

„ $\frac{1}{2}$ 10 óra; megindultam a könyvtár felé, soha rosszabb kedvvel nem kezdtem hivatalomat, mintha előérzetem súgna a méltatlanságot, mellőztetést mely érni fog, és valóban [...] egy concurrens „Király” nevű jött folyamodásaért és visszalépését jelenté, megszenyíttvén Horvátot, midőn a mi érdemeinkre hivatkozott, hanem ő a colloquiumot hangsúlyozta sőt próbacolloquiumot is tartott, hogy megmutassa, mennyire nem lehet nekünk kilátásunk azon tisztség elnyerésére, hanem annak, kit ő informál, vagy éppen tanár s azzal foglalkozik vagy talán egy gymnazista ki azt tanulja éppen, jobban fogna megfelelni a kérdésekre; szorgalom, érdem, szenvedés, itt mit sem vetnek a latban. Kedvetlenül és lehorgasztott fővel mentem $\frac{1}{2}$ 1 or. haza.”²⁶³

„... csak $\frac{3}{4}$ 10 or. indultam hivatalomba, kissé a gond is nyomja kedélyemet a hóbotos Horvát nyilatkozata szerint, még az ajtónálló állomásra is concursust és colloquiumot? Rendel, lehet hogy piqueje van rám és egyáltalában mellőz, akkor aztán igazán felsültem az egyetemi könyvtárral, csak éppen hogy éhen meg nem halunk, hanem várj gazember, ki jellemtelenséged mellett lopod az államot – majd eljő a nemezis! [...] A colloquiumhoz egy sereg könyvet kellett kikeresnem! Risum tenealis amici! [...] E. u. szivarra gyújtottam elkeseredésemben és rendeztem, jegyeztem a cédulákat sajtó alá [...] keserves állapot ha az ember komoran ül egy helyben és mindig ezen viszás helyzetet, mellőztetését fájlalja [...] Szerencsére még tiszta jó idő van, ezen borús kedélyhez nagyon is kíváncsi, sok minden áll előttem ...”²⁶⁴

„Horvát most mégis eljő 11 or. s így ezt amaszt kerestet, kell lótni, futni, hanem azért szívesen tenném ha kilátásom lenne a jövőre, de a vén róka gondolatát nem lehet kitálalni. Zárkózott igen. [...] Dobocsányinak átadtam a Repertorium 1-ső harminc ívét befűzés végett, hátha mégis tekintetbe vennék ezen munkálatomat is [...] mégis szörnyűség, hogy ily charlatán pofájáról nem rántja le senki az álarcot.”²⁶⁵

„Szinte rosszúl esett midőn felébredtem és a colloquiumra gondoltam [...] A könyvtárban hozzáálltam a colloquiumhoz való könyvkereséshez, melyet Horvát kijelölt [...] ma nem volt nyitva a könyvtár Veni Sancte miatt.”²⁶⁶

---

²⁶¹ U.o. 1874. október 3. p. 139.

²⁶² U.o. 1874. október 4. p. 139.

²⁶³ U.o. 1874. október 5. p. 140.

²⁶⁴ U.o. 1874. október 6. p. 140.

²⁶⁵ U.o. 1874. október 7. p. 141.

²⁶⁶ U.o. 1874. október 8. p. 141.

„Könyvtárban [...] Horvát felém súg „délután 5 or. majd megmondom mikor jöjjön el este s akkor tudatom önnek mit fogok kérdezni a colloquiumon, de ne mondja senkinek, még nejeinek se.” Meghökkenem ezen nem várt kegy fölött, tehát mégis. Jobb kedvem lett, de nem árultam el magamat [...] mégis félek az öreg haragjától. [...] esti 7 órára rendelt a könyvtárba [...] Horvát [...] csinálta a thesiseket [...] én íróval jegyeztem de egy két külföldi néven kívül a többi könnyű volt s az egész Columbusz tojás, meg inkább megörültem azon, hogy Szilágyi lesz kiküldve a Ministeriumból. [...] Jegyzeteimet átnéztem és Toldy irod.történ. tankönyvében a kijelölt helyeket [...] Jó az Isten!”²⁶⁷

„... készültem a nagyszerű colloquiumra [...] jegyzeteimet át- meg átolvastam Toldy Irod. Tört. is a megjegyzett §§-okat [...] ½ 10 or. megindultam [...] Mészáros Ő Mélt. Horvát, Konek, Kerékgyártó megérkeztek, mi is a könyvtárhoz tartozók de Concurrens egyse [...] 12 óráig vártak. Ekkor elhatározták, hogy a colloquiumot nov. 3-ig elhalasztják és kihirdetik a Hiv. Lapban (mert ezt elmulasztották). Mosolyogva távoztunk, de azon reményben, hogy most már biztos a siker [...] 5 or. Horvát magyarázta a mai eredményt. Mészáros nem engedi betölteni az I. őri állomást, hanem 1876-ra kihirdetik 2500 ftal. Minket pedig megtesznek őr és címz. őr fizetésünket javítják és megkapjuk a szállást mindketten; elég zokon vette az öreg és kifakadt ellene, én csillapítottam. Én azonban magamban bizton hittem, hogy Horvát műve, minden áron oly embert akar idehozni, a ki őtet pótolni fogja és akkor még nyugodtabban henyélhessen. No várj akkor megboszszul a Nemezis.”²⁶⁸

„... kezd a homály oszolni szemeim előtt; Mészáros és Trefort is olvasták, akarnak egy oly embert bejuttatni az I. őri állomásra ki Horvátot pótolni fogja, mert őtet bolondnak deklarálhatják, ki nyomtatásban akarja bizonyítani, hogy ő nem impotens! [...] Bajomat kissé kezdem feledni és közömbös vagyok jövőm iránt, talán mégis előbbre megyek és sorsom javulni fog;”²⁶⁹

„Könyvtárban [...] most már én is a hol lehet keresem a kényelmet és csak lassan dolgozom, a nagy terem jó buvó hely ...”²⁷⁰

„... mentem Fraknóihoz [...] Otthon volt és a jegyzékre, registerre nézve elég felvilágosítást kaptam; elkérdezte a concursust, elpanaszoltam ügyünket, – csóválta a fejét, sajnált bennünket, hanem a Horvát által nyomtatott pamphletre ő is kíváncsi. [...] Könyvtárban Horvát délel. ismét biztatott bennünket szállással és őri címmel, hanem félek, hogy devalválódik ez is majd.”²⁷¹

---

²⁶⁷ U.o. 1874. október 9. p. 142.

²⁶⁸ U.o. 1874. október 10. p. 142.

²⁶⁹ U.o. 1874. október 11. p. 143.

²⁷⁰ U.o. 1874. október 12. p. 143.

²⁷¹ U.o. 1874. október 13. p. 144.

„... csak vessem meg a lábamat, nyerjem el az őri czimet és lakást, majd csak előbbre tolatom ...”²⁷²

„Most Horvát legalább nem izetlenkedett; már azért is hóbotos, hogy engem bíztat, pedig ha körülnézne, volna kit biztatni, bárkit csak engem nem – a munkára.”²⁷³

„Könyvtárban [...] nem erőltettem meg magamat, nem tudnám miért, talán hogy Horvát még több hibát kutasson a nevetségig szőrszálhasogatásaival mint most is midőn átnézte a könyvkötőnek készített könyveknél.”²⁷⁴

„Könyvtárban dolgoztam szokás szerint, de nem erősen, kár hogy Horvát most is nem tartja meg a régi rendet t. i. akkor jött, mikor mi mentünk, most egy órát mégis közöttünk tölt és agyon szekíroz szőrszálhasogatásaival.”²⁷⁵

„Horvát ismét szemrehányást tőn, mert egy két munkát nem találtunk meg a katalogusban, persze ő ebből oly igen nagy dolgot csinál.”²⁷⁶

„... a 39. ív revisióját átnéztem és kijavítottam, azután a registert másoltam [...] Délben előfogott bennünket Horvát engem és márkít és előterjeszté a mit neki a rector mondott, éppen most kellett ezt a brutális Kovácsot választani, ki bennünket a szolgálkkal állít egy kategóriába, tanári fizetést nevetségeseznek tartja és a személyszaporítást is csak a szükséghez képest egygyel akarja kezdeni; én elkeseredésemben mondtam az igazgatónak, hogy dőlne már el a dolog, tudnék mielőbb bizonyosat, ha talán a személyem nem tetszik, vagy mi, hogy más helyet keressek sat. „Csak várjanak az urak legalább tavaszig” Ki tudja nem Horvát-e a mi legnagyobb ellenségünk; ő akar idegeneket behozni, hogy azok fölött uralkodhassék és ő pihenhessék babérain. [...] bár mily kényelmes dolgom van a Nemzeti és Hungariához képest, de ezen méltatlan bánásmód még is felizgatja valómat és kétségbeesésig kifakadok!”²⁷⁷

„... Horvát ismét meglepett egy kellemetlen hírral, a Magyar Újságban áll, hogy a joghallgatók folyamodnak, hogy vasárnap d. e. 9-12ig nyitva legyen a könyvtár, így veszítjük el lassankint minden kis előnyünket, szabadságunkat [...] no de Horvát ellene van, ha nem volna oly igen pipolya ember [...] bosszúsán távoztam délben. [...] mi Horváttal úgy jártunk, mint a békák a gólyakirálylyal. „Ő nem jó be vasárnap”, mondá [...] máskor is akkor jó be ha neki tetszik gondoltam én hozzá.”²⁷⁸

---

²⁷² U.o. 1874. október 15. p. 145.

²⁷³ U.o. 1874. október 19. p. 147.

²⁷⁴ U.o. 1874. október 20. p. 147.

²⁷⁵ U.o. 1874. október 21. p. 148.

²⁷⁶ U.o. 1874. október 23. p. 149.

²⁷⁷ U.o. 1874. október 26. p. 150.

²⁷⁸ U.o. 1874. október 27. p. 151.

„Könyvtárban [...] előérzetem nyugtalanított, a nemes ifjúság (a söpredéke, ki egész héten tivornyáz és csak vasárnap alussza ki mámorát) folyamodott az egyetemi tanácshoz, hogy vasárnap d. e. is legyen nyitva a könyvtár 9-12ig, ezt a M. Ujságba is beletetették és átvették a többi lapok is, mért ne ha nem kerül semmibe és egy újdonsággal több, méltányos is! mondá a M. U. mert neki nem kell színi ezt a dögletes léget, az Istennek szentelt napon meg plane büntetésből 3 órát nem is kettőt [...] valóban Kerékgyártó a mi apostolunk, pártfogónk, hosszú arczczal jött, csak ő volt ellene, ránk oktroyálták, Kovács brutális basáskodásától mi is telt volna más ki, szép kilátások, Horvát ott se volt, Kerékgyártón kívül nem mert ellene szóllani senki, mi pedig egy lépést se tettünk ez ügyben ...”²⁷⁹

„Horvát csak azzal biztat, folyamodjunk tehát a hétfői szünnap visszaállításáért, meg tesszük, hanem oda az egyedüli örömünk, a mire egész héten vártunk és sóhajtottunk, a szabad vasárnapra. Jó már úgy se fog következni.”²⁸⁰

„Könyvtárban csak lézengtem nem volt kedvem semmihez, oda is az igyekezet kedv. [...] Nevezetes és igen jellemző Horvát igazgatónk nyilatkozata. Behítt bennünket ünnepélyesen és kinyilvánítá, miszerint ő vasárnapokon és ünnepnapokon nem jó be, ha keresik mindennap itt van (a hivatalban) 11-12ig tovább is; ő nem hagyja magának a vasárnapját elrontani [...] No tehát minden bajnak van némi kellemes oldala, itt az, hogy legalább ez egy napon nem találkozunk a mi kedves?! igazgatónkkal kit gyomromból utálok, pimasz gyáva természetéért és tehetetlenségeért, várj!”²⁸¹

„¾ 9 or. a könyvtárba [...] igaz nem sokat tettem de éppen ezért rettenetes unalmas volt az ottlét, az öreg mégis megpuhult mert a holnap szünnapot nagyon természetesnek találta ...”²⁸²

„Horvát úr azt üzente menjek a könyvtárba, mert nyitva lesz ma is [...] Máté csak 11 or. jött el, ezután Horvát púpos hátával és farizeus pofájával – Az öreg bement, lármáztak én feléjük se mentem – a hol lehet kerülöm; elmúlt ezen keserű pohár is. [...] A colloquiumhoz szükségelt tudományt elővettem, tenyérnyi nagyságú papirosra írva, s azt átnéztem figyelemmel hogy holnap ne álljak ott és ki ne nevéssenek [...] még talán jobbra fordulhat a dolog.”²⁸³

„... registert másoltam, közben párszor elolvastam a colloquiumra jegyzeteket, hogy visszaemlékezzem a kérdésekre, mert a sok nevet úgyse jegyezhetem mind meg [...] 10 or. megjelent 2 Concurrrens egyik [...] visszalépett, másik Dr. Bécsi makacsul állott és

---

²⁷⁹ U.o. 1874. október 29. p. 152.

²⁸⁰ U.o. 1874. október 30. p. 152.

²⁸¹ U.o. 1874. október 31. p. 153.

²⁸² U.o. 1874. november 1. p. 153.

²⁸³ U.o. 1874. november 2. p. 154.

várt 12ig és azután; mert Mészáros elmaradt, Kerékgyártó és Jendrasik hűségesen megjelentek és vártak. [...] Dr. Márki tovább nyaggattatott [...] hanem én kitünőleg feleltem, a Repertorium 41 ívének bemutatása is megtette a hatást $\frac{1}{4}$ 2 or elbocsátottak. [...] jóízűket nevettünk a colloquium eredményén, csak már lenne valami haszna.”²⁸⁴

„Horvát [...] a fokozatos előléptetést ajánlja [...] (ha t: i: a második colloquium lesz, tehát ismét próbatét alá vonnak, mire? Ha már az 1ő őri állomás kérdéseire is megfeleltem) hallgattam, hanem mégis csak hóbortos ember ez a Horvát. [...] Horvát kérdezte: Hogyan vagyunk vele megelégedve. „Igen jól” mondtam „Most csak ott fönns sürgessük!” monda. Ha mégis el nem rontotta volna a dolgot gondoltam magamban.”²⁸⁵

„Horvát folyamodásunkat a hétfő elengedéséért kritika alá vette ...”²⁸⁶

„Az idő [...] borongós, ködös, leveri az ember kedélyét, komorrá teszi, midőn úgyis annyi méltatlanság igazságtalansággal kell megküzdeni az embernek, hogy még csak fel se jajdulhatunk, mert a gazember inkább fogja pártját a gazembernek, ki szintén kihúzza magát a munka alól.”²⁸⁷

„Eggenbergernél Otmár számára könyvet rendeltem meg, szívesen látnak, de ha nem fizetek, mégis csak koldulás, szemtelenség, de ha úgyszint más mellékjövedelem, hanem azért a nemfizetést nem emlegetem.”²⁸⁸

„Könyvtárban [...] oly politikával éltem, hogy nagy rheumát színleltem és hazudtam, hogy a nagyteremben hültem meg, alig jöhettem a könyvtárba, mert a vén róka Dobocsányi a könyvek elrakását hagyogratja, még a bolond Horvát egy jó órájában rám sózza ezt is! Eljött 11 $\frac{1}{4}$ or. volt heczcz ismét, hibákat keresett sőt az ő hibáját is rám tolt oly szemtelenül, hogy a díjnokok is mosolyogtak rajt; hanem engem bántott, hogy mindig én vagyok hóbortjainak céltáblája!”²⁸⁹

„Horvát kissé megjuhászodott – hanem azért bolondozásait nem hagyja abba [...] jó kedvem volt, jóllehet igen betegnek éreztem magamat.”²⁹⁰

„Könyvtárban [...] tovább is ott maradtam, hogy discourálhassunk Horváttal, hanem hóbortjait itt is kimutatta, ragaszkodik a folyóiratok megrendeléséhez, sebtiben mindent, de ő ettől mindig ázott megvalja. [...] Az idő criminalis rossz [...] nem csoda ha kedélyem, gyomrom odavan [...] csakhogy mégis lábamon bírok állani; hanem kedélyem dúlt, nincs reményem, hogy ennél a félbolond embernél kibírjam, mégha jó is egy idegen, a

---

²⁸⁴ U.o. 1874. november 3. p. 154.

²⁸⁵ U.o. 1874. november 4. p. 155.

²⁸⁶ U.o. 1874. november 6. p. 156.

²⁸⁷ U.o. 1874. november 9. p. 157.

²⁸⁸ U.o. 1874. november 10. p. 158.

²⁸⁹ U.o. 1874. november 12. p. 159.

²⁹⁰ U.o. 1874. november 13. p. 159.

legtöbb munka az én nyakamba hárul, a felelősség, korholás, piszkolás ennekkövetkeztében mind; így leszek én a könyvtár bűnbakja; de jól mondja nőm, csak fiaimban találjam örömet ...”²⁹¹

„... mentem a hivatalba és ott dolgoztam folyton folyvást, a nélkül, hogy a hitvány ember méltányolni tudná a munkát, miután ő sohase dolgozott [...] még nem érzem magamat elég erősnek. [...] bizony sokféle hóbort van a világon; [...] Horvát [...] nemcsak hogy jellemtelen ember, hanem rosszabb az utonállónál, ki ellen fegyvert lehet használni; hanem a finom haramia ellen, ki álarca alatt becsúszik a legfőbb körökben, megmételezi az ártatlannak becsületét, a nélkül, hogy az jókor megtudhatná, csak mikor már megbuktatta, tönkre tette, abból tudja meg, de későn; az igazi gazember pedig mosolyog és kezeit dörzsöli örömeiben, hogy sikerült az ármány. Józsi fiam is óvakodhatik, az én példámon okulhat, mert sokkal több és veszedelmesebb az úri gaz; Otmár pedig szintén ne vegye könnyelműen a barátságot, vigyázzon, kiben bízik meg!”²⁹²

„Horvát hajszája nem szűnik meg, hanem mint Reichartnál itt is a közönbösséget és hidegvért veszek fel, még az az előnyöm van, hogy [...] itt mégis csak úr vagyok, államhivatalnok! [...] itt csak megvethetem a lábamat, nem oly könnyen engedek; aztán alkalmam van magamat, ha az igazgató előtt nem is – mert az féleszü – megkedveltetni a többiek előtt végre az igazság, becsület, szorgalom egyszer csak győzelemre jut; azt hiszem és reménylem.”²⁹³

„Horvátnak volt ismét pár bogara, de legalább szelidebb húrt pengetett s így én is vidámban beszéltem vele, kell is mert most írja a comitivát a concursushoz, át is adta a „minősítési táblázat” mintáját s ezt töltöttem ki délben irod. munkásságomról írva és mellé csatolom a Repertoriumot. [...] Horvát felolvasta a comitivát, már jobban se írhatta volna, különös ennek az embernek szeszélye, most szép tiszta idő van különben!”²⁹⁴

„Horvát mégse haragszik, mint észbe vettem, mert még a minős. táblázatot is javította ki. [...]

Könyvtárban Horvát a hírlapolvasás ellen szólt, most, midőn előléptetésről, hétfő elengedéséről van szó, ne tegyük ki magunkat annak, hogy a publicum „sine cura”-nak tartsa állásunkat s hogy azt mondja, mi csak újságot olvasunk. Gyávaság!”²⁹⁵

---

²⁹¹ U.o. 1874. november 16. p. 161.

²⁹² U.o. 1874. november 17. p. 161.

²⁹³ U.o. 1874. november 20. p. 163.

²⁹⁴ U.o. 1874. november 21. p. 163.

²⁹⁵ U.o. 1874. november 22. p. 164.

„Horvát a rémhírt is elmondhatta, Mészárosnál volt, se a hétfőt nem kapjuk meg, se fizetésjavítás vagy személyszaporítással nem bíztatott sőt a nagy vacatiókat is elvesszítjük.”²⁹⁶

„Könyvtárban [...] összeszámítottam hány db bekötött könyvet eszközöltem febr. 28-tól 2825-öt, mondja aztán valaki, hogy rest vagyok, nem dolgozom, hivatalom sine cura sat!”²⁹⁷

„Különben jobb sorsra érdemesnek vélem magamat és azt várom, hisem, hogy elére és reményilem! Horvát is megjuhászodott, miután a miniszteriumnál orrot kapott.”²⁹⁸

„Horvát hítt magával bennünket a Muzeumba, elmentünk Márki én és ő; megtette szokott kérdéseit, a mit külföldön is minden könyvtárban megtett, valamit mi is tanultunk, hanem csak azt mit úgyis a józan ész dictál és nem kell hozzá 1000frt.”²⁹⁹

„Horvát ismét discurált a Ministeriumnál volt conferencián, természetesen a mi sorsunkat a legfeketébben festve, jövő reményünket is elvéve tőlünk, elég barbarizmus.”³⁰⁰

„Kávészás után a miniszteriumhoz benyújtandó két évi működésemről írtam.”³⁰¹

„Jelentésem fogalmazását folytattam. [...] A könyvtárban csak úgy híztam a dicséretekben [...] Horvát nem akarta elfogadni a tiszt. példányt, de megrendelte, még ily mostoha körülmények közt leszek és sorsom jobbra nem fordul, ajándékot tőlem el nem fogadhat! Szép tőle. [...] E. u. folytattam jelentésemet. 3 el. könyvtárba, babéraiton pihentem ...”³⁰²

„... folytattam a jelentésem leírását; [...] A könyvtárban keveset foglalkoztam mert az öröm is nyugtalanított és nyugodtságot nem nyújt.”³⁰³

„Jelentésemet írtam [...] Könyvt. ott nagy öröömre szolgált az Akadémia következő levele: „Kírt cikkely a M. T. Akadémia 1874 nov. 30.^{án} tartott összes ülése jegyzőkönyvéből. 274. Fraknoi Vilmos r. t. s a II. osztály titkára bemutatja az Akadémia kiadásában éppen most megjelent I. kötetét a Magyar Tudományos Repertoriumnak, mely egyszersmind a történelmet és annak segédtudományait tárgyzó első osztálynak I. kötetét teszi. Kiemeli hogy e munka létre hozásában Szinnyei József buzgó és fáradhatlan munkássága volt a főtenyező. Örvendetes tudomásul szolgálván, Szinnyei József úrnak kifejeztetik az Akadémia elismerése. Kiadta Arany János m. k. főtitkár. Tek. Szinnyei

---

²⁹⁶ U.o. 1874. november 24. p. 165.

²⁹⁷ U.o. 1874. november 25. p. 165.

²⁹⁸ U.o. 1874. november 25. p. 165.

²⁹⁹ U.o. 1874. november 26. p. 166.

³⁰⁰ U.o. 1874. november 27. p. 166.

³⁰¹ U.o. 1874. december 1. p. 168.

³⁰² U.o. 1874. december 2. p. 169.

³⁰³ U.o. 1874. december 3. p. 169.

József úrnak.” Könyvtárban megmutattam mindenkinek, Horvát mondta, hogy értékesítsem ott fenn a Miniszteriumnál.”³⁰⁴

„Horvát elolvasta (kutyafuttában) nem érdekelte!? Jelentésem, hanem előlme nyújtá a tanácsból kapott dorgatóriumot, mert a tanácsot mellőzi, a mi folyamodásunkat is azért veszik elő húsvét után, mert a miniszterhez intéztük. El van keseredve Horvát.”³⁰⁵

„A könyvtárnál 10-20 vagy több évig nem volt semmi egyenetlenség, urak voltak a hivatalnokok, most mióta én odamentem, csak hogy a bőrünket le nem húzzák. [...] Az idő förtelmes, esős, kedélyemet leveri, amúgy is az elégedetlenség minden dicsőség dacára igen nagy. Olyan mint Horvát ki egész életében néhány ívet morzsol le tanítványainak, mást nem tett, hivatalba nem járt, a közjóra nem dolgozott, hanem azért két hivatala és grófi szállása van, a komisszárig önző; más aki dolgozik az szenved, nélkülöz, viseli az élet terheit, hogy még otthon se legyen megpihenése.”³⁰⁶

„... úgy segítünk magunkon, hogy a díjnokokat befogjuk, nekünk segítsenek [...] Horvát is eljött, leste a minisztert, tehát mégis kibújtatták odujából. [...] Hamary [...] keresett fel a könyvtárban, pesti lakos lett ...”³⁰⁷

„Szegény Lupala könyvtárunkban volt de egészen oda van, aligha viselhet ő hivatala tovább, nem vágyom helyére de eszembe forgatom, hogyha Fraknóit kinevezik igazgatónak és engem hírlapok elügyelőjévé tennének illendő fizetés mellett, mert [...] anynyira be leszünk fogva, hogy a Repertorium folytatása igen sokat ogra szenvedni általa ...”³⁰⁸

„Könyvtárban dolgoztam, de nem erőltettem meg magamat, minek is ha oly lelkiismeretlenek.”³⁰⁹

„Horvát el van foglalva a kimutatással. Értesítő 3. számát állítja össze. [...] Horvát mindig ujjat húz a rectorral a mi hátrányunkra, rovásunkra.”³¹⁰

„Horvát ismét furcsa hírrel lepett meg bennünket a két udvarlakásból (melyre mi várunk) egyiket neki szánták; de akkor ő azonnal beadja lemondását, tehát ily intrigák által tuszkolják ki az embert, csak aztán mi rólunk is úgy ne gondolkozzanak. Meg se hívják a gyűlésre sat. [...] Meghuzom magamat, hanem azért szép csendesesen teszek is,

---

³⁰⁴ U.o. 1874. december 4. p. 170.

³⁰⁵ U.o. 1874. december 7. p. 171.

³⁰⁶ U.o. 1874. december 12. p. 174.

³⁰⁷ U.o. 1874. december 13. p. 174.

³⁰⁸ U.o. 1874. december 14. p. 175.

³⁰⁹ U.o. 1874. december 18. p. 177.

³¹⁰ U.o. 1874. december 19. p. 177.

gutta cavat lapidem; türelem rózsát terem. Délben Rómernek átadtam kéziratát, ez jó emberem.”³¹¹

„Egy zsidó fiú [...] a P. Journalban azt írja, hogy az egyetemi könyvtárnál a szolgaszemélyzet durván bánik a közönséggel; ránk céloz, de azért nem billentjük a fülünket se, érezzük jogosultságunkat. Nem is töröm annyira magamat a munkával, hisz minek is; Horvát már hajlandó elfogadni az udvar lakást, mert a toronyban is adnak neki két szobát; így maradok én mindenből ki.”³¹²

„... magamhoz vevém a Repert. díszpéldányát [...] s mentem 10 or. Budára [...] Szerencsére mézáróst irodájában találtam [...] szívesen fogadta és köszönte a Repert. már olvasott róla; ezután áttérve sanyarú sorsunkra, leírtam azt röviden és a szálláshistóriát is elmondtam: „Ő nem érti úgy mond Horvátot, ki maga mondta, hogy neki nem kell az a nagy szállás, kap tehát a torony mellett 2 hivatal és 3 lakószobát; az udvarlakások megmaradnak a tisztviselőknek; és különös gondja lesz arra is, hogy a fizetések javíttassanak ha nem is oly mérvben mint a tanács javaslatba hozta. [...] Újra talány előttem Horvát magaviselete, azt gondolhatnám, hogy a Rector áskálódik ellene s ennek tervét Mészáros nem tudja, de azóta kétszer is beszélt ő Mészárossal, mért ijesztget tehát bennünket, hogy szó se lesz a fizetés javításáról és szállást is elveszítjük, talán minden áron ki akar bennünket túrni, vigyázzon magára!”³¹³

„¾ 9 or. mentem a könyvtárba, hol elmondtam tegnapi járásom eredményét, mind megvoltak elégedve; magam is felvilágosultam, hogy Horvátnak fölöttünk levő udvarlakást meghagyják, tehát nem foglalná el a mienket, ha még nem neveznek ki egy idegent 1^ő órnek?”³¹⁴

„Jaks szegény az éjjel meghalt [...] sokat kellett ki be járni, nagy a hideg a külső teremben, hanem futok is ám onnan, aztán mást se teszek, hanem melengetem magamat. [...] sok dolgom volt, mert Thaly is ott volt Kerékgyártó, ezekkel discuráltam, szolgáltam Thalynak. 5 or. Horvát tartóztatott vissza bennünket Pulszkyt éig magasztalta [...] csak neki köszönhetjük, ha nyerünk valamit sat, hanem [...] a Rector „új erőket” emlegetett hogy behoz a könyvtárhoz, kettőt is beszúr Márki és ő közé sat. Elfeledte hogy múltkor azt mondta, a személyszaporításról szó se lesz! [...] Valóban hóbortos ember, hanem ötöt ne bántsa senki, mert jaj annak [ki] háta mögött jó hírnevét tiporja! Sok mihaszna ember van a világon.”³¹⁵

---

³¹¹ U.o. 1874. december 21. p. 178.

³¹² U.o. 1874. december 22. p. 179.

³¹³ U.o. 1874. december 26. p. 181.

³¹⁴ U.o. 1874. december 27. p. 181.

³¹⁵ U.o. 1874. december 28. p. 182.

„Horvát [...] Pulszkynak nevünkbe is gratulált ...”³¹⁶

„... 9 or elmentem az egyetemi irodába, vittem egy példány bekötött zöld bőrbé Repertoriumot, hanem a Rector csak ¼ 10 or. jó [...] vártam [...] átadtam „mi legyen ez?” megmagyaráztam „Köszönöm” – „majd beleokulok valahogy” mondá [...] de még kezét se nyújtá, igazi vad barom!” no de legalább ismerni fog, egyéb célom úgyse volt.”³¹⁷

„Volt dolog elég [...] jártam ki be, gyűjtve a kötetendő könyveket és elrakva az elrakandókat [...] óvatos vagyok, felhúszom téli kabátomat és sokáig nem tartózkodom künn; Horvát mindig emlegeti a Karschnak készítendő könyveket, de megmondtam, hogy már többet nem dolgozhatom, mint a mennyit dolgozom.”³¹⁸

„Thalynak szolgáltam [...] emelte ez előtte is jó hírnevetem [...] Van is nekem elég sok jó emberem, ennek örülök én!”³¹⁹

„... sietnem kellett a könyvtárba, hol a sok vendég is bosszantott, meg hogy mind a két díjnak későn jött, pöröltem is ezért, hanem azért nem jó őket ellenségeimmé tenni, a legkisebb féreg is árthat az embernek.”³²⁰

„... mentem [...] Pulszkyhoz [...] Áttértünk a könyvtárra, átköltözködéssre, ő a jelenlegi személyezettel 6 hónap alatt alig hiszi eszközölhetőnek; felolvasta azután felterjesztését, melyben két őrt 2 segédet és kellő számú díjnokokat ajánl, a cédula kathal. revid. v. újra írását ajánlja. (Horvát pedig azért ajánl egy képzett 1° őrt sub rósa, hogy ő ez alól kibúvhasson [...] – a róka) no de Márki se sokáig bírja, kérdezte korát is Pulszky [...] Mikor eljöttem és ajánltam ügyemet; a mit csak tehet mindent elfog követni érettünk, különösen az én ügyemben ismervén azt igen jól, kérdezte is mi fizetésem van.”³²¹

„Horvát érdeklődéssel hallgatta a Pulszky-látogatást. Beszélt-e róla?” kérte „allen Respect!” mondá ő róla, pedig meg se említte; hízátt bele! [...] 5 után [...] Horvát tovább félóránál ott marasztalt Pulszkyról discurálván, hízátt bele, hogy ő tőle nyert minden instructiót felhasználó jelentésében.”³²²

---

³¹⁶ U.o. 1874. december 31. p. 183.

³¹⁷ MTAK Kéziratár Ms 18 / XXV. id. Szinnyi József: Naplóm 1875. január 5. p. 3.

³¹⁸ U.o. 1875. január 8. p. 5.

³¹⁹ U.o. 1875. január 9. p. 5.

³²⁰ U.o. 1875. január 10. p. 6.

³²¹ U.o. 1875. január 10. p. 6.

³²² U.o. 1875. január 11. p. 6.

„... kissé veszekednem is kellett az öreg hóbortos Márkival, ki nem enged senkinek, hanem ideje is lesz ha Horvát belátja mily akadály ez működésünkben, ki maga nem dolgozik, hanem dolgoztat és mégis morog, ha rábíznak valamit, önfejű, akaratos, pedig számár ember.”³²³

„Horvát ig. már a miniszterhez akar bennünket küldeni, hogy a sült gesztenyét a parászból számára is kikaparjuk.”³²⁴

„... Erdei is meglátogatott és ígerte, hogy szállásaink végett szólni fog a Rectorral, több sikere lesz; mi pedig elhatároztuk, hogy szintén meglátogatjuk a rectort.”³²⁵

„Pulszky cikkét a „budapesti könyvtárak”-ról elolvastam a P. Naplóban, [...] jól megmondogatta, csak használna, mert ha fizetésünket felemelik és a személyzetet szaporítani fogják mégis csak kényelmesebben élünk.”³²⁶

„5 után conferencia Horvát igazgatóval a könyvtár ügyében és a költözködést, fölosztást illetőleg. Én mindenképp azt hangsúlyoztam, hogy a személy-szaporítást mielőbb tegyék, hogy betanítsuk őket, mert az utolsó napon inkább akadály mint segítség lesz; hanem ő soha sincs tisztában magával, nincs megállapodottsága, erélye; nem jár utána, hanem minket bíz meg, tudjuk meg mennyi van megállapítva a budgetben sat.”³²⁷

„... mehettem Nagy M.-hoz, megkértem írjon Horvátról valami elismerő szót, mert úgy várja, hogy no! Én rábízta Nagy miklós, már csak megteszem, pedig soha semmit se tettem oly igen kölletlen; oly embert dicsérjek, ki előttem egy haszontalan schwadroneur, lomha, dologkerülő, önző, lelketlen ember. Megteszem – legalább lássa, hogy ha így tudok írni, írhatok másképp is, vagy tegyen érettem többet, vagy féljen tőlem! – Pulszkyval nem beszélhettem. [...]

A könyvtárban foglalkoztam erősen, hogy ezen nagy tömkelegből mielőbb szabaduljak, mert nyakamra nő a sok kötetlen könyv.”³²⁸

„... hozzá fogtam az „egyetemi könyvtár Értesítőjéről” írni cikket, hosszúra terjedt, azért a Honnak szántam [...] olvastam a Honban az „Ért.” ismertetését röviden, melyben Horvátot hanyagnak nevezik a köteles példányok bekövetelésében; itt György Aladár hibázott és részemre is rosszul tett, mert most azt hiszi Horvát, én szorgalmaztam azt, mert jól vagyok vele; de igyekeztem magamról ezen gyanút elhárítani, mert kezdett piszkálódni, munkámban hibát keresett [...]

---

³²³ U.o. 1875. január 12. p. 7.

³²⁴ U.o. 1875. január 18. p. 10.

³²⁵ U.o. 1875. január 19. p. 10.

³²⁶ U.o. 1875. január 24. p. 13.

³²⁷ U.o. 1875. január 25. p. 13.

³²⁸ U.o. 1875. január 26. p. 14.

Délben [...] Nagy M. asztalára tettem a cikket. [...] ½ 3 or. Nagy M.-hoz, alig akarta felvenni a cikket terjedelme miatt, de rábeszéltem. [...]

Könyvtárban rendeztem a kötendő dolgokat; Horvát 5 or. jött, ott volt Kerékgyártó, annyira belemerültünk a czáfolat (Horvát a Hon-ba küld) és a forradalom utáni dolgokba, hogy 7 felé osztottunk szét, még elolvasta cikkem conceptusát, örült neki; ezzel a gyanut is elodáztam magamtól.”³²⁹

„... mentem Pulszkyhoz, otthon találtam, átadtam a Vas. Ujs. mellékletét, elolvasta a végszót, tetszett neki; azután az ő cikkére tértünk át, Trefort maga szólította fel, mert iratát nem adták neki át „no majd ezt fogja olvasni” mondá „már is volt eredménye” mondám, mert Mészároostól bekérte a mi colloquiumunkra vonatkozó iratokat, de ha kinevezni akarnak, most nevezzenek ki, hogy betanítsuk őket” sat. „Persze!” mondá. Azután a könyvtárban (Muzeumi-ban) teljes bűvárlati jogot ad, még írást is ha kell ...”³³⁰

„... Nagy Miklóst néztem meg, éppen jókor, mert cikkemet kiakarta hagyni Horvát értesítőjéről, elvesztené minden hatását, de kérésemre nem tette és benne hagyta; ennek is csak lesz valami hatása és eredménye.”³³¹

„A cikk megérkezett a Vas. Ujs.-ban olvasták, azonnal nekem tulajdonították, Horvát pedig csak úgy hízott bele, kezét nyújtá köszönve; én pedig örültem, hogy félre nem ismer és nem tart attól, hogy én áskálódok ellene, pedig ha tudná mennyire nem becsülöm. 5 út is beszélgettünk az átköltözködéssel.”³³²

„Horvát [...] ismét ijesztgetett a könyvtárápület jul. vége előtt nem készül el s így a szünnapok alatt rendezhetjük; a rector holnap eljő. Mind a három könyvtárt össze akarja elegyíteni, a nélkül hogy beírná a nagy katalogusba sat. No lesz ott zavar, tehát ezért ment külföldre. [...]

Könyvtárban [...] Fraknoi oda jött és megkértem, hogy engedjen egy csomagot hozzá vitetnem, szerdára állapítottuk meg.

[...] túlterhelhetés a könyvtárnál, hanem minél több órát rónak reánk, annál kevesebbet dolgozunk. Ám lássák a zsarnokok, kik rabszolgáknak tekintenek.”³³³

„... Archivot bűvárolva, vártuk a rectort [...] Horvát [...] magyarázta a kezelést, Kovács rectornak van természetes esze, jó felfogása, nem helyeselte a pénz kezelést két személyre bízni [...] idővesztés sat. jó hogy megnézte a könyvmennyiséget a külső teremben is, lehet fogalma az itteni munkáról.”³³⁴

---

³²⁹ U.o. 1875. január 27. p. 14.

³³⁰ U.o. 1875. január 28. p. 15.

³³¹ U.o. 1875. január 29. p. 15.

³³² U.o. 1875. január 30. p. 16.

³³³ U.o. 1875. február 1. p. 17.

³³⁴ U.o. 1875. február 2. p. 17.

„Könyvtárban [...] nyargaltam és táncoltam (Máté kifejezései és én eltanultam tőle a mi tevékenységünket fejezve ki azzal) [...] Dr. Márki József a tdr. Mint neve után szokta írni, indignációját fejezte ki az iránt, hogy én őt „öreg úrnak” hívom mások előtt ...”³³⁵

„9 ½ ut. mentem az egyetemi irodába megköszönni Erdeinek szállásunkon való munkálatok szorgalmazását, – mert ő most nagy ember, neki tulajdonítom, hogy a rector megtagadta a farsang végi szünnapokat elczel, hogy ha bálba akarunk menni, elég időnk van 5 után is!”³³⁶

„... várjuk a jó szerencsét és a 8 órát a mivel ijesztgetnek.”³³⁷

„Annyi most a politikai átalakulás, hogy ismét csak attól tarthatunk, hogy a mi ügyünket a könyvtárnál elhanyagolják; hanem egyrészt jó, ha Kovács rectora alól kibúvunk addig míg az új könyvtárt megnyitják, mert talán már nem zsarnokoskodnak fölöttünk úgy mint most, midőn minden könyvtár zárva 4-5 napra csak a mienk áll nyitva mint a korcsma, mert minket páriáknak, gépeknek tekintenek, kiknek a pihenés, nyugalom nem is szükséges.”³³⁸

„Horvát is nyaggatott, de szerencsére belátta, hogy én délben eszem, míg ő csak a körül kel ki az ágyából. [...] 3 or. mentem a könyvtárba [...] Szilágyi Sándor ott, megkértük, hogy érettünk közbeszólna Mészárosnál ...”³³⁹

„... elég dolgunk volt, úgy hogy szinte kifakadtam a zsarnok rendszer és rideg szolgálifoglalkozásom ellen; ezen nagy hidegben szünet nélkül ki-ki járni a nagy terembe s ott kutatni, nem kis feladat, csak hogy most már én se veszem ám oly lélekismerettel a kutatást mint az első héten.”³⁴⁰

„... a pénzre kikölcsönzés és kiadása 4-5re van megszorítva, ezt okosan tette a rektor, csak még több ily talpra esett rendelete legyen! [...] 5 - ½ 8ig tanácskozás volt a könyvtárszemélyzet teendői és szaporítása, elhelyezése és átköltözés fölött. Ha legalább azt érnők el, hogy szaporítanak a személyzetet és én kívül esném a közönség – a piszkosabb, durvább közönség – körén, már sokat nyertem volna ezzel is.”³⁴¹

„... egy kis toilettet csináltam, üngöt, fekete kaputot vettem el a mai nagyszerű conferentiára, melyet várva vártunk [...] Pulszky nem jó el, mert kormányválsági konferencián lesz [...] ez már elég nagy csapás ránk nézve, hanem eljő Szilágyi Sándor

---

³³⁵ U.o. 1875. február 4. p. 18.

³³⁶ U.o. 1875. február 5. p. 19.

³³⁷ U.o. 1875. február 8. p. 20.

³³⁸ U.o. 1875. február 10. p. 21.

³³⁹ U.o. 1875. február 13. p. 23.

³⁴⁰ U.o. 1875. február 21. p. 27.

³⁴¹ U.o. 1875. február 23. p. 28.

[...] a Rector is kezét fogva velem is, mi is meghivattunk, Mészáros ő Méltósága is megjelent, Erdey mint jegyző, Márki és én meg az építész, ott voltunk $\frac{3}{4}$ 7ig, míg a személyszaporítás ügye el nem dőlt (3 amanuensis 3 szolga 1 tiszt 1 ór) én mindenestre megvigasztalódom ha csak a nagyközönséggel való érintkezéstől és a szolgai könyvkiosztástól felmentenek, a minthogy valószínű már [...] Szomorú az én sorsom, midőn 45 éves koromban is bizonytalanságban élek és nincsen megállapítva jövőm ...”³⁴²

„... Erdeit látogattam meg az irodában, de biz attól nem tudhattam ki egyebet, minthogy a rector a vakációra akarja tolni a hurczolkodást [...] Horvát későn jött, akkor is Kerégyártóval tanácskozott [...] végre Horvát eljött és tudatta velünk az eredményt egy ór egy tiszt, fővárosi gymnasiumi rendes tanári rang- és fizetéssel 1400-1500 f és szállás 3 amanuensis vidéki gymn. tanári fizetéssel 1200 f és 250 f szálláspénzzel határozottatott el – csak már nyomtatva látnám; rólunk természetesen szó se lehet hogy változzunk, mert az degradálás lenne, hanem az amanuensis állomásokra pályázat hirdettetik [...] engem visszahítt [...] előrebocsátva, hogy még feleségemnek se szóljak; engem fognak őrnek kinevezni az öreg elejbe, mert azt a rector is kifigurázta, hogy latinul se tud, midőn „Julius Caesar”-t Gyula császárnak fordította át. Mégis megtette hatását a Repertorium is mindkettőnél és Szilágyi Sándor is csak tolta a szekeremet; a teendőket is kedvem szerint osztotta el Horvát. Márkinak czédula írást és kikölcsonzést, megintést, én az accessor. naplóba és főjegyzőkönyvekbe bevezetést és könyvkötési munkákat kezelem. Megköszönve elmentem 7 felé [...] elmondtam családomnak „titoktartás” mellett, örültek ...”³⁴³

„9 el. mentem a könyvtárba – hol Kosztolányi írta Horvát felterjesztését, kezdem mégis hinni a mit mondott.”³⁴⁴

„Netti volt nálunk, elbeszélte, hogy meglátogatta barátnéját Kovácsnéét, de a rector csak köszönt, akkor kocsizott ki; neje azonban tudta, hogy a könyvtárnál vagyok, és férjének újra meg fog említeni, ő mindig pártolni szokta az olyanokat kik önerejükől küzdik föl magokat.”³⁴⁵

„A könyvtárban kevesen voltak, de azért nem sok kedvem volt dolgozni [...] itt pihenem ki magamat, mert 5-6 órai munka vár otthon reám. [...] Ma nevezetes gyűlés van az egyetemi tanácsnál, ma dől el ügyünk, mely irányadó lesz [...] beszélgettünk később Horváttal, annak mindig az ő szállása forog a fejében; önzők legönzőbbike.”³⁴⁶

---

³⁴² U.o. 1875. február 25. p. 29.

³⁴³ U.o. 1875. február 26. p. 29.

³⁴⁴ U.o. 1875. február 28. p. 30.

³⁴⁵ U.o. 1875. március 10. p. 35.

³⁴⁶ U.o. 1875. március 11. p. 36.

„... jött Fraknói, velem akart beszélni, őt Csengery küldte hozzám azon kéréssel: volna-e kedvem az Akadémia könyvtárhoz jönni 1200 frt fizetéssel; én megköszönve szívességet előadtam, hogy ügyem most itt is jobbra fordult (ha igaz?) szállásomba pedig már máj. 1-re beköltözöm; „no akkor – úgymond – jobb is ha itt marad.”³⁴⁷

„Horváttal is beszéltem, megmondtam neki [...] Fraknói ajánlatát, már ő azt tudta úgymond, mikor a konferencia volt, maga Szilágyi S. említte, hogy „tegyetek valamit azzal a „Szinnyei”-vel mert elvisszük az Akadémia könyvtárához s a rector biztosan mondta, hogy Márki elejbe jövök. [...]”

Netti átadja a levelet, melyet Kovács rectorné írt neki: „férjem már rég felterjesztette testvéred kineveztetését még pedig társának átugrásával, reményli is hogy úgy fog történni, s örül, hogy ezen kellemes hírt ő tudathatja vele először. Örültem, mert eddig kötve hittem.”³⁴⁸

„Horvátnak elmondtam a Rectorné levelét, csak aztán azt ne higgye, hogy én őt kitúrni akarom „én bizony nem bánom, ha barátomat praefectusnak teszik is!” Ilyen gondolat, de kimondá. Az öreget ismét ijesztgeté „Szinnyeit az Akademiához hívják, de nem eresztjük” mondá Horvát. „Tessék s nem is szól!” Minek szóltam volna ha el nem fogadom, „inkább leszek egy nagy kereskedésben mint greislereiban” mondám. Sokat beszélt a rectorról mennyire üldözi őt, megakarja fosztani kathedrájától sat. én vigasztaltam, hogy az nincsen úgy, hanem pessimista.”³⁴⁹

„... Erdei biztatott bennünket, hogy a lakások végett éppen mára van idecítálva az építész, kineveztetésünk végett pedig maga a rector fog ma vagy holnap elmenni a miniszterhez, akkor sürgetni fogja az amanuensisek candidálását is. Márki nem akart a rectorral beszélni; én [...] elváltam tőle, mintha Nagy M.-hoz mennék, azután visszamentem az irodába és rectorhoz. Ki szemembe is azt mondta, hogy ő engem első helyre ajánlott és ismét fog ajánlani, meghí a konferenciákra, ott sans géne, adjam elő a véleményemet; ő a könyvtártisztviselőinek illendő fizetést akar és tanári rangot, de nem akarja hogy tanár is könyvtárnok is legyen egyszersmint, megkívánja a munkát. Horvát egyszer a okozatos előléptetést ajánlotta, azután Önt emelte ki, mily következetlenség sat. elhozta, hogy le akar köszönni ha fizetését fel nem emelik. Végre munkaképességet azzal indokoltam, hogy az Akademiához hívtak „Pulsky is sok szépet mondott önről” – Ezzel eljöttem. „Isten áldja meg barátom” s kezét nyújtá. [...] Horvát kissé hideg volt hozzám, talán csak nem vesz gyanúba, hogy én a helyére törekszem és őt kitúrni akarom! furcsa! [...] Rosz kedvem volt.”³⁵⁰

---

³⁴⁷ U.o. 1875. március 12. p. 36.

³⁴⁸ U.o. 1875. március 13. p. 37.

³⁴⁹ U.o. 1875. március 15. p. 38.

³⁵⁰ U.o. 1875. március 16. p. 38.

„Horvátnak elmondtam a rector beszélgetéseit, hogy ne gyanakodjék rám és mihez tartsa magát, és hogy lássa mennyire pártját fogtam! Átkos hivatal lenne az, ha örökös ellenségeskedés közt kellene élnem. [...] Már most várhatom én is napról napra kineveztetésemet!”³⁵¹

„... alig hittem valaha, hogy én 45ik születésnapomat elérjem, a mily gyenge testű és izgatott lelkű sorsüldözött ember voltam, de nem csak 45 évemet töltöttem be, hanem elérnem engedé az ég azt, hogy mindinkább közeledem a béke és megelégedés révpartjához, az az hogy zaklatott életem, bizonytalan jövőm, végre nyugodt, biztos pályára változott.”³⁵²

„Szilágyi Sándor [...] biztatott, hogy a költségvetést ha elvégzik jó a kinevezés s én különösen meg leszek vele elégedve.”³⁵³

„... roppant veszteség rám nézve, hogy vasárnapomat elvették; no de segített az ember magán a mint lehet.”³⁵⁴

„Horvát szokott morózus állapotában, nem háborgatott, szegény ember, agyrémeket táplál, de rossz lelkiismerete is, no csak engem ne bántson, azt hiszem a rector mondása biztosít, hogy ő nem hagy senkit sikanirozni, azután pedig ha Than lenne, se lenne oly bátor! Hanem azért politikusnak kell lennem és hallgass szám, nem fáj fejem!”³⁵⁵

„Horvát [...] elkezdte régi lamentóit, hogy Óváryt fogják igazgatóknak behozni, még cathedróját is félti tőle, mert valaki említetté, hogy a rector Óváryt dicsérte. Már ettől magam is félek egy kissé s inkább Horvát mint a nápolyi zsidó.”³⁵⁶

„volt egy kis heczcz az öreggel [...] Horvát fia [...] keresett egy oly könyvet, mely elvesztett [...] feldühödött az öreg, hogyha nincsenek elrakva a könyvek! – „Hát mért nem rakták el azelőtt, ha az utódok rendetlenséget találnak” – mondtam „találnak bizony még a következők is!” igaz, mondtam s még jobban dühös volt.”³⁵⁷

„... mentem az irodába Erdeihez, ki ismét azzal biztatott, hogy a mi kineveztetésünk pár nap múlva már lejő [...] Tovább mentem az Akadémiába, Fraknoi [...] Sokat kérdezett a könyvtárról és igen jól ismeri Horvát gyengéit; – mért nem adom fel! monda.”³⁵⁸

---

³⁵¹ U.o. 1875. március 17. p. 39.

³⁵² U.o. 1875. március 18. p. 39.

³⁵³ U.o. 1875. március 19. p. 40.

³⁵⁴ U.o. 1875. március 21. p. 41.

³⁵⁵ U.o. 1875. március 22. p. 41.

³⁵⁶ U.o. 1875. március 23. p. 42.

³⁵⁷ U.o. 1875. március 24. p. 42.

³⁵⁸ U.o. 1875. március 25. p. 43.

„... Fraknóit otthon találtam [...] elmondta, hogy tegnap Csengerynél ebédelt, ott volt Gönczy is; szó se lehet a fizetéseink felemeléséről, csak le ne szállítsák, mondá neki Csengery; szép kilátások; ő pedig talán el se fogadná a Muz. könyvtárnokságot, hisz 30 év óta nem történt semmi vásárlás, kiegészítés sat. [...]

Jött Horvát ijedt képpel, hogy a rector a febr. 25. conferentia jegyzőkönyvét küldte hozzá aláírás végett, melyben az is benn volt, hogy ő inkább leköszön a könyvtárnokságról, ha fizetését fel nem emelik sat. ő ezt csak beszéd közben hozta fel s alá nem írja a jegyzőkönyvet, melyben a mi fizetésünk 1500-1300 ftban állapított meg! - ... késlelteti az ügyet. [...] Horvát megjárta Erdeyt, Mészáros, derült kedvvel mondta, hogy neki lett igaza, hanem a rectorral nem beszélt [...] Ingerült voltam egész nap, ennyi újdonság

...³⁵⁹

„Horvát szokottnál korábban jött, várta a jegyzőkönyvet, de biz azt nem küldték, valószínűleg a rector felküldte, úgy H. aláírása nélkül, s legjobban is tette.”³⁶⁰

„Délben Horvát gratulált; ma reggel voltam az irodában Erdeivel beszéltem, ki biztatott, hogy pár nap alatt lejő a mi kinevezésünk, ha nem jönne, sürgethetem! úgymond. [...] Hanem Horvát fixa ideáját „hogy őt a rector üldözi” Erdei megczáfolta, a jegyzőkönyv megmutatásával; ott csak a jövőről van említés téve, de ő a jövőben benn látja leköszöntetését is; mint Saskai minden padlás ablakban polizeit lát; lehetetlen volt őt erről meggyőzőm ...”³⁶¹

„... felmentem a ministeriumhoz, Mészárosnál sokáig váraкоztam [...] a fedezet elterjesztése ő felségénél van aláírás végett, pár nap alatt lejő, s akkor azonnal megtörténik a kinevezés még pedig praeferenter az enyém!”³⁶²

„Fraknóival találkoztam, már ő is egész bizonyosnak tartotta kineveztetését [...] „hanem önnek áll most nyitva a tér, – úgymond – válogathat, akár az Akademiához, akár a Muzeumhoz mehet s az egyetemi könyvtárnál is.” Szép – mondám – csakmár lenne is valami belőle. Kétszer se mondom hogy most már nem megyek a Muzeumhoz.”³⁶³

„... Horvát a conferenciát emlegette, sürgős, a rector magához hivatta és tudtára adta, hogy meghívja őt és bennünket is, tehát nyakrafőre akar velünk értekezni, ma, holnap sat.”³⁶⁴

„... az önzés megtestesült példányát láttam Horvátban, ki nyargal azon, hogy a hét órát megkapjuk, a vasárnapot nem kapjuk vissza (mert ő úgysem üli ki az órákat) hanem a

---

³⁵⁹ U.o. 1875. március 30. p. 45.

³⁶⁰ U.o. 1875. március 31. p. 46.

³⁶¹ U.o. 1875. április 3. p. 47.

³⁶² U.o. 1875. április 4. p. 48.

³⁶³ U.o. 1875. április 6. p. 49.

³⁶⁴ U.o. 1875. április 7. p. 49.

vacációért, azért harcolni fog mind halálig! Hanem majd én is harcolni fogok, hogy az ő torkára is forrják ez a hét óra!”³⁶⁵

„... szerkesztettem a tegnapi esti olvasótermi szabály egy pontját [...] elégtételelem volt, hogy az öreg galimatiását³⁶⁶ nem fogadták el, hanem az én precíz rövid szerkezetemet ...”³⁶⁷

„Mészáros írt Horvátnak [...] hogy a concursust kihirdeti 8 napra, tudassa vele megmarad-e kérdéseinél, mert a dolog sürgős (tehát mégis megjött a pénzügyi jóváhagyás!)”³⁶⁸

„Horvát 5 or. eljött, konferenciáztunk; „fogalmazza kedves barátom, azt a pontot a mi könyvtárhasználati órákat határozza meg”, mondá nekem [...] „hanem a 6 óra visszaállítatik a mint rendezni kezdünk, és a vasárnapot soha se kapjuk vissza, a vacatiót elveszítjük, legalább az idén bizonyosan”, ily phrazisokkal ijesztget, mert ő maga soha se érzi a terhet; vasárnap éppen nem, hétközben $\frac{1}{4}$ 12 és $\frac{3}{4}$ 5 or. jó a könyvtárba, a rendezést is bizonyosan a svábhegyről fogja nézni!”³⁶⁹

„Horvát [...] megjelent, [...] hogy a rectornál volt audientiáját (hivatta) elmondja: „neki nem kellenek azon salabakter rendszabályok, készítsen újat, aztán mért nem készíti el utazásáról való jelentését; mért tette be felterjesztésébe, hogy mi csak a folyó ügyeket végezhetjük, mikor ezzel csak röstségre ad alkalmat, hivatkozott a mi privát foglalkozásainkra, melyeket a mint mondják a hivatalos órák alatt készítettem”, de ez ellen már keményen protestáltam ...”³⁷⁰

„Könyvtárban [...] várjuk a jó szerencsét, hanem ismét bolonddá tettek bennünket. [...] gratulált Rómer a szép állásért [...] már bizonyos monda.”³⁷¹

„... Horvát jött az ő könyvtárszabályaival, ismét velünk conferálta [...] már unalmas [...] hogy ez az ember a maga lábán nem tud járni, mindig segítség, tanácsadó kell neki, és mindent a más vállára hárít, terhet, felelősséget. A szünnapokat ép úgy megnyirbálta, mint a rector, csak a nagy vacatiót mentsük meg, úgy mond; – persze, hogy kimehessen a nyaralójába! piszkos önzés! [...] Kőrössynek magyaráztuk a könyvtár-rendezést, megkért, látogassam őt meg hivatalában, tanácsomat akarja kikérni; megteszem. Horvát humbugizált az ő külföldi tapasztalataival.”³⁷²

---

³⁶⁵ U.o. 1875. április 9. p. 50.

³⁶⁶ galimatiász *fr* jelentése: zagyva beszéd, badarság

³⁶⁷ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyi József: Naplóm 1875. április 10. p. 51.

³⁶⁸ U.o. 1875. április 12. p. 52.

³⁶⁹ U.o. 1875. április 13. p. 52.

³⁷⁰ U.o. 1875. április 14. p. 53.

³⁷¹ U.o. 1875. április 15. p. 53.

³⁷² U.o. 1875. április 16. p. 54.

„Horvátot nem lehetett capacitálni, az „egész éven át nyitva lesz” kitételt hagyja ki, miután a szünnapokat kérjük alább; incapacitabilis! [...]

Fraknói arcképét mutattuk Horvátnak, megjelent a Vas. Ujságban; neki nicsen olyan ambíciója, mondá, midőn biztattam, hogy majd a könyvtár megnyitásakor az övét is kiadjuk [...]. Aggódom előre, hogy egyfelől majd Márki átkozódik, másfelől Horvát bizmatlankodik s én mint valami elátkozott herczeg dolgozom magamban, de különben jobbra is fordulhat a dolog.”³⁷³

„... a kinevezés ismét elodáztatott ki tudja mikorra – szerencsém, hogy a Repertorium I. kötete megjelent és még nagyobb szerencsém lesz az, ha a II. k. még ez idén megjelenhetik, mert ez szilárdítja meg állásomat és megvéd talán csak Horvát hóbortosságai, gyanakodásai ellenében, azért hiszem, hogy sokat fogok tőle eltérni, csak ügyesen bírtam.”³⁷⁴

„Horvát élre hítt: „engedje meg barátom, hogy most már gratulálhassak, mert ha a lapba jó kineveztetése, az öreg előtt nem tehetem.” „Korán van még”, mondám „de sűrögesse, a szállás végett is!” Különös ember, aztán még mondta, hogy ő engem ajánlott mindenütt, megkérdezhetem a minisztertől is. [...] Horvát ismét ijesztgetett, hogy 9 óra lesz a hivatalos idő [...] még 7 is borzasztó lenne, valóságos rabság, cifra nyomorúság; másoldalról Józival megnéztük a szállást, mindkettőben vígan süített be a nap, tehát ránk is pislant a napvilága s ennek igen örülök.”³⁷⁵

„Fraknóihoz [...] beszélgettünk a könyvtárról, a Muzeumról, engem igen respectál, még kért, hogy ne haragudjam, hogy megtiltotta a díjnokoknak a könyvkiadást sat. [...] panaszkodtam [...] a rector dracói szigorára, hogy 9 órát akar ránk oktroyálni; nem lesz az úgy, csak ha ő alatta [...]

Erdei mondta, hogy nem lehet kimondani a kinevezés előtt, kié legyen ez vagy az a szállás, mert feltűnést okozna [...] felvettem a 109 frt 92 krt.”³⁷⁶

„... a kinevezés legkésőbb vasárnap meglesz! [...] Horvát igazgatót ostromolják a concurrensok, csak Máté legyen meg, a többivel nem törődöm [...] Mátét biztatja Horvát és megmondja neki mit fog kérdezni a colloquiumon.”³⁷⁷

„... mentem az irodába, [...] ott volt Mlinkó, nagyon barátságos volt, vejét Littasyt jászberényi könyvárúst ajánlotta hozzánk; én pedig a legnagyobb örömet nyilvánítottam ezen, (úgy hiszem érdekünkben is lesz ily hatalmas szövetségest megnyernünk, mint a gondnok!) ő viszont megígérte, hogy holnap ügyemet sürgetni fogja!

---

³⁷³ U.o. 1875. április 17. p. 54.

³⁷⁴ U.o. 1875. április 18. p. 55.

³⁷⁵ U.o. 1875. április 21. p. 56.

³⁷⁶ U.o. 1875. április 22. p. 57.

³⁷⁷ U.o. 1875. április 23. p. 57.

Könyvtárban [...] kevés kedvem van már a kiszolgálás és helyrerakáshoz, nemsokára felszabadulok az inaskodás alól! [...] 5 óra felé jött Szilágyi Sándor, ki így üdvözölt: „Engedje meg hogy én lehessek első, ki önnek gratulál, láttam kineveztetését a minisztertől aláírva, az expediturában! [...] Horvát is gratulált [...] meglesz a hét derekán a hivatalos lapban is, talán a szállás ügye is eldőlt addig! Örültem, de nem úgy mintha már a kezemben lenne. [...] csak már egyszer elérhetném azt mire oly igen vágytam, a békés nyugodt életet, gond nélküli existenciát!”³⁷⁸

„Az irodában megkértem a szolgát, adtam neki 1 frtot, hogy adja ott fönn az illetőnek, ki kinevezési okmányomat siettetheti, Mlinkó is elmegy és megígérte, [...] ő is sürgetni fogja. [...] Dr. Máté [...] ma nyerte el a tudorságát ...”³⁷⁹

„9 után az irodába mentem, s ott Erdey biztatott, Jablanczynak ismét adtam egy forintot, mert felmegy Budára, ha valamiképp kiásná azt a kinevezést a kezükből [...] Az öreg úr szintén csütörtökön akar költözni, mint én. [...] Horvát [...] elmondván szokásait, természetét (ő nem megy sehova és nem fogad senkit, ne apprehendáljuk). [...] Szilágyi Sándort meglátogattam a szerkesztésnél, ígérte hogy [...] legkésőbb szerdán délben stafetával küldi le! – Erdey nem volt hon, nála hagytam névjeggyemmel a szivarokat.”³⁸⁰

„... Fraknoi kezét nyújtá, mint mindig. Az irodában Erdei ujjával fenyegetett, „már mi nek volt az?” mondá, „hagyjuk!” „Az ügy rendben van, rector Ő Nga beszélt Mészárossal és a szállást elfoglalhatom, mert a gondnok átfogja adni a kulcsokat és kijelöli a szállást. [...] megtekintettem szállásomat (most már a felsőt) [...] az emeleti lakás valóban sokkal kényelmesebb, világosabb és tágasabb! örülhetek szerencsémnek [...] Horvát tudja a dolgot. „Holnap elkezdődik a komédia!” mondá.”³⁸¹

„10 után jött Jablanczy, mutatta a kinevezési okmány borítékát, ott az irodában [...] holnap írásban kapjuk a kinevezést [...] Horvát [...] hozta a kinevezéseket s felolvasta Szinnyei első órnek 1500 frt fizetéssel és szabad lakással, Márki másod órnek 1300 frt és szabad lakás. „Ez már mégis sok, így jutalmazni a buzgalmat, szorgalmat sat.” szerencsére rám nem gyanakszik mert „én nem kerestem” mondám „mit fog szólni a feleségem!” mondá, én nem mutattam örömet [...] a 8 kulcsot 1 or. után vihettem haza, nőm is örült [...] 1 or. voltam az irodában, szombaton esküszünk [...] 3 or. felmentem Nagy M. [...] kértem, hogy ha kinevezésemet említi, tegye ki lakásomat is, hogy tudják ismerőseim [...] Horvát biztosított rokonszenvéről és bizalmáról. Szilágyihoz felmentem, hogy nevemben sajtóhibát ne tegyenek [...] Mégis jobban dőlt el az ügy mint gondoltam és végre annyi küzdelem után talán nyugodt révparthoz vergődhetem.”³⁸²

---

³⁷⁸ U.o. 1875. április 24. p. 58.

³⁷⁹ U.o. 1875. április 25. p. 58.

³⁸⁰ U.o. 1875. április 26. p. 59.

³⁸¹ U.o. 1875. április 27. p. 59.

³⁸² U.o. 1875. április 28. p. 60.

„Márki mondta, hogy itt a kinevezésem Horvát úrnál, érte mentem s átvettem, feltartóztatott vagy félórát, újra elmondván, mennyire ajánlott engem; no de neki is sokat köszönhetek, mert nem akadályozta. Otmár is láthatta furcsaságait. [...]

Felolvastam decretumomat egy szó elrontotta örömet ideiglenesen [...] „*egyelőre csak ideiglenes minőségben kinevezem*” tehát semmit se adnak egészen, hanem megszorítással, ez mindnyájunkat levert és aggasztott, mert az Achilles sarka és belém köthetnek, kitehetnek akár mikor.”³⁸³

„... lementem az öreghez, megnéztem a kinevezését abban is az „ideiglenesen” szó állott, tehát nemcsak személyemre vonatkozik! A rectornál szívélyes fogadtatásban részesültünk „a teendő és felelősség terhe ránk sulyosodik” mondá; megköszöntük szívességét „nemsokára az ideiglenességet is megszünteti” mondá. Eljöttem haza. [...] a pénzteket nem kerülhetem ki egészen, elég ha csütörtökön kaptam meg a decretumot és akkor költöztünk új lakásunkba. [...]

A Hon ujdonság rovatában ott áll „derék könyvtár ór el is foglalta lakását a könyvtár-épületben” mégis derék ember ez a György Aladár! [...] Thaly gratulált, szegény Fraknóira nagy baj háromlik, polemizálnak.”³⁸⁴

„¼ 9 or. mentem az irodába, az eskümintát átolvastam és összegyűltünk a kis teremben, Horvát igazgató is jelen volt [...] a 4 decán és Rector jelenlétében az egyetemi botra téve kezünket elmondtam hangosan az esküt [...] az öreg alig tudta utánnam mondani kiki hagyott egy szót, megmutatta, hogy biz ő gügye egy ember, hanem újabb fulminans rendelet jött le a ministeriumtól a könyvtár leltározása (czédulázása) végett, nehéz ezekkel az emberekkel boldogulni.”³⁸⁵

„... Pulszkyhoz mentem, de az nem volt hon, tehát Bollához [...] gratulált és csodálkozott, hogyan lehet 2 ½ évi államszolgálat után egyszerre 1500 ftot szabad lakást nyerni. [...] a rector ellene van a mostani leltározásnak „kő esett le szivemről” [...] nekem elmondá [Horvát], hogy Máté, Littasy és Kudora bizonyos, csak ne szóljak nekik [...] Nálam volt Máté megnyugtattam őt, örült.”³⁸⁶

„A könyvtárban ma már [...] dolgoztam is, azután Horvát is adott munkát, magam kértem őt fel erre.”³⁸⁷

---

³⁸³ U.o. 1875. április 29. p. 60.

³⁸⁴ U.o. 1875. április 30. p. 61.

³⁸⁵ U.o. 1875. május 1. p. 61.

³⁸⁶ U.o. 1875. május 2. p. 62.

³⁸⁷ U.o. 1875. május 3. p. 62.

„... konferenciáztunk a könyvtári szabályok felől [...] a 20 concurrens folyamódásait ki-vonatoltam, biz ott van elég veszélyes Kudorára nézve, hanem Máté meglesz bizto-san.”³⁸⁸

„10 órakor pontban lementem a könyvtárba s ott dolgoztam a pályázók minősítési táblázatán; Horvát engem nyomorított meg ilyenekkel, csak legalább kormányozni tudna, de respect az ő protectiójának sokat köszönhetek. [...] visszaállítják a 6 órát, miután holnap lesz utoljára nyitva az egyetemi könyvtár a közönség számára, azontúl rendezünk.”³⁸⁹

„Mlinko ígérkezett hozzám vejét bemutatandó [...] szerencsés választás és nem is veszélyes ránk nézve, latinul se tud. [...] Most kényelmünkben csak az aggaszt, hogy rop-pant feladatunknak hogyan felelek meg?”³⁹⁰

„... ma állíttatott vissza a 6 óra 9-12 3-6ig; és az olvasó közönség kizárattott, ma kezdtük meg a rendezési előmunkálatokat, a könyvek helyrerakását. [...] Mlinkó vejével [...] el is jött; Horvát is hozzám utasította őt, tanítsam, én szívesen teszem ezt saját érdekemben is, csak aztán meg ne bukják valahogy, egy hatalmas egyént kenyerezettünk benne le t: i: Mlinkóban és Erdeyben is, ki ott az irodában megbuktatta, mert féltette a konczot; biz-tattam őt és ipát [...] Voltam [...] Nagy Miklósnál, ki ezer bocsánatot kért, [...] hogy multkor kimaradt kineveztetésem a Vas. Ujs.ból, most azonban belejő, mégpedig mint nyilvánítam, első őri czimmel. [...] Kosztolányi valahogy meglátta a multkori thesiseket, élünk, hogy Pasteinernak elárulta, de még jókor figyelmeztettük őt erre.”³⁹¹

„... vártam a colloquálókat [...] 10-en voltak, sajnáltam szegényeket [...] ki volt csinálva Máté, Litassy és Kudora candidálatnak ...”³⁹²

„... Horvát [...] a tegnapi jegyzőkönyvet és felterjesztést másoltatta velem. [...] megtud-tuk, hogy az ideiglenesség az országgyűlésének budget megszavazásáig tart, tehát majd egy évig, azért nem jöhet előbb a hivatalos lapba se!”³⁹³

„[gondnok] később hozzám jött és megköszönte szívességemet, biztattam, bátorítottam veje jövője végett, most csak üsse a vasat míg meleg; én pedig örültem, hogy a kapocs meglesz köztünk és az egyetemi iroda közt!”³⁹⁴

„... jöttek Máté, Kudora, velök a Rektorhoz, itt gyűlt még csak meg Máténak a baja, a Rector nem ad semmit a rangra, irodalmi névre [...] aztán nem érti hogyan szolgáljon ki

---

³⁸⁸ U.o. 1875. május 4. p. 63.

³⁸⁹ U.o. 1875. május 5. p. 63.

³⁹⁰ U.o. 1875. május 6. p. 64.

³⁹¹ U.o. 1875. május 7. p. 64.

³⁹² U.o. 1875. május 8. p. 65.

³⁹³ U.o. 1875. május 9. p. 65.

³⁹⁴ U.o. 1875. május 10. p. 66.

egy Dr. könyveket [...] A Rector helyeselte, hogy őket bemutattam s elmentünk, nekem kezét nyújtá. [...] Horvát [...] felolvasta a Rektornak küldendő tervrajzot ...”³⁹⁵

„Könyvtárba siettem s ott nekiáltunk ismét a rendezésnek, nehezen ment mert a foliansok sokan vannak [...] mellem szorulni kezdett! [...] Máté és Kudora meg Litassy ügye ma dőlt el a tanácsban jól!”³⁹⁶

„... a könyvtárba menvén a rendezést folytattam, mert én is dolgozom, [...] a munka soha sem derogálhat az embernek, sőt egészséges [...] Horvát betolta képét [...] csak azt akarta igazgatónk, hogy lássuk miként ő is itt van, aztán elment. [...] Mégis elvégeztünk egy nap két thekát, így lehet vacatiónk. [...] sok érdekes dolgot találtunk már is, mulatós foglalkozás.”³⁹⁷

„... könyvtárban folytattuk a munkát [...] de egy nap alig végezhetünk egy thekát, különösen ha az nagy, mint a mai volt mindkét részről. Délben aztán felmentem György Aladárhoz és meghívtam holnap délutánra a könyvtár új épületébe e. u. egy kis körültekintésre és fekete kávéra, társával együtt eljő, így kell jó lábon állani az ujságírókkal, de szeretnek is, vettem is hasznát barátságuknak.”³⁹⁸

„... levelet írtam Kissnek, hogy vigye ez az ottani irigyeknek, hírközlő becsületsértő kisvárosi pletykanépnek a mi jólétünk leírását is, eddig csak sajnálkoztak fölöttünk. [...] Jött György Aladár [...] beszélgettünk, mutattam neki Jókai tollrajzát, nagy arcképtableaut [...] felmentünk a könyvtárba [...] Törzs Kálmán utánunk jött [...] jegyzeteket tettek [...] (ezt ki akarják adni a Honban) György A. azt is megemlíti hogy Szinnyei a kályhában tartja a könyveit (t: i: a vízfűtés csövei helyén az ablakfülkében 2 helyen).”³⁹⁹

„Pulzskyt néztem meg, nem volt hon ...”⁴⁰⁰

„Horvát [...] ott fogott, nyomtatv. összehasonlítottuk; annyi tekintettel sincs, hogy egy negyeddél korábban jőne, mikor mi 3 órát töltünk úgyis fárasztó munkával, megkövesült önzés és önérdék, csak a magam jóvoltából hallgatok és tűrök, ámbár a hanyagságból eredt baj rám is nehezül.”⁴⁰¹

---

³⁹⁵ U.o. 1875. május 11. p. 66.

³⁹⁶ U.o. 1875. május 13. p. 67.

³⁹⁷ U.o. 1875. május 14. p. 68.

³⁹⁸ U.o. 1875. május 15. p. 68.

³⁹⁹ U.o. 1875. május 16. p. 69.

⁴⁰⁰ U.o. 1875. május 17. p. 69.

⁴⁰¹ U.o. 1875. május 18. p. 70.

„... 5 ut. Horvát ismét letartóztatott, pedig értésére is adtam, hogy a nagy fáradtság után szeretnék pihenni, mert ha ő nem tartja meg a hivatalos órákat, ne kényszerítsen mást, a felszólított 6 órán túl is dolgozni!”⁴⁰²

„... lementem a könyvtárba, s ott a lapokat átnéztük, beszélgettünk [...] nem kell oly igen sietnünk mert még két egész hónapunk van és addig kényelmesen elvégezzük teendőinket, hogy „megmentsük a vacátiót” mint Horvát szokta mondani, kinek ügyis csekély különbséggel most is az van, mert 6 or és 12 óra felé jó be a könyvtárba, de legalább nem zaklat és elismeréssel van. Csak ne félnék a gólyakirálytól, meg az ő intrigájától?! [...] mentem a Muzeumba, Pulszkyt örömmel szalasztottam el [...] 3 or a könyvtárba mentem s ott, dolgoztunk, elég kedélyesen eltelik az idő Kosztolányi vicczai, bohóskodásai közt és a könyvek nézegetései is ad némi időtöltést, különben roppant terhes munka lenne 3 óráig állni (fájós tyúkszemes lábbal, poros könyvet ide oda tenni s a port beszíni sat.)”⁴⁰³

„... beszélgetés, hírek elmondása és a lapok átnézése után megyünk ki a nagy terembe, folytatni a sysphusi munkát, melynek soha se lesz vége t: i: a rendezést; s így elmondhatom, hogy nekem nyugodt, békés életem sohase lesz rendezetlen könyvtárnál, hanem politikával, majd csak elviselhetővé teszem ezen nehéz hivatalt is.”⁴⁰⁴

„Jeszenák írt levelet, ennek válaszoltam, azt hiszem ezzel csak elvettem a kedvét az egyetemi könyvtártól, ha nem, akkor úgyse jó ide, tehet a mit akar, én inkább szeretem ma a verebet, mint holnap egy tanárt! [...] Elmentem [...] Pulszkyhoz, hiában ...”⁴⁰⁵

„Könyvtárba 3 után mentem s így lecsípünk a 6 órából egyet a későn menéssel, korán jövésével és egyet a pihenéssel és discursussal, s így rector uram axiomáját megdöntjük minél több óra, annál több munka – de ez a zsarnok sorsa. [...] 6 el. eljöttünk, éppen akkor ment Horvát a hivatalba, ez már aztán a piszkos szemtelenség, mikor ő maga ajánlotta fel és szóta ránk a 6 órát – csak hogy a vacátiót megmentse; Azonban csak kényelemszeretetének köszönhetem, hogy engem választottak első őrré és nem mást.”⁴⁰⁶

„... Pulszkyt ismét nem találtam otthon ...”⁴⁰⁷

„... hiában a mi igazgatónk kerüli a rectort, Erdei pedig informálja, s azt hozzák ide a kit ők akarnak [...] Valóban a szegény ember élete csupa comoedia, hanem a ki a tűzhelyhez közel ül az melegedhetik [...] zsebelhet. [...] Horvátot akartam capacitálni, de ő szóval

---

⁴⁰² U.o. 1875. május 19. p. 70.

⁴⁰³ U.o. 1875. május 20. p. 71.

⁴⁰⁴ U.o. 1875. május 21. p. 71.

⁴⁰⁵ U.o. 1875. május 23. p. 72.

⁴⁰⁶ U.o. 1875. május 24. p. 73.

⁴⁰⁷ U.o. 1875. május 27. p. 74.

nem akar a rectorral érintkezni; itt is önzése tűnik ki, pedig szegény Dobocsányi tőle is többet érdemelne ...”⁴⁰⁸

„... voltam az irodában Erdeynél – kitől hallom, hogy a rector agyában szülemlett az a gondolat, hogy mi fűttőpénzt fizessünk! Már magam is alig várom, hogy megszabaduljunk tőle, de még [...] vár reánk addig a vacációért való küzdelem ...”⁴⁰⁹

„... hogy végre Pulszkyval találkozhasam 9 óra előtt mentem hozzá [...] megköszönve neki kineveztetésem körül tett közbenjárását, „azt csak magának köszönje”, azután a személyzetről, könyvtárról kérdezősködött és mondta, hogy ő világosította fel a rectort és Mészároost a könyvtár állapotáról és hogy nem lehet mást tenni, azért tekintsek meg, ajánlá ő s így békét is hagynak. Eljöttem, írást nem adott a hírlapok használására, az fölösleges monda, beszélt Fraknóival, semmi nehézség sincs.”⁴¹⁰

„... Horvát rám szabta már az engem megillető teendőket az Accessorien Journálba való beírást (ez az ő teendője volt), [...] azután a nagy kathalogusba való beírást, így nem nézhetek a munka után künn, még a könyvkötő számára is én jegyzem be a könyveket és jelölöm ki a feliratokat, de azért nem ijedek meg ennyi munkától se. [...] Horvát még discourált vagy félórát az Erdei és Mlinkó protectiójáról (nevetséges!)”⁴¹¹

„A könyvtárban bevégeztem munkámat 6ig de csak félig, hátra van még egy collationálás részben való beírás és signálás, azután ismét előlről kezdhetem az újabbakkal, így ennek soha se lesz vége!”⁴¹²

„Horvát [...] Sayous-t várta [...] megérkezett [...] mind olyasmit keresett a mi nem volt található [...] volt hajszolás, sopánkodás, én pedig nyugodt lélekkel viseltem magamat, mert igen természetesnek találtam ezt egy rendezetlen és évek óta nem revideált könyvtárban!”⁴¹³

„... eljött Kerékgyártó a könyvtárba [...] bugyogóba és kabátban, levetette ő is azt a dolmányt sat. hiában az árral kell haladnunk az visz, csak el ne sodorjon ...”⁴¹⁴

„Horvát [...] későn jó [...] nem méltányos, hogy ő alszik, pihen otthon, míg mi napszámos munkában kifáradva, azt akarja, hogy azután is ő helyette dolgozzunk „nézze meg barátom” „figyelmeztetem az urakat erre” „hát ez hol van?” „jó lesz megnézni!” „Gyűjjön

---

⁴⁰⁸ U.o. 1875. május 28. p. 75.

⁴⁰⁹ U.o. 1875. május 29. p. 75.

⁴¹⁰ U.o. 1875. május 30. p. 76.

⁴¹¹ U.o. 1875. május 31. p. 76.

⁴¹² U.o. 1875. június 1. p. 77.

⁴¹³ U.o. 1875. június 2. p. 77.

⁴¹⁴ U.o. 1875. június 3. p. 78.

Dobocsányi nyissa v. boncsa fel ezt a csomagot!" [...] de én 12 órakor legkisebb hajlamot sem érzek a segítségére."⁴¹⁵

„...jött Horvát és átadván a jegyzéket a Frank könyvtár kiválogatott könyveiről, azt keresgéltek elő ...”⁴¹⁶

„... lehangolt ismét az, hogy Erdei hangsúlyozta a vacáció elvesztését, akkor fogunk hurczolkodni ...”⁴¹⁷

„A Hon-ban megjelent György Aladár cikke rólam, mint „derék könyvtárőrrel emlékezik, kinek szívességéből nézte meg az új könyvtárt; szerencsére nem mond semmi rosszat, csak hogy az igazgatót nem dicséri, hanem oda-oda vág a régi zopfos korbelleknek, minket mint „szorgalmas könyvtárőröknek is titulál, jó tehát az ilyen emberrel barátságos lábon állani. Ma tették le a tiszteket az esküt, azért nem dolgoztunk [...] Repert. írtam félórát, ezután átöltözvén eketébe, ismét átmentem a könyvtárba a honnan délből megindultunk föl Budára a miniszterhez [...] Trefort 2 or. fogad, addig a bástyán egy padon ültünk mind a hatan [...] Végre eljutottunk a miniszterhez: „eddig alig élhettek, most legalább egy kis kényelembe helyeztem önöket, a könyvtárt megnézni és sürgetni fogja.”⁴¹⁸

„ $\frac{1}{2}$ 10 or. mentem csak le a könyvtárba s ott dolgoztunk a X. thékán, még mindig [...] az igazgató is beütötte az orrát, de csak azért, hogy olykor lássuk őt is. $\frac{1}{2}$ 6 or. abban hagytuk az órát „majd megszólnak az emberek bennünket.”⁴¹⁹

„Könyvtárban úgy $\frac{3}{4}$ 10 or. munkába álltunk [...] kényelmesen elvégezzük a vacációig, hanem előre félek hogy az igen soványon fog kiütni, akkor jaj nekünk, no de csak az lesz a baj hogy nem távozzhatunk, mert dolgozni ugyan nem fogok.”⁴²⁰

„Könyvtárba $\frac{1}{2}$ 4 or. mentem és erősen dolgoztunk hogy a XI.-es thékát elvégeztük.”⁴²¹

„A könyvtárba $\frac{1}{2}$ 10 or. mentem [...] ott volt Szily, Schwimmer tanár és Jakab Eleket ismertem meg, ki azt mondta, hogy én rövid idő alatt híres emberré lettem, míg ő 11 évig dolgozott Kolozsvár történetén és kutyába se veszik; nem biztatás-e ez?”⁴²²

---

⁴¹⁵ U.o. 1875. június 5. p. 79.

⁴¹⁶ U.o. 1875. június 8. p. 80.

⁴¹⁷ U.o. 1875. június 10. p. 81.

⁴¹⁸ U.o. 1875. június 12. p. 82.

⁴¹⁹ U.o. 1875. június 15. p. 84.

⁴²⁰ U.o. 1875. június 16. p. 84.

⁴²¹ U.o. 1875. június 17. p. 85.

⁴²² U.o. 1875. június 18. p. 85.

„Horvát átadta a könyveket, most következik a beírás a nagy protokollumba, signálás, hanem a doctorra is rákerült a dolog vége, biz ő neki czédulázni kell, habár ő mindig talál módot, hogy a munkából kihúzza magát és mással dolgoztasson.”⁴²³

„... beírtam a nagykönyvbe a jött könyveket első hivatalos engem illető munka, elég jól ment és gyorsabban mint gondoltam; az öreg is segített! [...] Mari [cseléd lány] feljár Horvátékhoz, azután [...] elpletykázza a mit ott lát, no legalább megismerjük bogarait, nem hittem volna, hogy oly különcz legyen otthon ...”⁴²⁴

„... biz az sok időt vesz igénybe ha az ember correct akarja beírni a könyveket és még hozzá szépen is, mert arra törekszem, hogy mindig azt mondják utánam, de szép írása volt vagy „kellemes” mint Toldy mondta ...”⁴²⁵

„A könyvtárban a könyvkötő számára készítettem könyveket és beírtam ...”⁴²⁶

„... meghallgattam a rectori zárbeszédet [...] jóllehet sokat köszönhetek neki, mert talán ha ő nem Rector, Márkit nevezik ki első őrnök, mégis nem bocsáthatom meg azt, hogy vasárnap délelőttünket elvette; az igazgatót végig szekírozta – legalább így vélekedik – de inkább őt kényszerítette volna arra, hogy a hivatalos órákat megtartsa! [...] Műegyet. könyvtárban [...] fájt a lelkem hogy oly rendezett, számozott és nyomtatott kathologussal ellátott könyvtárt láttam másutt – és a mienk soha se lehet így rendezve.”⁴²⁷

„Rossz kedvvel rendeztünk, mint mindig ünnep után nehezebb a munka.”⁴²⁸

„... átmentem a könyvtárba de ma [...] Horvát végre a hazai ünnepély tekintetéből nem bánta ha otthon maradunk, midőn ő délfelé megjeleni kegyeskedett, szomorú állapotba jut a könyvtár az ő igazgatása alatt.”⁴²⁹

„A könyvtárban keveset dolgoztunk mert nyugtáikkal bajlódtak a többiek, Horvát szintén keresgélte de azért nem tett semmit, ismét nem kapnak pénzt az illetők az ő hanyagsága miatt. [...] a munka komisz piszkos, terhes [...] különben július végeig elkészülünk ...”⁴³⁰

„½ 11 után a könyvtárba, ott összejöttek az urak, a jegyzőkönyv vitelét rám bízta és a Frank könyvtárt ünnepélyesen átadták, Rector, Télfy, Kőrösi, Ballagi, Békey voltak jelen,

---

⁴²³ U.o. 1875. június 19. p. 86.

⁴²⁴ U.o. 1875. június 21. p. 87.

⁴²⁵ U.o. 1875. június 22. p. 87.

⁴²⁶ U.o. 1875. június 24. p. 88.

⁴²⁷ U.o. 1875. június 25. p. 89.

⁴²⁸ U.o. 1875. június 28. p. 90.

⁴²⁹ U.o. 1875. július 1. p. 92.

⁴³⁰ U.o. 1875. július 2. p. 92.

csak hogy ezzel is készen vagyunk, a jegyzőkönyvön még délig rágódtunk, mert szokatlan volt előttem.⁴³¹

„... a Frank könyveket elvitték valahára; [...] Horvát ismét háborgatott sőt kevésbé múlt hogy össze nem vesztünk, oly munkát tuszkolt volna rám, a mit régen több napi fáradással végeztem és a jegyzéket róla átadtam. Nem találja, nem emlékezik rá, tehát ezért dolgoztam hiában. [...] Horvát is kibékült magával, jobb is ha nem haragszik, mert arra elég piszkos, hogy bosszút álljon.”⁴³²

„... a könyvkötő számára készítettem a könyveket, Horváttal megdisputáltam, mert azt akarta, hogy [...] Karschnak készítsek össze egy jó portiót; mikor már megkezdtem beírni Dochnál számára, de nem is tárgítottam – „különben kénytelen fenntartani magának hogy ő jelölje ki, kinek a számára adjak kötni” de szerettem volna a pofájához vágni azt a mondatot, hogy jobb bizony ha az egész könyvkötői manipulációt ő maga vinné, mint Toldy tette, vagy hallgasson, ha dolgozni nem szeret. „Karschot nem kegyelem!” No várj!”⁴³³

„¾ 10 or. a könyvtárban voltam és dolgozhattam a könyvkötő számára [...] Horvát 3 helyett ismét 5 or. jött és 7ig mászkáltunk az új épületben a butorok elhelyezéséről tanakodván ...”⁴³⁴

„A könyvtárban folytattam a bekötendő könyvek manipulációját, legalább a piszkos munkától szabadulok s ez is ér valamit, csendben békén dolgozgatni. [...] megbeszéltük az álványokat és íróasztalt, a lehető legkényelmesebb lesz s ennek örülök ...”⁴³⁵

„... elkéstem. Pedig éppen ma volt ott Trefort minister, az igazgatót kereste és szerencsére Littasyt ott találta 9 órakor! Dolgoztunk, Dochnálnak átadtam a könyveket [...] Az igazgató még mindig fél a rectortól hogy elveszik a vacatiót [...] A könyvtárban eleget sürögtünk de nem mentünk sokra. Rövid az idő [...] kíváncsi vagyok hogyan térünk el az új helyen.”⁴³⁶

„9 el. az irodába mentem, hogy lássák miként Ferdinánd requiemre elmegyünk – mert szünetet kaptunk ...”⁴³⁷

„Horvát jött azzal discuráltunk, még jobb ha el sem jó, mert maga nem dolgozik, mást pedig háborgat.”⁴³⁸

---

⁴³¹ U.o. 1875. július 4. p. 93.

⁴³² U.o. 1875. július 5. p. 94.

⁴³³ U.o. 1875. július 8. p. 95.

⁴³⁴ U.o. 1875. július 9. p. 96.

⁴³⁵ U.o. 1875. július 10. p. 96.

⁴³⁶ U.o. 1875. július 12. p. 97.

⁴³⁷ U.o. 1875. július 13. p. 98.

⁴³⁸ U.o. 1875. július 13. p. 98.

„Igazgató d. e. a miniszternél volt, azzal csak könnyű volt beszélni, de Mészároshoz alig lehetett beszélni a vacatioról, sok ostobaságot összebeszéltek s engem csak az bosszant, hogy igazgatónk gyávasága miatt megfosztatunk ezen két havi szünidőnkől; ez az eredménye, hogy a rectorral újrat húz, mi isszuk meg a levét. 6 or jött az iroda írnoka, keressük a Hon azon számát melyben a rectort Hatala végett megtámadták, kerestük 7ig; az igazgató gorombán visszautasította a további keresést elküldte a lapot, keresse Erdei; ez ismét bosszút áll rajtunk! ezért.”⁴³⁹

„... fúrta belsőmet a tegnapi gorombaság és 8 után az irodába mentem, hogy enyhítsem a bajt; keresték nagyban; „eljöttem segíteni” mondtam, a gyűlés után maj. 13.tól kezdtem, átnéztem, már ők is előbb, nem volt 9 or. megjelent a Rector, – „azt pedig meg kellett volna találni maj. 13-a után egy héttel lehetett” újra kerestem és már az utolsó pillanatban megtaláltam, vitte Fehér az írnok diadallal, „pedig jobb lett volna talán meg se találni” mondták a gondnok, mert csak nagyobb lesz a kraval, de már ha megvan! – Ne neked így se jó, tehát hagyjuk a dolgot a maga útján folyni ...”⁴⁴⁰

„Könyvtárba, Horvát átadott egy sereg könyvet, ezeket 3 helyre beírni!”⁴⁴¹

„... Erdei feszegette a szünnapokat, akkor akarja a rector, hogy hurczolkodjunk, mondták. Most már én éltem ám a vacatiót! Menet találkoztam a rectorral: „Szinnyei úr hogyan vannak az előmunkálatokkal – Dolgozunk nagyságos úr egész nap reggeltől estig!” mondtam „s azt hiszem julius végeig elkészülünk!” „No csak szorítsa” mondta és kezét nyújtotta. Ezt Horvátnak is elmondtam. Azt hiszi veszélyeztetve van a vacatio. Persze az ő gyávasága által. [...] Dolgoztam egész nap a beírásokkal az accessions Journálba, megmutattam Horvátnak a Kertbeni küldte könyvek jegyzékét ...”⁴⁴²

„A könyvtárban a könyvek beírásával voltam elfoglalva, dolgoztam folyton folyvást, de omlott is a munka kezemből, ha így dolgoztak volna elődeim itt a könyvtárban, nem kellene annyi pironkodást zsebreraknunk most. [...] Könyvtárban folytattam a munkát és bevégeztem, félek hogy szorgalmam által csak új terhet veszek a nyakamba, mert Horvát szereti a terhet egynek a nyakába hárítani!”⁴⁴³

„¼ 10 a könyvtárba. Onnan elsöktem az Akademiához, de hiában, mert Gyulay nem volt ott, ismét vissza, már Horvát várt a számlával, ezt restellem éppen, ha valaki keres, délig dolgoztam, ismét az Akademiához nyargaltam és Deym hozta el az utalványt, ez

---

⁴³⁹ U.o. 1875. július 14. p. 98.

⁴⁴⁰ U.o. 1875. július 15. p. 99.

⁴⁴¹ U.o. 1875. július 16. p. 99.

⁴⁴² U.o. 1875. július 17. p. 100.

⁴⁴³ U.o. 1875. július 19. p. 101.

aztán óriási ostobaság és pech, mikor a pénztár ott van közelben, vissza mentem hosszú órral, ma már nem kapok pénzt.”⁴⁴⁴

„... könyvtárba [...] ott várt már Mezei doctor proclamatiója [...] Könyvtárba fáradtan és mégis dolgoztunk a magyar théka mellett. A város leírt hozzánk, hogy hírlapjait átengedi [...] válogathatunk benne, tehát lesz kis hírlapkönyvtárunk! [...] várjuk sóváran a szombatot, akkor dől el a könyvtári szabályzat, félek Horvát önző gyávaságától, jobban mint a rectortól.”⁴⁴⁵

„Dobocsányival Weinbergerhez a városházán a hírlapok végett, de mivel a Muzeum és Akademiának is felajánlották, összekötetésbe kell magunkat tenni egymással [...] elmentem a Muzeumba beszéltem Tiprayval, [...] Végre azt határoztuk, hogy hétfőn a helyszínén megtekintjük a hírlapkészletet. [...] Horvát ismét ijesztgetett bennünket 7-8 órával, szombaton dől el, de torkára forrasszuk.”⁴⁴⁶

„Végre megjött [...] Horvát 7-8 órától beszéltek (különben ezt félénken az egyetemi tanács fogja meghatározni, a többi szabályokat elfogadták, még a vacatiót is, hacsak Horvát nem piszkálta volna de így „ha elvégeztük a munkát, majd gondolkozni fog, valamit kigondol; az igazgató a porolást fogja elővenni. Szóval igen mostohán bánnak velünk, mikor még Kerékgyártó és Kautz-ban se bízhatunk már, ezek se ellenkeztek! – No de jól mondta Fraknói „el fogok lustulni én is ottan” éppen a sok hivatalos óra miatt keveset végezünk majd.”⁴⁴⁷

„A könyvtárban [...] a szünnapok fölött aggodunk [...] az igazgató [...] folyton rémiszt bennünket, hogy ő az új utasítás szerint szekirozhat bennünket, még az órán kívül is adhat haza munkát (valóságos európai rabszolgaság), őtet meg a rector szekirozhatja; a vacatió helyett azt is mondhatja czédulázzanak az urak. Elmondtam elkeseredetten neki hogy tisztársaimat mennyire buzdítottam a munkára és magam is hozzá láttam eleget, tudja igazgató úr mit írtam be, mit dolgoztam, s ez a köszönet, hála, így ölik el az emberben a buzgalmat! – Mintha irigykednék is az én babéraitra és hogy emlegetnek, no de nem figyelmeztetem rá többet, mégis rosszul eshetik neki az, hogy az én nevemet emlegetik oly sokat és nem az övét; elég pimasz ilyesmiért üldözni is az embert – ez és sok más aggasztott, búskomorrá tett. [...] Könyvtárban kifakadtunk magunk közt a méltatlanság közepette azután dolgoztunk, holnap lesz a rector választás, akár melyik pártból lesz, minket nyomni fognak, azért nem várunk semmi jót. [...] Sétáltam a corsón szivarozva, Horváttal találkoztam, már kissé szelidült, látta a porozási turnust, rám aug 29-sept 4. és sept. 25-29. esnék a felügyelet.”⁴⁴⁸

---

⁴⁴⁴ U.o. 1875. július 20. p. 101.

⁴⁴⁵ U.o. 1875. július 21. p. 102.

⁴⁴⁶ U.o. 1875. július 22. p. 102.

⁴⁴⁷ U.o. 1875. július 24. p. 103.

⁴⁴⁸ U.o. 1875. július 26. p. 104.

„Könyvtárban [...] jött a Hiób posta Kerékgyártó: Than lett a rector s ő még csak pro-
dácán se maradt s így nem szólalhat fel ügyünkben. – no ugyan volt is az idén látszatja!
[...] Horvát újabb munkát adott, most már a könyvek átadását is hanyagul teszi, aztán
csak nekem gyűl meg a bajom, szóval nem csak az első őri, de az igazgatói terhek is az
én vállaimra estek. [...] folyt a munka de meg-meg akadtam a hanyag kezelés miatt,
igazgatónk persze felénk se nézett [...] Szabó Károlynak is elküldtem a csomagot és
ezenkívül levelet is írtam neki a könyvtárban – majd így fogjuk helyreütni a szabadsá-
gunkon ejtett csorbát, ott pihenjük ki magunkat és írunk privát dolgokat. Horvát nyom-
hat bennünket ha egyszer 10-ig alszik.”⁴⁴⁹

„A könyvtárban dolgoztam erősen a beírásokkal, még így legalább feledem aggodalma-
imat; úgyis elkeseredésemet már a könyvtártól való megválás gondolata is kísérette,
hátha küldöz Horvát, mint fogom ott a lapokban őt leálcázni sat. [...] Horvát igazg. [...] a
vacációban is beinvitált, [...] valóságos majom az is a csimpanz fajtából ...”⁴⁵⁰

„Hivat. dolgoztam erősen, mert most gyűlt csak össze a dolog; Horvát nem dolgozik
most sem, mégcsak megjelenni sem tartja érdemesnek [...] Toldy kereste Horvátot
lehívtuk. [...] folytattam a munkát 1874. hírlapok hiányait írtam fel (folyóiratokét Né-
metországiakat) már egyszer leírtam és átadtam Horvátnak de elrakta; most se jött
le.”⁴⁵¹

„... az igazgató [...] a számlákat utalványozta és kijelölte a beírandó könyveket nekem
„morzsolja le lassankint kedves barátom!” ez aztán a sine cura a ki így igazgat. Délben
még ott marasztott néhány csonkaságot átadott és kutatott hiányzókat – velem, mert ő
maga még gondolkozni se tud, mindig társ kell a quasi munkához is. [...] miután Horvát
kis időre ott volt lármázni, elfutott Kerékgyártó barátjával az „elégedetlenek” [...] nem
tudok a Repertoriumon kívül más munkára gondolni is – ez a hivatalos 6 óra hátrave-
tett!”⁴⁵²

„Horvát nagy robajjal jött és összecsődtvén bennünket „24 órára se távozzanak az urak,
mert mindennap várhatjuk a költözködést, a miniszter itt volt és oct. 1én Ő felsége arc-
képét leakarja leplezni az olvasó terembe tehát azt megnyitják, azt rendezzük előbb egy
mellékteremben ezt emlegetik, de ő nem szól senkinek! Én úgy nyilatkoztam, hogy én
számítottam erre az időre, azért nem kértem szünidőt szabadságot! „[...] csak ne folya-
modjunk, mert lemondani látszunk, most használja, ha akarja idejét barátom!” – El-
nyargalt. [...] Horvát itt hagyott bennünket mint Szent Pál az oláhokat ...”⁴⁵³

---

⁴⁴⁹ U.o. 1875. július 27. p. 105.

⁴⁵⁰ U.o. 1875. július 28. p. 105.

⁴⁵¹ U.o. 1875. július 29. p. 106.

⁴⁵² U.o. 1875. július 30. p. 106.

⁴⁵³ U.o. 1875. július 31. p. 107.

„... Fraknói jött ezzel és Horváttal összejártuk az új könyvtárhelyiséget, csak hogy ő is úgy van meggyőződve, hogy Oct. Előtt nem mozoghatunk és 8-10 egyén szükséges mint hivatalnok ebbe a nagy helyiségbe, hanem – úgy mond oly fényesen lakunk, hogy a miniszter se úgy, a könyvtár oly fényes, hogy mióta az alexandriait feldúlták az arabok, ilyen könyvtár nem létezett.”⁴⁵⁴

„... a rector jött, kereste az igazgatót a butorok végett fognak Mészárossal tanácskozni
...”⁴⁵⁵

„4 felé kihivatott Horvát és szemrehányást tett, hogy a dolgok nem mennek rendben [...] Vigasztaltam, hogy majd felügyelek! – Ha ez az ember meg nem bolondul rögeszméivel, úgy senki sem.”⁴⁵⁶

„Erdei hivatott, a rector akar velem beszélni (ne neked) s a szekrényt úgy nem adják át, hanem vegyem meg [...] a rectorra hiában vártam; könyvtárban Horvát volt, elmondtam a rector kívánságát; no csak mondja meg hogy a könyveket sétáltatni visszük [...] 4 or. [...] elmentem a rectorhoz: a könyvek megszámlálása végett kérte ki tanácsomat, miután Horvát ellenzi, nekem be kellett látnom célszerűségét, hanem kiteszem magam Horvát haragjának. „Ne éljen semmi nekem lesz annyi hatalmam hogy megvédem, csak jöjjön hozzám!” Ők bennem helyezték bizalmukat egyedül! Eleget beszéltem tovább félóránál, a hordozóskodást szeptemberben kezdhethük meg! mondtam ha készen lesznek addig. A könyvtárban Máténak elmondtam az egészet finoman, hogy adja tudtára Horvátnak, miszerint megmentettem a vakációt! Hanem oly példázgatást is kockáztatott Kovács, hogy ő mindig ellene lesz hogy tanár legyen igazgató, Máté meg a ministeriumbeliektől az én személyemet is hallották emlegetni, mint igazgatóét!”⁴⁵⁷

„... Horvát ezt, amazt kijelölte, hogy írjam be sat. hanem leginkább zavart és bosszantott Horvát nyilatkozata „hogy én engedelem nélkül mentem el” mikor ő a Svábhegyen bezárkózik, aztán nem törődik a világgal se velünk s azt kívánja hogy mi itt helyette is dolgozzunk és lebzseljünk 9-12 és 3-6ig; de különben ő maga mondta előttem, hogy ha akarok most utazzam sat. De hiában a komisz ember minden időben az marad.”⁴⁵⁸

„... Horvátot vártam [...] megnyugtattam a rectornál tett látogatásom felől, kritikus helyzetem lesz, ha a rector elrendeli a könyvek számozását, s ő lemondással fenyeget, nekem pedig meg kell tennem, csak már a zivatar elvonulna fölöttünk és gerenda helyett ne gólyát kapjunk igazgatónak! [...] Most ismét a lenni vagy nem lenni kérdése ha Horvát meggubakodik és üldözni kezd, sekirozhat akár mennyit, no de én is küzdök a

---

⁴⁵⁴ U.o. 1875. augusztus 2. p. 108.

⁴⁵⁵ U.o. 1875. augusztus 4. p. 109.

⁴⁵⁶ U.o. 1875. augusztus 9. p. 111.

⁴⁵⁷ U.o. 1875. augusztus 12. p. 113.

⁴⁵⁸ U.o. 1875. augusztus 24. p. 119.

mint lehet tettel és erővel, ha kell fortélylyal is, vicem pro vice, aztán örökös fölöttünk az a jó szellem, mely bennünket eddig vezetett.”⁴⁵⁹

„... Bodó Lipót küldött egy csomó proclamatiót [...] levelében gratulál, még igazgatóságot is emleget! Csak a mostani állásomat tarthassam meg, nem kívánok az ugorkafára mászni, ha Horvától megszabadulhatnánk szép szerével, de úgy ha derekabb embert kaphatunk helyette, ki nem lesz zsarnok! Míg a száz ház alatt görnyedek, míg meg nem vethetem lábamat a könyvtárnál; míg rendezve nem lesz! addig nem óhajtok igazgató lenni, azután pedig nem leszek.”⁴⁶⁰

„... jött Horvát [...] átadta a Csacsó-féle katalogust utasítással [...] még családom felől is kérdezősködött, én pedig megörvendeztettem őt azzal a hírral, hogy Mlinkó a gondnok a rectornek már megmondta, hogy az ő rectorháza alatt semmi se lesz az átköltöztetésből!”⁴⁶¹

„... a levelet feladtam, ezalatt jött Horvát mégis bosszantó ha az ember 9-6ig pontosan megtartja a hivatalos órát és éppen ha 5 percre távozom jó az igazgató az alatt s azt hiszi soha se vagyok ott! No de nem szólt, sőt igen barátságos volt nem csoda ha helyette dolgozom, csak ne gyanakodjék! ez elég, szép csendesen elviszem ezt a terhet is.”⁴⁶²

„A könyvtárban szakadatlanul dolgoztam, omlik is előlem a könyv, mint nap elől a hó; nem is háborgatott senki, ez volt a legjobb.”⁴⁶³

„... költözködünk, de előbb ajtót töretnek, kosarakat rendelnek, ez is megtart egy hétig s így elhúzzuk a dolgot a mint lehet, legyen egy kis nyugalomunk még.”⁴⁶⁴

„... megtekintettük a könyvtárápületet, az olvasótermet, bámulta Lányi is a fényt, de magam is, mindig több és több bámulni való van rajt ...”⁴⁶⁵

„... az ajtót törik s így valószínű, hogy a jövő héten elkezdődik a hadd-el hadd! a költözködés; nem a munkától félek, hanem a felelősségtől és hogy egyáltalában nem fog sikerülni a könyvek elhelyezése oly jól és oly gyorsan, hogy az igényeket künn és benn ki-elégítsük.”⁴⁶⁶

---

⁴⁵⁹ U.o. 1875. augusztus 26. p. 120.

⁴⁶⁰ U.o. 1875. augusztus 28. p. 121.

⁴⁶¹ U.o. 1875. augusztus 30. p. 122.

⁴⁶² U.o. 1875. szeptember 2. p. 123.

⁴⁶³ U.o. 1875. szeptember 4. p. 124.

⁴⁶⁴ U.o. 1875. szeptember 6. p. 125.

⁴⁶⁵ U.o. 1875. szeptember 8. p. 127.

⁴⁶⁶ U.o. 1875. szeptember 14. p. 130.

„... az ajtó készen van, most következik a híd, aztán hajrá.”⁴⁶⁷

„Szabó Károlyt [...] szobámban találtam tehát 10-12ig vele voltam, elbeszélgettünk, azután összejártuk az új és ócska könyvtárt; a vas szekrények czélszerűtlenségét meg hánytuk vetettük, az olvasó-terem nagy luxusát meg bámultuk sat.”⁴⁶⁸

„A könyvtárba is benéztem, az igazgatóval beszéltem, [...] nagyra van, hogy hatalmas-kodni is tud [...] „Oh szegény flótás!”⁴⁶⁹

„Horvát délben bejött, elsietett a Ministerhez, tegnap kereste és mára hivatta – elmondta, mit fog felelni kérdéseire, mi is tanácsoltunk neki egyet mást. [...] 6 or. jött Horvát „Trefort a járdán nagy rakás szart talált, azért hivatta, tartson rendet tisztaságot [...] a hordozóskodásról is volt szó. „Szegény Gregersen leesett s vele az ajtó is, most már nov. 1-én ismét nem nyithatjuk meg a könyvtárt!” mondá „de akkor se” gondolta Horvát.”⁴⁷⁰

„... vártuk Horvátot és a költözést. [...] Ma volt az ünnepélyes rectori zár- és megnyitó beszéd. Józsi mondta, hogy a Kovács azt is megemlítette mikép engem előléptetett! Nem árt ha nevemet nyilvánosan emlegetik.”⁴⁷¹

„... a fegyelmi szabályok a Miniszteriumnál vannak a melyben 8 órát fognak ránk oktroyálni, 6 óráig lesz a közönség számára nyitva, 2 órát azonkívül a folyóügyekkel sat. töltünk; [...] hogy erre a naplopóra [Horvát Árpádra érte] egyszer rá nem ijesztenek és torkára nem forralják hanyagságát.”⁴⁷²

„... a rectori beszédben ez áll „úgy állíttattunk!, hogy minden időnket és erőnket a könyvtárnak szentelhetjük!”⁴⁷³

„Dél felé jött Horvát, kipkedett-kapkodott, valóban szomorú fejtelenség.”⁴⁷⁴

„... a könyvtárba mentem, hol az akadémiai Értekezések összeválogatását végre bevégeztük [...] jött Horvát, volt ismét patalia, megkérdeztem mikor tiszteleghetünk a rectornál [...] Horvát igen protestált, hogy ez nem volt soha divatban [...] mégis a rectorral beszélt, kiről igen magasztalva beszélt, holnap ide jó. Csodálatos bogara az Istennek, ő érette nyomatunk, még csak fűteni se akarnak a régi helyiségben! Haza zugolódva, de inkább hallgattam és dolgoztam. [...] a könyvtárba, ott [...] a munka most

---

⁴⁶⁷ U.o. 1875. szeptember 15. p. 131.

⁴⁶⁸ U.o. 1875. szeptember 18. p. 132.

⁴⁶⁹ U.o. 1875. szeptember 22. p. 134.

⁴⁷⁰ U.o. 1875. szeptember 25. p. 136.

⁴⁷¹ U.o. 1875. október 1. p. 139.

⁴⁷² U.o. 1875. október 2. p. 139.

⁴⁷³ U.o. 1875. október 3. p. 140.

⁴⁷⁴ U.o. 1875. október 4. p. 140.

csupa lézengés, nem is lehet ebben a szűk helyiségben sokat dolgozni [...] hanem örülnek, ha én kormányozhatnék, lenne itt aztán rend, tisztaság, csak engedné a hatalmat Horvát mint viceigazgató és ne szállna bele.”⁴⁷⁵

„[a rector] eljött, az igazgató körülvezette az új és ó épületben, nem győzi eléggé dicsérni finomságát.”⁴⁷⁶

„... 3 ut. a könyvtárba, vártuk a ládákat és nem dolgoztunk ...”⁴⁷⁷

„3 ut. a könyvtárba, raktuk a könyvjegyzékeket, jött Horvát, tanácskoztunk a költözésről [...] A hurczolkodás alatt a hivatalos óra 8-12ig és 2-4ig lesz ...”⁴⁷⁸

„8 or. már a kulcsokkal ott állottam a könyvtárban és megkezdtük a munkát a könyvek átköltöztetését az első emeletbe, a gép elromlott, tehát a lépcsőn fel, a szűk karzatokra festő létrán másztunk fel, de azért jó kedvvel folyt a munka, az igazgató álmos szemmel pislantott be, aztán Erdey okoskodott, hogy ritkán rakjuk a könyveket, az igazgatóhoz utasítottam, azt capacitálja, de lemondott a felsőbb fórumról; aztán jött Trefort, süvegeltem ő is levette kalapját [...] az igazgatót hajhásztuk; a miniszter örülni látszott azon, hogy költözködünk és majd kimustráltat vagy 40 ezeret, én is a mellett voltam, ámbár az a dolog is a mi vállainkat fogja nyomni. Ismét az igazgató jött, ijesztgetett bennünket 7 órával, d. u. is 3 órával, de mi protestáltunk, hogy ez kegyetlenség; délben felment a miniszterhez (Trefort felidézte). [...] 2 or. már ismét ott kellett lennünk, folyt a munka erősen, én ugyan az öreggel keveset dolgozunk, de annál többet futkosunk ide oda. 4 or. jött az igazgató a miniszter is belátta a 6 óra elégségét ...”⁴⁷⁹

„... mennem kellett, utána nézni, hogy valamiképp nagy zavar ne támadjon, no de Horvát megis van ám elégedve ...”⁴⁸⁰

„... le a könyvtárba [...] sebesen készülünk el, se baj majd kell várnunk az olvasó teremre, a Frank könyvtár bekebelezését és Balog félét annál lassabban tesszük majd és a kézi könyvtárt. [...] Ma nem volt vendégünk – csak az igazgató tekintett le és kis zavart csinált változtatásával, mégis csak én kormányozom az egészet. [...] Molnárt hozta az igazgató, hogy meggyőzze őt is a könyvtár célszerűtlensége felől és hogy nem érünk el, jóllehet a miniszter neheztelését nyilvánítja a felől, hogy a könyvtár hivatalnokai azt a hírt terjesztették „megmutatja hogy még 20 évig is ott marad a praeparandia” [...] élek

---

⁴⁷⁵ U.o. 1875. október 5. p. 141.

⁴⁷⁶ U.o. 1875. október 6. p. 141.

⁴⁷⁷ U.o. 1875. október 7. p. 142.

⁴⁷⁸ U.o. 1875. október 9. p. 143.

⁴⁷⁹ U.o. 1875. október 11. p. 144.

⁴⁸⁰ U.o. 1875. október 12. p. 144.

előre a blamage-tól és szemrehányásoktól, de én félrehúzó magamat hadd üssék Horvátot. [...] 4 or. haza Toldy jött Horváthoz két bot segítségével „egyszer csak utól éri az embert a baj” mondá.”⁴⁸¹

„... lementem a könyvtárba s ott lelkesítettem a népséget finomul megy csakhogy nem férünk el [...] halad a munka [...] az igazgató nem győzi eléggé dicsérni a haladást és fitogtatni. [...] Hase reggel kérdezte kinek jött eszébe ez a gurtnival és számokkal való könyvtár költöztetés? „nekem” mondtam „Das macht ihnen alle Ehre! das werde ich mir merken!” tehát mégis terjed a híre és ez a büszke német (porosz) is tanul tőlünk valamit, még György Aladárt is felhívom.”⁴⁸²

„8 or. ott voltam a könyvtárban lelkesítve embereimet, ment is a munka [...] csakhogy kissé hüvösek a nagy termék és az új szag ártalmas, [...] náthát kaptam, de azért csak ott maradok vezetem az átköltözést, hogy mondhassam ez az én érdemem. [...] Horvát megjelenik pontosan 12 or. és 4 or. hogy az embert feltartsa discursusával – mutogatja az eredményt, csakhogy lassanként kiismerik ökelmét is.”⁴⁸³

„... a könyvtárban dolgoztam az az öröködtem [...] 2 or. a könyvtárba – serényen dolgoztunk és el is végeztük a másik nagy termet, oda jött a rector, elpanaszkodtunk ennek is, belátta, hogy biz itt nagy baj van, hanem fenn állanak még a világos folyosók, a monumentalis épületnek díszét ugyan elveszítjük, de legalább kényelmesen kiterjeszkezhetünk.”⁴⁸⁴

„... a könyvtárban [...] hiában csürtem csavartam a dolgot kisült, hogy háziúr vagyok (a mi eddig szerencsésen hivatalnok társaim előtt titokban tartatott) [...] Az igazgató nem győzi eléggé dicsérni serénységünket, mint ma Télfy előtt is.”⁴⁸⁵

„... a könyvtárban felügyeltem, ment a munka, hanem az öreg zavart csinált makacskodásával, mert olyan thékát gyömöszöltünk be a mire nem lett volna szükségünk és más fontosabb kimarad.”⁴⁸⁶

„8 or. a könyvtárba s ott dirigáltam a munkát [...] Horvát nem vette észbe távolléteimet, nem akarom, hogy ezt tudja, mert ő a mily hanyag, ép oly pontosságot kíván hivatalnokaitól s ez természetes, mert ha a hanyagság elharapodzik? Fraknóit ment hívni; addig ott voltak György Aladár, Frecskay s egy idegen; elvezettem mindenhova [...] tetszett az előzőekenység s a nagy terem, hanem világért se terjesztettem azt, hogy nem férünk el sat. [...]

---

⁴⁸¹ U.o. 1875. október 13. p. 145.

⁴⁸² U.o. 1875. október 14. p. 145.

⁴⁸³ U.o. 1875. október 15. p. 146.

⁴⁸⁴ U.o. 1875. október 16. p. 146.

⁴⁸⁵ U.o. 1875. október 18. p. 147.

⁴⁸⁶ U.o. 1875. október 19. p. 148.

roppant előny hogy esőben, sárban nem kell kimenni még csak az udvarra se mert fűtött folyosón mehetek hivatalomba!”⁴⁸⁷

„... bevégeztük fejünk fölött a szobát és lementünk a Journál-szobába, itt már kombináció kellett azért lassan is ment a munka. [...] Horvát [...] keresett; bosszantott ez a hóbortos ember „már félórát keres [...] 4 óra felé Mészáros jött [...] vizsgálta a könyvtárt, hurczolkodást [...] Volt a költözködés bírálva, a könyvek felrakása, és hogy beférjünk, az igazgató hecczelte Mészáros kedélyét, én kissé kontráztam de ellene és egyszer pár szót válthatván vele megnyugtattam, majd csak teszünk a mit tehetünk, hogy beférjünk! mondtam. A hat napi munkára levette kalapját „a legnagyobb elismerést érdemel” úgymond.”⁴⁸⁸

„... az igazgató [...] hozván a könyvtári szabályokat a hivatalos lapban, a mely merő scandalum és nem a közönség elébe való, abban is látszik, hogy nyomni lehet bennünket sat. [...] kiestem a gráciájából ismét mert megorrolta hogy én Mészárosnak azt mondtam, hogy elférünk s azért kezdi orrom alá törni a borsot, no ha szép szerivel kiszabadulok a kelepceből, hallgatok, hanem jó barátja nem leszek soha. Csak az ég mentsen meg bennünket ezen embertől [...] mindnyájan azt óhajtjuk. [...] 2 or. ismét a könyvtárba. 3 or. jött Horvát sebtiben, volt Mészárosnál, hidegen beszélt, kezét nem nyújtá már pár napja, kell még valakinek intriquálni is – szerencsétlen ember, ha én nyíltan beszélnék rettenetes dolgok történnének ő is, de talán előbb én elbuknánk azért míg lehet inkább hallgatok [...] én is hidegebb leszek.”⁴⁸⁹

„Horvát [...] panaszkodott de nem dult fult és csak Mészárosra fektette a fő súlyt, tehát én se vontam vissza magamat tőle, mert passiv akartam magamat viselni. [...] félórát panaszkodott nekem és Dobocsányinak, hogy mennyire neheztelnek reá sat. alig várja, hogy lerázhassa hivatalát nyakáról.”⁴⁹⁰

„... az igazgató [...] az öreget is fellovalta talán ellenem mert rettenetes ostoba ideáival állott elő [...] az igazgató ismét nekem adott igazat, elmondván az öreg konokságát, azonnal a hivatalos lapot mutatta, hogy hivatkozzam arra „az első őr az igazgató távollétében azt helyettesíti.” Nekem ez elég, hogy az igazgató nem agyarkodik ellenem, nem is fogom őt bolygatni csak a fülbesúgók hatását csorbíthatnám.”⁴⁹¹

---

⁴⁸⁷ U.o. 1875. október 20. p. 148.

⁴⁸⁸ U.o. 1875. október 21. p. 149.

⁴⁸⁹ U.o. 1875. október 22. p. 149.

⁴⁹⁰ U.o. 1875. október 23. p. 150.

⁴⁹¹ U.o. 1875. október 25. p. 151.

„8 ut. könyvtárba, hol a theologiák rendezésénél az öreggel egy kis összezördülésünk volt, azután az igazgató is nekünk adott igazat, az az nekem s ez még dühösebbé tette. [...] 4 or a rector jött, azzal beszélgettünk.”⁴⁹²

„Könyvtárban a költözködést folytattuk, szépen ment, tervem sikerült, hogy bevisszük a törzs könyvtárt!”⁴⁹³

„Emich, Télfy voltak a látogatók, Horvát expectorálta magát, panaszkodott, dicsekedett a gyors hurczolkodással. Itt volt Trefort miniszter is kalauzoltam, tetszett neki az erény csak a nagy terem nem készül el 6 hét alatt mondá, aztán hangsúlyozta, hogy évenként 7 ezer fordítatik a könyvtárbeszerzésre [...] megmutattam a Journal szobát, nagy könyvtárt; éppen akkor ment el, mikor Horvát lejött, úgy kell neki, ha egyszer nem tart hivatalos órát! restelte a dolgot. [...] jött Deák Farkas a registerért [...] elbeszélgettünk [...] Szabó Károly könyvészetéről Majus 1-én sajtó alá adja sat.”⁴⁹⁴

„Siettem le nehogy Horvát ott ne találjon, mert akkor kétségbeesik ...”⁴⁹⁵

„... mentem a napszámosok felügyeletét gyakorolni, kissé unalmas, de igen kényelmes, csak az ácsorgásban fárad el az ember lába, hanem aztán annál több kedvem van a munkához. [...] Az igazgató ½ 11 or. lejött és futni akart hanem Szilágyi Sándor itt fogta, mutogattuk neki a könyvtár helyiségeket, elborzadt a czélszerűtlen és kényelmetlen felszerelésen azután a setét helyiségen. [...] 2 or. a könyvtárba s ott elvégezvén a törzskönyvtár átszállítását, a Baloghot kezdtük meg átszállítani, ment ez is Kosztolányit befogtuk, persze az igazgató útján [...] ő ismeri legjobban a Balogh könyvtárt, mert ő rendezte.”⁴⁹⁶

„Mészáros min. tanácsos meglátogatott bennünket s örömét nyilvánítá hogy már a törzskönyvtár benn van és a Balogh féle költözik, megdicsérte szorgalmunkat, különösen midőn Horvát lélekszakadva jött és hízelt előtte.

Aztán elfutott, hogy jelentést írjon a rectornak; ezt nekem kellett letisztáznom, miután Kosztolányi elszökött, hanem örömet tette, mert Horvát agyon dicsért bennünket és jutalom felé czélozgatott; „erőmegfeszítéssel” „dicséretet túlhaladó!” sat. hanem a mi túlságos az nevetségessé válik. [...] nevettük az igazgató ijedtségét, mikor Kudora mondta neki hogy a vágóhídnál is azért vesztette el hivatalát az igazgató mert nem volt ott, pedig ártatlanul, mert megtiltotta csak hogy hívják az alkalmatlankodók (Horvát t: i: a látogatókat nem akarja más által bevezettetni ő pedig nincs itt.) No tehát bors az

---

⁴⁹² U.o. 1875. október 26. p. 151.

⁴⁹³ U.o. 1875. október 28. p. 152.

⁴⁹⁴ U.o. 1875. október 29. p. 153.

⁴⁹⁵ U.o. 1875. október 30. p. 153.

⁴⁹⁶ U.o. 1875. november 2. p. 155.

orra alá, ezért dicsért bennünket és csak azt kívánja viszonzásul, hogy ha ily ministeri ember van itt hívassuk le!”⁴⁹⁷

„... mondta Pulszky, hogy ő nem akar beleavatkozni idegen dolgokban, de ha bajunk van forduljunk hozzá, mert ő tőle félnek a miniszteriumnál; no még csak ez zavarja fel a bajt. Horvátnak is elmondtam.”⁴⁹⁸

„... Pulszky jött kis Fraknóival s én fogadtam őket, jött aztán az igazgatónk is, volt kifogás elég, futkosás, magyarázás, dicséret; azt hiszem megmenti számunkra a 6 órát és nem enged zsarnokoskodni, az órákat a többi könyvtárakhoz akarja alkalmazni úgy, hogy legyen nálunk d.e. 9-12 és 6-9ig este nyitva, ezt magam is szeretném ha délutánunk szabad lenne. Pulszky megdicsérvén Horvátot a gyors átköltözködésért; Fraknói velem a régi helyiségbe menvén „úgy beszél ez a Horvát mintha ő tette volna!” ½ 1 or. elementek, cikket fog írni Pulszky, lesz ismét baj óbégatás! No de megérdemlik ha megrójják, ennyi mulasztás és lélekismeretlenségért; a könyvek számozását és Litassy funcióját is megróttá Pulszky, no hiszen trombitálunk mi az ellen. [...] Könyvtárban ismét folytattuk a munkát, tömtük a Balogh könyvtárt a hogy lehetett [...] mindenesetre rám is fog némi érdem hárulni!”⁴⁹⁹

„... jött a Trefort miniszter, azt kalauzoltam, egy baráttal volt, későn jött Horvát le ...”⁵⁰⁰

„Hanem nem is mentem a Méltóságos úrhoz, a gőgös öreg és a savanyú ifjú éppen nem vonzanak.”⁵⁰¹

„... a tegnapi hivatalos lapban megjelent [...] a hivatalos órák a tisztviselőkre 8-12 2-6ig = 8 óra de még szükség esetben 6-8ig is címtározásra befoghatók vagyunk. Ez halálos ítéletünk!! – [...] a közönség részére a tanács jegyzi v. határozza meg a hivatalos órákat! [...] De dühösek vagyunk az igazgatóra, ki a vakációját akarta megmenteni, azért mártott be ennyire bennünket, pedig azt se mentette meg 10-12ig nyitva akkor is a könyvtár. Az igazgatóval alig beszéltünk [...] én kissé megijesztettem Treforttal [...] hallom [...] Kerékgyártó mondott neki igazat „ez Toldy alatt nem történhetett volna meg. [...] 2 or. mentem a könyvtárba, észbevehetőleg lassabban ment a dolog! nem csoda, ha minket nyomnak gazemberek és lelketlen emberek módjára mint rabszolgákat, ott bujnak ki a nyomás alól a hol lehet!”⁵⁰²

---

⁴⁹⁷ U.o. 1875. november 3. p. 155.

⁴⁹⁸ U.o. 1875. november 4. p. 156.

⁴⁹⁹ U.o. 1875. november 5. p. 156.

⁵⁰⁰ U.o. 1875. november 6. p. 157.

⁵⁰¹ U.o. 1875. november 7. p. 157.

⁵⁰² U.o. 1875. november 8. p. 158.

„... felmentünk a 2dik emeletbe, gyönyörű szép két szobánk van [...] kellemesen telik az idő, Máté, Kudora társaságában [...] El kell keserednem, hogy [...] nyomoruság az osztályrészünk, mért hogy nem élvezhettem azt a boldog állapotot én is mikor a könyvtár vasárnap hétfőn zárva volt és az öt napon át is 5-6 óráig semmit se kellett dolgozni vagy keveset.”⁵⁰³

„... elvégezvén a Balogh könyvtár átcipelését a Frank félért vitettük a folyosóra. Az igazgató örülni látszott.”⁵⁰⁴

„Horvát kezd ismét nógatni, hogy gondolkozzam helyette, majd konferenciát tartunk a beszerzendő markok, könyvek sat. fölött [...] úgyhiszem bántja az hogy nem beszélünk az új rendeletről vele, ő se meri felhozni, de eleget bánt minket. [...] igen a szívemre vettem ezen égbekiáltó méltatlankodást a mit velünk tesznek, napot se lássunk majd egész nap; holnap megyek a Pulszkyhoz [...] Staudingerhez panaszkodni! 6 óra felé neki fogtam a munkához, mert ez is kell a hivatalos 9-10 óra mellé ...”⁵⁰⁵

„... meghozattam a Budap. Közlöny vasárnapi számát a „rendszer”-ben aláhúztam a hivatalos órákat kézzel és = 8 óra = 10 óra-t a margóra írtam s elvittem Pulszkyhoz [...] panaszkodtam neki „majd elmegy a miniszterhez, mindjárt mondta mikor először olvasta, hogy ez nem megy! „Ugyan segíts rajtok, mondái a is!” Én igen hathatóan előadtam a huzamos dolog veszedelmét, drákói szigort, azoktól kik nem ismerik ennek ártalmát, félévig a naptól is elleszünk zárva. Visszamenő, elmondtam az eredményt, hanem Márkinak, Litasynak, Horvátnak nem szólunk, a mi fegyverünk a közönbösség. [...] Ez az ő [H. Á.] működése, nyomni, mindig nyomni, de semmit nem tenni! [...] bevégeztük a 3 könyvtár áthurczolását, hátravan még néhány tárcza, kimustrált könyv, duplumok és az egész kézi könyvtár!”⁵⁰⁶

„Tegnap a IX. nemzetk. stat. congressus előkészítő bizottmányától Keleti aláírásával levél jött hozzám, melyben beválasztattam a Bibliogr. osztályba; megtiszteltetés, de Horvát Árpád és Márki tdr. is kapott ilyesmet; ez sokat elvesz a becséből.”⁵⁰⁷

„Könyvtárban a kézi-könyvtár beosztásával voltunk elfoglalva; itt az öreg ellenkezett, nem akarta, hogy visszajegyezzük a régi helyére csak szakszerint rakjuk el, – aztán keresse a ki akarja, így akar mindig a munka alól kibújni. De nem engedem és első őri hatalmamnál fogva parancsoltam, hogy tegyék. [...] Horvát [...] discourált jó kedve volt, mert holnapután felmegy a miniszterhez jelenteni, hogy elvégeztük a hurczolkodást.”⁵⁰⁸

---

⁵⁰³ U.o. 1875. november 9. p. 158.

⁵⁰⁴ U.o. 1875. november 11. p. 159.

⁵⁰⁵ U.o. 1875. november 12. p. 160.

⁵⁰⁶ U.o. 1875. november 13. p. 160.

⁵⁰⁷ U.o. 1875. november 14. p. 161.

⁵⁰⁸ U.o. 1875. november 15. p. 161.

„... siettem le már ¼ 9 után; eddig azért voltam oly pontos, mert 8 napszámos dolgozott és a felügyelet az én lelkemet nyomta [...] Horvát fut a ministerhez hogy 30 nap alatt bevégeztük a hurczolkodást, 200 ezer kötet (kivevén a kézi könyvtárt 10 ezer) hallatlan gyorsaság; az államnak összesen 350 frtjába került, hallatlan meggazdálkodás, olcsóság! – „s mind ezt én tettem!” dicsekszik majd ő.”⁵⁰⁹

„Horvát zaklatott egy kimutatással, a hírlapokét kívánják, persze rám tolja, minden utasítás nélkül! [...]”

A mai Főv. Lapokban áll, hogy a könyvtár átköltöztetése, ezen óriási munka éppen 30 nap alatt történt Horvát Árpád felügyelete alatt! Ez a sors gúnya ő aki oda ütötte csak az órát munkaszünet után, azt se tudta mit hova hordunk, rám hagyott mindent, ennyi arczátlansággal bír!”⁵¹⁰

„... az igazgató [...] írásban is felterjeszti az órák apasztását Pulszkynak [...] holnap jöjünk 9-12 és 3-6ig (nem volt-e az én járásomnak befolyása erre, csak nem akarja mondani.)”⁵¹¹

„... jött az igazgató és conferentiát tartott a teendők felől, persze meghallgatott bennünket, hanem azért mind azt a mit ő akart vitte keresztül, a könyvek szoros betűrendbe rakását, azután csak a Frank könyvtár beosztását óhajtja, ismét oly munka mely mellett elpiszmognak a tisztek, mert mi a folyó ügyeket tesszük [...] Horvát arról is értesített, hogy a sérelmes pontokat megvitatjuk és Pulszkynak írásban is beterjeszti! már beszélt is vele. [...]”

Könyvtárban beirógtam a kötendő könyveket, míg a többiek kínlódtak a lámpás meggyújtása és könyvek rendezésével, de biz azok keveset láttak és disputáltunk ezen rendezés czélszerűtlensége felől, de ő nem tágitott, a számozás ellen meg ugyancsak kikelt, valóságos isten ostora rajtunk és incapacitabilis. [...]”

Kertbeny elküldte Sándor István könyvesházát báró Kemény József jegyzeteivel, ha Rozenberg az övét 70 frtéért adja úgy ez 100 ftnál is többet ér, csak vissza ne kérné.”⁵¹²

„... a journalokat kutattuk, hasonlítottuk össze, mindenben ilyen nehézkes ő kelme, [...] és ha nagy ritkán körmére ég a munka, akkor kipked kapkod. [...]”

Könyvtárban [...] összeírtam az összes hírlapokat és folyóiratokat, mindegyiket saját címéről, összesen 120 db 4 sűrű folió lapra, bezzeg nézte az igazgató [...]”

az igazgató [...] mikor lecsitálták 4 or. a rector a gondnokkal [...] feljajdult, mily zaklatott életem van nekem, [...] ezelőtt 5, hat évvel mily nyugodt volt, mondá az öregnek! „hátha még megnyitják az új olvasó termet – akkor, akkor” mondám „No hiszen! Akkor!” mondá felkiáltva [...]”

---

⁵⁰⁹ U.o. 1875. november 16. p. 162.

⁵¹⁰ U.o. 1875. november 17. p. 162.

⁵¹¹ U.o. 1875. november 18. p. 163.

⁵¹² U.o. 1875. november 19. p. 163.

az eső esett, csak úgy szakadt, ilyenkor áldás, hogy nem kell kimenni a házból, csak az Athenaeumba, legalább minden nap kibujok egy kissé a házból.”⁵¹³

„... egy sereg lapszámot megnéztem a Repert. számára, hanem maradt még kutatni való, kár hogy az Akadémia oly távol van. [...] Kerékgyártó [...] a Repertoriumot magasztalta Horvath Cyrill munkálatainak keresésénél, [...] [H. Á.] ajánlott néhány indo-german munkát, fia számára „mert nem a czimek másolásából áll a könyvtárnok dolga” szokta mondani Horvát, mert ő ki nem állhatja a másolást – szóval a munkát! [...] d.u. a könyvtárban megkezdtem a magyar thékák rendezését, ezt is politikából, mert változatosságot szerez, [...] és a forradalmi könyveket leczimezhetem és a Józsi „hanyatlás korá”ra vonatkozót ajánlhatom neki, négyes előny is ...”⁵¹⁴

„... mentem az Akadémiához egy lapszámot mégis megtaláltam; az Akadémiai Értekezések címlapjait elhoztam, mert nyakrafőre köttetem és Bollánál a hiányzó journalokat reclamáltam a könyvtár részére [...] az igazgató [...] az utasítást a szolgáknak ünnepélyesen kiosztotta, felolvasta az őket illetőt [...]

szépen találtam forrad. és hanyatl. kori könyveket [...] az igazgató sült főtt a hírlapok végett, mert sürgetik a kimutatást és ő rettenetes szőrszálhasogatásával nem tud a munkában haladni; azért nem maraszt 6 ut. eljöttem [...] az a csoda is megtörtént, hogy a lapokkal à jour vagyunk és most az elmaradt mult éveket is lemorzsoljuk. [...] Meghívót kaptam csütörtökre a statist. congr. előértek.”⁵¹⁵

„A könyvtárban a hírlapjegyzéket nyaggattam [...] most is írtam ki néhány forradalmi munkát [...] 6 or. pontban jött az igazgató, de nem engedtem magamat visszatartóztatni, tegyen ő is valamit a sopánkodáson kívül.”⁵¹⁶

„Az a veszekedett kimutatást készítettem és a könyvkötőknek könyvet [...] Az igazgató futott Budára. [...] Horvát nem megy el a congressusi előtanácskozásra, azt mondta nekünk is, ne menjünk el [...] mi Márkival elmentünk; később ő is oda jött a róka (csak azt akarta, hogy mellőztessünk s mellette ne tündököljünk) Konek ajánlott, de ajánlanak munkálataim, ott volt Hunfalvy Pál, Konek, Beöthy, Leó, Kőrösy, Keleti ő mélt. elnökölt, kevés megállapodásra jöttünk, vajjon az országban megjelent vagy országra vonatkozó statiszt. könyvek czimeit gyűjtsék-e a statistikusok? a hogyan irassanak Horvát fog min-tát vinni, s így fölöslegesen leszünk mi!”⁵¹⁷

„... a könyvtárban [...] végre elkészítettük a jegyzéket és délben az igazgató [...] beadhatta. Magas vendégünk volt Mészáros ki meg volt elégedve a mi munkálatainkkal. [...]

---

⁵¹³ U.o. 1875. november 20. p. 164.

⁵¹⁴ U.o. 1875. november 22. p. 165.

⁵¹⁵ U.o. 1875. november 23. p. 165.

⁵¹⁶ U.o. 1875. november 24. p. 166.

⁵¹⁷ U.o. 1875. november 25. p. 166.

d.u. megrendeztem a jog és államtudományi magyar thékát, egy sereg forradalmi dolgokat találtam; [...] a kötendő könyveket ios fogyasztom és rendezem kötés alá, csak-hogy se hossza, se vége ...”⁵¹⁸

„... hozzáfogtam a szolgák utasításának szerkesztéséhez, el is készítettem a múzeumnak mintájára [...] felmentem én is rendezni, a gazdaságiakat megrendeztem [...] a sok rendezés által megismerkedem legalább a magyar thékákkal és hungarikákkal – ez a ő nálam, ezeket legjobban szeretem, mert legtöbb hasznát is vesszük fiammal együtt.”⁵¹⁹

„... mentem Nagy Ivánhoz [...] oly szívesen marasztott [...] Sokat beszélünk a könyvtárról és Horvátról, könyvészetéről ...”⁵²⁰

„... könyvtárba mentem s ott a magyar orvosi munkákat rendeztem, Józsi számára czimeket írtam le [...] e mellett a forradalmi dolgokat is kutatom és czimezem. [...] mi mint az egyetem mostoha gyermekei Maria Theresia requiemén is mentünk könyvtárba ...”⁵²¹

„... az igazgató a Muzeumba küldött czédula mintáért, éppen à propos, beszélhettem Fraknóival, a ki azzal kezdte „gratulálok fiához [...] most az a kérdés hol adjuk ki, felolvashatna az Akademiában belőle, aztán megjelenhetnék az Értekezések közt, azonban beszéltem Szilágyival, felveszi a Századokban, honoráriumot is kap és lenyomatokat készíttethet ...”⁵²²

„Könyvtárba, ott aztán kedvem szerint írtam a forrad. és hanyatl. kori könyvczimeket, rendeztem is és [...] nézegettem az okleveleket, német polgári pörös levelek 1556 körüliek, semmi belbecscsel – egypár magyar is van közte évszám nélkül.”⁵²³

„... könyvtárba mentem s ott rendeztem, czimeket írtam Józsi számára [...] még ez a kis érdeme megvan Horvátnak, hogy nagy magyar és kérlelhetetlen ellensége a németnek! atyjától örökölte.”⁵²⁴

„Könyvtárban czimeztem a könyveket, leginkább Józsi számára.”⁵²⁵

„A könyvtárban mint rendesen, a könyveket rendeztem és czimeztem, egy csomó könyvészetet készítek legalább és azt a hasznát teszem, hogy a magyar könyveket és a Magyarországra vonatkozókat rendbe szedem, megismerem sat [...] jött az Athenaeumtól

---

⁵¹⁸ U.o. 1875. november 26. p. 167.

⁵¹⁹ U.o. 1875. november 27. p. 167.

⁵²⁰ U.o. 1875. november 28. p. 168.

⁵²¹ U.o. 1875. november 29. p. 168.

⁵²² U.o. 1875. november 30. p. 169.

⁵²³ U.o. 1875. december 1. p. 169.

⁵²⁴ U.o. 1875. december 2. p. 170.

⁵²⁵ U.o. 1875. december 4. p. 171.

egyik hivatalnok, hogy készítenék Ágai részére kis cikket az egyetemi könyvtár képe-
hez, mely elég gyalázatosan készült, de én írtam egy pár sort és talán helyrehozza a
hibát, ezt is meg kell az embernek tenni.”⁵²⁶

„... a nagytermet porolták [...] semmiesetre se nyílik meg ez évben [...] buvárlataimat
legalább bevégezhetem.”⁵²⁷

„Horvással volt discursusunk és előhozta ismét az órákat, kifakadtunk én is az öreg is,
de ez pénzért megtenne mindent, hanem én az egészségemet időmet nem áldozom fel
azért a hitvány pár forintért, majd folyamodunk, de csak akkor, ha életbe léptetik a 8
órát.”⁵²⁸

„... Toldy meghalt hirtelen az éjjel [...] minden művelt ember vesztett ezáltal és legtöb-
bet azok kik közel állottak hozzá, úgy mint én, ki állásomat, existenciámat, kényelme-
met mindent de mindent neki köszönhetek, ő volt az ki az egyetemi könyvtárhoz be-
juttatott, ő volt az, ki a Repertoriumot létesítette és tanácsaival is támogatott.
Nyugodjék békében a nagy ember, a jószívú emberbarát! [...] Az igazg. is volt nálam,
tudakozódott foglalkozásom felől, a farizeus.”⁵²⁹

„Magyarország és Nagyvil. megjelent a kép és szövege változatlanul az „Egyetemi
könyvtár díszterme Budapesten” [...] Toldy nekrológját a Nemz. Hírlapból olvastam
el.”⁵³⁰

„... megindultam Toldy temetésére ...”⁵³¹

„... az igazgató az előmunkálatokat a beszerzésekre kívánja megtételni, velünk általunk
ismét!”⁵³²

„... nevetséges az igazgató személye, minden tette és kormányzata!”⁵³³

„Horvással discursáltunk és csináltunk valamit a kimutatása számára [...] Doct. Bereczky
itt volt, [...] jött könyvért, kapott 5 ft cautió mellett!”⁵³⁴

---

⁵²⁶ U.o. 1875. december 7. p. 172.

⁵²⁷ U.o. 1875. december 8. p. 173.

⁵²⁸ U.o. 1875. december 9. p. 173.

⁵²⁹ U.o. 1875. december 10. p. 174.

⁵³⁰ U.o. 1875. december 11. p. 174.

⁵³¹ U.o. 1875. december 12. p. 175.

⁵³² U.o. 1875. december 13. p. 175.

⁵³³ U.o. 1875. december 15. p. 176.

⁵³⁴ U.o. 1875. december 18. p. 178.

„... Kudorával találkoztam [...] elbeszélgettünk a könyvtár ügyéről, Horvátot szapultuk és a többi tanárokat, annyi áll, hogy az egyetemi tanári testület nem válik becsületünkre, e mellett demoralizálva vannak, Henrik alig tartja meg minden 4dik leczkélését, úgy a többi is hanyag, nemcsoda ha szegény Józsi fiam áhítozza Gyulait tanárának.”⁵³⁵

„A könyvtárban kutattam, megtaláltam a mi nyugtalanított [...] Rendeztem és írtam czimeket, csak hogy Horvát zavart 11 után ...”⁵³⁶

„Igazgató [...] kilátásba helyezi az ajándékot ha végleg átköltözünk, alig hiszem.”⁵³⁷

„11 or. jött ijedt képpel Horvát egy írás a kezében; a város sürgeti a Frank-szekrényeket ki kell üríteni [...] Új év után vihetik mind, mondtam, csak nekem gyűlt meg a bajom, mert ki kell nekem is szednem az 1848/9ki hírlapjaimat és könyveimet, hanem szerencsére egy Balogh szekrény van még, azzal kicserélem. [...] neki álltunk a rendezésnek, jót nevettünk magunkban midőn láttuk, hogy az egész munkát egy fél nap alatt elvégezhetnénk, kiválogatva a mi a kézi könyvtárba való, hanem azért nem dicsekszünk vele [...] tehát ily igazgatónak, a ki azt se tudja mi a dolog bibéje, utána nem néz, hogyan legyen tekintélye.”⁵³⁸

„Rómer megnézte a könyvtárt de szive fájt a czélszerűtlenségen és oktalan pazarlásra, aztán egészséget kívánt ehhez a hivatalhoz és béketűrést. [...] addig míg én a könyvtárhoz nem jöttem szabad volt a vásár; azután jöttek a nem szeretem napok alig élveztem egy évig a már kissé megnyírbált szabadságot; elvették a vasárnapot, nyírbálták a szünnapokat sat. még a java ezután következik.”⁵³⁹

„Könyvtárban Józsiával ismét búvárkodtunk, én a 47dik thékának állottam s azt rendeztem, hanem Horvát szörszálhasogatásával ismét új munkát adott, Kosztolányi árkiírását superrevideálni [...] elküldi az év végén [...] sokat spionkodott és haragot idézett elő, hanem a rossz lelkiismeretű ember mint Horvát, minden falevélezőrejtől megijed.”⁵⁴⁰

„Végre költözködni fogunk az új olvasó terembe.”⁵⁴¹

„... jött Szily ki a könyvtárt szerette volna látni nejével és nő rokonával [...] lesiettem és megmutogattam nekik mindent, tetszett nekik, szép is az olvasó-terem!”⁵⁴²

---

⁵³⁵ U.o. 1875. december 19. p. 178.

⁵³⁶ U.o. 1875. december 20. p. 179.

⁵³⁷ U.o. 1875. december 21. p. 179.

⁵³⁸ U.o. 1875. december 22. p. 180.

⁵³⁹ U.o. 1875. december 23. p. 180.

⁵⁴⁰ U.o. 1875. december 28. p. 183.

⁵⁴¹ U.o. 1875. december 30. p. 184.

⁵⁴² U.o. 1875. december 31. p. 184.

„... folyt hévvel a discursus a könyvtár sok célszerűtlen berendezésén sat. Horvát comicus alakján és tervein ...”⁵⁴³

„Könyvtárban rendeztünk, én a magyar hírlapokat, többi mást, így legalább tudom mi hol van?”⁵⁴⁴

„Könyvtárba áthurcoltuk a jog- és államtudományi könyveket és nagyából rendeztük az az betűrendbe raktuk [...] Than rector meglátogatott, ott volt az igazgató is de ez nem találta, árnyékszékben volt!”⁵⁴⁵

„... igazg. igen megvolt elégedve a munkánkkal, hanem mi voltunk rosszúl a légmérés-
lettel [...] 9 fokra leszállt pedig egész nap fűttük, lesz itt még baj; eljő a király is a napok-
ban?”⁵⁴⁶

„A könyvtárban rendeztünk tovább a nagy teremben; eljött Pulszky, Than, Henszlman később [...] Rónay István országgy. képviselő és a kalocsai érseki könyvtár őre, tanulmányozni a könyvtárakat, igen kedves ember, bevezettem mindenhova, magyarázgattam neki sat. azután jött Concha az Athenaeumtól [...] egész caricatura ez az igazgató, mint lármázott Pulszky előtt [...] György Aladár [...] jött kutatni és beszélgetni, Horvát ismét egy Comissióval volt ott, kik sokat célszerűtlennek tartottak, elég későn. Végre elment a tört. társ. gyűlésére, hova Józsi is ment. Szilágyi fogja az ő cikkét felolvasni, ennek örült.”⁵⁴⁷

„... a terem hideg, de legalább vidám, még nap is süt bele; itt volt Trefort, Máténak néztem és rákiáltottam, ne küldjön több könyvet, ilyen a rövidlátó ember, ha nem óvat-
tos!”⁵⁴⁸

„Könyvtárban folyt a munka csak Horvát zavarta meg a muzeum cathalogusát együtt kellett átnéznünk, mit bír a könyvtár sat. természetesen ott marasztott vagy félórát ismét; ezért akarja ő a hivatalos órát 8-ra tenni! Hanem küzdünk, harczolunk ellene és ő issza meg a levét!”⁵⁴⁹

„... unalmas a hideg teremben, csak az vigasztal még hogy tágas és vidám. Jőnek olykor vendégek is. 11 or. Horvát is ellátogat [...] 3 or. a könyvtárba, ott folytattuk a rendezést, lassanként készen leszünk, az az soha, mert a mi sorsunk az, hogy soha se állapotodunk meg, inkább bele-bele bonyolodunk jobban, még az boldog világ volt, mikor 2 ezer forintból vásároltak és köttettek és 10-15 olvasó volt, nyáron az ő is olvasó is kiültek az

---

⁵⁴³ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. január 1. p. 1.

⁵⁴⁴ U.o. 1876. január 3. p. 2.

⁵⁴⁵ U.o. 1876. január 4. p. 3.

⁵⁴⁶ U.o. 1876. január 5. p. 3.

⁵⁴⁷ U.o. 1876. január 7. p. 4.

⁵⁴⁸ U.o. 1876. január 8. p. 5.

⁵⁴⁹ U.o. 1876. január 10. p. 6.

udvarra a fa alá!? [...] 5 or cathalogust revideáltunk, Horvát olvasta mi mondtuk meg-
van, nincsen!”⁵⁵⁰

„... könyvtárba s ott folytattuk a rendezést, míg az igazgató le nem jött, ekkor lecitált és
bontogatta Dobocsányi a csomagokat és én is ott álltam és adtam kezébe a könyveket,
ő megnézi, kis megjegyzést tesz hozzá [...] így lebzseljük el mellette ketten az időt. [...] A rendezésnél ismét néző szerepet vittem, azonban a feliratokat is megcsináltam ...”⁵⁵¹

„... mentem a könyvtárba s ott megkezdtem a beírásokat, ment mint a vaj, azonban nem
is jó igen sietni mert minél többet dolgozik valaki, annál nagyobb terhet raknak az em-
ber vállaira, ez a mai korszellem szüleménye, a ki teheti kihúzza magát a munka alól s
a ki dolgozik azt elevenen megnyúznák, csakhogy nekem ez a természetem, hogy nem
szeretem a munkát magam előtt látni, sietek, hogy elfogyjon, hanem ha méltatlankod-
nak, majd eszemmel élek én is.”⁵⁵²

„... reggel Fraknóival találkoztam a könyvtár előtt és a muzeumig kísértem; elmondta,
hogy a „Magyar Könyvszemle” két hónaponként jelenik meg és a Szemléhez lesz csa-
tolva, Horvától megkapta pampflétjét, bolondnak tartja ő is, hanem nem hitte míg nem
olvasta, mondtam én aztán a tolvajoktól való félelmét, mely valóságos mánia, a „kir.
magyart” tartja Fraknói is jobbnak.”⁵⁵³

„... vártuk a minisztert, de biz az nem jött el, hanem összesereglettek Tanárky (kit itt
láttam először) Staudinger, Mészáros, Szilágyi S. [...] ezek aztán megnézték jól a termet,
Staudingert bevezettem a többi könyvtártermekbe is, ott aztán látta, hogy mi bizony
nem férünk el itt az első emeleten; a nagy olvasó teremben pedig a nagy léghuzamról
győződhetek meg és a galleriák magasságán sat. [...] György Aladár is [...] ott járt min-
denütt az igazgató nagy bosszúságára!”⁵⁵⁴

„... a miniszter ismét itt volt, Horvátot mégis csak kiküldi az antiquariusoktól könyvet
vásárolni, szerencsés ember ...”⁵⁵⁵

„Jött Szilágyi kissé feszes de nagyon udvarias; nem tudom mi baja, Greguss sokkal ba-
rátságosabb volt tegnap, még lapot is ígért.”⁵⁵⁶

„... lejött hivatalosan is a rendelet [...] hivatalos órák 8-12 és 2-6ig = 8 óra [...] Horvát
commentálta és fellovált bennünket hogy menjünk a miniszterhez, Pulszkyhoz, hanem
én oda mondogattam neki, hogy kár a járásért ha magunk megyünk, úgy nézünk ki mint

---

⁵⁵⁰ U.o. 1876. január 11. p. 6.

⁵⁵¹ U.o. 1876. január 12. p. 7.

⁵⁵² U.o. 1876. január 13. p. 7.

⁵⁵³ U.o. 1876. január 15. p. 8.

⁵⁵⁴ U.o. 1876. január 17. p. 9.

⁵⁵⁵ U.o. 1876. január 20. p. 11.

⁵⁵⁶ U.o. 1876. január 21. p. 11.

a koldúsok, igazán el vagyunk hagyatva – később aztán: igaz marad az, hogy az államnál az boldogul a ki a munka alól kihúzza magát, mert a ki szorgalmas [...] arra még több terhet raknak míg össze nem roskad!”⁵⁵⁷

„... a Miniszteriumhoz nem megyünk, inkább írásban folyamodunk [...] lapokat átnéztem, Hon igen megdicsér *buzgó és fáradhatlan*-nak nevez. Írtam egy memorandumot a könyvtár rendezéséről. [...] előbb a rectorhoz aztán a Pulszkyhoz [...] Izgatott voltam. Nyakát szegjük ha lehet az ily gyámoltalan igazgatónak, hanem mi szenvedünk.”⁵⁵⁸

„... jött az igazgató, rosszalta azt, hogy nem mentünk a miniszterhez [...] végül [...] velünk jött Pulszkyhoz [...] a kinél elmondta kérelmünket, helybenhagyta, elmegy a miniszterhez, hanem közben kérdezte: „Szinnyei mikor lesz készen a Repertorium II. kötetel?” két nap múlva méltóságod! „Történelem II. kötetel!” „nem a természettudományok!” Mentünk; így el volt rontva minden a mit mi építettünk. Sokat mondtam Horvátnak, tanulhatott a hangulatról. [...] Lapokat átnéztem megdicsért igen szépen a Kelet Népe sok *érdemeket szerzett, fáradhatlan* buvára a Honból; Ellenőr egészen a Hon után, szép tőlük.”⁵⁵⁹

„A könyvtárban nagy izgatottság van [...] ennyi mulasztás után és hanyagság után nem akarnak hallgatni a mi siralmas panaszainkra. [...] az igazgató eljött velünk a rectorhoz [...] az is azt kívánta, hogy mutassuk meg, hogy hogyan akarunk működni a 6 óra alatt s ő nem ragaszkodik az órákhoz, tehát ő is ezt akarja a mit én. Visszavettük folyamodásunkat, de a mi leginkább döntött az, hogy Horvát az ő tervét (a mit a rector a miénkkel akart tárgyalni) a könyvtár megnyitása után fogja beadni! – Ez döntött tehát annyit se érdeklünk, hogy azt a megállapított határozatát, hogy 10 díjnokot kér, azonnal írásba foglalja! [...] Kedélyem izgatott, véget kell vetnem ezen örült kormányzatnak, hanem ha a koczka el van vetve?”⁵⁶⁰

„... izgatott voltam mert nagy dolog küszöbén állok. Kávézás után szivarra gyújtva 8 után a könyvtárba; elmondtam tervemet megmutattam 1874. jan. 12. tervrajzomat, fel is olvastam belőle, ha ezt elfogadták volna, ezt és a mi első tervrajzunkat nyújtom be, többet szóval; helyeselték; így szállítottuk a levéltárt át részben de jött 11 or. az igazgató [...] a megváltoztatott folyamodást aláírtuk [...] átvettem az iratot és vittem [...] az irodában expectoráltam magamat, hogy véget akarok vetni a komödiának; örült Erdei biztatott, mentem a Rectorhoz be; nyíltan őszintén elmondtam, hogy ez a systema tovább nem maradhat fenn, mi blamirozzuk magunkat, ezt akarjuk, az igazgató makacson ellenzi, mutattam régi tervemet, átadtam neki újat is; kérdezett hogyan gondolom

---

⁵⁵⁷ U.o. 1876. január 22. p. 12.

⁵⁵⁸ U.o. 1876. január 23. p. 12.

⁵⁵⁹ U.o. 1876. január 24. p. 13.

⁵⁶⁰ U.o. 1876. január 25. p. 13.

a rendezést, elmondtam. Majd ő megvizsgálja az ügyrendet, barátságosan kísért az ajtóig (az igazgató már az előszobában volt.) – Erdei mondta, menjen Kovácshoz, annak mindjon el mindent, mert annak lesz átadva referada végett. Haza [...] izgatottan beszélgettünk családommal. 2 után ismét a könyvtárban elmondtam mindent. [...] A könyvtárban [...] az igazgató hivatott már 2 or. őt tán [Than] igen hidegen fogadta, csaknem összekaptak, mikor ment kezét se nyújtá; én is elmondtam, kezdi gyanítani, hogy az írást cseréltük ki – hanem ismét veszekedett [...] és nem engedett ...”⁵⁶¹

„Rosszúl aludtam. Izgatottság bántott. [...] Megkezdtem a Kovácsnak benyújtandó memorandumot [...] Feketébe öltözve 10 or. elmentem Kovácshoz kissé sétálva a Dunaparton előbb. Otthon volt, mikor előadtam mondókám kezdetét; lám a 8 óra okozta ezt is, egészen félremagyarázta, ő azt tartja az szükséges és hasznos; tehát hogy mielőbb lerázzuk ezt a nyűgöt a nyakunkról, mindent felfedeztem sőt Horvát hóbortosságát veszéyesnek tüntettem fel, egyszóval tönkre tettem őt Kovácsot pedig régi hiedelmében megerősítettem, hogy az az ember nemcsak bolond hanem számár; ma még felmegy a Miniszteriumhoz és abfertigungját kéri; mi pedig visszavesszük a olyamodásunkat, azt igen okosan teszik mert még orrot kapnak a Ministeriumtól. Haza könyvtárba, az öregnek nem mindent mondtam el, de a többinek igen, örültek, hanem még félnek, hogy mégis megmarad az igazgató; én pedig jót állok, hogy nem [...] Siettem a rectorhoz visszavettem a folyamodást, jól teszik, mondá ő is; „csak ne csinálna az igazgató abból a jelenléti könyvből caricaturát.” Kezét nyújtá, kértem mutatná meg az én két memorandumomat Kovácsnak, azonnal kalapjába tette; olvasta a régít, van abban sok okos gondolat. [...]

A költözködés végéhez halad. Az igazgató szokott makacsságával védte az ő tervét.”⁵⁶²

„Igen nevezetes nap volt ma [...] Jött Mészáros, fogadtam [...] kérdezte hogyan vagyunk; elmondtam a bajt, jött a miniszter is, ez előtt is leplezetlenül kitártam az ügyet, hogy az istenért meg ne nyissák a könyvtárt míg számozva és czédulázva nem lesz; ez alatt lelket vertek az igazgatóba, lejött; ő makacsul ragaszkodott tervéhez, én egész indignatióba jöttem és újra megmondtam véleményemet, a miniszter helyesellte, mennyi idő alatt gondolják, hogy készen lesznek; Febr. 15ig! ha éjfél is dolgozunk, mondám; azután a többi helyiségeket is megvizsgálták, mindenütt hangoztattam ellenvéleményemet. Mikor elmentek, Mészáros kezét fogott velem. A könyvtárhelyiségben elővette az Utasítást és felolvasta az X8-t. „A könyvtárszemélyzet csak tanácsadási joggal bír”, „Ne avatkozzanak az urak bele az én tervembe!” „Tessék olvasni a 6ik §-t. Az igazgató távollétében az 1^é ór helyettesíti.” „Én pedig kinyilatkoztatom, hogy ön itt fog lenni 8-12 és 2-6-ig!” „Akkor lemondok!” „Azt teheti de ha nem teszi itt og [...] sat.” Ön háládatlan [...] intettem társaimat, hogy összetartsunk. [...] Mlinkóval találkoztam „Jön

---

⁵⁶¹ U.o. 1876. január 26. p. 14.

⁵⁶² U.o. 1876. január 27. p. 14.

az ukáz!” Jól van. Könyvtárban általános öröm. De az igazgató felhordatja holmiját! Félek ettől és Mlinkó nyilatkozatától „nem akarják a dolgot az élére állítani! [...]

Józsi nem nyilatkozik de helyesli tettemet mégis félnek szegények [...] Csak dugába ne dőljön az én sakkjátszmám, mitől nőm fél, hogy hátha én kapok mattot! De már akkor kétségbe kell esnem az emberiség haladása és czélja felől, ha annyira gazemberek a legfőbbek, hogy a jó és rossz közül inkább a rosszat válasszák akkor végünk van úgys; no de a jó ügynek végre mégis csak diadalra kell jutni.”⁵⁶³

„Könyvtárban folytattuk a levéltár költöztetését és holmimat is áttettük ezen nevezetes napon midőn minden lap gyászkeretben jelent meg, ilyen a fejetlenség! [...] Hanem az igazgató nem mutatta magát, hanem bezárkózott és Dobocsányit vette igénybe, csak hagytuk. [...] a könyvtárban befejeztük az átköltözést, meglátogattak György Aladár és Törzs Kálmán, Zsolt gratuláltam neki a Kisfaludy titkárságért [...] Csak az egy kedvetlenített el hogy Horvát ez a gazember Littasyt megakarta nyerni és behitta magához; „tehát az urak rendezni akarnak, mikor lehet beszélni a gondnokkal, Litassy úr a Journál szobába megy ezt Szinnyi nem akarja.” A gazember így akarja rontani az én tervemet, de Littassy elmondta. No csak még magunk közt is meghasonljunk. [...] ha a kormány elég gyáva ennyi figyelmeztetésre nem hajlani és őt elmozdítani, akkor [...] nekem kell egyedül cselekedni. Kár ugyan a dolgot ennyire élére állítani, mert talán nekem és családomnak árt, de legalább becsületemet megmenthetem [...] Végre a koczka el van vetve, segítsünk magunkat, ha a nagy emberek nem segíthetnek, de az ügy menetét várjuk be, az ukáz holnap iratik alá. Várjuk be.”⁵⁶⁴

„... felhevítettem az uton haragomat, terv tervet üldözött, mentem fel a várba Zsolthoz, hogy helyesli-e tervemet, őt és Kóssát küldöm hozzá hívja ki, a gyáva megijed, nyilatkozatot iratnak alá „két évi igazgatásom alatt kimutattam képtelenségemet ezennel leköszönök!” ezt és a két tanú nyilatk. Kinyomatom de a nyomtól elálltam később Zsolt is nevetségessé tette az ügyet és higgadtságot, fortélyt ajánlott, mert egyszerűen mint lázítót elbocsáthatnak! Igaza volt!”⁵⁶⁵

„... elmondtam tegnap tapasztaltakat, mintha két őbb emberrel [...] beszéltem volna [...] ki [...] mérsékletet ajánlt Horvát magától megbukik sat. (Hanem reggel György Aladárnak elmondtam az ügyet – titoktartás mellett – ez is azt mondta, mikor elváltunk – Horvátot megbuktatjuk; de ezt már nem mondtam el társaimnak. [...] Nem is mert Horvát háborgatni bennünket, hanem úgy 11 után lejött és ott benn rakosgatta a bibliogr. segédeszközöket; én félek, hogy ez az ember megőrül, mondtam Kudórának, nem, hanem képes arra is ha lemásolni adunk oda neki, azt is megteszi. 12 után [...] irodában sürgettem az ukáz; közben Erdei bátorított csak nyomassam a számokat sat. [...] Könyvtárban

---

⁵⁶³ U.o. 1876. január 28. p. 15.

⁵⁶⁴ U.o. 1876. január 29. p. 15.

⁵⁶⁵ U.o. 1876. január 30. p. 16.

[...] Litassy ingerelt, mert ostoba terveivel állott elő s amellet kardoskodott, hanem elkésett; de nekem ártott, mert a sok ingerültség-e? nem tudom szívdobogást okozott pár percz múlva elmúlt. [...] Mlinkó [...] tanácsunkat kérte ki, most is oly hangon beszélt az igazgató, mintha ő lenne a mindenható. [...] A rector a rendezés végett hí magához holnapra. [...] Csak mielőbb megszabaduljunk ezen chaosból és zavarból.”⁵⁶⁶

„Horvát felolvasta az ukázt, ő semmiféle más munkát nem adhat csak a kézi könyvtár rendezését febr. 15ig félig nyerve van az ütközet. [...] Délben aztán Fraknóihoz ez aláírta a 660 frt utalványozását [...] Elmondtam Fraknóinak Horváttal való harczot, nevette, nekem igazat adott, de azt mondta, „ebből rossz lesz!” Pulszky is hallgatta, Trefort nem bánja ha 7ig vagyunk is ott csak dolgozzunk. Eljöttem a Rectorhoz, Kovács prorektor volt nála, Erdeivel beszélgettem nevette de nem tudta a pampfletet, Horvátról sokat beszélgettünk [...] Kovács nevetve mondta el a miniszternél való audienciáját, ő tanította rá, mit mondjon – sikerült! A rector helybenhagyta tervemet, de csak egy szín lesz és Betű hozzá nehogy complicálja a dolgot, ki is nyomtatják s ez a fő [...] Siettem a könyvtárba, elmondva az eredményt, örültek – de egyúttal elfogadtam Kudora tervét hogy ne keresgéljük a czédulákat hanem mindjárt sajtó alá adjuk és úgy írjuk, hamarabb megy [...] Már elő kell fizetnünk a Főv. Lapokra! A könyvtárba semmi se jár.”⁵⁶⁷

„... most keveset dolgozom, míg a dolog rendes kerékvágásba nem zökken. [...] Wirkler azt is mondta, hogy a pampflet a Lloydhoz volt mellékelve és a tárczában lefordítva! [...] ha ezek a vidám arczok [értsd: gyerekei] nem lennének talán én is megbolondulnék, mennyire corumpált a mi kormányunk, hogy egy hígvelejű emberért az egész ügyet elejteti, vagy legalább a jó ügy diadalát hátráltatja; végre szerencsénkre nem sok akadályra találunk mert finomul agyoncsapjuk ha nem enged. Nekem van igazi pechchem, mert sic vor non vobis. – elmondhatom, hogy igazán pechvogel vagyok, hogy ennyi malheurrel kell küzdeni, de nálam van a terem kulcsa.”⁵⁶⁸

„6 után midőn mentünk becsengette az igazgató Littassyt tehát a komisz ember így cserben hagyott bennünket, no várj csak? [...] Elmondtam elkeseredetten a többi háromnak, hogy mily nagy komizság ezt tenni, mikor oly nagy vészt hárítottam el fejük fölül. [...] Vutkovics Magyar írók Albumát hozta Moen. és láttam életrajzunkat és működésünket ez is reclam. [...] sokáig nem tudtam elaludni, igen ingerlékeny voltam; a jó ügynek csak mégis győzni kell egyszer.”⁵⁶⁹

„A könyvtárban folytattam társaimmal a czédulázást, ment a munka; Littasy uram okoskodott, de nem hallgattunk rá; aztán Horvát hítt be kettőnket egy pár haszontalan nyomtatványért tanácsunkat kérte ki, de csak úgy reszketett mikor beszélt, szegény

---

⁵⁶⁶ U.o. 1876. január 31. p. 16.

⁵⁶⁷ U.o. 1876. február 1. p. 17.

⁵⁶⁸ U.o. 1876. február 2. p. 17.

⁵⁶⁹ U.o. 1876. február 3. p. 18.

ember hova vitte hóbortja, én egész nyugodtsággal beszéltem, annál inkább zavarba hozta. [...] Itt volt a bécsi küldöttség, magyar ifjak, a mieinktől vezetve, azok is magyarok, a legszivesebben fogadtam őket, így is kell népszerűséget vadászni és nyerni. [...] Kudora és Máté-val sétálva megállapítottuk a hadi tervet, nyugodtan viseljük magunkat és Littassyt nem vonjuk be bizalmunkba; derék becsületes emberek, az öreg is igen jól viseli magát [...] már kedélyem is jobbra fordult ...”⁵⁷⁰

„Pulszky volt a könyvtárban megvizsgálta működésünket, nem voltam ott, igazgatónk okoskodott; nem hisznek neki. [...] kissé levert vagyok mert tudom, hogy újabb küzdelmek várnak reám, - de a jó ügy győzni fog nem sokára. A Repertorium megjelenésétől is sokat várok aztán a pályázattól sat, fiam is csak nevele jó hírünket. Hanem hiában mondtam Nagyságos czimemet Kovács minket is nyomni fog örökösen még pedig méltatlanul, hanem segítettünk ezen is, csak eredményt mutassunk, ezt akarom.”⁵⁷¹

„Az én ügyem meglehetősen jó irányt vesz, csak így haladhassak és minden évben ily vas-kos vagy legalább nyomós és nevezetes eredményt mutathassak fel; a jó ügyet még az ég is megsegíti; hanem a rossz ügyet is pártolják nálunk nem tudom micsoda rossz geniusok, csak hogy burjanak, ezt irtom.”⁵⁷²

„A könyvtárban rendeztünk, jött [...] Mészáros, ki igen örült jó munkakedvünknek, [...] velem kétszer is kezet szorított [...] az igazgatót senki se kérdezte [...] mentem fel Budára a nyomdába, hol most meg írásbeli meghatalmazást kértek, átadták a mintalapokat [...] Iрмаi elkísért a könyvtárig, elmondtam neki a dolgot, hadd ismerjék Horvátot és ismerjenek engemet [...] irodában kértem az írásbeli meghatalmazást, meglesz.”⁵⁷³

„Most már a lapokat is vennem kell, de majd később megszűnik ez is. Csak a számozáson essünk által, azután a folyóügyek kerékvágásába essünk, de még háttérben van mindig ez a komisz ember az igazgató és árnyéka Littasy, hanem ellensúlyozom jó hírnevemmel és sok jó embereimmel, kik mindenesetre pártomat fogják és nem hagynak el! Úgy legyen.”⁵⁷⁴

„Horvát behivatott számlát aláírni, megköszönte, én udvarias vagyok irányában. Félek tőle.”⁵⁷⁵

„Muzeumba. éppen jött ki Pulszky hítt magával fel a levéltárba, [...] velem értekezett a könyvtárról, meghallgatván az én tervemet is, úgy látszik Horvát ellenében helyeselte, csak azt rossz praecedensül vette és nem ajánlotta, hogy mi kérkedjünk azzal, miszerint

---

⁵⁷⁰ U.o. 1876. február 4. p. 18.

⁵⁷¹ U.o. 1876. február 5. p. 19.

⁵⁷² U.o. 1876. február 6. p. 19.

⁵⁷³ U.o. 1876. február 7. p. 20.

⁵⁷⁴ U.o. 1876. február 8. p. 20.

⁵⁷⁵ U.o. 1876. február 9. p. 21.

oly gyorsan dolgoztuk fel az anyagot! Gyulay is ott volt, kissé genirozott mikor közel jött; majd azt mondják csinálja ön az egészet. Gúnyos megjegyzés Horvát sógorától. Eljöttem a Repert. megköszönte, levittem szállására. [...] Könyvtárban dolgoztunk erősen, elmondtam a mit végeztem, még mindig félnek, hogy nekik kell kiadni majd a könyveket.”⁵⁷⁶

„Pulszkyhoz mentem 8 or. de még nem kelt fel, [...] végre bejutottam, elmondtam bővebben nézeteimet, hogy meggyőzzem szándékunkról, miszerint a régi rendszer mellett ismét visszaesünk a régi rendetlenségbe, mégpedig nagyobbba mint eddig, megértett. Siettem a könyvtárba, elmondtam a dolgot a többieknek. [...] Összeszedtük a kötetlen könyveket kis rendet és helyet csináltunk a szobákban [...] mert daczára a nagy szobáknak szűken vagyunk hely dolgában. [...] A számok megérkeztek, csak hogy rossz kilátásaink vannak, mert bizony mi ha így haladunk, még márczius közepéig se leszünk készen, de majd sürgetem!”⁵⁷⁷

„Fraknoi írt kártyájára hogy látogassam meg. Délben tehát az irodába s onnan a Muzeumba. Pulszky elfogott és vezetett be szobájába, olvassa mit írtam a miniszteriumnak, nagy örömmre és bámulatomra az én ajánlatomat egészen elfogadta és ajánlja, még 4 díjnyert is kér végül megtámadja a miniszteriumot, hogy mért mellőzik őt, hanem discretiót kért! Fraknoinál volt Szily és Wartha ez utóbbival megismerkedtem, kedves ember, beszélgettünk a könyvtárakról [...] Fraknoi tanácsomat kérte ki a könyvészetet illetőleg lapja számára és elfogadta mindenben, hírlapirodalmat kell készítenem ismét [...] Horvát panaszkodott neki a Tört. Társ.nál, hogy mi mellőzzük őt, „persze nem tömjénezük mint eddig, hanem dolgozunk, zokon is eshetik neki, de nem tehetünk róla!”⁵⁷⁸

„A könyvtárban [...] ragasztgattunk. [...] Végre majd csak eldől a mi sorsunk is, hogy vissza nyerjük nyugalmunkat, hanem Horvát mellett soha az az hogy mellőznünk kell őt, csak már tekintélyünk, rend tisztaság is nyerne egy új igazgató alatt, nehogy elveszünk idő előtt a piszokban. Én a mennyire lehet jó hírnevemet gyarapítottam és eleget tettem a tudományosság terjesztésére, hogy becsüljenek, de méltányolják is érdemeimet ha egy Pulszky Horvát fölébe helyez, ez már sok.”⁵⁷⁹

„Délben jött a rector és nézte a nagy termet; az igazgató is ott volt és a könyvtár megnyitását hangsúlyozta, hanem én is beleszóltam kathalogus nélkül nem lehet megnyitni, aztán az órákat d. u. a közönség számára, d. e. katalogizálásra „majd zugolódni fog a közönség” mondá az igazgató, „de nem fog ha több könyvet kap majd d. u. és gyor-

---

⁵⁷⁶ U.o. 1876. február 10. p. 21.

⁵⁷⁷ U.o. 1876. február 11. p. 22.

⁵⁷⁸ U.o. 1876. február 12. p. 22.

⁵⁷⁹ U.o. 1876. február 13. p. 23.

sabban mint máskor egész nap.” Mégis tanult az én memorandumomból a rector, – lepipáltam az igazgatót, mert a rector is az egyetem érdekét tekintette. [...] csak aztán a 8 órával ne gyűljék meg bajunk, mert azt ránk diktálják!”⁵⁸⁰

„Hozzá fogtam az új cikkhez „Az egyetemi könyvtár rendezéséről” [...] A munka igen fáradságos, de célhoz vezet, örülnek is embereim, hogy az eredményt látják. Délben a Muzeumba mentem és vittem egy czédulát, ígértem cikket, örült Fraknói, még az ő cikkét is kihagyja, ha hosszú lenne; említette Horvátot, hogy másfél óráig panaszkodott, míg végre azt mondta neki „collega az ön állása tarthatatlan én az ön helyében leköszönnék”, ez erős mondás! és nevezetes egyéntől! [...]

midőn teleraktuk az igazgató asztalát megrendelőkkel; behivatott, hogy jelentsük neki mikor készen leszünk, hogy ő is jelenthesse a megnyitást; aztán felterjesztést tett a miniszterhez, hogy első teendő a duplikátumok kikeresése; [...] Józsi cikkemet szépen kijavíttatta egy szivarért, én letisztáztam 10 4rét oldalra ...”⁵⁸¹

„Nagy Sándor elvette két órát a sok beszéddel, de legalább ő is ismeri Horvátot, kit meg jó barátja Kerékgyártó se istápolja, mert beteg. [...] Délben [...] átöltözve a Muzeumba vittem az én nagy Józsi kis cikkét, Fraknói csekély módosítást tett itt ott, de különben az egész megjelenik márcz. 1-jén.”⁵⁸²

„Délben haza, midőn az igazgató szokása szerint a délutáni leczkére való könyvet kérte, de mi ott hagytuk, szokják rendhez. [...] ½ 3 or. a könyvtárba s ott olyt a munka megszakítás nélkül, ha kissé kifáradtunk, elkeltem és körüljártam, úgy hogy mindenütt voltam, buzdulhattak a munkára [...] jöttek látogatók is [...] és az igazgatónak egy vendége a kivel beszélt két óra hosszat.”⁵⁸³

„... bosszantott, hogy Littassy ismét az igazgató körében töltött 1 ½ órát.”⁵⁸⁴

„P. Lloydban [...] megvannak támadva a muzeumi tisztviselők és hogy nincsen kathalogus; íme itt az én föllépésemnek következménye, hátha még megis jelenik a kathalogus. Alig várom! Siettem a munkához azért és serényen dolgoztunk; én a jegyeket írtam fel a czédulákra, a többi keresett, két helyen számokat ragasztottak fel.”⁵⁸⁵

„½ 9 or. a könyvtárba s ott dolgoztunk erősen, hanem azért lassan halad a munka, de mégis halad. [...] Az igazgató Kudorának elmondta a miniszterrel való találkozást „mikor nyílik meg a könyvtár?” „ő rajta nem múlik” mondá Horvát a szemtelen, még a

---

⁵⁸⁰ U.o. 1876. február 14. p. 23.

⁵⁸¹ U.o. 1876. február 16. p. 24.

⁵⁸² U.o. 1876. február 17. p. 25.

⁵⁸³ U.o. 1876. február 18. p. 25.

⁵⁸⁴ U.o. 1876. február 19. p. 26.

⁵⁸⁵ U.o. 1876. február 20. p. 26.

katalogust is aláírná, mert piszkosabb önzést nem ismerek! Utálja mindenki ezt az embert! [...] Sok bajjal jár ez a mi hivatalunk, a sok rendetlenség, piszok, könnyelműség egészen elkedvetleníti az embert, hanem a jó ügynek győzni kell.”⁵⁸⁶

„... a könyvtárban folytattam a rendezést és számozást. [...] Greguss a könyvtárban volt, örült az új rendnek és dicsérte Józsit ...”⁵⁸⁷

„Könyvtár-jegyzéket raktam össze, biz ez sok bajjal jár.”⁵⁸⁸

„Könyvjegyzék czédulákat rendeztem és $\frac{1}{2}$ 9 or. a könyvtárban folytattam a munkát elég serényen de nem kielégítő eredménnyel, mert a számok ragasztásával is készen lesznek s én még nem a feljegyzéssel. [...] Haza, folytattam a munkát, [...] hogy legyen öröm mindenfelé, sok munkát és kötetet tüntessek fel és sok író művét, hogy hálával említsek.”⁵⁸⁹

„Akarom hogy imposans legyen a kimutatás; [...] Ismét a könyvtárba, csaknem magam voltam és Horvát ki irogatott, én jegyeztem a számokat végre holnap délel. elvégezzük.”⁵⁹⁰

„Délben [...] az irodába az ukázt kieszközölni, meglesz [...] Eggenbergernél Nagy Ivánt találtam [...] elbeszéltem az affairét, hanem biz ő is csak önzésből szólt, mert Horvát tanszékére aspirál; a „nemezis”-t azonban látta a dologban. [...] Haza Netti volt ott [...] discouráltunk Kovácsról – bizony nagyon jól van ez úgy, hogy befolyást gyakorolunk reá Netti ismeretségével. [...] Fel-alá sétáltam, hogy nagy és nehéz munka után pihenjek, úgysis eleget mondják hogy rosszabbul nézek ki, nem csoda ha oly veszélyes gazemberrel, kinek még mindig vannak hatalmas pártfogói, állók harczban! De azért vérig küzdöm a harczot.”⁵⁹¹

„Könyvjegyzék czéduláit készíttettem [...] és futottam az irodába az ukázért, megkaptam [...] Mentem fel a várba Repertorium és 524 czédulával; a nyomdában eleget magyaráztam, csak azt nem tudtam kieszközölni, hogy a kathalogus Márczius 15-re elkészülne, ez baj, hogy erre a szép napra nem esik a megnyitás.

Mészároshoz vittem az ő piros Repertoriumát beletéve a kritikákat is, igen szépen fogadott, leültetett, elmondtam véleményemet a Pulszky felterjesztése győzött de mosolyogva vette észbe hogy a mi tervünk van ott viszhangozva (azaz én tervem) csakhogy tudja és engednek ez a fő; Horvát ismét mellőztetik tervével, majd a konferenciára

---

⁵⁸⁶ U.o. 1876. február 21. p. 27.

⁵⁸⁷ U.o. 1876. február 22. p. 27.

⁵⁸⁸ U.o. 1876. február 23. p. 28.

⁵⁸⁹ U.o. 1876. február 24. p. 28.

⁵⁹⁰ U.o. 1876. február 25. p. 29.

⁵⁹¹ U.o. 1876. február 26. p. 29.

meghínik engem és Márkit szép! Hanem Horvát nehézkességét, akadékoskodását is felhozta és rajzolta munkátlanságát. Mészáros kikisért és kezét szorította velem. Stadinger is szívesen fogadott, beszélgetett velem, ennek is elmondtam az igazat [...] szívesen fogadta a Repertoriumot sat.”⁵⁹²

„Könyvjegyzék czéduláit rendeztem [...] azután a könyvtárba s ott dolgoztam erősen a czédulákkal tovább, [...] Koch építész [...] a számok színes papirosa ellen kikelt [...] magam is átláttam de ha már meg van a költség azt hiszem örültség lenne ezen változtatni! [...] Trefort itt volt, kérdezősködött, mikor nyitjuk meg? A nyomdával beszéltek ki magunkat, [...] Horvát körülötte forgolódott beszélt simulékonyan, lekísérte a kapuig csak-hogy külföldre küldje őt. [...] eljött az igazgató a budai nyomdából, hozott levonatot igen csinos lesz, csak már meg lenne!”⁵⁹³

„... a rector jött Koch-hal; no leszsz ne mulass; felmentem a karzatra velők, az igazgató lenn szorult, fel-fel kukucskált, én magyaráztam és az én tanácsomra fogadták el a „querstanglit” a „rézoldalfogódzót” és végre meghagyták a rózsaszínű czédulákat, hanem egy kis küzdelembe került még igazgatónk is sugdosott ellene, de nem használt. Láthatja mennyire pártomat fogják, rettegjen, csak még a miniszter az tolja szekerét; az öreg Márki jól viselte magát Kochot megtámadta, hogy neki semmi köze a munkánkhoz [...] nevetett a rector, de a Koch annál dühösebb volt [...] Sétáltam Mátéval, derék okos ember, tanakodtunk, ő, Kudora és Márki erősen mellettem vannak!”⁵⁹⁴

„... a könyvtár jegyzékének statistikájával vesződtem, [...] elvégeztem 4338 mű 9179 köt (8285 darabba kötve). Ezt elvittem Fraknóinak, oly örömmel fogadta, hogy még a „Repertoriumról is fogunk beszélni, hogyan folytassuk, azt ajánlja, hogy a begyűlt pénzek külön kezeltessenek, s ebből lehet folytatni, szép tőle. [...] Nyomdában elvégeztem dolgomat beékeltem a czédulákat is, 3 szedő dolgozik. [...] A colland comissió elmegy, elbucszott, ezek ismerik Horvátot, hanem még a miniszter nem, csak Fraknói beváltaná szavát és írna külf. Küldetése ellen a lapokban!”⁵⁹⁵

„... a könyvtárba, ott dolgozgattam de csak csendesen, mert nem sürgős [...] nem jött a nyomtatvány a katalogus. [...] nagy örömeinkre megérkezett a leirat „Pulszky felterjesztésé”-vel felolvasta az öreg, minden úgy megy mint mi akarjuk s ez elég kielégítő, csak Kudora attól fél, hogy ő most ennek alapján tesz felterjesztést, csak hogy ki ne lökjék! tegye, nem bánom, így is úgy is ötödik kerék marad nálunk. [...] A mi ügyünk is véglegesen állapíttassék meg az egyetemi könyvtárnál, mert kissé hosszadalmas és unalmas, még veszedelmessé is válhatik, ha jövőben Horvát pártja kerül fölül.”⁵⁹⁶

---

⁵⁹² U.o. 1876. február 27. p. 30.

⁵⁹³ U.o. 1876. február 28. p. 30.

⁵⁹⁴ U.o. 1876. február 29. p. 31.

⁵⁹⁵ U.o. 1876. március 1. p. 31.

⁵⁹⁶ U.o. 1876. március 2. p. 32.

„... konferencia [...] a múzeumi kettős példányok megrend. És a mieinkkel való kicserélése végett, azután a mi doublettjeink összeírásáról, ismét nem tudott modalitást, én húztam ki a zavarból a számozással! Többet nem említett és nem is törődött mással, mintha már átugrotta volna az árkot, hanem csapás csapásra éri, meg pedig ezután jó a hadd-el-hadd. [...]

A nyomdából érkezett első ívnek örültünk pedig fatalis napon [pénteken] érkezett meg; jól néz ki [...]

Aggódom, hogy a mi ügyünk nem a legbiztosabb alapon áll, kell majd erősebb fegyverekkel fellépni és biztosítani jövőnket, mert Horvát úgy néz ránk, mintha apját anyját öltük volna meg, szomorú dolog, mert nem köszön le.”⁵⁹⁷

„Rectorhoz [...] mentem bemutatván a katalogus első ívét tetszett neki, csakhogy soká készül el! Sürgessék! mondtam. [...] Könyvtárban folytattam a munkát és beosztást; az igazgató a feliratok végett tanácskozott velünk!! [...]

bemutattam a Honnak az első ívet a katalogusból, tetszett nekik, hanem Horvátot kinevették.”⁵⁹⁸

„... Józsiával a várba nyomdába, csak ott hagytam a correcturát, nem volt hon az igazgató. [...] Katal. czéduláit jegyezgettem és szedtem rendbe e. u. is. Józsi megszámozta én meg felírtam a jegyeket is. [...] Most már várom a „Könyv. Szemle”-cikkemet és hatását.”⁵⁹⁹

„Könyvtárban [...] a könyvkötő számára készítettem [...] s így a sok ringy-rongy könyv elpusztul végre és újabbak jönnek helyettük.”⁶⁰⁰

„Katalogus czéduláit revideáltam [...] Könyvtárban [...] Egész délelőtt a 2dik ív correcturájával vesződtem. [...] A könyvtárban [...] felolvastam cikkemet „a könyvtár rendezés-ről”, gyengének találták, csak nem polemizálhatok, hisz elég borsot törtem Horvát orra alá s az illetők megértik, megy a Századok mellé 1100 példányban!”⁶⁰¹

„½ 3 felé lehivat Horvát Eggenbergerékhez, ott egy munkát rendeltem meg a Rector számára és mert nem ő tette, vissza akarta küldeni!? De én egész higgadtan beszéltem, hogy nem találtuk és megtartottuk.”⁶⁰²

„Litassyt is meglátogattam odujában s itt tapasztaltam mennyire megronthatja egy igazgató a személyzetet, disputáltam vele, capacitáltam majd 6 óráig, mennyire nem a

---

⁵⁹⁷ U.o. 1876. március 3. p. 32.

⁵⁹⁸ U.o. 1876. március 4. p. 33.

⁵⁹⁹ U.o. 1876. március 5. p. 33.

⁶⁰⁰ U.o. 1876. március 6. p. 34.

⁶⁰¹ U.o. 1876. március 7. p. 34.

⁶⁰² U.o. 1876. március 8. p. 35.

személy ellen hanem az ügy iránt buzgólkodom sat. ő [...] engem vádol hírek terjesztésével, persze ő a journal-szobában akarna maradni! Én pedig ezen rendszer ellen küzdök. [...] tovább készítettem sajtó alá a czédulákat.”⁶⁰³

„3000 példányban nyomatott a könyv Szemle! Ilyen öli meg a Horvátot. [...] Kovácshoz mentem Repertoriumot, Könyv-Szemlét és a katalogusból tiszta ívet vittem. Igen jól ogadott és dicsérte buzgalmamat „megtermi ez még a gyümölcsét” monda, meg Gyulai is dicsért tegnap, nála volt Kovácsnál. Csodálom! Nem fogás-e? Mert dicsérte Utasítását, hogy az Akadémia is követi. Nem akarja-e vele megtartatni? „Mikor mondtam, hogy mily maliciosus ember Horvát!” ő is mondta engem „malcontentusnak” declarált a miniszter előtt. Lássa nagyságod, még jövőnk se biztos ezen ember előtt, úgy hogy desperálnak a többiek is hogy kidobatnak! „előbb kidobatik ő onnan mint akár melyikök!” Budára Nyomdában sürgettem. Mészárosához, olvasta cikkemet, [...] mosolygott, ne gondoljak vele. Staudinger „facta loquuntur” monda, midőn neki is mondtam [...] Miniszternél, szintén hagytam egy Szemlét, mint Staudingernél; ő Trefort Horvátot zavart embernek tartja; kértem ne hallgasson a pletykákra! [...] Könyvtárban elbeszéltem az eredményt, örültek.”⁶⁰⁴

„... jött Józsi nagy örömmel Ágai kéri a papa arczképét, közölni akarja a Magyarország és Nagyvilágban. Szép kitüntetés, a bolond Práy a Borsszem Jankót emlegette, de nem hiszem. Inkább tartok attól hogy Horvátal tesz egy társaságban! Mindegy figyelmet gerjeszt és nagy megtiszteltetés! Nem tudom mily jó angyalom segíti elő ügyemet. De minden igen jól megy. [...] Most már csak a memorandum jól süljön el; megmondok benne mindent őszintén, Horvát úgyse lesz többet barátom, ha már levertem, meg kell semmisítenem, hogy ne ártson, mert ha nem öl is meg, de apró tűvel szurkál, míg kimerülök [...] Kedélyem izgatott, de majd másképp lesz mához egy évre úgyhiszem, ha ugyan lesz valami belőle. Igen óhajtom a magam és családom érdekében, hogy ne tartana sokáig, mert emészt és egészségem rontja.”⁶⁰⁵

„A könyvtárban a nyomda számára dolgoztam egész nap nehogy elérjenek. [...] Rectorhoz mentem és bejelentettem végzettedet, hanem mindig a kéziratot említette [...] „talán nem kész” kár, hogy el nem vittem a végét. [...] Kiss Áron volt délben nálam, [...] tanácsomat kérte ki a Ráday-könyvtár rendezésénél, szívesen szolgáltam neki eszmével és utaltam füzetemre. [...]

Horvát még mindig gyilkoló tekinteteket vet reám, de azért Kondor tőle kérte a Szinnyei Repertóriumának II. kötetét! Nem szólt semmit.”⁶⁰⁶

---

⁶⁰³ U.o. 1876. március 10. p. 36.

⁶⁰⁴ U.o. 1876. március 11. p. 36.

⁶⁰⁵ U.o. 1876. március 12. p. 37.

⁶⁰⁶ U.o. 1876. március 13. p. 37.

„... készítettem az előszót [...] Itt volt Trefort a könyvtárnál, engem keresett az igazgató nem volt ott, kérdezte, mikor nyílik meg a könyvtár? Legkésőbb 22-én, mondtam, csak legalább míg az országgyűlés szét nem oszlik! [...] Rectornál referáltam a miniszterről, katalógusról, sürgeti nagyon ő is a megnyitást! csakmár sietnének azzal a katalógussal. [...] A igazgató a rectornál volt, mert általam hivatta, a gyűlölet ismét növekedett irányunkban, mert mellőzzük őt. [...] Józsi átnézte az előszót d. u. cím felől pedig kérdeztem Aignert, Hoffmant sat. de biz azok se mondtak okosabbat a Czimjegyzéknél.”⁶⁰⁷

„... másoltam az előszót. A könyvtárban [...] czédulát készítettem sajtó alá, természetesen közben háborgattak és nehézségekkel kell küzdenem [...] Délben a rectorhoz, ott vártam és disputáltunk Erdeivel [...] Rector helyeselte a címet és előszót csekély változtatással. Ennek örültem a legjobban, hogy mégis én voltam az úttörő az egyetemi könyvtárnál. [...] És eljő ennek a jutalma!? mint Kovács mondta. Csakhogy nekem mindig a dolog neheze jut, más szedi le a tejfelt. [...] Józsi volt Ágainál a Magyarország számára akarja s őt kérte fel az életrajz megírásával, szép! Hozzá is ogott és délután igen ügyesen megírta jegyzeteimből! Én pedig elmondtam a végzeteket és [...] siettem fel a várba a kéziratokkal, ott már két szedő szed igen szorgalmasan, azt hiszem csodát tesznek ők is, a corrector panaszkodott az igazgató intrigái ellen, hogy őtet nem nevezik ki correctornak; tehát itt is [...] elégedetlenség!”⁶⁰⁸

„Rectorhoz mentem ismét, előadván missiómat, no de alighanem vasárnaphoz egy hétre nyitattik meg a könyvtár! Victoria! tehát lesz katalógus akkorra. [...] A czédulák rendezését correcturát csináltam ebben Józsi is segített mint rendesen, [...] Könyvtárban [...] lelkesítettem az öreget a levéltár rendezésére és a katalógusa készítésére. Lelkesült. Rendezi erősen. Így lehet csak sokra menni. [...]

Forrong agyamban a memorandum Horvát ellen mert még mozog, agyon kell ütni egészen hatalmát. – Most az egyszer emberére talált! Nem is merek merészen gondolni arra, hogy engem igazgatónak nevezhetnének ki! Hanem azért megtehetnék nem vesztene nekem velem, csak nyerne a könyvtár Horvát után. De hogy nekem mily életem lenne az már más kérdés? Nyugodt nem igen! Mert a személyzet nincs egészen inyemre, jó emberek Littasy kivételével de nem munkabírók. Én pedig pénteken foglaltam el hivatalomat a könyvtárnál.”⁶⁰⁹

„... tiszta íveket megbámulta Nagy Sándor műegyetemi könyvtárnak, és megbírálta de a mienk nem oly gazdag és nem oly czélszerű, hanem gyorsan készült és kevésbe került ez a fő és én tüntetni akartam a mit el is értem. Csak a könyvtár megnyíljék egyszer. [...] Forr a fejemben a memorandum csak jól üssön ki, hogy hatása és eredménye legyen, mert ha mást nem is de azt elakarom érni, hogy ezt a komisz piszkos gazembert, a ki

---

⁶⁰⁷ U.o. 1876. március 14. p. 38.

⁶⁰⁸ U.o. 1876. március 15. p. 38.

⁶⁰⁹ U.o. 1876. március 16. p. 39.

minket mindig lenézett, kigunyolt, fitogtatta európai műveltségét és még utoljára csak-nem rabszolgákká silányított, – megbuktatom, csufosan megbuktatom, hogy elkergetik!”⁶¹⁰

„Katalogus czédulákat készítettem sajtó alá [...] viszem az utolját [...] fel a várba; a nyomdában az igazgató maga szedte ki a czimet, hogy helyes legyen.”⁶¹¹

„... tanakodtunk a leendő banquette fölött, melyet én fogok adni egy hétre a megnyitás-kor hozzákezdem a memorandumomhoz, mert ismét egy alávalóságot tapasztaltam Littasy magával vitte a journal-szoba kulcsot! [...] Correctura ív 11. előszót imprimáltam pedig Beöthy még talált egy jelentéktelen hibát alólírt áll alulírt helyett.”⁶¹²

„Folytattam a Memorandumot, ez fogja tetőzni a ribiliót nálunk, ha ez sem használ, akkor hallgatunk. A könyvtárban a Correcturát készítettem, egész délelőtt azzal voltam elfoglalva, mígnem jött Greguss, az igazgató, vésnök, Dochnál, nyomdából [...] Horvát nem megy külföldre, megpudeálták magokat és tagadják, mondja Fraknoi. [...] Könyvtárban a Correct. készítettem és a 12 ívet bevégeztem, ez az utolsó, hála legyen a terem-tőnek! [...] Csak minden áron Horvátot elpusztítani körinkből aztán Litassyt kissé meg-alázni, nevetségessé tenni, majd magához tér és belátja kicsiségét és meghúzza magát, mert most igen sokat emlegeti meggyőződését! Ez az intriqua következménye!”⁶¹³

„Memorandumot (Emlékiratot) írtam. Könyvtárban s onnan Budára sürgetni a nyomdát és Dochnálnak instructiót adni, megy minden szépen, s azt hiszem csütörtökön bekötött példányokat kapok [...] Még jókor értem a könyvtárba. Oda jött Mészáros, kérdezte a Katalogust készen lesz-e vasárnapra. Készen. Az igazgató nem tudott választ adni neki! Mikor elment velem is kezet fogott.”⁶¹⁴

„Emlékiratomat tisztáztam. [...] Trefort itt volt és kérdezte a címjegyzéket, igazgatóval beszélt.

Tisztogatnak mindenütt, hanem sokat kellene itt tisztogatni, első sorban igazgatónkat kipurgálni, aztán Littasit vagy a szarvát letörni. [...]

Délután felöltöztem feketébe, hogy a tanácskozáson illően megjelenjek és íme a gondnok és rector az igazgatónál tanácskoztak [...] bensőmben kétség dült és aggódtam jövőm felett, mert az emberi romlottság és az emberi hiúság, a corruptió annyira fölényt nyert nálunk és az egész országban, hogy minden lehetséges, még az is, hogy Littassy

---

⁶¹⁰ U.o. 1876. március 17. p. 39.

⁶¹¹ U.o. 1876. március 18. p. 40.

⁶¹² U.o. 1876. március 19. p. 40.

⁶¹³ U.o. 1876. március 20. p. 41.

⁶¹⁴ U.o. 1876. március 21. p. 41.

legyen első őr, később még igazgató is. Hazamentem és lámpásnál folytattam az emlékiratot, nem hagyom fel az ostromot [...] várom a jószerencsét, mit eredményez a katalogus, azután az emlékirat és végre arczképem és életrajzom!”⁶¹⁵

„10 órakor elmentem a várba, de a könyvekre várakoznom kellett, azután Trefort nem volt ott; [...] Végre a miniszternél hagytam a díszkötésű könyvet arany széllel. Mészárosal alig válthattam pár szót Gregersennel disputáltak [...] Staudinger volt a legszivesebb, ez is ajánlotta hogy Hegedűsnek és Tanárkynak személyesen vigyek egy példányt. [...] Rector fekszik Erdei vitte el neki. Csupa pech. [...] Emlékiraton dolgoztam ha átadhatnám még ma Kovácsnak, [...] a könyvtárban a példányokat kiosztottam, az igazgató asztalára is tettem egy füzött példányt; már olvashatta az előszót, mert dühös; kutatja a hibákat, gyűjti az adatokat, de én majd megelőzőm, erős támaszt hisz abban, hogy mi a duplicatumokat nem czéduláztuk! Kovács nem volt otthon. Végre megpihentem, de Horvát intriquái bántanak, nyugtalanítanak [...] Nehéz harcot kell még nekem kiállanom Horvát ellen, kinek oly nagy marhák baráti mint Hegedűs, Tanárky, Suhajda, talán Trefort is közömbösségével.”⁶¹⁶

„... a könyvtárban [...] készülődés a nagy ünnepélyre, nem dolgoztunk, csak bámultuk a Címjegyzéket, beszélgettünk, terveztünk, végre konferenciázott az igazgató velünk a vasárnapi ünnepély végett, de legalább nem vesztünk össze. [...] Emlékiratomat még egyszer átnézem és a feltűnőbb hibákat kijavítom. [...] Könyvtárban [...] elbeszélgettünk [...] szép napokról [...] mikor még minden simán ment, különösen a Horvát dolga – Hanem azért bosszant még mindig az hogy ő intra dominium érzi magát még pedig hatalmasan! [...] Csakmár az én ügyem haladna előre! – és a piszkos gazember megsemmisítenék! hanem várj keserűvé teszem az életet! Nem dolgozól de még álmaid is nyugtalanok lesznek.”⁶¹⁷

„... a Magyarország és Nagyvilágban megjelent az arczképem [...] az öröm fokozódott, mikor láttam, hogy kitűnően sikerült, az életrajz bevezetése remek, vetekedik a multkori Ellenőr kritikájával, hírlapgyűjteményemről is dicsérve szólt és kiemelte. Szóval az öröm non plus ultrája volt, de dobogott is a szívem. Pulszkyhoz vittem egy példány jegyzéket bekötve, örült neki és dicsérte, a Horvát intriquaira pedig majd a miniszterrel fog beszélni, kérdezte adtam-e a miniszternek? vagy azt hitte tolni fogja szekeremet. Arczképem megemlítettem, nehogy demonstrációnak vegyék! Tudja mindenki hogy a szerk. nem szokta előre megmondani sat. Kovácshoz [...] sokáig kellett várakoznom. Végre átvette a Címjegyzéket, tetszett, az Emlékirat-ra formalitási hibára figyelmeztetett a rectort soha se kerüljem! hisz nem is akartam kerülni, de csak mint magánügyet tekintse; majd elolvassa és kijelöli mit írjak és átadhatom a rectornak! [...]

---

⁶¹⁵ U.o. 1876. március 22. p. 42.

⁶¹⁶ U.o. 1876. március 23. p. 42.

⁶¹⁷ U.o. 1876. március 24. p. 43.

Vittem a könyveket Stadingernek, ő [...] az arczképnek nevetett, tetszett az eset neki is. Tanárki-nak előadtam tervünket leültetett, a díszpéldánynak örült, és jó emberem! Hegedűsre sokáig vártam, leültetett [...] és sokat beszélt a párisi könyvtárakról, ettől legjobban féltem, de meggyőztem őt is, bírja a Repertoriumomat.”⁶¹⁸

„... ebédre akartam hívni Erdeit, vendége lesz, a Gondnokot az se jöhet, ehér az se. [...] Ágainak úgy küldöttem, de nem jelent meg. Végre gyülekeztek kis bakot lőttem Gönczyvel ki jegy nélkül jött el Borsival, tréfálva mondtam, hogyan eresztették fel őket, nem ismervén Gönczyt, aztán még a kathalogust is dicsérte. Balogh Zoltán pedig azt mondta, hogy csak rám gondoltak, mikor a természettud. pályázatot kitűzték! Igen barátságos, nyájas ember lett? Nagy Miklós mentegetődzött, [...] Forgolódtam, mindenütt magyaráztam. Végre a beszéd is megtartatott, a 33 napos hurczolkodás! Mint legfontosabb tényező elemlítettett [...] Hanem a legnagyobb elismerésben részesültem Mészáros ő excell. és Szász Kár. első megveregette vállamat. „Szinnyeinek köszönhetünk mindent.” „Szinnyeinek nincs párja én is tudok sebesen dolgozni, de úgy mint szinnyei nem, mondá Szász Károly!” lelkesültem. 12 or. a halat tűzhöz tettem és 1 óra után ebédeltünk Práyt is elhittam és Horvátot [...] A halászlé felséges volt. [...] A mai nap is tőzte az én működésem diadalmát, mert az asztalra kitett katalogus emelte az ünneplést, forgatták, az előszó általam lett aláírva! Mindez szeget ütött soknak a fejében.”⁶¹⁹

„... megkezdtük a duplumok összeírását. Hanem előbb a Muzeumba mentem Tipraynak, Majornak és Barnának fűzött példányt, egyet a Muzeum számára egy kötöttet pedig Fraknóinak [...] Barnával beszélgettem [...] Fraknói olvasta életrajzomat és mosolygott hogy horvát mennyire fog haragudni ezért! Siettem ezután Kovácshoz, de már [...] element. [...] Kelet Népe, Nemzeti Hírlap, Hon, Pesti N.-hoz vittem a Czimmutatóból üzött példányokat, hogy személyesen ajánljam. [...] Már ½ 2 or. a könyvtárban voltam és ellenőriztem a rendet. 2 or. megnyílt először az olvasóterem a nagy közönség számára 197-en voltak, kissé zaklatott volt a kiszolgálás. Hanem minden zavar nélkül ment; az igazgató is be-be nézett de lepipálták midőn kérdé ugy-e sok dolguk van még a katalogussal is: „hát még a nélkül! Mennyi baj lett volna!” mondta Máté! okosan. [...] 6 után Mátéval elvittem a példányokat az Ellenőrhöz [...] Závodszy [...] Czimjegyzéket is szívesen fogadta, úgy Beermann is a Lloydnál. [...] Ágainak is átadtam [...] Vadnai is köszönte.”⁶²⁰

„A könyvtárba s onnan Kovácshoz, magammal vittem arczképemet és életr. (Magyarorsz. és Nagyvil.) visszaadta emlékiratomat a „személyemre vonatkozókat hagyjam ki – úgymond – és írjam le két példányban, egyet Thannak egyet Kovácsnak. Siettem a M. Állam szerk. egy czimjegyzékkel [...] Délben György Aladárrel találkoztam

---

⁶¹⁸ U.o. 1876. március 25. p. 43.

⁶¹⁹ U.o. 1876. március 26. p. 44.

⁶²⁰ U.o. 1876. március 27. p. 44.

a teknapi számban „ügyes keze” használta Ellenőr „hangya szorgalmú”. M. Polgár élet-rajzom elejét közli, megérdemlem úgymond. levélben pedig viccczel arczképem szépségén! [...] A Független Polgár és Egyetértéshez vittem Címjegyzéket kértem péld. az Egyet. mert ez „saját lapja” igen lepipálta Horvátot őt Bach-huszárnak rajzolja „3mal hoch”-ot rendelt sat. no ez már igazán sok egy szélső baloldali embert így megcsufolni. [...] Feltűnt, hogy Horvát minket megsem említett beszédében mondta Kovács, én pedig azt bámultam, hogyan kerülte el őt azért Than-t se említetté! [...] a műegy. Könyvtárba vittem Címj. és a Vas. Ujs. szerk.hez [...] A Nemz.Hírl.ban katalogusunk a müncheni rendszer szerint van készítve! Egy másik napi lap át is vette. [...] No ügyünk jól áll, csak haladnunk kell ez uton, gyorsan célhoz jutunk, hanem a gólya, a gólya!”⁶²¹

„Emlékiratomat másoltam [...] csakhogy készen legyen vele mielőbb, már úgy is igen elmérgesült a baj. Volt kis konferenzia a szolgai szabályzat felől, mintha igazgatónk készítette volna, úgy viselte magát, volt kis vita Litasyval az igazgató ellen írt cikkért, sorompóba szállt mellette, Máté pedig ellene. [...] Összevarrtam az emlékiratot [...] vittem az irodába, de a Rector otthon volt, ott átadtam neki [...] savanyú képpel fogadott, félt a 4 íves memorandumtól, de azért elolvassa; „miért állítom a dolgot élére!” mondá mikor beletekintett; úgyis lesz majd egy állandó bizottság kinevezve! sat. örültem, hogy távozhattam ettől a jámbor embertől, hát ezért fáradtam én, küzdök, csak egy emberem van még a kiben bizok! Haza egyet kerülve, hogy kipárologjon fejemből a bosszuság. [...] Wohl Repertoriumot kért [...] adtam katalogust [...] nagyot köszönt Than, talán már olvasta az emlékiratomat!”⁶²²

„Emlékiratomat másoltam [...] elvittem Kovácshoz, mondtam is neki egyetmást de az csak mosolygott, úgy látszik körmei közt van Horvát, mint macska körmei közt az egér. Eljöttem és folytattam csöndben munkámat. [...] kíváncsi vagyok kitoljuk-e a mi igazgatónkat innen, roppant megerőltetésünkbe fog kerülni, de megteesszük ha minden erőnket meg is kell feszítenünk.”⁶²³

„... a duplicatumok csak úgy olvadnak mint a hó! Katalogust is csak vesznek. A lapok már most hallgatnak róla. [...] A könyvtárnál ismét volt harcz az az csak felszólaltam azon rendetlenség ellen, hogy a posta Littasyhoz menjen hozzám hozattam átnéztem és azután szétszótottam. [...] Most már csak az aggaszt, hogy azt a hosszú memorandumot hátha hiában írtam volna le annyiszor csak két személy számára melyek közül az egyik oly gyenge szelíd mint valami szűz lány, a másik nem tehet sokat!”⁶²⁴

„... elmentem a Muzeumba s ott beszélgettem Tiprayval mert Horvát bement Fraknóihoz [...] lerajzoltam sok érdekes adatot róla és hallottam is mást [...] mondta

---

⁶²¹ U.o. 1876. március 28. p. 45.

⁶²² U.o. 1876. március 29. p. 45.

⁶²³ U.o. 1876. március 30. p. 46.

⁶²⁴ U.o. 1876. március 31. p. 46.

Fraknói hogy a Könyv-Szemlében figyelmeztetett a kritikára melyet közölni fog, hanem ez nekem nem igen tetszik és protestáltam is ellene. No de majd észre térítem. [...] Könyvtárba mentem pont 2 or. mert úgy egyeztünk Márkival, hogy felváltva 2 és 3 or. megyünk a könyvtárba hogy egyikünk ott legyen, enyém tehát a páros szám. Ma én mentem 2 or. és dolgoztam erősen a duplákkal ...”⁶²⁵

„A könyvtárban [...] nevettük a Borsszem Jankót melyben „Horvát Álmos” igazgató aláírással vicczelik a házszabályokat [...] Bollának vittem címjegyzéket és fel a várba Kárfihoz díszpéldányt ez annyira kitüntetett hogy „csak egy ily ember van az egyetemi könyvtárnál” aztán „jól meg van itt vetve az ágya” miniszter szobájára mutatva [...] igen barátságos ember; Gönczynek is átadtam az ő díszp. [...] A Hon reggeli számában a címjegyzék ismertette „a könyvtár büszkesége”-nek vagyok feltüntetve! [...] fel-alá jártam a szobában elgondolkozva azon, hogy még csoda is történhetik velem, hogy igazgatónak fognak tenni! ki tudja lesz-e akkor is békességem, de legalább anyagilag ment leszek az aggodalomtól.”⁶²⁶

„... jött Trefort Kónyival, az igazgató ismét nem volt itt elakarja hozni lányait, Tisza Kálmánnét sat. 1 órákor. „mikor ebédel?” mikor éppen ráérek – mondtam – szolgálatára állok Excellentiádnak, megnéztük a termeket, örült a miniszter a rendnek, megszorította kezemet, az igazgató jelenlétében persze nem teszi, nem akarja őt sérteni, de ma is gondolhatta magában, hogy biz ez disznóság. Igazgatónk mégis megtudta a portástól, hogy 1 or. eljő a miniszter! Dühös volt, szidta a szolgákat [...] $\frac{3}{4}$ 1 or. felsiettem feketébe öltözve, a többiek is [...] jött Trefort 4 leányaival, Szalay titkár, Grenzenstein [...] Tisza Kálmánné és Tisza István; meg voltak lepelve a rend végett, tetszett minden – mondtam nekem Trefort – lementek de a Journal-szoba kulcsa Litassynál van! Szép blamasche [...] be-be járok a nagy terembe, mert szinte épülök a nagyszerűségen és művemen! [...] Mai nap is nevezetes volt s míg én hegyet arattam, Horvátnak csak az orra nyílhatott meg és elmondhatta „a sors üldözi kegyetlenül!””⁶²⁷

„Máté említé hogy a Fővárosi Lapokba kellene tenni a könyvtárt látogató vendégeket, a miniszternek hízelegne, én feleslegesnek tartottam, de utóbb mégis kiírtam a vendégkönyvből (titokban) mellé „Szinnyei első ór kalauzolása mellett” hadd egye a méreg és revanche a múlt évi költözködési hazugságaért. Elvittem Vadnainak az örült neki rettenetesen. Fraknóihoz [...] disputáltunk a Katalogus felett de nem lehetett jó útra téríteni, ő kritizálni fog (mert bántja őt, hogy kihagytuk az ő műveit és mert egyáltalában katalogust csináltunk és őket is piszkálják e miatt) aztán Ipolyi fogott el, mért nincs az ő munkája benn ez és ez! [...] Kis disputám volt Littasyval, mert bánt az, hogy ő

---

⁶²⁵ U.o. 1876. április 1. p. 47.

⁶²⁶ U.o. 1876. április 2. p. 47.

⁶²⁷ U.o. 1876. április 3. p. 48.

egyáltalában nem dolgozik, a többinek rovására henyél. [...] Fraknoi mondta, hogy Horvát felterjesztést ad be Pulszky felirata ellen ...”⁶²⁸

„... az igazgatóval ismét volt egy kis összezördülésem [...] mérgesen szóltam hozzá „már tavval kellett volna ezt elvégezni” sat. [...] Kiváncsi vagyok mivé női ki magát a mi ügyünk ha Kovács csak ennyi hatással van Horvátra, a rectort már látogatja hivatalában, ha ezt is elszédíti, akkor vége hossza nem lesz a panasznak, hanem van még reménység, mert most jönnek még csak a nehéz lövegek!”⁶²⁹

„Horvát nem írt czáfolatot a Fővárosiban, készen lettem volna válaszolni és őt lepipálni. [...] Írtam a duplák rendezéséről és tisztáztam [...] Csakmár a mi ügyünk dőlné el, ezt a gazembert kergetnék el.”⁶³⁰

„... a Muzeum-kertbe mentem ott Conchával találkozáskor [...] elpanaszoltam az egyetemi könyvtár mostoha sorsát, ismerje ő is Horvátot. [...] Horvát ki akarja nyomtatni a Katalógust, még ezt az örömet is elvesszük. Jött már katalógus vevő, Kerékgyártó, ezzel beszélgettünk [...] Máté Horvát igazgató renoméját nem kiméli, de jól is teszi [...] Horvát jött, erre rá sem nézek! [...] Lloydtól Neményi volt nálam, adtam adatokat, cikkemet, címjegyzék előszavát, írni akar a könyvtárról, Horvát ismét a háttérbe szorúl.”⁶³¹

„Pulszkyval beszéltem, elmondtam Horvát tervét, mosolygott, és jót nevetett a duplicatumok összeírásán! [...] Papp Miklósnak [...] elküldtem a Címjegyzéket úgy Szabó Kár. és az Erd. Muzeumnak is. [...] elmentem Eggenber[ger]ékhez megrendeltem a Münchenalmanachot, ha megkaphatnám szép renoméra tennék szert; beszélünk a könyvtárról, Horvát pedantériájáról, barátok építkezéséről, félek, hogy beépítik [...] a mi udvarunkra szolgáló részt is.”⁶³²

„Felkerestem Szilyt, kinek Címjegyzéket adtam át, már Horvát piszkálódása és gyalázása oda is elhatott, úgy hiszem mert egy hibát mutatott! [...] Tehát Horvát mégis kiviszi hogy tervét húzza.”⁶³³

„A könyvtárban Tiprai és Csontosy voltak vendégeink [...] nyomorult helyzetünkben is vicczelni tudunk és vígan tűrjük balsorsunkat [...] a Rectort lestem de már elment „Pót-Emlékiratba” betettem a Gerando 20 példányát is és [...] szállására vittem [...] és elmondtam dolgainkat, az igazgatónkra vonatkozó kifakadására „hogy nem tudja mikor adja be tervét!” „majd octoberig elhúzza” mondtam „De addig nem várunk hanem

---

⁶²⁸ U.o. 1876. április 4. p. 48.

⁶²⁹ U.o. 1876. április 5. p. 49.

⁶³⁰ U.o. 1876. április 6. p. 49.

⁶³¹ U.o. 1876. április 7. p. 50.

⁶³² U.o. 1876. április 8. p. 50.

⁶³³ U.o. 1876. április 9. p. 51.

kényszeríteni fogjuk, vagy nélküle is elvégezzük!” most Kovácshoz de ma nem; a könyvtárba pihentem, oda jött Fraknói én „La Bibliothek 20-40 elolv. nagy végtelen nagy örömmre az én tervemet láttam benne ajánlatni a francia könyvtár számára, roppantúl megörültem és mutattam társaimnak Kerékgyártónak és Fraknóinak, mégis jó a praktikus ember! Csak meg tudnák becsülni!”⁶³⁴

„... a munkához nem lévén sok kedvem az izgatottság miatt, ámbár minden a malmomra hajtja a vizet [...] mentem Kovácshoz s oly szerencsés voltam, hogy azonnal felolvasta a Pótlék-ot, tetszett neki és korholta a rectort, hogy mégis halogatja az ügyet, én aztán spékeltam a dolgot a szolgák censuráját, Varga gyámoltalanságát leírva „el kell csapni!” monda, „nekem öt évig kellett volna rectornak lennem”, „csak legalább két évig nagyságos uram” mondam, „most már tetszik ezekből Horvátot ismerni”, „nem hiszünk már a szavának”, monda midőn kezét nyújtá „bolond dolog biz ez!” Miniszteriumhoz megy!? Vissza, referáltam a többinek, így telt az idő, járkálással. Az igazgató [...] felolvastatta Galló elbocsáttatását, diadalt ül most azt hiszi minden jól megy!?”⁶³⁵

„... az igazgató rám dictálta a hátramaradt beirandókat, megtettem, pedig húztam hogy a conferencia elhatározván a rendszert ne a régi katalógusba írjuk az idejű könyveket. [...] ismét hozzá fogtam a Repert. czédulák írásához [...] Fraknói [...] egy kis scenának is fültanuja volt a „lépcsőrács miatt Pauler nem juthatott fel hozzánk”, sat. „mi lesz ennek a vége?” kérdé Fraknói tőlem – semmi mondam; de jaj nekünk ha egy Horvát-barát lesz a rector. [...] Bolond állapot, Kovács oly rettenetesen köpi a markát és még sem tehet vagy nem tesz semmit és minket előbb utóbb a szarban hagy, hogy ily gazember mint Horvát diadalmaskodhassék.”⁶³⁶

„Mindenkit meglep a nagy-terem fénye [...] mentem Xantushoz, [...] sokat beszélt a könyvtár rendezésről és mennyit tanulmányozta 6 hónapig azt, nekem is ajánlott egy angol művet [...] beszélt Bankroft óriási munkájáról és az universal-katalógusról, mely oly praktikus, hogy csak amerikaiak jöhetnek rá! és vihetik ki.”⁶³⁷

„Xantus eljött, elhozta a Viatechismus der Bibliothekw. és a Smitsonian könyvtár katalógusairól írt angol művet, nekem is ajándékozta.”⁶³⁸

„Pulszkytól elismerő levelet kaptam a címjegyzékért. Századokban is megvan említve a Címjegyzék!”⁶³⁹

---

⁶³⁴ U.o. 1876. április 10. p. 51.

⁶³⁵ U.o. 1876. április 11. p. 52.

⁶³⁶ U.o. 1876. április 12. p. 52.

⁶³⁷ U.o. 1876. április 13. p. 53.

⁶³⁸ U.o. 1876. április 14. p. 53.

⁶³⁹ U.o. 1876. április 15. p. 54.

„Bollához mentem, felvilágosítva őt Horvát hóbortosságai felől, mert panaszkodott neki, most tudja hányadán van a dolog. [...] olv. Jewet: Construction of the Catalogues I-XII. 1-17. [...] igen érdekes, csak hogy kissé nehéz megérteni! [...] Jól érzem magamat, csak Horvát ne jusson eszembe.”⁶⁴⁰

„A könyvtárba [...] régi rendszerünk (az olvasótermi számozást írtam jegyzőkönyvbe és az oldalzsebemben megtorlódott iratokat mustráltam [...] Fraknóival beszélgettem, ismét közlést akar a könyvtár megnyitására a mi Bibliogr.-ról. Horvát beszédjét gyalázta. [...] Horvát tisztáztatja a memorandumot a rendelésről, kíváncsi vagyok rá.”⁶⁴¹

„Hanem igazgatónk kezd grassálni, Daimot megintette először, mert az ünnepek alatt elment jelentés nélkül; most tehát ezt fogja kitúrni, no de azt hiszem elkésik, mert jó a conferenczia, készül a terv, tele polemiával, csak ez kell nekem, maga alatt vágja a fát! [...] félek, hogy memorandumával elszédíti fejüket és ha egészen nem is, de félig ő fog győzni; no de mi is összetartunk! Vederemo!”⁶⁴²

„Tanakodtunk az igazgató felolvasásán az az felterjesztésén, szerencsére polemizál, minket szid, eddigi munkánkat ócsárolja s így maga alatt vágja a fát! [...] kifőztem [...], hogy 2dik pótlékot adok az „Emlékirat”-hoz, melyben francia és angol adatokkal fogom bebizonyítani tervünk helyességét. [...] Trefort miniszterrel mentem egy darabon, kérdezősködött a duplákról, a muzeumi duplákra én figyelmeztettem, hogy pénzért akarják adni „hisz az nonsens, mi tartjuk fenn a Muzeumot is ...”⁶⁴³

„... a gondnok [...] fölhozta, hogy igazgatónk panaszkodott hogy mi gorombák, hidegek vagy ilyesmi vagyunk irányában, én aztán fölhoztam az ő nem köszönési modorát! [...] tervezem a könyvtár rendezési mintát, mert igazgatónk beadta az övét.”⁶⁴⁴

„... megkezdtem [...] írni a két életrevaló tervet a francia és angol munkából, ez majd kissé nagyobb furorét csinál mint Horváté. 11 or. megjelent ő is és átadott egy sereg könyvet, melyet az új rendszer szerint fogunk beírni az az czédulázni, ő sem ellenezte miután felszóllaltam! Nem mer igen velem ellenkezni, érzi a dögöt melyet magával czipel a schlendrianismust csak saját bőrét akarja megmenteni! [...] a tervet elkészítettem és felolvastam Dr. Márki és Kudora előtt [...] Jött Pasteiner, beszélt a párisi könyvtárról sat. Fraknói elmondta, hogy Horvát felolvasta neki memorandumát, sőt kiakarta nyomtatni a Könyv-Szemlében, de ő lehordta és „fatalis következményei lesznek ennek!” de azért futott mint a futó bolond, [...] elvitte Erdeihez! Nevettünk [...] Fraknói

---

⁶⁴⁰ U.o. 1876. április 17. p. 55.

⁶⁴¹ U.o. 1876. április 18. p. 55.

⁶⁴² U.o. 1876. április 19. p. 56.

⁶⁴³ U.o. 1876. április 20. p. 56.

⁶⁴⁴ U.o. 1876. április 21. p. 57.

iszonyú nyomort jósol a ki-nem egyezkedés után, [...] már mi csak belekövesedünk a sanyarúságba.”⁶⁴⁵

„két tervemet” tisztáztam, ezt folytattam otthon is ...”⁶⁴⁶

„... leírtam a két tervrajzot és felszereltem, hogy átadhassam ma a Rectornak. [...] Voltam a Rectornál, beadtam terveimet „ez topographikus” mondá „nem systematikus is!” később tudtam meg, hogy Horvát beadványában azt hangsúlyozta, „hogy a mienk csak topographicus”, ó te nyomorúságos ember a ki a laykusokat tévútra akarja vezetni phrasisaival, no majd felnyílik Thannak a szeme ha elolvassa s én mást nem akarok, ezt meg is ígérte, majd Kovácsnál többe beszélek.”⁶⁴⁷

„Kovácshez vittem két tervemet; „majd leszavaztak bennünket” mondá, de aztán megvígasztalt, a könyvtárrendezés elhatározott, a theologiai kar döntött, részünkön volt még az orvosi és Hunfalvy, ellenünk Hajnik, Apáthy! Télfy! (setéség emberei) no de most üssük a vasat! „Hornig, Kovács, Than” a bizottságban, éljenek!”⁶⁴⁸

„... még mindig izgatottak vagyunk az igazgató komisz magaviselete miatt, hanem Mayr tanárt megnyertük ügyünknek, csak felvilágosíthatnók a többit is így. [...] Fraknóival beszéltem, nem fog szólni a Czimjegyzék ellen, csak általánosságban. [...] A könyvtárban Bibliogr. készítettem”⁶⁴⁹

„Elolv. Jewett Catalogh 84-96 igen ügyes, különösen a Real Index, ezt akarom behozni nálunk is.”⁶⁵⁰

„A könyvtárban folytattam a Bibliogr. és [...] kis Fraknói is ott volt, átadtam neki az egyetemi könyvtár statistikáját az az olvasók számát a Szemle számára. [...] Fraknóival tréfáltunk, csodálkozott az igazgató közömbösségén, hogy mit sem törődik a könyvtárral, mi pedig elütjük tréfával a dolgot!”⁶⁵¹

„... a könyvtárba a kiegyezés felől beszélgettünk „sokat nem vártunk de nem is kaptunk semmit” ilyen ez a németekkel való egyezkedés, hanem azért hozzá fogtam a Bibliogr. íráshoz és szünet nélkül írtam, míg a többiek a Schematismusokat rendezték [...] Nem is háborgat most az igazgató, örül ha békéjét mi nem háborgatjuk, most agioja kissé leszállt, hiába vezetgeti Irányit, nem lesz miniszter, képzelem hogy hízeleg neki.”⁶⁵²

---

⁶⁴⁵ U.o. 1876. április 22. p. 57.

⁶⁴⁶ U.o. 1876. április 23. p. 58.

⁶⁴⁷ U.o. 1876. április 24. p. 58.

⁶⁴⁸ U.o. 1876. április 25. p. 59.

⁶⁴⁹ U.o. 1876. április 26. p. 59.

⁶⁵⁰ U.o. 1876. április 27. p. 60.

⁶⁵¹ U.o. 1876. április 28. p. 60.

⁶⁵² U.o. 1876. május 3. p. 63.

„¾ 12 or. [...] behivat az igazgató átad egy csomó könyvet és fut, ez az ő bogara, így szokott ezzel egy igazgatást lerázott a nyakáról. [...] megérkezett a meghívó szombat délután 5 or. konferenciára Kovács, Hornig, Horvát és én! aláírtam, végre eldőlt a dolog, csak aztán Kudora szerint jól dőljön el a dolog, nehogy úgy járjunk, mint Bécsben a mi-eink, én félek, hogy itt is fél rendszabály lesz, a káposzta is meg a kecske is megmarad! [...] Kiss Áronnal [...] hozzá, elhozván a pozsonyi Lyceum katalógusát de biz az nem harcol mellettünk mert sok az alosztály! [...] Most vagy soha dőljön el ügyünk jól – ha többet nem nyerünk, csapják el tőlünk Horvátot, ezt a here-embert, úgyis rossz dolga lesz!”⁶⁵³

„... a Múzeum kertben [...] Horvát díjokkal beszélgettem a másik Horvát mihasznasága fölött és élehetlenségéről. [...] A mint megjósoltam beteljesedett, az igazgató Horvát díjokkal iratja ki a főkönyvből számadását, először azt hittem, hogy a lemondásához készül, de csak ki akar bújni, még ezen utolsó az az egyedüli munkája alól is, míg a díjok itt van; velünk nem gondol, sőt arra szavaz, hogy ne adjanak nekünk segítséget. [...] Fraknóival találkoztam, ki mondta, hogy ő is meg van hívva a konferenciára, Pulszky is, ezt szeretem, de más részt félek, hogy a sok szakács elsózza a levest! Mi maradunk a szószban! [...] A könyvtárban Bibliog. írtam, azután az igazg. sürgős! munkát hozott, Szilágyi Dezső számára, átvizsgálni valót! Úgy látszik még mindig bízik szerencséjében. [...] Mit hoz a holnapi nap, szomorú kilátások, az igazgató mindent ígér de semmit sem tesz, mi pedig be leszünk fogva és ő neki áll fölébb, ő éli világát, mi dolgozunk, ő nevet mi isszuk meg a levét, hanem azért megtörjük utolsó hatalmát is, szűkebb körre szorítjuk.”⁶⁵⁴

„Nevezetes nap! [...] Múzeumba Pulszky nem volt hon [...] csak fiával beszélhettem, ezt kértem meg tehát, hogy atyja ne maradjon ki a mai konferenciáról! Megigérte. [...] e. után a hasam kezdett fájni csöppeket vettem be és kendőt melegített rá a feleségem. [...] Voltam Kovácsnál és informáltam a toronyszoba végett s más egyebet felhoztam, hogy igazgatónkat jól eláztassam. A gyűlésre mind megjelentek Than, Kovács, Hornig, Pulszky, Fraknói, Horvát ig. s én, Erdei vitte a jegyzőkönyvet. 1 óra Pulszkyét azután az igazgató maga olvasta fel az ő fölterjesztését, de mivel éppen Pulszkyt is vágta, Fraknóit is lapját említvén és Kovács-ot számozás végett, szépen letromfolták csak nekem kellett küzdenem Fraknói múzeumi systemája ellen, még csak ez kellene – végre győztem; rövid címmel, kevés szakot és sorszámot (ugrás nélkül) végleges fölállítással és számozással!! [...] Csak Fraknói volt nevezetes mikor nekem és Kovácsnak mondja, hogy „de már mégis Horvátot nem lehet kihagyni a rendezésből” „hiszen nem is látogatja a könyvtárt” mondá Kovács. No hisz’ nagyobb csapás, bosszú nem érhetett embert, mint

---

⁶⁵³ U.o. 1876. május 4. p. 63.

⁶⁵⁴ U.o. 1876. május 5. p. 64.

Horvátot az ő gőgös, fennhéjázó, kérkedő, gyáva magaviseleteért; meg akart buktatni s most ő van porig alázva.”⁶⁵⁵

„7 út. felk. fejfájás és gyomorémelygéssel [...] Az eső daczára elmentem sétálni a Corsóra jól esett a végzett munka és diadal után! Vissza a könyvtárba, a doctornak is elmondtam a harczot és győzelmet, örült neki, ismét emlegette: „te makacs öregember!” ezt nem tudja neki megbocsátani Horvát igen megsértette vele, no meg aztán ő dolgozik Horvát nem. [...] Bibliographiát írtam Máté a könyvkötési munkát végezte az az beirogatta, hizeleg neki hogy mintegy kitüntetem, helyettesítt! Elmentem az irodába, nehogy a protokollumba valami bolondot írjon, jó szivart adott Erdei és megmondtam neki a gyűlés magyarázatát a mit nem értett világosan [...] vissza a könyvtárba, Tudományszakokat írtam össze holnapra, hogy készen menjek Fraknóihoz. [...] Most már [...] az igazság győzván küzdünk az ármánykodó makacs ellenség ellen ki maga körül párthíveket gyűjt, hanem mindig könnyebb működni nitra dominium ha részünkön az igazság és hatalom!”⁶⁵⁶

„... nyugtalan voltam a systematikus tudományszakok megállapítása végett [...] az öreg beadta shémáját de kifogás alá esett s így megharagudott, alig tudtunk kibékülni, de azért észre tért. [...] 10 or. mentem a Muzeumba Fraknóihoz egész 1-ig dolgoztunk a schémán [...] azért szerencsésen átestünk az 58 szakon melyet a 12 főcsoport keretében megállapítottunk, a kis Fraknói dicső ficzko engedett nekem mindenben és az ügy egészen úgy fog haladni mint a hogyan én akartam! [...] 6 ut. elmentünk Máté és Kudorával, capacitáltam őket, hogy ne féljenek semmitől, jóllehet a minister ma ott volt, még mindig félnek, az a gazember nem is nyugszik, még a nyakát nem tekerik ki, mondtam én ezt többször, de mégis társaim előtt aggodalmamat nem nyilvánítom, nehogy elijeszszem őket. [...] megkészítettem a jegyzőkönyvet Erdei számára, hogy a legérdekesebb pontokat ki ne hagyja! [...] Tehát mégse mond le!”⁶⁵⁷

„... mentem az irodába Erdei előtt felolvastam az én conceptusomat, ha akarja használni legalább a nyomósabb pontokat nem fogja kihagyni vagy megmásítani, tetszett neki. Innen Fraknóihoz mentem a jegyzékkel, megírta hozzá a levelet én addig Csontosossal beszélgettem [...] Végre megvolt a dolog. Barnát megkérleltem az az felvilágosítottam, még ajánlott is Pák kinyomatott rendszerét, hanem dult fúlt eljárói ellen s még azért is haragudott, hogy őt meg nem hívták a conferentiára. Végre ismét az irodába, a gondnok szokott nyájasságával és „mért nem köszön hát le (az igazgató) látták, hogy nekünk nem kell 3 hónap csak 3 nap egy tervezet kidolgozására. [...] Eggenbergeréknél Hoffmannal beszéltem helyzetünket, az igazgatót pártolta, hanem felnyíltak szemei [...] Ez

---

⁶⁵⁵ U.o. 1876. május 6. p. 64.

⁶⁵⁶ U.o. 1876. május 7. p. 65.

⁶⁵⁷ U.o. 1876. május 8. p. 65.

is nagy tudományát és nyelvismeretét hangsúlyozta, én pedig, hogy nem igazgatónak való.”⁶⁵⁸

„Fraknoi ott volt és egész consternatióval beszélt el, mikép Horvát tőle kérde hogy benne lesz-e a jegyzőkönyvbe azon indítványa Fraknoiának hogy ő (Horvát) vezesse a rendezést, ha ez benne lesz hát ő nem írja alá a jegyzőkönyvet! Megütözve monda neki „de collega úr, hol akarja tehát értékesíteni tudományát, ha itt nem!” Az nincs az utasításomban, mit is kívánhatnék tőlem 1200 ftért!” De hát mit akar tenni hisz ha még a könyveket is a karok rendelik meg! Ez az ember örült! Le kell őt köszöntetni!” Csakhogy Fraknoi is ismeri. [...] Szomorú corruptióban élünk, ha ennyi harczba kerül egy gazember kilöketése, hanem most csak fegyverszünet van „dolgoztatni kell az ilyen embert!” jól mondta Hermann Ottó, ezt forcirozom és bűdös lesz neki, majd ott hagyja.”⁶⁵⁹

„Igazgatónk kormányzói hatalmát az által fitogtatta, hogy jelenté „mikép írtam be a csomagot!” „majd meglesz, csak hagyja ott!” mondtam de se ő se mi nem köszönünk neki.”⁶⁶⁰

„Igazgatónk kezdett lármázni, hanem az én távollétemben mert felfedezett egy hibát a naplóban melyet én követtem el, még csak nem is tartom érdemesnek kijavítani! [...] irodába, a jegyzőkönyv még nem készülhet el, mert még egy conferencia lesz, mondta Erdei, addig beszél a rector Fraknoiával is. Hohó ezek feszegetik az ő indítványát! De megelőzőm. [...] Semmi baj, csak a hóbortos igazgató ugrándozott, hanem nem mert lármázni, mert fellépésemről megijedt és Irányi ott volt. [...] Gyárfással különös esetünk volt, ő művét ajándékozta a könyvtárnak és kiakart venni egy kis munkát, nem adhatuk oda cautió nélkül! genirozta a dolog és nem vitte el. [...] Ma ismét dobogni kezdett szivem. No no!”⁶⁶¹

„... a Muzeumba, Fraknoiának vitte el a tisz. példányt Józsi [...] én pedig még mindig erősen harczoltam az ellen, hogy valahogy ránk ne oktrálja a muzeumi rendszert, végre capacitáltam, igazat adott nekem, hogy a mi szűk, setét könyvtárunknál az valóságos csapás lenne.”⁶⁶²

„Trefort miniszter volt ott velem beszélgetett [...] jött az igazgató, futott ki utánna [...] hosszú órral visszajött. Treforttal ő is beszélt, de nem tágitottam mellőle, utána akart menni, de intett kezével, hogy maradjon, nem pletykázhatott. [...] Különös helyzet az enyém a gondnok Mlnkó ott volt Littassynál és mindenkép szeretné ha rendbe jönne a dolog, én se akarok mást mondani, hanem ő Littassy kedves vejét akarja ebben a gyönyörű helyzetben a dolce far niente-ben megtartani; abból ugyan nem eszik csak jöjjön

---

⁶⁵⁸ U.o. 1876. május 9. p. 66.

⁶⁵⁹ U.o. 1876. május 10. p. 66.

⁶⁶⁰ U.o. 1876. május 11. p. 67.

⁶⁶¹ U.o. 1876. május 12. p. 67.

⁶⁶² U.o. 1876. május 13. p. 68.

a konferencia! Sajnos hogy igazgatónk ássa ugyan alattam a talajt, de én is ásom ő alatta, ő elbukik talán de én aligha emelkedem!”⁶⁶³

„... Fraknói ismét elkedvetlenített. Than magához hívatta és kérte adja elő bővebben előterjesztését vagy indítványát, tehát forcirozzák a muzeumi rendszert, pedig ha azt behozzák, akkor veszve vagyunk, a mai generatio az az mi nem élvezhetjük munkánkat vagy igen soká! Ezenkívül szolgálaink majd csinálnak contrabandot az elrakásnál! De mégis együtt dolgozzuk ki a két terv előnyeit és hátrányait, talán mégis hallgatnak reám is, majd elmegyek privát-audientiákra is!”⁶⁶⁴

„... Fraknói felolvasta a tervezett (!) újabb felterjesztését, az övét mint hosszadalmasat rajzolta le, majd én is írok valamit.”⁶⁶⁵

„... Márki dicsekedett, hogy ő is adott be memorandumot melyben azt is felhossa, hogy mégis kell kétszer számozni a könyveket sat, mintha pofon csaptak volna, tehát ez is! Így van az mikor a dolog huzódik, hanem majd eszükre térítem. [...] Írtam a harmadik pótlékot az emlékirathoz, melyben az egyszerű rendszer előnyeit fejtegetem, csak elfogadnák, akkor aztán másképp beszélek vele is, a háladatlan kinek korát tekintve de leginkább bárgyúságát, rég nyugalomba kellett volna tenni.”⁶⁶⁶

„A könyvtárban folytattam a dissertatiók bibliographiáját és vitetkoztunk Márkival a beadványa fölött, azt hiszem a gondnok keze működik itten – ezt kell ellensúlyoznunk, ha vége nem szakad hamar a dolognak, félek, hogy megbukunk. [...] Letisztáztam a 3dik pótlékot [...] Csakmár ez a krízis elmúlnék, mert az a gazember ismét dolgozik valamin, hogy megbuktasson bennünket, no de ébren vagyok.”⁶⁶⁷

„A könyvtárban Bibliogr. írtam, csak délfelé adott át Horvát egy csomó könyvet beírás végett. [...] Délben [...] összevartam a 3dik pótlékot [...] vittem az irodába, Erdei a jegyzőkönyvet felolvasta előttem, minden benne volt a mit akartunk, tehát mégis elfogadták az én tervemet, Fraknói rosszul értette a dolgot; aztán az én mostani argumentumaimból is felolvastam az elejét de jött a rector, ezzel sokáig beszélgettem ügyünkről ő Fraknóitól szeretett volna utasítást kapni a felől miképp rendezhetnék tovább a könyvtár dolgait segíthetnének a bajon; Az én véleményem szerint ha centralizálnának az ügy, az igazgató is teljesítené a kötelességét. Szegény gyenge Than, nem tudom hogyan mászik ki a bajból, hát még mi?”⁶⁶⁸

---

⁶⁶³ U.o. 1876. május 15. p. 69.

⁶⁶⁴ U.o. 1876. május 16. p. 69.

⁶⁶⁵ U.o. 1876. május 17. p. 70.

⁶⁶⁶ U.o. 1876. május 18. p. 70.

⁶⁶⁷ U.o. 1876. május 19. p. 71.

⁶⁶⁸ U.o. 1876. május 20. p. 71.

„Fraknói haragudott Thanra, hogy őt bolondá tette, nem mondja vagy írja határozottan mit akar [...] magához hivatta, de biz ő nem ment, ha akar valamit vele, jöjjön ő el hozzám; így jól van ha belátja a bajt, hogy minek avatkozik bele a mi házi ügyeinkbe. [...] Hornig báróhoz mentem Budára [...] megmutattam Horvát czéduláit és a Corpus delictit, a ma fölfedezett Bibliogr. mely 30 f 60 krba került nekünk [...] Egész úton vissza rajzoltam Horvátot, hogy jól ismerje, nála hagytam Franklin művét és utolsó beadványom másolatát, hadd tanulmányozza.”⁶⁶⁹

„Egyetemi irodába a csonka 30 ftes Bibliographiával – Horvát czéduláival és Rochdali katalogussal; az elsővel megmutattam a Rectornak hogy mily szükséges a continuation-Lista és mért nyargal igazgatónk a 4.§-uson, a másikkal, hogy örültség az ő tudományos rendszere, mert ha így czéduláznánk akkor száz kötetnél is többől állana katalogusunk és soha se érnénk végét; a 3dikkal hogy vannak még rövidebb czimek is használatban mint nálunk és hogy a kötetek külön számozása szintén divatban van; Soha se láttam a rectort olyan haragosnak, „ha valaki saját passióját akarja tölteni, tegye de ne a mi költségünkkel!” és odavágta asztalára a lapokat. Ezt is megpuhítottam. „Majd elvégezzük a jövő conferencián”, úgymond. [...] A mi Schémánkat kiadták a karokhoz, majd itt elhever hetekig és bele corrigálnak!? furcsa egy állapot, Horvát készít egy másik bolondságot ezzel ismét tesz egy kis zavart, vagy legalább késedelmet. No de majd meglátjuk, nimbusának vége, még azok is szégyenlik magokat a kik pártfogolják.”⁶⁷⁰

„... a könyvtárban folytattam a kézikönyvtár gyarapítását beírással sat. [...] leírtam a Kovácsnak átadandó pótlék végét s így már átadhatom.”⁶⁷¹

„... délel. megjött a meghívó a mai conferenciára, tehát sietnem kellett Dr. Kovács prorektorhoz a documentumokkal, elmondtam, hogy igazgatónk Fraknóinak hogyan nyilatkozott, nem írja alá a jegyzőkönyvet ha a revisiót rábízzák sat. megmutattam a czédulázást, Bibliogr. dupl. Elmondtam, hogy a miniszternél Horvát ellen agitált, Trefort a financiát emlegette, Kovács biztosította őt hogy én nem akarok igazgató lenni, legalább 6 évig nem „Ha csak ez a baj írásban is adhatom” „kár lenne mert azután megérdemli”. Ő fogja megmutatni, hogy a könyvtár rendeztetése elfog határoztatni, ő kiviszi, ha kimarad is később a tanácsból! [...] Conferenciába Than, Kovács, Hornig, Horvát, én, Erdei voltunk jelen, Fraknói vélemény adását vitatván, egészen az én tervem szerint ment kersztül, csak a lapszámokat forcírozták Hornig és Kovács és keresztülvitték (Fraknói dolgozott hátuk mögött) hanem az igazgató egészen vidáman, szinte pártolta a mi dolgainkat, a rövid schémát, rövid czimeket, lapszámok ellen volt sat., azt hitte ő majd megmenekül a kulimászból, ekkor jött szőnyegre a dolog bunkója, a czédulák revisiója s ez alól nem menekült reá hárították, volt discussio, kis vita velem, a jelenléti

---

⁶⁶⁹ U.o. 1876. május 22. p. 72.

⁶⁷⁰ U.o. 1876. május 23. p. 73.

⁶⁷¹ U.o. 1876. május 24. p. 73.

könyv, helyettesítés, az ő jelen nem léte, Journál-szoba sat. Hanem ő aztán kitántorgott mikor a gyűlésnek vége volt. Meglepett az eredmény.”⁶⁷²

„Kudorának elmondtam a tegnapi gyűlés eredményét, ő is helyeselte, csak így lehet megfogni a gazembert. [...] Fraknóival beszélgetve elmondtam a tegnapi gyűlés eredményét, nevette, de hogy Horvátot befontuk azt az ő művének is elismerte, hanem [...] Nem buvik-e ki mégis a hinárból? de hogyan? ez itt a kérdés?”⁶⁷³

„Holnap jó a király látogatóba van sürgés de már késő a vixelés elmaradt sat. no de gazdálkodunk, különösen ott a hol nem kellene a tisztaság fentartásánál. Szamáron bárszony nyereg!”⁶⁷⁴

„A könyvtárba [...] feketében beszélgettem Kovácscsal, jött a miniszter Trefort, Szász Károly, Than, Horvát ugrándozott, örült, hogy mi nem a vestibulumban fogadjuk vele Ő Felségét, ki ki a helyére! menjen, mint Ő Excellentiája kívánja, nem tolom fel magamat bár szerettem volna egyes megjegyzéseit hallani; asztalainkhoz álltunk. Jött [...] beírta magyarul nevét a vendégekönyvbe; a toll eltűnt, végig vezette őt az igazgató németül!! kalatyolt neki folyton folyvást ő is németül beszélt; ehhez ért a mi Horvátunk. Végre elment, tetszett neki a Nagy terem díszje, rend! a codexekhez nem igen értett.”⁶⁷⁵

„Trefort volt a könyvtárban egy delegátussal, ezeket kalauzoltam, örült Ő excell. hogy a király dicsérte a fényes olvasó termet; aztán mondta a régi helyiséget „ezer csoda, hogy ezek az urak ott meg nem vakultak és epidemia ki nem tört. [...] Az igazgató szokásszerint ismét nem volt itt. [...] Elvégeztem a muzeumi német lapok czimezését és írtam folyamodást szabadságért, ha megadják jó, de az igazgató útját elvágom. [...] Hampelt elkísértem a Statio utczáig Horvátot lepingáltam előtte, hadd ismerje meg [...] Lapokat rendesen átfutom a könyvtárban tehát itthon csak a jó tárczákat az az a kedvemre való érdekes és mulattató tárczákat keresem ...”⁶⁷⁶

„Fraknóival beszélgettem keveset, meg Tiprayval, Csontossal; az irodában Fehérnek elmondtam folyamodási szándékomat, a Miniszteriumhoz kell intézni; ő is azt tartja első az egészség! én pedig azt tartom első a pénz [...] Baj ez a ház sat gondok; hanem azért előre megyünk és igazgatónk útját bevágjuk. [...] 2 or. a könyvtárba ...”⁶⁷⁷

„A kézi könyvtár beékelését végeztem egész délelőtt. [...] 2 or. a könyvtárba folytattam a Balogh Katalogus kivonatolását és Ellenőr átnézését Repert. részére.”⁶⁷⁸

---

⁶⁷² U.o. 1876. május 26. p. 74.

⁶⁷³ U.o. 1876. május 27. p. 75.

⁶⁷⁴ U.o. 1876. május 28. p. 75.

⁶⁷⁵ U.o. 1876. május 29. p. 76.

⁶⁷⁶ U.o. 1876. május 30. p. 76.

⁶⁷⁷ U.o. 1876. május 31. p. 77.

⁶⁷⁸ U.o. 1876. június 1. p. 77.

„Józsi rossz hírrel jött, Kerékgyártó decán lett, Kovács kimaradt, Horvát a rectorválasztók közt, Laubheimer lesz a rector. Megbuktunk. Szomorú dolog, hogy ennyi küzdés után a vaskalaposok előtt kell meghajolnunk. Kiváncsi vagyok a jövőre. [...] igazg. beadta folyamodásomat, mindnyájunknak kér szabadságot a róka.”⁶⁷⁹

„12 ut. az irodába hol bámulatomra értesültem, miként az én folyamodásom visszatar-
tatott; a rector jött éppen tehát előadtam neki az ügyet, majd ő az én kérelmemet is
szóval előadja, de én ezzel nem elégedtem meg, kértem őt, hogy az én írásbeli folyamo-
dásomat kérje be; bekéri. Igazgatónk szólt erről már, az ő folyamodásában [...] „Ő mint
tanár akarja használni a vakációt, de mint igazgató nem veheti igénybe a rendezés mi-
att” mondtam [...] Lehivattuk az igazgatót „hivatalos ügyben”. Lejött. „Igazgató úr folya-
modásomat félretette!” „Éppen most küldtem el!” monda „Akkor engedelmet kérek!”
és mentem.”⁶⁸⁰

„Márki drt látogattuk meg Mátéval, hogy együtt menjünk Kerékgyártó decánhoz gra-
tulálni; [...] szívesen vette [...] Kovácsra haragszik [...] Hornigra nem szavaznak mert azt
Kovács akarja! [...] a könyvtár kényesebb ügyét nem feszegettem, pártolni fogja a mi
ügyünket, de vajjon Horvátot is? [...] Mátéval okoskodtunk és azt hiszi Horvát igazgató-
nak terve intrigája hajótörést szenved a revisión, azt ki nem kerülheti és nem fogja tel-
jesíteni, akkor fegyelmi vizsgálatot lehet ellene indítani. Hanem félek, hogy a mostani
lanyhaság közömbösséggé fajul és mi tespedünk!”⁶⁸¹

„Elmondtam [...] Horváttal való bajom „Ismerem jól Horvátot” monda gúnyos mosoly-
lyal. [...] Fel a várba, Trefort nem volt ott. Kárfi szívesen fogadott, megígérte támogatá-
sát [...] Dr. Kovácsnál 4 után, megvigasztalt, úgy fog menni a dolog mint terveztük!”⁶⁸²

„... az igazgató ha itt van is ki se mer jőni, Littassy ki szintén nem közénk való ott üli le
a „Journál-szobában” hivatalos idejét [...] Kerékgyártó [...] bement Horváthoz, össze-
dugták fejüket similis simili! tehát ő se jobb. Csak elővigyázatból vonult vissza tőle ed-
dig! [...] A tegnapi gyűlésről még semmi új se szivárgott ki.”⁶⁸³

„Délben elmentem Fraknóihoz, a ki megvigasztalt, hogy Laubhaymer igen jó ember,
nem is oly bigott mint báró Hornig [...] már akkor éljen az új rector! [...] levéltárban
három kötet „Literae eruditorum” fedeztem fel a múlt század vége és közepétől, meg-
örültem neki.”⁶⁸⁴

---

⁶⁷⁹ U.o. 1876. június 2. p. 78.

⁶⁸⁰ U.o. 1876. június 3. p. 78.

⁶⁸¹ U.o. 1876. június 4. p. 79.

⁶⁸² U.o. 1876. június 5. p. 79.

⁶⁸³ U.o. 1876. június 7. p. 80.

⁶⁸⁴ U.o. 1876. június 8. p. 81.

„Dochnál presentbe hozta Kazinczy és Faludy egy-egy múlt századi könyvét, ezeket Jósinak ajándékoztam és Andrassy utazását, de egy ív szöveg hiányzik belőle!”⁶⁸⁵

„Készítettem negyedik pótléket az emlékirathoz. Hogyan lehet czélszer és gyorsan rendezni a könyvtárt és ellenőrizni a munka menetét? [...] nem tudja és kíváncsi, hogy mikor mond le az igazgató ezek után a sok feliratok után, mondá Erdei, „soha” mondám én.”⁶⁸⁶

„Józi átnézte a 4dik pótléket [...] Könyvtárban felolvastam [...] helyeselték sőt a vádat az igazgató ellen ne hagyjam ki, mondtam én már ennél keményebbet is. [...] a Rectorhoz néztem oda de el volt foglalva ...”⁶⁸⁷

„Igazgatónk ismét meg volt rémulve a rectori leiratra, osszuk fel egyenlően a szünnapokat [...] vigasztaltam, hogy terjessze úgy be. Délben az irodába hol Erdi-nek elolvastam (kihagyva a kihagyandókat) a pótléket és rectorra hiában várva convert alatt beterjesztettem. Erdei igazgatónk finesseit hozta elő, de a rendezést nem lehet elhalasztani! (Majd én is felügyelek erre). [...] Kovácshoz a 4dik pótlékkal, biztatott ne csüggedjünk Laubhaimer nála volt és oda nyilatkozott, hogy semmit se fog tenni mást, mint a mit ő akar! Bizton hiszi, hogy a dolog menni fog, mert ő is helyettesíti egy ideig a rectort! Horvát ig. szabadságidejét nem használhatja szakadatlanul a Revisió alól nem búvhatik ki sat. „Ne csüggedjünk!” volt utolsó szava. [...] Rettenetesen tartok tőle, hogy igazgatónk kijátszik bennünket. Hanem nem megyek addig el, míg rendben nem megy a dolog és ő nem revideálja a czédulákat. Igazgatónk holnap conferenciát tart, lemásolom a 4dik pótléket és azt felolvasom kihagyva a kihagyandókat. Kíváncsi vagyok mily akadályokat gördít elénk, a miniszteri leiratra nem kell várnunk, a Schemára se!”⁶⁸⁸

„... végre a conferentia megkezdődött, felolvastam memorandumomat [...] Schéma nem kell, miniszteri meghagyás nem kell, mi megkezdjük a rendezést [...] szombaton. Ő neki több dolga lesz mint az utolsó díjnoknak, inkább czéduláz. – Mért nem adtuk le a duplumok jegyzékét, nekem hagyta meg, hogy szerkesszem a katalógusát!” Ezt tagadtam, én czéduláztam szintén de a doublettek összeírása korai volt sat. Kudorának [...] mondta ezt a nagy horderejű mondást: „Urak meglássák, hogy az önök systemája halomra dől” v. „megérik még” [...] Irodába, ott a Schémát leírtam és Wurmb jelenléte daczára elmondtam, hogy irtózik igazgatónk 150 czédula revideálásától. sat. lejő hozzánk a rendelet.”⁶⁸⁹

---

⁶⁸⁵ U.o. 1876. június 9. p. 81.

⁶⁸⁶ U.o. 1876. június 11. p. 82.

⁶⁸⁷ U.o. 1876. június 12. p. 83.

⁶⁸⁸ U.o. 1876. június 13. p. 83.

⁶⁸⁹ U.o. 1876. június 14. p. 84.

„Dr. Kovácshoz [...] ő azt mondta „a dolog menni fog és minden a maga sorsára vár, Horvátnak tehetetlenségét kell kimutatnunk és azt csak úgy tehetjük, ha okosan haladunk előre, majd meggyőzzük azokat a bölcsészeket is milyeneket választottak; kezdjék csak el a munkát, a rector elmegy, én átveszem a kormányzatot sat [...] a munkának megjő a maga jutalma. [...] Budára [...] a Minisztériumba hol Kárfi előszobájában Staudinger fogott el, átadtam előlegért való folyamodásomat 13,133 sz. meglesz, csak a szabadjegyért nem kellett volna ő hozzájuk folyamodni hanem direct a vasúti igazgatóságokhoz ...”⁶⁹⁰

„9 or. hivatott az igazgató, megakarta kezdeni a rendezést schema nem volt, futott az irodába, elhozta én is leirattam az enyémet, tanácskoztunk a thékák kiürítése iránt és polczokat emelteteünk. Én is az irodába, az én connitivámért, már másolták az én pótlékomat (kivonatban kihagyva a személyeskedést) tehát a rector ezt adja az igazgatónknak utasításul! [...] Horvát a Balogh-könyvtárnál utasítás szerint válogatta ki a könyveket, oda hivatott, hogyan, ő nem érti „az én rendszeremet”, hát mindannyiszor keresztülmenjen az egészen; válogassa ki az orvosiakat is. „Jobb lenne utoljára hagyni”, „de nem mert nem tudjuk mennyi helyet hagyjunk! [...] Dolgozott 6ig, kikeresett vagy 12 munkát de egy czédulát se revideált! [...] Elértük azt, hogy toronyszobában dolgozunk, csak ki ne kergessenek a paradicsomból.”⁶⁹¹

„... hanem szomorú, hogy igazgatónk daczára az utasításnak és a dolog helyes menetének tért foglal, a fölállított szekrényekbe rakatja az átnézendő könyvet, a Bologh könyvtárt majd hagyjuk utoljára sat. szóval ez is úgy marad mint a többi. [...] Rector kerestett, [...] Futottam az irodába, ott volt még a Rektor, haza kísértem és kértem ne engedjen igazgatónknak; mert hallottam, hogy nála volt az irodában; no de kedden lesz Conferencia, nem utazom el; jól teszi mondá a rector. [...] Mátét figyelmeztettem, hogy csak ne engedjenek, mert elveszünk sat.”⁶⁹²

„Jól van így hogy egye Horvátot a méreg, úgy is sok borsot tör ő is az orrom alá.”⁶⁹³

„Litassynak leczkét adtam, hogy az igazgatót védte, „nem győzheti a munkát” [...] ha egy órát dolgozik, az természetes mondám, mi ne védjük, mert egy kanál vízben előlne bennünket sat. volt disputatio; az öreg vastagon kente arra „hogy az angol és francia czimekkel sok baja van az igazgatónak, mert rosszul írjuk! [...] ½ 4 után Dr. Kovácshoz, nem engedi el a lapszámot, hanem az igazgatót kényszeríteni fogja saját munkájára, vagy a miniszter által elcsapatja – félek átsikamlík mindenen mint az angolna vagy mint a ravasz róka.”⁶⁹⁴

---

⁶⁹⁰ U.o. 1876. június 15. p. 84.

⁶⁹¹ U.o. 1876. június 16. p. 85.

⁶⁹² U.o. 1876. június 17. p. 85.

⁶⁹³ U.o. 1876. június 18. p. 86.

⁶⁹⁴ U.o. 1876. június 19. p. 86.

„... Than és Kovács megjelentek a könyvtárban és szemügyre vették a munkát, igazgatónk szeme gyulladásba esett a portól és munkától! hát a mienk 8 órai munkától? kérdém [...] segítséget kért, a számozást nem engedték el [...] hanem mászik bele és búvik ki belőle! Szomorú tapasztalás hogy nem bírnak vele. Különben elkísértem Thant az irodába „a mennyire lehet segítsék őt!” oh te szűzleány természet! [...] Máté, Kudora itt, [...] informáltam őket, segítsenek neki hogy a dolog előbbre menjen, de aztán czédulázzanak is rendesen [...]

Kaliczának levelet írtam, hogy értem küldjenek szombaton Debreczenbe. [...] Csak valamikép elfelejtsem búmat és rector szerint új erővel térjek vissza! Lesz mit elviselnem, elveszik házamat, vagyonom utolsó remény-horgonyát, elől víz hátul tűz. Örökös veszekedés!”⁶⁹⁵

„... könyvtárba mentem [...] folyik a munka, csak az igazgató nem dolgozik eleget, nem keresi ki a Balogh-könyvtárból a könyveket; hanem feltűnő, hogy sokkal több időt tölt a könyvtárban, mint eddig.”⁶⁹⁶

„Hozzáfogtam a munkához a Balogh-könyvtárból, kikerestem a könyveket, külön rakva az orvosiakat és természettudományiakat, azután számoztam a többi [...] magam számára is írtam Bibliographiát (Természettud.). Muzeumba mentem Fraknóival beszélgettem [...] Horvát [...] panaszkodott neki, hogy sehol se látta azt, hogy az igazgató órákhoz legyen kötve.”⁶⁹⁷

„... Horvát bedugta a fejét Litassyhoz de futott a mint meglátott, én vagyok az ő daemona; de ő nekem lidércz, mely kísért és nyomja lelkemet! [...] Bosszant [...] ha rá gondolkodom Horvát igazg. mily finomul kibújt a munka alól. No várj!”⁶⁹⁸

„... a könyvtárban [...] szépen halad a munka, s én mellette írom az én czéduláimat is.”⁶⁹⁹

„A könyvtárban dolgoztam erősen de azért nem igen fogyott, mert ma is 21 term. tud. czédulát írtam magamnak ez tehát szaporodik nagyon.”⁷⁰⁰

„... megkezdtem az első havi jelentést a könyvtárrendezésről ...”⁷⁰¹

„Felolvastam első havi „Jelentés”-emet [...] az érvek nem voltak ugyan igen erősek de azért hittam magammal Mátét, Kudorát; Litassy el volt foglalva, Márki félt a Rectorától „hogy pensionálja!” Kovács prorektor elolvasta a Jelentést, tetszett neki!”⁷⁰²

---

⁶⁹⁵ U.o. 1876. június 20. p. 87.

⁶⁹⁶ U.o. 1876. június 30. p. 92.

⁶⁹⁷ U.o. 1876. július 10. p. 97.

⁶⁹⁸ U.o. 1876. július 12. p. 98.

⁶⁹⁹ U.o. 1876. július 13. p. 98.

⁷⁰⁰ U.o. 1876. július 15. p. 99.

⁷⁰¹ U.o. 1876. július 16. p. 100.

⁷⁰² U.o. 1876. július 17. p. 100.

„Délben az irodába mentem, Erdei újságolta, hogy ott volt az igazgatónk „nem könyvtár ügyben”. ”⁷⁰³

„... Kovács [...] a rendezést tekintette meg [...] be akarja hozni az egyenkinti kimutatást, [...] ellene voltam, mert rabszolgai [...] aljas bizalmatlanság [...] sebes és rossz munkára vezet ... ”⁷⁰⁴

„Nem tetszik azon új rendelet, hogy mindenki munkáját külön írjuk föl, de nem akarok Kovácscsal ujjat húzni, megteszem.”⁷⁰⁵

„... előre megy a dolog, a rendezés, kötetés, csak a beírásokkal, kimutatásokkal maradtam igen hátra.”⁷⁰⁶

„Máté volt Staudingernél végleges kineveztetésünket sürgetendő; – „az igazgató terjessze föl!” [...] most Kovács se sürgeti talán! Ide jutottunk.”⁷⁰⁷

„A könyvtárban dolgoztam magamnak is.”⁷⁰⁸

„... eljött Kovács [...] rábízta, hogy végezzek az igazgatóval, ha nem olvassa fel vagy nekem ki nem adja, jelentsem nála fel. Litassyt akkor felrendeljem a Journal-szobából [...] Kinevezési okmányainkat vigyük el hozzá holnap, majd megvizsgálja a dolgot.”⁷⁰⁹

„Délben a Muzeumban voltam, Pulszky kérdezte a könyvtárrendezés halad-e ... ”⁷¹⁰

„... elmentem a rectorhoz a kinevezésekkel [...] ajánlotta a kollektív folyamodást [...] Ha nem ha az igazgató felterjesztését és comitiváját kéri, megakad a dolog.”⁷¹¹

„... igazgatónk [...] a tanács végzését a minisztériumnál akarta tönkre verni [...] midőn ennek neszét vette Kovács [...] el lett intézve a dolog ... ”⁷¹²

„A könyvtárban [...] elkezdődik a dupla munka a könyvek összehasonlítása a czédulákkal. [...]

---

⁷⁰³ U.o. 1876. július 18. p. 101.

⁷⁰⁴ U.o. 1876. július 19. p. 101.

⁷⁰⁵ U.o. 1876. július 20. p. 102.

⁷⁰⁶ U.o. 1876. július 21. p. 102.

⁷⁰⁷ U.o. 1876. július 23. p. 103.

⁷⁰⁸ U.o. 1876. július 25. p. 104.

⁷⁰⁹ U.o. 1876. július 27. p. 105.

⁷¹⁰ U.o. 1876. július 28. p. 106.

⁷¹¹ U.o. 1876. július 29. p. 106.

⁷¹² U.o. 1876. július 30. p. 107.

most látom mily haszontalan és drága munka volt ez a Balogh könyvtár-rende­zés, mennyi bajt okoz ez még nekünk.”⁷¹³

„... szemrehányást tettem a fel nem olvasott utasítások miatt „azok ő hozzá voltak intézve és Toldy sem olvasta fel” „Az Toldy volt” mondtam. „Az utasítás minden pontja nem teljesített” [...] „Felolvassa vagy kiadja?” „Tessék!” Aztán a mellékletet kellett külön kérnem.”⁷¹⁴

„Másoltam a tanácsulési jegyzőkönyvet és rectori határozatot, jó ilyesmit eltenni. [...] Littassytól átvettük a Journál szobát, [...] 3 percnyi munkát végzett fél nap alatt! [...] befogtuk, most már nekünk dolgozik.”⁷¹⁵

„Délben elvittem Fraknóinak a jegyzőkönyvet melyet leírtam, mosolygott, no most meg van fogva, gondolta magában; [...] Vitatkoztunk a szak-beosztás nehézségeiről is; ő is belátta.”⁷¹⁶

„... a könyvtárba [...] dolgozom erősen a Bibliographia kissé hátramarad, hanem becsületbeli dolog, hogy a második óról is tisztességes kimutatást közöljek.”⁷¹⁷

„5 után a doctor figyelmeztetett a Budap. Napilapban írt czáfolatra a „Vivat vacatio!”⁷¹⁸

„... egri könyvtárnok papnak magyaráztam a mi systémánkat.”⁷¹⁹

„Végre a második havi jelentéshez írtam jegyzeteket, ezt is meg kell csinálnom. [...] Jelentésemet írtam.”⁷²⁰

„... leírtam a második havi jelentésemet [...] másoltam a levéltár részére, mert akarom, hogy lássa jelentéseimet az igazgató is és úgy tegye ő is a többi [...] mentem Kovácshoz, átadtam neki a jelentést [...] mikor elolvasta az ellen, hogy [...] nem írtam be a könyvbe ki mit dolgozik; eleget vitatkoztam, de nem használt semmit, meg kell lenni, visszavittem a Jelentést, hogy beírjam, félek, hogy ellenem zúdulnak a hivatalnokok, no de lecsillapítom őket és megmarad az önérzet.”⁷²¹

---

⁷¹³ U.o. 1876. július 31. p. 107.

⁷¹⁴ U.o. 1876. augusztus 1. p. 108.

⁷¹⁵ U.o. 1876. augusztus 2. p. 108.

⁷¹⁶ U.o. 1876. augusztus 3. p. 109.

⁷¹⁷ U.o. 1876. augusztus 4. p. 109.

⁷¹⁸ U.o. 1876. augusztus 7. p. 111.

⁷¹⁹ U.o. 1876. augusztus 12. p. 113.

⁷²⁰ U.o. 1876. augusztus 16. p. 115.

⁷²¹ U.o. 1876. augusztus 17. p. 116.

„Ma a királynak születésnapja tehát szünetet tartottunk (az egyetem által ünnepelt napon délután csukva van a könyvtár) mi egésznapra magyaráztuk. [...] Elvittem Erdeihez a havi jelentésemet, de nem mentem Kovácshoz.”⁷²²

„... dolgoztam, hogy mindent rendben hagyjak utódomra az igazgatóra ...”⁷²³

„Jött Egervári Ödön (Potemkin) ki díjnoknak folyamodik [...] ígért forradalmi nyomtatványokat is.”⁷²⁴

„Hallottam, hogy egy kis differencia volt a könyvtár személyzet és az igazgató közt [...] No majd megkezdődik holnap a stratégiai harc ...”⁷²⁵

„... igazgatónk [...] vissza akarja nyerni az elvesztett posztókat Littassyval volt a Rectornál (!) [...] Mentem a Muzeumba mert hallom, hogy a mi pártfogoltjainkat veszély fenyegeti, mert igazgatónk az őembereit de semmikép a mienket akarja behozni [...] Fraknoi levelet ír Padli mellett Kovácshoz. Az irodában megtudtam Fehértől, hogy az ügyet Than végzi el, ha mindjárt September elején is. Az örömdetes hírt megvittem Fraknoiinak mert ő fél Laubhaimertől [...] igazgatónkat igen alterálja az én utasításom, mert mikor az én rendészeti tervemre hivatkozott Máté „azzal a seggüket törölhetik!” úgymond, [...] Mentem Kovácshoz [...] előadtam részletesen Horvát bűneit „úgy látom érik a Gyümölcs – mondá – az ő betűhöz ragaszkodására pedig azt mondta „hisz akkor igazgató sem kell! a tanács is elkormányozza az intézetet!”⁷²⁶

„Névy L. [...] élő bibliographiának nevezett!”⁷²⁷

„... igazgatónk behivatott egy sereg könyvet adott át [...] de én azokat nem írom be, miután egy írnok előtt nyilatkozott, hogy nem tudok czédulázni, miután félczimet írtam csak be [...] az órák pontos megtartására hivatkoztam 9 or. sem volt itt – már ekkor lármáztam, mert ő azt mondta itt volt „de nem volt!” A közlekedő ajtót ne zárja el „majd hogy ellopják a könyvet!” „Engedelmeskedni tartoznak!” segget fordítottam és beírtam a könyveket, czéduláztam ...”⁷²⁸

„... igazgatóknak [...] használt a lecke, felkelt korán és a lépcsőn találkoztam vele, de a közlekedési ajtón nem eresztett be. [...] Délfelé [...] megindultunk a Rectorhoz, éppen ott volt Horvát, [...] megvártuk a folyosón míg elment, bementünk, bemutattam tisztársaimat Laubheimernek, meglepetésünkre leültetett és kért hogy intézzük el a dolgot

---

⁷²² U.o. 1876. augusztus 18. p. 116.

⁷²³ U.o. 1876. augusztus 19. p. 117.

⁷²⁴ U.o. 1876. augusztus 20. p. 117.

⁷²⁵ U.o. 1876. augusztus 29. p. 122.

⁷²⁶ U.o. 1876. augusztus 30. p. 122.

⁷²⁷ U.o. 1876. augusztus 31. p. 123.

⁷²⁸ U.o. 1876. szeptember 1. p. 123.

a hogy lehet, mert az igazgató itt volt és elmondta, hogy a Balogh-könyveket nem kerekesheti ki, a számokat nem írhatja fel sat. informáltuk, hogy a Balogh-könyveket elengedhetjük, de a számok beírását nem [...] Leültetett bennünket, a mit egy rector sem tett, többször nyújtotta kezét. Igen szépen ment a dolog, meglehetünk elégedve.”⁷²⁹

„Erdei beszélt, hogy Horvát nála volt kérte őt engedjék meg hogy ő nevezhesse ki a díjnokot, hisz Toldy is kinevezte sat. „... most ... az igazgatóság előterjesztésére a rector fogja kinevezni” mondta Erdei, tehát bennünket is megkérdeznek majd! [...] olv. Nagy Iván cikkét a gömöri kirándulásról hol mi is meg vagyunk említve [...] ezt már Horvát is olvassa, hadd bosszankodjék [...] a hitvány ember, ki még most is daczol, de majd megnadrágoljuk, nem hiában mondta az irodába hogy „csak hogy meg nem vernek!” de nem testileg hanem szellemileg ...”⁷³⁰

„... a hivatalos órákat pontosabban megtartjuk nehogy Horvát még inkább kibujjék alóla [...] van is munka a könyvek beírásával meg czédulázásával [...] igazgatónk [...] udvarias kezdett lenni, széket hozott [...] hallgattam meg dolgoztam kitartón [...] ma nyílt meg a könyvtár a közönség számára [...] félek, hogy Horvát tért tér után foglal és nyakunkra hág!”⁷³¹

„... sietnem kellett, mert Correnti ex olasz minister jó [...] Jött a minister Trefort, Kárfi, Gönczy, Horvát magyarázott francziául Correntinek; ezzel és nagy szájjával tartja még fenn magát; de Trefort messziről intett, üdvözölt s midőn közel jött kezét nyújtá; a többi is. Tehát gráciájokban vagyok. [...] Dolgoztam erősen és keveset már magamnak is, bámulták azt, hogy egy óra alatt 30 czédulát írtam!”⁷³²

„... a könyvtárban [...] dolgoztam szakadatlanul [...] Littassy [...] szinte vidáman mondta: „lemondását adta be, most írtam, szeme nem bírja a 8 órai munkát, egészségi szempontból sat. megdöbbsentünk, mert ezt nem vártuk [...] „Ütni kell a vasat, hogy elfogadják!” [...] Még nem hiszem, mert ravasz ellenséggel van dolgunk! [...] ha már idegent hoznak jobb keze leszek, mert ezeknek a kikkel fraternizáltam nehéz lesz parancsolni, aztán az a szakosztályozás igen kritikus dolog, lehet azonban ezen is segíteni [...] csak a nyelvek nem tudása nem fog ajánlani! Aztán újabb gond felelősség!”⁷³³

„... a lemondásról mélyen hallgattak [...] Dr. Kovács Józsefhez mentem előadtam a dolgot, tőle tudtam meg hogy [...] kedden itt volt a rector és Kárfi jelenlétében az engedékenynek látszó rectort rendreutasította „engedni annyit tenne, mint a hónapok óta fáradsággal kiküzdött rendezési tervünket halomra dönteni!” [...] bizonyosan beszélt a rector Horváttal az öreg pedig látván „vége minden reménynek, itt dolgoznia kell vagy

---

⁷²⁹ U.o. 1876. szeptember 2. p. 124.

⁷³⁰ U.o. 1876. szeptember 3. p. 124.

⁷³¹ U.o. 1876. szeptember 4. p. 125.

⁷³² U.o. 1876. szeptember 5. p. 125.

⁷³³ U.o. 1876. szeptember 6. p. 126.

mennie, más mentség nincsen”, beadta a lemondását, mert a cigány nem szokta a szántást! [...] Aggaszt most az hogy a rendezés legkritikusabb idejében veszem át a vezetést, az orvosi szakmánál igen nehéz a megkülönböztetés.”⁷³⁴

„Jött egy olasz a Monacoi Köztársaságból Duc de Broglie nem tudott németül, tudós paleograph, tehát Dr. Márki beszélt vele latinul. Ilyenkor aztán mégis valószínűtlennek találom, hogy engem nevezzenek ki igazgatónak mikor nyelvismeretekben oly gyenge vagyok, jóllehet Franciaországban még angolul sem igen tudnak! Azonban más, nagyobb baj is van itten. A zsíros konczra sok éhes ember vár és nagy a corruptió nálunk! Azért ha gondolkozom is az igazgatósági állás elnyerésén, de kevés reményem van hozzá.”⁷³⁵

„... elmentem [...] az irodába [...] beszélni a rectorral [...] leültetett [...] „főnök lesz tehát a mit akar” [...] Horvát lemondását [...] elfogadjuk, [...] 3-4 hó múlva ön parancsol [...] mentem Fraknóihoz az Akadémia épül. [...] Elmondtam lemondását [ig.] és az egész történetet. „Most maga lesz igazgató!” Ma estve összejő Dr. Kovácscsal, beszél vele erről is! [...] Úgy látszik az év végén dől el a dolog addig bizonytalanságban leszek, Horvátnak elég ideje aláaknázni reményemet.”⁷³⁶

„... a könyvtárba [...] jött egy francia, ennek mutogattam és beszéltem [...] de hogyan? Mégis kevés kellene nekem, hogy begyakoroljam magamat a francia nyelvbe, majd ha igazgató leszek!? [...] elvégeztem a Címjegyz. írását ...”⁷³⁷

„... mentem a Muzeumba, a hol Fraknói futva elmonda, hogy Kovácscsal, Thannal, Hajnikkal beszélt, mind örültek Horvát lemondásának és ajánlotta, hogy nevezzék ki ideiglenesen önt azonnal igazgatónak, soha egyetemi tanárt ne tegyenek oda! Szép ez az ideiglenesség is, különösen, ha a rendezés revisiójával jár és bevégeztével idegent tesznek végleges igazgatónak. De majd juttatunk neki is a rendezésből és a munkából.”⁷³⁸

„Pádli eljött beoktattuk, az igazgató is rontani akart rajta és az ügyön „csak röviden írja a címeket, a lehető legrövidebben, mert úgyis csak antiquariusilag íratik össze a könyvtár”, mi aztán ellenészrevételeinket is megtettük reá [...] egy kis összetűzés volt az öreggel ki a fordítónak is akart czédulát írni (persze hogy több legyen) csakhogy leszavaztuk, hiában hivatkozott a Muzeumra, dühös volt, a tanácsra hivatkozott; [...] de meggondolta a dolgot és szépen beszélt azután. [...] beszélgettem Pádlival, dicsérte a

---

⁷³⁴ U.o. 1876. szeptember 7. p. 126.

⁷³⁵ U.o. 1876. szeptember 8. p. 127.

⁷³⁶ U.o. 1876. szeptember 9. p. 127.

⁷³⁷ U.o. 1876. szeptember 10. p. 128.

⁷³⁸ U.o. 1876. szeptember 11. p. 128.

barátságos életet nálunk, ellenben a muzeumi bureaukratikus pedantériát és savanyú embereket.”⁷³⁹

„... a Journal szobában kijegyeztem Aigner számára Repertoriumot [...] Szalay (Trefort kedveltje és jobb keze) kereste sebtiben az igazgatót [...] nem fogadják el a tanácsban lemondását (!?) ez rossz hír; még utolsó percben is rossz fordulatot vehet az ügy! Mégis csak malheurös ember vagyok én! Más ha ennyit tett, küzdött volna egy gazember ellen, rég kilökték volna, de mert az én ellenem, jóllehet díszbe a gazembereknek, ha menni akar, még akkor is visszahívják.”⁷⁴⁰

„... Muzeumba mentem Fraknóihoz, előadván aggodalmaimat; ő azt tartja, hogy Horvát semmiesetre se marad meg, Nagy Ivánt és Szilágyi Sándort emlegetik, én Nagy Iván ellen szóltam és méltán, mert ebben az emberben még csak támaszt se nyernénk, Szilágyi legalább representálna bennünket és valamit csak nyernénk általa.

Fraknói azt tartja – s úgy látszik nagy befolyással bír – mindenesetre betöltessék az igazgatói állás [...] Kovács [...] azt akarja hogy „tartsák függőben és fizetésén fogadjanak két írnokot.” – Magam is azt hiszem, mert ez az egy ember a ki pártfogom a másik talán Mészáros beteg és távol van a tüztől. [...] Jött Zoltán [...] Szilágyi S. candidaturájával [...] a hangulatot kilesni „Itt bizony dolgozni kell az igazgatónak!” mondtuk. Az „tudományos ember” nem azért tesz igazgatónak! Haszontalan irigy ember, önhaszonleső pimasz, mert barátja Szilágyinak; rokonság, vérszerinti atyafiság nála bliktri; no de úgy viseltetünk mi is iránta.”⁷⁴¹

„Délben [...] Nyilatkozatot, melyet Józsi írt s én aláírtam [...] 4 or. elmentem Dr. Kováchoz vígasztalást meríteni: ő egész bizonyossággal mondta hogy Horvát leköszönését a miniszter minden esetben elfogadja, akár mit határoz a tanács [...] Nagy Ivánra azt mondta „nem kell oda beteg ember!” Szilágyi Sándorra pedig előszámlálván sok hivatlat „nem akarunk mi sine curákat osztogatni, aztán az nem is ért a mi könyvtárunkhoz”, ő azt ajánlotta a miniszternek, hogy hagyják függőben, betöltetlen a helyet, bizzanak meg a vezetéssel engemet aztán ha bevégeztük a rendezést nevezzenek engemet ki „ezen eszmének megvan nyerve Pulszky is!” mondá, de a miniszterium! sok ott az éhes ember a ki zsíros konczra tárog! „Várjunk.” [...] Máté beszélte Thallóczy nyilatkozatát, hogy már bizonyos Szilágyi!”⁷⁴²

„Dr. Márki tanácsára, ki Erdeivel beszélt és ez helyeselte, memorandumot írtam az igazgatói szék be nem töltése felől.”⁷⁴³

---

⁷³⁹ U.o. 1876. szeptember 12. p. 129.

⁷⁴⁰ U.o. 1876. szeptember 13. p. 129.

⁷⁴¹ U.o. 1876. szeptember 15. p. 130.

⁷⁴² U.o. 1876. szeptember 16. p. 131.

⁷⁴³ U.o. 1876. szeptember 17. p. 131.

„... a memorandum [...] oly annyira sikerült meggyőző, hogy még Józsi is dicsérte, [...] Vittem $\frac{1}{4}$ 9 or. a könyvtárba, felolvastam, Márki persze bele akart kontárkodni, de le-
szavastuk, azonban Kudora beletette, hogy a rendezés után lehet akárki!? ő tudja hogy
hátról áll nem igen lesz ő is! Sokat [...] tanakodtunk, keveset dolgoztunk [...] 4 előtt Ko-
vácshoz vittem a memor. vártam. Azt hittem megdicsér, de el sem olvasta: „Mit akarnak
ezzel, ki szövegezte fel önöket, önök csak dolgozzanak, majd ha kérdezik akkor feleljek,
hisz így intrigánsoknak tünnek fel a kik az igazgatót kitűrték [...] Nem sokat szól-
tam, hanem megköszönve a jótanácsot és mentem. Hosszú órával elbeszéltem a dolgot.
[...] a Hon est lapjában [...] a hírek közt ez áll: „A budapesti egyetemi könyvtár igazga-
tója dr. Horváth Árpád állásáról leköszönt [...] utódául [...] az egyetemi könyvtár jelenleg
első őrnél Szinnyey Józsefnél, ki nemcsak irodalmilag elismert első rangú
bibliographiai tekintély hazánkban, de kitűnő gyakorlott könyvtárnok is, alkalmasabb
egyént ezen fontos helyre alig lehetne találni.”⁷⁴⁴

„... megörvendeztetett ismét az Ellenőr, a ki a Főv. Lapok újságát átvette igen hízelgő
commentárral: „Az egyetemi könyvtár igazgatója dr. Horváth Árpád tanári elfoglalt-
sága következtében a könyvtárnoki állásról leköszönt. Utódja valószínűleg Szinnyey Jó-
zsef lesz. Kellő szakismerete és érdeme van hozzá!” Csakhogy nagyobb emberek főzik a
levest, azok még ha elközmásítják is, elnézik megbocsátják nekik! Fájdalom itt az érde-
met képességet nem tekintik [...] Várjunk [...] Czéduláztam. Az igazgató behivatott [...] nagy
öröme telt abban, hogy a hibát szememre hányhatta, de én egész komolysággal
szót se szóltam. [...] Muzeumba Hampel megállított, azt hiszi, hogy még a Fraknoi is aspi-
rál [...] Fraknoi futkosott, Horvátnak tulajdonítja a Főv. L.ban a hírt.”⁷⁴⁵

„... az Életképek [...] ily hírt hozott: „Az egyetemi könyvtár igazgatójául a
szakismeretdús Szinnyei Józsefet nevezik ki a leköszönt Horvát Árpád helyére.” A Nem-
zeti pedig az Ellenőr-ből vette át. Mein Herz was willst du noch mehr!” Csakhogy annál
keservesebben esik a csalódás, jóllehet [...] reményeim nincsenek; de legalább szeretnek
a journalisták. [...] Nagy Miklóshoz [...] is elvitték Szilágyi Sándor candidaturáját;
Thallóczy pedig ismét új candidatust emlegetett báró Nyáry Albertet József főherczeg
is fogná protegálni, de nem fogadja el. [...] különös ez a rohamos szerencse, ha annak
nevezhetem küzdelmeink eredményét ...”⁷⁴⁶

„... a Pesti Napló ugyancsak kardoskodik Szilágyi mellett, olvastam és lepottyantam
egemből, mert nevem 5-ször fordul elő és „... mi Szinnyei sokféle érdemeit nagyra be-
csüljük; [...] e helyre azt, ki legméltóbb, a kitűnő tudóst és szakembert: Szilágyi Sán-
dort.” kár volt felszólalni mellettem a lapoknak. No de mindennek megvan a haszna is.
Dolgoztam egész délelőtt, czéduláztam elég kedvetlenül, társaim is zugolódtak és a
„szakismeret” megtámadását sürgetik, de ezt a legbolondabbnak tartom; hallgatok, az

---

⁷⁴⁴ U.o. 1876. szeptember 18. p. 132.

⁷⁴⁵ U.o. 1876. szeptember 19. p. 132.

⁷⁴⁶ U.o. 1876. szeptember 20. p. 133.

idő mindent meggyógyított és megérlel mint Kovács mondja [...] A francia nyelv nem tudására Kudorának azt válaszoltam, ha ez lenne akadály, elhárítható 6-8 heti Párisban való tartózkodással és néhány leckevel, de akkor ismét mást emlegetnének [...] Mátray [...] mondott egy örömdetes hírt a Magyar Állam sohase örömdett oly keletnek. „Hírlapi korteskedés [...] oly férfit nevezzen ki, a kinek e dolog körül szakértelme és munkakedve van [...] Thallóczy excusálta magát ő engem is úgy szeret mint Szilágyit ...”⁷⁴⁷

„... összevásároltam a lapokat melyek rólam szólnak, a maiakkal 9; mert ma is hozzá szólnak röviden a Főv. L., Életk., Budap. Napilap, hogy Szinnyei mellett Szilágyit is candidálják a politikai napilapok sat. M. Polgár csak Szilágyit említi, mert Erdélyi. [...] Dolgoztam mint a marha, csak hogy fogyjon a munka. [...] Prai jött [...] felolvastam a korteskedési reclamokat! Nevette [...] oda minden remény, ha mégis francziául tudnék!? nevetséges hisz ha igazgató leszek minden vacátiómat Párisban tölthetném!”⁷⁴⁸

„... a M. Polgár hozta hogy engem és Szilágyit candidáltak a pesti lapok [...] így fogok dolgozni Szilágyi alatt is, de félek, hogy még többet, de ki tudja mire lesz jó az én mellőztetésem [...] Sámi [...] elejtett [...] valamit a mi Trefort gondolkodását magyarázza, Szász Károly sugdosott!? Nagy Miklósnál hogy Trefort Szinnyeit nem nevezi ki, de Nagy Miklóst nem vehették arra rá, hogy közöljön valamit lapjában! Ilyesmit nem feledek! [...] Szomorú kilátásaim lehangolnak, itt van egyszer az alkalom hogy nagy úr lehetnék, de engem szegénynek destinált a sors, ezért az maradok és kinlódok tovább.”⁷⁴⁹

„Két levelet kaptam Dicsőffy Józseftől és Bodnár Györgytől, amaz Debreczenből hosszan írja le sorsát [...] szeretne hozzánk jönni, emez könyvtárrendezéshez kér tanácsot; tehát válaszolnom kell, ha már népszerű emberré lettem ez is pénzbe és idővesztésbe kerül, de szívesen teszem ha a jó ügynek használhatok vele, egyúttal közvetve használ ez nekem is.”⁷⁵⁰

„... találkoztam György Aladárral, ki „no hogyan van velünk és a reclammal megelégedve”. „Kár volt az ügyet elrontani, most azt hiszik hogy én eszközöltem.” „Hivatkozzék rám.” mondta. Még azt is megmondhatom négy szemközt, a mit ujságba nem lehet kitenni hogy Szilágyi Sándort mért akarják a miniszteriumnál könyvtárigazgatónak, mert ott nem használhatják, meg akarnak tőle szabadulni!”⁷⁵¹

„... leírtam a schémát s egy minta czédulát és levelet fogalmaztam Bodnár Györgynek ...”⁷⁵²

---

⁷⁴⁷ U.o. 1876. szeptember 21. p. 133.

⁷⁴⁸ U.o. 1876. szeptember 22. p. 134.

⁷⁴⁹ U.o. 1876. szeptember 23. p. 134.

⁷⁵⁰ U.o. 1876. szeptember 24. p. 135.

⁷⁵¹ U.o. 1876. szeptember 25. p. 135.

⁷⁵² U.o. 1876. szeptember 26. p. 136.

„... mentem [...] a Muzeumba hol Fraknóival beszéltem, azt hiszi, hogy jövő hóban bevégeződik az igazgatói ügy [...] Igen szép ez a tervezgetés de az ember tervez Szilágyi végez, még kellemetlenebb helyzetbe jöhetünk mint eddig voltunk ...”⁷⁵³

„Könyvtárba [...] megírtam a 25 czédulámat, aztán a Repertorium számára gyűjtöttem ...”⁷⁵⁴

„... jött György Aladár [...] elmondta, hogy Szilágyi Sándor tegnap a Honnál volt Salamonnal „Mért akarok én igazgató lenni, hisz én nem tudok könyvet ajánlani az olvasónak!” „Hát ön tud egy orvosnövendéknek ajánlani!” – mondta György A. szóval meg is mondta neki hogy nem oda való. Aztán felhozta Szilágyi hogy nekem 1500 f fizetésem és szabad lakásom van, ily rövid idő alatt senki se emelkedett így! „Mi köze van hozzá!” mondom én. Hanem igen el van bizakodva mert „el sem fogadja az igazgatóságot, ha csak őt magát nem candidálják!”⁷⁵⁵

„... Frecskay szomorú arczczal mondta: hogy igen igen sajnál Szilágyi végett. [...] Horovitznél kalocsai katalogust kaptam és a Széchenyi katalogust megrendeltem.”⁷⁵⁶

„... arra nem voltam elkészülve, a mit Fraknói mondott: „Új áramlatok vannak megakarják Horvátot tartani, különösen Kárfi pártolja, a ministeriumnál minden áron beakarják tölteni az igazgatói helyet s Kovács önt semmiképp sem akarja, no hisz akkor lesz csak nagyra Horvát ha látja, hogy nélkülözhetetlen.” Szomorú kilátások és nem is valószínűtlen, hisz még a tanácsban is van pártja [...] jaj akkor nekünk, hanem [...] ennyire visszafelé talán mégse megyünk, hátha csak ijesztget Fraknói. [...] a Rectorhoz és a gyűlés után Kovácshoz megyek informálni okosan.”⁷⁵⁷

„... rectorhoz ki szívesen leültetett, mentegettem magamat a lapreclamok miatt, azután ő kérdezte nincs-e Horvátnak hátsógondolata a lemondásával összekötve? „dehogynincs”, elmondtam Fraknói mit mondott, mennyit jár kel, korteskedik; [...] aztán hangsúlyozta azt, hogy ő föltétlen mondott le, hagyjuk a dolgot a maga mentén!” mert kértem ne engedje, hogy megmaradjon!”⁷⁵⁸

„Zsolt jött el. „Szilágyi Sándor dühös”, mért „nem tudja Kovácsot emlegette” Ah hier liegt der Hund begraben, tehát működik ő is.”⁷⁵⁹

„... a nagy nap holnap virad fel, a Senatus-ülés. Lenni vagy nem lenni? ez a kérdés; ha történetesen nem fogadják el leköszönését, ha a ministerium is megmarasztja, ha

---

⁷⁵³ U.o. 1876. szeptember 27. p. 136.

⁷⁵⁴ U.o. 1876. szeptember 28. p. 137.

⁷⁵⁵ U.o. 1876. szeptember 29. p. 137.

⁷⁵⁶ U.o. 1876. szeptember 30. p. 138.

⁷⁵⁷ U.o. 1876. október 2. p. 139.

⁷⁵⁸ U.o. 1876. október 3. p. 139.

⁷⁵⁹ U.o. 1876. október 5. p. 140.

nélkülözhetetlennek tartja magát! [...] no akkor [...] nem folyik a Duna visszafelé. Vederemo!”⁷⁶⁰

„... Fraknoi nevezetes fölfedezést tett nekem. Horvátal beszélt, iszonyú dühös ellenem és Kovács ellen; engem háládatlannak nevez, mert helyettem Haberern Jonathánt akarta Toldy; aztán 1ő őrneke Óvart s ő ellenezte; – igen ám mert féltette az igazgató-ságot is tőle! [...] most végzett be egy pamphletet Kovács és ellenem! [...] Tehát mégis bolond és így nem is remél. [...] a mai tanácsülésben 3 or. d. u. dőlt el az ügy, mit akarnak vele társai! ettől félek legjobban. Mészáros elfoglalta hivatalát! Jól fordulnak a dolgok. [...] A rég tervezett „Horvátírákat” megkezdtém írni ...”⁷⁶¹

„Dobocsányi jelenté, hogy Trefort miniszter jó [...] az osztrák miniszterek is; utánam tudakozódott Trefort, siettem kezét nyújtá, de jött már az igazgató is oda fúrta magát; de én is kísértem őket, Trefort barátságos volt és a rendezésre mondta, hogy „nagy munka!” „Három év alatt készen leszünk Nagyméltóságos úr!” „Majd meglátom!” Elmentek, resteltem a dolgot, hogy fekete kaputot sem húzhattam! Hanem kíváncsi voltam a tegnapi gyűlés eredményét hallani; Horvát pofájáról ugyan leolvastam hogy jól megy minden. Erdei is mondta: minden szó nélkül tudomásul vétetett lemondása és a minisztériumot concursus kihirdetésére kéri!” Tehát az első lépés, a nagy harc eldőlt, a másik következik, ez már nyugodtabb lesz, mert abba is belenyugszom, ha nem lehetek igazgató. [...] kifőztem folyamodásomat, de pedig alig van reményem, családom és tiszt társaim iránt való kötelességből megteszem.”⁷⁶²

„... vajjon belekap-e Horvát az orvosi munkák osztályozásában, ha igen, mi a terve, mit vár még a minisztériumtól.”⁷⁶³

„Rupp tanár kissé reszorosott, de észre térítettük, szelidséggel és jó bánásmóddal az ember mindig diadalt arat. [...] Horvát nagy örömmel megkezdte az orvosi szakmunkák jegyzetét, csak hogy ezt levette vállaimról, és megdolgoztatjuk isten igazában utoljára. Ugy kell neki!”⁷⁶⁴

„Jött a Rector, miután éppen akkor tisztáztam a neki és Kovácsnak átnyújtandó jegyzéket, a bevezetett Term. és math. szokról, át is adtam neki, még csodálkozott azon, hogy nem az igazgató útján megy? (O sancta simplicitas) midőn az igazgató már annyira dühös ellenem, hogy a beírandó könyveket is Littassy által küldte [...] A rectornak megmutogattam a munkát [...] mondta, hogy tegnap küldték fel Horvát lemondását, most jó a cursus (talán concursus). [...] mentem Kovácshoz [...] Áadtam a jegyzéket „ő azt hiszi

---

⁷⁶⁰ U.o. 1876. október 6. p. 141.

⁷⁶¹ U.o. 1876. október 7. p. 141.

⁷⁶² U.o. 1876. október 8. p. 142.

⁷⁶³ U.o. 1876. október 10. p. 143.

⁷⁶⁴ U.o. 1876. október 12. p. 144.

minden rendben fog menni, elmondtam Horvát makacs törekvéseit, még most is meg akarván a dolgot változtatni; arra hogy Kárfi pártfogolja őt, igen fülelt; tervéről nem vehettem ki semmit. Ma volt Netti is éppen nálunk, megköszönte a szivességét (a régire nézve de igen ügyetlen időben történt „sok biz a concurrens mondta!”) [...] a Hon számára átvittem a Közleményt a könyvtárrendezésről, nagy jubilaummal fogadtak „No vége van, már a M. Állam vette pártfogásába” mondta György Aladár. Elolvastam (bámulatos dicséret, ha másutt jelent volna meg, de így [...] no talán jól van így is, az illető annyira be van avatva a dolgokba, hogy azt kell hinnem miszerint maga a rector írta (a másikat is)!”⁷⁶⁵

„Práy jött [...] felolv. a M. Államot, ő is abban a hiszemben van, hogy a rector írta [...] leírtam a kimutatást Mészáros számára. A Hon-ban is megjelent a kimutatás!”⁷⁶⁶

„Horvát pamfletja miatt voltam a Honnál de azok nem szerezhetik meg, mert tiltja a nyomdai törvény; elmentem tehát a revisorhoz és Conchához, ezek legalább megmutatják – az első pamfletet is hajhászom, talán megkapom.”⁷⁶⁷

„... nem vették át a lapok a könyvtár kimutatást 1st bosszúság. [...] A Muzeumba, Fraknoi mondta, hogy képzeli mennyire haragszik Trefort a vasárnapi cikkekre, azzal csak nekem ártottak! 2dik bosszúság. Most újabban P. Szatmáry Károlyt említik. 3ik bosszúság. [...] Benedek factorral beszéltem, [...] a héten megjelenik, de nem mutathatja, szigorúan tiltva van, tehát Fraknoi szerint nem az a mit felolvasott, hanem élesebb! 4ik bosszúság. Littassy előtt beszéltem Tiszáról, s ő mondta, biz az berakja embereit, csak legalább tudós legyen – az ökör, bamba, ki még most se tart velünk, várj, meglakolsz! – 5ik bossz. [...] Most P. Szathmáryt emlegetik, Tisza pártfogolja!” úgymond. Ez lesz tehát még pedig biztosan mert kálomista is és Tisza kegyeltje – gondoltam magamban, s nem én. 6ik bossz. [...] Tehát meg kell nyugodnom a sorsban és szél ellen nem peselni, mert lepeselem magamat!”⁷⁶⁸

„... a kis Máté elég szorgalmas [...] habár Kudora rátámadt, mert nem váltotta fel az olvasóteremben „minek dolgozik másnak! sat.” De én bízattam, mindenkép magunknak dolgozunk ha rendet csinálunk!” mondtam. [...] Itt volt Ompolyi, ő írta a M. Államban a vasárnapi cikket, kissé kételkedem, de meglehet, mert már újra Szatmáry ellen akart írni, megtiltottam; sőt reggel Littassy jelenlétében, oda nyilatkoztam hogy ő még a többi közt a legcompetensebb és legillőbb, nincs is sok hivatala, szeret dolgozni és humanus ember!” Hadd egye a méreg, mert Littassy elmondja Horvátnak. [...]

---

⁷⁶⁵ U.o. 1876. október 14. p. 145.

⁷⁶⁶ U.o. 1876. október 15. p. 145.

⁷⁶⁷ U.o. 1876. október 16. p. 146.

⁷⁶⁸ U.o. 1876. október 17. p. 146.

Kudora már holnap megréfélja Littassyt, azt mondja neki, hogy tudjuk mi van a pamphletben sat! [...] Megvettem Márki Czimmutatója II. részét.”⁷⁶⁹

„... az Egyetértés (Horvát lapja) mint biztos hírt közli hogy engem neveznek ki, engem utaztattak külföldön is. A Budap. Napilap szintén egekig magasztal. Kettős öröm, mégis szép ez a népszerűség. Kudora sarokba szorította Littassyt kivallotta hogy ismeri a pamphletet, személyeket nem sért, a kinek nem tetszik támadja meg tollal vagy híjja ki párbajra! [...] „nyakleves neki” mondta Kudora; később Salamon is mondta, hogy kár volt személyeskedés terére vinni a dolgot (ő olvasta) kettős bosszúság. [...] Megjött Om-polyi és a M. Állam egetverő cikk jött ismét tőle „egy katolikus” aláírással; no legalább tudja meg Trefort is hogy nem valami inczifinczi ember vagyok, van pártom, népszerűségem [...] Kezdődik az új heccz! csak aztán ne legyen belőle vihar, mely elsodorjon bennünket, csak üsse azt a ki megérdemli.”⁷⁷⁰

„Kudorával majd összevesztem, mert ő rettenetesen állította, hogy ez a tegnapi (pénteki) cikk ártott nekem különösen, [...] még 1^ő órnek se neveznek ki véglegesen!” (velem biz’ ilyesmi is megtörténhetik! a mily peches ember vagyok) [...] de nem tulajdonított nagy fontosságot neki, miután sem Trefortot sem Tiszát el nem tántorítja ez a cikk. P. Szathmáry van kiszemelve s az lesz az igazgató!” Ezután ez ellen okoskodott [...] De majd meglássák! Bosszantott, hogy én szedtem ki számukra a sült gesztenyét, és most ő kezd rám ugatni! No várj, majd okulok ezen is. Ő a ki leglomhább, azért mert nem lehet 2dik tiszt, dul, fül. – Czédulákat írtam, Dochnálnak oda adtam a könyveim (Jegyzékeket) bekötni. [...] Józsi [...] sokallja az órákat, mit haszontalan eltölt az egyetemeken, a M. Állam cikke neki sem volt ingyére; félek, hogy az a Mátrai nekünk sokat ártott, már csak a stipendiuma elmaradása sat. és trombitálván azt hogy katolikusok vagyunk.”⁷⁷¹

„... az anonyme-levelet igazgató kiadta; valóban volt oka az illetőnek, mert Kudora uram inkább csak szájaskodni tud és a munka alól kihúzza magát [...] Kondort lekötteleztem, Nagy Károlyra kerestem kútfőket sat. Horvát igazgatót lepingáltam előtte. [...] Megjöttek a Széchenyi Catalogusok [...] 9 frtba kerültek ...”⁷⁷²

„Práy [...] igazat adott a cikknek, [...] de nem helyeselte, [...] olyan mint én ki elfogult vagyok saját érdemeim iránt, nem láthatok benne semmi rosszat.”⁷⁷³

„... neki ültem a munkának, hogy beírjam a halom könyveket, csak úgy omlott a halom könyv, mint a nap fénye előtt a hó – ez az én passióm! [...] Horvát igen alázatos volt, miután már Kárfi is azt mondta, hogy elfogadják lemondását [...] Athenaeumhoz, de már

---

⁷⁶⁹ U.o. 1876. október 18. p. 147.

⁷⁷⁰ U.o. 1876. október 19. p. 147.

⁷⁷¹ U.o. 1876. október 20. p. 148.

⁷⁷² U.o. 1876. október 21. p. 148.

⁷⁷³ U.o. 1876. október 22. p. 149.

megvolt tiltva a pamphlet előmutatása! Tehát készül, pedig azt hittem behúzta a farkát! [...] Bosszant az a dolog, hogy a nyilvánosság terére viszi Horvát a dolgot.”⁷⁷⁴

„Kezdték a könyveket bejegyezgetni a czédulákra és szétküldözgetni helyeikre ...”⁷⁷⁵

„... osztályoztam a könyveket [...] Felmentem Fraknóihoz, újságot akartam tőle hallani és ő kérdezett engemet „Ő csak arra kíváncsi vajon kap-e Horvát dicséretet az elbocsátási decretumában!” Jellemző az ily kíváncsi pletyka ember; hiú és gyönyörködik abban, ha mást leszólnak.”⁷⁷⁶

„Máté azt hallotta, hogy Karschhoz vitettek az ívek a pamphletből lehet 300-500 példányban nyomtatva; no tehát folytattatik a harcz, állunk elébe; de azt határoztuk, hogy a legnagyobb közömbösséget fogjuk színlelni, nehogy Littassy besúgja a mi aggodalmainkat; pedig bánt az, hogy félrevezeti a világot az ő okoskodásaival. [...] Csak már vége lenne ennek a pamphlet ügynek is!”⁷⁷⁷

„½ 9 or. a könyvtárba, ott a lapokat átnéztem, jegyezgettem, így telik el fél óra, azután munkához ültem és dolgoztam, a könyveket címlapoztam [...] és 11 or az Anzeigenből írtam ki. [...] ½ 3 óra felé a könyvtárba, ott megírtam a 25 czédulámat, azután az Anzeigenből kijegyeztem a magyar érdekű czikkeket [...] Beszélgettünk, leheveredvén a dívánra ott benn a toronyszobában [...]

Ágai szivarral kínált, beszélünk a pamphletről, ő vigasztalt, hogy hisz az kis körre lesz elterjedve, kik ismerik őt. [...] Józsi [...] lefőzött „Csak a papa hallgasson hisz németül sem tud, én corrigálom német leveleit, spanyol nyelvtudománya sem igaz a mi a Magyarorsz.ban van ...”⁷⁷⁸

„... a kézikönyvtárba való könyveket czéduláztam és írtam a könyvbe ...”⁷⁷⁹

„... csak a hecznek lenne vége és tudnók már milyen igazgatót nyerünk, félek, hogy megnyúz bennünket nem a munkával, hanem a tudatlanságával.”⁷⁸⁰

„... czéduláztam és beírtam a kézikönyvtárba valókat. [...] jött a rectori irat csatolva a ministeri leirattal és Ring pozsonyi tanár folyamodásával aláhúzával „az egyetemi könyvtári személnet hallatlan lustasága és hanyagsága miatt tagadják meg tőle a bécsi egyetemen a könyveket!” – Utánanéztünk [...] Bécsbe nem rég küldtünk és mi egyéb levélről nem is tudunk, a mit igazgatónk válaszatlanul a papírkosárba dobott talán; hanem

---

⁷⁷⁴ U.o. 1876. október 23. p. 149.

⁷⁷⁵ U.o. 1876. október 24. p. 150.

⁷⁷⁶ U.o. 1876. október 25. p. 150.

⁷⁷⁷ U.o. 1876. október 26. p. 151.

⁷⁷⁸ U.o. 1876. október 27. p. 151.

⁷⁷⁹ U.o. 1876. október 28. p. 152.

⁷⁸⁰ U.o. 1876. október 29. p. 152.

azért nem fogja ő magát vádolni, hanem minket, az öreg mégis, ismét az igazságot emlegette nem akarta leírni azt a veszendő könyvekről szóló intéseket argumentumul; nehéz aztán így boldogulni, legyen valaki igazgató köztük [...] hogy lemondassanak vagy kiszekírozzanak, jobb nekem így!”⁷⁸¹

„Kudora [...] feldúzta az orrát a tegnapi interpellációért [...] 11 or. voltam a Rectornál, elmondtam a tegnapi panaszra véleményemet, tetszett neki, úgy látszik az igazgató is azon véleményen van; ma fölmege a miniszteriumhoz sürgetni a könyvtár ügyét, úgy látszik az igazgató kérte fel őt erre tegnap, mert nála volt. [...] már bizony nehezen megy a latin nyelv, sokat feledtem.”⁷⁸²

„... jött Thallóczy Horvát bolond pampfletjával, mégis csak azt nyomatta le, a mit felolvastott, némi commentárral jegyzetekkel – jaj de meglehetne rá felelni – csak akarnám a szart felkeverni [...] aztán dühös ember, féleszü, még jobban megzavarodhatik, aztán kárt is tehetne, megschveczelhetné az embert. [...] Nyugtalan voltam a [...] pamphlet miatt, kellene rá élcesen válaszolni, de várjuk meg a lapokat mit szólnak hozzá; mégis többeket eltántorított ha szó nélkül hagyjuk ...”⁷⁸³

„... beszélünk a pamphletről fitymálól, [...] egyet elvittem Kovácshoz [...] ott hagytam [...] Délben haza, neki ültem a pampfletnek olvastam és oldaljegyzeteket tettem írónnal, hanem a laikusokat és a kiket nem lehet felvilágosítani, azok iszonyú dolgokat gondolnak a kézikönyvtárról, no de nincs ember a ki végig olvassa, mégiscsak [...] az embert bántja [...] ismét Kovácshoz [...] izgatott voltam [...] Márkival is majd összevesztünk mert ő a föllállítás mellett harcol és valamit írni is akar de én Kovácscsal és fegyelmi vizsgálatlaltal fenyegettem. [...] a pamphletet végig olvastam de a jegyzeteket nem tettem már csakhogy Kovácsot is lerántja.”⁷⁸⁴

„Dr. Kovácshoz mentem, egészen megnyugtatót [...] nem tulajdonított neki oly nagy fontosságot, még a személyére vonatkozót is, figyelmeztettem reá átolvasta, de nem törődött vele, ha a journalistika hozzászólna „az egyetemi tanácsban történetekre – arra válaszolva elmondta az ott történeteket, azt hiszi, a kik olvassák őt martyrnak, üldözött embernek fogják tartani, de ez nem segített a dolgon semmit; ezt ha beterjesztette volna a könyvtár bizottságnak, szintűgy elvetette volna sat. tehát nyugodtan váltunk el az az megnyugtató és a többit is megnyugtattam, nevettünk jóízűen [...] de izgatott voltam. [...] Elmentem Girókutihoz [...] ő is azt tartja, hogy agyon kell a dolgot hallgatni.”⁷⁸⁵

---

⁷⁸¹ U.o. 1876. október 30. p. 153.

⁷⁸² U.o. 1876. október 31. p. 153.

⁷⁸³ U.o. 1876. november 3. p. 155.

⁷⁸⁴ U.o. 1876. november 4. p. 155.

⁷⁸⁵ U.o. 1876. november 5. p. 156.

„... Fraknóinál mutattam Horvát röpiratából az őket illető passzust, bosszantotta de azért nevetett [...] Tiprai kíváncsi, szeretné látni, kér Horváltól, Csontosy [...] eszmecserét akar belőle csinálni [...] Már jobban megnyugszom a dologban. [...] Eggenbergeréknél elbeszélgettem [...] kissé hízelegve nekik, mert nagy Horvátisták [...] Molnár [...] azt újságolta hogy ő dec. 31-én túl nem teszi be a lábát a könyvtárba s a miniszteriumtól leérkezik egy rendelet, melyben engem bíznak meg a könyvtár vezetésével s egy évig nem töltik be az igazgatói állást – szép szó! ha igaz igen örülnék neki.”⁷⁸⁶

„... mondtam Littassy előtt, hogy biztos kútfőből hallottam, hogy Pulszky leköszön és Horvátot nevezik ki dec 31-én a könyvtárak és levéltárak felügyelőjévé! [...] Könyvtárba hol [...] megírtam az olvasók statistikáját sept. és okt. óról „Hogy ily nagy számú közönséget kiszolgálhatnak azt a kézikönyvtár jól rendezettségének és a nyomtatott katalógusnak köszönhetik” benne lesz a holnapi Hon-ban mert elvittem Frecskainak [...] megörült, hogy a magyar képzőművészekről tudok neki felvilágosítással szolgálni sat. [...] Frecskay Horvátot titkos irodalmárnak nevezte.”⁷⁸⁷

„... olvastam a kézikönyvtár rendezése dicséretét és statistikáját a Honban (magam írtam) [...] 11 or. a rectorhoz mentem, beszéltem bajunkat [...] broschuráról, szeretné olvasni; szerzek neki is; átadtam a Hont, ott is hagytam, tetszett neki sat. [...] a Muzeumba [...] Csontosy rettenetes fontoskodó pófával mondta, hogy kár válasz nélkül hagyni! Őket nem sérti; akkor ugyan rosszul olvasták ...”⁷⁸⁸

„... a brochurát elvittem a rectornak, átolvassa. [...] Tipray „mindenben aláírja Horvát mondását” igen dicséri, [...] még igazgatóságra is aspirál [...] Csontosy. [...] Tipray válaszolni akar Horvátnak, mert sértve érzi magát! Ők persze csak ingerlik az öreget a ki 2dik Horvát Árpád, hogy mielőbb helyébe léphessenek! Komisz natio! [...] Fraknói [...] úgy látszik gyenge jellemű ha egy kis pletykáért, kígyót békát kiált az emberek ellen és a gőg ő benne is oly nagy, hogy derogál talán velem egy rangban lenni midőn szemtől szemben Szilágyi Sándort, Nagy Ivánt és P. Szatmári Károlyt emlegeti ...”⁷⁸⁹

„... Barnához mentem [...], hogy lebeszéljem őt a válaszról [...] Már már hajlandó lett visszalépni, különben igen el van fogulva Fraknói ellen; szegény Barna második Horvát. [...] Horvát az ő pamfletjével szépen elülhet, kerüli a nyilvánosságot, fél tőle, azért nem küld a lapoknak, hanem aztán ha kézbe kapják [...] ugyancsak ledorongolják majd, de így is megbosszulja magát [...] rossz terjesztő.”⁷⁹⁰

---

⁷⁸⁶ U.o. 1876. november 6. p. 156.

⁷⁸⁷ U.o. 1876. november 7. p. 157.

⁷⁸⁸ U.o. 1876. november 8. p. 157.

⁷⁸⁹ U.o. 1876. november 9. p. 158.

⁷⁹⁰ U.o. 1876. november 10. p. 158.

„Horvát [...] várja azt, hogy engem dorongoljanak, de biz a „Századok” mai száma hozza a vegyes hírek közt figyelemztetést az én komáromi cikkemre!”⁷⁹¹

„... a rector keresett, haza hozta a brochurát és méltóztassam hozzájönni 11or. az irodába [...] Elmentem s íme azzal lep meg, hogy Horvát leköszönése a cabinetben van, már szeretné átadni a könyvek osztályozását nekem, hogy ő a számadásait csinálhassa!” „szívesen átveszem, úgymond, csak ezt az osztályt ha már osztályozza, végezze be, legfőlebb 2 hétig fog tartani „no jól van!” „Aztán még egyre kérem a tekintetes urat, ha a vezetést átveszi ne tessék éreztetni Littassyval azt, hogy ő Horváttal tart!” „Legkisebbet sem, mondtam felkiáltva, sokkal nagyobb politikám és diplomatiám van, hogy sem ezt tenném! mondtam.” „no úgy jól van!” mondta „A brochurában pedig azt hittem több személyeskedés van!” van ott elég!” jött Erdei én mentem [...] Még az igazgató felterjesztését is mutatta a rector „miután az utasítás 8. paragraphusa értelmében nem járnak el a tiszt urak és Varga beteg egy szolga szükséges. [...] Horvátot megpillantottam, Littassynál beszélván a rendezésről, kerül.”⁷⁹²

„... beírtam a még hátralevő könyveket a kézikönyvtárba és jött új szállítmány ismét, se vége se hossza. [...] Jött Ompolyi [...] elmondtam neki a könyvtári harc történetét [...] jött Zoltán gratulált: tegnap ment fel Horvát lemondása a Cabinetbe, a ministertanácsban concursust kértek de Trefort határozottan a mellett volt hogy én vezessem az ügyet, egy évig [...] Kovácsnak [...] igaza volt, menjen minden a maga útján.”⁷⁹³

„... előlbe tartják a Hont, a melyben igen finom módon de erősen és érzékenyen „orra alá van pörkölvé” mint Barna mondta, t: i: Horvátnak a „Néhány szóért!” elég ennyi kritikának, Mátrai jól megcsinálta, de többet ne tegyen! [...] Rector itt volt, elmondtá a dolgot, de én Horvátot nem mentettem, mert a mit kérünk az lényeges és igen csekély dolog a mit tőle kívánunk, hogy végezze be ezt a szakot és éppen most hagyja abba, mikor a kézi könyvtárból céduláztuk a könyveket” sat. a rector szombatig kért, várjuk meg dolgozik-e, ha nem, jelentsem, akkor lesz tanácsülés és előadja; átvehetem én a további vitelét [...] én igen szeretném, ha most még ezt az osztályt ő végezné egészen, megdolgoztatnám a két embert és legnehezebb osztályt is levonnék vállaimról. Jóllehet dühös, mint Dobocsányi mondja, talán megtudta a ministeri végzést és ezért akarja azonnal abban hagyni a munkát – vége reménységének.”⁷⁹⁴

„... könyvtárba [...] ő komolyan abba hagyja a munkát, tegnap még keveset dolgozott de már ma nem. Dühös, bizonyosan hallott egyetmást a Honról és a pamphlet elleni nyi-

---

⁷⁹¹ U.o. 1876. november 11. p. 159.

⁷⁹² U.o. 1876. november 12. p. 159.

⁷⁹³ U.o. 1876. november 13. p. 160.

⁷⁹⁴ U.o. 1876. november 14. p. 160.

latkozatokról. [...] Kudora [...] mondta, hogy Tipray azt hiszi, hogy haragszom reá, (res-telli a dolgot) és hogy Barna brochurát ír Horvát ellen, nem bánom veszekedjenek, üsse agyon hírét is, ha van még neki.”⁷⁹⁵

„Fraknói átolvasván a brochurát Horvátot le akarja vágni a Könyvszemlében, semmiben sincs igaza, a mi rendszerünk csak annyiban tér el a muzeumitól, hogy mi nem használunk beékeléseket, aztán a sok hibát fejtegette mely a muzeumi könyvtárban elkövet-tett sat. Csengery dicsérte a pamphletet, mert nem ismeri a gazembert, no de ott volt Fraknói.”⁷⁹⁶

„Lassan halad az ügy, no de mindegy, beugrattak, hanem majd kimászom az orvosi szak-ból is.”⁷⁹⁷

„... 11 or voltam a rectornál, igen ingerült volt, beszélt Kovácscsal, meg van győződve, hogy ez az ember (Horvát) nem akar dolgozni, csak vegyem át minden czeremonia nél-kül az osztályozást; mégcsak nem is megbízható, mert neki az utcán ígérte, hogy átagyja a brochurát mihelyt megjelenik és nem tette, egyiknek így beszél, másiknak egészen mást ugyan azon dologról. [...] a rector mondta: „úgyis rövid időn kérdezik ő felségétől, hogy önt bízzák meg!”⁷⁹⁸

„9 or a könyvtárba, lapokat átnézvén; a holnap megkezdendő osztályozáshoz szereztem magamnak előkészületet, megnézegettem a czédulákat, melyeket Horvát osztályozott (és talán Littassy is, nagy gyanúm van hozzá) biz az nem boszorkányság, fog az menni, hanem azért fáradságos, pizsmogó munka lesz [...] Littassyval is értekeztem a beosztá-sok felől, úgy látszik igen be van avatva, ámbár makacson ragaszkodik ferde nézeteihez. [...]

Beöthy bácsi [...] gratulált, hogy első leszek ebben a szép házban, hanem azért nem áll-hatta meg, hogy meg ne jegyezze, ha Trefort még 3 évig a kormányon lesz, akkor kine-vez, ha más jó, akkor az ő protektorsága alatt jó be valaki ...”⁷⁹⁹

„A könyvtárban megkezdtem [...] a könyvek osztályozását, gyorsan és remekül ment Littassy felvilágosításaira nem is volt szükségem, hanem azért belebeszélt, okoskodott [...] a Hon-ban volt hogy Horvát választ küldött be, de nem közölték, hanem iszonyúan levágták ismét [...] de féltem, hogy viszi más lapba és zajt csinál [...] felmentem a Honhoz s íme közölniök kell, Hegedűs rájuk parancsolt, hanem Szilágyi is pártolja Horvátot „mert igazgató akar lenni”, mondtam én, hanem azért nem tudják az ügy állását, Szil-ágyi nem szólt, tehát mindig remél a jövőben. [...] Igen izgatott voltam, mert gondol-koztam a válasz felett, melyet Horvát expectoratioira, röpiratára sat. kötelességem

---

⁷⁹⁵ U.o. 1876. november 15. p. 161.

⁷⁹⁶ U.o. 1876. november 16. p. 161.

⁷⁹⁷ U.o. 1876. november 17. p. 162.

⁷⁹⁸ U.o. 1876. november 18. p. 162.

⁷⁹⁹ U.o. 1876. november 19. p. 163.

megtenni, nehogy gyávasággal, tudatlansággal vádoltassam, különben eléggé le van sújtva, ezt ő nem várta; én örülök, hogy a röpirat megjelenése így üdvözlendő és mi is elmondhatjuk röviden magyarázatunkat.”⁸⁰⁰

„... hozzáfogtam a Válasz-hoz melyet Horvát röpiratára írni volt szándékom [...] felolvastam, miután a könyvtári személyzetet összehívtam (a díjnokokat, szolgálakat nem) a hány fej annyi megjegyzés csak Máté nem ellenkedett velem, no de összehoztam őket, a végén írt pikáns megjegyzéseket kihagytam a Festnagelungsystemet, nehogy zavarba hozza a publikumot „mert nálunk egyáltalában nincs az” mondta a doctor; Littassy pedig magyarázta, hogy van!” ő szerette volna, ha a rector vagy más írja alá, persze furcsa is az, mikor kedvencz principálisa ellen kell írni [...] vittem a rectorhoz elolvasta, ezt helybenhagyom, aláírom, tökéletesen helyes. A Honnál is szívesen felvették, dicsérték, hanem az övével nem jöhet egyszerre mert gaz himpelléreknek nevezi a szerkesztőséget [...] Hegedűs pedig [...] megígérte, hogy szósz szerint közli – várnak! [...] Littassyval discuráltam meghitten, sokat tudtam [...] [Horvát] elve ellen azért csinálta a könyvtárt, mert rászorult a fizetésére (azt hitte azonnal kidobják ha nem teszi és bizonyosan reménylette hogy ezt lerázhassa majd a nyakáról és az igazgatóságot megtarthatja). [...] Hon est lapjában megjelent a Válasz.”⁸⁰¹

„... a rectornak megmutattam a Bud. Napilap nyilatkozatát, mely rosszalja Horvát eljárását; azután 1876. évi számadását tartozik megkészíteni; ezt akartam. [...] Fraknóinak nem tetszett válaszuk (természetesen a muzeumi complicált rendszert ismertettem és összehasonlítottam a mienkkel) hanem ő azt szerette volna ha személyeskedés terére vittem volna át a dolgot és magam írom alá! (Persze, hogy a dühös bolond nekem rohanjon és csúffá tegyen a világ előtt s így Szilágyi útja egyengetve lenne.) Vagy írtam volna hosszú cikket, mert így nem értik. [...] 2 or. átmentem a Hon revisorához, kíváncsiságból, ott volt a Horvát cikk, végén engem kabalenmachernak nevez, de kabalenmachernek szedték s ez megmaradt, mert kérdezték, mi az? hát kabilok Afrikában, mondtam én. Volt nevetés, hanem azért elég gaz megtámadás, miután én nem írtam a rágalmat de Ompolyi; különben [...] a közönség nem adhat [...] állításainak igazat a mi „Válaszuk” után. [...] Józsi nem nagy súlyt fektetett a Horvát válaszára de bántja őt is. Otmár még vicczelt hogy „levágták a papát!” nőm is restelte hogy azt gondolják mikép én túrtam ki horvátot, hogy gondolják [...] Sokáig nem tudtam elaludni, izgatott voltam, bosszantott Fraknói megjegyzése és hogy Szilágyi remél.”⁸⁰²

„Lessing mondása ráillik Horvátra; csak bevégeződjék a könyvtárnál a dolog, majd a rectorral gyűl meg a baja s az tanszékebe is kerülhet (ha t: i: az egyetemnél is folytatja

---

⁸⁰⁰ U.o. 1876. november 20. p. 163.

⁸⁰¹ U.o. 1876. november 21. p. 164.

⁸⁰² U.o. 1876. november 22. p. 164.

az intriguálást). [...] dolgoztam a Muzeumban, Fraknoi igen megbotránkozott Horvát cikkén, hogy közölték!”⁸⁰³

„Littassyval már megbarátkoztunk [...] majd bevonom őt is a munkába. [...] Deák Farkas [...] gratulált nekem és átküldte Szilágyi az okmányokat; szívesen fogadtam.”⁸⁰⁴

„Osztályozta[m] a könyveket, úgy ment mint a gondolat, sajátságos, hogy minden mibe belekapok és mitől leginkább rettegek, mint a vaj, mintha valami láthatatlan szellem segélné elő ügyeimet; féltem az orvosi munkák osztályozásától s pár nap alatt már a legnagyobb könnyűséggel folyik a munka; desperáltam a téli hónapok sanyarúságain pénztelenségem miatt s íme 100 ftal ki vagyok rántva a sárból; féltem Szilágyitól és P. Szathmáry Károly igazgatásától és a háládatlanságtól s íme engem fognak megbízni a vezetéssel; féltem a röpirat hatásától s íme minden szúrás őfelé irányult sat. [...] Könyvtárba egész délután magamnak czédulázhattam, még így jobban jövök ki időmmel.”⁸⁰⁵

„Mátéval séta a Museumkertben; szeretem ezt a kis embert, mert serény, jóindulatú, engedékeny. [...] Délben voltam Molnárnál (Eggenbergeréknél) a kitől igen életrevaló tanácsot hallottam a könyvvásárlást illetőleg ...”⁸⁰⁶

„... osztályoztam a könyveket, azután czéduláztam az ujon vetteket, jó hogy a pénz elfogyott, nem jó új vásárlás. [...]

Fraknoi jó adomát mondott Horvátról; a történelmi bizottság ülésén az Akadémiában [...] megszólítja Fraknoi egész ünnepélyesen és hangosan: „Kérem collega urat világossítson fel engem arról, mért lett ön előtt Szinnyei oly kis ember, akit, midőn a tisztai állomás üresedésbe jött Toldy is dicsért, mint széles bibliographiai ismerettel bírót, ön is azt mondta, ilyen emberre van szükségünk [...] Midőn az első őri állomás jött üresedésbe, akkor Óváryt Pulszky, Toldy sat. ajánlották, Trefort is akarta; Ön pályázattal egybekötött colloquiumot hirdetett és dicsérte Szinnyei képzettségét, Óváry visszalépett, Szinnyei pedig praestarter kiállotta a colloquiumot. Én ezt felakarom használni, mert ön ellen írok most a Könyvszemlében. „Megengedi, hogy válaszoljak akkor ott én is!” „Szívesen csak világossítson fel engem az előbbiről.” „Bizony soha sem kívánhatnak nagyobb elégtételt ellenemben Haberern és Óváry, mint a mit kaptak, mert ha Szinnyei nem jött volna oda, most is nyugodtan ülnék ott!” Nevettek mind!”⁸⁰⁷

„... egész délután miscellaneákat czéduláztam magamnak [...] Greguss kereste Horvátot d. el. és délután, nem tudott hozzájutni; megmagyaráztam különczkódéseit.”⁸⁰⁸

---

⁸⁰³ U.o. 1876. november 23. p. 165.

⁸⁰⁴ U.o. 1876. november 24. p. 165.

⁸⁰⁵ U.o. 1876. november 25. p. 166.

⁸⁰⁶ U.o. 1876. november 26. p. 166.

⁸⁰⁷ U.o. 1876. november 27. p. 167.

⁸⁰⁸ U.o. 1876. november 28. p. 167.

„... osztályoztam a könyveket egész délig, van is baj ezekkel a grabsókkal nem hiában megugrott tőle Horvát.”⁸⁰⁹

„Könyvtárba ott Bibliogr. bővítésére átnéztem fasciculusokat és érdekes dolgot találtam az 1830. egyetemi tanárok bő életrajzát és munkálatait! [...] Szász Károly [...] a kézi-könyvtárban nem találta helyén a mit keresett, úgy látszik, lazúl ott a fegyelem. [...] Kellemetlen, hogy az igazgató még most sincs fölmentve s így a zavarok még növekedhetnek, nekem abból kell kívánszorognom; aztán apró cseprő bajok származnak, melyek közt hidegvérűséget kell tartanom legalább szinlelnem, különben kifognak rajtam és sekiroznak majd azok, kiknek kiszedtem a gesztenyét a parázsból!”⁸¹⁰

„... van egy halálos ellenségem s egy clique tör ellenem, mert irigylik tőlem az igazgatói állást.”⁸¹¹

„... a sok régi könyv vizsgálása rontja a szemet ...”⁸¹²

„... a könyvtárba [...] ott a Dissertatiókat néztem át és írtam ki néhányat ...”⁸¹³

„Liptay hozott 7 darab könyvet, részint katalogust, részint kimutatásokat az amerikai könyvtárakról; jól fogom felhasználni, hanem kapok még egy általános kimutatást is [...] hasznát fogom venni s ez most állandó kenyerem. [...] figyelmeztetem a rectort, ki nekem írt ma, mert Horvát nem adott választ neki”⁸¹⁴

„½ 11. az irodába vártam a rectort [...] Horvát fekszik, Fraknóitól hallotta a ki nála volt!? micsoda!? ő is azért pártolja a nagy Szilágyit is mert ő is kis ember, no de jó ember, sok hasznát veszem. [...] 4 után elmentem a műegyetemi könyvtárba, hol Nagy Sándorral hasonlítottuk össze a postulatumokat [...] nevettem magamban az ő elbizakodottságát, ő szeretne hozzánk jöni „átugorna ő kettőt is!” persze ha igen lehajolnánk, de majd az én embereim is feltartják fejüket! no de politikából biztattam.”⁸¹⁵

„Könyvtárba fel, magam számára dolgoztam [...] most egy sereg Dissertatiót czéduláztam s egyúttal mustráltam.”⁸¹⁶

„Kerékgyártó elvitte a postulatumokat, Horvát majd dühös lesz, hogy az 1600 markos könyvét pocsékká ütöttem azt ugyan meg nem szerzik, de úgy kell neki a gőgös disznónak, hadd érezze az én hatalmamot is! [...] elmondta Fraknói mit ír Horvát brochurája

---

⁸⁰⁹ U.o. 1876. november 29. p. 168.

⁸¹⁰ U.o. 1876. november 30. p. 168.

⁸¹¹ U.o. 1876. december 1. p. 169.

⁸¹² U.o. 1876. december 2. p. 169.

⁸¹³ U.o. 1876. december 3. p. 170.

⁸¹⁴ U.o. 1876. december 4. p. 170.

⁸¹⁵ U.o. 1876. december 5. p. 171.

⁸¹⁶ U.o. 1876. december 6. p. 171.

ellen, igen elmés lesz csak azt nem tagadhatja meg magától, hogy magát és systemájukat előtérbe ne tolja és ki ne dicsérje, legyen meg a kedve, csak Horvátot üsse s az meglesz ...”⁸¹⁷

„11 or. mentem az irodába s ott a könyvtárra vonatkozó statisztikai adatokat kutattam s így Wurmbbal érintkezésbe jöttem, nem volt goromba, sőt mintha nem is haragudnék reám, pedig ő fanatikus barátja Horvátnak [...] vasárnap 10 órára ad fölvilágosítást, most sok dolga van. [...] Práy [...] sokat beszélt könyvvitelről a hanyag számadások revideálásról a ministeriumnál, hogyan fogom én vinni számadásaimat sat. csak már itt lenne a miniszteriumtól a fölmentés, félek, hogy [...] átmegy a jövő évre.”⁸¹⁸

„... aztán kezdődik még csak a munka igazán ha a direktorság rám marad. [...] Fraknoi fölolvasta a Horvát ellen írt cikket komolyan de ugyancsak le van vágva, úgy kell neki, sokkal serényebb és munkásabb ellenekkel van dolga, számuk is több mint baráti, tehát kijut neki; ez által az ellenem írottak éle is gyengítve van, vagy egészen kicsorbítva. [...] Fraknoi cikkéhez lemásoltam schémánkat”⁸¹⁹

„10 or. mentem Wurmbhoz, de biz az nem adott felvilágosítást, hanem okoskodott [...] hogy „többet költöttünk mint kellett volna” [...] Erdeihez mentem az a rector befolyásával majd kieszközli. A fölmentés már a napokban az expediturában volt! Tehát jó. Az Akademiához Takácscsal beszéltem, ez is szerencsét kívánt. [...] a bostoni könyvtár rendszabályait olvasgattam, igen jók, de mikor jutunk mi ide [...] praktikus!”⁸²⁰

„Fraknoi számára átadtam a Schémát és a levelet a bizottsághoz [...] Könyvtárban [...] Archivot néztem át és a kimutatást készítettem el nov. hóra, 6 út. át is adtam Freckaynak ezt és a Szabadságharcz emlékeit.”⁸²¹

„... megjelent a statisztikai kimutatás a Honban [...] bosszankodtam azon, hogy a régi statisztikai könyvet az olvasókról – elvesztették vagy elsikkasztották, és éppen statist. összehasonlító kimutatást akartam szerkeszteni. [...] Könyvtárba egy évfolyam Ver. Ofner Pester Ztgot átnéztem Repert. és Bibliogr. írtam. [...]

A statisztikai kimutatás mégis csak sikerülni fog. Sok bajom lesz emiatt is a makacs öreggel, mint Horvát nevezte Márkit; no de egy kis zajt fogok csinálni működésemmel, rendet fogok behozni és a jövő igazgatónak nem lehet sine curát megalapítani ha más lesz megvetem az ágyát elég keményre, lesz mit dolgoznia.”⁸²²

---

⁸¹⁷ U.o. 1876. december 7. p. 172.

⁸¹⁸ U.o. 1876. december 8. p. 172.

⁸¹⁹ U.o. 1876. december 9. p. 173.

⁸²⁰ U.o. 1876. december 10. p. 173.

⁸²¹ U.o. 1876. december 11. p. 174.

⁸²² U.o. 1876. december 12. p. 174.

„... megcsináltam a czédulák után az idei kimutatást és a rectorhoz intézendő hírlap-megrendelést [...] Horvát felmentése már rég a minister asztalán van, most az interpellációk, budgetvita tartóztatták, már csak nem húzódik át a jövő évre; hanem az a haszna van, hogy Horvát készíti a számadását, maga írja! [...]

Muzeumban megmutattam Fraknóinak a statisztikai kimutatást, tetszett neki és fogja ajánlani; én hozzá tettem, hogy amerikai rendszer után készült; a mi czélszerű az keresztül is megy [...] olv. [...] a Muzeumi rendezés szabályait, rettenetes bonyodalmas, hanem sok jót mond.”⁸²³

„... most már $\frac{3}{4}$ 9 felé megyek föl, [...] hozzáfogtam a naplóból czédulázandó címekhez, lassú munka, de át kell rajta esnem [...] elmentem az irodába [...] jelentéseket kellett volna már beadni (az igazgatónak) [...] átadtam neki a folyóiratokra vonatkozó memorandumot, hanem szomorú kilátás, csak ami a múlt évben járt! ez is sok! ha minden rector ezt mondja [...] nem igen lesz modern könyvtár ...”⁸²⁴

„... tovább folytattam a könyvek bejegyzését az az a melyek még nincsenek czédulázva, czéduláztam. [...]

rettenetesen húzódik [...] a Horvát ügye, hogy nem jó már le felmentése ez is bosszantó, no de vége lesz nemsokára ezen bizonytalanságnak is; aztán kezdődik valóban és nyilvánosan vállaimon az egész teher viselése. Most csak félrendszabályokkal élek.”⁸²⁵

„Könyvtárban [...] dolgoztam erősen a naplóból a czédulák kiegészítésén, hogy a kimutatás annál tökéletesebb legyen [...]

Hanem naponként aggaszt, hogy a fölmentés késik, majd átviszik még a másik hónapra és a kezelés bonyolódik, több nehézség lesz a munkában, mert inkább összetorlódik, aztán a rendezés is a nyakamon lesz az osztályozással és a folyó munkák sat. sat.”⁸²⁶

„... a questurába mentem, Wurmb átadta a megkészített kimutatást, tehát haladhatok ...”⁸²⁷

„Bosszant hogy nem jönnek a levelek, válaszok felszólításaimra, se a felmentés, elég baj ez nekem.”⁸²⁸

„Könyvtárba, hol [...] folytattam a munkát leginkább a kimutatáshoz gyűjtve az adatokat, összeszámolva a czédulákat az orvosi szakban sat. [...] Tisztáztam a könyvtár évi kimutatást Fraknói számára. [...] örülök, hogy a kimutatás sikerült, most letisztázom a

---

⁸²³ U.o. 1876. december 13. p. 175.

⁸²⁴ U.o. 1876. december 14. p. 175.

⁸²⁵ U.o. 1876. december 15. p. 176.

⁸²⁶ U.o. 1876. december 16. p. 176.

⁸²⁷ U.o. 1876. december 17. p. 177.

⁸²⁸ U.o. 1876. december 19. p. 178.

rector (ministerium) és Kovács számára, azután szolgálók a nyomtatott példányokkal is. Tessék hasonló eredményt az előbbeni évekből kimutatni!”⁸²⁹

„... a kimutatáshoz szükséges számításokat megtettem és beírtam, rendben van. [...] Délben a Muzeumba [...] átadtam a kimutatást, tetszett neki, éppen a Horvát ellen írt cikket corrigálta.”⁸³⁰

„A könyvtárba, nyújtja Máté a hivatalos lapot melyben Horvát lemondását ő felsége elfogadta Trefort ellenjegyzésével, hanem az én meghatalmazásom nem jött, tehát külön! csakhogy őt már abszolválták, miután egy egész évig tartott a harcz és háború. Folytattuk a revisionalis munkát egyúttal kijegyezve a nekem valókat; hanem volt baj és hanyagság, a czédulák rosszul voltak kijavítva, lemásolva, tehát majd szigorúbban veszem a dolgot. [...]

Délben a Muzeumban folytattam kutatásaimat és jegyzeteimet, Fraknoi nem adta oda Horvát felesége ellen írott röpirveit; „majd máskor, ha a kedélyek lecsillapodnak, most nem lenne loyális tett, mikor ellene írok” úgymond. No jó, hanem a kis barázdabillegető igen fennhordozza orrát, olykor veszem észbe, de azért rám szorúl, azért a Szilágyi mellett engem is pártol, két kulacsos; hanem Greguss megmarad Horvát testi lelki barátja és mosolyog, köszön de kezet nem nyújt ...”⁸³¹

„... a rector hivatott, oda mentem. A ministertől lejött okmányt adta át: Horvát ünnepelesen adja át min. kiküldött jelenlétében és két egyet. tanár jelenlétében az iratokat és számadásokat nekem, miután „jónak láttam egy időre az igazgatói állást be nem tölteni” rám bízta mint legöregebb tisztre a vezetést [...] „a külön díjazásról majd később rendelkezem”. Az átadás a jövő év elején lesz; nem menekszik meg a számadástól! a róka de ügyetlen. [...] Hála legyen a mindenhatónak, hogy [...] én is kaptam óhajtasom szerint való christkindlit, vajha célomat az igazgatói kinevezést is elérhetném!”⁸³²

„... megkészítettem az orvosi tudományokról a kimutatást, hogy holnap a rectornak, azután Kovácsnak átadhassam ...”⁸³³

„Rectornak benyújtandó kimutatást is leírtam kétszer is és elvittem egyiket [...] átadtam neki, tetszett [...] a kinyomatottat fogják betérjeszteni a miniszteriumhoz. Beszéltem Kerékgyártóval [...] az átadás is hamar megtörténik, mert Horvát sürgeti. [...] álmain nyugtalanok, [...] valaminek kell lenni, hogy el ne bízzam magamat.”⁸³⁴

---

⁸²⁹ U.o. 1876. december 20. p. 178.

⁸³⁰ U.o. 1876. december 21. p. 179.

⁸³¹ U.o. 1876. december 23. p. 180.

⁸³² U.o. 1876. december 24. p. 180.

⁸³³ U.o. 1876. december 25. p. 181.

⁸³⁴ U.o. 1876. december 26. p. 181.

„... komoly voltam, Kudora már az átadáskor szüenidőt kért [...] Máté pedig megaprehendálta hogy Erdei vezeti a jegyzőkönyvet az átadásnál, mintha nálunk nem lenne a ki tudná vezetni? Pedig csak neutralis embert akartam, hogy vezesse; már is collisió [kollízió], mi történik később, okvetlenül szakadás, neheztelések [...] részemről visszahúzóadás, száraz burokratikus feszesség, azután gyönyörű élet, mert ostoba emberekkel van dolgom, kik nem szeretnek dolgozni [...] no de megküzdünk diplomacice. Jaj nekik!”⁸³⁵

„A mai Hon r. sz.ban [...] az én címmutatóm is fölvan említve!”⁸³⁶

„... beszóltam a rectorhoz, hogy a személyzet is részt vegyen az átadási ünnepélynél, helyeselte habár a körlevélben nem voltak meghíva [...] eljöttem Hampellel, ez is kibékült, habár magában Horvátnak ad igazat.”⁸³⁷

„... a könyvtárba hol sok elvégezni valóm lévén, [...] a díjnokokat is bevontam, hogy segítsenek [...]

Kapok öt példányt a Szemléből ma v. holnap [...] vihetem az illető helyekre [...] Ballagi Aladár [...] Könyvtártant akar írni, no no! csak nem akar egyetemi könyvtár-igazgató lenni! Felvittem a Honhoz az orvosi főosztály kimutatását; Frecskay mondta, hogy Szilágyi haragszik rájuk, mert azt hiszi ők okozták azt mellettem való korteskedésükkel, hogy nem őt nevezték ki!”⁸³⁸

„... megjöttek az ívek a nyomdából Dobocsányi befűzte láttam a Horvát ellen írt czáfolatot és az én kimutatásomat; vettem és mentem 10 ut. a várba Mészárosnak átadtam egyet, ő olvasta a Horvát brochure-ját de ő is azt kérdezte „mit akar ő a tudományos rendszerével” mikor semmi határozott theoriát föl nem állított, no de megmagyaráztam neki Horvát mit akart „nem akarta a könyvtárt rendezni mert a rendezésre való felügyelet felelősségétől is félt” [...] Staudinger [...] kedves becsületes ember, ennek is átadtam egy Szemlét [...] a végleges kinevezésre [...] azt mondta, hogy mi is a tanárokkal egyenlő karba helyezettünk, tehát nálunk is 3 év a próba, de ez betudatik, a levonás akkor történik. Hidassyt is meglátogattam, jól esett kiöntenem keblem sajtócsapásait a gaz tolakodók ellen, ő is igen helyeselte, hogy így ütött ki, Szilágyi Sándor azt is felhozta ellenem, hogy „biztosítási hivatalnok voltam” ez a műveletlenség bizonyítéka, a gazember de a többi elhallgatta hogy honvédfőhadnagy, jogász sat. voltam, a szemtelen kapzsi no de tovább adom. Trefortnál csak benyújthattam névjeggyemmel nem fogadott, [...] Elmentem Kovácsához, de ebédelt, ott hagytam a füzetet. [...] Így végződött jól ezen mozgalmas év!!!”⁸³⁹

---

⁸³⁵ U.o. 1876. december 27. p. 182.

⁸³⁶ U.o. 1876. december 28. p. 182.

⁸³⁷ U.o. 1876. december 29. p. 183.

⁸³⁸ U.o. 1876. december 30. p. 183.

⁸³⁹ U.o. 1876. december 31. p. 184.

„... az irodába mentem a Rectornak átadandó a Könyv-Szemlét, [...] az ottaniakkal nyájasan bánok; végre a rectornak átadhattam, szívesen fogadott és megvolt győződve hajlamaimról, kértem pártfogását „mert nagy szükségem lesz rá!” mondtam. [...] felkerestem Fraknóit a Gyulainál, elmondtam neki, megköszöntém új évre, ajánlta magát collegiálításomba, én is a kis hiú emberkének (mert nagy szükségem van rá) [...] Az új év tehát beköszöntött, meglehetek vele elégedve, mind jólétünket tekintve, mind küzdelmeink eredményét, ha még az apró nélkülözések elenyésznek (!?) és tökéletesen behelyeztettem a legfőbb fokra sat. akkor elértem a mire vágytam.”⁸⁴⁰

„½ 9 ut. a könyvtárba – [...] 1° konferencia igen békésen folyt, munkafelosztást elvégeztük Littassy czéduláz d.e. d.u. pedig a számokat írja, Máté lesz a mindenes, nem czéduláz; Kudora d.e. czéduláz d.u. Mátéval az olvasókat látják el, Dr. Márki mint eddig; én nekem jut az oroszlanrész, mégis rajta leszek, hogy délután magamnak dolgozhatom. [...] ½ 4 or Dr. Kovácshoz, szívesen fogadott megköszönvén pártfogását [...] „no most aztán jól menjen ám minden”. figyelmeztettem a kimutatásomra, azt nem vette észbe de Fraknói cikkét olvasta és némi ellenvetést tett, hogy neki nem volt javaslata: i: Horvátnak, csak veszekedés volt az egész polemia!” „Áldja meg az isten, vigyázzon az egészségére!” mondta mikor eljöttem.”⁸⁴¹

„11 or. végre jött a rector, jelentve, hogy elég ha Dr. Máté viszi a jegyzőkönyvet és Dr. Márki lesz jelen [...] Az átadási czeremonia megtörtént Péterfi Victor min-számtiszt Than prorektor jelenlétében Horvát az inventariumi iratokat előterjesztette, pro forma megnézték a butorokat; elrendelték az öreg cassája megvizsgálását. Délre elvégeztük Rector zárbeszédet tartott s én „a bizalmat megköszönve ígértem, hogy az intézet érdekét fogom mindenkor szemelőtt tartani és azon leszek hogy a tudományosság haladását elősegítsük.” Kezetfogva elváltunk délben. [...] 3 or. az irattár átvétele, csendben rendben ment; „most már nekem nincsen dolgom, elmehetek!” „minden rendben van!” mondtam meghajtva kölcsönösen magunkat s elment Horvát a hivatalos helyiségből.”⁸⁴²

„½ 9 or felmentem új szobámban az íróasztalomt rendeztem, iratokkal ismerkedtem meg s ezzel működésemet is megkezdtem. [...] Fraknói már 9 el. itt volt és gratulált [...] csak aztán rettenetes büszkeségében mégis ne Szilágyit vagy mást akarjon behozni. [...] ½ 3 or. a könyvtárba [...] beirogattam és [...] megkezdtek a czédulázást, osztályozást, Máté segítségét is igénybe vettem. [...] Ompolyi [...] a Hon esti lapjába beletett röviden „Az egyetemi könyvtárigazgatóságot tegnap vette át Szinnyey József, egyelőre ideiglenesen. [...] Már is érzem, hogy kevesebbet fogok dolgozhatni hivatalomban, de legalább a mumus nem kísért és a kellemetlen pofával nem találkozom kinek gőgjelvényét a

---

⁸⁴⁰ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. január 1. p. 1.

⁸⁴¹ U.o. 1877. január 2. p. 2.

⁸⁴² U.o. 1877. január 3. p. 2.

szarvát letörtem. A Journalistika is kibékül és talán szorgalmam a főbbeket is részemre hódítja, ismereteimet majd fogom gyarapítani.”⁸⁴³

„A Hon után átvették a Főv. Lapok és Életképek a helyettes igazg. a Kelet Népe pedig már ajánlott is, hogy nemsokára véglegesen fognak valószínűleg kinevezni mert alkalmasabbat keresve se találhatnának!” ez aztán szép dicséret! Ábrányi Kornélnak köszönhetem talán ezt a kitüntetést? [...] a könyvtár számára osztályoztam a könyveket [...] csend és béke honolt [...] így kell lenni. Töreksem is, Mátéval folytattuk a nehezebb könyvek megbíráását [...] Rupp is észbe vette, hogy minden rendesebben megy, gyorsabban, olvasta az orvosi munkák rendezéséről közleményt. [...] Eggenbergerék gratuláltak sat. [...] világos, szép szobámban jó kedvvel dolgoztam, csak már egyszer á jour lehessek és belejőjök a kerékvágásba, igyeksem kedvöket keresni a tanároknak s még ellenségeimnek is, hogy megnyerjem kegyöket és így a miniszter is minden lármá dacára lássa hasznavehetőségemet.”⁸⁴⁴

„... az irodába mentem hol Erdeivel tanácskoztunk a pénzek felett a mit kapandó leszek [...] végre a Máté jegyzőkönyvvel és Rector jött; a jegyzőkönyv helyes, hanem előbb Horvát elejbe terjeszti s a többi is megolvassák, én aláírtam a hazai lapok jegyzékét a Hont végre becsempésztem; a pénzek felosztásáról és használatáról tanácskoztunk, kezd tisztulni előttem a láthatár, nem csoda, ha soha semmiről se lettünk igazgatónk által értesítve. [...] Fenn a várban Barna mondta, hogy a miniszter beteg, a könyvtár felől tanakodtunk és a rendezéshez tanácsait ajánlta fel, szívesen fogadtam; hanem Trefort [...] valóban fekvő beteg! [...] Horvát nem akart jelenlenni az átadásnál!”⁸⁴⁵

„... czéduláztam a magam és a könyvtár számára. [...] Práy [...] elmondta, hogy Kudora fél Tipraytól, azt hiszi majd az lesz első őr [...] talán mert oly gyakran járok a Muzeumba; nem baj, csak higgyék, legalább nem bízzák el magokat.”⁸⁴⁶

„A miniszter [...] nem fogadott, gyenge volt még, majd szombaton.”⁸⁴⁷

„... Schnierer decán is meglátogatott, [...] leültettem a megrendelésekről beszéltem sat. van a cassába pénz is, majd a vásárlásokra fordítjuk, a címzárra félretett alighanem Máté szerint felosztja köztünk. [...] Máté és Littassy csúful összeveszett az én jelenlétemben [...] mindketten ingerültek, tehát átállanossággal beszéltem [...] Tessék itt kormányozni, ha bármelyiknek fogom pártját ellenségemmé teszem őket! [...] Könyvtárba, ma délután már szabad voltam [...] tehettem a Bibl. átnézéseket Széchényi Kath.ból sat.

---

⁸⁴³ U.o. 1877. január 4. p. 3.

⁸⁴⁴ U.o. 1877. január 5. p. 3.

⁸⁴⁵ U.o. 1877. január 6. p. 4.

⁸⁴⁶ U.o. 1877. január 7. p. 4.

⁸⁴⁷ U.o. 1877. január 8. p. 5.

[...] a D és E betűt bővítettem. [...] Megkezdjük az új jelenléti könyvet használni. Igen kellemetlen volt a mai tapasztalat. Ez úgy látszik orvosolhatlan!”⁸⁴⁸

„... mentem dolgomra osztályozni [...] a mi elég terhes munka [...] még Máté tanácsát is igénybe kell vennem, a mi igen hasznos, mert ő nem rég tanulta ezeket a dolgokat; még a szerencsétlen Littasy is akar tanácsokat adni s olykor a vak koldus is talál garast, ő is helyesen tesz észrevételt, de ritkán. [...] Mentem a rectorhoz a számlák végett [...] félrehítt, leültetett s elmondta a tanácsülésben történeteket Hunfalvy felszólalt a ministeri határozat ellen „így hát nem rendelnek könyveket!” de a rector elütötte a dolgot az nem ide való „tessék külön indítvánnyal fellépni”, erre behúzta a farkát „tessék ügyelni és rendben vinni a dolgot, mert az atyafiak mozognak”, sajnos hogy a küzdelem évekig fog tartani, ha ugyan addig tartana a provisorium, no de lesznek jó embe-
reim is, mert a dolgot jól viszem. [...] Szilágyi Sándor udvariasan jött hozzám, kezét nyújtá s kérdezte kaphat-e könyveket a régi rectori engedélyre?” kaphat. [...] a könyvtárban [...] úgy csinálom, hogy délutánom szabad legyen, saját dolgaimra felhasználhas-
sam.”⁸⁴⁹

„... sietek az osztályozáshoz a mely két órát de néha többet vesz igénybe, hogy legalább nagy bakot ne lőjjek, mert valamikor nyilvánosságra is jöhet, aztán más dolgom is van. [...] Fraknóinak elmondtam Kovács kritikáját. [...]

ifj. Emich Gusztáv elhozta autobiographiáját, sokat beszélt Horvát brochurájáról és az ellen írt kritikáról, védte az egyetemi karok könyvrendelési ügyében, de én is megmondtam az igazat, hogy az ő lustasága, konoksága idézte ezt elő ...”⁸⁵⁰

„Könyveket vizsgálgattam és javítgattam ki a czimeket, csak lassan haladok.”⁸⁵¹

„9 felé föl, lapokat futtában átnéztem, ezután osztályoztam [...] így ha az ember belejő megy a munka gyorsan, [...] pár könyvet beosztottam a kézikönyvtárba. [...] Trefort 1 ut. fogad [...] nevemről szözlített; megköszönve a belém helyezett bizalmat „no csak mindenekelőtt folytassák a rendezést, aztán a hiányt kell pótolni, drága munkákat szerezni és ha lehet antiquarius uton, a napokban eljövök meglátogatnom a könyvtárt!” kérdeztem olvasta-e a Könyvszemlét? ó igen!” dicsértem a kézi könyvtárt és hogy sokan látogatják! „Ott van még Horvát?” Igen a lakásban! [...] Hallgatott, hajtogatta magát kezét nyújtá. Mentem ...”⁸⁵²

---

⁸⁴⁸ U.o. 1877. január 9. p. 5.

⁸⁴⁹ U.o. 1877. január 10. p. 6.

⁸⁵⁰ U.o. 1877. január 11. p. 6.

⁸⁵¹ U.o. 1877. január 12. p. 7.

⁸⁵² U.o. 1877. január 13. p. 7.

„... megcsináltattam a természettud. és mathematicai osztály táblázatos elosztását a számoknál, hogy azonnal tudja a szolga mely könyvet fenn v. a magyarok közt vagy a kézi könyvtárban kell-e keresnie.”⁸⁵³

„... a rectornál voltam Varga folyamodása végett [...] nem szeretem a sok irkafirkálást, mert az ember hamar bakot lőhet. [...] mindig mostohább időket élünk, szinleg jobbra változott ugyan sorsunk, de [...] damocles kardja függ fölöttünk – a keleti ügyek, vagyonom elveszett, a mi megmaradt is nem enyém mert a népbank elnyeli majd; aztán ez az ideigl. igazgatóság!?”⁸⁵⁴

„Megy a munka és reclam-csinálás, mert kell hogy az ember tevékenységével, nevével minél több és minél gyakoribb zajt üssön. Aigner lapjában havonként fiammal együtt, most a Vasárnapi Ujságban. 10. febr. kéri már Fraknói; aztán a Szabadságharczunk. Természettud. bibliographia. Józsi pályanyertessége sat. sat. ha a mindenható megsegítt bennünket lesz elég hangoztatni való, még egy sereg reclam magától is jó, csak aztán ne legyen sok zaj – semmiért!”⁸⁵⁵

„Könyvtárba 9 or. kiadtam a munkát, néhány könyvet be is írtam, ezután az egyetemi olvasó körbe mentem lapok végett – kaptam néhányat [...] a lapokat leczimeztem sat. [...] Hírlapirod. szerk. és tisztáztam.”⁸⁵⁶

„¾ 9 or. a könyvtárba, osztályoztam a könyveket azután beírtam a vásárlottakból, hogy ez is fogyjon már, hanem nagyobb pontossággal mint eddig, mert az árát, kinél vásároltatott, jegyét, mely osztályba tartozik, esetleg a füzeteket mind a könyvbe, mind a czédulákra ráírom, hogy mindenről azonnal nyerhessek és adhassak felvilágosítást. [...] Elmentem a rectorhoz a díjnokok előlege miatt, hanem már az irodában azt mondták nem lehet; [...] a szolid-életre csak ilyen szigor fogja őket kényszeríteni.”⁸⁵⁷

„Máté kissé görnyedezik, félek, hogy megbetegszik s akkor sok lesz a bajom, mert a munka is fölszaporodik ...”⁸⁵⁸

„Kerékgyártónak bemutattam [...] én a megérkezett könyveket azonnal kitörölöm a postulatum listából.”⁸⁵⁹

---

⁸⁵³ U.o. 1877. január 14. p. 8.

⁸⁵⁴ U.o. 1877. január 19. p. 10.

⁸⁵⁵ U.o. 1877. január 20. p. 11.

⁸⁵⁶ U.o. 1877. január 21. p. 11.

⁸⁵⁷ U.o. 1877. január 22. p. 12.

⁸⁵⁸ U.o. 1877. január 24. p. 13.

⁸⁵⁹ U.o. 1877. január 26. p. 14.

„... igen nyájasok most hozzám a könyvárusok! Én politikából nem szakítottok egyikkel sem, nehogy ez által is ellenségeket szerezzek magamnak.”⁸⁶⁰

„A könyvtárban [...] Jelentést a rendezési költségekről, fogalmaztam és leírtam, könyveket osztályoztam, Kilián és Ráth számláját a könyvvvel összevetettem [...] Ráth levelet írt, ajánlotta üzletét a könyvtár [...] figyelmébe és saját ügyemben is igéri segélyét!”⁸⁶¹

„... Pfeifferrel volt dolgom, számláját revideáltam és utalványoztam 1204 fr. mégis csak nagy úrrá lettem. [...]”

Tipray könyvtárhivatalnokok kongresszusát emlegette, én indítványoztam. Lehet is ezt nálunk, a hol Fraknoi és Hunfalvy rettenetes magasan képzelik magokat! [...] Most már lassanként előbbre haladtunk a könyvtár dolgaiban is, habár fájdalom a pénzübeli rendelkezések igen devalválódnak. Politikából a könyvárusokat nem akarom ellenem lázítani, különben is nem vagyok biztos arról, ki jó igazgatónak, akkor még ezek is ellenem zuduljanak, hanem ha kineveznek, majd én is önállóbb leszek.”⁸⁶²

„½ 3 or. elmentem a könyvtárba hol Trauscht kivonatoltam és Egyet. Encyclopaediát [...] Századok [...] olv. melyben szintén közölve van az én ideigl. igazgatásom!”⁸⁶³

„A könyvtárban Trausch. Schriftst. Lex. I. köt. kivonatolását elvégeztem.”⁸⁶⁴

„A könyvtárban czédulákat írtam.”⁸⁶⁵

„... hírlapirod. készítettem Fraknoi számára [...] Szinte megirigyelte, hogy oly nyugodtan dolgozgatok; „Önnek van csak jó dolga, nyugodt állása van – elmegyek praefectusnak önökhöz!” „tessék, szívesen látjuk!” – mondtam. „Cseréljünk, ön jöjjön ide igazgatónak én meg ön helyére megyek” mókázik, az igaz, hogy nem sokára meg-
unja azt a cifra mulatságot, ha majd ujját nem igen talál már, ha keres is.”⁸⁶⁶

„... ismét miniszter-krízis, már ez az én sorsom, hogy küzdeni bizonytalanságban lenni és végre is fölsülni reményemben; most is az éhes tányérnyalók csak azt várják, hogy változás történjék, azonnal, ujjal mutatnak a zsíros konczra, melyet [...] elnyerni szeretnének, a kegyúr pedig hogy szájukat betömje nekik nyújt!”⁸⁶⁷

---

⁸⁶⁰ U.o. 1877. január 27. p. 14.

⁸⁶¹ U.o. 1877. január 29. p. 15.

⁸⁶² U.o. 1877. január 30. p. 16.

⁸⁶³ U.o. 1877. január 31. p. 16.

⁸⁶⁴ U.o. 1877. február 1. p. 17.

⁸⁶⁵ U.o. 1877. február 3. p. 18.

⁸⁶⁶ U.o. 1877. február 5. p. 19.

⁸⁶⁷ U.o. 1877. február 7. p. 20.

„Rector [...] holnap eljő a könyvtárba.”⁸⁶⁸

„Jött a rector [...] elolvasta a jelentést, ő még szigorúbban akarja és a baj orvoslását is terjesszem elő, ne kíméljem se Horvátot se a karokat! [...] A könyvtárba a jelentés végét fogalmaztam [...] nem igen nyomtam meg a tollat csak az igazat megmondtam. [...] Berger decán volt itt [...] jó tanácsot is adott nyomassak a megrendeléshez íveket az egyformaság végett, megteszem, ha ugyan szükség lesz rá, mert ez évben aligha rendelkezem meg könyveket nem lesz rá pénz! Greguss is ott volt, mosollyal fogadta köszöntésemet róka pofájával. Januári könyvtárlátogatásról is megírtam a kimut. P. Napló számára is elvittem [...] és a Honhoz.”⁸⁶⁹

„... a feljelentést írtam le [...] vittem az irodába, Erdeinek átadtam elolvasta, tetszett neki [...] A Hon reggeli számában benn volt a kimutatás a Pesti Naplóban nem, no várhatnak azok, míg valamit kapnak. A Petőfi Társaság Lapjában is szépen írnak a mi közreműködésünkről.”⁸⁷⁰

„Ma hozta a Pesti Napló r. sz. a könyvtárstatistikát és a Főv. L. az összeget. kibékültem.”⁸⁷¹

„... udvariasságom, előzékenységem ellen nem is lehet senkinek kifogása, kell is a rideg, önelbizakodott gőgös, pöffeszkedő modorát Márkinak ellensúlyozni s emellett oly taktikával élnem, hogy őt se tegyem ellenséggemmé, eddig sikerült is, ámbár igen sok küzdelemmel; még itt vannak a társasághoz nem szokott, kissé műveletlen 3 tiszt kiknek szeszélyeivel kell foglalkoznom mint a tojás közt táncoló bűvészek.”⁸⁷²

„Irod. tört Repert. tisztáztam a könyvtárban is és azután a Bibliographiát tisztáztam ...”⁸⁷³

„A könyvtárban folytattam a G. betű bővítését könyvekből [...] Apór-féle forrad. nyomt. rendeztem, mert megírom jegyzékét, hanem habozok még vajjon írjam-e az elején „helyettes igazgató”-t nem írom, minek mistifikáljam a közönséget és magamat, ha majd igazán igazgató leszek akkor fogom kürtölni.”⁸⁷⁴

„9 or. a könyvtárba s egész délelőtt a Moenich féle könyvből bővítettem a könyvészetem.”⁸⁷⁵

---

⁸⁶⁸ U.o. 1877. február 9. p. 21.

⁸⁶⁹ U.o. 1877. február 10. p. 21.

⁸⁷⁰ U.o. 1877. február 11. p. 22.

⁸⁷¹ U.o. 1877. február 13. p. 23.

⁸⁷² U.o. 1877. február 14. p. 23.

⁸⁷³ U.o. 1877. február 15. p. 24.

⁸⁷⁴ U.o. 1877. február 16. p. 24.

⁸⁷⁵ U.o. 1877. február 18. p. 25.

„... sietek a foliansokat osztályozni – ez kissé lassú és fárasztóbb munka [...] Pádli által, mert szebb írása van mint Egervárinak, czédulát iratok, s ezekre írom rá a napló-könyvem számát, honnan jött, mi volt az ára és ha folytatás vagy lesznek részei a czédulán alól a kötet vagy füzet számát is hogy ez egyúttal folytatási [a]lapul is szolgáljon, és hogy ki postulálta.”⁸⁷⁶

„11 után [...] lementem a Journál-terembe és kikerestem a természettud. könyveket, hogy d. u. leczímezhessem. [...] A könyvtárban czéduláztam a term. Értekezéseket és néhány könyvet [...] Leírtam az egy ívet G.ból.”⁸⁷⁷

„Berger dékánhoz mentem [...] arról győzttem őt meg, hogy nem vagyok rossz akarója. Barátságos azért irányomban.”⁸⁷⁸

„Litassy ismét előrukkolt egy pletykával vagy költeménnyel, hogy [...] az egyetemi olvasóköri beszél, hogy nálunk kis könyvet akár mennyit lehet lopni?!” Én természetesen mondtam, hogy nem sokat adok a pletykára [...] no de azért ha nem mutatom is, majd körül nézek, és titokban stichpróbát is tartok, őket pedig ovatosságra intem. Az igaz, hogy mióta Dobocsányi nem ül az ajtónál a czédulák nem eléggé lelelkismeretesen hasonlítanak össze a könyvvel. Hanem a gazember privát bosszúból és áskálódási viselkedésgből említi mindezt no de nem sokat törődöm vele, csak hogy befogtam a munkába.”⁸⁷⁹

„½ 9 or. könyvtárba [...] az Akad. Alm. 1874 évf. vontam ki czélomra. [...] Fraknoi ismét adott comissiót, régi és új épület olvasóit összehasonlítva. Jó gondolat! [...] a könyvtársokat jártam össze vissza. Ráthnál találk. Jakab Elekkel.”⁸⁸⁰

„... az olvasókról készítettem kis kalkulust érdekes a mennyiben a régi épületben alig voltak 12 ezren egy év alatt, most ezen szám nemcsak megkétszereződött de ha nem veszünk 2 ½ hónapot szünidőre még háromszor annyian lesznek.”⁸⁸¹

„... Aignernál Hampel-lel találk. ki szokása szerint kérdezi még sincs betöltve az igazgatóság [...] ő is concurrál [...] Nézegettem a ma kapott Public Libraries vaskos kötetet és füz. az amerikai könyvtárakról, nagyszerű mű, mivel éppen 2 példány jött, Liptay instruktója szerint egyiket megtartottam.”⁸⁸²

---

⁸⁷⁶ U.o. 1877. február 20. p. 26.

⁸⁷⁷ U.o. 1877. február 22. p. 27.

⁸⁷⁸ U.o. 1877. február 24. p. 28.

⁸⁷⁹ U.o. 1877. február 25. p. 29.

⁸⁸⁰ U.o. 1877. február 26. p. 29.

⁸⁸¹ U.o. 1877. február 27. p. 30.

⁸⁸² U.o. 1877. február 28. p. 30.

„Museumba mentem Fraknóinak átadtak [!m] az egykor és mostani olvasok számát nálunk 1874/5b 15.972 1876/7. 39.011 szép szaporodás s ezt a catalogusnak is lehet köszönni! [...] a könyvtárban délelőtt is másolhatok.”⁸⁸³

„¼ 12 or. mentem a rectorhoz, a ki hivatott [...] tudtomra adta, hogy megjött a 7000 ftra az utalványozás [...] helyben hagyta a miniszterium, úgy hogy 6% a theol. 20% a jog 34% az orvos – 40% a bölcsészeti kar számára ezek viszont a könyvtár részére visszaengednek bizonyos percenteket; elég complicált biz ez, nagy baj az, hogy majd nemcsak keveset lehet kötetnünk, hanem örökös kimutatásokkal kell szolgálnunk, no de úgy tesszünk a mint lehet.”⁸⁸⁴

„Jött Kerékgyártó, elég barátságosnak mutatkozott, csak Hunfalvy interpellációjával fenyegetett, ő jegyzéket akar arról tőlünk, mi vásároltatott mult évben részükre és mennyi pénz ment azért ki; no szép tehát vissza akarnak menni a régre, [...] rengeteg munka, lebeszélem őket.”⁸⁸⁵

„A bölcsészeti kar részére készítetem a kimutatásokat, csak aztán meg legyenek elégedve!”⁸⁸⁶

„Jött Kerékgyártó, kezdem őt kapacitálgatni, már higgad a dolog ...”⁸⁸⁷

„½ 3 or a könyvtárba, onnan a könyvtár-bizottsági gyűlésre vagy konferenciára, Schnierer decán, Pauler és Kautz voltak jelen és elfogadták azon indítványomat, hogy a deficitet a jogi díjalapból fedezik, [...] hanem furcsának találják azt, hogy ők adjanak percenteket vissza, ők úgy tudják, hogy előbb kell kihasíttani a könyvtár részére a percenteket. Ez az Erdei műve volt! Kautz lithogr. catalogust is emlegetett.”⁸⁸⁸

„... csak a holnapi nap elmúlt volna mert még a Hunfalvy mumustól félek mindig, no de ezen is csak átesünk. Hanem az igazgatóság mégis csak gonddal jár – és némi teherrel ...”⁸⁸⁹

„Thallóczy [...] mondta hogy „Gyulai nem a legjobb véleményben van felőlem” mint valahol mondta. Mégis csak Horvát sógora; hát csak küzdjünk az ár ellen! gondoltam és félválról vettem. [...]

---

⁸⁸³ U.o. 1877. március 2. p. 31.

⁸⁸⁴ U.o. 1877. március 9. p. 35.

⁸⁸⁵ U.o. 1877. március 10. p. 35.

⁸⁸⁶ U.o. 1877. március 11. p. 36.

⁸⁸⁷ U.o. 1877. március 12. p. 36.

⁸⁸⁸ U.o. 1877. március 14. p. 37.

⁸⁸⁹ U.o. 1877. március 15. p. 38.

½ 5 or. már mentem a bölcs. könyvt. bizottság gyűlésére, vártam jött Heinrich, Kondor, Hunfalvy János, az én nagy ellenségem, Télfy; még a gyűlés előtt Hunfalvynak magyaráztam a bilanceokat; a gyűlés alatt pedig egészen tisztába voltak a deficit szellemével, felvilágosításaimmal, tanácsaimmal annyira vittem, hogy átiratják a nagy összegeket a 7000 ftos rendkív. dotatióra, részt vesznek a kari dotációval is a deficitben sat [...] szeptember elején betérjesztem a kimutatásokat s így szép lesz. Hunfalvy is megszelidült, jött Than ez a 7000 ftos szétosztást hamar elvégezte rendelve egy ezer ftos munkát. $\frac{3}{4}$ felé vége volt a gyűlésnek, Hunfalvynak kezet nyújtva megköszöntem hogy oly szépen megoldta a csomót, nyájas volt.”⁸⁹⁰

„Volt köszöntés minden felé a könyvtárban, Litassy is rágondolta magát, igen rosszúl esett volna, ha nyíltan tudatja ellenszenvét. [...]”

Jó mindig valami reclam. Sajnos hogy ennek nézik sokan és úgy ugatnak ellenem pedig jóllehet kutyaugatás nem hallik a menyországba hanem sok lud mégis disznót győz, no de ne busuljunk előre ...”⁸⁹¹

„... könyveket osztályoztam, azután beírtam pár csomagot, most már még a tanár nevét is a czédulára írom (és a könyvbe) meg bevan-e kötve a könyv, hogy [...] Hunfalvy kedvére csináljam a kimutatást. [...]”

Eggenbergeréknél elmondtam mihez tartuk magunkat, mily fatalis év lesz ez [...] mi a tervem szép csendesen lebonyolítani a zavart és deficitet hogy jövő 1. jan-ban tisztán kapjam kezemhez az 5000 ftot és 7000 ftot.”⁸⁹²

„Pauler az ifjú a nagy teremben a közönség közt olvas, azt hiszik dacból nem jó be, mert Horvátnak testi lelki? barátja (?), bámulatos egy oly hitvány ember mit nem tehet a szájával, bizony mindinkább azt látom, hogy lehetlen nekem győzni, még a katolikusok is ellenem! No de előre!”⁸⁹³

„Az öreg Ballagi jött könyvért (néhány könyvtártani munkát kért, fia számára bizonyosan, azért nem is tagadtuk meg tőle, nehogy félni látszassunk tőle a kis zsidó gyerektől, nálunk minden bolond megtörténhetik, ha ő lesz ez a paprika Jancsi, lehet képzelni a sanyargatást, szekaturákat, no de kár még aggódni, sok víz lefolyik a Dunán és a sok concurrens közt ő a protestans, hiába teszi a mérlegbe a német könyvekből összetákolt szakmunkáját. Legalább az a jutalmam legyen, hogy gentleman főnököm legyen, ha engem megvetnek.”⁸⁹⁴

---

⁸⁹⁰ U.o. 1877. március 16. p. 38.

⁸⁹¹ U.o. 1877. március 19. p. 40.

⁸⁹² U.o. 1877. március 20. p. 40.

⁸⁹³ U.o. 1877. március 22. p. 41.

⁸⁹⁴ U.o. 1877. március 24. p. 42.

„... elolv. a rectori ukázt.M.Könyv-Szemlére és Term.rajzi füzetekre előfizetnünk kell, meglesz. [...] Mentem Ballagiakhoz, otthon volt Gejza és Aladár, szívesen láttak [...] Horvát felől kérdezősködött, sokat beszélt a sárospatakiak, kolzsváriakról sat. hatalmas pökhendi dinastia ez a Ballagi dynastia.”⁸⁹⁵

„Máté úrral összeszerkesztettük a statistikát.”⁸⁹⁶

„... 9 or. a könyvtárba mentem, [...] 10 után már volt időm forrad. kimut. tisztázására, de ezen munkámban zavart Csősz, nyitrai piarista director, ki művét is megküldte volt,igen szíves és barátságos volt, kifogyhatatlan a dicséretekből, különösen fiam talentomát kiemelte, megmutogattam neki mindent [...] elkészítettem „Szabads. harcunk emlékei XXV és olvasótermi kimutatást, letisztáztam mindkettőt. [...] A Honhoz vittem a kéziratot „soha jobbkor” mondta Frecskay, [...] invitáltam a könyvtárba [...] Eljő. A Pesti Naplónak is átadtam a könyvtár-kimutatást.”⁸⁹⁷

„A Honban megjelent a statistika és szabadságharcunk eml. XXV. a Pesti Naplóban a könyvtár statistika [...] Máté mondta, hogy az öreg panszkodott Kerékgyártónak,még ez is!?”⁸⁹⁸

„... beszélgettem Kudorával [...] buzdítt ő is a vakáció-kérés végett és hogy Párisba menjek [...] akkor nekik is lesz vacatio, no de azon leszek én is, mert elég sok igaztalanság történt rajtunk.”⁸⁹⁹

„... mentem [...] Aignerhoz, hol Hampel ismét kérdezte milyen stadiumban van az igazgatóság, bosszantó de elütöttem azzal, hogy maga Trefort mondta nekem, hogy míg a rendezés tart nem töltik be (3-4 évig) az igazgatói állást legalább békességem lesz!?”⁹⁰⁰

„... a rendezést azt hiszik a minisztériumnál, hogy egy évig bevégezzük, az az kikaparjuk a sült gesztenyét más számára [...] mentem a gyűlésre Term.társ. Szily, Kriesch ezzel megismerkedtem,szíves volt, de kifogása volt a lajstrom iránt (az egyetemi könyvtár címjegyzéke) de megmagyaráztam a tökfilkónak, hogy gőzerővel készült és szükségget pótol.”⁹⁰¹

„Beszélgettünk Schniererrel, hozott ismét ukázokat az az a 7000 frtra vásárlandó könyvek jegyzékét – meg lesz úgy is, csak délutánomat ne veszítsem el!”⁹⁰²

---

⁸⁹⁵ U.o. 1877. március 25. p. 43.

⁸⁹⁶ U.o. 1877. március 28. p. 44.

⁸⁹⁷ U.o. 1877. április 3. p. 47.

⁸⁹⁸ U.o. 1877. április 4. p. 48.

⁸⁹⁹ U.o. 1877. április 7. p. 49.

⁹⁰⁰ U.o. 1877. április 9. p. 50.

⁹⁰¹ U.o. 1877. április 11. p. 51.

⁹⁰² U.o. 1877. április 13. p. 52.

„Kis körsétát tettem, mert különben baj lesz, természetesen ilyen séta csak igen rövid szokott lenni. $\frac{1}{2}$ 9 or. már a könyvtárban kell lennem [...] lesz összes könyvtár-bizottsági gyűlés [...] csak hidegvérűséggel és közömbösséggel győzők, ha győzők! [...] abba hagytam a banquettirozást finanszialis okokból is ...”⁹⁰³

„Zokon esik az is, hogy a miniszteriumnál nem tekintenek arra, hogy mit teszek, mit érdelek „majd később rendelkezem” kifejezésre pedig azt mondom, jobb ma egy veréb, mint holnap egy tűzók [...] tudjuk mily generosus szokott lenni a kormány.”⁹⁰⁴

„A könyvtárban megkésztettem az előléptetési fölterjesztést, megmutattam Máténak, Kudorának, nehogy szemrehányással illessenek ha nem kedvük szerint üt ki a dolog. én csak azt akarom, hogy békesség legyen köztünk, ha tőlem függne az egész majd intézkedném, de úgy hogy a könyvtárnak de nekem is előnyömre válnék. Régi felterjesztésemet (privát) is megújítom a folyóiratok kiegészítése végett sat.”⁹⁰⁵

„... a mai P. Napló vezérczikke kettőnket említett latin czimmel, magr. Dr. rector [...] es spectabilis custos locumenteneus Josephus Szinnyei [...] örülök a társaságnak monda, nevetett, én is, mi vesszük át és nyugtázzuk a Corvinákat írták gúnyosan! Csak már vége volna, mert én sem akarok feltűnni, mint szegény ő, visszahuzom magam. [...] a török küldött is jó.”⁹⁰⁶

„Szeretem, hogy a Corvinákat Bécsben adják át vagy itt a Muzeumnak és nekem békét hagynak, nem növelik ezzel is gondomat, hogy a kincset én őrizzem!”⁹⁰⁷

„„Doktor úrral” Márkit hívom így összevesztem, mert az ő nehézkes összevissza forgatott rendszerét elvettem és lemásoltatom a régi jegyzéket, ezért dühös volt „ő hiába dolgozott” – összetépte a lefordított címjegyzéket; én otthagytam. Litassy örül ennek, azt hiszi nyert [...] egy új tagot! csak hogy elkésett ő már, mert mindig utolsó fog maradni a könyvtárnál. [...] Hellebranttal jöttem, felvilágosítva könyvtárunk rendszeréről és Horvát hóbertjairól.”⁹⁰⁸

„... mégis ide hozzák a Corvinákat, banquette lesz, aligha szabadulok meg legalább egy gyenge toasttól, pedig minden dictiótól borsódzik a hátam, aztán francziául nem tudok, pedig most nem használ a jó igazgatás, szorgalom, itt a charlatánkodást (európai mű-

---

⁹⁰³ U.o. 1877. április 14. p. 53.

⁹⁰⁴ U.o. 1877. április 15. p. 53.

⁹⁰⁵ U.o. 1877. április 16. p. 54.

⁹⁰⁶ U.o. 1877. április 17. p. 54.

⁹⁰⁷ U.o. 1877. április 18. p. 55.

⁹⁰⁸ U.o. 1877. április 19. p. 55.

veltséget, mondaná Horvát) kell elővenni! [...] Kedélyem izgatott, mert resteltem a dolgot ha engem előtérbe akarnak tolni, azért nem is akarok igen előre tolakodni, még Szilágyi S. is bosszant cikkével, célzatosan nekünk szánja a Corvinákat”⁹⁰⁹

„... a lapokból értesültem, az az csak sejditem, hogy aligha jó az a Tapir beg Pestre [...] így lesz egy kis békességünk, adja az ég, elég is volt már a hecczből. [...] Otmár megjegyzett, hogy Trefort leszállt a hintóból a könyvtár előtt, futottam fel [...] Kudorával mentünk sétálni [...] igen tanácsolta a párisi utat, azt hiszi az megmenti számomra az igazgatóságot? ha csak jó csillagzatom és szerencsém nem! schwindlirozni soha se fogok tudni, no de a heccz most is van, akkor is lesz, és mindig lesz, hanem többet észszel [...] Sok kellemetlenséget, drukkolást kell kiállani egy igazgatónak [...] jelentéseket kell írni, nekem se kenyerem egyik se, hanem rendezni, igazgatni dolgoztatni tudok!”⁹¹⁰

„... várom a vég kifejlését a Takir beg-ügynek és a Corvináknak.”⁹¹¹

„Takir beg nem jön el, de a Softák még jönnek! [...] jött Lenhossék [...] a bécsi egyetem könyvtárának küldött vissza könyveket „háládatos lesz!” csak írjam alá a Frachtlevelet, akkor bérmentes, de ha kérni fog azt is alá kell írnom, szép dolog ezt is evidentiában tartanom. [...] a Muzeumba, hol Fraknói mosolygó képpel fogadott „boldog ember!” mondá „mért?” „maguk kapják a Corvinákat Pulszky ma reggel megérkezett [...] 1/2 7ig Aignernél, most azért hecczelnek, hogy ne engedjem a Corvinákat a Muzeumban kiállítani!”⁹¹²

„Pulszky is interpellált, Trefort ott volt, a Corvinákat nálunk veszik át, de a Muzeumban bontják fel és állítják ki! én aztán ne tegyek ellenvetést!” dehogy teszek, örülök, ha a hecczet lerázhatom magamról, sótt az ünnepélyt is szeretném Fraknói ajánlatára ha a főrendiek teremében lenne; de minderről senkinek nem szóllók, átalában visszavonultabb leszek, mert úgy látszik az öreget is piszkálják, csunya piszkos galád ez a világ! várjatok csak rajtam ugyan egy hamar ki nem fogtok. [...] Lenhossék két térítvényét signáltam, négy finom szivart adott! lassan megnyerem grátiájokat [...] Máté elmondta az öreg panaszát „így szakad köztünk a viszony.”⁹¹³

„... beszélgettünk a Corvinákról és oroszokról kiket hála Isten megverték a törökök és a Muzeumba viszik a Corvinákat (holnap talán hozzánk hozzák). [...] Freckay-nál, mégis jönnek a Softák, ez is pénzbe kerül majd! [...]

Vége a heccnek [...] ha ugyan baj nélkül és nem compromittálnak, most csak azt restelleném, ha engem egészen kihagynának a játékból; ezt ugyan nem érdemelném

---

⁹⁰⁹ U.o. 1877. április 20. p. 56.

⁹¹⁰ U.o. 1877. április 21. p. 56.

⁹¹¹ U.o. 1877. április 22. p. 57.

⁹¹² U.o. 1877. április 23. p. 57.

⁹¹³ U.o. 1877. április 24. p. 58.

azért mert a Muzeum malmára hajtottam a vizet, no de még így is előnyösebb rám nézve, félre vonulhatok, nem háborgathatnak és nyugottan dolgozhatunk.”⁹¹⁴

„... megírtam jelentésemet a könyvtárrendezésről rectornak, azután a dékánnak, az első el is vittem, a rector délben átadta a jegyzéket a Corvinákról, hogy másoltassam le. [...] Jött levél a bécsi udvari könyvtártól Lenhossék kívánságára [...] megírtam a térítvényt. [...]

Thallóczy [...] ismét mondott kellemetlen dolgot, Pesty Frigyesnek vannak chancai az igazgatói tisztségre „lehet” mondtam, nem árultam el azt, hogy ezen aljas hálátlanság méltán is fáj, még hírben is, de végre is bele kell nyugodni az azsiai Wirthschaftba, hogy a legzsírosabb konczot annak dobják a ki nem igen törődik a munkával. [...]

Vártuk a Corvinákat, végre 6 or. megjöttek szép ládában „ujra bekötve zöld és vörös bőrbe”!! 10 valódi Corvina, többi is becses codex, volt sok ujságíró, comissio, Szász Károly, Szilágyi S., Theisz rector, Pulszky sat. küldöttek. Rómer, Ipolyi, Fraknói bezárták ismét a ládába, Pulszky zsebre rakta a kulcsot.”⁹¹⁵

„Kertbeny [...] később Pulszky és Fraknói [...] eljöttek a kincseért [...] A Corvinákat elvitték [...] jött Trefort Gyulaival, a Corvinákat akarták látni, midőn mondtam, hogy Pulszky elvitte, ő nem oly hamar gondolta, no de mindegy, lement mondta „kevés olvasóvan”, „még ezek is elmennek” mondtam „majd ott többet tanulnak” felelé. „Alászzolgája Szinnyei” s ment, Gyulai hallgatott. Nem írhattam le az egész ív Bibliogr. mert $\frac{1}{4}$ 12 után mi is Mátéval a Softák elejbe mentünk kik 12 óra körül megérkeztek nyitott hirtokban, nagy volt a lelkesülés, azok meg voltak lepetve, valóban „jól rendezték a fiatalok” mint Pulszky mondta, ki velem volt, a banderium igen érdekes volt, az ablakokból a kendők lobogtatása sat. [...]

Bosszantott [...] hogy ismét két elveszett könyvet constatáltam a kézi könyvtárban, majd szigorúbb őrizetet fogok proponálni [...] Horvát [...] tegnap költözködött ki.”⁹¹⁶

„ $\frac{1}{2}$ 9 or. a könyvtárba [...] a négy hó alatt beérkezett levéltáram irományait raktam rendbe, összekötve külön-külön csomagonként borítékba helyeztem. [...]

Jött a rector a softák miatt, ma tartanak gyűlést, tehát mégse jönnek, no de ő is itt lesz!? [...] A könyvtár olvasó-termében kis vizsgálatot tartva azt vettem észbe, hogy vesznek a könyvek, szigorúbb ellenőrzést rendeltem tehát el. [...] Délben a Muzeumba a korvinákat akartam bélyegezni, de a bélyegző tisztátalan volt.”⁹¹⁷

„12 or. előtt a Corvinák bélyegzésére indultunk Mátéval, midőn jó Denis „jönnek a softák!” uczzu vissza föl, ajtókat kinyitogattuk, alig értünk a vestibulumba, leszállt a fehér taláros turbános török, vezette karon fogva Erődy, úgy a többi is, Rector

---

⁹¹⁴ U.o. 1877. április 27. p. 59.

⁹¹⁵ U.o. 1877. április 28. p. 60.

⁹¹⁶ U.o. 1877. április 29. p. 60.

⁹¹⁷ U.o. 1877. április 30. p. 61.

Schnierer sárgás kaputban, Kerékgyártó detto és Sági, itt nem lesz dictio, mert az egyetemnél már megtörtént – hál’ istennek [...] megmutattam a török talizmánt, beirattam a vendégkönyvbe [...] Voltak a muzeumban, országházban, műegyetemen sat. szép. Máttával megbélyegeztük a Corvinákat. [...]

Félek, hogy neheztelnek az illetők reám, hogy nem dictióztam, no de más se volt soha jelen mint Hatala, Vámbéry, aztán elég tisztelettel voltam irántuk. A banquettere nem megyek, nehogy megdictióztassanak.”⁹¹⁸

„A könyvtárba, hol [...] két kötet „Sammlung” is hiányzik [...] megkezdtek a történelmi osztály rendezését ...”⁹¹⁹

„... Lenhossékhoz mentem, kinek elvittem a bécsi udvari könyvtár csomagját [...] 5 ftot nyomott a markomban „négy szem közt marad” mondá, mért ne fogadtam volna el magán szivességekért és fáradságért, hisz rám fér.”⁹²⁰

„... két újabb ellenséget szereztem Mlinkót és Mészározt! [...] mily küzdelemmel kell élnem folyton azért mert erőmegfeszítéssel és lélekismeretesen dolgozom.”⁹²¹

„... föl Budára a miniszteriumhoz; [...] Staudingert kértem a pótlék végett, hogy Parisba utazásomhoz legyen pénzem, a „Számszék” visszautasította mert nem jár helyettesigazgatói-pótlék (itt is Minkó dolgozhatott mert van ott egy tanácsos atyafia) no de Staudinger félre tette és jutalomdíj képen fogja kérni, ha a miniszter éppen jó kedvében lesz, kilesi az alkalmat. [...] Mészárosnak átadtam a jegyzéket, örült, hanem a pénzre nézve útravalóval nem kecsegtetett, hanem ha mint jutalom v. segélyért folyam. kecsegtet; én csak pártfogását kértem. Hegedűsnek megköszöntem pártfogását (nem akart tudni róla).”⁹²²

„Csak ezen előléptetési ügyön is szerencsésen átéssünk. Félek, hogy fölzavarja a békét s az én protectiómat is apasztja, mert nagy gyanúm van, hogy Staudingert Mlinkó lekenyerezte s akkor vége a jutalomdíjnak! de „Fiat justitia aut pereat!””⁹²³

„... felolvastam a miniszteri leiratot (Litassy azt hitte ez a végleges kinevezés) elrendeltem az új munkafelosztást, mely szerint Litassy megy a nagy terembe a közönséget kiszolgálni és Kudora számozza a könyveket, helyet is cserélnek, Litassy előbbre rukkol,

---

⁹¹⁸ U.o. 1877. május 1. p. 61.

⁹¹⁹ U.o. 1877. május 2. p. 62.

⁹²⁰ U.o. 1877. május 4. p. 63.

⁹²¹ U.o. 1877. május 5. p. 63.

⁹²² U.o. 1877. május 6. p. 64.

⁹²³ U.o. 1877. május 8. p. 65.

érintkezni kell a tudósokkal, no majd korán megtudja ezen fényes állás árnyoldalait is
...⁹²⁴

„Gondnok [...] azt is mondta „kár volt az a hírlapi cikkezés” perszemajd a nélkül kineveztek volna igazgatónak! még helyettesnek se ...”⁹²⁵

„... Berger decán levélkéjére (melyben megrója a goromba magaviseletű tiszteket) választottam és Litassyt megneveztem a ki okozta tegnap visszautasításával ezen megrovást. [...]

a rectorunk [...] elég gyáva, hogy az irodától hagyja magát egészen kormányoztatni ...”⁹²⁶

„... kezdtem a szállás miatti fölterjesztésemet fogalmazni [...] De nyerek-e ezzel? Igen, a lealáztatást távolítom odább és hogy főnök maradok szép szobában némi szabadsággal és csak lesz mellékjövedelem is ad personam díjazás! Ezt fogom nyerni addig is!”⁹²⁷

„... feliratomat a szállás ügyben bevégeztem, „ha én nem, ti se éhes had, irigy dögök!”⁹²⁸

„... meglátogatott Girókuti [...] elvitt egy czédulatartó tokot mintának, el is fog ez terjedni, büszke vagyok arra, hogy én fedeztem fel és alkalmaztam a sok ügyetlen porfészek tábla helyett!”⁹²⁹

„... a lakás végetti fölterjesztést elvittem az irodába, Erdei elolvasta tetszett neki.”⁹³⁰

„A könyvtárban gratuláltak csak Litassy nem!”⁹³¹

„Fraknói [...] kérdezte mi lesz az üres szállással? „könyveket rakunk bele, álványokra, elfoglaljuk így!” [...] „Így az ön szállására is rákerülhet a sor! „Akkor átadom azt is!” Szilágyi tehát a szállás kiürítésétől feltételezte az új igazgató kinevezését, no ezeket ugyan lefőztem, de némileg ezt is akartam! jön még Ballagi Aladár a könyvével, ezt agyon hallgatjuk, vagy lerántja más, gyenge ellenség! [...] A Honnál megkaptam a Magyar Hírlapot, melyben csak a mi könyvtárunkat emelik ki, a többi lehordják.”⁹³²

---

⁹²⁴ U.o. 1877. május 9. p. 65.

⁹²⁵ U.o. 1877. május 11. p. 66.

⁹²⁶ U.o. 1877. május 12. p. 67.

⁹²⁷ U.o. 1877. május 15. p. 68.

⁹²⁸ U.o. 1877. május 16. p. 69.

⁹²⁹ U.o. 1877. május 17. p. 69.

⁹³⁰ U.o. 1877. május 19. p. 70.

⁹³¹ U.o. 1877. május 24. p. 73.

⁹³² U.o. 1877. május 25. p. 73.

„... találkoztam Staudingerrel; ki mondta hogy a rendezéshez szükségelt pénz utalvánnyozva van, az én ügyemre pedig alkalmas időt vár [...] meglesz, csak türelem!”⁹³³

„... Lenhossékhoz [...] ígér és ismét ígér az 5 frt nem járhatja oly gyakran, de legalább egy-egy finom szivart megérdemelnék mindannyiszor; az igaz hogy önző vagyok, de egyik kéz a másikat mossa, mint ő szokta mondani. [...] vár reánk a rectori korteskedés.”⁹³⁴

„6 ut. sétá a könyvárusokhoz, mert megjött az új megrendelések 7000 ftra. Eggenbergeréknél 7 ut. haza.”⁹³⁵

„ $\frac{1}{2}$ 9 or. a könyvtárba hol a rendes napi munka folyt lassú pizsmogó, de azért mégis csak előre haladok s ez a fő. A délelőtti 3 $\frac{1}{2}$ óra, már csak erre szánom. d. u. ugyis magamnak dolgozom.”⁹³⁶

„Csak már a könyvtár égetőbb kérdésein átessem a tiszti kinevezések (legyen meg Kudora, mindig jobb egy okos emberrel ha goromba is boldogulni mint egy számmal a ki felfuvalkodott is ...) Hát a vacáció hacsak egy hónapot kinek kinek kieszközlök, aztán a számadások összevágása az én párisi utam, az új rector ki- és milyen lesz?”⁹³⁷

„6 után mentem [...] Kiliánhoz [...] rendeléseket tettem, az Öttingert is talán elsütöm nála, befogja számítani.”⁹³⁸

„... ismét „lopják a könyveket” [...] nem ellenőrzik a tiszti urak eléggé a közönséget [...] így aztán széthordják a félkönyvtárt, de kell hogy szigorú rendszabályokat hozzunk be [...] no várjatok megemlegetitek ezt még.”⁹³⁹

„... sétáltam Mátéval [...] igen szűkkörű ismeretei vannak a világban a kis embernek.”⁹⁴⁰

„Lenhossék sokat szekíroz. [...] Lenhossék két levelére exped. a bécsi udvari könyvtárhoz szóló levelet ...”⁹⁴¹

---

⁹³³ U.o. 1877. május 27. p. 74.

⁹³⁴ U.o. 1877. május 28. p. 75.

⁹³⁵ U.o. 1877. május 29. p. 75.

⁹³⁶ U.o. 1877. május 30. p. 76.

⁹³⁷ U.o. 1877. május 31. p. 76.

⁹³⁸ U.o. 1877. június 1. p. 77.

⁹³⁹ U.o. 1877. június 2. p. 77.

⁹⁴⁰ U.o. 1877. június 3. p. 78.

⁹⁴¹ U.o. 1877. június 4. p. 78.

„... bevégeztem felterjesztést a tisztek előléptetését illetőleg [...] tudva, hogy Litassy örök-ellenségem marad K. [...] mindig ellenkezni fog [...] a két rossz közt a kevésbé rosszat választom azt hiszem.”⁹⁴²

„... a rectorhoz vittem a fölterjesztést és a vacatio (most már szabadságolási turnus) és porolás, könyvtár olvasótermének bezárása fölött értekeztem; sajnos hogy Erdei gyakorol itt is befolyást a rectorra [...] így nincs sok reményünk ...”⁹⁴³

„Jött Lenhossék [...] megjött a cs. udvari könyvtárból a Morton és Agnierras Consil. volt öröm „Victoria” azonnal 5 ftosat nyomott a markomba, a mi most igen jól esett. [...] Századok [...] Romer a 408 lapon köszönetet mond a czéhlevelek kézhez szolgáltatójához és segédkezésemért munkálatainál, [...] még Lenhossék is fölemlített műve előszavában.”⁹⁴⁴

„... mentem a [...] Questurába, hol Wurmb-tól négy számlát elkértem, átadta és még discourált velem [...] a fanatikus ellenség megszelidült, unja a dolgot, egy örökös ellenségem azonban minden esetben meg fog maradni s ez Horvát!”⁹⁴⁵

„Fraknóival [...] találkoztam és Szilágyi Sándor volt vele, barátságosak.”⁹⁴⁶

„A vacációról adott instructiót a rector, folyamodás alakjában terjesszük föl a ministeriumhoz ...”⁹⁴⁷

„... sokat költöttünk, félek, hogy zugolódni fognak a könyvárusok, mert nem kapják meg pénzüket. Mentem Wurmbhoz, discouráltunk, mert vittem volt neki tegnap könyvet, így lehet a legkegyetlenebb fenevadat is megszelidíteni. [...] Kudora [...] kívánsága szerint visszamentem a rectorhoz és kértem hogy a tanácsnál terjessze be folyamodásunkat a vacációért [...] ingerült lett „nem, nem ő nem veszi magára a felelősséget” [...] Kudora expectorálta magát, hogy ő tudta ezt [...] Ez aztán felingerelt és mondtam a többi közt, [...] annyi bizonyos, hogy jan. 1-én lesz új igazgatónk!” [...] kérdezősködött csak nem idegen? „De igen, hogy én ne legyek az az hogy legyen új igazgató, az csak én tőlem függ.” Elhallgatott, úgy látszik ezt nem szeretné.”⁹⁴⁸

„...leirtam tisztán folyamodásomat [szabadságért a minisztériumhoz Gy. J.] és vittem a rectorhoz [...] legalább sorsunk és helyzetünkkel – melyet élénken festettem – tisztában

---

⁹⁴² U.o. 1877. június 5. p. 79.

⁹⁴³ U.o. 1877. június 6. p. 79.

⁹⁴⁴ U.o. 1877. június 8. p. 80.

⁹⁴⁵ U.o. 1877. június 9. p. 81.

⁹⁴⁶ U.o. 1877. június 11. p. 82.

⁹⁴⁷ U.o. 1877. június 12. p. 82.

⁹⁴⁸ U.o. 1877. június 13. p. 83.

leszek. [...] Szomorú a mi sorsunk kívül tűz belül tűz, vagy elől tűz, hátul víz (az iroda és belső anarchia!)”⁹⁴⁹

„¹/₂ 9 or. a könyvtárba s ott szokott dolgom végeztem, a könyvek osztályozását, ezen száraz munkánál van mégis némi vigasztaló, az hogy minden könyv a kezemen megy keresztül, egyikbe másikba bele is tekintek, tehát könyvtárismereteim óriásilag szaporodnak és előttem látom küzdelmem, munkám, törekvéseim fényes eredményét [...] egy rég csonkán heverő folyóirat hiányzó részeit constatáltuk és megrendelem (Troschel Archiv) ez is már vár vagy 6 éve kiegészítésre és kinozta a személyzetet.”⁹⁵⁰

„... a tanács nem határozott a tisztek kinevezése fölött, mert minősítési táblázatot kíván be [...]

Megcsináltam a könyvtár-rendezésére és olvasó-terem kimutatását, leirattam két példányban és 6 ut. vittem a Hon- és P. Naplóhoz, szívesen fogadták, most jókor lesz nehogy zajt üssenek a könyvtár bezárása miatt, mely ma kihirdettetett 1. Septemberig. [...] Józsi végett Gyulai megszólított az utcán, elég barátságosan, hogy [...] látogassa meg őt az akadémiánál, Wurmb is maga nyujtá kezét. Ezek Horvát hivei!”⁹⁵¹

„Megjelent a Hon-ban Rendez. és stat. az olvasó teremről.”⁹⁵²

„A Pesti Napló reggeli száma pedig hozza a rendezési kimutatást és az olvasótermit, mégis!”⁹⁵³

„... föl ős Buda várába a miniszteriumhoz hogy [...] az én ügyemet siettessem. [...] a miniszter az új igazgató kinevezésével fog intézkedni [...] Tehát ismét egy csalódással lettem gazdagabb, aztán az aggodalom, hogy valami Szilágyi-féle embert találának kinevezni. No de ez már az én sorsom, el nem árulom a titkot, úgy viselem magamat mint az a köszvényes ember kinek egészséges lábát dörzsölték és mosolygott, hadd csodálkozzanak az emberek a pályázatnál nem is pályázok!”⁹⁵⁴

„... 11 or. a rectorhoz, de nem volt ott [...]

elhoztam a P. Napló azon számát melyben megjelentek a könyvtárkimutatások [...] én a non plus ultrát elértem, most visszavonulhatok, de teszem is, hogy a rég óhajtott békét és nyugalmas életet legalább így elérhessem.”⁹⁵⁵

---

⁹⁴⁹ U.o. 1877. június 14. p. 83.

⁹⁵⁰ U.o. 1877. június 15. p. 84.

⁹⁵¹ U.o. 1877. június 16. p. 84.

⁹⁵² U.o. 1877. június 17. p. 85.

⁹⁵³ U.o. 1877. június 18. p. 85.

⁹⁵⁴ U.o. 1877. június 19. p. 86.

⁹⁵⁵ U.o. 1877. június 20. p. 86.

„9 or. a könyvtárba osztályozni, beírni és a Ráth részére kis számlákat egyengetni.”⁹⁵⁶

„Csontosy jött kutatni búvárkodni hozzánk egész délután, szerencsénkre elláttuk őt könyvel tetszése szerint, jól érezte magát még haza is vitt, szívesen szolgáltam neki, mert biz én is igénybe veszem az ő szolgálatukat és szivességüket csaknem mindennap.”⁹⁵⁷

„... kíváncsi vagyok a mi igazgatóságunkra hányan és kik reflectálnak! Zsíros konc. [...] az embert leveri azon tudat, miszerint itt van az a pont a minél tovább nem küzdheti fel magát!”⁹⁵⁸

„... bosszant, hogy semmi sem megy úgy miként akarom, kevés a pénz s így nem mozgathatok a rendelték pedig jönnek egyre másra, no de videant consules, én már nem sokat töröm a fejemet, talán még hasznomra válik hogy nem leszek igazgató, eléggé bebonyolódott az ügy, hogy gondot fog adni bár mely igazgatónak, hacsak oly szemtelen ember nem lesz mint Horvát.”⁹⁵⁹

„... az osztályozást elvégezvén; czédulákat néztem át a Bibliographiához ...”⁹⁶⁰

„... tekintve 4 tisztársamat nem nagy gyönyörűséggel viszem az igazgatást. [...] Két lapban szólalnak fel a könyvtárbezárás ellen, írhattok már!”⁹⁶¹

„... vannak még függő dolgaim Kovácshoz elmenni ...”⁹⁶²

„... Mátéval a Muzeumkertben sétálva, felmentem Typray, Csontosy, Thallóczyval beszélgettem, [...] ha Párisba nem mehettem legalább jó szivart szivok.”⁹⁶³

„Fraknoi is üdvözölt és megvigasztalt Bellagh kontárkodásai ellenében „ne törődjön vele!”⁹⁶⁴

„Fraknoi megdicsért „ennyi kitartást még nem látott emberben” mondta ...”⁹⁶⁵

„...megérkezett a miniszteriumtól a mintagymnasiumnak átengedendő egy szoba ügye [...] csakhogy a többi elfoglalásáról a könyvtár részére nem igen szólnak, pedig én ezt

---

⁹⁵⁶ U.o. 1877. június 21. p. 87.

⁹⁵⁷ U.o. 1877. június 22. p. 87.

⁹⁵⁸ U.o. 1877. június 24. p. 88.

⁹⁵⁹ U.o. 1877. június 25. p. 89.

⁹⁶⁰ U.o. 1877. június 27. p. 90.

⁹⁶¹ U.o. 1877. június 29. p. 91.

⁹⁶² U.o. 1877. június 30. p. 91.

⁹⁶³ U.o. 1877. július 2. p. 92.

⁹⁶⁴ U.o. 1877. július 3. p. 93.

⁹⁶⁵ U.o. 1877. július 4. p. 93.

czéloztam hogy telerakjam könyvvvel, állványnyal, ne fájjon senki foga az igazgatóság után!?”⁹⁶⁶

„... 11 or jött Némethy Káplán Zádorival az Új M. Sión szerk.-vel, ennek mutogattam a könyvtárt ...”⁹⁶⁷

„Jött Dochnál, ennek egy csomó könyvet adtunk át, és magam is Nagy Iván: Magyarországi Családai füzetait [...] Józsi 3 kötet munkáját, hogy a négy egyformán legyen bekötve.”⁹⁶⁸

„... mentem föl $\frac{3}{4}$ 8 or. a könyvtárba, ott megírtam az egy ívet [a Repertóriumhoz Gy. J.], mely 10ig eltartott, keserves munka, minden nap két néha $2\frac{1}{3}$ órát dolgozva, mégsem érem végét; ezután osztályoztam és bosszankodtam hogy a Balogh-könyvtár rendezésének, mely rendezés az államnak 6 ezer frtjába került, semmi hasznát se vesszük, csak legalább betűrendbe rakták volna a könyveket, így igazgatott Toldy és így örködött Horvát! Megért az elcsapásra de rég!”⁹⁶⁹

„ $\frac{1}{2}$ 8 or [...] már illik fölmennem ha 7 or. kezdődik a hivatalos óra [...] jól esett hallanom Szilágyit [...] míg Trefort miniszter lesz, nem lesz egyetemi könyvtár-igazgató! Ne is legyen, mert attól félek, idegennel jobban elbánok. [...] Jött Thallóczy [...] nem szeretem minden nyíltsága mellett, mert Szilágyi igen tévútra vezeti, most kétszeresen gyűlölöm a kálomistákat [...] mert vastag nyakuak és hizelgésüket is rosszra magyarázom, tolokásnak és cselnek.”⁹⁷⁰

„... felmentem a könyvtárba az instructiót kiadni, az az a porolás tovább vitelét, doublettek kikeresését ezt Litasy eszközli, de nem sokra fogja vinni, Pádli jegyzékbe szedi a kimustráltakat, t: i: a félretett czédulákat, Egervári a számadáshoz másolja le a naplókönyvet ...”⁹⁷¹

„Kovács is megérkezett, el kell hozzá mennem!”⁹⁷²

„... a könyvtárba mentem ott a minősítvényi táblázatot én írtam le a kísérő iratot is [...] Elvittem az irodába, Edeinek tetszett „legyen meg az igazság! [...] találk. Ballagi Aladár-ral, [...] mindenkép figyelmet akar kelteni, de bajos lesz bejutni az egyetemi könyvtárhoz!!!”⁹⁷³

---

⁹⁶⁶ U.o. 1877. július 5. p. 94.

⁹⁶⁷ U.o. 1877. július 12. p. 97.

⁹⁶⁸ U.o. 1877. július 14. p. 98.

⁹⁶⁹ U.o. 1877. július 18. p. 100.

⁹⁷⁰ U.o. 1877. július 24. p. 103.

⁹⁷¹ U.o. 1877. augusztus 1. p. 107.

⁹⁷² U.o. 1877. augusztus 6. p. 110.

⁹⁷³ U.o. 1877. augusztus 21. p. 117.

„Délben a rectornál tisztelegtünk Hofman Pál [...] „Önt ismerem már igen sokat köszönhet a könyvtár, különösen az utóbbi időben!” mondá felém fordulva ...”⁹⁷⁴

„... a rectorhoz mentem jelenteni a Corvinák megérkeztét [a Muzeumból] ...”⁹⁷⁵

„... könyvtárba, átfutván a lapokat; könyveket osztályoztam és beírtam [...] 11 után pihentem kissé [...] Term. bibl. dolgoztam volna de csakhamar Lenhossék háborgatott az ő kereséseivel a Van der Linden-féle Hypokrates kiadást nem lehet neki előteremteni, már csaknem Treforttal fenyegetett bennünket, végre kért, utóbb visszajött és 5 ftot nyomott a markomba, elég szolgálatot tettem már neki érte.”⁹⁷⁶

„Osztályoztam a könyveket, megírtam az 1. sz. Jelentést [...] Dobocsányi is átadta a bekötött „Hírlapirod.” 4 példányát a cím előtáblájára arannyal nyomva, piros vászon kötés ...”⁹⁷⁷

„A mai lapok mind hozzák [...] (A Hont kivéve) a Corvinák átszállítását és hogy Szinnyey József főkönyvtárnok diszes szekrényt csináltat számukra”⁹⁷⁸

„... rectornál [...] „Hírlapirodalmunk 1848-49-ben” díszkötésben átadtam neki.”⁹⁷⁹

„Ferike vígan csacsogott [...] nem mondják róla [...], hogy ravasz intrigáns [! helyesen: intrikás; jelentése: cselszövő, ármányos, fondorlatos Gy. J.] háládatlan ember” mint Horvát rólam és utána kolomposai hátam mögött ...”⁹⁸⁰

„... Trefort miniszterhez mentem audientiára [...] átadván a könyvet [Hírlapir.1848/9. díszkötésben], kérdezte kiegészítjük-e a csonka műveket „nagyban, mondtam, alig lesz elég a budget, csakhogy a régi elavult művek kiegészítését nem forcirozzuk.”⁹⁸¹

„Végre megérkezett a díjnokok várva várt jutalmaztatása a ministeriumtól, eddig minden sikerült, még se vágyom az igazgatóságra.”⁹⁸²

„... jött Horvát Árpád nagy sebbel lobból jó estét kívánt észbe vevén engem berohant a mellékszobába! Szegény tatár. Mosolyogva búcsút vettem.”⁹⁸³

---

⁹⁷⁴ U.o. 1877. szeptember 1. p. 123.

⁹⁷⁵ U.o. 1877. szeptember 13. p. 129.

⁹⁷⁶ U.o. 1877. szeptember 14. p. 129.

⁹⁷⁷ U.o. 1877. szeptember 15. p. 130.

⁹⁷⁸ U.o. 1877. szeptember 16. p. 130.

⁹⁷⁹ U.o. 1877. szeptember 17. p. 131.

⁹⁸⁰ U.o. 1877. szeptember 18. p. 131.

⁹⁸¹ U.o. 1877. szeptember 22. p. 133.

⁹⁸² U.o. 1877. október 10. p. 142.

⁹⁸³ U.o. 1877. október 30. p. 152.

„... jött a meghívás a mai könyvtár-bizottsági gyűlésre [...] jelentéseimet felolvastam, bámultak de átlátták, hogy megdől az egész intézmény, itt is sarokba szorítottam őket a sok jegyzékkel, de a számok döntöttek [...] lassanként a jó kerékvágásba jövünk.”⁹⁸⁴

„... a rectorhoz mentem a számadások benyújtása végett, ez csak egyszerű jelentés lesz, hanem a miniszteriumhoz fog az igazi kimutatás készülni. A rector igen nyájas volt, túlságosan nyájas ...”⁹⁸⁵

„Kertbeny [...] adott [...] néhány igen becses kéziratot a magyar könyvészetre és egyet. könyvtárra Toldytól vonatkozót [...]”

Ráth végre megküldte a Szemle (Gyulai féle) összes köteteit ez szép ajándék, megérdemli hogy több figyelemmellegyek irányában a könyvek bevásárlásánál!”⁹⁸⁶

„Ráthnál megrendeléseket tettem halából is, Kilián úgyis eleget kapott már.”⁹⁸⁷

„Fraknói holnapra 3 Corvinát szeretne bemutatni a mieinkből is. én is legyek ott! a király látogatása alkalmával.”⁹⁸⁸

„... vittem a 3 Corvinát a Muzeumba [...] aztán eljöttem nem akarván ott kivételesen maradni, jól is tettem mert Trefortot láttam bemenni sat. de a Corvinák odavitele jó gondolat volt.”⁹⁸⁹

„... jött Liptay angol principálisával, megmutogattam neki könyvtárunkat, különös, hogy majd mindent megértettem mit Liptay beszélt, csak egy kis gyakorlás kellene, no de minek első örnek elég a tudományom, igazgató pedig úgyse leszek soha, minek lopjam az időt és törjem magamat. [...] a könyvtári kilátások elhomályosultak minden csendes és nem kecsegtet semmi reménnyel, csak dolgozzunk és tűrjünk az idő mindent meggyógyított, elég ha fiaim haladnak elő.”⁹⁹⁰

„... jött Galgóczy és Bernáth József chemikus ezeket láttam el adatokkal és Galgóczyt figyelmeztettem Repertóriumomra hogy említse fel Entzről emlékbeszédében, így kell terjeszteni.[...]

---

⁹⁸⁴ Uo. 1877. november 6. p. 156.

⁹⁸⁵ Uo. 1877. november 7. p. 156.

⁹⁸⁶ Uo. 1877. november 11. p. 158.

⁹⁸⁷ Uo. 1877. november 12. p. 159.

⁹⁸⁸ Uo. 1877. november 14. p. 160.

⁹⁸⁹ Uo. 1877. szeptember [! helyesen: november] 15. p. 160.

⁹⁹⁰ Uo. 1877. november 18. p. 162.

Dochnál meghozta a néhány könyvtár katalogust és Mönich Vitkovich féle köteteket bekötve, igen jó hasznukat fogom venni mert nem nyugszom míg teljes bibliographiám nem lesz.”⁹⁹¹

„A szolgai állomásra folyamodók beadványai hozzám érkeztek egy első éves technologus is van köztük, kitűnő érettségi bizonyítvánnyal! Mi lesz a világból – szegény Józsi félttem őt hogy kissé túl szerény és csendes!”⁹⁹²

„Szilágyi S. köszönte a küldött jegyzeteket a Muzeumban ...”⁹⁹³

„... munka közben jött Mészáros min. tanácsos [...] legalább kibeszélhettem magamat és mindent rendében talált ... [Sz. egy volt uradalmi szolgát vett fel a könyvtárba, pedig pl. egy műegyetemi hallgató is volt a jelentkezők között. Ezt Márki kifogásolta és fellázadt Sz. ellen. Kudora és Márki, Sz. két pártfogoltja, uralkodni próbáltak a többiekén, Deym rendre is utasította Mátét, aki elégtételt követelt Sz.-tól. Sz. azonban nem akart több konfliktust ... Gy. J.]”⁹⁹⁴

„Hampelt kinevezték helyettes tanárnak Rómer helyébe (az az választották) [...] de félek hogy igen is gőgös és pedáns aztán Horvát Árpád befolyásolja(!)”⁹⁹⁵

„... megjött Dochnáltól az Üstökös bekötve 1875ig 12 darab, csinos.”⁹⁹⁶

„Rómer bucsulakomáján az egész Muzeum, Kultuszmin. egyetemi tanári kar, írói papi kar, journalistika, György Al. Prém, Thallóczy sat voltak jelen [...] agyba-főbe tisztelték dícsérték a nap hőjét [...] én nem mertem elmondani a Repertórium-történetét, melynek keletkezését is neki köszönhetjük (ha ugyan?)”⁹⁹⁷

„Voltam a Honnál és György Aladár egy csomó újságot adott át; derék fiú azért is mert a Rómer-lakomán az én jelentésemet is megemlítté, ezt pedig átvette az esti Ellenőr, mégis jó ha az ember barátságban él a journalistákkal.”⁹⁹⁸

„Fraknoi sürgeti az egyetemi könyvtár kimutatását, talán meglesz ünnep utáni napon.”⁹⁹⁹

---

⁹⁹¹ Uo. 1877. november 19. p. 162.

⁹⁹² Uo. 1877. november 27. p. 166.

⁹⁹³ Uo. 1877. november 29. p. 167.

⁹⁹⁴ Uo. 1877. december 10. p. 172.

⁹⁹⁵ Uo. 1877. december 13. p. 173.

⁹⁹⁶ Uo. 1877. december 14. p. 174.

⁹⁹⁷ Uo. 1877. december 18. p. 176.

⁹⁹⁸ Uo. 1877. december 19. p. 176.

⁹⁹⁹ Uo. 1877. december 21. p. 177.

„... a tört. könyvek czéduláit kezdem számlálni, roppant sok [...] habár [...] sok a duplum aztán egy mű több czédulára került ha a kötetek nem voltak egy helyen [...] az öreggel ismét volt atak, mert egy könyvet (azt hittem) nem törölt ki, de két példányban van meg; ő nagyon igazolta magát, de azon fenyegetésem ellen, hogy ha nem hozza rendbe könyvét vizsgálatot kérek; csak tessék én is kérek ön és a többi ellen! Éppen ezért nem engedek mert makacs.”¹⁰⁰⁰

„Csináltam a kimutatást Józsi átnézte és én letisztáztam „Jelentés a budapesti tudomány-egyetemi könyvtár rendezéséről, gyarapodásáról és forgalmáról 1877-ben” Jól sikerült s ennek örülök.”¹⁰⁰¹

„... mentem a hófúvás daczára Fraknoihoz ki örült a Jelentésnek ...”¹⁰⁰²

„... a kimutatást leírtam és vittem a Hon-hoz [...] Rector ismét nem jött ott hagytam Jelentésem és Erdeynek egy példány Tervet, hogy lássák irodalmi működésemet, mert ő hatalmas ember! [...] Litassy az öreghez szegődik [...] bosszút forral ellenem ...”¹⁰⁰³

„... Acsádynak adtam át [...] könyvtárkimutatást; szives volt; aztán az Ellenőrhöz Závodszyknak adtam egyet és Hindynek [...] Sámihoz mentem, neki is adtam egyet [...] Végre Vas. Ujs. szerk. [...] P. Napló esti Hon reggeli hozza a kimutatást is.”¹⁰⁰⁴

„Rectorhoz, kinek adtam egy Tervet [Magyar írók ...]; bámulta szorgalmamat, hogy még erre is ráérek! [...] Kimutatásomat vette.”¹⁰⁰⁵

„Ballagihoz [...] előállott a könyvtártaival, mindenáron kiakarja adni, úgy látszik mindenáron director akar lenni; sokat markol a kis, zsidóból lett kálvinista fiú, keveset fog szorítani ...”¹⁰⁰⁶

„... megírtam az orvosi kar számára a jelentést [...] Elmentem Rupphoz a jelentéssel szivesen fogadott; dicsértem művét, örült, tervemet átadtam és jelentettem készülő munkámat; örült. Így kenyerezem le volt ellenségeimet és talán Horvát barátait is.”¹⁰⁰⁷

---

¹⁰⁰⁰ Uo. 1877. december 22. p. 178.

¹⁰⁰¹ Uo. 1877. december 25. p. 179.

¹⁰⁰² Uo. 1877. december 26. p. 180.

¹⁰⁰³ Uo. 1877. december 30. p. 182.

¹⁰⁰⁴ Uo. 1877. december 31. p. 182.

¹⁰⁰⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVIII. id. Szinnyi József: Naplóm 1878. január 1. p. 1.

¹⁰⁰⁶ Uo. 1878. január 6. p. 4.

¹⁰⁰⁷ Uo. 1878. január 14. p. 8.

„... a jogi kar több példányban akarja bevásárolni a kézi-könyveket a díjalapból s Eggenbergerék szeretnék a konczot, legyen, hanem Józsi „irodalomtörténetírás története” kiadását is megpendítettem, hajlandók ...”¹⁰⁰⁸

„Kilián 5 számláját utánnéztem és utalványoztam és beirtam [...] szinte passio mennyire belejöttem az igazgatásba, kár hogy más szedi le a tejfelt.”¹⁰⁰⁹

„Berger szállását tudakoltam és vittem a járulék czédulákat a theol. szakból, szívesen fogadott [...] ő igen helyesli, hogy nevem hangoztatom, működöm, [...] hiszi hogy a rendezés után jutalmul kineveznek!” én nem. Aztán Horvát panaszait mondta el sat.”¹⁰¹⁰

„Berger is elhozta a rábízott czédulákat összevissza forgatta a rendszert, új schémát csinált, de legalább jó útra vezet bennünket, oktat, tanít s ez a fő. [...] Thallóczy is itt volt, théázott és jó szívtart adtam neki, pedig ma reggel mondta Máté, hogy a Schodl kávéházban Thallóczy Henszlmann és Nyárynak ellenem igen kikelt! (... mint Szilágyi csatlósától kitelik, [...] tudom és hiszem hogy irigyeim nagy számmal vannak s így ellenségeim is)”¹⁰¹¹

„Eggenbergeréknél Józsit délben bemutatam, könyvét kiadják ...”¹⁰¹²

„Csontosival beszéltem Marczali ellen (Fraknói kegyeltje) sokszor eljár a szám de belevisznek [...] ott van Szilágyi Sándor sat., én ezekhez Kis Miska vagyok és eszköz Fraknói előtt.”¹⁰¹³

„Ráthnál [...] a Reuss Repertoriumot felfedeztem, [...] meghozatom, ha más hasznom úgy sincs az igazgatóságból.”¹⁰¹⁴

„Trefort Szász Károlyt bízta meg az egyetemi ügyek vezetésével ...”¹⁰¹⁵

„Kudorát felmentettem a czédulázás alól, mert most úgyis elég sokat segített nekem ...”¹⁰¹⁶

„Eggenbergerékhez, ezek ugyan nem leptek meg semmivel, no de annyi könyvet mint Kilián szivarja ér ők is adtak.”¹⁰¹⁷

---

¹⁰⁰⁸ Uo. 1878. február 4. p. 18.

¹⁰⁰⁹ Uo. 1878. február 8. p. 20.

¹⁰¹⁰ Uo. 1878. február 9. p. 21.

¹⁰¹¹ Uo. 1878. február 11. p. 22.

¹⁰¹² Uo. 1878. február 16. p. 24.

¹⁰¹³ Uo. 1878. február 21. p. 27.

¹⁰¹⁴ Uo. 1878. február 23. p. 28.

¹⁰¹⁵ Uo. 1878. február 25. p. 29.

¹⁰¹⁶ Uo. 1878. február 27. p. 30.

¹⁰¹⁷ Uo. 1878. február 28. p. 30.

„... könyvtárba [...] osztályoztam, könyveket beírtam és a katalogust is készítettem. [...] Heinrichet kísértem Ráthoz, az az addig. Elmondta, hogy Horvát csak engem tart valaminek (dicsért) a könyvtárnál, a többi semmi. Lehet képzelni miképp dicsért!”¹⁰¹⁸

„... mentem a ministeriumhoz Szász Károly miatt, az az hogy ne mondja paraszt vagyok és némileg megszelídítsem, [...] Szívesen fogadott és a mit előadtam helyeselte ...”¹⁰¹⁹

„... jött Herczegh remonstrált egy némely jött és nem jött folyóiratért, de nem igen ijedünk meg.”¹⁰²⁰

„Eggenbergereknél Molnárral szapultuk a tanárokat, ő azt tartja hogy Trefort alatt nem lesz az igazgatónk kinevezve, [...]”

A Honban olvastam könyvtárolvasótermi kimutatásunkat.”¹⁰²¹

„... Rupphoz mentem előadtam kérelmemet, ő Scheuthauert ajánlotta a czédulák revisiójára.”¹⁰²²

„¹/₂ 9 or. a könyvtárba a járulék katalógust csináltam tovább [...] a D. czédulákat elkészítettem, fölírva a számait, hogy elvigyem Scheuthauernak revisio végett.”¹⁰²³

„Scheuthauer megküldte a D. czédulákat ...”¹⁰²⁴

„... jött Szilágyi Sándor, miniszteriumi kiküldött kinek ez az eset [tűz] víz volt a malmára [...] szerette nagyítani a dolgot „bizony, bizony ezer szerencsének mondható, hogy nagyobb baj nem történt, aztán terjeszsen fel igazgató úr mielőbb minél részletesebb jelentést!” Ezzel elment én meg a rectoratusba, elmondtam a dolgot a rector jött és megírták minél rövidebben és Erdey-t gondnokot felküldte vele a miniszteriumhoz; meglehet Szilágyi bele akart ugratni!”¹⁰²⁵

„A helyt hogy előre mennék, hátrafelé taszított a sors végzet, mert biz nem az én hibám. Most már Isten őrizze az igazgatóságtól, mégis új veszély környez ha új zsarnok ül fölének de ez már az én sorsom.”¹⁰²⁶

---

¹⁰¹⁸ Uo. 1878. március 1. p. 31.

¹⁰¹⁹ Uo. 1878. március 3. p. 32.

¹⁰²⁰ Uo. 1878. március 4. p. 32.

¹⁰²¹ Uo. 1878. március 5. p. 33.

¹⁰²² Uo. 1878. március 6. p. 33.

¹⁰²³ Uo. 1878. március 9. p. 35.

¹⁰²⁴ Uo. 1878. március 12. p. 36.

¹⁰²⁵ Uo. 1878. március 16. p. 38.

¹⁰²⁶ Uo. 1878. március 17. p. 39.

„... kedélyem levert, reményem semmi, kilátásaim aggasztók, így értem és töltöttem be 48ik szül. évemet.”¹⁰²⁷

„Nem óhajtom, most már igazán nem óhajtom az igazgatóságot ily körülmények közt, mert bizony bizony nem nyugalmas állapot és nagy felelősséggel jár, csak életem rövidítené!”¹⁰²⁸

„Soltész [az egyetemi könyvtár legújabb munkatársa] folyamodik a hittani kar bedellusságért [! helyesen: pedellus]; íme így van nálunk a ki szolgálatkész ügyes, szorgalmas az elfut a könyvtártól, [...] Igazán keserves állapot ez az enyém – megmaradnak a silányok!”¹⁰²⁹

„... a katalogus készül mint a Lucza széke.”¹⁰³⁰

„... a könyvtárban [...] Csontosival discurálva [...] miután Fraknói kanonok lett valószínű, hogy leköszön a muzeumi igazg. könyvtárnokságról s akkor Barna lesz pár évre (aztán Csontos)!”¹⁰³¹

„Hanem egy kellemetlenség ért, tegnap adtam kötetni a 16 kötetű Reuss Repertóriumot s íme ma megpillantom a segédkönyvek közt bekötve ott állt még számozva is van tehát kezemen ment keresztül, azonnal eltettem kézalól, hogy szemet ne szúrjon a 60 fto hiba mert roppant zajt csinálnának belőle ellenségeim! Így azonban elfeledik az az nem veszik észbe vagy későn.”¹⁰³²

„Rettenetes állapot ez a bizonytalanság, veszekedés, marakodás, unalmasság, fáradtság ...”¹⁰³³

„... félek, hogy Szilágyi marad [...] nekünk! Ki készül Józsi ellen kritikát írni, [...] képzelem mennyire dühöng ellenem is de a kálomistáknak szarva kissé letöretik ha az akadémia titkárja Fraknói lesz.”¹⁰³⁴

„... a könyvtárban a bécsi katalogusokat néztem át L.betűhöz.”¹⁰³⁵

„... jött [...] a rector is könyvekért, szokott sima modorával, hizelgésével (sajnos hogy ezt is két pimasz műveletlen ember (a gondnok és az iroda vezető, v. tanácsjegyző?)

---

¹⁰²⁷ Uo. 1878. március 18. p. 39.

¹⁰²⁸ Uo. 1878. március 19. p. 40.

¹⁰²⁹ Uo. 1878. március 20. p. 40.

¹⁰³⁰ Uo. 1878. március 26. p. 43.

¹⁰³¹ Uo. 1878. március 27. p. 44.

¹⁰³² Uo. 1878. március 28. p. 44.

¹⁰³³ Uo. 1878. március 29. p. 45.

¹⁰³⁴ Uo. 1878. április 5. p. 48.

¹⁰³⁵ Uo. 1878. április 7. p. 49.

vezetik orránál fogva, úgy mint a többit is, ez szomorú, azért én is csak külsőleg vagyok udvarias, de szeretném az ily gyámoltalan ingadozó embert seggbe rugni! „Igazgató úr! ajánlom magamat!” ezzel még nem nyerünk becsülést!”¹⁰³⁶

„A miniszter a könyvtárt nézte meg kívül és a kapust lehordta, mert a kutyák lehugyozták sat. a márványkövet; [...] mily pech [...] A miniszternek azt hiszem úgyis szálla vagyok a szemében pedig éppen szállát huztam ki belőle (Horvát Árpádtól mentettem meg.)”¹⁰³⁷

„... sok bajjal jár az a Katalogus csinálás, csak az tudja a ki próbálta.”¹⁰³⁸

„... legtöbb nyugalom mégis csak az állam-hivatalban van, különösen ha az ember tevékenységet is fejt ki a sok rest nép közt! Azonban itt se minden arany a mi fénylik.”¹⁰³⁹

(„...keserves állapot a bizonytalanság, de mégis szeretem, legalább addig független (?) vagyok és én dominálok.)”¹⁰⁴⁰

„... a rectorhoz vittem a katalogus egy részét, [...] megtörténhetik, hogy az új igazgató firmája alatt fog megjelenni ...”¹⁰⁴¹

„Szilágyi Sándor jött szembe, szokott Jesuita-nyájassággal köszönt és nyújtá kezét, mit én is hasonlóval viszonztam, ne gondolja hogy sokat törődöm a kritikával!”¹⁰⁴²

„Erdeit kapacitáltam nem fog nehézséget csinálni kinyomatása ellen sőt 500 példányban se ellenzi [a katalógust].”¹⁰⁴³

„Heinrichnek is kerestem egy könyvet, mögörült, Józsi miatt is kell neki hizelegni de különben is elvem mindenki eránt a legnyájásabb, előzékenyebb lenni, hogy azt ne fogják rám: dölyfös vagyok, száraz, goromba, mert azt hogy ostoba, elmondják mindenkiről, nem argumentum előttök a végrehajtott tények, eredmények ...”¹⁰⁴⁴

„¹/₂ 9 or. a könyvtárba s ott hozzá láttam a munkához a katalogus tovább készítését, osztályozást sat. tettem, azt akarom, hogy példány legyen az én könyvtárkatalogusom, úgy is ez lesz az utolsó mi nevem alatt jelenik meg, mert Trefort ficzánkol máris, alig

---

¹⁰³⁶ Uo. 1878. április 9. p. 50.

¹⁰³⁷ Uo. 1878. április 15. p. 53.

¹⁰³⁸ Uo. 1878. április 16. p. 54.

¹⁰³⁹ Uo. 1878. április 21. p. 56.

¹⁰⁴⁰ Uo. 1878. április 27. p. 59.

¹⁰⁴¹ Uo. 1878. április 30. p. 61.

¹⁰⁴² Uo. 1878. május 1. p. 61.

¹⁰⁴³ Uo. 1878. május 2. p. 62.

¹⁰⁴⁴ Uo. 1878. május 10. p. 66.

várja, hogy valami protegétjét behelyezze! Legyen, az én szerencsém úgyis csak szaggatott, akadályokba ütközik, félig teljeseedik, küzdelmekkel telt és sanyarú soha sem tiszta öröm.”¹⁰⁴⁵

„Szilágyi S. és Thallóczyval találkozáskor egész Jezsuita pofával nyújtá felém kezét, hízelegve szorította meg az enyémet, üdvözölt, azonban én hasonlót hasonlóval viszonyoztam, de azért belsőnkben is egyformán éreztünk! Aztán a nyomdában ismét „másodszor is!” és kezét nyújtá, nagy róka.”¹⁰⁴⁶

„A hivatalos katalógus aggaszt ha Horvát piszkálódik, no de elmegy a kedve tőle, inkább a Schwab hegyen henyél!”¹⁰⁴⁷

„Csak a nagy bajon átéssünk a könyvtár katalógusán (Előszón!) ez aggaszt, azután a szünnapok elnyerése (veszély fenyegeti mert okultak az iroda-beliek, a tavval kijátszotuk őket!)”¹⁰⁴⁸

„... a nyomdába, hol most minket sürgetnek, tehát nem rajtok mulik hogy a katalógus kinyomassék jun. 15-re.”¹⁰⁴⁹

„... nem is képzelné az ember mennyi bajjal jár egy ily katalógusnak jó elkészítése.”¹⁰⁵⁰

„... ez már a második német a ki tanult az első a Haase a könyv-átzállítást, mely az én találmányom volt számozott qurtniba kötött csomagokban úgy a mint álltak (én meg Dobocsányitól tanultam a Toldy könyveinek átszállítását mikor beszélte).”¹⁰⁵¹

„3 or. Józsi doctoratusságára mentem [...] még Szilágyi is gratulált neki, tudománya előtt kalapot emelnek habár bajusztalan.”¹⁰⁵²

„... a rectorhoz is bementem hol Erdei is volt, a fűttő végett tanácskoztunk; Erdei [...] pártolta a fűttőt [...] Tehát ezt érdemeltem s ez a jutalom azért a miért az egyetemi könyvtárnak oly sok jót tettem, most már várom az új igazgatót, csak azért, hogy ezeket a pimaszokat ne lássam.”¹⁰⁵³

---

¹⁰⁴⁵ Uo. 1878. május 11. p. 66.

¹⁰⁴⁶ Uo. 1878. május 14. p. 68.

¹⁰⁴⁷ Uo. 1878. május 18. p. 70.

¹⁰⁴⁸ Uo. 1878. május 19. p. 70.

¹⁰⁴⁹ Uo. 1878. május 20. p. 71.

¹⁰⁵⁰ Uo. 1878. május 22. p. 72.

¹⁰⁵¹ Uo. 1878. május 25. p. 73.

¹⁰⁵² Uo. 1878. május 31. p. 76.

¹⁰⁵³ Uo. 1878. június 5. p. 79.

„Fraknói úgylátszik rám haragszik [...] legalább hidegen viseli magát ...”¹⁰⁵⁴

„Dolgoztam erősen a kataloguson, annak kijavításán sat. de biz az akármint szoritom 20-a előtt nem lehet kész [...] Fraknói örült a hírnek hogy a Könyv Szemle az esküdszék előtt is megfordult mint bizonyíték.”¹⁰⁵⁵

„... Fraknóival szerettem volna találkozni [...] mert ő alig várja, hogy engem kidobjanak és valami pajtásának gratuláljon! [...] Lenhossék lett ma rector, ezt legalább ismerjük s ő is ismer minket ...”¹⁰⁵⁶

„... siettem az irodába a könyvtár bezárása végett, a rectorral nembeszéltem ugyan, de Erdei kis nyájaskodással megengedte!”¹⁰⁵⁷

„... a rectornak mutattam a jelentést, ezzel fogok brillirozni, neki is tetszett, az adakozók névjegyzékét nem nyomtatjuk ki jobb is, annál nagyszerűbb a beszerzés s az én érdemem és a miniszteré. Erdey kezdte mutatni hatalmát, beleszólt de elütöttem a dolgot. Lenhosseket is reményli kormányozhatni! Rector már ismét a szokott kézzorításaival állott elő.”¹⁰⁵⁸

„Csak aztán megtenné hatását a katalogus, eleget vesződtem vele, úgy hiszem maradandó nyomokat fog hagyni és előkészítte az utat nem ugyan a directorságához mert arra nem szükséges a könyvtárnoki ismeret csak nagy száj, korteskedés [...] aztán a kalomista előnyben részesül, hagyjuk az időre, mindent meggyógyított ...”¹⁰⁵⁹

„... elkészültek a katalogussal is kötik már.”¹⁰⁶⁰

„A könyvek elkészültek magamhoz véve 3 arany szélűt (a cím a tábla lapján mindenütt arannyal nyomott); vittem a miniszterhez a szolgáló visitkártyámmal később bevitte (30 krt adtam neki.) Délfelé kérdezvén – Ő excell. tiszti igen örült és a jövő héten bármikor igen szívesen látja!” Szász K. nem volt hon, asztalára tettem visitkártyámmal (a szolgálóknak 20 kr.) Hegedűs, Kárfi szintén távol voltak. Markusovszkynak nagyon tetszett [...] leültetett, kérdezősködött. Staudingernek adtam pirosat [...] Hidassinak is vittem ...”¹⁰⁶¹

---

¹⁰⁵⁴ Uo. 1878. június 6. p. 79.

¹⁰⁵⁵ Uo. 1878. június 7. p. 80.

¹⁰⁵⁶ Uo. 1878. június 8. p. 80.

¹⁰⁵⁷ Uo. 1878. ~~január~~ június 15. p. 84.

¹⁰⁵⁸ Uo. 1878. június 17. p. 85.

¹⁰⁵⁹ Uo. 1878. június 25. p. 89.

¹⁰⁶⁰ Uo. 1878. június 28. p. 90.

¹⁰⁶¹ Uo. 1878. június 29. p. 95.

„Szilynek ott hagytam egy bekötött példányt czimjegyzékünkéből rá írván „Tisztelete jeléül [...] sat. [...] Az irodánál sokáig vártam a példányokkal, senki nem jött csak Pasteinerral beszélgettem.”¹⁰⁶²

„Czimjegyzék példányait vittem a rectornak, átadtam egy aranyosat, nem a legjobb kedvű volt, az az hogy irányomban, már régtől fogva; az órák átváltoztatását megen-
gedte délelőttre. [...]

Erdeihez [...] „talán önt is érdekelni fogja, egy fontos irat jött!” átadja a pályázat az igaz-
gatói állomásra, nem jöttem zavarba, no majd jönnek! Igen gyenge feltételek és mégse
én! Hanem nem ölné-e az meg idő előtt ha elnyerném is?! [...] Fraknóinak [...] Átadtam
a czimjegyzéket, meg volt lepve. Pulszkynak is küldtem be. [...] vittem a nyomdába Dr.
Kovácsához katalógust [...]

Netti itt volt Idával, folyamodjál meg kell próbálni, nem tudja mily kínos az én helyze-
tem ha elnyerem ha nem nyerem, a minster a tanács által proponált vizsgát kitörölte
Horvát ismét megbukott.”¹⁰⁶³

„... a Muzeumban Tipraynak és Barnának adtam egy-egy példány czimjegyzéket. [...] a
P. Naplónak egy Honnak egy-egy példányt, nem tudják a pályázatot. [...] Pfeifernél is
hagytam egy példányt és Závodszyknak az Ellenőrnél. [...] Most már elfoglal az a gon-
dolat, hogy idegen szeszélyének újabb intrigáknak leszek alávetve, habár én igyekszem
az új igazgatóval jó lenni és kezére járni de akkor jaj neked Litassy jaj neked iroda és jaj
neked egyetem! Mert két kard egy hüvelyben nem fér meg [...] Czimjegyzéket küldtem
a Vasárnapi Ujságnak is névjeggyemmel, hogy lássa a Szinnyei dynastia haragját és
érezze!”¹⁰⁶⁴

„... sehogy se akaródzik a munka. Délben elintéztvén a Czimjegyzék példányainak szét-
küldését Főv. L. Kelet N. Egyetért. Nemz. Hírl. Közvél. [...] Czimjegyzékről írt a P.Napló,
Hon reggeli és Ellenőr esti száma, felhasználva a statistikai adatokat.”¹⁰⁶⁵

„Főv. Kelet Népe hozta a könyvtárról, amaz „gondos és szorgalmasan összeállított” di-
csérettel jutalmaz.”¹⁰⁶⁶

„A Nemz. Hírlap is megemlíti Czimjegyzékemről, hanem a többi nem.”¹⁰⁶⁷

---

¹⁰⁶² Uo. 1878. június 30. p. 91.

¹⁰⁶³ Uo. 1878. július 1. p. 92.

¹⁰⁶⁴ Uo. 1878. július 2. p. 92.

¹⁰⁶⁵ Uo. 1878. július 3. p. 93.

¹⁰⁶⁶ Uo. 1878. július 4. p. 93.

¹⁰⁶⁷ Uo. 1878. július 5. p. 94.

„Szász Károly mézes mázos volt, Szilágyi detto, adtam neki zöld címjegyzéket. Pauler Gy.nak szintén.”¹⁰⁶⁸

„M. Könyvszemlében a katalogus meg van dicsérve, de a pályázatnál is Fraknói azon megjegyzése hogy az egyetemi könyvtárigazgatói állomás betöltésénél tekintettel lesznek – úgyhiszi – hogy a kinevezett méltó utódja legyen [...] Pray-ok-Toldyaknak! [...] Ez korteskedés és éppen Fraknóitól kinek annyi önzetlen szívességet tettem s ő is oly gyakran nyújtotta kezét nekem és barátságot szinlelt irányomban, de hiában a pajtáskodás ide vezet, jezuistaságnak nevezném, ha nem tudnám, hogy zsidó sarjadék, tehát spekuláció!”¹⁰⁶⁹

„... jött Kertbeny a katalogusért és meghozta a két Szinnyei dicsőítését művében.”¹⁰⁷⁰

„Szabó Károly írt szokott kedves modorával, küldtem neki katalogust. Meltznek is tisztelet és hálám jeléül.”¹⁰⁷¹

„... az Egyetértés Címjegyzékem majd egész előszavát átvette! Szép, Horvát lapja!”¹⁰⁷²

„8 or. a könyvtárba, [...] osztályoztam [...] de csak 11től 12ig a hivatalost, elég ennyi is a vacációban, mert most különösen sok a dolgom saját munkámmal. [...] Práy ajánlja, hogy folyamodásomhoz csatoljam a repertóriumot mint szakmunkát, én csak az utolsót a „könyvészetet” akartam mellé tenni de legyen most mind oda csatolom, tessék velem versenyezni!”¹⁰⁷³

„Szász Károly és Szilágyi is folyamodtak az igazgatói állomásra [...] A Petőfi Lapban is föl van dicsérve a „Czimjegyzék”. ”¹⁰⁷⁴

„... csak már [...] lerázhatnám folyamodásommal együtt.”¹⁰⁷⁵

„... jó Szalay Imre (Trefort sógora) egy csomó kártyával „... adja be szavazatát, nagy szükség van szavazatára!” Mátét, Kudorát kereste, itt hagyta azokét is [...] „Csak siessen mert baj lesz!” Gondolkoztam nekem-e vagy Havasnak? Mégis komisz népség nemcsak igazgatói állásomtól megfosztanak de elcsapatással is fenyegetnek.”¹⁰⁷⁶

---

¹⁰⁶⁸ Uo. 1878. július 6. p. 94.

¹⁰⁶⁹ Uo. 1878. július 7. p. 95.

¹⁰⁷⁰ Uo. 1878. július 8. p. 95.

¹⁰⁷¹ Uo. 1878. július 10. p. 96.

¹⁰⁷² Uo. 1878. július 11. p. 97.

¹⁰⁷³ Uo. 1878. július 12. p. 97.

¹⁰⁷⁴ Uo. 1878. július 15. p. 99.

¹⁰⁷⁵ Uo. 1878. augusztus 4. p. 109.

¹⁰⁷⁶ Uo. 1878. augusztus 5. p. 109.

„Folyamodásomhoz szükséges adatokat, könyveket összeszedtem és Józsi elkészítette a folyamodást elég lazán [...] de azért jól lesz így is a bukáshoz, úgy is csak azt demonstralom, mikép bárkit nevezzenek ki, az egyetemi könyvtárnál és a könyvészetben annyi érdeme nem lesz mint nekem. [...] eszembe forgatom folyamodásomat is, mely kudarcot val mindjárt a dolog kezdetén és a világ komizságán boszszankodom, no de majd én is más nótát fújok és nem leszek a világ bolondja, megmutattam mit tehet egy tehetséges szorgalmas könyvtárnok, folytassa az utánnam következő ...”¹⁰⁷⁷

„... hozzá láttam a folyamodás összeállításához, leírtam a melléleteket: keresztlevél, osk. bizony. Samarjay bizony. névvált. és 2 Repert. Petőfi irod. 2 könyvjegyz. Egy magyar írók névtára, Hírlapir. Term. könyvészetet mellécsatolva vittem az irodába [...] Öt folyamodás érkezett be! Mentem szavazni Havasra. [...] A választások véget értek Királyi és Thaly lettek meg! Neneked kormány [...] Szép jövő néz elénk. Én már hagyom végzettem a sorsra s a szerint intézem életemet is.”¹⁰⁷⁸

„... a bizonytalanság gyötör ki lesz az új igazgató, ki fog kínozni ...”¹⁰⁷⁹

„10 or. az új rectorhoz Lenhossekhez az egyetemre mentünk tisztelegni [...] biztatott bennünket, hogy számíthatunk pártfogására mindenben ...”¹⁰⁸⁰

„Megtudtam, hogy még egy folyamodás van Ballagi Aladár! [...] no de elvitték katonának szegény henczegő kis zsidóból lett kálomistát! [...]

mért neveznek ki könyvtár igazgatónak tudóst és nem könyvtárnokot, Fraknoi azt állítja „elég ha feltudja használni az erőket!” „aztan ha csak egy kérdésre megfelel, mily üdvös!” persze a kutató historikust érti és hozzá Szilágyit, de „Trefort szándékát nem lehet tudni az utolsó perczig!” Én csak annyit mondtam, hogy miért folyamodtam, az utánnam jövőkért kötelességem volt azt tennem és hogy Horvát ma is ott ülne ha engem megbízott volna a teendők vitelével, vagy csak engedett volna bennünket dolgozni! [...] Tudom, hogy Szilágyi v. Pesty fülébe jut s ezt akarom! Komisz zsidóból lett kis pap! Pesty pedig zsidóból lett kupecz és író-tudós. [...]

Józsi ujságolta, hogy Majláth B. visszalépett, Ballagi folyam. így kezdi: „Magyarországban tudományosan legképzettebb könyvtárnok csak egy van s az én vagyok, azért csak én lehetek ...”¹⁰⁸¹

„... ki tudja hát ha így [...] jobb, nem kell majd rettegнем hogy elcsapnak és akkor hova megyek!”¹⁰⁸²

---

¹⁰⁷⁷ Uo. 1878. augusztus 21. p. 117.

¹⁰⁷⁸ Uo. 1878. augusztus 22. p. 118.

¹⁰⁷⁹ Uo. 1878. augusztus 26. p. 120.

¹⁰⁸⁰ Uo. 1878. szeptember 2. p. 123.

¹⁰⁸¹ Uo. 1878. szeptember 7. p. 126.

¹⁰⁸² Uo. 1878. szeptember 9. p. 127.

„... Ballagi itt van [...] Kissé tartózkodnom és vigyáznom kell! Azt hittem Bosznia felé tart ...”¹⁰⁸³

„... a theol. kari dékán Klinger is megvan nyerve Szilágyi részére (Ipolyi által!?) „Ha itt is ellenem vannak, hát még ott fenn!” mondtam „De a hála az érdem az semmi?” kérde „Azon rég túl vagyok, nem vártam semmi jutalmat!” [...] én leszek az utolsó katolikus elsőőr itt az egyetemi könyvtárban!” „Berakja alólról mind az ő embereivel!” monda.”¹⁰⁸⁴

„Dr. Bergerhez [...] elmondtam mindent „még többen is vannak a tanácsban!” azt kívánta járjam őket el és beszéljem neki az eredményt. Ez tehát emberem! Kerékgyártónál is voltam, kötött katalogust vittem neki, örült, ez is emberem, tanácscsal szolgált, kiket látogassak meg, Klingernek adták referálni, mert a dolog sürgős, mikor fenn voltak tisztelegni Szász K. ajánlá Szilágyit „Majláth úgy is muzeumi igazgató lesz!” „Kerékgyártóhoz nem írt Ipolyi levelet többihez írkált!” [...] Mélyen hallgatok. [...] Sággy dékánhoz katalogust vittem, megköszönve szivességét! Említettem az igazgatóságot „sokan vannak igen erős vetélytársak, azt nem ígérhetem, hogy elsőnek candidálják [...] aztán ha tudja bizonyosan, hogy kit neveznek ki, folyamodjék remunerációért mi felkaroljuk az ügyet, legalább 5-500 ftot évenként megérdemel!” [...] Tehát ennyire jutottam az egyetemtől sokat nem vártam, de ennyi hálátlanság!?”¹⁰⁸⁵

„... mentem Dr. Bergerhez, elmondván járásaim eredményét, dühös Klingerre és Ipolyira, felforgatja az egészet! [...] Dr. Kovács terve volt: „Rendezze a könyvtárt ha 2-3 évig elvégzi akkor kinevezzük őt igazgatónak jutalmul, mert különben nem dolgoznék!” „De pfifikus ember!” mondta Trefort és tetszett neki. [...] Kovács nem volt hon [...] Mondhatja Kovács vagy akárki: eljő az igazság! Eljő de rám nézve későn! Bízunk magunkat a sorsra: hátha mégis így van jó és nem amugy!?! Ki tudja? Vederemo.”¹⁰⁸⁶

„Jött az Ellenőrben Jakab Elek cikke, melyben engem és könyvtárunk személyzetét ki-dicséri mily előzékenyek vagyunk sat. [...] Dr. Kovácshoz, átadtam a könyvet, nem tudta az ügy állását „előbb kellett volna jönnöm!” Ide menjek oda menjek Pauler miniszterhez Primáshoz! De ez mind hiában ha ő nem megy „Ez már immoralitás, mi úgy terveztük, hogy önt az igazgatósággal fogjuk megjutalmazni fáradsága és önfeláldozásával a rendezés után!” Már késő gondoltam magamban. Igérte, hogy tesz valamit!?! [...] Rupphoz is elvittem egy katalogust, [...] az igazgatói állásról mintha semmit se tudna, meglehet, hogy nem ígérte oda szavát! de kétkem. [...] Tipray: „Kár volt Jakab Eleknek önről

---

¹⁰⁸³ Uo. 1878. szeptember 10. p. 127.

¹⁰⁸⁴ Uo. 1878. szeptember 16. p. 130.

¹⁰⁸⁵ Uo. 1878. szeptember 23. p. 134.

¹⁰⁸⁶ Uo. 1878. szeptember 24. p. 134.

szólni!” [...] elküldtem az Ellenőrt Dr. Kovácsnak. [...] a Nemzeti Hírlap csak fölemlítette. [...] Kerestem Stockinger, Herczegh lakását [...] csak azt tudhatnám meg vajjon Szilágyi nem fog e szekirozni „Örül ha más dolgozik helyette” mondta [Kudora].”¹⁰⁸⁷

„Stockingert kerestem fel ki ismeretlenül is szépen fogadott „kivánom hogy érdemei méltányoltassanak!” Katalogust szívesen fogadta, Herczegh nem volt otthon. [...] Trefornál átadtam a piros példányt. János bevitte szombatira jelenjek meg audientián, sietett, tesz-e hatást ezen pagodlinál munkám! [...] Herczeghez mentem ez is úgy látszik azon úton van megnyerve mint Sággy, bizonyosan benn leszek a [...] kandidatióban! [...] Majd meglátja hogyan alakulnak a viszonyok! Oda fenn Szilágyit akarják! [...] voltam Kovácsnál, az erősen akarta, hogy Pauler-hoz menjek, ő Szilágyi-val beszélt, most csak az segíthet [...] oda kell mennem, mert ő (Kovács) kijött a divatból, mondjam, hogy ő küldött sat. [...] különös lenne, ha ezen hatalmas urak megbuknának és a becsület igazság diadalmaskodnék egyszer! Hanem az emberek oly romlottak hogy az ördög, gonoszság, ármány, intriqua, clique, fraternizálás, protectio s. több ily mótelye a társadalomnak a meztelen igazságot meglepi, legyőzi, megsemmisítik! Mi lesz a világból a hol gazembereké a hatalom uralkodás!”¹⁰⁸⁸

„Pauler miniszterhez piros katal. és fűzött Term. könyvészetet. Igen szívélyesen fogadott, mikor előadtam az igazságtalanságot mely rajtam elkövették és hogy Dr. Kovács küldött mondva, hogy egyedül ő segíthet rajtam [...] elmondtam Lenhossék mondását, hogy Szász Károly machinál Szilágyi részére „Lásza ez a következése annak, hogy ön kitúrta Horvátot ön igazgató akart lenni és nem lesz igazgató, önök conspiráltak főnökük ellen s az most megbosszulja magát, azt hiszi ön, hogy én nem tudok mindent, én akkor az egyetemen mindenről hallottam a mi történt (ott tanárkodott!) No szervusz! Kérem Excell. csak az egyik féltől volt informálva, engem nem ismert, leírtam a helyzetet, megbízatásomat, Horvát mennyire ellenzett mindent, ha azt hiszi Exc. hogy én igazgató akarok lenni, korántsem, tessék Trefort Ő Excell.-val szembesíteni és megkérdeni vajjon kértem-e én tőle valamikor remuneratiót vagy sürgettem-e az igazgatói állás betöltését, hisz két éve viszem azt és viszem még ha kell 10 évig, csak ne hozzanak oda idegent, ki ha én kidülök [...] ismét mást hoz be, az utánam következőkért kérem Exc.-t (Még 20 évig is működik, elismerem érdemeit, ismerem munkáit.) [...] Végre megszélidült „Nagy baj van ezekkel az Einschiebolásokkal, No a mi tőlem telik megteszek mindent, elmegyek ide is oda is!” [...] Ha más haszna nem is lesz, legalább kissé fölvilágosítottam! Megnyertem? [...] Dr. Kovácsnál elmondva az eredményt „Jó volt hogy felvilágosítottam Ő Excell.” [...] nem fog az ügy oly hamar eldőlni! [...] Kerékgyártóval is

---

¹⁰⁸⁷ Uo. 1878. szeptember 24 [! helyesen: 25]. p. 135.

¹⁰⁸⁸ Uo. 1878. szeptember 25 [! helyesen: 26]. p. 135.

beszéltem „Egymást kergetik a titkárok, tanárok nála is Szilágyi érdekében” „nem lehetne-e kivinni, hogy csak őt egyedül terjesszék fel!” Tehát félnek tőlem. Munkám nem bomba volt-e tegnap?”¹⁰⁸⁹

„Szilágyinak is átadtam a zöldet „tiszteletem és hódolatom jeléül!” Zavarba jött de szíves volt. [...] Trefort szolgálja beírta elsőnek nevemet. 1 után bejutottam: „köszönöm a könyvet!” beszélt a Corvinákról aztán előadtam mennyire fájna mellőztetésem sat. „Az ügy még nincs itt, de eldől jobbra vagy balra, itt sokáig nem fog heverni. Mit csinál a fia? Gondom lesz reá mert az egy igen derék ember. Nem sokára elmegyek a könyvtárba.” Kezét adá „köszönöm a könyvet!” Vége volt az audientiának.”¹⁰⁹⁰

„Herczeg [...] elmondta, hogy Szilágyi és Pesti lettek felterjesztve 3iknak candidáltak volna de Fésűst nem akarták kihagyni (vagy megsérteni), azért rólam is megemlékeztek mint legnagyobb könyvtári talentum, többet föl sem említik. Mellettem senki se szólalt fel, tehát ugyancsak meg voltak dolgozva minden részről; [...] Itt tehát háláról, köszönetről, elismerésről szó se lehet, mert az igazgatói állást bármikor egy akadémiai tanár plane jogtanár elnyerheti, képesség itt nem vétetik tekintetbe csak a rang, mert derogál a tanár uraknak velem egy rangban, fizetésben lenni. Hanem [...] Szilágyinak solo candidátatását [...] leszavazták!? [...] Lehet képzelni mily gondolatok cikáztak agyamban, a nyerendő remunerációt fele részben a honvéd-menházra, fele-részben az írói segélyegyletre adom, hogy megmutassam azt, miként nem éheztem a forintok után és példázgassak oda, hogy egyengetem az utat ily igazságtalan világban legyen hova vonulnom és legyen a ki eltemessen! [...] Legjobb lenne az átadás után főbe lőni magamat! Így bosszulni magamat meg az emberiségen. De szegény családom, aztán néhány piszkos ember nem az egész világ. Azokon bosszulom meg magamat egyelőre nem írok a Könyv-Szemlébe és Vas. Ujságba.”¹⁰⁹¹

„... aggaszt az hogy nem tudom mily zsarnok önkény fog hatalmaskodni! [...] Muzeumban [...] Fraknoi némán nyújtotta kezét ugy Csontos is; amaz alattomos kis gazember, ez nagy irigy! [...] Egyáltalában nem mutatom bánkodásomat, a minthogy haszonlatanság is, mert nagy kérdés az is ha kineveznének nem Horvát sorsában részeltetne-e ezen bölcs kupak tanács [...] így nem vesztettem csak a reményt a jobb sorsra, ehhez meg ugyancsak hozzá szokhattam annyi fatalis balsors után. Aztán hátha ezen rég óhajtott békét elérhetem!? [...] félek, hogy nekem kijut majd a bajból ismét bár hogyan viseljem magamat, mert a legjámborabb ember leszek!”¹⁰⁹²

„... még inkább közömbös vagyok minden iránt; miniszterkrízis, népbolondítás! Gazembereknek áll a világ! Csakhogy nehéz 48 évvel kezdeni a csalást humbugot, mikor a

---

¹⁰⁸⁹ Uo. 1878. szeptember 27. p. 136.

¹⁰⁹⁰ Uo. 1878. szeptember 28. p. 136.

¹⁰⁹¹ Uo. 1878. szeptember 29. p. 137.

¹⁰⁹² Uo. 1878. szeptember 30. p. 137.

munka éltet, elevenítt, megnyugvást, önbecsülést szerez és mi fő egészséget, vidám kedélyt s ez maga elég ösztön a régi úton haladásra.”¹⁰⁹³

„Kerékgyártó decánál voltam, ki a szombati gyűlés eredményét elmondta [...] Ballagi nem alkalmas, Pesti, Szinnyei sat. nem alkalmas, egyedül Szilágyi alkalmas az egyetemi könyvtár igazgatójának. Erre Hoffmann felszólalt: Ha Szilágyi nem concurrált volna, akkor se jött volna zavarba ha azon urak közül választani kellett volna, amennyire ismeri őket Fésűs érdemeit kiemelve (pozsonyi akad. tanár) megakarták említeni a többi, de [...] megegyeztek Szilágyi, Pesti és én 3ik helyen. Fésűs megemlítve mint szintén alkalmas. [...] így a sors se akarja, talán jobb; mert azután ugyancsak meggyűlne a bajom ha Horvát sorsára jutnék, pedig az igen valószínű lenne ezen heterogen viszálykodó elem közt. Jobb nekem mindig másodiknak lennem! [...] Voltam Dr. Kovácsnál [...] beszéltem vele, elmondtam röviden, mosolygott, nem igen járt utánna, de legalább [...] hadd tudja a Ministeri audientiát ő is ...”¹⁰⁹⁴

„Pfeifernél Pesty-t találtam „Szervus collega”, mondá „együtt buktunk!” és nevetett, aztán még én kezdtem vigasztalni. „Ne desperáljon, Trefort Szilágyit nem akarja!” „De én úgy tudom, hogy a kinevezés is calligrafice meg van írva, csak aláírásra vár, ott ki vannak Szilágyinak érdemei emelve, a mi egy kinevezésbe nem való!” No szép, a kálo-misták valóban fölülkerekedtek, tehát használják a tért, kidicsérik egymást, ki tudja meddig tart de volt idejük arra, hogy minket megnyomorítsanak [...] félek, hogy [...] nekemkeserű napjaim lesznek [...] ha engem mellőz és Litassyt veszi pártfogásába! No de „Alios ego vidi Ventos!” [...] Reggel megjelent az Ellenőr-ben Szilágyi candidatiója kidicsérve és „egy buzgó szorgalmas hivatalnok” lenézve. A Hon esti lapja hozza szárazon.”¹⁰⁹⁵

„... minden nap várhatjuk Szilágyi kineveztetését. [...] Petzhold Neuer Anzeiger-jában Heft. 10. Járulék katalógusomról igen dicsérőleg szól [...] Mindhiába, még is aggodalom támad bennem a felől vajjon kihuzom-e az egyetemi könyvtárnál éveimet? A többi lapok vagy egészen, vagy kivonatban átvették az Ellenőr hírét Szilágyiról.”¹⁰⁹⁶

„Fraknoi mintha észbe se vett volna, nem fogadta köszönésemet, ez szeget ütött a fejembe [...] kiestem kegyéből, mert nem készítek Term. könyvészet után történetit, hanem M.írók névtárát? [...]

Igen elgondolkoztam a fölött ha Szilágyi engem nullifikál üldöz, kiakarna tolni egészen az intézetből, igen könnyen teheti, degradál, az olvasó terembe tesz át, ki pártfogol, Fraknoi, hisz talán az javasolja, vagy a tanárok, Pauler, ha valakinek panaszt tennék

---

¹⁰⁹³ Uo. 1878. október 1. p. 138.

¹⁰⁹⁴ Uo. 1878. október 3. p. 139.

¹⁰⁹⁵ Uo. 1878. október 4. p. 139.

¹⁰⁹⁶ Uo. 1878. október 5. p. 140.

„rebellis”-nek deklarálnának, – így veszte vagyok ha nem tudom eltérni a közvitézéstől, no de hátha agyrémek! Én Szilágyinak kimondom, hogy minden pletyka ellen tiltakozom és átveszem a legnehezebb munkát csak ne engedje másoktól befolyásoltatni magát! [...] Izgatottságom igen nagy, mennyire árthat az ember képzelődése.”¹⁰⁹⁷

„Mindenki azzal vigasztal, hogy Szilágyi nem fog dolgozni! Én pedig attól félek, hogy nem hagy dolgozni, [...] Knoll is azzal biztatott Szilágyi igen jó ember de nem igen dolgozik!”¹⁰⁹⁸

„Fraknói csak feszes irányomban, nem gyűlöl, tehát visszamegyek csendben dolgozni! [...]

mentemPfeiferhoz [...] Szilágyit találtam ott „Gratulálhatok már?” kezét nyújtva neki ő is szívesen megrázta, mert ez a szokása. „Pár nap múlva azt hiszem itt lesz” „Szívemből örülök!” mondtam, a folyamodásom „moralis kötelesség tisztársaim és családom iránt!” a Jakab Elek-féle reklamot is megmagyaráztam „Hisz az Fraknói-ra vonatkozik.” Tehát innen is a harag „A mit Csontosy magára vett!”¹⁰⁹⁹

„... Dunaparttra Mátéval. Szemközt Fraknói, Szilágyi, setétes volt, nem igen láttak Fraknói lesütve szemét ment el észbe nem véve, vagy nemakarva észbe venni, mi baja?”¹¹⁰⁰

„Szilágyi ki van nevezve.”¹¹⁰¹

„... siettem Budára Szilágyi Sándornak gratulálni, hogy ezzel is megnyerjem, mert még mindig félek a Fraknói és Litassy-féle befolyástól [...] Elutazott. Kártyámat ott hagytam. [...] Könyvtárban disputáltunk, a katalogusok össze vannak zavarva [...] Szilágyi kineveztetésének megjelentetése a Bud. Közlönyben. Főv. L. is hozta „nagyérdemű tudósunk” ...”¹¹⁰²

„Esti lapokban áll hogy Trefort egyetlen fia 24 éves [...] meghalt [...] mely napon Szilágyi kinevezése megjelent a hivatalos lapban, mikor helyet csinált neki a miniszteri titkárságra, mert ő volt arra desztinálva! [Szilágyi helyett] –) „Létezik tehát mégis az a Nemezis! De minden úgy avn jól a hogy van, egyikünk se kívánná vissza az elmúltat!” mondtam Kudorának. [...] Nagy Miklós haragot mutat és megvetést, ez még a legkomikusabb de megszegyeníttem ezért! [...] Thallóczy már Pestre költözik, nem Szilágyihoz?”¹¹⁰³

---

¹⁰⁹⁷ Uo. 1878. október 7. p. 141.

¹⁰⁹⁸ Uo. 1878. október 8. p. 141.

¹⁰⁹⁹ Uo. 1878. október 9. p. 142.

¹¹⁰⁰ Uo. 1878. október 10. p. 142.

¹¹⁰¹ Uo. 1878. október 12. p. 143.

¹¹⁰² Uo. 1878. október 13. p. 144.

¹¹⁰³ Uo. 1878. október 14. p. 144.

„Szilágyinak tetszett felléptem irányában Pfeiffer boltjában [...] én meglennék elégedve állásommal, szerény ember vagyok és nem éppen a szerencse gyermeke. [...] azt hiszem sok kényelmet tekintélyt és rendelkezési önállóságot fogok Szilágyinál kieszközölni!”¹¹⁰⁴

„Szilágyi nem mutatja magát se baj, ez is jellemzi és bátorít, hogy nemlesz ez igen rossz ember sőt én leszek tán az igazi úr, de csak finomúl, ravaszúl, mert Márki csinálja már az új rendezési tervet!”¹¹⁰⁵

„... könyvárusi [...] dolgot [...] én viszem azt tudom de nem is akarom, hogy contrabontot csináljon [...] saját kényelmem éstekintélyem miatt is. [...]

Szilágyi [...] holnap teszi le az esküt „mielőtt elfoglalná helyét meglátogat egy barátságos beszélgetésre a teendők felől!” Szép lesz, meghajtam magamat és nyájas szívélyes arczot mutattam [...] Kedves ember és azt hiszem ha mást nem, elérem azt, hogy „szárnyai alatt meghuzódva végre békés napokat is fogok élvezni”, mint Fraknóinak is mondtam, ez az óhajomásom.”¹¹⁰⁶

„Szilágyi ma tette le az esküt, nem beszélek róla semmit társaim előtt [...] hogy a pletykát elkerüljem.”¹¹⁰⁷

„... mégis kell folytatnom ügyes politikámat hogy Szilágyit kálomistasága daczára megnyerjem.”¹¹⁰⁸

„Szilágyi [...] megpendíté az esteli órákat [...] felváltva szolgálatra sőt velem a munka felosztására maga ajánlkozott sőt akarja hogy együttesen működjünk, semmit nem tesz mit velem ne közölne; én ismételten biztosítottam őt hogy helyzetét minél kényelmesbé szándékom tenni, csak az egyetemnél és a Miniszteriumnál representálja a könyvtárat és ügyünket; ő ígerte és dicsekedve említte befolyását [...] az esteli könyvtári élet be fog következni mitől féltem, de e helyett reducáljuk a többi időt! [...] Szilágyi mondta, hogy maga Trefort akarta, hogy folyamodjék és az egri érsek hosszú levelét Majláth érdekében, megmutatta neki, szép protekció de azért az egész mégis immoralitás!”¹¹⁰⁹

„M. Állam is hozza a döngetőt Szilágyi ellen, ez is valami de eső után köpönyeg!”¹¹¹⁰

---

¹¹⁰⁴ Uo. 1878. október 15. p. 145.

¹¹⁰⁵ Uo. 1878. október 16. p. 145.

¹¹⁰⁶ Uo. 1878. október 17. p. 146.

¹¹⁰⁷ Uo. 1878. október 18. p. 146.

¹¹⁰⁸ Uo. 1878. október 20. p. 147.

¹¹⁰⁹ Uo. 1878. október 21. p. 148.

¹¹¹⁰ Uo. 1878. október 22. p. 148.

„Máté [...] durván támadott meg egy miniszteri hivatalnokot, ki aztán rendreutasította. [...] Mátét többször figyelmeztettem heveskedésére, de nem használt.”¹¹¹¹

„... Szilágyi felesketése 1 or. történt [...] jöttek Lenhossék rector, Klinger Sági decánok, Erdei jegyző Szilágyi és Szász Károly [...]

az Inventáriumokat rendre vettük, hangsúlyoztam a 367 tokot ez mutatja működésünket; Szász K. hallgatott, nem volt egy dicsérő szava. Ilyen a kálomista klikk, minden össze vág Nagy Miklós működik „az Inventárium egyes tételeiről meggyőződhecz magad” mondá Szilágyinak [...] Lenhossék üdvözölte Szilágyit minket kidicsért, Szilágyi viszont mindent ígért ...”¹¹¹²

„Szilágyi mégis megkapta a toronyszobát és a külsőt.”¹¹¹³

„... kedélyem levert, nem tudom elfeledni hogy ezek a kálvinisták mégis impertinens gorombán bántak velem, most értem Szász Károly mért kísért Szilágyit mért őrizkedett egy dicsérő szót kimondani, hogy valahogyan a lapok föl ne említsenek engemet is érdemeimet taglalva ...”¹¹¹⁴

„Most már várjuk Szilágyit kivel és társaimmal úgy kell bánnom, hogy a kecske is megmaradjon a káposzta is: az az Szilágyi bizalmát tökéletesen bírni akarom hogy uralkodhassam tetteleg (szinleg pedig társaim is belássák hogy az ő javukat akarom) a nélkül hogy Szilágyit vezetném „akarom hogy a maga lábán járjon” mondám ma is („de én fogom vezetni” gondoltam magamban, hogy a visszaéléseket megszüntessem.)”¹¹¹⁵

„...mentem a M. Állam nyomdájába, megvettem a két nevezetes számot [Szilágyi ellen] – mert emlékül elteszem mult keddi és szombati, legyen legalább ez az elégtételelem. [...] Szilágyi ha nem lenne jezsuita első dolga lenne velem bruderschaftra lépni, de így ámit, kiprétel és talán félre vet. – Minden kitelik ezektől a kálomistáktól.”¹¹¹⁶

„Csak már egyszer békém lenne, most válik el Szilágyi mit akar érettem tenni!”¹¹¹⁷

„Erdeivel találk. [...] biztatott hogy folyamodjam jutalomért, majd elküldi azt az irást a miben a miniszter megígérte; aztán vigasztalt „ő nem hitte ...”¹¹¹⁸

---

¹¹¹¹ Uo. 1878. október 23. p. 149.

¹¹¹² Uo. 1878. október 24. p. 149.

¹¹¹³ Uo. 1878. október 25. p. 150.

¹¹¹⁴ Uo. 1878. október 26. p. 150.

¹¹¹⁵ Uo. 1878. október 27. p. 151.

¹¹¹⁶ Uo. 1878. október 29. p. 152.

¹¹¹⁷ Uo. 1878. november 1. p. 153.

¹¹¹⁸ Uo. 1878. november 2. p. 154.

„Szilágyi [...] még hírlapjaim eladásánál is közben jár. Sokat ígér.”¹¹¹⁹

„Szilágyi is eljött már, ráerőszakoltam a tisztviselőség bemutatását [...] dicsérte működésüket, kérte őket hogyha valami bajuk van csak ő hozzá forduljanak az ő ügyök az övé is de ne hozzanak semmit nyilvánosságra tudtán kívül sat. a hivatalos órák mindenki számára 6 óra töltendő, rám bízta beosztását [...] a nyitva tartás összesen 7 óra (d. u. 4 óra levén egyelőre 2-6ig d. el. 9-12ig lesz).”¹¹²⁰

„Megjelent mind a 6 lapban a könyvtár-hír (olvasótermi stat.) Megmutattam Szilágyinak [...] Litassy-t jellemeztem [...] Thallóczy és Csontosy [...] Szilágyi uszályába kapaszkodik, de lerántom álarczát. [...] Szilágyi eddig nem hagyott fel finimságával, udvariaságával; mégis csak belátom hogy így volt legjobban ...”¹¹²¹

„Pfeifernél Szilágyi volt és egy kanonok jött, [...] igen barátságos volt Szilágyihoz is, de ki ne szeretné kedves modoráért.”¹¹²²

„[Szilágyi] még mindig szivarral kínálgat és igen nyájas, nekem is ír a sebemre, különben egy durva közömbös ember csak véretem lázította volna fel. [...] Dochnál számláit készítettem el és aláírtam Szilágyival ...”¹¹²³

„Jött Szász Károly gőgösen [...] mindenből kitetszik a gúny „lepottyantál örülünk rajt!” [...] Lendvay írt, vigasztal [...] Szép tőle, régi jó barátom, ő igazán sajnál!”¹¹²⁴

„Józi folyamodásomat [könyvtárrendezés] is átnézte és javítgatta. Kíváncsi vagyok vajjon azon uraknak igazán kőből van-e szivök vagy egyáltalában nincs is.”¹¹²⁵

„... az inventáriumot bevégeztük és aláírtuk, el is vittem az irodába [...] Szilágyi dolgozik de mindig magának, azért igen jó ember ...”¹¹²⁶

„6 or. megkezdődött a tanácskozás Szilágyi szivarral kínál meg bennünket, mily különbség ő és Horvát Árpád!? Finomul vitte a tanácskozást ...”¹¹²⁷

„Szilágyi igen jó ember, ez lesz a legfőbb baj!”¹¹²⁸

---

¹¹¹⁹ Uo. 1878. november 4. p. 155.

¹¹²⁰ Uo. 1878. november 6. p. 156.

¹¹²¹ Uo. 1878. november 7. p. 156.

¹¹²² Uo. 1878. november 8. p. 157.

¹¹²³ Uo. 1878. november 9. p. 157.

¹¹²⁴ Uo. 1878. november 10. p. 158.

¹¹²⁵ Uo. 1878. november 11. p. 158.

¹¹²⁶ Uo. 1878. november 12. p. 159.

¹¹²⁷ Uo. 1878. november 14. p. 160.

¹¹²⁸ Uo. 1878. november 15. p. 160.

„... Szilágyi engedékenységevel, méginkább gyűlöletével pokollá teheti most már életemet! [...] Mai Ellenőrből megjelent a könyvtárról tárczacikk ...”¹¹²⁹

„Ismét egy roppant hanyagságra bukkantam, egy csomó könyvnek a 8adrét czésuláit eltüntették! nem rakták bel! [...] Igen izgatott ez a gazemberség, hogy nyilvános összeküvés van ellenem az az a rendszer ellen s ennek fő mestere Litassy [...] Igen felizgattott a mai felfedezés, alighiszem hogy orvosolhatjuk a bajt, hacsak a kinevezés által megszűnik a bolondéria, végre belátja Litassy is hogy meg kell húzni magát.”¹¹³⁰

„d. u. nem dolgozom az államnak. [...] Majd Szilágyi mindent be fog látni és én rá fog egyedül hallgatni de addig igen ügyesen kell magunkat viselni, figyelmeztetem is társaimat.”¹¹³¹

„Fölmentem Szilágyihoz [...] jó ember és nem egészen büszke de nem is őszinte, mert tetu barátok, sétatársak, vendégjárók! aligha leszünk.”¹¹³²

„Engem és Thallóczyt akar a választmányba behozni [Fraknói]. [...] Szilágyi bejut a tanácsba. Voltam Bergernél [...] igazg. összegekről beszéltünk 1500 ftot véltem, alig hiszi, hogy megkapjam, ő egészen pártomon van. „Voltak ellenségeim de azok is magokba tértek „égis kár volt Szinnyeivel úgy bánni!” mondják magukban (!)”¹¹³³

„Szilágyi [...] elmondta a tegnapi gyűlést 1500 ftot proponáltak, felmegy Budára [...] ajánlani. [...] Szász elintézi az én ügyemet az év végén. [...] Előjött Lenhossék állítása? Nem lehet jó a gyors munka? Tehát ez is baj! [...] Mátét feltűnőleg pártolja szilágyi (univ. t. és erdélyi). Nehéz szerep vár reám, még sokat kell elnyelnem!”¹¹³⁴

„Szilágyi azt hiszem még mindig nem bízik bennem egészen, az írások domin.”¹¹³⁵

„Szász Károly igen nyájasan köszönt [...] bizonyosan dicsért neki Szilágyi ...”¹¹³⁶

„... máától az olvasási órák 4-8ig tartanak. Én M. írók repert. csináltam. [...] Kedélyem kissé ingerült, mert ha Szilágyi bizalmatlansága növekedik, a haszontalan fráterektől minden rosszát várhatok. De túljárok eszükön komolyságommal.”¹¹³⁷

---

¹¹²⁹ Uo. 1878. november 17. p. 161.

¹¹³⁰ Uo. 1878. november 19. p. 162.

¹¹³¹ Uo. 1878. november 20. p. 163.

¹¹³² Uo. 1878. november 21. p. 163.

¹¹³³ Uo. 1878. november 23. p. 164.

¹¹³⁴ Uo. 1878. november 24. p. 165.

¹¹³⁵ Uo. 1878. november 28. p. 167.

¹¹³⁶ Uo. 1878. december 1. p. 168.

¹¹³⁷ Uo. 1878. december 2. p. 169.

„... Szilágyi titokteljesen behí; „Szász Károly említé hogy összeg nincs fölemlítve a fölterjesztésben, a tanács kihagyta a határozat után! [...]

Taktikámmal megvagyok elégedve de az ellentáborával (kálomista klik) nem. [...] Thallóczyval beszélgettem [...] rosszul áll az ügy de verbuválás által még helyre lehet ütni. [...] Szilágyi fenn volt a Minisztériumban, holnap velem felmegy, bemutat Hanzélynek attól függ minden. (Mlinkó sógora vagy mije!) [...] „a miniszter meg van nyerve(!)” „No csak ne tartsak semmitől Hanzély nekem jó barátom!” mond Sz. [...] Igazán az ember élete csupa comedia.”¹¹³⁸

„Szász és Hanzély gyűlésben voltak de azért kiböjtöltük őket [...] benn van a 1500 frt Hanzély „ismer!” régtől de Szász Károly előttem ajánlotta neki ügyemet igen melegen ékesszólással. Szilágyi detto. Azért Hanzély is a jövő év elejére odázza el, mikor uszunk a pénzben.”¹¹³⁹

„A Hon, Pesti N., Fővár. már ott figuráltam, szép diadal [bejutott a Tört. Társ. választmányába], melyet nemértem volna el soha, ha Szilágyi nincsen pártomon az az nem lesz könyvtár-igazgató, különös ez az irigység! [...] Délben a Muzeumban Szilágyi lehordta Csontosyt szörnyen, ez kell neki a ki úgy lenézi a Bibliographiát,ugyan minek tartja magát!”¹¹⁴⁰

„Az igazgató csak befut kezét ad, aztán megy is; ma Fraknói látogatta meg [...] „Sándor” „Vilmos” igen jó barátok kath. pap és kálvinista erdélyi ember, de egymásra vannak utalva, úgy mint én, ez mindent megmagyaráz „szar a világ” mondaná Otmár”¹¹⁴¹

„Szilágyi csak nem feledi el a szivar ajándékot, de jól is esik a jó szivar.”¹¹⁴²

„Józi [...] folyamodni akar stipendiumért Szilágyiban bízik, úgy Otmár is attól várja a Messiást [...] ő lett családunk Messiása, belenyugsom mindenbe, szeretem őt, rokonszenvezek vele, csak az egész dolgot nem tudom Trefortnak, a világnak megbocsátani hogy oly „komiszul bántak velem!” mondaná Dr. Kovács [...] De várjunk. Minden úgy van jól a hogy van!”¹¹⁴³

„... átnéztük Kilián számláját az igazgatóval tetszett neki rendszerem.”¹¹⁴⁴

---

¹¹³⁸ Uo. 1878. december 4. p. 170.

¹¹³⁹ Uo. 1878. december 5. p. 170.

¹¹⁴⁰ Uo. 1878. december 6. p. 171.

¹¹⁴¹ Uo. 1878. december 12. p. 174.

¹¹⁴² Uo. 1878. december 14. p. 175.

¹¹⁴³ Uo. 1878. december 15. p. 175.

¹¹⁴⁴ Uo. 1878. december 18. p. 177.

„Fraknoi [...] mondta hogy Szilágyi Trefortnak ugyancsak megdicsérte a könyvtár-személyzetet [...] de nincs is sok baja, mert én oldalánál vagyok. Azért ő csaknem ötödik kerék! No de derék ember, jobb választás nem történhetett volna!”¹¹⁴⁵

„Szilágyi [...] a rendes szivar kijár, még egyszer se feledte, azt hiszem valamiféle fogadást tett ...”¹¹⁴⁶

„Szilágyi kitudta, hogy Hanzély 600 ftot Szász K. 800 ftot ajánlott most a miniszternél van és új évre lejjő! Csodálom ezt is.”¹¹⁴⁷

„Klőszől elhoztam reggel a fényképeket [...] Szilágyi Sándornak baráti emlékül felirattal és datum nevem aláírásával adtam egyet, nem tudom nem veszi-e rossz néven a confidensséget, mert a korlátot nem igen akarja átlépni, úgy veszem észbe, bár tulságos udvarias irányomban.”¹¹⁴⁸

„Szilágyi szivarral kínált aztán égre földre kért, de ne haragudjak meg, leültetett, egy régi könyvet s annak czéduláját „Dialectica” a nyelvészetbe van osztva, a philosophiába való! „Nem haragszom.” de azért észbe vettem hogy Pádli műve, a gazember [...] Szilágyi előtt borzasztó dolgokat mondhattak, mert meg volt ijedve nagyon „együtt átnézzük a régi czédulákat!” „A mint tetszik” mondtam. Kezdetlőtttem szállni lefelé csillaga [...] setét gondolatok futottak végig agyamon ...”¹¹⁴⁹

„... Pulszky Ágost talált ismét egy czédulát, melyet az igazgató kihozott, más osztályba való [...] ez egy lökés, mert apját megbuktatni segítetttem. [...] van elég gondom [...] most még Szilágyi bizalmatlanságával is gyarapodott (megvolt ez csakhogy hamu alatt lapangott).”¹¹⁵⁰

„... félek hogy az ellenem való áskálódás is megkezdődik. Mindenre kész vagyok. Hálát se várjunk. Ebben még Horvátnak is igaza volt.”¹¹⁵¹

„Szilágyi [...] átadta nekem az 500 frt jutalomról szóló iratot.”¹¹⁵²

---

¹¹⁴⁵ Uo. 1878. december 23. p. 179.

¹¹⁴⁶ Uo. 1878. december 29. p. 182.

¹¹⁴⁷ Uo. 1878. december 30. p. 183.

¹¹⁴⁸ MTA Kézirattár Ms 18 / XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. január 5. p. 3.

¹¹⁴⁹ Uo. 1879. január 7. p. 4.

¹¹⁵⁰ Uo. 1879. január 8. p. 5.

¹¹⁵¹ Uo. 1879. január 9. p. 5.

¹¹⁵² Uo. 1879. január 10. p. 6.

„...Szilágyival egy kis disputa történt az osztályozás végett, később engedtem és nem is akarok vele ellenkezni csak védelmezem eljárásomat [...] Mondtam neki, hogy a tört. társ. alapítói közé akarok lépni ...”¹¹⁵³

„... félek a pletykától és Szilágyitól ki ha lenéz is, de szivarral kínál! Nagy Jezsuita!”¹¹⁵⁴

„Szilágyi szivarral kínál, [...] akarom is, hogy [...] engemet kitüntessen, szeressen és minden alattomos intriquakat ellenem csirájukban megfojtsa; erre nézve eleget teszek, sőt hízelgem neki; ha meg ezek után is bizalmatlan, akkor nem csoda ha én is elvesztem irányában minden bizalmamat (!?) becsülésemet (!?) az az elfásulok, közömbös leszek mindenki iránt, de ezt nem szeretném, hogy bekövetkezzék.”¹¹⁵⁵

„Lenhossék [...] az orvosi munkák megrendelését Lampelhez akarja vinni „hagyjuk mond Szilágyi [...] míg rector, hisz rászorulunk [...] Ez a baj, hogy igen jó ember! mindenkinek eleget akar tenni!”¹¹⁵⁶

„Szilágyi se volt délut. ott, tehát elharácsoltuk az időt.”¹¹⁵⁷

„... megjött Szilágyi, nézegette a régi könyveket, tetszett az idea az „incunabulumok catalogusa!” persze általam összeírva. No de a járulékkatalogus jó előbb.”¹¹⁵⁸

„Resteltem, hogy Szilágyi egy durva hibámra akadt mit elnézésből, Horvát szerint szélesség, elhamarkodás, fölületességből, tudatlanságból követtem el. Szilágyi az inspirációk, besugárások következtében malitiából ha nem tudatlanságból származtatja s így bánt. [...] Borzasztó hogy ily bizalmatlan emberrel szemben – mint Szilágyi, mert én annak tartom – kerülvén minden gyanút, az ördög incselkedése belevisz a hinárba. No de a miről nem tehetek, nem tehetek, csak következetesség és kitartás [...] az idő mindent meggyógyított, qui habet tempus ...”¹¹⁵⁹

„... ma se ment hiba nélkül a munka de kisebbszerű volt [...] jött Kertbeny mutatta az arcsképek aláírását francziául, [...] nálam „premiere custode” helyett „officier”-t tett, „hát akkor Máté, Kudora micsodák?” kérdém, [...] aztán „un des plus eminent”-et kitörülte a „bibliograph” elől, legyen meg az akaratja szegény „csatalónak” ha nemesebb bosszút nem tud.”¹¹⁶⁰

---

¹¹⁵³ Uo. 1879. január 11. p. 6.

¹¹⁵⁴ Uo. 1879. január 12. p. 7.

¹¹⁵⁵ Uo. 1879. január 14. p. 8.

¹¹⁵⁶ Uo. 1879. január 23. p. 12.

¹¹⁵⁷ Uo. 1879. január 27. p. 14.

¹¹⁵⁸ Uo. 1879. január 31. p. 16.

¹¹⁵⁹ Uo. 1879. február 3. p. 18.

¹¹⁶⁰ Uo. 1879. február 4. p. 18.

„... megcsináltam a múlt évi olvasótermi táblázatott, Szilágyi a jelentést, ezt leírtam, [...] „Az igazgatóság” aláírással akarja közölni a könyvtárra vonatkozót; a magán dolgot kiki neve alatt, szép tőle!”¹¹⁶¹

„... megkezdtem a Járulék-katalogus tisztázását a czédulákról.”¹¹⁶²

„A járulék címjegyzékből elvégeztem a 2dik ívet ...”¹¹⁶³

„... Szilágyi keresett és 4 után se talált, no de van esze, nem rója fel könnyelműségnek!”¹¹⁶⁴

„Szemle XIX. 106-135. olv. Szegény Toldy utolsó vallomásaiból kitűnt hogy már nem tudott dolgozni, kínlódott, megvolt a régi nagyravágyás de nem voltak hozzá szárnyai.”¹¹⁶⁵

„Szilágyi mutatja az öregnek folyamodását végleges kinevezésért és ötödéves pótlékért [...] „hát ön hogyan van?” kérdé „én is úgy!” „tehát folyamodjék Ön is!” s így én is megírtam folyamodásomat [...] Ismételten köszöntem Szilágyi jóságát „annyit köszönhetek már, hogy szinte zavarba hoz!” „Ő pedig nekünk köszönheti, hogy oly barátsággal fogadtuk és betanítottuk sat!”¹¹⁶⁶

„Szilágyinál pár újítást említettem: kikölcsönzési lejárat naplót [...] a hírlapok bekötését.”¹¹⁶⁷

„3 or a conferentiára, szivar és tanácskozás, mit előre elhatároztunk: ki nem adható könyvekre vignette ragasztaték, régi könyvek bekéretnek, a disszert. czédulák is bekéretnek.”¹¹⁶⁸

„... Horvát nem felejtí a kemény csapást mit megérdemlett piszkos göggyével, lenéző morda és önző piszkos magaviseletével!”¹¹⁶⁹

„Becsülöm Szilágyi kíméletét, azt hiszem megnyughatom a végzetben hogy ő lett igazgatónk, senki se lett volna képes feledtetni velem a méltatlanságot csak ő, aztán ha rá gondolkodom ezen depravált vasfejű hogy ne mondjam tökfű öreg göggyös önelbizakodása és ostobaságát, Kudora szabólegényes dicsekedés, arrogancia, e mellett semmi tanulás

---

¹¹⁶¹ Uo. 1879. február 10. p. 21.

¹¹⁶² Uo. 1879. február 12. p. 22.

¹¹⁶³ Uo. 1879. február 15. p. 24.

¹¹⁶⁴ Uo. 1879. február 17. p. 25.

¹¹⁶⁵ Uo. 1879. február 25. p. 29.

¹¹⁶⁶ Uo. 1879. március 6. p. 33.

¹¹⁶⁷ Uo. 1879. március 14. p. 37.

¹¹⁶⁸ Uo. 1879. március 15. p. 38.

¹¹⁶⁹ Uo. 1879. március 16. p. 38.

és kedv a könyvtár tanulmányhoz, Dr. Máté detto kevés spiritus, semmi élettapasztalás és modor, e helyett nagy adag paprika méreg és kevéssé önállóság. Litassy botos leghény, semmi más és híres tudósak is sok lenne az arrogancia a mivel bír. Ilyen hadat kellett volna kormányoznom!?”¹¹⁷⁰

„Herczegh haragudott, hogy nem érkeztek meg a könyvek, Szilágyi szintén [...] segített, sietett, eltévesztette, rám szólt „hagyjon, menjen, tegye a dolgát ott!” először láttam indulatosan, de fel nem veszem mert jó ember!”¹¹⁷¹

„M. Könyv-Szemle 20-31. olv. [...] habár kíméletesen, a szakok sok helyen való föllállítását, zavart!?” [...] Előkerestem az én két év előtti 1877. máj. fölterjesztésemet „Jelentés” címmel [...] melyben írom, hogy a rendezés csak jövő sept.-ig tarthat ha a 2. emeletet ki nem ürítették [...] és tart most is ...”¹¹⁷²

„Szilágyival a könyvtár bizottsági gyűlésbe mentünk s ott comedíáztunk ...”¹¹⁷³

„... nem szeretném ha egy humanus ember helyett valami brutális lenne főnököm, a mi valószínű, mert ilyen [mint Szilágyi] kevés van köztök.”¹¹⁷⁴

„... mint könyvtárnok és rendes életű ember van reményem a 82 évhez, hisz Panizi Londonban a British Muz. könyvtárnoka most 82 éves korában halt meg!”¹¹⁷⁵

„Jött Fraknói 7or. Horvát Árpádról kérdezősködött.”¹¹⁷⁶

„[Szilágyi] nyájas, jó ember, előzékeny, szíves barátságos hozzám s ezzel elismeri hogy mégis csak nagy igazságtalanság történt velem! A többi az ő dolga!”¹¹⁷⁷

„... Szilágyi könyvtár bizottsági gyűlésre ment ...”¹¹⁷⁸

„3 or. könyvtári gyűlés [...] 3ik gyűlés [...] A tanácskozás némi reformok és panaszok közt folyt le; a közönség panaszai az olvasótermi tiszték ellen az igazgató fülébe is hatott, ...”¹¹⁷⁹

---

¹¹⁷⁰ Uo. 1879. március 22. p. 41.

¹¹⁷¹ Uo. 1879. március 26. p. 43.

¹¹⁷² Uo. 1879. március 27. p. 44.

¹¹⁷³ Uo. 1879. április 3. p. 47.

¹¹⁷⁴ Uo. 1879. április 9. p. 50.

¹¹⁷⁵ Uo. 1879. április 13. p. 52.

¹¹⁷⁶ Uo. 1879. április 18. p. 55.

¹¹⁷⁷ Uo. 1879. április 20. p. 56.

¹¹⁷⁸ Uo. 1879. április 22. p. 57.

¹¹⁷⁹ Uo. 1879. április 23. p. 57.

„Szilágyi nem az az ember a ki hagyjon magával paczkázni. De jó, hogy engem nem bántanak.”¹¹⁸⁰

„Én pedig összebb húzom a vitorlákat ismét, már eddig is óvatos voltam az én kedves kollégáim ellenében, de kár, hogy előbb nem; ha az ember műveletlen és nincs hajlam benne a finomságra, jobb ha kerüljük!”¹¹⁸¹

„Szeretem, hogy Szilágyi keresi a társaságunkat, mindinkább megismer és nem tarthatok a Kudora-féle intrigáktól, mert hogy áskálódik az bizonyos, mit is várhatunk egy szabólegényből lett henczegő fratertől.”¹¹⁸²

„Kudora [...] Márkit is bolondítja [...] legkisebb bizalomra se méltatom [...] ő bánja meg. [...] bosszant, hogy előbb nem ismertem, most azonban ügyes politika, higgadság és következetesség! [...] ő fog meglágyulni.”¹¹⁸³

„... Horvát és Toldy [...] a rendezési felelősséget nem akarták viselni [...]

a bizalom végkép megszűnt Kudorával, már előbb is ismertem, de mint legéltrevalóbb köztük, félttem tőle, most is félek, de ellenkező politikát követek, a tartózkodás politikáját, majd kicsaljuk a nyulat a bokorból, hadd ismerje meg Szilágyi is a komisz embert!”¹¹⁸⁴

„... egész nap a komisz népség közt kell élnem és meggyőződnöm a felől hogy Horvátnak sokban igaza volt, úgy abban is hogy nem kell bízni az emberekben; de abban [...] nem volt igaza hogy kerülni kell az emberi társaságot, mert nyíltan nem veszélyesek csak alattomban mint az én népeim szítják a tüzet, hecczelik egymást ellenemben és megfogják rohanni Szilágyit is, kiben fölkeltek ugyan a gyanút, de majd csak eloszlatom, még mindig bízom munkásságomban ...”¹¹⁸⁵

„... a Címjegyzéket befejeztem 40 írott ív lett (törten) ezután Szilágyinak megmutattam ...”¹¹⁸⁶

„Collationáltuk a Naplósámokat, nem maradt-e valami ki! Sok irígy és komisz ember van köztünk! [...] emlékezetem különösen a nevekre meggyengült én a Term. bibliogr. munkának, megerőltetésnek vagy a vegetarianismusnak tulajdonítom ...”¹¹⁸⁷

---

¹¹⁸⁰ Uo. 1879. május 1. p. 61.

¹¹⁸¹ Uo. 1879. május 2. p. 62.

¹¹⁸² Uo. 1879. május 3. p. 62.

¹¹⁸³ Uo. 1879. május 4. p. 63.

¹¹⁸⁴ Uo. 1879. május 7. p. 64.

¹¹⁸⁵ Uo. 1879. május 9. p. 65.

¹¹⁸⁶ Uo. 1879. május 10. p. 66.

¹¹⁸⁷ Uo. 1879. május 14. p. 68.

„... a levéltárból (almáriumból) akartam az iratokat átnézni, hogy a könyvtár személyzetéről 1780-1880-ig synchronistikus táblát szerkesszek, de ő neki [Szilágyinak] nem volt inyére „majd azt együtt csináljuk t: i: az iratok átnézését, összezavarodik!” [...] nekem „habár priváthasználatra is, kell tudnom hogyan állott a könyvtár-személyzet” gondoltam magamban ...”¹¹⁸⁸

„... félek Szilágyitól hogy „igen jó ember! és ingatag!” [...] nála a hatalom, összetörhet megsemmisíthet minden érdemem daczára!”¹¹⁸⁹

„...ismét némi kellemetlenség adta elő magát [...] Szilágyi [...] fedezett fel nevezetes hibákat, aztán Kudora is mutogatott Horvát-féle czédulákat (t: i: Horvát Árpád hajdanában czédulázott de hogyan, egy könyvről 3-4 lapot) azzal engem akart ütni, de Szilágyi sokkal józanabb volt hogysen az őrült rendszert mintául vegye; ellenemben nem győz mert ily komisz emberrel szemben sohase mutathatok barátságot és egyáltalában félelmet, mert még komiszabb lesz, de óvatosság és vigyázat szükséges, Szilágyi bizalmatlanságát eloszlatni [...] nehéz munka. [...] a hivatalos munka [...] minden időmet igénybe veszi és babérok helyett töviseket terem.”¹¹⁹⁰

„... hasonlítottunk Szilágyival a könyveket, pótlendő a mulasztottakat! [...] Hazamenet Kudora nyújtotta a kezét!? elfogadtam.”¹¹⁹¹

„... bevonogatom a pletykából a munkába, mert az a baj, hogy nincs dolguk! Roszban török a fejöket. [...] az intrigállásmegszüntetésére, a munka a munka ez a hatalmas rugó, mely dönt!”¹¹⁹²

„... Szilágyival nem tudom közölni tervemet, mindig fut vagy dolga van ...”¹¹⁹³

„... nem izgatok fel magamat, hanem dolgozom [...] a henczegő fratereteket politikusan munkával verem meg!”¹¹⁹⁴

„... beszélgettem Szilágyival. Szóval se említti az új rendezési-superrevideálási tervemet, ennyire könyvész és csak ennyire fekszik szívében a könyvtár érdeke! Az az a menyenyiben megengedi a Századok, Tört. Tár, Tört. Társ. titkársága. Erdélyi Országgy. Monumenták; Akad. osztály és mindenféle bizottsági ülések; Erdélyi tört. dolgok,

---

¹¹⁸⁸ Uo. 1879. május 18. p. 70.

¹¹⁸⁹ Uo. 1879. május 19. p. 70.

¹¹⁹⁰ Uo. 1879. május 20. p. 71.

¹¹⁹¹ Uo. 1879. május 21. p. 71.

¹¹⁹² Uo. 1879. május 23. p. 72.

¹¹⁹³ Uo. 1879. május 28. p. 75.

¹¹⁹⁴ Uo. 1879. május 30. p. 76.

banquettek, visitek és azok fogadása, visszaadása, tanácsadás sat. sat. No de jó ember s ez maga elfeledtet mindent!”¹¹⁹⁵

„... a „könyvtár fölülvizsg. tervrajz” másolása [...] Szilágyi azt hiszem méltányolni fogja és kissé több elismeréssel, jobb véleménnyel lesz ismereteimről, mert azt hiszem rettetően lenéz magában ...”¹¹⁹⁶

„Szilágyinak átadtam a tervrajzot, [...] „használja föl, irassa valami idegennel le, aztán ne tudják, hogy én írtam” de ő [...] „mért, maradjon így, aztán megbeszéljük a részleteket!” Ezt se bánom, ha azt nyilvánítja, hogy ő bízott meg, csak tekintélyem növekedik mindenki előtt! Végre rendnek kell lenni, habár Szilágyi nem is oly lelkes könyvtárnok mint szeretném, de itt vagyok én, ha rám hallgat mégis csak megyünk annyira mint Toldy és Horvát alatt ...”¹¹⁹⁷

„Szilágyival sétáltam a Dunaparton, szombaton veszi elő az én tervrajzomat és hétfőn tárgyaljuk! [...] hidegségemet és zárkózottságomat nem igen vetkezem le, ez úgy hiszem legerősebb fegyver ellenökben és a munka!”¹¹⁹⁸

„Szilágyi felment Budára a Ministeriumhoz, az én ügyemet is sürgetni fogja!? [...] Szörnyű ember; félek hogy kezemből kivette a hatalmat ő pedig nem fogja a könyvtár érdekében érvényesíteni tudni, sokkal inkább el van mással foglalva, nintsen mindenre ideje!”¹¹⁹⁹

„Szépen készül a Címjegyzék. [...] örül a lelkem hogy biz én teremtettem minden olyasmit a mi jó, üdvös és hasznos az egyetemi könyvtárnál, ki tudja még mily áldozattal de azért az emberiségnek végtelen hasznára! ha semmit nem tettem volna egyebet mint-hogy oly mihaszna embert mint Horvát-ot leráztam a nyakunkról, oszlopot, szobrot érdemelnék. [...] Szilágyi igen liberalis a vacatiót illetve.”¹²⁰⁰

„Pádlival előre készítettem a Tárgy és névmutatót! [...] Félek hogy [Szilágyi] az eddigi tapasztalatokból kiindulva, nem fogja keresztülvinni tervemet! Pedig akkor „Szegény egyetemi könyvtár!” [...] Szilágyi lenézett és ment [...] az akad. gyűlésre [...] „ha elunom magam majd vissza jövök!” De soha nem jó vissza. Minek mondja hát. [...] Otmár aggodik [...] Szilágyival ismét szólnom kell, tegyen valamit érdekében.”¹²⁰¹

---

¹¹⁹⁵ Uo. 1879. május 31. p. 76.

¹¹⁹⁶ Uo. 1879. június 2. p. 77.

¹¹⁹⁷ Uo. 1879. június 3. p. 78.

¹¹⁹⁸ Uo. 1879. június 5. p. 79.

¹¹⁹⁹ Uo. 1879. június 6. p. 79.

¹²⁰⁰ Uo. 1879. június 8. p. 80.

¹²⁰¹ Uo. 1879. június 9. p. 81.

„... a konferencia holnap 10 órára van kitűzve, tehát előlvette már a tervrajzomat, azt jónak találta, csak pár helyen tett rá megjegyzést, elfogadtam [...] nincs mit szégyenlenem! Aztán csak tekintélyemet növeli a mű szerkesztése. Ellenezni pedig nem fognak, mert jönnek ismét a folyamodások.”¹²⁰²

„10 or. után megkezdtek [...] a conferentiát [...] simán ment minden, tervrajzomat Kudora megis dicsérte, csak aztán kövesse is [...] Máté Jog- és államtud.szakot, Litassy Természetr. és Philos. Kudora Historiát kapta, tervrajzomat lithographiroztatják ...”¹²⁰³

„Azt hiszem a könyvtár-revisióval is célzt értünk, mert különösen én nem fogok látni magam körül tanakodó [...] léha hivatalnokokat, hanem ők is megtanulnak dolgozni és mást is békén hagynak, a nagy munkát, melyet alapítottam nem fogom még életemben szétzúlván, felbomolva látni; adtam annyi munkát hogy egyéb [...] terveken, áskálódáson [...] ne törjék a fejüket!”¹²⁰⁴

„Tartózkodó maradok. Tovább mentem mint kellett volna.”¹²⁰⁵

„... nagy zavarba jöttem, nem találtam a megrendelési czédulát 3 műrő! Aggódtam, mindenféle setétgondolatok jutottak eszembe; hátha elakarnak veszteni, a kálvinisták [...] helyemre törnek [...] Végre kisült, hogy elnéztem ...”¹²⁰⁶

„Nőm vállalkozott a Címjegyzék szétvagdalására és betűrendbe rakására ...”¹²⁰⁷

„Szilágyi [...] nem igen közlékeny, bizalomról szó sincs, csak olykor olykor, talán ha megfélekedezik, a szivar és kézzorítás kijár!”¹²⁰⁸

„Szilágyi ismét kissé ingerült volt [...] ő az osztályozásnál látszik érzékenynek ...”¹²⁰⁹

„... a Jelentést is megírta Szilágyi én meg a statistikát megkésztettem [...] Csak az írás legyen a kezemben!” mondtam (A végleges kinevezést értettem.)”¹²¹⁰

„Szilágyi a Jelentésben írja a rendezésről „folyton folyik” bezzeg aláírta, mikor febr. 1-én megkezdtem azt mondta „Az Igazgatóság” írja alá ...”¹²¹¹

---

¹²⁰² Uo. 1879. június 11. p. 82.

¹²⁰³ Uo. 1879. június 12. p. 82.

¹²⁰⁴ Uo. 1879. június 13. p. 83.

¹²⁰⁵ Uo. 1879. június 14. p. 83.

¹²⁰⁶ Uo. 1879. június 21. p. 87.

¹²⁰⁷ Uo. 1879. június 29. p. 91.

¹²⁰⁸ Uo. 1879. július 5. p. 94.

¹²⁰⁹ Uo. 1879. július 18. p. 100.

¹²¹⁰ Uo. 1879. július 21. p. 102.

¹²¹¹ Uo. 1879. július 22. p. 102.

„A katalogust is elküldtem a Ministeriumhoz, szétszattam, mégis dicsőséges eredmény! [...] ezután nem kívánok mást csak morális elismerést!”¹²¹²

„Megkaptam a véglegesítést ...”¹²¹³

„Szilágyinak is írtam levelet [...] Nekem érdekemben van őt minél jobban [...] lekötelezni mert hatalmas! és sok jót tett de még többet tehet családomnak és nekem!”¹²¹⁴

„Szilágyi hibát fődözött fel a Czimjegyzékben egy latin középkori író Marcellus Palingenius az első név alá [...] van téve [...] Pfeiferhoz, hol Horvát Árpád is volt, beljebb vonult ...”¹²¹⁵

„Szilágyi [...] roppant nehézkes, önző, zsarnoki, goromba természete iránt engesztelékeny az ember mert pár óra múlva egészen elfeled mindent.”¹²¹⁶

„Józsi levelét ma kapta Szilágyi, majd ír neki ha Szász K.-al beszélt, minden jót ígért!”¹²¹⁷

„... hozzá fogtam a „könyvtárrendezés” cikkhez, egészen belemelegedtem”¹²¹⁸

„... az én tekintélyem napról napra hanyatlak ha Sz. minduntalan rám mászik, az az a sok munkamiatt észbe nem vett hibákat tudatlanságnak rója föl, azt hiszi biz én nem értek szakmámhoz; – pedig ő nem ért az egészhez ...”¹²¹⁹

„Szilágyi [...] Beszélgettünk [...] a könyvtár-rendezésről és Horvátokról, mily ostoba politikája volt: [...] mások hibáját rovatgatni, hogy bámulják az ő tudományát!”¹²²⁰

„... kiadják a Könyv-Szemlében az Irod. Szemle könyvtárrendezési cikket, anyémet is! [...] és az én érdemeimet az egyetemi könyvtárnál, tekintélyem növekedjék! [...] Örülök újabb dicsőségemnek, jóllehet azt hiszem kis polemia fog okot adni mert Barnát felpiszkálja Csontosy, cikkem megcsillagozzék.”¹²²¹

„... csak hogy a „superrevisióról” írt cikkem is megjelenik, habár nem a nevem alatt, de én írtam. [...] Szilágyival beszéltem és Fejérfatakyval [...] kit legujabban beakar hozni a

---

¹²¹² Uo. 1879. augusztus 2. p. 108.

¹²¹³ Uo. 1879. augusztus 13. p. 113.

¹²¹⁴ Uo. 1879. augusztus 17. p. 115.

¹²¹⁵ Uo. 1879. szeptember 27. p. 136.

¹²¹⁶ Uo. 1879. október 1. p. 138.

¹²¹⁷ Uo. 1879. október 7. p. 141.

¹²¹⁸ Uo. 1879. október 19. p. 147.

¹²¹⁹ Uo. 1879. október 20. p. 147.

¹²²⁰ Uo. 1879. október 23. p. 149.

¹²²¹ Uo. 1879. október 24. p. 149.

könyvtárhoz, hogy a levéltárt rendezze és legyen keresete [...] sikerülni fog, mert Szilágyi akarja. Elment Fraknóihoz.”¹²²²

„... fogalmaztam a könyvtárnoki tisztviselők egyesületére vonatkozó felhívást, vacsora-compániát akarok összeremteni, ott vitatkozni ...”¹²²³

„... megjött a cikk „Irod. Szemlé”ben és külön 15 példány”¹²²⁴

„Megmutattam a letisztázott felhívást [...] Szilágyinak, az helyeselte, azonnal aláírta és siettem az Akadémiába [...] Aláírta kis Hellebrandt, Lindtner is! A Muzeumba. [...] aláírta Majláth „Nem lehet azt másutt mint kávéházban tartani?” Majd elválík, mondtam, átadtam neki a „könyvtárrendezés” cikket, szívesen vette.”¹²²⁵

„Csontosy [...] aláírta nevét a fölhívásra, el is jött, eljöttek többen [...] el volt határozva a heti összejövétel.”¹²²⁶

„Szilágyi [...] a részeges disznó nem érdemli meg, hogy védjem, legjobb ha közömbös leszek irányában; és előbb utóbb pusztul.”¹²²⁷

„Megjelent a Könyv-Szemle és ebben az egyet. könyvtár revisionalis tervrajza ...”¹²²⁸

„... Pulszky szívesen fogadta és helyeselte az eszmét, csak hogy elégnek tartotta minden 15én ha összejövünk. [...] a Vadászkiáltás: Pulszky, Majláth, Szilágyi, Barna, Dr. Márki, Hellebr., Heller, Kudora, Csontosy, Thallóczy, Nagy sánd. Máté és én = 13an”¹²²⁹

„Majláth nem restelte Csontosy és Barnával per tu lenni, de nálunk Szil. még nővérének is megtiltotta hogy nőmmel [...] per tu [...] legyen, úgy mint a Márkiék. Legyen nem hiában Jezsuitának hívják én pedig „Gesindel”-nek vagy magyarul „Csőcselék”. [...] Szilágyi ki Trefortnál volt, mondta hogy a csüt. P. Naplóban a könyvtár ellen volt vád kevés ideig van nyitva 4 óráig nem vettük észbe írt ellene ...”¹²³⁰

„...sokat vesződtem de tökéletesen megírtam a czédulákat [...] utánam senki se mondja hogy fölületes, hanyag, tudatlan könyvtárnok volt! [...] Tiprayhoz mentem, [...] kitártuk egymásnak a könyvtárak szomorú állapotát nálunk, hisz mi ketten

---

¹²²² Uo. 1879. október 30. p. 152.

¹²²³ Uo. 1879. november 1. p. 153.

¹²²⁴ Uo. 1879. november 2. p. 154.

¹²²⁵ Uo. 1879. november 3. p. 154.

¹²²⁶ Uo. 1879. november 9. p. 157.

¹²²⁷ Uo. 1879. november 11. p. 158.

¹²²⁸ Uo. 1879. november 13. p. 159.

¹²²⁹ Uo. 1879. november 15. p. 160.

¹²³⁰ Uo. 1879. november 17. p. 161.

representáljuk csupán a magyarországi könyvtárnokságot, egyik tehetetlen beteg, másik nem tehet semmit, keze meglevén kötve.”¹²³¹

„... az igazgató kutatott Szász Károly részére a katalogusokban, már legalább belátja a rendezés hiányainak elkerülhetetlenségét ...”¹²³²

„Fejérpataky hozzánk jó, a kéziratok rendezését fogja eszközölni ...”¹²³³

„... Szilágyival mentünk a „Vadász-kürthöz” hol vacsoráltunk: Csontosy, Findura, Márki [...] Máté, Heller és Hellebrandt; a fők elmaradoznak! Nálunk nem sokat lehet lendíteni ilyes dolgokon ...”¹²³⁴

---

¹²³¹ Uo. 1879. november 19. p. 162.

¹²³² Uo. 1879. december 5. p. 170.

¹²³³ Uo. 1879. december 12. p. 174.

¹²³⁴ Uo. 1879. december 15. p. 175.

„... az a gazember Csontosy a [...] mai Ellenőrben [...] kifigurázta mult összejövetelünket
...”¹²³⁵

„Hon esti lapjában megjelent a „Könyvtárrendezés” cikk, mint önálló cikk, de véletlen benn maradt az egyik idézés rá lehet jönni hogy lopott, de megteszi a hatását a nagy publikumnál is, olvassák, ez volt célom és hogy Csontosy bosszankodjék!”¹²³⁶

„Az igazgató [...] gyámoltalan, nem tud igazságot szolgáltatni maga magának! De jó ember, csak maradjon köztünk, ki tudja milyen gazembert tennének főnökünké!”¹²³⁷

Adalékok a „Magyar írók élete és munkái” című 14 kötetes biobibliográfia keletkezéstörténetéhez

„Magyar Írók Nekrologját kezdtem leírni.”¹²³⁸

„... cikksorozat nőheti ki magát: egyes írók időszerinti munkálatai, azokról bírálatok (megjelen. helyeikkel) életrajzi adatok és arckép.”¹²³⁹

„Megkezdtem [...] írók munkálatait külön 8e lapon.”¹²⁴⁰

„Arany Jánoshoz levelet írtam életr. ad. végett.”¹²⁴¹

„Arany János levele! (szül. már. 2. 1817.)”¹²⁴²

„Magyar biogr. adattárt megkezdtem írni.”¹²⁴³

„Csontosynál [a Széchényi Könyvtár kéziratárában] szép gyűjteményt fedeztem fel „Vita eruditorum Hungariae” Horvát István írta lapokra az egyes írók életr. adatait kút-fővel sat. igen jól lehet fölhasználnom!”¹²⁴⁴

---

¹²³⁵ Uo. 1879. december 17. p. 176.

¹²³⁶ Uo. 1879. december 19. p. 177.

¹²³⁷ Uo. 1879. december 30. p. 183.

¹²³⁸ OSZK Kézirattár és Régi Kiadványok Tára Oct. Hung. 1835 / II. 1861. június 6.

¹²³⁹ Uo. 1864. március 17.

¹²⁴⁰ Uo. 1866. október 1.

¹²⁴¹ Uo. 1867. szeptember 17.

¹²⁴² Uo. 1867. szeptember 20.

¹²⁴³ Uo. 1867. szeptember 22.

¹²⁴⁴ MTA Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. október 17. p. 146.

„... Horvát István gyűjteményének czédula katalogusát néztem át, bámulatos mit írhat össze egy ember ha hosszú életű és szenvedélyes gyűjtő [...] ide vissza kell térnem többször is ezen kéziratok búvárlásához.”¹²⁴⁵

„... én csak arra törekszem, hogy nevemet emlegessék s ezt el is érem ...”¹²⁴⁶

„Délben a Museumba, Horvát-kéziratok átnézését és kivonatolását folytattam; igen jól megy a munka ...”¹²⁴⁷

„... jó nagyot sétáltam a Dunaparton; eszemben forgatván új tervemet a „Magyar írók névtára”-t bibliographiával egybekapcsolt életrajzokat a könyvtárak kijelölésével hol a könyvek találhatók és életrajzi adatok jegyzéke. Új évvel megkezdem mert életre való terv, addig majd dobra ütöm valahol! Nevezetes nap!”¹²⁴⁸

„... ismét az írók névtárán töröm az eszemet. Meg kell előbb ismertetnem.”¹²⁴⁹

„... jött Horvát Árpád nagy sebbel lobbaj jó estét kívánt észbe vevén engem berohant a mellékszobába! Szegény tatár. Mosolyogva búcsút vettem.”¹²⁵⁰

„... megkezdtem a Magyar írók névtárát” cikket készítettem, természetesen adatokat is kellett volna gyűjteni de a dicsvágy és maga az ügy is hajtott kergetett.”¹²⁵¹

„... Aignerhoz [...] Említettem a M. írók Névtárát, vagy Wurzbach vagy semmi! Nem osztom.”¹²⁵²

„Fraknoi [...] buzdított a Magyar írók névtára megírására ...”¹²⁵³

„Jövő évre nagyszerű terveimet fűzöm a Magyar írók névtárát [...] Csak aztán nehézségeket ne gördítenének cikkem megjelenése elé, félek, elkedvetlenítenek, de azért tervem mellett harcolok és szilárdan megmaradok pályámon; mégis ez uton tekintély leszek, ha legtöbb ismeretem gyűjteményem lesz, a kor sem lankaszt el, hisz Horvát István legnagyobb gyűjteményes iratait 60 éves körül írta, lehet hogy nekem is elég akarat erő és villanyosság ad a végzet hogy munkáimat kivihessem!”¹²⁵⁴

---

¹²⁴⁵ Uo. 1877. október 18. p. 146.

¹²⁴⁶ Uo. 1877. október 22. p. 148.

¹²⁴⁷ Uo. 1877. október 25. p. 150.

¹²⁴⁸ Uo. 1877. október 28. p. 151.

¹²⁴⁹ Uo. 1877. október 30. p. 152.

¹²⁵⁰ Uo. 1877. október 31. p. 153.

¹²⁵¹ Uo. 1877. november 1. p. 153.

¹²⁵² Uo. 1877. november 2. p. 154.

¹²⁵³ Uo. 1877. november 8. p. 157.

¹²⁵⁴ Uo. 1877. november 13. p. 159.

„Józsi átnézte kijavította cikkemet, jónak tartja, hanem [...] nem tartja dicsőségnak a könyvészet-írást sem hálásnak [...] szigorú ítélet és megszorított [...] mert a munka ki-tartás szorgalom iránti ellenszenvre mutat [...] nagyon tagadom, hogy a bibliografusoknak ne lenne nagy érdemük.”¹²⁵⁵

„Józsi [...] javított a végét cikkemnek, hanem a bibliográfiát nem szereti, tehát nem is fogja az én működésemet folytatni ...”¹²⁵⁶

„... Fraknóinak megmutattam cikkemet elolvasta érdeklődéssel és szívesen fogadta habár kevés kilátás van arra, hogy megjelenhessen a jövő füzetben. [...] Örültem Fraknói ked-vező nyilatkozatának! [...]

Dochnál meghozta a néhány könyvtár katalógust és Mönich Vitkovich féle köteteket bekötve, igen jó hasznukat fogom venni mert nem nyugszom míg teljes bibliográfiám nem lesz.”¹²⁵⁷

„Csak ezen tervem megjelenhetnék, valóban sikerét reményelem s magam is örülnék neki! Kellemes és gyümölcsöző foglalkozás lesz, legalább tervszerűleg haladok előre s ez a fő, ha aztán kéziratban marad is fiaim veszik hasznát! Moralis haszna mindenesetre lesz.”¹²⁵⁸

„... a Muzeumba, hol Horvát kéziratokat néztem tovább és Fáy érdekes életrajzára akad-tam [...] ezt kivonatoltam és jegyezgettem. [...] Aignerhez itt Fáy könyvészetét néztem át és jegyezgettem. [...] Józsi is segített, előlegeztem szívt neki azon javításért melyet tenni fog cikkemben [...] szeretem ha átnézi mert biz én sebesen írok és nem szeretek sokat gondolkodni, törni az eszemet, aztán pedig [...] nem szeretem az egészet átnézni, javítani s mi tagadás benn: Józsinak jobb és nagyobb irodalmi képzettsége van mint ne-kem.”¹²⁵⁹

„Fraknói már sürgeti a cikket, úgy látszik közölni szándékozik [...] Ha ezen dolgozatom kiadása sikerül akkor ismét hírré kapok és egy ideig rólam szólnak s ezen hízzhatom gyönyörködhetem ...”¹²⁶⁰

„... nagy fontosságot tulajdonítok jelen cikkemnek mely külön is meg fog jelenni ...”¹²⁶¹

„... csak Fraknóit megnyerjem részemre, azt hiszem ily ingyenes dolgozatokkal leke-nyerezem, többi magától jó, ő a lelke az ilyen vállalatoknak és a könyvészetnek, no csak politikusan haladjunk.”¹²⁶²

---

¹²⁵⁵ Uo. 1877. szeptember [! november] 15. p. 160.

¹²⁵⁶ Uo. 1877. november 16. p. 161.

¹²⁵⁷ Uo. 1877. november 19. p. 162.

¹²⁵⁸ Uo. 1877. november 20. p. 163.

¹²⁵⁹ Uo. 1877. november 21. p. 163.

¹²⁶⁰ Uo. 1877. november 23. p. 164.

¹²⁶¹ Uo. 1877. november 24. p. 165.

¹²⁶² Uo. 1877. november 25. p. 165.

„... cikkem elmarad, mert az utolsó füzetben bibliographiai notabilitásokról, mint én, Szabó K. Rómer s ő-tőle is akar közölni! Mit tegyek, csakhogya kéziratban megvan és sikerült.”¹²⁶³

„Egyébiránt főzöm a tervet a jövő évi jegyzetek és adatgyűjtés minél czélszerűbb kiviteléhez, csak egészség legyen – jó terv már van.”¹²⁶⁴

„Aignerhoz [...] a „Magyar írók névtára” felől értekeztünk, hajlandó lenne, sőt óhajtaná közölni, de addig jól meggondolhatom a tervet és módozatokat, míg megjelenik terem.”¹²⁶⁵

„Délben a Muzeumban [...] jegyeztem a Horvát kéziratokból ...”¹²⁶⁶

„Délben a Muzeumba hol [...] Fraknói hitt be felolvasta a „Viszhangját tervemre” melyben ő ragyogó arczzal tolmácsolá, hogy nekünk több kell „Wurzbach féle Lexikon s ezt ő meg Pulszky kiviszik, szinte esküdözött, persze tervem háttérbe szorult ezzel, de a kezdeményezés mégis az én érdemem és munkás részt veszek benne!”¹²⁶⁷

„Könyv-Szemle” 349-372. olv. kissé zavaros cikkem de majd csak megértik vagy a bibliographia nehézségeire hárítják [...] most várjunk mit trombitálnak a lapok tervemről egy kis zajt fog csinálni a különnyomat is, lesznek irigyeim is azért hátam mögött fognak gúnyolódni no de a többség mégiscsak mellettem lesz.”¹²⁶⁸

„... ott hagytam [...] Erdeynek egy példány Terv-et, hogy lássák irodalmi működésemet, mert ő hatalmas ember! [...] Szilyvel is beszéltem, egy Tervet adtam neki ...”¹²⁶⁹

„Acsádynak adtam át a Tervet [...] aztán az Ellenőrhöz Závodszkynak adtam egyet és Hindynek. [...] Sámihoz mentem, neki is adtam egyet [...] Végre Vas. Ujs. szerk. ott mutatta Kazár a Hon megjegyzését igen szépen írt a Tervről, hiában György Al. a derék ember. Eggenbergeréknél is átadtam egy füzetet. [...] Megvagyok már is elégedve Tervem eredményével.”¹²⁷⁰

„Dolgoztam Horvát kéziratából [...] a Tervből vittem az Egyetértéshez, Közvél. Budap. Napil. [...] Vas. Ujs.hoz [...] vittem Deák Farkasnak [...] Ágainak [...] Nemzetinek Aignernek.”¹²⁷¹

---

¹²⁶³ Uo. 1877. november 27. p. 166.

¹²⁶⁴ Uo. 1877. november 28. p. 167.

¹²⁶⁵ Uo. 1877. november 29. p. 167.

¹²⁶⁶ Uo. 1877. december 13. p. 173.

¹²⁶⁷ Uo. 1877. december 14. p. 174.

¹²⁶⁸ Uo. 1877. december 29. p. 181.

¹²⁶⁹ Uo. 1877. december 30. p. 182.

¹²⁷⁰ Uo. 1877. december 31. p. 182.

¹²⁷¹ MTA Kézirattár Ms 18 / XXVIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1878. január 2. p. 2.

„Ráthoz, dicsérte Tervemet, ad ő is minta-katalogusokat!”¹²⁷²

„M. írók Névt. készítettem.”¹²⁷³

„Józsi csinálta „Terv”-emre a birálatot a Figyelő számára ...”¹²⁷⁴

„Gyulainál is voltam átadtam „Tervemet” ő igen nyájas volt, dicsérte fiamat, elolvasta tervemet, csakhogy jó indulattal van irányomban.”¹²⁷⁵

„... a Repertóriumot nem vették fel a budgetbe, [...] de talán ez is javamra válik, kedvencz tárgyamnak a Magyar írók Névtárának szentelhetem időmet ...”¹²⁷⁶

„Tervemről pedig Ballagi Aladár írt a Prot. Lapban ...”¹²⁷⁷

„Kertbeny [...] jó tervet mondott a magyar írók összeszedésére t: i: a névtárhoz tabellaris körlevelet küldeni szét mind beírják a nevüket és a többi.”¹²⁷⁸

„... serény utánjáró izgékony [...] tulajdonságok nélkül bibliographus el nem lehet!”¹²⁷⁹

„Thallóczy [...] egy szót nem talált dicsérni valót „Tervemre”, mégis róka a róka!”¹²⁸⁰

„Levelet írtam Kanitznak, elküldtem tervemet és a két első ívet, csináljon a mit akar, csak munkámban előhaladhassak.”¹²⁸¹

„... jött Kárl [...] némi tanácsokat adott a hazai írókra nézve kik itt születtek, de külföldön élnek.”¹²⁸²

„Muzeumban folytattam a kutatást [...] Horvát kéziratát kezdtem becsülni!”¹²⁸³

„Muzeumban folytattam a Horvát féle kéziratok átkutatását nem hiában.”¹²⁸⁴

„Délben a Muzeumba mentem s ott folytattam a Horvát-féle kéziratok átnézését és ki-
vonatolva az én kéziratom pótlását, egészítgetését. Oda jött Melczer az excell. és
mondta hogy Horvát István mondta volna neki egyszer: „Ezen asztaltól 25 éve már hogy
éjfélután 3 óra előtt nem keltem föl!” És mi lett az eredménye kinyomatlan czédulák,

---

¹²⁷² Uo. 1878. január 8. p. 5.

¹²⁷³ Uo. 1878. január 12. p. 7.

¹²⁷⁴ Uo. 1878. január 18. p. 10.

¹²⁷⁵ Uo. 1878. január 24. p. 13.

¹²⁷⁶ Uo. 1878. február 5. p. 19.

¹²⁷⁷ Uo. 1878. február 10. p. 21.

¹²⁷⁸ Uo. 1878. február 11. p. 22.

¹²⁷⁹ Uo. 1878. február 12. p. 22.

¹²⁸⁰ Uo. 1878. február 15. p. 24.

¹²⁸¹ Uo. 1878. február 24. p. 28.

¹²⁸² Uo. 1878. március 24. p. 42.

¹²⁸³ Uo. 1878. március 28. p. 44.

¹²⁸⁴ Uo. 1878. március 30. p. 45.

én alszom 10 után már és vastag könyveket nyomatok mellette, no de haszon nélkül nem dolgozott az öreg!”¹²⁸⁵

„Délben a Muzeumban folytattam a Horvát féle kéziratok áttanulmányozását.”¹²⁸⁶

„... a Muzeumban dolgoztam mint rendesen a Horvát-kéziratok [...] buvárlásával.”¹²⁸⁷

„Délben [...] a Muzeumba mentem és ott dolgoztam szorgalmasan.”¹²⁸⁸

„... a Muzeumban [...] folytattam a [...] Horvát-czédulákat.”¹²⁸⁹

„... azt forgatom eszemben hogy programot ugyan készítették Józival a Magyar írók névtárához, ki is nyomatjuk és ketten aláírjuk, ha Józsit rábírom beszélni, lássa a világ mit várhat tőlünk, aztán csendben dolgozgatom de nyilván visszalépek az írói pályáról ha nem neveznek ki ...”¹²⁹⁰

„Józsának előadtam a „Magyar írók” tervét, ő nem igen akart beleharapni [...] csak két név tekintélyesebb firma lenne s neki is használna pályája kezdetén, én pedig tudtára adnám, mit várhat tőlem a közönség ha felkarol, vagy ha visszalépek mit fog veszíteni ...”¹²⁹¹

„Megkezdtém a Magyar írók névtárát írni Báthly-ból, [...] hasznos munka lesz ez még úgy is mint kézirat, mert tervszerűleg történik és gutta cavat lapidem!”¹²⁹²

„Horvát-kéziratokat Lexicon Erud. elkezdtem kivonatolni az az másolgatni az A betűt.”¹²⁹³

„... a Muzeumba mentem dolgozni a Horvát kéziratokból elvégeztem az A betűt ...”¹²⁹⁴

„... dolgoztam Horvát kéziratokból.”¹²⁹⁵

„Fraknoi mintha észbe se vett volna, nem fogadta köszönésemet, [...] kiestem kegyéből, mert nem készítek Term. könyvészet után történetit, hanem M. írók névtárát?”¹²⁹⁶

---

¹²⁸⁵ Uo. 1878. április 1. p. 46.

¹²⁸⁶ Uo. 1878. április 2., 3. p. 47.

¹²⁸⁷ Uo. 1878. április 30. p. 61.

¹²⁸⁸ Uo. 1878. július 3. p. 93.

¹²⁸⁹ Uo. 1878. július 22. p. 102.

¹²⁹⁰ Uo. 1878. augusztus 10. p. 112.

¹²⁹¹ Uo. 1878. augusztus 12. p. 113.

¹²⁹² Uo. 1878. szeptember 3. p. 124.

¹²⁹³ Uo. 1878. szeptember 7. p. 126.

¹²⁹⁴ Uo. 1878. szeptember 11. p. 128.

¹²⁹⁵ Uo. 1878. szeptember 19. p. 132.

¹²⁹⁶ Uo. 1878. október 7. p. 141.

„... minthogy Fraknoi csak feszes irányomban, nem gyűlöl, tehát visszamegyek csendben dolgozni!”¹²⁹⁷

„Józi [...] Bibliographiára nem adja magát ...”¹²⁹⁸

„... a Muzeumban folytattam a M. írók munkáját Catal, Hölgyf. Bartal Classica Philol. és Nagy Ivánból.”¹²⁹⁹

„M. írók repert. készítettem jó csomót, ez is csak halad, kinövi magát.”¹³⁰⁰

„M. írók repert. írtam a Napkelet-ből és Kerékgy. Magyarok életr.-ből.”¹³⁰¹

„... a M. írók repert. csináltam a Magyarorsz. és Nagyvil.ból, még mindig találok magyar íróra, mely nem jött elő!”¹³⁰²

„Aignernál, már a magyar írók életrajzával megelőz, se baj, oly nagyszerűt úgyse adhat mint én.”¹³⁰³

„Megjött a Figyelő [...] M. írók életr. az én tervem is említve; szép!”¹³⁰⁴

„Petrik küldött 40 többnyire régiebb halotti czédulát, érdekesek ha lenne vagy egy ezer ...”¹³⁰⁵

„... voltam [...] Aignernél ez kezdett engagerozni a hazai nekrológra (de biz keress más bolondot) kereken megtagadtam, másnak se.”¹³⁰⁶

„Délben már a Muzeumba is elmentem és ott folytattam a bibliogr. ez lesz még csak a Lucza-széke, de napról napra becsesebb gyűjteményem, czéduláim.”¹³⁰⁷ „gutta cavat lapidem!”¹³⁰⁸

„... abban érzem öregségemet, hogy a nehezebb, kitartást igénylő munka nem megy úgy mint azelőtt ...”¹³⁰⁹

---

¹²⁹⁷ Uo. 1878. október 9. p. 142.

¹²⁹⁸ Uo. 1878. október 13. p. 144.

¹²⁹⁹ Uo. 1878. október 19. p. 147.

¹³⁰⁰ Uo. 1878. november 1. p. 153.

¹³⁰¹ Uo. 1878. november 2. p. 154.

¹³⁰² Uo. 1878. november 12. p. 159.

¹³⁰³ Uo. 1878. november 20. p. 163.

¹³⁰⁴ Uo. 1878. december 7. p. 171.

¹³⁰⁵ Uo. 1878. július 4. p. 93.

¹³⁰⁶ Uo. 1878. október 29. p. 152.

¹³⁰⁷ Kézirattár Ms 18 / XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. február 19. p. 26.

¹³⁰⁸ Uo. 1879. március 5. p. 33.

¹³⁰⁹ Uo. 1879. március 20. p. 40.

„... biz én nem merem kiszámítani, hány év kell csak a czédula katal. és Horvát-féle katalogus kivonatolásához, no de kitartásom van és azon bizonyosság lelkesített hogy napról napra kevesebb lesz ...”¹³¹⁰

„Fraknoi elfogadta a tervet a „M. írók névtárát” illetőleg az A. betű közlését, azt tette hozzá, hogy a szakokat is meg kellene jelölni, ráállottam.”¹³¹¹

„... a régibb Századok íróinak működését írtam czédulákra, hogy így a M. írók névtára repert. és bibliogr. teljesebb legyen ...”¹³¹²

„... a Muzeumba [...] 4 évre tervezem bevégezhetni a munkát de biz az eltarthat tovább is se baj, azért imposans dolgokat fogok közölhetni! [...] a M. írók repert. is szaporodik a minek mint könyvtárnok nagy hasznát veszem!”¹³¹³

„Muzeumba mentem [...] dolgoztam [...] a Horvát-féle czédulákat írva.”¹³¹⁴

„Délben a könyvtárba (Muzeumba) hol folytattam lassú munkámat a M. írók bibliogr.hoz. Gutta cavat lapidem!”¹³¹⁵

„Délben a Muzeumba, ott még folytattam a B. írók kijegyzését, de oly lassan halad és annyi az egyéb fontosabb teendőm, hogy most ezzel itt bevégezem az az máskorra halasztom ezen munkát és a Repert. írást együtt a hírlapok Bibliographiájával folytatom holnaptól kezdve.”¹³¹⁶

„Philalet megküldte póstán a M. Plutarchot, tehát fél, de nem hiában, mert kritikám mellett kifejthetem, kitarthatom tudományomat is, és más ne kontárkodjék, mert jaj neki.”¹³¹⁷

„Hozzá ültem a kritika írásához [...] nem is mer egy könnyen más ilyesmit szerkeszteni, majd féken tartom őket ...”¹³¹⁸

„A Honnak átadtam cikkemet, szívesen fogadták [...] csodálkoztak! de György A. megis erősítette. Én volnék hivatva ily lexikon szerkesztésére.”¹³¹⁹

„... magyar írókra vonatkozót is teszem rendesen, de nem említtem.”¹³²⁰

---

¹³¹⁰ Uo. 1879. március 21. p. 41.

¹³¹¹ Uo. 1879. április 23. p. 57.

¹³¹² Uo. 1879. május 22. p. 72.

¹³¹³ Uo. 1879. május 31. p. 76.

¹³¹⁴ Uo. 1879. július 21. p. 102.

¹³¹⁵ Uo. 1879. október 6. p. 140.

¹³¹⁶ Uo. 1879. október 8. p. 141.

¹³¹⁷ Uo. 1879. november 13. p. 159.

¹³¹⁸ Uo. 1879. november 16. p. 161.

¹³¹⁹ Uo. 1879. november 17. p. 161.

¹³²⁰ Uo. 1879. november 19. p. 162.

„... nagy öröömre megjelent a „Magyar Plutarch” kritikája, Szilágyi igen megdicsérte, igen jól van írva a nélkül, hogy goromba volna ...”¹³²¹

„... az illető körökben megtette hatását kritikám, nem tudom örüljek-e ezen nagy vállalatnak vagy féljek tőle, de mindenesetre monumentális munkám lenne, csak legalább megbízható segítséget kaphatnék magam mellé!”¹³²²

„Thallóczy bámult az én vállalkozási szellememen.”¹³²³

„Délben a Muzeumban folytattam buvárlataimat.”¹³²⁴

„A zsidó factor kifogott rajtam. Ma se küldte a füzetemet! [...] Felkeltem és az írókhoz írtam jegyzeteket tovább a Figyelőkből és Balós Emlékkönyvéből.”¹³²⁵

„A kézirati szolgának átadtam a 2 koronáját. Bizony nem érdemli meg, de ha már elkezdtem, még bosszút állna.”¹³²⁶

„... folytattam a Zs. czédulázást a Figyelőkből és Danielikból; a M. Írók írását halogatom. Kevés kedvem van még hozzá; aztán ráérek két füzetet kinyögni ez évben.”¹³²⁷

„... a Vasárnapi Újságnak elküldtem a M. Írók 128. füzetet. Föl is vittem egyet-egyet Gyúlyásnak és Fejérpatakynak, aztán báró Szalaynak, ki szintén kedvesen fogadta és az ajtóig kísért ki, mindketten kedves emberim, ez megnyugtat és boldogít!”¹³²⁸

„A Z írókat czéduláztam. Így múlt az idő!”¹³²⁹

„... olv. a hirlapokat, de a Bp.-i Hirlap nem hozta a füzetemről szóló közleményt. No majd!”¹³³⁰

„... kizökkentem kerékvágásomból. Semmi sem megy úgy, mint azelőtt, ki tudja így is meddig fog menni?”¹³³¹

„... a szokott munkakedvhez [...] nem volt akaratom, erőm, igyekezetem. [...] jól esett a pihenés. Semmit tevés ...”¹³³²

---

¹³²¹ Uo. 1879. november 20. p. 163.

¹³²² Uo. 1879. november 22. p. 164.

¹³²³ Uo. 1879. november 23. p. 164.

¹³²⁴ Uo. 1879. december 3. p. 169.

¹³²⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / LXIV. id. Szinnyei József: Naplóm 1913. január 9. p. 21.

¹³²⁶ Uo. 1913. január 4. p. 3.

¹³²⁷ Uo. 1913. január 7. p. 4.

¹³²⁸ Uo. 1913. január 8. p. 5.

¹³²⁹ Uo. 1913. január 11. p. 6.

¹³³⁰ Uo. 1913. január 12. p. 7.

¹³³¹ Uo. 1913. március [! helyesen: január] 20. p. 11.

¹³³² Uo. 1913. január 24. p. 12.

„... listát írtam ki Sáfárnak, d. u. le is hozta a könyveket, hadd menjen a dolog előre [...] Melich dicsért a „Magyar írók”-at. Tudom én mi az!? Elküldtem a füzetet az Irodalomtörténet szerkesztőjének Dr. Pintér Jenőnek. A Vasárnapi Ujság legalább megemlíttette. Elég most ez is!”¹³³³

„Feldolgoztam a Sáfár lehozta könyveket; vissza is vitte [...] Folytattam az Írók Z-hez [...] Így lassanként a jól előkészített Írók írásához is hozzá fogok.”¹³³⁴

„Folytattam a Z írókhoz jegyzeteimet; még mindig találok ismeretlen írókat is. De sok lesz ez a Z betű is!”¹³³⁵

„Folytattam a Z. írók czédulázását. Ezekkel is előre haladok. Szép adatgyűjteményem van hozzá. Csak erőm legyen a megírásához.”¹³³⁶

„... elvégeztem a Z czédulára írt porczionat.”¹³³⁷

„Elővettem a Magyar Írók kézíratait, hogy folytathassam és ime nagy meglepetésemre 19 lapot találtam megírva sajtó alá; ehhez aztán [...] 3 lapot írtam [...] Budapesti Hírlapot [...] megvettem [...] nagy örömmre füzetemből 3 „Érdekes író is van felhozva. Mégis közlik! Megvigasztalódtam. [...] csak a szokott naponkénti Z írók jegyzeteit írtam a czédulákra.”¹³³⁸

[napi rutin: Napló, M. Írók 3 lap, Irod.tört. Közlem.] „Klein Nachrichtenjéből irogattam ki a III. kötetből a Z írókhoz az idézett helyeket ...”¹³³⁹

„Beirogattam a beérkezett önéletrajzokat.”¹³⁴⁰

„Folytattam a M. Írókat. Eugen Wolfstein volt egyetemi tanárom életrajzát írtam meg jól. Hálából, hogy megbuktatott!”¹³⁴¹

„Csak legyen munkám méltó hozzám! Dicsérjenek az utódok. Habár a kortársak nem kedveltek.”¹³⁴²

„Wurzbach 58 kötetét néztem át, keresgélve [...] adatokat; de szegény magyarra ugyan keveset ügyelnek Bécsben; azért ezt a csorbát helyre is ütöttem én e munkámmal. Büszké is lehetünk reá.”¹³⁴³

---

¹³³³ Uo. 1913. január 25. p. 13.

¹³³⁴ Uo. 1913. január 27. p. 14.

¹³³⁵ Uo. 1913. január 29. p. 15.

¹³³⁶ Uo. 1913. január 31. p. 16.

¹³³⁷ Uo. 1913. február 1. p. 17.

¹³³⁸ Uo. 1913. február 4. p. 18.

¹³³⁹ Uo. 1913. február 16. sz. n.

¹³⁴⁰ Uo. 1913. február 18. p. 24.

¹³⁴¹ Uo. 1913. február 21. p. 26.

¹³⁴² Uo. 1913. február 22. p. 26.

¹³⁴³ Uo. 1913. február 25. p. 28.

„... jól éreztem magamat és vígan írtam a Magyar Írókat, még pedig a 3 lapomat ...”¹³⁴⁴

„Írtam a Magyar Írókat, szép lassan, de biztosan [...] Vas. Újs. 9. sz. és Irodalomtörténet 129-135. megemlítette füzetemet „Legjobb és legterjedelmesebb!”¹³⁴⁵

„Istennek hála [...] mint azelőtt régen frissen, munka kedvben és erőben [...] írtam a Xantusok életrajzot. Simán ment mert a 3 lapot már 9⁰⁰ elvégeztem [...] fölmentem a könyvtárba, hol kiírogattam és Kereszttyt (ezt a szolgálatkész jó emberemet) nyaggattam Wutz életrajzi adatai végett. Találkoztam a nyomdai bicziklistával; üzentem általa, hogy mondják meg mikor küldhetek kéziratot.”¹³⁴⁶

„Mégse küldenek kéziratért!? [...] még mindig hiszem, hogy a füzetet a nyárig kiszorítom, csak írom, írom folyamatosan ...”¹³⁴⁷

„M. Írók írására nem volt se erőm se kedvem ...”¹³⁴⁸

„Írtam a M. Írók folytatását, írom, írom, hogy a végét érjem és a nyomdászok kedve szerint nyáron is adhassak nekik munkát! Meg is írtam a 3 lapomat ...”¹³⁴⁹

„Megírtam előbb a 3 lapomat [...] Kéziratomat néztem át, itt ott pótolgattam is, különösen Wlassics Gyula jó emberét igyekeztem jobbra, bővebbé tenni.”¹³⁵⁰

„... írtam a M. Írókat. Ez is szép rendesen ment, elég jól látom a betűket és sorokat [...] M. kertben le is ültem a napra és elandalodtam magamban. Már nekem meg kell elégednem ennyivel is. Csak egészség legyen és a munka folyjék. 11 után bementem és kéziratomban a Wlassics méltatást pótolgattam, javígtattam ...”¹³⁵¹

„Kéziratot néztem át [...] Legyen teljes, másutt úgyse találják. Bele fáradva a dolgozásba 12 után leheveredtem.”¹³⁵²

„Írtam a M. Írókat. Szépen haladok Zádor György jól előkészített, összeszedett adatain. [...] Egészen frissen, munkakedvvel érzem magamat. Csakhogy kissé lassabban haladok, lépkedek. 83 év!?”¹³⁵³

„... a nyomdába küldendő kéziratot átnéztem, javígtattam, hogy lehetőleg jóvá, teljesebbé tegyem.”¹³⁵⁴

---

¹³⁴⁴ Uo. 1913. március 1. p. 30.

¹³⁴⁵ Uo. 1913. március 2. p. 30.

¹³⁴⁶ Uo. 1913. március 4. p. 31.

¹³⁴⁷ Uo. 1913. március 6. p. 32.

¹³⁴⁸ Uo. 1913. március 14. p. 36.

¹³⁴⁹ Uo. 1913. március 22. p. 40.

¹³⁵⁰ Uo. 1913. március 24. p. 41.

¹³⁵¹ Uo. 1913. március 25. p. 42.

¹³⁵² Uo. 1913. március 26. p. 42.

¹³⁵³ Uo. 1913. március 27. p. 43.

¹³⁵⁴ Uo. 1913. március 28. p. 43.

„Jött Zsolt [...] mindig vidám, biztatott legyek türelemmel aztán munkám befejezését sürgette (!?) [...] A nyomdába küldendő kéziratot pótolgattam.”¹³⁵⁵

„Írtam a M. Írókat, mely örömmel és könnyen megy. Semmi megerőltetés. Jól elő van készítve jegyzeteimmel és a lehozott könyvekkel. Már 9 or. megírtam a 3 lapomat. Heinrich ma is maga hozta el az 5 hasábot; este már ismét küldhettem négyet ...”¹³⁵⁶

„Az ívvel is kell bajlódnom, tehát a hasábokból átnéztem ötöt. Kézirattal jó előre vagyok, ezt ma nem írtam ...”¹³⁵⁷

„Előszedtem a nyomdába küldendő 20 lapot és hozzá jegyzeteimet. Fölmentem a könyvtárba, kijegyeztem lehozandó könyveket és a cédulát átadtam Sáfárnak, d. u. le is hozta.”¹³⁵⁸

„... a lehozott könyvekből kéziratomat pótolgattam, rájöttem egy hibámra Walter Gyulát Wolternek írva másodszor fölvettem, de jókor töröltem ezt [...] két hasábot korrigáltam ...”¹³⁵⁹

„Nem érdekel a gaz politika, csak az irodalom és társadalom [...] Eszembe jut a most kijövő irodalomtörténet két újabb vaskos kötete. Hogyan dicsőítik pedig az én munkám nélkül, de összezsugorodott volna. Mégis büszke vagyok az enyémmre, mert megjelenített és örökös monumentumban. Csak befejezhessem!”¹³⁶⁰

„... vígasztal az a remény, hogy mégis csak megsegít a jó Isten, hogy megérhetem a munkám végét. A biciklista jókor elvitte a készletet; hiában csak csábítja a 20 filléres ajándék. Előszedtem a jövő küldeményt, kéziratot és hozzá a czedulára írt jegyzeteket [...] Kéziratomból jó csomót átnéztem, sajtó alá korrigáltam és pótolgattam ...”¹³⁶¹

„... a hasábokat vettem elő a 2dik ívhez és ötöt átnéztem a Heinrich korrektúrája után még én is találtam hibákat. Mindent elkövetünk, hogy sajtó hiba minél kevesebb legyen munkámban. Czélt is érünk.”¹³⁶²

„Kéziratomat pótolgattam és Wurzbachot néztem tovább [...] ½ 5 or. kávéház.”¹³⁶³

„... kéziratot néztem át, jó csomót, azután kiírtam a kéziratban talalando könyvek jegyzékét és fölvittem Sáfárnak, ki azokat d. u. fölszólításra le is hozta [...] Alvás után 3 or. kéziratomat néztem át tovább és a Sáfrán által lehozott könyvekből pótolgattam.”¹³⁶⁴

---

¹³⁵⁵ Uo. 1913. április 2. p. 46.

¹³⁵⁶ Uo. 1913. április 4. p. 47.

¹³⁵⁷ Uo. 1913. április 9. p. 49.

¹³⁵⁸ Uo. 1913. április 10. p. 50.

¹³⁵⁹ Uo. 1913. április 11. p. 50.

¹³⁶⁰ Uo. 1913. április 13. p. 51.

¹³⁶¹ Uo. 1913. április 14. p. 52.

¹³⁶² Uo. 1913. április 15. p. 52.

¹³⁶³ Uo. 1913. április 16. p. 53.

¹³⁶⁴ Uo. 1913. április 18. p. 54.

„... Heinrich is megbecsüli a 100 koronát, mert a szombaton küldött öt hasáb már ma reggel [hétfő] már asztalomon volt, küldi prompt mostanában.) óra se volt mikor elvégeztem az öt hasáb korrekturáját; a nyomdász biciklista is elvitte a 22 lapnyi kéziratot levelkémmel, hogy küldjék már az első ívet (tördelve), hogy én azonnal utána küldhessem a másodikat (mert hajszolni akarom a füzetet!) [...] előkészítettem a következő 20 lapnyi kéziratot és a hozzá való jegyzetes lapocskákat ...”¹³⁶⁵

„... Magyar Írókat írtam 3 lapját, ha túl leszek is a füzet kéziratán nem baj; mert a nyomda van hátralékban, nem tarthat velem lépést [...] fölmentem a könyvtárba, hogy új könyveket kérjek és a nyomdába külden[dő] kéziratához a szükséges jegyzeteimet fölfejtsem és leírjam. Le is hozta Sáfár a kijelölt könyveket ...”¹³⁶⁶

„... elkészítettem a kéziratot a sajtó alá [...] 6 után [...] a nyomdából küldöttet vettem át és a hasábokat küldtem Heinrichnek.”¹³⁶⁷

„... öt hasábot (kutyanyelvet) átnéztem kéziratomhoz, itt, ott, a hol kellett javítottam, igazítottam homályos betűimon [...] Kéziratomat néztem át tovább és ½ 4 után kimentem a kertbe, a padra ültem és a jó meleg levegőt élveztem, hogy erőt gyűjtsek a munkámhoz.”¹³⁶⁸

„Kéziratommal bajlódtam tovább, el is készítettem vagy 12 lapot [...] ma se nyomda, se Heinrich nem küldte a várva várt hasábokat.”¹³⁶⁹

„... Zaránszky (Szeperin) életrajzát és mást pótolgattam kéziratomban. 12 után belefáradtam és ledőltem a pamlagra ...”¹³⁷⁰

„Ma reggel már elvitte a nyomdász a kéziratot; tehát előszedtem a következőt és hozzá a jegyzeteimet, ezt vizsgáltam és a kéziratból néztem át egy csomót [...] Jött Józsi [...] Jó fiú, szinte kötelességének tartja naponként meglátogatni.”¹³⁷¹

„... fölmentem a könyvtárba, hol kijelöltem a nyomdába küldendő kéziratához bővebb jegyzésre szolgáló könyveket és hírlapokat ...”¹³⁷²

„A nyomdába küldendő kéziratomat néztem át a végét itt ott pótolgattam is [...] Föl is mentem a könyvtárba, egyetmást megnéztem. Sáfár lehozta könyvekben, hírlapokban kiírtam a mit találtam [...] kimentem a sétámra és leültem a kertben a napra. Ez az igazi gyógyszer [...] 5 or. Könyvt. és Múz. Orsz. tanácsa gyűlése ...”¹³⁷³

---

¹³⁶⁵ Uo. 1913. április 21. p. 55.

¹³⁶⁶ Uo. 1913. április 22. p. 56.

¹³⁶⁷ Uo. 1913. április 23. p. 56.

¹³⁶⁸ Uo. 1913. április 25. p. 57.

¹³⁶⁹ Uo. 1913. április 26. p. 58.

¹³⁷⁰ Uo. 1913. április 27. p. 58.

¹³⁷¹ Uo. 1913. április 28. p. 59.

¹³⁷² Uo. 1913. április 29. p. 59.

¹³⁷³ Uo. 1913. április 30. p. 60.

„Írtam a M. Írókat tovább, mert a kézirattal nem akarok megakadni; nyeli a nyomda. [...] az 59. ív felét átnéztem, hogy a tördelés helyesen történt-e és a hibák kijavítottak-e. Bizony maradt egy kettő, kiigazítottam.”¹³⁷⁴

„A nyomdász elvitte a 3dik ívre való hasábokat [...] Heinrichnek elküldtem a végkéziratot [...] a 3ik ívet összehasonlítottam a hasábokkal és [...] észre vettem, hogy a hasábszámozást elhibázták a 2dik ív végen; aztán így folytatódik végig ...”¹³⁷⁵

„Isoz jött be, hítt a kávéházba. Dehogy mentem. Ma még a [...] lapokat se néztem át. Nem volt hozzá kedvem.”¹³⁷⁶

„... ma már erőt éreztem magamban a munkához és a 4dik ívet átnéztem a hasábokkal, hogy jól korrigálták-e ki. Jól, csak egy hibát hagytak benn ...”¹³⁷⁷

„... csak 8 hasábom van az 5dik ívhez (meg egy kézirat) pedig kell 12-13 hasáb. Tehát írtam 3 lapot ma és írnom kell még a következő napokon is! De már a szokott tempómtól nem térek el. Elég egy nap három lapnyi [...] Kimentem sétálni. Szép idő volt. Végre le is ültem a kertben. Aztán az asztalomon levő könyvekből toldoztam a hasábokat.”¹³⁷⁸

„... írtam tovább a kéziratot a Zayakat. Így talán elérem a füzet végét a héten!? Pepecseltem. Szedtem, vettem a hasábok és kézirat pótlásához, hogy holnap készletemet fix – und fertig küldhessem ...”¹³⁷⁹

„... megkezdtem a Petrik Bibliogr.-ból kiírogatni czédulákra a Ze-írókat; így készítem elő a következő füzet anyagát ...”¹³⁸⁰

„Folytattam a Petrik Bibliogr. könyvészetéből és Kiszlingsteinből a Ze-írók kiírását ...”¹³⁸¹

„Előszedtem a nyomdából visszakerülteket. Megdöbbenve néztem a nagy hiányt. Két hasáb tisztán maradt. Kézirat kell tehát még. Hozzá is fogtam. Szerencsére elég simán ment; [...] meg tudtam hat 4 rét lapot írni, persze délelőtt és d. u. dolgozva ...”¹³⁸²

„... a Pallas Nagy Lexikonából a Ze-írókat vezettem a czédulákra végig [...] ½ 10 or. mehettem föl a könyvtárba; hol még kéziratom bővítésére megnéztem volna egyetmást, de ma korán jött a biciklista, így az elmaradt; nézze meg az utánam következő kutató; én pedig a czédulákról jegyzéket írtam, átadtam Sáfárnak, a ki d. u. lehozta a könyveket;

---

¹³⁷⁴ Uo. 1913. május 1. p. 60.

¹³⁷⁵ Uo. 1913. május 8. p. 64.

¹³⁷⁶ Uo. 1913. május 10. p. 65.

¹³⁷⁷ Uo. 1913. május 13. p. 66.

¹³⁷⁸ Uo. 1913. május 17. p. 68.

¹³⁷⁹ Uo. 1913. május 18. p. 69.

¹³⁸⁰ Uo. 1913. május 23. p. 71.

¹³⁸¹ Uo. 1913. május 24. p. 72.

¹³⁸² Uo. 1913. május 25. p. 72.

az igaz, hogy egy vagy kettő mindig hiányzik közből, de mit tehetek. Hagyok másnak is.”¹³⁸³

„... czéduláztam a lehozott könyveket [...] megcsináltam a statisztikát is [...] 310 íróval szaporodott a füzet és így 129 füzetben 29240 író van Isten segítségével [...] a füzet borítékját is megírva a reclam-czédulát írtam meg.”¹³⁸⁴

„Weisz főszedő [...] Elhozta a borítékot és reclamot, [...] átadtam neki a 2 koronát segédjeinek egyet egyet. Ráförmedve hogy a füzetet ne halogassák két hétig, mert míg nem kapom, nem nyúlok tollhoz. Biztatott.”¹³⁸⁵

„Írtam ki a Danielik két kötetéből a Ze-írókat a czédulákra. Íme Hornyánszkyék ma már megküldték a 20 példányt a Magyar Írók 129. füzetéből. (Pénteken! De azért legnagyobb öröm, a mi érhet már, ha munkámból egy füzetet láthatok. [...] a füzetet Szalayhoz, kinek a Bach-korszakból is adtam XIV [...] Fejérpatakynak is adtam. Szíves volt, de sa-vanyú. Egészen ősz! Elraktam csomagokba a M. Írók kéziratát, korrektura íveket és a használt czédulákat (kiszedve az önéletrajzokat) küldöm a pinczébe.”¹³⁸⁶

„... elmentem a Rigler papírkereskedésébe és vettem 50 ív fehér papirost, 50 levélpapírt és convertet, 24 aluminium E F. honvédtollat, 10 vignettát (jegyzőkönyveimre és a to-kokra) és 10 nagy convertet a M. Írók elküldésére, haza menve el is küldtem egyet Csajthaynak a Budapesti Hírlap szerkesztőjének ...”¹³⁸⁷

„... az első dolgom volt megnézni a Budapesti Hírlapot a hátulsó „Különfélék” tárczáját: nincsen-e a „Magyar Írókról” említés? Dehogyan van! Mikor lesz? Nem törődöm ezzel se. Naplót írtam [...] A Figyelő négy kötetéből kiírtam a Ze-írókat [...] a lehozott könyvek-ből is czéduláztam valamit [...] Józsi hozta a M. Írók honorariumát.”¹³⁸⁸

„Bud. Hírl. megnéztem hiában.”¹³⁸⁹

„Már a Budapesti Hírlap nem hozza füzetemről a hírt. Legyen. Belenyugszom min-denbe, csak a régi egészségem jöjjön vissza ...”¹³⁹⁰

„... a Vasárnapi Ujság szerkesztőségének is elküldtem a füzetemet.”¹³⁹¹

„... a Budapesti Hírlapot olvastam [...] Ezek is elhagytak; hűtlenek lettek. Nem csoda zsidó-gyerek lehet a rovat vezető; ez vár ajándékot!”¹³⁹²

---

¹³⁸³ Uo. 1913. május 26. p. 73.

¹³⁸⁴ Uo. 1913. május 27. p. 73.

¹³⁸⁵ Uo. 1913. május 28. p. 74.

¹³⁸⁶ Uo. 1913. május 30. p. 75.

¹³⁸⁷ Uo. 1913. május 31. p. 75.

¹³⁸⁸ Uo. 1913. június 3. p. 77.

¹³⁸⁹ Uo. 1913. június 6. p. 78.

¹³⁹⁰ Uo. 1913. június 10. p. 80.

¹³⁹¹ Uo. 1913. június 11. p. 81.

¹³⁹² Uo. 1913. június 15. p. 83.

„Fölmentem a könyvtárba. Sáfárnak kiírva a hétre valót. Le is hozta d. u. [...] találkozunk Szabó Alberttel, ki megzavart mondásaival. Utóbbi füzetemben a Zakariásokat Zacher-okat összezavartam, élőt halottá tettem! Ez a fizetség, hála! Bántott, de mégis nagy munkát végeztem. Majd az utókor!”¹³⁹³

„Feri elhozta Pintér Jenő Irodalomtörténetét; megmutatta, h. a hirlapirodalomnak mily bőven vagyok forrása [...] sokszor idéz. Sic von non vobis! Legalább van nála hálaérzet! Füzetemről is múlt szombaton megemlékezett a Vasárnapi Újság.”¹³⁹⁴

„Hellebrant Repertóriumából kijegyeztem a Z. írókat de csak az „Egyes írók” rovatából, tehát keveset, meg a Kanitz Botanikájából szintén.”¹³⁹⁵

„... a Magyar Írókból [...] elkezdtem a 120. füzetet írni ...”¹³⁹⁶

„Megírtam a 3 lapomat [...] utána kellett itt ott néznem és a mit lehetett gonddal előkuttattam [...] A lehozott könyveket írtam be a kéziratomba a többi közé ...”¹³⁹⁷

„Írtam a M. Írókat. Ma oly jól ment, hogy 9 órára elvégeztem a porciót [...] Zemplén Géza is küldi életrajzát.”¹³⁹⁸

„... írtam a M. Írókat; elég jól ment mégis sok előzetes vizsgálódásaim, kutatásaim voltak ...”¹³⁹⁹

„Nincs remény. Mindig rosszabb az állapotom. Meddig tart még? Írtam a Magyar írókat. 3 lapot. Hát még ezt se végezhetem [...] Kimentem, de a sétára gyengének találtam magamat, tehát leültem a padra és ott pihentem, néztem a vidám gyerekeket [...] a Zichyeket kiczéduláztam a könyvészetekből ...”¹⁴⁰⁰

„Írtam a Magyar Írókat is még pedig a Zichyeket is [...] életrajzi adatok után nem kell kutatnom, van itt elég.”¹⁴⁰¹

„... 7 után is ágyban maradtam [...] az álom annyira elfogott, hogy egész délelőtt nem keltem föl [...] nem ettem. Reggel csak a naplót írtam, de már más íráshoz nem volt kedvem. Még a Bach-korszakot sürgető level. laphoz se [...] ablakhoz ültem, nem mentem a kávéházba.”¹⁴⁰²

---

¹³⁹³ Uo. 1913. június 21. p. 86.

¹³⁹⁴ Uo. 1913. június 26. p. 88.

¹³⁹⁵ Uo. 1913. június 28. p. 89.

¹³⁹⁶ Uo. 1913. július 1. p. 91.

¹³⁹⁷ Uo. 1913. július 18. p. 99.

¹³⁹⁸ Uo. 1913. július 20. p. 100.

¹³⁹⁹ Uo. 1913. július 25. p. 103.

¹⁴⁰⁰ Uo. 1913. július 29. p. 105.

¹⁴⁰¹ Uo. 1913. július 31. p. 106.

¹⁴⁰² Uo. 1913. augusztus 2. p. 107.

Adalékok a „Hazai és külföldi folyóiratok magyar tudományos repertórium” és a „Bibliotheca hungarica historiae naturalis et Matheseos = Magyarország természettudományi és matematikai könyvészete : 1472-1875” című bibliográfiák keletkezéstörténetéhez

„Sachs számára készítettem az 5ik csomagot s jegyzékbe szedtem írtam. Hivat. siettem lóvasuton, [...] dolgoztam azután nyakra főre, de a sok járás kelés miatt csak keveset végezhettem [...] a mint a Czukor utczából az országútra mentem, jó szemközt Dr. Rómer Flóris főtit. úr nyájasan köszön, karon fog s visszamegyek vele az Athenaeumig szép lassan: „Mi van a Repertoriummal!” sat. érthetetlen mondatokat tesz, néztem rá, de nem értettem, míg nem kisüti hogy az Akadémián (oszt. ülésben) ismét felhozta egy tudományos Repertorium szükségességét s most már nem hagy fel vele, Dr. Barsi erre azonnal engemet ajánlott, „Hiszen ha az elfogadja akkor örülhetünk uraim!” mondá Dr. Rómer. „Hát elvállalja természetesen illendő honorarium mellett?” kérdé R. „Én a mennyire csekély erőmtől telik és hivatalom engedi szívesen elvállalom s köszönöm szíves megemlékezését!” „Sőt mi köszönjük s örülünk hogy ily tudományosan képzett egyén vállalkozik reá ki egészen át van hatva a tárgy iránt!” szívélyesen megrázva kezemet. Pannónia Kávéh. Haza nőmnek eldicsekedtem ezen váratlan szerencsén s megtiszteltetésen, csak ez is úgy ne legyen mint sok más füstbe ment remény, ismét egy régi kedvencz óhajomásom teljesülne; könyvekben való buvárkodás, de mikor lehet majd kényelmesen s mintegy hivatalból ezt tennem!”¹⁴⁰³

„A tisztes öreg József utczai II. em. szállásán, bemutatattván, kezét nyújtá szívesen láttott, többi is barátsággal nyújtá kezét, Haberern Jonathan, Tóth Lőrincz, Thaly Kálmán, Pauler Gyula, [...] Dr. Rómer, Barsi, Pesti Frigyes [...] a Repertorium szőnyegre került, de mivel még az I. osztály nem adott véleményt a tárgy felől, csak előértekezlet volt, hogyan mikép lehetne, kérdezett mivel foglalkozom buvárkodásaimban sat.”¹⁴⁰⁴

„... ily nevezetes nagy politikai lapban jelent meg cikkem. Mutattam fűnek fának, hogy ismerjenek ez oldalról is [...] Mentem Beöthyékhez [...] Zoltán¹⁴⁰⁵ elolvasta cikkemet és

---

¹⁴⁰³ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXII. id. Szinnyei József: Naplóm 1872. április 22. p. 67.

¹⁴⁰⁴ Uo. 1872. április 23. p. 68.

¹⁴⁰⁵ Beöthy Zsolt irodalomtörténész, Szinnyei unokaöccse, 1872-ben a Korunk c. politikai napilap munkatársa.

kivonatot fog közölni a Korunkban [...] Átmentem Dr. Barsihoz a Reformot (egyvet-
tem) nála hagytam a cikk elolv. végett s hogy ajánlja az Akadem. tagok figyelmébe [...] Vajjon meghozza-e és mikor mai cikkem gyümölcsét!”¹⁴⁰⁶

„Mentem Nagy Miklóshoz, ki szintén átvesz valamit cikkemből ...”¹⁴⁰⁷

„... a Reform hétfői számában Ballagi Aladár a Mór fia, dicsérőleg emlékezik meg
cikkemről és könyvtárismeretemről [...] ezt már tehát eredményezte cikkem [...] mentem a Muzeumba de előbb a Reform szerkesztőségébe [...] A Muzeumban Lupalát
figyelmeztettem cikkemre, egyes részeket elolvastam előtte, megmutatta
Repertoriumát a történetre vonatkoztatva az idejű hírlapokból, aztán Mátraynak bemu-
tatott [...] sokáig beszélgettünk a folyosón a könyvtár jövőjéről, azt hiszi ő is, hogy igen
sok fog még történni, és sok könyvtárnokra lesz szükség [...] Itt már jó ismerős vagyok;
ő is jónak látja, ha Pulszkyval személyesen beszélek cikkem végett [...] Dr. Barsihoz
mentem a Reform példányáért, ő tegnap beszélt az Akadémiánál Horváth Mihálylyal,
Toldyval és Rómerrel figyelmükbe ajánlván cikkemet, azok a cím végett nem lettek
figyelmessé; tehát érdeklődni fognak.”¹⁴⁰⁸

„Siettem Xantushoz de itt fél óráig kellett várnom míg felkelt, azután a Reform cikk
sem érdekelte ő csak Pulszky és Rómer ellen epéskedett, igen hideg ember, sokat ettől
se lehet várni, hanem azért megígérte hogy 7-8 levelet ír Keletindia és Chinába
hírlapokért [...] voltam Nagy Iván lakásán, tegnap utazott el, falura [...] pech [...] Szabó
Károlynak írtam levelet figyelmébe ajánlottam a cikket [...] mentem Aignerhez, igen
dicsérte cikkemet. – fájdalom a kiknek szánva volt azok a fülszöveget se fogják mozgatni;
azt hiszem azért megtermi gyümölcsét [...] majd később [...] Józsi kezdett hörcsögös-
ködni, de rápirítottam s megijesztettem, irányomban és anyja iránt legyen alázatos és
engedelmes.”¹⁴⁰⁹

„... mentem Horváth Árpádhoz, de biz az nem volt otthon, [...] a „Haladás”-ban találtam
cikkem utolsó részét „ismert hírlapstatistikusunk” „érdekes cikk” epithetonokkal,
így már figyelmet fog kelteni! Azután a Nagyváradban egész cikket kanyarított
„A váradi nyomtatványok ügyében” Márki Sándor s így kezdi Szinnyei József hírlapiro-
dalmunk történetének tudós ismerője [...] mindennek igen örültem Duchonnal olvas-
tattam, örömben alig tudtam olvasni vagy dolgozni [...] elmentem [...] lóvasuton [...] a Muzeumig s ott Pulszkyra vártam, végre megjött a szolga átadta jegyemet „tessék be-
sétálni” a cikkekre figyelmeztetve s átadva a lapot leültetett kérdé honnan való vagyok
– Komáromból s elolvasta végig. Úgy látszik tetszett neki s beszélt a hiányokról ő is

---

¹⁴⁰⁶ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXII. id. Szinnyei József: Naplóm 1872. június 2. p. 88.

¹⁴⁰⁷ Uo. 1872. június 3. p. 88.

¹⁴⁰⁸ Uo. 1872. június 4. p. 89.

¹⁴⁰⁹ Uo. 1872. június 5. p. 89.

akart e végett törvényjavaslatot beadni [...] ha büntetés nem szabatik a nyomdászokra, nem küldik be a köteles példányokat; az idén készen lesznek a könyvtárak rendezésével s akkor a hírlapokra is kerül a sor, igaz hogy most össze csomagolva vannak sat. sat. felálltam „én a nemzeti bizt. T. hivatalnok vagyok, ha szükség lesz a rendezésnél, tessék velem parancsolni, bármikor kész leszek szolgálni privative is, kezét nyújtá kétszer is „szabad a lapot megtartanom” tessék mondám azért hoztam [...] Barsi elhozta a tegnapi Magyar Politikát abban volt 1^{ör} a közlemény s onnan vette át a Haladás tehát Csillag Gyula [...] derék ember [...] megköszöntem neki. Hivat. dicsek. Többeknek. 4 or. [...] a Tört. Társ. Közgyűlésére mentem [...] ott Thaly Kálmánnal beszéltem ki a Századokban ír róla”¹⁴¹⁰

„... voltam Nagy Miklósnál s ott néztem meg a lapokat a Korunk ma hozta cikkem kivonatát elég jól, pár szó hozzátételével.”¹⁴¹¹

„Reggeli után mentem Frankl Vilmoshoz [...] szomszédja Párkányi Béla [...] mondta, hogy nekem könyvtárban a Muzeumnál kellene alkalmazást találnom, oda való vagyok [...] egyedüli vágyam, ha családomat gond nélkül láthatnám; bejött Frankl átadtam Hampel névjegyet s a Reformot elvette s említette a Repertoriumot, jöjjenek el 3-6 közt akkor majd beszélgetünk [...] említte Párkányi hogy ez igen jó embere Horváthnak, jól van vele s az sokat tehet. [...] a Vas. Ujs. is hozza cikkem nagyrészt, így már figyelmet kelt. Vissza Franklhoz 6ig vártam – rettenetes unalmas – nem győztem kivárni mentem az egyetemi könyvtárba Horváth Árpádhoz, a legnagyobb örömmel fogadott szinte lelkesült volt beszédemre; hisz kegyedet tenyerükön kellene hordozni s örülni, hogy létezik egy ily ember az országban ha minisztertanácsosi fizetést adnának is, én is mondtam, hogy egyedüli vágyam bejutni sat. mikor elmentem kezét nyújtá s felkiáltott „nagyon, nagyon örülök, hogy szerencsém volt s mindent elfogok követni hogy bejusson ön a Muzeumba örnek nem segédnek!” köszöntem, de egyúttal sajnáltam szegényt a mily beteges kinézetű, összeroskadt öreg, de eszes és kedves ember, s ez volt Petőfiné férje.”¹⁴¹²

„Frankl Vilmost látogattam szívesen fogadott, cikkem megnyerte tetszését, a repertóriumra nézve azt gondolja legcélszerűbbnek ha ofertet nyújtok be az Akadémiának, majd októberben előterjeszti s a jövő évre felvesznek a budgetbe 5-600 ftot előmunkálatokra, hiszi; ezt ugyan fölöslegesnek találom, de mivel ő szükségesnek mondja megteszem, spanyol hírlapok végett is felkértem őt, szívesen hoz magával oct.ben.”¹⁴¹³

---

¹⁴¹⁰ Uo. 1872. június 6. p. 90.

¹⁴¹¹ Uo. 1872. június 7. p. 90.

¹⁴¹² Uo. 1872. június 8. p. 91.

¹⁴¹³ Uo. 1872. június 9. p. 91.

„Reggeli után siettem Budára el a várba, a lánczhidon Pulszkyval találkoztam, beszélgettünk de szóval se említett cikketem s a könyvtárt! Thaly lakását megtaláltam, otthon volt, kopogtam kétszer is semmi válasz, a lányt beküldtem kártyámmal, azzal a válasszal jött ki: „siet a hivatalba nem fogadhat el”; még egyszer kérdeztem tehát mikor tehetem tiszteletemet „9-2ig a hivatalban” Itthon nem? Kérdém a lánytól. „Nem” mondá s $\frac{1}{4}$ óra volt. Ez aztán művelt ember, de szeretem, hogy nem neki adtam cikketem, no én ugyan sem itt sem másutt nem olok neki alkalmatlankodni bár meny-nyire szerettem volna abból a régi pozsonyi hírlapból vagy egy számot. Annyira felmért ezen durvaság, hogy még délutánig se csillapodtam. [...] e héten nem látogatok meg senkit a célból hogy valamit ajánljak neki vagy kérjem valamire, semmi új munkát nem kezdek.”¹⁴¹⁴

„Tud. Repertorium tervezetét készítettem 10- $\frac{1}{2}$ 12-ig [...] mentem Budára a várba Thalyhoz [...] Tud. Repertoriumot felemlítvén, pártfogását kértem megígérte.”¹⁴¹⁵

„... kutattam a Repertoriumhoz adatok végett, mely hírlapokat és folyóiratokat ajánlok felvétel végett, elborzadtam a roppant tömeg miatt melyet 9 hó alatt kellene lecímeznem [...] Adná Isten, hogy az Akadémia elfogadná benyújtott tervemet, s habár fáradságos de mégis jövedelmező vállallattal engem bízna meg ...”¹⁴¹⁶

„... Reformban az Akad. 14 ülésben a Repertorium ügye szőnyegre kerülvén, melegen van ajánlva tervrajzom, ez Pesty Frigyesnek, Kerékgyártó Árpád és Horváth Árpádnak van kiadva birálatul!”¹⁴¹⁷

„... Horváth Mihály püspökhöz – megköszömvén a Repertorium előterjesztésére nézve szivességét s kikérve további pártfogását – mindenesetre igénybe veszik foglalkozásmat csakhogy osztályonként akarják eszközölni, minden osztály a magáét – no akkor ismét a végtelenbe húzódik – gondoltam magamban...”¹⁴¹⁸

„Egyetemi könyvtárban Horváth Árpáddal közöltem a dolgot, ez azon örvendetes hírrel lepett meg, hogy minden czédula után 2 krt szántak nekem! [...] de Toldy makacskodik ő más beosztást akar s a munkát egyszerre szeretné kiadni. Odajött ő is, kezét szorított velem s örömet nyilvánítá, hogy ily egyénre akadtak mint én ...”¹⁴¹⁹

---

¹⁴¹⁴ Uo. 1872. június 10. p. 92.

¹⁴¹⁵ Uo. 1872. szeptember 18. p. 142.

¹⁴¹⁶ Uo. 1872. szeptember 19. p. 142.

¹⁴¹⁷ Uo. 1872. október 17. p. 156.

¹⁴¹⁸ Uo. 1872. október 20. p. 158.

¹⁴¹⁹ Uo. 1872. október 22. p. 159.

„... mentem Zoltánhoz [...] ő megtett úgymond mindent mit tehetett, még a Korunkban
is kiemelte a Repertorium ügyét”¹⁴²⁰

„... 10 or. az egyetemi könyvtárba Repertorium értekezletre mentem, késtek az urak,
végre Toldy megérkezett, később Kerékgyártó is ez igen sietett s el is ment félóra múlva
[...] Toldy oly előzékeny volt és tudatta velem azon örömhírt hogy minden czédula után
2 krt határoztak díjúl! Szépen megköszöntem hanem nagy rábeszélésbe került míg rá-
vehettük az öregurat hogy a kötetes kiadást fogadja el, ne az egész mű egyszerre ki-
adatását, az első kötetbe minden folyóirat, emlékkönyv évkönyv és nagynaptár jönnel!?
Elég absurdum, de hagytam, csak hogy egyszer belefoghassak a munkába; ennek jegy-
zékét kell előbb készítenem, azután új felosztási tervet. Örültem, hogy ennyire haladt
az ügy. 12or elváltam tőlök Horváth Árpád igen mélyen karolta fel az ügyet.”¹⁴²¹

„... elvégeztem az osztályzat tisztába írását – költségvetést leírtam s vittem Horváthhoz
[...] ő azzal biztatott, hogy az ügy most vagy 10 napig pihenni fog, miután Toldy igen el-
van foglalva, Széphalomra is megy, – már ez az én malheuröm, csak decemberre v.
januárra legyen valami belőle ...”¹⁴²²

„... a Repertorium [...] nov. 20án fog elővételni s a budget megállapíttatni 1873ra ugyan
de előmunkálatokat is tehetek addig ha az osztályzatot elkészítik ...”¹⁴²³

„Frankl otthon találtam, megköszönvén szívességét a Repertorium beterjesztése által,
majd sürgetni fogja ...”¹⁴²⁴

„1/2 11 or. el Horváth Árpádhoz ki oda nyilatkozott, hogy Toldy miután ma lesz tár-
gyalva a Repertorium ügye s Kerékgyártó nem készíté el a jegyzőkönyvet, ő maga
készítte el. – Szép volna, ha megtenné. [...] Kerékgyártót kerestem föl lakásán, kinek
mindkét ügyemet lelkére kötöttem; Toldy nem szólította fel [...] el van foglalva sat. no
Repertorium, ha ily kezekbe jutottál – kevés a remény.”¹⁴²⁵

„... elmentem az egyetemi könyvtárba Toldy már elment volt onnan, hanem Horváth
semmit sem tudott a Repertoriumról [...] félek, hogy ismét elodázták, sok küzdelem s
mégis kevés eredmény.”¹⁴²⁶

---

¹⁴²⁰ Uo. 1872. október 23. p. 159.

¹⁴²¹ Uo. 1872. október 24. p. 160.

¹⁴²² Uo. 1872. október 30 p. 163.

¹⁴²³ Uo. 1872. november 13. p. 170.

¹⁴²⁴ Uo. 1872. november 17. p. 172.

¹⁴²⁵ Uo. 1872. november 20. p. 173.

¹⁴²⁶ Uo. 1872. november 23. p. 175.

„Kétségbe kell esnem jövőm fölött, ha meggondolom, hogy Toldy közömbösségén vagy
hanyagságán hajótörést szenved minden igyekezetem.”¹⁴²⁷

„... ½ 12or elmentem az egyetemi könyvtárba s ott Toldyval találkozhattam, ki tudatta
velem, hogy [...] a Repertorium ügy a deczemberi gyűlésbe karácson előtt kerül sző-
nyegre, mert a multkori gyűlésről elkésett, azért hozzáfoghatok a munkához. Megkö-
szönnvén szíveségeit mentem [...] Kautz Gyulához ki [...] a Repertorium ügyét igen
praktikusnak találta elmondván a tervet ...”¹⁴²⁸

„Aignernél Rómerral találkoztam bosszankodott a Repertorium késlekedésén.”¹⁴²⁹

„... elmentem [...] Nagy Ivánhoz, ki [...] Reformból elolvasta a cikkemet dicsérte, igen
sikerült, ezután a Repertoriumra tértünk át, egészen helyeselte észbevételeimet, kár
volt – úgy mond az egészhet rám nem hagyni, az osztályozást nem helyesli, magam is
szeretném, ha nem hozták volna elő, mert az akadályozza leginkább a Repertorium ké-
szítését, később pedig nagy nehézségemre lesz.”¹⁴³⁰

„Kerékgyártót [...] megkértem a Repertorium végett hétfőn jelenjék meg a gyűlésben és
mozdítsa elő ügyemet. Megigérte!”¹⁴³¹

„... a Muzeumban Lupalát látogattam meg [...] a Repertorium felől hosszasan beszél-
gettünk őt is érdekli mert most is ilyesmivel bajlódik, kevesli a 2 krt; csak már ezt is
húzhatnám.”¹⁴³²

„Kerékgyártó is megszorított a Repertoriumra vonatkozó jegyzőkönyv elveszett,
legalább nem találják!? Nem tudom mit gondoljak már az én sorsomról és mások kö-
zömbösségéről.”¹⁴³³

„Frankl is volt a könyvtárba, fölhozta a Repertoriumot, sürgették tegnap Gyulaival, csak
az osztályozásban nincsenek még megállapodva, a budgetbe 1200 frt fölvetetett.”¹⁴³⁴

„Franklhoz is fölmentem, kérve őt meggyőzőleg a Repertorium sürgetésére, megigérte,
sőt már ő is ellene van az osztályozásnak.”¹⁴³⁵

---

¹⁴²⁷ Uo. 1872. november 26. p. 176.

¹⁴²⁸ Uo. 1872. november 28. p. 177.

¹⁴²⁹ Uo. 1872. december 3. p. 180.

¹⁴³⁰ Uo. 1872. december 8. p. 182.

¹⁴³¹ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. január 11. p. 6.

¹⁴³² Uo. 1873. január 14. p. 8.

¹⁴³³ Uo. 1873. január 16. p. 9.

¹⁴³⁴ Uo. 1873. január 21. p. 11.

¹⁴³⁵ Uo. 1873. február 24. p. 28.

„Frankl [...] megígérte hogy a Repertorium ügyét kezébe veszi [...] Megkaptam a meghívót a holnapi akadémiai gyűlésre a titkárhoz a „repertorium” ügyében. Horvát Árpád szidta a végzetet, hogy annyit kell neki gyűlésekre menni „nem tudom mit fog-
nak határozni ha jegyzőkönyv nincs meg!” mondá ő s ilyen emberekre bízták az
ügyet!”¹⁴³⁶

„... az Akadémia főtitkári szobában a Repertorium ügyében magam voltam, később jött
Gyulai, Frankl, azután Toldy az iratokkal és jegyzőkönyvvvel (mely nála volt de ő
boritéknak nézte), Kerékgyártó s később Horváth is megérkezett, Gyulai és Frankl sür-
getésére mégis megállapodtak abban, hogy megkezdhetem a munkát a tervrajzzal a
Széchényi Kathal (Index Altert) vették nekem havonként adják át a díjat és a szerkesz-
tésért 5 frtot proponált Toldy nyomt. ivért (revisiót is bele értve) Toldy, Horváth és Ke-
rékgyártó maradnak a felügyelő bizottság.”¹⁴³⁷

„... szeretném születésem napján elkezdni a Repertoriumot.”¹⁴³⁸

„... a Széchényi Cathalogus Index Alterjét búvárkodtam, tanulmányoztam a
„Repertorium” kaptafája ez lesz, hacsak némi változást nem fogok azon tenni, mert az
egész munka a megjelenésig az én vállaimat fogja nyomni, még csak utasítást, felvilá-
gosítást sem fogok nyerhetni, annál kevésbé felügyelet-segítségét. – a dolog kellemet-
len de annál nagyobb lesz a dicsőség, a szerkesztésért úgyis ívét 10 ftra emelték (5 f a
szerk. 5 f. a correctura). Ha Isten segítségével ezt elérhetem, örökös oszlopot emeltem
magamnak. [...] ½12or az Akadémiához futottam papirosért Gyulai nem volt ott de adtak
egy konczot, ezt elvittem Dobocsányinak körülvágás végett 8drét czédulákra a papiros
kékes Diós-Győr N^o2. (merített) [...] Könyvtárban leírtam magamnak az Index Altert,
sajnos hogy ez sem felel meg a czélnek de jobb mindennél. [...] Kerékgyártó is csak jó
egészséget kívánt a jövedelmes munkához én pedig azt szeretném ha kezemben volna
a megbízás ...”¹⁴³⁹

„... születésem napja van, Isten segítségével elértem 43dik évemet az az betöltöttem.
Mivel ünnepelhettem volna meg nagyszerűbben ezen napot minthogy a tud.
Repertorium írását megkezdtem – kissé nehéz az eleje de majd csak fog jobban menni.
[...] a kétes helyeket megmutattam Horváth Árpádnak ki némi utasítást és elvilágosítást
adott – habár itt ott ő is megakadt, csak kezemben legyen a megbízás Kerékgyártó már
vitte az aláírt protukulumot (! helyesen: protokollumot), sürgeti a papirost is. [...] buvárk. a Széchényi Cathal. is [...] jó csomót írtam a Repert.hoz. [...] Ma ugyan csak 85
czédulát irtam a Tud. Gyűjt. 1817. I-IV. kötetét elvégezve de majd jobban fog menni csak

---

¹⁴³⁶ Uo. 1873. március 14. p. 37.

¹⁴³⁷ Uo. 1873. március 15. p. 38.

¹⁴³⁸ Uo. 1873. március 16. p. 38.

¹⁴³⁹ Uo. 1873. március 17. p. 39.

az Isten erőt egészséget adjon hozzá s engedje megérnem fáradozásom fő jutalmát hogy nyomtatva láthassam művemet.”¹⁴⁴⁰

„... buvárokodtam az Ung. Nachrichtenben és a Széchényi Cathologusban, mely rendszer annyira elavult, hogy sokban meg kell változtatnom, de önkényileg azt tenni nem akarom Horvát-ot Toldyt kértem meg, egyik a másikra tolta s az lett az eredménye hogy ½1 ut. mentem haza s mégis magamra hagytak, no majd csak valahogyan kibujok a bajbol [...] Otthon Repert. irtam 1½ órát így sokat végzek, de mellem ismét nehezül nyomást érzek azon néhány nap óta [...] most csak az bánt, hogy a Repertorium osztályzata nem lesz talán helyes; hanem a jó Isten majd csak kisegített a bajbol.”¹⁴⁴¹

„... Repert. irt. [...] buvárokodtam a Széchényi Cathologust, mindig nagyobb világosság tárul föl előttem, nekem is roppant szellemi hasznot hoz ezen munkálkodás csak a jó Isten egészséget adjon hozzá.”¹⁴⁴²

„... buvárokodtam a Repertorium osztályozása [...] végett de [...] nehezen megy, de ha aztán kinövi magát valami nagyszerű lesz belőle s a dicsőség az enyém lesz, mert még csak tanácsot sem adott senki is. [...] E. u. Repertoriumot irtam nagy szorgalommal. ³/₄2 or. mentem csak a könyvtárba, ott [...] buvárokodtam Danielikben, talán összekalapálom a Zoltánnak szánt cikket is valahogy ...”¹⁴⁴³

„... Könyvtárba lapokat átnéztem, azután az osztályozást buvárokodtam itt ott, végre majd csak eltalálom a nyitját valahogy. [...] E. u. a Repert. irogattam elég szorgalommal [...] Repert. irt. ma is 4 órát irtam s éppen 140 czédulát mint tegnapelőtt a’ nélkül hogy készakarva így intéztem volna. Csakmár a jó Isten megne vonná tőlem ezen igen hasznos, nagyon jövedelmező s kellemes foglalkozást.”¹⁴⁴⁴

„... a Repertoriumot folytattam 2 or 10 perczig irtam [...] Palóczy (Pollák kit hibásan Polánynak irtam) várt reám, beszélgettem vele a Repertoriumról ő erről egy tárczacikket fog írni, szép lesz csak híremet neveli”¹⁴⁴⁵

„E. u. dolgoztam erősen a Repertoriumon ...”¹⁴⁴⁶

---

¹⁴⁴⁰ Uo. 1873. március 18. p. 39.

¹⁴⁴¹ Uo. 1873. március 19. p. 40.

¹⁴⁴² Uo. 1873. március 20. p. 40.

¹⁴⁴³ Uo. 1873. március 21. p. 41.

¹⁴⁴⁴ Uo. 1873. március 22. p. 41.

¹⁴⁴⁵ Uo. 1873. március 23. p. 42.

¹⁴⁴⁶ Uo. 1873. március 24. p. 42.

„... Repert írtam. Józsi és Otmár fiam pedig a már kész czédulákat rakták szakok szerint bele bele fáradva, hanem azért jó segítségemre szolgálnak s az időt is megkimélem ezáltal. [...] E. u. folytattam a Repert. írását; ezután 4 póstalevelet írtam hirlapok végett [...] Most a beírás kissé szünetelni fog, mert a Repertoriumra fordítom fő gondomat april végéig jó csomót akarok összeírni belőle s ha már megnyugosznak benne s első díjamat elvettem, akkor én is nyugodtabban dolgozom majd ...”¹⁴⁴⁷

„Repertoriumot írtam, örömdetesesen halad a dolog, magam se hittem volna, csak aztán gáncsolódásaikkal ne vessenek előmbe meggyőzhetlen akadályokat.”¹⁴⁴⁸

„E. u. erősen dolgoztam a Repertoriumon. [...] Ma végeztem legtöbbet 14 havi kötetet és 169 czédulát.”¹⁴⁴⁹

„Repertoriumot írtam $\frac{1}{4}$ ig tehát egy huzamban legtöbbet 2 órát [...] E. u. Repert. írtam egy órát ...”¹⁴⁵⁰

„... szorgalmasan írtam a Repertoriumot”¹⁴⁵¹

„6 út. felk. napl. irt. 1801. tört. irt. azután Repertoriumot írtam $\frac{1}{2}$ 9 or. mint rendesen könyvtárba mentem lapokat átnéztem, azután könyveket osztogattam és buvárokodtam az Index Alter-ban, fájdalom czélomnak éppen nem felel meg, mert 1803-7ben adatott ki és pedig könyvtárlajstrom, ha még is Repertorium lenne, félek igen, hogy sok bajom lesz először a három urral, azután a rendezéssel, de ha már egyszer húzom a pénzt, én is majd könnyebben beszélek. [...] az az mégse cserélnék zaklatott multammal.”¹⁴⁵²

„E. u. Repertoriumhoz fogtam és dolgoztam erősen, de most kissé lassabban megy; annak igen örültem, hogy Frankl értesemre adta miszerint a legutóbbi értekezleten az határozatott, hogy a czédulákat ne Toldyhoz hanem az Akadémiához vigyem, tehát ez a vágyam is sikerült! Itt még el is vészett volna! Könyvtárba [...] 4 or. haza [...] Repertoriumot írtam kávézás előtt és után. [...] Alig várom hogy a Repert. nehézségein átessen az 1^{so} fizetést megkapjam.”¹⁴⁵³

---

¹⁴⁴⁷ Uo. 1873. március 25. p. 43.

¹⁴⁴⁸ Uo. 1873. március 26. p. 43.

¹⁴⁴⁹ Uo. 1873. március 28. p. 44.

¹⁴⁵⁰ Uo. 1873. március 30. p. 45.

¹⁴⁵¹ Uo. 1873. március 31. p. 46.

¹⁴⁵² Uo. 1873. április 1. p. 46.

¹⁴⁵³ Uo. 1873. április 2. p. 47.

„1801. tört. Repertoriumot írtam szorgalommal [...] E. u. folytattam a Repertoriumot s
¾ 2 or. indultam a könyvtárba [...] Lefeküvén Szilágyi cikkét „Visszaemlékezés szer-
kesztői pályámra” nagy érdeklődéssel olvastam ...”¹⁴⁵⁴

„1/2 7 felk. napl. irt. Repertoriumot irt. [...] 5 után rágyújtottam s neki akartam indulni,
hogy elmegyek az Akadémiába meghallgatni, mit deliberalnak a Repertorium felől, de
oly örtelmes idő kerekedett [...], hogy tanácsosabbnak láttam visszafordulni [...] inkább
Repert. folytattam. [...] Hála Isten munkabíró vagyok, csak már egyszer meginduljon a
fizetés, attól még mindig rettegek, hogy nem fog tetszeni munkám valakinek, beleköt-
nek – pedig úgyis hátra van még a legnehezebb része az összeállítás, ezzel nem tudom
hogyan birkózom meg. Majd megsegített az Isten!”¹⁴⁵⁵

„1801. tört. Repertor. irtam. [...] E. u. Repertoriumot irtam nagy szorgalommal”¹⁴⁵⁶

„Naplóm 1866 marc. kivonatát irtam s így a Repertoriumra csak délfelé került a sor.
[...] elgondolkoztam a napló kivonásánál, mily víg élet volt ott Pozsonyban 1864/7-
ben!”¹⁴⁵⁷

„1/2 7 or felk. [...] 1801. tört írtam Reggeli után pedig hozzá láttam a Repertoriumhoz s
ugyancsak dolgoztam [...] E. u. is még írtam Repert. [...] A Tud. Gyűjt. Repertoriumát
szerencsésen bevégeztem 25 év. = 300 kötet adott 3000 czédulát! [...] Józsiával elmentünk
[...] az Akadémia tört. osztály ülésére. Ott jó helyünk volt; találkoztam is ismerősökkel
Franklnak jelentvén, hogy már 3000 czédula készen van; örült neki. [...] Végre a olyó
ügyek következtek de azok közül az én Repertoriumom nem említettett; – fájdalom
minden fáradság és várakozás hiában volt [...] Repertoriumba irtam F. M.or. Minerva
1825. évf.ból ...”¹⁴⁵⁸

„... Repertoriumhoz hozzá fogtam ¾ 4 or. és abban hagytam 1/4 1 or. után.”¹⁴⁵⁹

„Elmentem a Muzeumba a hiányzó F. M.or. Minerváért, különös hogy ott is éppen azon
kötetek hiányoznak, ez baj, pedig Barna igen szívesen látott és nyújtott volna segélyt.
[...] Mentem tovább az Akadémiához, [...] a szolgálta ismert azért szívesen átnyújtá a két
darabba kötött 1833-1836 Minervát, hazavittem terítvény mellett habár feltűnt a köte-
tek különös számozása, legalább tisztába jövök vele [...] Hon tisztába jöttem, hogy a Mi-
nerva 1833-ban nem jelent meg hanem a következő folyam IXdik 1834. évvel 4 kötetben

---

¹⁴⁵⁴ Uo. 1873. április 3. p. 47.

¹⁴⁵⁵ Uo. 1873. április 4. p. 48.

¹⁴⁵⁶ Uo. 1873. április 5. p. 48.

¹⁴⁵⁷ Uo. 1873. április 6. p. 49.

¹⁴⁵⁸ Uo. 1873. április 7. p. 49.

¹⁴⁵⁹ Uo. 1873. április 8. p. 50.

¼ éves a X-dik folyam 1835 két kötet 1836-ban két kötet jelent meg, s így nekünk is a Muzeumnak is megvan, csak [...] az Akademia tett legokosabban midőn folyamok szerint köttette s kívül a folytonosság végett rányomatta az 1833. évet. [...] Otmarral elmentünk a könyvtárba [...] hoztunk 6 db Tudománytárt. [...] Repert. irt.”¹⁴⁶⁰

„Repert. írtam és szerencsésen bevégeztem a Felső M.or. Minervát 1825-1836 = 40 köt. = 500 czédula. [...] nekiültem a Tud. Tárt elkezdtem repertorizálni. [...] E. u. folytattam a Repertorium írását.”¹⁴⁶¹

„Erősen hozzá láttam a Tud. Tár repertorizálásához, Józsi, Otmár pedig felváltva rendezték a czédulákat. 11 or. Józsival elmentünk a könyvtárba ott lapokat könyvet kicseréltük, hanem Toldytól ott várt rám egy csomó írnivaló, ünnepi mulatságú; elég kellemtelen, hanem elfogadom annak fejében hogy majd nem tesz kifogást majd a repertorium czéduláinál.”¹⁴⁶²

„Toldy dolgához hozzá fogtam s írtam jó darabot, azután Repertoriumot [...] hanem bosszantott Toldy ilyen igába fogása, mikor úgy szólván a zsebemből húz ki vagy egy forintot minden nap míg írom azt, mert végeztem volna azalatt vagy 200 czédulát, de kibékülök vele ha a Repertorium ügyében pártfogol és nem gáncsokodik.”¹⁴⁶³

„... a Repertorium írását folytattam nagy szorgalommal, míg nem belefáradtam s 11 or. mentem templ. [...] E. ut. Toldy írásához fogtam s jó darabot leírtam belőle; azután Repertoriumot írtam; a Repertorium Statisztikáját illetőleg a félrejegyzett adatokat beírtam az e célra készült könyvecskébe, naponként hány órát dolgozom, miből hány czédulát írok s egyes folyóirat hány kötet s mennyi czédulát szolgáltató, ez magában is érdekes! [...] a Tud. Gyűjt.ben olvastam át a Methodológiát – hanem biz az nem igen alkalmas az én Repertoriumom osztályozásához, pedig ez az Achilles sarka, mibe beletörekhetnek, hacsak idővel bele nem tanulok.”¹⁴⁶⁴

„... mentünk Otmárral a könyvtárba vittünk és hoztunk lapokat és Tudom. Tárt ezt 3 évf. 6 db. s neki ültem dolgoztam egész délig ekkor pihentem. Józsi [...] rendbe szedte a czédulákat. [...] E. u. Toldy ünnepi mulatságra adott írását elvégeztem s ezután hozzá láttam a Repertorium írásához, míg bele nem fáradtam. [...] a Tud. Tár 36 köt. = 11 évf. 965 czéd. Került ki és csak ma 7 ora 45 p. 246-ot írtam.”¹⁴⁶⁵

---

¹⁴⁶⁰ Uo. 1873. április 9. p. 50.

¹⁴⁶¹ Uo. 1873. április 10. p. 51.

¹⁴⁶² Uo. 1873. április 11. p. 51.

¹⁴⁶³ Uo. 1873. április 12. p. 52.

¹⁴⁶⁴ Uo. 1873. április 14. p. 53.

¹⁴⁶⁵ Uo. 1873. április 15. p. 53.

„... tanulmányoztam a Seizinger Methodológiáját a Repertorium végett, de csak azt kell tapasztalnom, hogy igen sok bajjal fogok még megküzdeni az osztályozás végett. [...] E. u. [...] a Széplít [Ajánd. 7 köt.] és Kosorú 14 évf. adott 7 czédulát; kénytelen voltam az Erdélyi Múzeum saját példányomat előkeresni és abból kezdtem kiirgatni.”¹⁴⁶⁶

„... a Múzeum könyvtárba mentem a Sas nálunk hiányzó köteteiért kaptam is 6 dbot, de még az utolsó 3 hiányzik [...] E. u. hozzáálltam a Sas repertorizálásához [...] ¼ 5 or. már mentem a Akademia Könyvtárba [...] a Sas 3 füzetét azonban itt is hiában kerestem, a Tud. Tárból kiírtam a hiányzó tételeket [...] Sokféléből repertorizáltam ...”¹⁴⁶⁷

„Délben a Sas megtalált 3 füzetét vittem haza a Balogh könyvtárából. [...] Kerékgyártó beszélt Hunfalvy Pállal is ki azt mondta „csak dolgozzék azon úr!” szeretném már látni a kedvét és a pénzt. [...] folytattam a Sokféle repertorizálását [...] Bevégeztem a Sokféle Repertoriumát 12 köt. = 202 czédulát adott.”¹⁴⁶⁸

„... Repertor. irt. de mivel a Bud. Szemle 1840. csak 21 czédulát adott; az eddigi eredmény összeállítását czédulákra írtam folyóiratok címe, 1st és utolsó évét, évfolyam számát és kötet számát és czédulák számát mindezt összegezve bemutatom s egyiknél másíknál, ki érdeklődik e iránt nála hagyom. [...] E. u. erősen repertorizáltam 3 el. könyvtárba, ott is akartam dolgozni s nagy nehezen 1or 15 perczig írtam [...] Haza folytattam a Repert. s bevégezve az Ungr. Mag. 245 czédulával ...”¹⁴⁶⁹

„Neues Ungr. Magazin-ból repertorizáltam. Józsi szorgalmas volt délel. rendbeszedte a történetieket mind [...] főosztályokat megállapítottam s rá írom a kimutatás hátára. [...] Délel. Franklnál is voltam átadtam egy egyszerű kimutatást a kész czédulákról, bosszankodott, hogy a dolog nem akar haladni, mondta, hogy beszéljek holnap Gyulaival megteszem de viszek vagy 4 kész kettős kimutatást is. Ez fog hatást és kedvet szerezni!”¹⁴⁷⁰

„Kimutatásom hátlapjára ráírtam a szak-szerint 2 részletezést s még kettőt egészen újat írtam; ezután Toldy számára írottakat [...] mikor elvégeztem volt is hálálkodás, no de úgy hiszem nem jó feledékenységre; át is adtam kimutatásomat, mindjárt utalványozni akarta, de én kételkedtem, hogy kifizessék mielőtt a végleges határozat hozatnék, majd

---

¹⁴⁶⁶ Uo. 1873. április 16. p. 54.

¹⁴⁶⁷ Uo. 1873. április 17. p. 54.

¹⁴⁶⁸ Uo. 1873. április 18. p. 55.

¹⁴⁶⁹ Uo. 1873. április 19. p. 55.

¹⁴⁷⁰ Uo. 1873. április 20. p. 56.

ő utána lát; Kerékgyártónak adtam a másikat, ki tárczájába tette a Akad. ülés rend-
czédula mellé. [...] E. u. elkezdtem az Uj Magy. Muz. repertorizálását ...”¹⁴⁷¹

„Kimutatást írtam, hogy legyen reservben is egy. Ezután folytattam a Repertorium
írását az Uj M. Muz.ból [...] ¼ 12 ut. neki indultam a Akademia felé, [...] s az Akadémiánál
beszéltem Hunfalvy Pálhoz kinek átnyújtván egy kettős kimutatást a Repert. dolgoza-
tomról, tetszett neki és bámulta szorgalmamat, örült, hogy már 5000 czédula készen
van, mutatta Budenznek mint ki a bizottmányban van (nem is tudtam), de ő mivel ter-
vét (micsoda tervét?) el nem fogadták, nem látszik a dologgal gondolni (ki nem bará-
tom, ellenségem) finn lapot sem kaptam tőle. Hanem a mi legkülönösebb az Akadémiai
Értesítő 1841/7 nincs meg nekik (saját folyóiratuk). Gyulai-t is meglátogattam s átadtam
neki is egy kettős kimutatást, igen szívesen fogadott s mint bizonyosat állítá, hogy f. hó
28. összesülésben előkerül s akkor semmi ellenvetés nem lesz mához egy hétre utalvá-
nyozzák a pénzt is.

Hazamenet Frankl-al találkozáván átadtam neki is egy kettős kimutatást, mert a multkor
egyszerűt adtam.”¹⁴⁷²

„Délben hazamenet benéztem a Muzeum Könyvtárba a Neues Ungr. Magazin és Akad.
Értesítő végett, ez ott sem teljes amazt megkaptam csak csekélység hiányzott kiírtam
belőle. [...] E. u. hozzáláttam a Repertorium íráshoz s megy is kedvem szerint, beakarom
mutatni még az Új M. Muz. czéduláit is.”¹⁴⁷³

„... Repert. írtam [...] a új M. Muz. el is végeztem a czédulákat is megszámláltuk, sött
vacsora után [...] még az akad. Értesítőt is megkezdtem [...] Józsi [...] elvégezte az 5121
db [czédula] rendbe rakását.”¹⁴⁷⁴

„Akad. Ért.-ből Repert. irtam, kissé nehéz ez újba beleszokni, de azért megy, csak ezen
essem át, mert ez a legnehezebb s talán legtöbb is lesz. [...] E. u. neki ültem a
repertoriumnak s ugyan csak dolgoztam, úgy hogy már ½ 3 or. belefáradva magam ab-
ban hagytam. [...] A Reform-ban ismét felvan említve a Repertorium de csak általánosan
s megrója az akadémiát késedelmeskedéseért, mégis jó ha az embernek jó barátjai van-
nak a szerkesztőségeknél! de mindenütt is.”¹⁴⁷⁵

---

¹⁴⁷¹ Uo. 1873. április 21. p. 56.

¹⁴⁷² Uo. 1873. április 22. p. 57.

¹⁴⁷³ Uo. 1873. április 23. p. 57.

¹⁴⁷⁴ Uo. 1873. április 24. p. 58.

¹⁴⁷⁵ Uo. 1873. április 25. p. 58.

„Józsai osztályozza a czédulákat az ujjon készülteket. Repert. irt. most már csak megkés-
zítem a 150et naponkint kényelmesen mert mindjobban belejövök a módjába, előké-
szítem az új kimutatásokat is.”¹⁴⁷⁶

„... mentem Rómerhez [...] átadtam neki új kimutatásomat, szívesen vette s igen szerette
volna látni az ő szakmájába vágókat, elvittem hozzá a Régészetet a a megígérttem, hogy
elviszem, ígérte, hogy eljő a holnap összesülésre. Innen Horváth Mihály püspökhöz
mentem, szintén átadtam egy kimutatást s megmagyaráztam az egésznek beosztását
tervét helyeselte ő is [...] mentem Nagy Ivánhoz, kinek megmutattam a jegyét, helye-
selte [...] az Akad. Értesítő 1848diki 3 számát is átadta használat végett. [...]

E. u. Repert írt. 2or Rómernak elvittem a Régészet czédulákat átnézte, örült neki, di-
csérte szorgalmamat, adott tanácsot, persze ő sokat akar, minden apró név feljegyzését
sat! mellette fog holnap is dicséretet mondani [...] Én nagyobb ívre írtam kimutatásomat
[...] Barsinak vittem át egyet, szintén ígérte hogy eljő a gyűlésre, tanácsát fogadtam a
folyó számok végett.”¹⁴⁷⁷

„Délben Palóczynak vittem egy kimutatást, mert az fog írni a Repertoriumról. [...]

„5 or Aignerhoz az Akadémia összes ülésébe láttam ott Toldyt, Horváth M. Ipolyit,
Franklt, Barsit, az unalmas előzmények után a jegyző azon figyelmeztetéssel most jó
egy fontos és érdekes tárgy [...] „a repertorium” susogták, felolvasta a 10-12 pontozatot,
osztályozás, bizottmány, díjazás a szerkesztésért 20 frt jár egy-egy nyomtatott ívért
(nem 10 f.) Toldy tett felvilágosítást a díjazás és pénzutalványozásra nézve, mert Lonyai
kérdé van-e rá pénz a budgetben, Horvát a czédulák számát említé s miután a jegyző
nem jól értette Barsi felszólalt, hogy tegnapig 5841 czédula volt készen, Lónyay elnök
„igen érdekes lesz!” mondá s egyhangulag elfogadták. Ez volt egyik legszebb napom.
Hazamenet 3 riporternek magyaráztam a Repertoriumot Paloczy, Erődi (A Honnál) és
egy 3diknak; holnap, holnapután tele lesznek vele a lapok. [...] Családomnak előadtam
az örömhírt. Dr. Barsi is feljött, azt gondolta nem voltam ott. [...] Csak az Isten erőt
egészséget adjon s minél kevesebb gancsolódót de annál több jótanácsot!”¹⁴⁷⁸

„Repertor. irt. s a kész csomagokat összekötöztem, hogy ha szükséges lesz átadhassam.
Toldyhoz azonban resteltem ily korán elmenni. Könyvtárba mentem, ott gyönyör-
ködvén a napi lapok P. Lloyd, P. Napló, Ellenőr, A Hon és Reform (ez legbővebben s leg-
melegebben írt) a Repertorium ügy főlemlítésében. [...] azután Toldy eljött s kérésemre
aláírta I. szállítmányom kimutatásán hogy 5841 czéduláért a 2 kr 116 frt 82 kr utalvá-
nyozható. – ¾ 12 or mentem a Akadémiához éppen a kapuban találkoztam Frankl-al ki
a levéltárnok, mutattam az utalványt s átadván a kis czédulát, inkább a levéltár számára

---

¹⁴⁷⁶ Uo. 1873. április 26. p. 59.

¹⁴⁷⁷ Uo. 1873. április 27. p. 59.

¹⁴⁷⁸ Uo. 1873. április 28. p. 60.

[...] a pénztárnak nem szükséges. Arany a főtitkár utalványozta ő volt tegnap a jegyző ő figyelmeztette tehát az összesülést ezen fontos és nevezetes tárgyra! – Mentem a Föld-hitelintézethez s felvettem az első 116 frt 82 krt hála Istennek hogy megnyílt ismét az ég áldása!”¹⁴⁷⁹

„Jegyzéket írtam az I. szállítmányhoz, azután a csomagokat kötözgettem [...] az egészet egy nagy csomagba kötöttük, ráragasztva két kis kimutatást [...] Délben hazasiettem, a csomagot magamhoz vettem [...] s vittem [...] a nehéz csomagot az Akadémiához Franklnak a levéltárban átadtam, a csomagokat revideáltuk s ismét összekötözgetve el-tette a sarokba, legalább nyugodt lehetek jó helyen van. Kértem utasításait tanácsát de ő is oly hallgató ember, önző mint mindegyik. Csak hiába a egész munka és felelősség az én vállamon fog nehezülni. [...]

Zoltán megemlítette melegen a Főv. Lapokban a Repert. M. Ujság, Bud. Közl. Csak szá-razon átvették más lapból. [...] Eggenbergernél megkaptam az Akad. nyomtatv. lajstro-mát.”¹⁴⁸⁰

„Repertor. Józsi és Otmár diktálása mellett írtam ma már a kerékvágásba jöttem 149 czéd. Írván reggel az Akad. Ért. 1859. elvégezvén a M. Sion-ba kaptam.”¹⁴⁸¹

„Józsi és nőm is diktáltak, így végeztem ma be a M. Siont s ma ebből 185 czédulát de ki is fáradtam.”¹⁴⁸²

„E. u. Repertor. folytattam, een szára oglalkozás közt is találok némi élvezetést, megis-merkedem összes folyóirataink tartalmával.”¹⁴⁸³

„... könyvtárba menet fölnéztem a re. Collegiumba a sárospataki füzetekért de ma sem voltam szerencsésebb mint máskor [...] ½ 3 or. ismét elmentem a re. Collegiumba ismét hiába, ez a megszerzés, kutatás árnyoldala lesz mindig a Repertorium írásnak. De mit tegyen az ember, anyagot kell gyűjteni hozzá.”¹⁴⁸⁴

„E. u. neki ültem a Repertoriumnak s ugyancsak irtam, hogy kipótoljam a mulasztotta-kat [idővesztése oka: máj. 9-i szabadkőművessé avatása], szerencsére mégis csak átlag megírok naponként 150 czédulát sött többet is s ez elég mellék keresett [...] jó a Isten, kiapadhatatlanok az ő forrásai!”¹⁴⁸⁵

---

¹⁴⁷⁹ Uo. 1873. április 29. p. 60.

¹⁴⁸⁰ Uo. 1873. április 30. p. 61.

¹⁴⁸¹ Uo. 1873. május 1. p. 61.

¹⁴⁸² Uo. 1873. május 4. p. 63.

¹⁴⁸³ Uo. 1873. május 7. p. 64.

¹⁴⁸⁴ Uo. 1873. május 8. p. 65.

¹⁴⁸⁵ Uo. 1873. május 12. p. 67.

„Repert. irt. kávézás után szintén azt, most már igen is jól halad s attól tartok hogy megsokalják ha minden hóban egy százasukat elemelem, no de van az Akadémiának tengernyi sok pénze, haszontalanságra is eleget ad – mért ne adna hasznosra is már egyszer, pedig a Repertorium olyan lesz mindenkinek, ki irodalommal foglalkozik mint a utazóknak a Bedäcker, még akkor is ha nem lesz úgy szisztematizálva mint a hogy’ én szeretném.”¹⁴⁸⁶

„E. u. hozzáfogtam a Repert. íráshoz most kissé lassabban megy mert kevesebbet is dolgozhatom és nehezebbek a czimek kiírása, hosszabbak is. 3 el. könyvtárba siettem midőn Bartal (Bartl) tanár, képezdei igazgató és leendő akadémikussal találkoztam, felkért közöljem vele a nyelvészeti cédulákat, szívesen, mondám szombaton elhozom a mi együtt lesz – a könyvtárba.”¹⁴⁸⁷

„Repertoriumot irtam erélylyel és sikerrel az ujjabb rendezettebb folyóiratokkal csak inkább boldogulok mint a mult századbeliekkel.”¹⁴⁸⁸

„... a könyvtárban Bartal átnézte a Nyelvészeti cédulákat és sokat jegyzett ki azokból, kell kissé kedvében járnom Józsi miatt.”¹⁴⁸⁹

„... átadtam a 2dik szállítmányt megszámlálván a csomagocskákat (25 db, egyik jegyzéket ott tartván, másikon utalványozta a 92 frt 48 krt (4624 czéduláért) Arany is kissé morogva, hogy mindig háborgatják utalványozta s a Földhitelint. Kifizette ...”¹⁴⁹⁰

„Kissé zaklatott az életem, csakhogy kellemesen aklatott nem úgy mint a Hungariánál és Nemzetinél telve aggodalommal.”¹⁴⁹¹

„E. u. a Repertoriumot írtam nagy szorgalommal de sokat fog kiadni s pótolni fogja a többi gyéresebb eredményű munkát ezen Győri Füzetek.”¹⁴⁹²

„Hazamenet a Muzeumban keresgéltem s találtam is csonkaságokat, nagy baj ez, hogy 3 könyvtárból se lehet összehozni a folyóiratokat.”¹⁴⁹³

---

¹⁴⁸⁶ Uo. 1873. május 13. p. 67.

¹⁴⁸⁷ Uo. 1873. május 20. p. 71.

¹⁴⁸⁸ Uo. 1873. május 23. p. 72.

¹⁴⁸⁹ Uo. 1873. május 24. p. 73.

¹⁴⁹⁰ Uo. 1873. május 26. p. 74.

¹⁴⁹¹ Uo. 1873. május 27. p. 74.

¹⁴⁹² Uo. 1873. május 28. p. 75.

¹⁴⁹³ Uo. 1873. június 6. p. 79.

„Sajátságos hogy éppen a szünnapok alatt megy legrosszabbul a repertorium, ma is csak
120 czédulát írtam persze a sok privát comissiók és járáskelesben ...”¹⁴⁹⁴

„6 ut. felk. napl. irt. Repert. irt. szorgalommal, hogy a mulasztottakat ismét behoz-
zam.”¹⁴⁹⁵

„... elolvastam a „Repertorium” munkát vizshangját Thalytól, oly melegen írva mint
a többi ...”¹⁴⁹⁶

„Archiv für Lieb. Landesk.ból kezdtem meg a czédulázást, már a német folyóiratokból
kissé lassabban megy a munka ...”¹⁴⁹⁷

„Délben a Muzeumba mentem az olvasók osztályába s ott egy szíves volt megmutatni a
hírlapok osztályát az újjabbakat, találtam is vagy 5 csomag megszűnt folyóiratot, hanem
úgy vettem észbe, hogy nyakukra nő a rengeteg sok hírlap s majd rájőnek az én eszemre
s ha nem is állítanak külön hírlapkönyvtárt de legalább egy nagy terem tele raknak
vele – ha majd mind bekötetik.”¹⁴⁹⁸

„... a Repertorium jegyzőkönyve még nem jelent meg nyomtatásban. Frankl 30-án jó
haza! [...] Barna tele volt panassal Budenz iránt most tudom mért ellensége a
Repertoriumnak, mert Barnát bevásztották a Bizottságba!”¹⁴⁹⁹

„E. u. Repert. Országgyűl. Emlékkönyvből írtam [...] kissé nehéz ugyan az osztályozás,
de majd csak megy, mégis élek a nagyobb baklövéstől.”¹⁵⁰⁰

„Repert. irt. Kisf. Társ. Évlapjai-ból s abban érdekes cikket találtam a tervezett dolgo-
zatomhoz.”¹⁵⁰¹

„Arany utalványozta a III. szállítmány 5680 czéduláért járó 113 ft 60 kr. „Halad a
munka!” monda „Már benne vagyok” mondám ...”¹⁵⁰²

---

¹⁴⁹⁴ Uo. 1873. június 8. p. 80.

¹⁴⁹⁵ Uo. 1873. június 9. p. 81.

¹⁴⁹⁶ Uo. 1873. június 11. p. 82.

¹⁴⁹⁷ Uo. 1873. június 13. p. 83.

¹⁴⁹⁸ Uo. 1873. június 19. p. 86.

¹⁴⁹⁹ Uo. 1873. június 25. p. 89.

¹⁵⁰⁰ Uo. 1873. június 27. p. 90.

¹⁵⁰¹ Uo. 1873. július 1. p. 92.

¹⁵⁰² Uo. 1873. július 2. p. 92.

„Repertor. irtam, kezdem már unni azt, hogy igen kell kutatni s fárasztó lesz az írása is,
jó lesz közben kissé pihenni.”¹⁵⁰³

„az öreg [...] a kalendariumokat ocsárolta „ebben is van tudomány?”¹⁵⁰⁴

„... Toldyhoz [...] az utalványoztatásra a felkérést minden ellenvetés nélkül aláírta, tehát
ismét több reményem van a Bécsbe utazásra!”¹⁵⁰⁵

„... mentünk az Akadémiához, átadtam azen IV.ik csomagot”¹⁵⁰⁶

„... hozzáálltam az V. szállítmány összeállításához [...] felvittem a csomagot Franklhoz,
levittük az Archivumba s ott elhelyezvén [...] utalványozta az 5866 céduláért a 117 frt
32 krt [...] Arany irodájában hagytam az utalványt ...”¹⁵⁰⁷

„Délben a Muzeumba mentem a Mentor I. és Tört. Adattár I. II. k. megkaptam, hazahoz-
tam, még eddig hála Istennek nem fogytam ki a munkából, de azután előre aggó-
dom.”¹⁵⁰⁸

„Délben midőn a Muzeumból elhoztam a Mérnök Egyl. Közl. Ott találtam Sabó Károlyt
ki elmondta, hogy les már valami a „Hírlapkönyvtárból”, mert egy embernek
resolváltnak arra fizetést és helyet is! Nagy öröömre szolgált, hogy mégis előbbre vi-
szik a hírlapok sorsát. Na csak a Repertorium készüljön el!”¹⁵⁰⁹

„E. ut. Repert irt. Erd. és Vadász Kalend. 1835. (Ez már nem is tartozott volna a
Repertoriumba, mert csak névleg kalendar [...] de a hol lehet kissé humbugizálok kü-
lönben is, ugysis hamar megszakad a fizetés, s a közönségnek azért nem lesz kifogása.”¹⁵¹⁰

„E. u. Repert írtam Bányász és Koh. Lapokból, ez is kétheti de már csak becsempészem
a jövedelem végett, nem leszek oly igen szigorú s ők se vesznek kritika alá.”¹⁵¹¹

„... aggódva nézek a jövő év elé, ha majd a Repertorium czédulaírás szünetel és a
pézforrás is egy időre kiapad ...”¹⁵¹²

---

¹⁵⁰³ Uo. 1873. július 17. p. 100.

¹⁵⁰⁴ Uo. 1873. augusztus 11. p. 112.

¹⁵⁰⁵ Uo. 1873. augusztus 13. p. 113.

¹⁵⁰⁶ Uo. 1873. szeptember 3. p. 124.

¹⁵⁰⁷ Uo. 1873. szeptember 17. p. 131.

¹⁵⁰⁸ Uo. 1873. október 23. p. 149.

¹⁵⁰⁹ Uo. 1873. október 25. p. 150.

¹⁵¹⁰ Uo. 1873. október 31. p. 153.

¹⁵¹¹ Uo. 1873. november 1. p. 153.

¹⁵¹² Uo. 1873. november 25. p. 165.

„... az Akademiához Franklhoz mentem [...] előállott ismét kifogásaival, 1.) hogy a szak-
lapokat ki kellett volna hagynunk, hisz meg volt mondva, én pedig Toldy kívánságát
hoztam fel ellenében, mikor én is kihagyni ajánlottam, azután 1867-ig volt megjelölve,
addig vigyük, de ha éppen 1873 végén is dolgozom, mért ne vegyük be a legujabbakat;
felhozta a Tört. Társ. Repertoriumát, mit Supala készített 1872-ben, akkor azt nem is
kellene nyomtatni [...] megnézte az okleveleket, röviden vannak fölvéve, persze kivona-
tot is szeretett volna! A jövő szállításhoz kért írjak egy jelentést s a további költségek
végett beszél Gyulayval. [...] Arany utalványozta s a Földh. Int. 103 f 78 krt felvettem
...”¹⁵¹³

„Beszéltem Hampellal ki alig várja a Repertor. elkészültét a Régészet végett.”¹⁵¹⁴

„... nem kutatom annyira a régieket és apróságokat, nehogy Frankl ismét szíjja a fo-
gát!”¹⁵¹⁵

„Beszéltem Horváttal, ki helyeselte a Repertoriumra nézve, hogy felvettem a szakfolyó-
iratokat és 1878ig vittem sőt ő a Monumentákat¹⁵¹⁶ is ajánlotta fölvetel végett, – igaza
van, mert több érdekes dolgot találtam azokban elrejtve.”¹⁵¹⁷

„megkezdtem az iskolai programok kiírását. Aradi, bajai, debrec. e gri, esztergomi
főgymn. kissé lassú-munka de becses és élvezetes anyag.”¹⁵¹⁸

„E. u. folytattam a Progr. repertorizálását, de biz ez lassúbb munka, hanem azért érde-
kes.”¹⁵¹⁹

„írtam Repertoriumot Józsi is segített, csakhogy készen legyek a napi portióval, néha
igen lassan halad!”¹⁵²⁰

„Délben ismét a Muzeumba hol a Programok összevannak keverve a többi aprósággal
tehát mind hiában van minden fáradság, nem érdemes kikeresni, mégis Neyre szorulok
majd!”¹⁵²¹

---

¹⁵¹³ Uo. 1873. november 27. p. 166.

¹⁵¹⁴ Uo. 1873. november 29. p. 167.

¹⁵¹⁵ Uo. 1873. november 30. p. 168.

¹⁵¹⁶ monumentum tsz. jelentése: történeti forrásgyűjtemények, kútfolk, emlékek; itt: a gimnáziumi értesí-
tők

¹⁵¹⁷ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. december 1. p. 168.

¹⁵¹⁸ Uo. 1873. december 3. p. 169.

¹⁵¹⁹ Uo. 1873. december 6. p. 171.

¹⁵²⁰ Uo. 1873. december 10. p. 173.

¹⁵²¹ Uo. 1873. december 16. p. 176.

„jövőre [...] soványak a kilátások, úgy látszik nem igen szavaznak most már meg az Aka-
démiaán kívül levőnek legcsekélyebb összeget is. Deus providobit!”¹⁵²²

„Repert írtam a Programokból = 24 Progr.”¹⁵²³

„Muzeumba mentem még kértem könyveket, csodálták, hogy oly igen tudom mi szük-
séges munkámhoz, kis ujjamban van mondám. [...] a Repert. Bizottságnak jelentésemet
is szerkesztettem ...”¹⁵²⁴

„... a repert czédulákat mind elrakták rendesen, Károly is segített, azután nagyban ját-
szott Jenővel ki visszanyerte virgonczságát [...] Repert. [...] írtam míg a portió meglett,
ha pénzt nem kapok [Frankl 2-án jön meg], legalább dolgozom tovább. [...] Zoltán azon
örvendetes hírrel lepott meg, hogy a Repertoriumot mégis fölvevették a költségvetésbe
éljenek! [...] egy évet Isten segítségével lemorzsoltam volna a könyvtárnál!”¹⁵²⁵

„Repert. még a hátralevő programokból = 19 db.”¹⁵²⁶

„Repertor. írtam az Erdész. Lapokból, 10 czédulát csak hogy ez évet is azzal kezdjem,
mert szükségünk lesz rá.”¹⁵²⁷

„Elvittem omnibuszon a VIII. szállítmány Repert. 5902 czéd. 118 f 4 krt. Frankl utalvá-
nyozta, részvétet mutatott sorsom iránt; tudatta azt is hogy a költségvetésbe felvették
a Repert. nyomtatását, én ígértem, hogy a mint lehetséges, hozzáfogok a nagy munká-
hoz „kivánatos lenne, hogy mielőbb mondá ...”¹⁵²⁸

„Repert. írtam a György Aladártól kapott száz jegyzékből írtam ki a Gymn-
Programmok értekezéseit!”¹⁵²⁹

„Józsi olvasta Aranyt és György Aladár cikket a Repertoriumról a mai Hon esti lapjában
elég bőven ír róla, hanem nem vetkőzte le azt az epével írt gáncsokodó, professorkodó
modorát, fitogtatva tudományát hanem mástól megtagadva mindent, no de azért szor-
galmamat s a szép eredményt dicséri s dicsérik a számok is, elég ha a közönség minél
gyakrabban találkozik nevemmel és működésemről olvas különösen most!”¹⁵³⁰

---

¹⁵²² Uo. 1873. december 19. p. 177.

¹⁵²³ Uo. 1873. december 22. p. 179.

¹⁵²⁴ Uo. 1873. december 23. p. 179.

¹⁵²⁵ Uo. 1873. december 26. p. 181.

¹⁵²⁶ Uo. 1873. december 31. p. 183.

¹⁵²⁷ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIV. id. Szinnyei József: Naplóm 1874. január 1. p. 1.

¹⁵²⁸ U.o. 1874. január 7. p. 4.

¹⁵²⁹ U.o. 1874. január 14. p. 8.

¹⁵³⁰ U.o. 1874. január 15. p. 8.

„Délben György Aladárral találkozva, hazáig kísérttem, [...] szemére vettem, hogy könnyebb a lelkének, ha valakit megszúrhat a Repertorium végett interpelláltam, menti magát, hogy ő engem [!nekem] egyáltalában nem akart rosszat sat. azért megköszön-tem szivességét. [...]

A mai Pesti Napló is átvette röviden a Repertoriumról szóló közleményt a ujdonságok közé, úgy szintén a Vasárnapi Ujság is át fogja venni jövő heti számában, eléggé fog elterjedni ismét nevem!”¹⁵³¹

„... siettem az Akadémiához, Frankl a levéltárba utasított, dolgoztam majd ¼ 10-ig, mert a történeteket mind külön- és rendbe raktam és az a) osztályt bepakolva hazavittem omnibuszon ...”¹⁵³²

„Józsi kezdte a Repertoriumot összerakni 8 kis csomagból!”¹⁵³³

„... levelet kaptam Szily Kálmántól, melyben felhív a Repertorium nyomán statist. cikk írására 50 fttal honorálja ívét, látogassam meg őt! szép kitüntetés!”¹⁵³⁴

„Szily Kálmánhoz mentem, igen kedves ember [...] megbeszéltük a dolgot és kivihetőnek találtam a tervet!”¹⁵³⁵

„Terveztük a Természettudományi repertoriumot illetőleg elég ügyesen fog menni, csak ott meg ne akadjon a dolog, hogy valahogy vonakodnak kiadni.”¹⁵³⁶

„... az akadémiához mentem s a levéltárból a természetrajzi czédulákat elhoztam [...] nőm [...] rendezte a czédulákat [...] Hozzáfogtam a „Természettud. és mathem. irodalom” cikkhez, könnyebben megy, mint gondoltam volna, szépen haladok.”¹⁵³⁷

„”Term. tud. kim.” írtam és 2or. mentem Szilyhez megmutattam munkálatomat, [...] értekezünk és változtatott a terven úgy, hogy ismét szűkebb térre szorúl és aprilisi füzetben közli majd!”¹⁵³⁸

„Természettud. czédulákból bevégeztem a kimutatást, biz ez nem fog kiadni egy nyomtatott ívet, hanem talán felet 25 frt is jó lesz akár mikor.”¹⁵³⁹

---

¹⁵³¹ U.o. 1874. január 16. p. 9.

¹⁵³² U.o. 1874. január 26. p. 14.

¹⁵³³ U.o. 1874. január 29. p. 15.

¹⁵³⁴ U.o. 1874. január 31. p. 16.

¹⁵³⁵ U.o. 1874. február 1. p. 17.

¹⁵³⁶ U.o. 1874. február 2. p. 17.

¹⁵³⁷ U.o. 1874. február 3. p. 18.

¹⁵³⁸ U.o. 1874. február 4. p. 18.

¹⁵³⁹ U.o. 1874. február 5. p. 19.

„Akademiához mentem, [...] elhoztam a két osztályt, természettanít és matematikait, ezenkívül egy kötetet programmot.”¹⁵⁴⁰

„Természett. Irodalom” írtam és a Természettud. Közl.-el összehasonlítva cikkem ki-
javítottam [...] e. után Repert. írtam az iskolai programmokból, így tökéletesítem las-
sankint. [...]

Józsi ismét neki fanyalodott a czédularakásnak, rendezésnek, de nehezen megy, már
kétségbeesett az is hogy nekem semmiféle irodalmi vállalatomnál, tervemnél a kivitel
nem sikerül, nem tudom egy egészszé kikerekíteni, talán mert igen nagy feneket kerít-
tek, vagy nagy fába vágom fejszémet, mely egy ember erejét túlhaladja, más pedig nem
hajlandó fárasztani magát!”¹⁵⁴¹

„Megkezdtém a Repertoriumot nyomda alá rendezve leírni és a „Természett. Irod.”
tisztázni. [...] Repert. valót kerestem és vittem haza akad. Értekezéseket [...] ezeket
czéduláztam s elvégeztem.”¹⁵⁴²

„Frankl-t látogattam a kijegyzetteket megmutatván neki, örült s biztatott a többire
nézve, hanem ezt-amazt más osztályba tanácsolta rakni sat.”¹⁵⁴³

„Hozzáfogtam a Repertorium tervrajzához.”¹⁵⁴⁴

„Repertorium tervrajzát készítettem tovább, nemcsak unalmas de fárasztó és háládat-
lan munka, mert nem fog tetszeni a tervrajz, ezt amazt diktáljak, nekem sok munkát
(semmi jövedelemmel) szereznek s utóvégre nem lesznek megelégedve; ennél nem a
kezdett nehéz hanem a kivitel, így vagyok a hírlapirodalommal is; nem tudom egy
egészsze összekalapálni; úgy a Komárom történetével. [...] XIX. század naplójával; már
ez átká az én munkámnak hogy a kivitelnél megakad; no de egyes részeivel is dicsőséget
– dicséretet aratok! Ez is elég szép!”¹⁵⁴⁵

„Szilyhez mentem 2 út. s átadta kéziratomat, azt hiszem át se nézte ...”¹⁵⁴⁶

„Repertor. folytattam tovább szerkesztettem, mindenkép lassan megy biz az s ezért
kezdem unni, előttem van még az is hogy nem lesznek vele megelégedve, kifogást ta-
lálnak s így meg amúgy akarják s nekem haszontalan munkát szereznek, különben is

---

¹⁵⁴⁰ U.o. 1874. február 6. p. 19.

¹⁵⁴¹ U.o. 1874. február 9. p. 21.

¹⁵⁴² U.o. 1874. február 12. p. 22.

¹⁵⁴³ U.o. 1874. február 15. p. 24.

¹⁵⁴⁴ U.o. 1874. február 17. p. 25.

¹⁵⁴⁵ U.o. 1874. február 20. p. 26.

¹⁵⁴⁶ U.o. 1874. február 22. p. 27.

munkakedvem igen csökkent, két kis angyalom éltető elemem nem zsibog körül-
lem!”¹⁵⁴⁷

„Repert. szerk. folytattam, de csak lassan megy a munka [...] Repert. czéd. a Programok-
ból.”¹⁵⁴⁸

„felosztottam a munkát, hogy mindegyik előrehaladjon, reggel Repertor. szerk. d. u.
Termész. kimut. estve „Petőfi az irod.”-ban.”¹⁵⁴⁹

„Repert. szerk. folytattam [...] E. u. a Term. Tud. kimut. folytattam Józsi, Otmár és nőm
segítségével kik összegeztek, szépen halad a munka.”¹⁵⁵⁰

„Repert. tervrajzát készítettem és írtam, ismét előbbre haladt de keserves munka, unal-
mas azért is mert a jövedelem sokáig lesz még utána pedig nekem minden most kell!
Adjad uram de mindjárt, úgy belemerültem a munkába, hogy nőm figyelmeztetett az
elmenetelre. [...] E. ut. hozzá fogtam a Term. tud. kimut. s azt végre szerencsésen bevé-
geztem, holnap a táblázatot letisztázom s holnapután átadom Szilynek!”¹⁵⁵¹

„Voltam Szilynél d. u. s átadtam a Tud. kimut. örült a táblázatnak is ...”¹⁵⁵²

„Repert. szerk. tovább folytattam, lassan halad biz ez, de azért csak mégis halad!”¹⁵⁵³

„Repertorium tervrajzát írtam tovább, nagy szorgalommal, mindig attól élek, hogy még
ezután is nagy nehézségeket gördítenek előmbe! akkor [...] tegye más. [...] E. u. folytat-
tam és bevégeztem a repert. szerk. és leírását, most már csak tisztáznom kell a dolgot,
ezt is siettetem, hogy vasárnap átadhassam.”¹⁵⁵⁴

„Neki fogtam a Repertorium tervrajza tisztázásához ...”¹⁵⁵⁵

„bevégeztem a Repertor. tervrajzát”¹⁵⁵⁶

„... felmentem [...] Franklhoz, most már Fraknoi, daczára lázas állapotának, szívesen fo-
gadott és tervrajzomat kritika alá vette, sajnos hogy mélyebb megfontolást, változtatást

---

¹⁵⁴⁷ U.o. 1874. február 23. p. 28.

¹⁵⁴⁸ U.o. 1874. február 24. p. 28.

¹⁵⁴⁹ U.o. 1874. február 25. p. 29.

¹⁵⁵⁰ U.o. 1874. február 26. p. 29.

¹⁵⁵¹ U.o. 1874. február 27. p. 30.

¹⁵⁵² U.o. 1874. március 1. p. 31.

¹⁵⁵³ U.o. 1874. március 3. p. 32.

¹⁵⁵⁴ U.o. 1874. március 9. p. 35.

¹⁵⁵⁵ U.o. 1874. március 10. p. 35.

¹⁵⁵⁶ U.o. 1874. március 14. p. 37.

tervez sat. köröztetni fogja Toldy és Horvátnál, – no még ezek is hozzá szólnak! Csak már megtalálnók a helyes keretet, hogy nyomtatni lehetne, mondám elbeszélém helyzetemet 700 ftból ha 400 ftot szállásra fizetek, hogyan éljek, csak a hivatalom után, kénytelen vagyok másutt is foglalkozni, a jószívű ember még előleget is hajlandó adni!”¹⁵⁵⁷

„... 3 or. mentem Szilyhez ki (nem hiában péntek volt) tudatta velem, hogy jó hír van, az ő választmányuk elhatározta a Természettudományok Repertoriumát külön kiadni minél előbb, hanem a Term. Tud. cikkemnek csak a statiszt. részét közlik a nevek elhagyásával – csak májusban, én tehát ezt külön kiadom akkor betűrendben [...] meg hánytuk vetettük a Repert. tervrajzát s ők a legkönnyebb módját ajánlották, a névszerinti rendezést egy tárgymutatóval ...”¹⁵⁵⁸

„Mentem a könyvtárba [...] Fraknói volt ott s örömmre szolgált hallanom, hogy Toldy helyeselte beosztásomat a Repertoriumra nézve, szép tőle, talán így mégis lesz valami belőle [...] Horvát okoskodott a Frank könyvtár-sekaturák végett, helyeseltém nézetét, rázza le nyakáról a terhet.”¹⁵⁵⁹

„Horvát a Frank könyvtárra nézve véleményünket kérdezte ki – nehogy lekenyerezzenek valahogy – hanem hogy valamivel javunkat elősegítette volna vagy könnyítene sorsunkon az nincs meg természetében; – rideg, nyomorgó élet ez az államhivatal, hanem az a megbecsülhetlen jó oldala van, hogy kényelmes, a munkában meg nem erőlteti magát aztán biztos!”¹⁵⁶⁰

„Frankl ott volt [...] most már ő sürgeti igen a Repertorium kinyomatását, mert kincs van ott elrejtve a mint tegnap az oklevelek közt kutatott, olyasmit is talált, mit hiában keresett sat. Holnap lesz conferencia e tárgyban. [...] Toldyhoz, végre átadta a Repert. tervrajzot ...”¹⁵⁶¹

„12 or. összejöttünk Toldy, raknói és horvát tanácskoztunk a Repertorium kiadatása és nyomása fölött [...] senki se ajánlkozott, hogy még csak tervrajzomat (7 ív) átolvassa, csak az alakot, betűket határozták meg, sajnos hogy a correctura egészen rám marad, de azt érem el ezzel, hogy gyorsíthatom a munkát és Józsi is segíthet, hanem a szemem a szemem a petit betűkkel tönkre teszem – valódi martyromság az én életem!

---

¹⁵⁵⁷ U.o. 1874. március 28. p. 44.

¹⁵⁵⁸ U.o. 1874. április 3. p. 47.

¹⁵⁵⁹ U.o. 1874. április 9. p. 50.

¹⁵⁶⁰ U.o. 1874. április 10. p. 51.

¹⁵⁶¹ U.o. 1874. április 13. p. 52.

Horvát csak a nyomtatást sürgette s Fraknói megdicsérte önzetlen, lélekismeretes buzgalmat, mert azon fizetéssel egyáltalában nem jutalmaztatott eléggé azon nagy fáradságom. – Jól esett ez az elismerés. [...]

E. u. hozzá kezdtem a Repert. íráshoz [...] be is végeztem a Arch. Értesítőt, talán egy hétre kis pénzt mégis csaltok ki az Akademiától.”¹⁵⁶²

„... jött Frankl (Fraknói) s mentünk át az Athenaeumhoz megegyevén a nyomtatási modalitásokban úgy hogy holnap nyomathatik a munka hála Istennek. Ez lesz életem fő büszkesége, mondhatom majd: erregi monumentum aerae peremis! [...] Józsit megfogadtam a segédszerkesztésre a Repertoriumhoz a 20 ftból 1 ftot ígérve neki.”¹⁵⁶³

„Sajtó-alá készítettem a Repertoriumból 1 ívet (tervrajz) és 70 czédulát, viszem nagy diadallal az Athenaeumhoz, még Toldyval is találkoztam a könyvtárnál, ajánlotta a számokat is cursive borgisszal szedessem; végre kisül, hogy nincs elég betűjök, Bécsből kell hozatni 5-6 heti késedelem; szép tehát nekem semmi se megy simán! Mindig akadály, bosszúság!”¹⁵⁶⁴

„5 or. átmentem az Athenaeumhoz és bámulatomra próbalenyomatot adtak a Repertoriumból, mely igen szépen és jól ütött ki, vittem diadallal haza s mutattam. [...] calculusom szerint [...] a történeti osztály 44-48 íves kötet lesz s ezért kapok 880 tot, szép honorarium; hanem szeretném már az egészet bekötve látni!”¹⁵⁶⁵

Ettől kezdve a naplóban mindennap olvashatjuk: „Repert. készítettem sajtó alá.”¹⁵⁶⁶

„Mentem Szilyhez s ott megvetettük a Természettudományi repertorium sorsát, hajlandónak nyilatkoztam paralell azt is sajtó alá rendezni!”¹⁵⁶⁷

„9 or. vittem a kéziratot az Athenaeumhoz, a faktor [...] jövő csütörtökre igéri az első ívet [...] hacsak a Repertoriumi óriási munka és a vég kritika ne aggasztana, de így soha se szabadulok az aggodalmakból, újak jőnek!”¹⁵⁶⁸

---

¹⁵⁶² U.o. 1874. április 14. p. 53.

¹⁵⁶³ U.o. 1874. április 15. p. 53.

¹⁵⁶⁴ U.o. 1874. április 16. p. 54.

¹⁵⁶⁵ U.o. 1874. április 18. p. 55.

¹⁵⁶⁶ U.o. 1874. április 19. p. 55.

¹⁵⁶⁷ U.o. 1874. április 19. p. 55.

¹⁵⁶⁸ U.o. 1874. április 20. p. 56.

„Készítettem a Repert. czédulák 9ik (Pótlék) szállítmányának összeállítását, [...] 946-ra
ütött ki, elég szép szám pótléknak, csak aztán Frankl ne csináljon hozzá ferde képet
...”¹⁵⁶⁹

„Repertorium jegyzékét készítettem s a 946 czédulát [...] vittem az Akademiához [...] Frankl szó nélkül utalványozta [...] a Repert. nyomást szépnek találta s a mi leginkább megörvendezettett helyben hagyta ha én a lapok kivonatát és czédulázását is megkezdem, vivat! mást se akartam [...] 5 út. még az Athenaeum nyomdában is voltam, átadván a kéziratot, hanem ismét volt egy kis baj, némely betűik elfogytak, ismét pár napi késedelem! No de már a 12dik lapot szedik! Halad a mű előre!”¹⁵⁷⁰

„Délben vittem Hampelnak egy könyvet, szives volt a régészetre vonatkozó tanácsokat adni, igen jelesen felvilágosodtam arról mi tartozik a régészethez mi nem; okosan kell eljárnom, hogy nagy bakot ne lőjjek, mert kis bakok lesznek úgys. [...] E. u. hozzá fogtam a czédulák sajtó alá rendezéséhez, jó csomót készítettem és vittem a nyomdába.”¹⁵⁷¹

„Siettem a Repert. első ívével Fraknóihoz, szerencsére otthon találtam és megbeszéltük a dolgot az az jó hogy csinosítását javasolta a lapok felső részén a czimek kitételét; azután az életr. és Person. megválogatását ajánlotta de én lebeszéltem róla, még csak az kellene, így tehát nyomathatik tovább.”¹⁵⁷²

„... Repertor. czédulákat és 1ő ív 2dik correcturáját vittem a nyomdába [...] szerencsére minden zugolódás nélkül a columna föliratokat megteszi, örültem neki mert szépíti a művet, adtam neki szivart ismét a szedőnek, hogy jobb kedve legyen. Haza, folytattam a Repertor. czédula rendezést sajtó alá. [...] 5 or Mátéval a nyomdába, átvettem a 3dik correcturát [...] Józsi segítségével átnéztük a hibákat [...] a hiba bolházásába belefáradva Otmárnak adtam át, hogy keressen hibát 1 krt kap egy-egyért, 14 krt keresett. [...] Csakmár előbbre lennék a munkában, örülnék neki, de ez csak a kezdet, hátra van még a fő a többi nehéz osztályok készítése. Hely- és névmutató – kritika, szemrehányások, hanem az érdem mégis megmarad s azt a roppant segítséget, előnyt, mit minden művelt ember méríteni fog belőle, nem méltathatják eléggé, valóban örök emléket fogok magamnak emelni ezen általános becsű és nagy horderejű művel – hát még ha befejezhetem mind a három osztályt, lesz-e elég erőm e nagy műhöz.”¹⁵⁷³

„Józsival tanácskoztunk a Repert. Registere ügyében. Repertor. czédulákat rendeztem sajtó alá, miután elvittem a III. correcturát, hogy nyomják ráírtam az Imprin. Szinnyi.

---

¹⁵⁶⁹ U.o. 1874. április 21. p. 56.

¹⁵⁷⁰ U.o. 1874. április 22. p. 57.

¹⁵⁷¹ U.o. 1874. április 25. p. 58.

¹⁵⁷² U.o. 1874. április 26. p. 59.

¹⁵⁷³ U.o. 1874. április 27. p. 59.

Kéziratot is eleget adhattam, legalább párnap békességem lesz. [...] Ballagihoz mentem Frankl számára a Repertoriumból kijegyzett Egyh. v. Házi Kincstárért [...] nemigen használhatta de legalább jól idéztem; a Repert. egy ívének költségét 39 ftot sokalta, no de más kétívnek megfelel, oly tömött. [...] 5 után megnéztem a nyomdát, várni akartak a nyomással míg az Akadémia helyben hagyja a költséget, no még csak ez kellene, rábeszéltem, hogy nyomják és szedjék [...] ezt mondta Frankl is.”¹⁵⁷⁴

„A nyomdában is voltam, nyomják az 1-ső ívet, csakmár valami megrovásnak ne tegyenek ki, ne gúnyoljanak, mert valóban egészen az én felelősségem alatt nyomatik a mű.”¹⁵⁷⁵

„Délben a nyomdába átadtam 114 czédulát, de még az első ívet se kaptam meg!”¹⁵⁷⁶

„Repert. rendeztem nyomda alá, jó csomót megkészítettem, szinte belefáradtam és megpihenve vittem a nyomdába, adtam szivart a szedőnek, ki már a harmadik ívet szedi, holnap megkapom a második ív correcturáját. [...] E. u. folytattam a Repert. készítését. [...] 5 or. Nagy Miklóshoz kinek megmutattam a Repert. 1ő tiszta ívét, tetszett neki, s óhajtott volna egyet ...”¹⁵⁷⁷

„¹/₄ 10 or. Márki Sándorhoz [...] kérdeztem egyetmást a repert. beosztásáról, de biz ő se tudott sokkal többet mint én, baj az, hogy nincs mellettem egy tudós historikus a ki tanácscsal szolgálhatna, restellek mindig Frankl-nál alkalmatlankodni.”¹⁵⁷⁸

„... mentem a Ballagiakhoz a Repert. első ívével, azok el voltak ragadtatva a nagyszerű munka által [...]

Könyvtárba mentem [...] Jött a Fraknoi, sebtében egy ívet kért, mert ma terjeszti elő a Repertorium ügyét a tört. osztálynak, bemutatja az I. ívet; siettem a nyomdába, de ott sokáig keresgéltek, mire megtalálták Fraknoi elment; én utána, átadtam a Akadémiában az ívet, megköszönte igen; az ülést végig vártam 5-7. Balássy, Barsi unalmas értekezéseiket, végén nem jöttek szóba a folyóügyek, hanem Frankl jó hozzám az I. ívvel. Horvát igen fel van indulva, hogy az egészbe nincs systema se kor, se írók szerint, ő felszólal ellene, újra kell nyomatni. Én leveretten távoztam s otthon elbeszéltem a malheur. [...]

---

¹⁵⁷⁴ U.o. 1874. április 28. p. 60.

¹⁵⁷⁵ U.o. 1874. április 29. p. 60.

¹⁵⁷⁶ U.o. 1874. április 30. p. 61.

¹⁵⁷⁷ U.o. 1874. május 2. p. 62.

¹⁵⁷⁸ U.o. 1874. május 3. p. 62.

Valóban kétségbe kellene esnem jövőm fölött, ha már egyáltalában semmi se akar sikerülni, ha nem viszem az ívet oly nagy sietve, holnap Frankl elutazik 4-5 ívet kinyomatnak, akkor talán nem akadt volna föl, de így a hatalmas zsarnok a kisebbekkel szövetkezve eltemeti a vállalatot. Nagy csapás! rám és a nagy közönségre.”¹⁵⁷⁹

„Siettem a nyomdába magamhoz vevén a 2dik ív II. correcturáját levonva, vittem Fraknóihoz az Akadémiába [...] megmutattam neki a systemet, rendet, ő helyben is hagyta s „csak nyomassam, majd az előszóban megmagyarázhatom az irányt és rendszert” úgymond, ő tökéletesen meg van vele elégedve. Horváth püspök Palotán lakik s csak az országgyűlésen és csütörtökön a Tört. Társ. gyűlésén lehet vele beszélni; elpanaszlám nehézségeimet, szinte részvételt volt sorsom iránt, midőn mondtam, mily „pech vogel” vagyok [...]

Mentem a nyomdába és magamhoz vevén a czédulákat, otthon a főbb hibákat kijavítottam ¾ 10ig; hanem Szilágyi Sándor cikke mellől az idézet kimaradt, ezt kerestem egésznap otthon és a könyvtárban [...] Papp Miklóstól levelet kaptam, az is panaszodik Thalyra, polemiába ereszkedik vele! csak engem is bele ne keverjenek a bajba, mert talán a „Petőfi bibl.” is ártott ügyemnek. [...]

A correcturát elvégeztük szerencsésen, hanem még egy cédulára akadtam, hol hiányzott az idézés, ezt egyszerűen kihagytam, nem oly fontos. [...] kissé nyugodtabban aludtam, miután annyira viszem hogy vagy 10 ívet kinyomatunk ám lássa a publicum, ha többet nem akar, mit nyert volna abban ha folytattatik, s mit vesztett, hogy elkedvetleníti az embert, mindenesetre leverőleg hat ilyesmi a jelen és jövő munkámra! Elkeseredést szül, kiöli a szorgalmat.”¹⁵⁸⁰

„Repert. nyomda alá szerkesztését készítettem jó csomót, de nem vittem el, mert van ott elég, hanem a kijavított ívet vittem el [...]

5 út. Szilágyit kerestem hiában. Ozsonna, kávé után Pestyt is hiában kerestem, ismét a B. Közl. szerk.hez mentem s ott bevártam Szilágyit, végre jött, csak annyit tudott, hogy a kérdéses cikk az Új M. Muz. jelent meg, [...] mutattam neki az első ívet, alig várja a mű megjelenését! neki jó! [...] A kérdéses cikket meg is találtam az Új M. Muz. 1860. folyamában.”¹⁵⁸¹

„Siettem a nyomdába s onnan Pestyhez, megmutattam az első ívet, s íme egy hibát talált azonnal Zartyi-t Zásztly helyett, ez aztán a méreg [...]

Megkezdtem a Repertorium II. osztályát, a hírlapok czédulázását, míg hivatalba nem mentem. [...] délben a nyomdából elhoztam a Revisiót [...] neki álltam a javítgatásnak s

---

¹⁵⁷⁹ U.o. 1874. május 4. p. 63.

¹⁵⁸⁰ U.o. 1874. május 5. p. 63.

¹⁵⁸¹ U.o. 1874. május 6. p. 64.

2 utánig felét átnéztem, mentem a Ballagiakhoz [...] megmutattam a 2dik ívet is [...] át-
adtam a Revisiót Otmárnak, az még 34 kisebb hibát talált benne, tehát 34 krt keresett
...¹⁵⁸²

„Repertor. írtam folytatólag, ha nem is érek eredményt, de legalább dolgozom, míg in-
gyen papirosom és időm engedi, majd zajt ütök vele, ha ismét szép eredményt tudok
majd felmutatni, aztán néhány csomagot ha elhelyezhetek az Akadémiánál pénzükből
kerül, nekem hasznát és örömet szerez, ha megismerem irodalmunk nagy kiterjedését
s az egyes tárgyakat összecsoportosíthatom. Majd csak megkapom fáradságom jutal-
mát.”¹⁵⁸³

„Pestynek [...] elmondtam a Repert. nehézségeit s hasznát, mily merész vállalat sat. [...] Délben megnéztem a szedőt, kézirat kell neki [...] E. u. a szedőnek készítettem kéziratot. Ezután folytattam a Repert. czédulák írását. [...] Sámi figyelmeztetett, hogy a Term. Közl. maj. számában már megjelent cikkem; tehát Szily nem küldte hozzám a correcturát, de még a pénzt se.”¹⁵⁸⁴

„Bud. Közl. a Term. Közl. tartalmát közli, a Reform szintén, hanem a Főv. Lapok csak az én cikkemet emelte ki különösen. „A „Természettudományi Közlöny” májusi füzeté megjelent s benne többi közt Szinnyey Józseftől ily című érdekes cikk is van: „A természettudományi és matematikai irodalom áttekintése 1778-tól 1873-ig” – Elég szép dicséret, örültem is neki. [...] Nagy Miklóshoz [...] látta cikkemet s kiadja az összevont átnézetet! [...]”

Kinlódttam a Repert. czédulákon, a Századokból rendesebben írtam ki a társulat működését, nehogy kifogásuk legyen, mert ezektől félek legjobban [...] Ezután a Természettud. írókat írtam ki rendbe, hogy összeállíthassak egy újabb cikket; mert e. u. Szilynél lévén az 20 frt honorariumot adott. [...] Elvesződöm a kis dicsőségért és nyomorgok mellette, hanem azért ez is valami, s előbb utóbb megtermi gyümölcsét, különösen javamra válik ha 4000-5000 olvasó közönség olvassa, látja, hirdeti tovább! Mindig hivatkozhatom rá!”¹⁵⁸⁵

„Term. és math. írók jegyzékét folytattam és tisztázni kezdtem [...] ½ 10 or. mentem a nyomdába, kéziratot adtam át [...] ha valami kimarad, a pótlékba is betehetem hisz a Nagy Szótárnak is pótlékot nyomnak. [...] E. u. folytattam a jegyzék tisztázását s bevégeztem, hanem reggel a Honnál kudarcot vallottam, nem fogadták el, habár György Al.

---

¹⁵⁸² U.o. 1874. május 7. p. 64.

¹⁵⁸³ U.o. 1874. május 8. p. 65.

¹⁵⁸⁴ U.o. 1874. május 9. p. 65.

¹⁵⁸⁵ U.o. 1874. május 10. p. 66.

mellette volt, adott pár lapot [...] 5 út. Nagy Miklósnak ajánlottam cikkemet, de ez se
harapott bele, hátra van még Zsolt öcsém.”¹⁵⁸⁶

„Bevégeztem a Term. tud. és math. írókhoz tábláz. kimutatást. Ezután Repert.
czédulákat írtam [...] Nyomdába még sincs 3dik ív, lementem az öreg javítnokhoz,
okullárium mellett javított, tehát van még sokkal keservebb kenyér is mint az enyém!
[...] Honnál följánlásom tegnap visszautasítottván Gyulaihoz szégyenlettem elmenni
cikkemmel, tehát az utolsó menedék volt hátra, Zoltán öcsém, kitől ugyan keveset,
vagy semmit se fogok kapni. [...] 4 or átmentem Zsolthoz felajánlottam cikkemet, nem
látszott neki örülni, majd otthon átnézi ...”¹⁵⁸⁷

„Zoltán nem közli [...] „Term. Tud. névjegyz.””¹⁵⁸⁸

„... az „Ellenőr”ben vettem észbe a Term. Tud. Közl. táblázatos kimutatását azon sület-
lenséggel közölve, hogy ha ilyen lesz a Repertorium, nem sok hasznát veszi a közönség;
erre aztán pár sort kellett írnom s Kazárnak átadtam ki az Ellenőrnél dolgozik, még ez
is reclam, mert kétszer említik nevemet! egy lapban! egymásután!!!”¹⁵⁸⁹

„Józsival a 3dik ívet hasonlítottuk össze a kézirattal. [...] Mentem [...] az Akadémiához,
három rizma papirost megrendeltem, ez eltart jódarabig, ha megcsökönösödnek is a
nagyfejű emberek! Én azért folytatom a munkát, mert csak így lesz igazán értelme a
munkának ha mindent magában foglalt, igaza volt ebben némileg az Ellenőrnek, csak
annyira vigyem, hogy a közönség egy kötetet lásson belőle, majd lármát csap a többiért.
[...] E. u. elvégeztük a 3dik ív javítását. [...] A Hon feleml. nevem s a végösszeadást.”¹⁵⁹⁰

„9 or. mentem a nyomdába, ott átadtam a 3. ív II. correct. és a kéziratot, megmagyaráz-
ván a mi szükséges s egy szivart oda tettem a szedő fiókba. Lassan megy a dolog. [...] E.
u. folytattam a Repert. czédulázást a Hon és Külf. 1840. folyamából, sok érdekes dolog
van ezekben [...] Egy [...] úrféle is jött [...] Péchynek rokona és a Petőfire vonatkozó ada-
tokat kérte a Repertoriumból. A Tört. Lapokra utasítottam, fizessen arra elő, ott van
minden.”¹⁵⁹¹

„Repertor. kéziratot készítettem s elvégeztem az I. osztály sajtó alá rendezését.”¹⁵⁹²

---

¹⁵⁸⁶ U.o. 1874. május 11. p. 66.

¹⁵⁸⁷ U.o. 1874. május 12. p. 67.

¹⁵⁸⁸ U.o. 1874. május 27. p. 74.

¹⁵⁸⁹ U.o. 1874. május 13. p. 67.

¹⁵⁹⁰ U.o. 1874. május 14. p. 68.

¹⁵⁹¹ U.o. 1874. május 15. p. 68.

¹⁵⁹² U.o. 1874. május 17. p. 69.

„... a lapokat nézvén szembetűnt a Reformban, hogy a tegnapi Akad. gyűlésen a Repertorium szőnyegre került, kutattam bővebb tudósítást s az Ellenőrben megtalál-
tam, örvendetes tudomásul vették, hogy a Repert. sajtó alatt van. Szily ellen felszólaltak
Pulszky, Csengery, Gyulai, Toldy, még végre a sorrendet elfogadták s 3as bizottságot a
Term. oszt.ból is! A kis Frankl mégis ügyes kis ember. Megnyugodtam s örvendettem
[...] délben Horvát ismét azzal kecsegtetett hogy a II. őri állomás elnyeréséhez kezét
adja, az biztos! Fáj neki az, hogy a lapok nem említik (nem dicsérik!) kimutatását. Bezzeg
emlegetnek engem, mert a Hon és Pesti Napló esti lapjában jól rosszul közölve a tudó-
sítás, de nevem kitüntetve fordul elő! [...] csakmár [...] látnám a Repertorium I. kötetét
kinyomtatva, a kritika pedig ne mostohán fogadja, hanem alea jacta est, most már meggy
gyorsan visszatartóztatlanul, csak valami nagy bakot ne lőnék.”¹⁵⁹³

„... az Akadémiába mentem Franklhoz, megnézte a 2. tiszta és 4. correctura ívet, tetszett
neki, mondta, hogy nagy vita volt tegnap a Repert. végett, kár, hogy ott nem voltam,
Horváth püspököt ő csitította el, felakart szólni; ügyes kis ember ez a Frankl. Hanem
pessimista a Repert. kelendősege iránt, fogadni akart, hogy nem kel el belőle 200 pél-
dány! [...] átnéztem [...] a Fővár. Lapokból az Akadémiai tárczát, hol az én
Repertoriumomról legavatottabban de mégis hibásan van közlemény, megvolt legalább
a jó akarat, hanem a Pester Lloyd nevemet mindig Singernek adja, különben nem igen
ismernek az ő közönsége.”¹⁵⁹⁴

„Repert. czédulákat rendeztem sajtó alá. [...] a nyomdába is elmentem, átadtam a kéz-
iratot, a szedőnek megmagyarázván a dolgot; csak már czélszerűen, jól és szépen üssön
ki a dolog, azon gondolkodom, töprenkedem szünet nélkül. [...] csaknem nagy bakot
lőttünk, ha a nyomdában megbíztam volna a lapok elcserélve nyomattak volna.”¹⁵⁹⁵

„... mentem a nyomdába, átadtam a kéziratot, sürgettem a többi [...] a lapokat átnéztem
s az Akad. tárczát olvastam el a Reform-ból, ez legügyesebben említett meg a
Repertoriumot még a Magyar Politikában, Athen.ban is benn volt, így eleget kürtölik a
lapok jó híreimet, csak ne volnék ily ágról szakadt szegény, hogy minden kedvem elmű-
lik, ha rá gondolkodom az örökös pénzzavarra és hogy nyakamra növekszik az adóssá-
gom.”¹⁵⁹⁶

„Csak mindenki úgy betöltse hivatását mint én, akkor igen felvirulna országunk!”¹⁵⁹⁷

---

¹⁵⁹³ U.o. 1874. május 19. p. 70.

¹⁵⁹⁴ U.o. 1874. május 20. p. 71.

¹⁵⁹⁵ U.o. 1874. május 21. p. 71.

¹⁵⁹⁶ U.o. 1874. május 22. p. 72.

¹⁵⁹⁷ U.o. 1874. május 23. p. 72.

„Józsai segítségével correcturát csináltunk, az az ő felolvasta a kéziratot én javígtam.”¹⁵⁹⁸

„... folytattam a Repertor. czédulák írását míg láttam, de végeztem is sokat ma a Társalkodó 1843 és 1845 foly. 140 czédulát ...”¹⁵⁹⁹

„Egyébiránt még eddig nem lehet panaszom a Repertoriumra habár némely csekély hibákat benn hagyott, pedig mi Józsival és Otmárral ma is annyit fáradtunk a correcturával ...”¹⁶⁰⁰

„Nyomdában átvettem a 6. ív revisióját, Szilágyi Sándorral találkozáskor ott, karon fogást mentünk a szerkesztőségig ígérte minden hírlapját, mi csak van használat végett.”¹⁶⁰¹

„Repertor. czédulákat írtam még pedig jó csomót a Társalkodókból [...] E. u. készítettem ismét egy csomó czédulát nyomda alá, azután még czédulákat is írtam.”¹⁶⁰²

„mentem a nyomdába s átadtam a kéziratot [...] sokat kell vele vesződnöm.”¹⁶⁰³

„... a cimertan-ból egy csomó kimaradt, nyilván a régészethez osztottam s a Társulatoknál nem oda való czikk csúszott bele [...] bosszantott s elkedvetlenített. [...] E. u. Repert. czédulákat írtam ki az Athenaeumokból, ezzel pihenek most, mert ez a többihez képest kellemes foglalkozás.”¹⁶⁰⁴

„Repertorium czédulákat írtam, sajnos hogy most már naponként alig végezhetek 100-at a nyomtatás mellett, de azért csak halad a munka habár lassan is. [...] A szedőnek átadtam a kéziratot, de nem volt elég, tehát [...] csináltam többet, [...] vittem a nyomdába, sürgetem a dolgot, már a 8dik ívet corrigálják! Mégis csak lassan megy biz az, – Csakmár a kis Fraknoi, Toldy, Thaly [...] ne találának benne sok hibát a többit majd csak kibékiteném!”¹⁶⁰⁵

„Akadémiánál átadtam borítékban a Repert. 3. 5. 6. tiszta ívet Frankl számára, ha a jó lélek megszánna és utalványoztatná a nyolc ív árát szombaton.”¹⁶⁰⁶

---

¹⁵⁹⁸ U.o. 1874. május 24. p. 73.

¹⁵⁹⁹ U.o. 1874. május 25. p. 73.

¹⁶⁰⁰ U.o. 1874. május 26. p. 74.

¹⁶⁰¹ U.o. 1874. május 27. p. 74.

¹⁶⁰² U.o. 1874. május 29. p. 75.

¹⁶⁰³ U.o. 1874. május 30. p. 76.

¹⁶⁰⁴ U.o. 1874. június 1. p. 77.

¹⁶⁰⁵ U.o. 1874. június 3. p. 78.

¹⁶⁰⁶ U.o. 1874. június 4. p. 78.

„Repert. czédulákat készítettem sajtó alá és írtam néhányat. Mentem a könyvtárba, hi-
ányos helyeket kikerestem, azután a nyomdába vittem kéziratot és a 8. ív correcturáját.
[...]

Ballagiakhoz mentem [...] megmutatván az íveket, ismét két sajtóhibát fedeztünk fel
benne, ez bosszantó, mikor annyi gondot ordít az ember a munkára.”¹⁶⁰⁷

„Az első ívről megkésztettem a folyam. (jelentést vagy nyugtát) s 9 óra felé mentem az
Akadémiába raknóihoz oly szerencsés voltam, hogy a 160 frtot minden szó nélkül utal-
ványozta, megmondtam, hogy Karcsúhoz megyek, dicsérte ő is, tudja legalább mily ba-
rátim vannak. [...] Váczig [gőzhajón] 3-5ig tartott az út [...] várt Karcsú.”¹⁶⁰⁸

„... neki fogtam ½ 11ig javígtattam, ez a munka non plus ultrája fáradságban, csakhogy
a végén jól üssön ki, adná az Isten, hisz mindent elkövetek, mégis félek, hogy a nehezebb
osztályzatoknál benn török a bicskám!”¹⁶⁰⁹

„E. u. czédulákat rendeztem [...] Szedőnek átadtam a kéziratot [...] elég szorgalmasak és
lélekismeretesen dolgoznak.”¹⁶¹⁰

„E. u. czédulákat készítettem sajtó alá s mivel egy idézetet sehogy se találtam a Tudom.
Gyűjteményben t. i. a lapszámot hagytam ki, igen feltartóztatott a munkában azért 4-
5ik átnézésre mégis ráakadtam és sokért nem adtam, mert ha egy idézet hamis, akkor
több száz is hamis lehet s mit fog rólam a nagyközönség gondolni, úgyis fől a fejem, ha
a művel. Történetre gondolkodok sat. hogyan osztályozzam. Majd meg lesz ez is jól,
rosszul.”¹⁶¹¹

„Hampellel Aigner boltjában beszéltem, igen szívesen teszi azt, hogy a Régészetet ren-
dezi, ennek örültem!”¹⁶¹²

„Akadémiához mentem [...] levéltárból [...] hoztam „Helyrajz és Régészet” czédulákat
[...]

Az a bosszúság ért, hogy Kőrösi Életr. adatai nem „Csoma” név alatt lesznek mint az
Életrajzoknál, no de nem ez az egyedüli hiba s majd elsimítjuk.”¹⁶¹³

„Kazár látván a Repertoriumot, csodálja, hogy főbe nem lövöm magamat sat.”¹⁶¹⁴

---

¹⁶⁰⁷ U.o. 1874. június 5. p. 79.

¹⁶⁰⁸ U.o. 1874. június 6. p. 79.

¹⁶⁰⁹ U.o. 1874. június 17. p. 85.

¹⁶¹⁰ U.o. 1874. június 18. p. 85.

¹⁶¹¹ U.o. 1874. június 19. p. 86.

¹⁶¹² U.o. 1874. június 20. p. 86.

¹⁶¹³ U.o. 1874. június 24. p. 88.

¹⁶¹⁴ U.o. 1874. június 25. p. 89.

„Délben [...] hazavittem a 13. ív correcturáját [...] Gutenberget repertorizáltam [...] Ha-
nem a sürgős munka kissé igénybe veszi erőmet, nem csoda, ha némi kis hibák merül-
nek fel.”¹⁶¹⁵

„Repert. készítettem sajtó alá [...] ma ötször voltam a nyomdába és négyszer vittem kéz-
iratot 436 dbot, [...] megkaptam a 13dik ív revisióját, hanem aztán adtam is reggel és
este egy-egy szivart mindkettőnek, a fiúnak 20 krt, behozták ha gyorsan és jól dolgoz-
nak.”¹⁶¹⁶

„Józsi meg Otmár segítségével a 14dik ív correcturáját meg a 13dik revisióját elvégez-
tük. [...] Ma olvastam először a Vas. Újs.ból, hogy az Akadémia nagygyűlésén az én
Repertoriumomat Lónyai és Arany is megemlítették beszédjökben; most méginkább fé-
lek és vigyázva dolgozom, hogy valamikép nagyobb bakot ne lőjjek, elég baj az nekem,
hogy még csak tanácsot se igen kérhetek senkitől, no de azért rossz egészen nem
lesz.”¹⁶¹⁷

„Gyulainál voltam [...] megmutattam a repertoriumot tetszett neki igen, s új munkával
akarnak megbízni, az Akadémiai Értesítőhöz register csinálással, szívesen elvállalom,
annál inkább, ha ügyis megkészítik az utolsó éveikhez ők maguk, s ez mintául szolgál, és
lesz munka elég csak idő legyen hozzá és egészség.”¹⁶¹⁸

„E. u. szokott foglalatosságomat tettem az az czédulákat rendeztem, bizony sok a dol-
gom, hanem azért szívesen tűröm az eredményért ...”¹⁶¹⁹

„Akademiához a „Földrajz” csomagot elhoztam haza [...] Koszorú I. köt. 1863-ból írtam
repert. czédulákat [...] Józsi is kedvet kapott a Repert. szerkesztése és kivonata írásához,
nézte hogyan teszem, ha beletanulna, de ehhez sok gyakorlat és tapintat kell, azonban
sokat segíthet úgy ha írja és én átnézem [...] Otmár a földrajzi czédulák rendezését vál-
lalta magára ...”¹⁶²⁰

„Fraknóinak átadtam a 7-14 tisztaívet és a 9-18 ívet. 200 ft honor. utalványozta ...”¹⁶²¹

---

¹⁶¹⁵ U.o. 1874. június 26. p. 89.

¹⁶¹⁶ U.o. 1874. június 27. p. 90.

¹⁶¹⁷ U.o. 1874. június 29. p. 91.

¹⁶¹⁸ U.o. 1874. július 2. p. 92.

¹⁶¹⁹ U.o. 1874. július 4. p. 93.

¹⁶²⁰ U.o. 1874. július 12. p. 97.

¹⁶²¹ U.o. 1874. július 13. p. 98.

„¼ 7 or. otthon voltunk; azonnal a nyomdába mentünk [...] baj volt, az első csomag el-
veszett az az az aviso ott volt a fiókban de a paquete, bizonytalan hol van, s így nem
dolgozhatott a szedő egész héten, bosszankodtam.”¹⁶²²

„Nagy öröömre megkerült a csomag, a póstán feledték, hála Istennek. [...] ¾ 12 or.
megindultam a Muzeumba Hampelnak átadandó a Repert. íveket (régészetet) ott volt
Pulszky a régiségtárba, odahítt egy ablakhoz „hogya beszéljünk kissé a könyvtárakról
és beszélgettünk, oly bizalmasan, mintha barátja lettem volna.”¹⁶²³

„... Repert.céd. rendeztem sajtó alá. [...] el is végeztem a társulatokat.”¹⁶²⁴

„Akademiába Fraknóinál elvittem az íveket, tervei tanácsai az Egyháztörténetet azon-
ban nem rendezte, hanem fogja rendezni. Vissza ismét haza, cédulákat rendeztem és a
30. ív correcturáját csináltam.”¹⁶²⁵

„Józsi [...] genialis fiú, ily hamar elsajátította az olasz nyelvet [...] a Repertoriumhoz ő
készíti a Hely- és Névmutatót [...] vagy rendezi a cédulákat, de ezt mostmár inkább én
teszem.”¹⁶²⁶

„Repert. cédulákat rendeztem sajtó alá; ezen munka is kínozt, vajjon mikor és hogyan
látom bevégezve legalább ezen első kötetet ...”¹⁶²⁷

„Repert 32 ív correcturáját kezdtem és jó darabot végeztem [...] A pénzt utalványozta,
Arany aláírta „halad a munka” mondá „Igen! october végén készen lesz!” a 140 ftot fel-
vettem és vittem haza a kéziratot is [...] később nyomdába vittem a munkát és hoztam
a 33. ívet [...] Józsi registert írt és a cédulákat rendezte.”¹⁶²⁸

„... a repertorium 33. ívét corrigáltam [...] ezután meg a repert. cédulákat rendeztem [...] Nyomdába vittem a correcturát [...] és a könyvtárban hírlapokat cseréltem ki [...] ismét
a cédulák rendezésével voltam elfoglalva.”¹⁶²⁹

„Repert. cédulákat rendeztem. Józsi is segített [...] az Akademiához, Frankl megmagya-
rázta az osztályzatot [...] megkértem ha Józsi fiamnak adna kis munkát fordítani valót
sat. [...] Haza, folytattam a rendezési munkát, még Józsi is segített, azután Registert írt

---

¹⁶²² U.o. 1874. szeptember 11. p. 128.

¹⁶²³ U.o. 1874. szeptember 12. p. 128.

¹⁶²⁴ U.o. 1874. szeptember 13. p. 129.

¹⁶²⁵ U.o. 1874. szeptember 15. p. 130.

¹⁶²⁶ U.o. 1874. szeptember 23. p. 134.

¹⁶²⁷ U.o. 1874. szeptember 25. p. 135.

¹⁶²⁸ U.o. 1874. szeptember 29. p. 137.

¹⁶²⁹ U.o. 1874. szeptember 30. p. 137.

én pedig Toldy Irod.történetét olvastam, ha ugyan hasznát venném a colloquiumon, de Horvát ott is csak komizkodni fog. [...] Nyomdában 32. ív revisióját átvettem, [...] Józsi-
val összehasonlítottuk az 1. ív registerét.”¹⁶³⁰

„... Muzeumba mentem kutatni és [...] rendeztem a Repert. cédulákat [...] nyomdába
átadtam az ívet és hoztam a 34. 35. ív correct. és 33. ív revisióját [...] javítottam a 34.
ívet [...] Repert. 2. ív registerét hasonlítottuk össze Józsi-val; közben erősen dolgozik ő a
Registeren. [...] A munka igen a nyakamra nőtt, még aggódom is, hogy a M. Akademia
történetének terjedelmes közléseért szemrehányást nyerek, hanem hiszem, ha a nagy-
szerű register elkészül, mindent kielégített.”¹⁶³¹

„Józsi-val a 3. ív registerét hasonlítottuk össze, ő felolvassa a cédulákról a mit ír én a
nyomt. íven, kísérem és ha valamit kihagyott vagy rosszul írt megmondom és kijavítta-
tom [...] Józsi ismét a Registert csinálta ...”¹⁶³²

„Repert. rendeztem sajtó alá, hanem habozok még a mellék címeket hogyan szedessem.
[...] Nyomdában voltam, szedőm dolgozik és kéziratot kér.”¹⁶³³

„Corr. helyett a 34. ív revis. vittem haza Otmárnak, az vesződik vele [...] otthon nőm
folytatta a Register cédulák szétszedését és betűrendbe rakását ...”¹⁶³⁴

„35. ív revisióját néztem át, Otmár 60 hibát talált [...] Repert. céd. rendeztem sajtó alá
[...] E. u. folytattam a munkát Repert. céd. rendeztem, most már a protestansokat. [...] Józsi-
val az 5. 6. ív registerét hasonlítottuk össze.”¹⁶³⁵

„... hozzáálltam a cédulák rendezéséhez és Józsi-val összehasonlítottunk egy ív regisz-
tert s ezzel elmentem a nyomdába [...] átvádálva a kéziratot [...] a 36. ív correcturát elhoz-
tam még tegnap és a 35. revisiót átadtam ma [...] Otthon aztán folytattam a correcturát,
[...] míg láttam.”¹⁶³⁶

„... minden reményemet a „Repertorium” eredményébe helyezem, az hiszem nagy zajt
fog csinálni, adná az Isten! hogy úgy legyen.”¹⁶³⁷

---

¹⁶³⁰ U.o. 1874. október 1. p. 138.

¹⁶³¹ U.o. 1874. október 2. p. 138.

¹⁶³² U.o. 1874. október 4. p. 139.

¹⁶³³ U.o. 1874. október 5. p. 140.

¹⁶³⁴ U.o. 1874. október 6. p. 140.

¹⁶³⁵ U.o. 1874. október 7. p. 141.

¹⁶³⁶ U.o. 1874. október 8. p. 141.

¹⁶³⁷ U.o. 1874. október 11. p. 143.

„Repertoriumi munkához erélyesen hozzáálltam, rendeztem cédulákat, Jegyzéket ren-
deztem és írtam tisztába sat. Nyomdába vittem. [...] Délben haza, letisztáztam az év-
könyvek jegyzékét [...] cédulát osztályoztam, mert félek, hogy a szedők egyszer csak
kifognak a munkából [...] Folyóiratok jegyzékét tökéletesítettem, jegyezgettem [...] Ma
hazahoztam 36 ív Revisióját és a 37. 38. ív correcturáját [...] Fejem kábult a sok munkától
– no de majd vége lesz már csak valami baj ne érjen közben és a Repertoriumot, remé-
lem a diadal se fog hiányozni; gyakran emlegetjük [...] az eredményt, melyet várhatunk
és a nagyszerű pihenést mely az I. kötet megjelenése után következni fog! Adja a Jóis-
ten!”¹⁶³⁸

„... évkönyvek és folyóiratok jegyzékét készítettem, javígtattam és Revisiót csináltam
[...] correcturát csináltam a 37. íven [...] nyomda alá készítettem az utolsó 100 cédulát
az I. kötethez [...] Józsival hasonlítottunk.”¹⁶³⁹

„Józsival egy ívet összehasonlítottunk, ezt aztán nőm megvágta és szétosztotta. Én foly-
tattam a naptárak jegyzékét és correcturát ezt 37 ívét bevégezvén elvittem a jegyzékkel
együtt a nyomdába, így még eddig nem volt [...] várakozás az én hibám miatt, talán csak
egyszer [...] egy ívet összehasonlítottunk, Józsi is egy ívet registerbe írt, így csak halad
a munka egyesült erővel.”¹⁶⁴⁰

„folytattam erősen a jegyzék írását és correcturát [...] bele is áradtam a munkába, mert
6-¾ 10ig folyamatosan ülni, hajolva dolgozni nem kis feladat, [...] Józsival egy ívet reggel
és egyet d. u. összehasonlítottunk, ez is fél-órát vesz igénybe, hát még a szerkesztés!
[...] Siettem a nyomdába, hol mutatta a szedő a Repert. 40ik ívét, melyből csak az utolsó
lap üres, haladunk ...”¹⁶⁴¹

„Délben hazavittem a 39. ív correcturáját [...] Józsival ívet hasonlítottunk össze és a 38.
correcturát elvégeztem vele. Ő még csinálja a registert, nőm metéli ...”¹⁶⁴²

„Repert. tartalomjegyzékét írtam, [...] elvégeztem a 32 ív tartalmát [...] E. u. correcturát
csináltam.”¹⁶⁴³

„Repert. correct. 39. elvég. [...] E. u. összehasonlítottunk Józsival másfél ívet [...] siette-
tem a dolgot. Nyomdába átadtam a tartalomjegyzéket; reggel a 40. ívet hoztam el [...] Józsi
dünnyögött a munkára, nem tanulhat, mert én most éppen sürgetem, hogy végre

---

¹⁶³⁸ U.o. 1874. október 12. p. 143.

¹⁶³⁹ U.o. 1874. október 14. p. 144.

¹⁶⁴⁰ U.o. 1874. október 15. p. 145.

¹⁶⁴¹ U.o. 1874. október 16. p. 145.

¹⁶⁴² U.o. 1874. október 17. p. 146.

¹⁶⁴³ U.o. 1874. október 18. p. 146.

valahára a szedőnek adhassam és a végeredményt láthassam [...] mégis neki fanyalodott leírt egy ívet, az utolsót [...]

olv. [...] Rómer tervét kéziratban az általános tudományos tárgymutató"-ról, valóban lelkesen fogta fel a dolgot, hanem éppen azért nem lett belőle semmi mert igen nagy feneket kerített a dolognak, sokakat akart bevonni a szövetségbe.”¹⁶⁴⁴

„... tartalomjegyzéket folytattam és midőn a fiúk és nőm is elmentek, készítettem az előszót, jó előre haladtam benne [...] mentem a nyomdába a 35. tiszta ívet és 37. 38. 39. revisióját elhozta, panaszkodtak a tartalom betűire, hogy nem szép, aztán sült ki hogy a petitcurziv kifogyott nekik, már e nélkül nem megy hiában. Könyvtárban [...] Czinár előszavát átnéztem, hogy az enyém se maradjon hátra, csak valamiképp megnyerhetném a közönség kegyét és elnézné azon néhány kisebb hibát mely talán előfordul majd itt ott. [...] nőm a cédulákat rendezte, én correct. 40. csináltam és Józival hasonlítottuk, azután ő is én is neki álltunk az A rendberakásához és nőm fűzte úgy hogy ½ 11 órakor az első betű rendben volt, de ha így megy a többi is kétségbeesem és ha sok lesz nyomtatva a regiszter ez is baj lesz!”¹⁶⁴⁵

„... folytattam a register írását és átadtam ismét 4 lapot 7 hasábot szedés alá. [...] a munka szakadatlanul olt ½ 11ig, ekkor lettünk készen a Ba-val szép kilátás ha így halad csak a munka.”¹⁶⁴⁶

„... siettem a register írással hogy Toldynak valamit mutathassak [...] az öreg, ki szokás szerint igen udvarias és engedékeny volt, csak a náluk levő íven hiában kereste Pest alatt cikket „Buda és Pest”, hanem azonnal rájöttem hogy Budapest alatt van, s otthon meggyőződtem, így van az ha az ember idő előtt ad át valakinek ívet „nagy munkát végzett” monda „a szenvedély mindent képes végezni!” „a szorgalom, a szorgalom” monda. [...] írtam tovább registert és segítettém nőmnek és Józsinak, mert mindketten unják a dolgot, nem csoda, lélekölő munka. [...] Pulszky cikkét a könyvtárakról és muzeumokról elolvastam. Csak az ég segítsen ezen nagy munkán bennünket áthatolni minden hiba nélkül, aztán nyugodtan lélegzeni ...”¹⁶⁴⁷

„... mentem Fraknóihoz [...] átadtam a tiszta ívet és a regiszterből megmutattam a kéziratot – megnyugodott Toldy határozatában; hanem hibát azért ismét talált Nagyszombati első papnöv. Pesthez van sorolva! Ily nagy munkánál nem megy másképp, hiba kerül fordul, egyébként megnyugodott és csak azt kérdezte mikor lesz már készen?” [...] E. u. siettem sokat végezni de minduntalan akadályozva voltam a kételyek eloszlásával, könyvek, repert. fölültése által [...] 5 or. siettem ismét haza és sietve írtam annyit

---

¹⁶⁴⁴ U.o. 1874. október 19. p. 147.

¹⁶⁴⁵ U.o. 1874. október 20. p. 147.

¹⁶⁴⁶ U.o. 1874. október 21. p. 148.

¹⁶⁴⁷ U.o. 1874. október 22. p. 148.

hogya a szedőnek legyen holnapra való. Szivarra gyújtva, már a 3dik ma de most nem sajnálom magamtól [...] folytattam a munkát az az correct. csináltam és segítettém nőmnek, Józsinak ki mivel nem ment úgy mint akarta és 10 órakor is dolgoznia kellett felduzta az orrát. Hanem szemrehányást tettem és kellőleg rendre utasítottam, ha nem illő hangon fog beszélni nem férünk meg egy fedél alatt sat. nem tudom kitől tanultad ezt a modort [...] szegény nőm türelmesebb, de már a 3. 4. betűnél összezavarja a rendet [...] Otmár is segített de keveset tud.”¹⁶⁴⁸

„Kávészás után hozzá láttam a register másolásához, kissé lassan megy ugyan de azért csak haladunk előre, alig várom hogy mutathassak valamit el a közönségnek. [...] Könyvtárban [...] pihentem a hol lehet, jól mondja Józsi hogy a papa legalább pihen a könyvtárban de ő az iskolában tanul és itthon Repertoriumot csinál. [...] a 40. ív correcturáját megcsináltam, azután segítettém a rendezésnél D. E. betűket hoztuk rendbe. [...] Otmárt kissé befogtuk, segített, hanem keveset, mert nincs kitartása, munkaszeretete.”¹⁶⁴⁹

„E. u. folyt a munka, még a D-t is megírtam, ezután az előszóhoz írtam valamit; nőm pedig a cédulákat rendezte, Otmár nagy unszólásra segített de nem sokat, a szerint lesz a fizetés Józsinak biztosítva van a 20 frt nőmnek 10 f Otmár 1 f v. 5 ftot kap munkája szerint. [...] alig várom hogy nagy munkám első kötete elkészüljön, legalább arathassak egy kis dicsőséget is, habár lesz a ki fitymálni fogja a munkát hanem azért elhangzik annyi elismerés közepette.”¹⁶⁵⁰

„... folytattam a registerírást szakadatlanul [...] haza hoztam a kinyomott (prés) register elejét sok hiba van benne és a berendezésben ...”¹⁶⁵¹

„E. u. [...] folytattam a registerírást szakadatlanul. [...] Nőm szorgalmasan rakta a cédulákat, Józsi is segített, hanem már igen is zúgolódtak [...] Józsi több registert nem csinálna dupla árért – én pedig szívesen teszem csak az Akademia győzze, mondtam.”¹⁶⁵²

„Kávészás után írtam registert, ez is bánt mert hosszú lesz és Frankl megsokalja, akkor pedig ha ezt is elveszik tőlem, igazán megleszünk löve.”¹⁶⁵³

---

¹⁶⁴⁸ U.o. 1874. október 23. p. 149.

¹⁶⁴⁹ U.o. 1874. október 24. p. 149.

¹⁶⁵⁰ U.o. 1874. október 25. p. 150.

¹⁶⁵¹ U.o. 1874. október 27. p. 151.

¹⁶⁵² U.o. 1874. október 29. p. 152.

¹⁶⁵³ U.o. 1874. október 29. p. 152.

„... neki a munkának és azt folytattam szakadatlanul [...] Kéziratot írtam a szedőnek, mert sürgeti [...] Mikor Józsi haza jött ismét a correcturát tettük jó kedvvel és eredménnyel, de sok a hiba ...”¹⁶⁵⁴

„... ismét folytattuk a register revisiót, be is végeztük a 41 ívet szerencsésen [...] vittem a nyomdába, adtam a szedőnek 1 ftot hogy jobb kedvvel corrigáljon.”¹⁶⁵⁵

„Hazahoztam a 41. ív revisióját; ezt javígtattam. [...] írtam keveset az előbeszédhez is, ez is lassan készül és nincs egészen inyemre.”¹⁶⁵⁶

„Dolgoztunk erősen, nőm és Józsi elkészítették az R betűt is Sz-et összehasonlítottuk [...] nyomdában megkaptam a 42 ív correcturáját. [...] a 42. ív correcturáját csináltuk, hanem oly rettenetes munka volt, hogy biz az vacsora után is elhúzódott [...] csakmár a repertoriumon átesnék egyszer.”¹⁶⁵⁷

„Józsival a regisztert hasonlítottuk tovább 42. ív corr. borzasztó munka, de azért csak ment ...”¹⁶⁵⁸

„... a 42. ív revisióját megcsináltam, még a Frankl idézeteit átnézem, hogy legalább ez legyen correct, találtam is benne hibát [...] A T. betűt rakták nőm és Józsi.”¹⁶⁵⁹

„... az Előszó végét megcsináltam ...”¹⁶⁶⁰

„A szedőnek adtam 1 ftot hogy több kedve legyen és a hibát jól kijavítsa [...] Délben [...] folytattam a repertorium írást; haza hoztam a 43 ív correcturáját is [...] írtam a regisztert tovább és jó csomót leráztam nyakamról. [...] A könyvtárban [...] kutattam a Repertorium címe végett is. Végre megkaptam a 44. ív correcturáját is. [...] % or. haza. Kávészás után hozzáfogtunk a correcturához Józsival és felét elvégeztük szerencsésen; ezután nőmnek segítetttem, ő is elkészült a cédulák összerakása és felfűzésével.”¹⁶⁶¹

„... a Repert. registerét írtam és a 43. ívet javígtattam a kimaradtakat toldoztam bele. Végre a nyomdába vittem a kéziratot [...] a Rep. címének vázát megcsináltam.”¹⁶⁶²

---

¹⁶⁵⁴ U.o. 1874. október 30. p. 152.

¹⁶⁵⁵ U.o. 1874. október 31. p. 153.

¹⁶⁵⁶ U.o. 1874. november 2. p. 154.

¹⁶⁵⁷ U.o. 1874. november 4. p. 155.

¹⁶⁵⁸ U.o. 1874. november 5. p. 155.

¹⁶⁵⁹ U.o. 1874. november 7. p. 156.

¹⁶⁶⁰ U.o. 1874. november 8. p. 157.

¹⁶⁶¹ U.o. 1874. november 9. p. 157.

¹⁶⁶² U.o. 1874. november 10. p. 158.

„... bementem a nyomdába, hol azzal ijesztettek, hogy a 42ik ív betűit éppen nyomtatni vitték, midőn összedőlt 8 columna, tehát fele, át kell néznem ismét – mennyi baj. [...] Fraknói dicsérte a repertoriumot. Ipolyi is mondta, több hasznot tettem ezzel, mintha egy nagy tudományos művet írtam volna. [...] Kávéz. Után regist. Írtam, javítottam.”¹⁶⁶³

„... Józival összehasonlítottunk midőn jött az egyik szedő, hozta az összedőlt revisiót 42 és 43 revis. a 44 correcturáját elvégezvén, neki álltam a 8 columna átnézésének és 28 hibát találtam, csak Fraknóinál kettőt; ezután 43 revis. is megcsináltam, hanem aztán bele is fáradtam ...”¹⁶⁶⁴

„Registert írtam tovább. A szedő eljött a revisiókért. [...] a registert végre bevégeztem 230 4e 2 hasábos lapon; előszót is leírtam, csak holnap írom 14-én, nőm nevenapján alá.”¹⁶⁶⁵

„8 or. [...] az Akademiához, hol Franklt találtam és átadtam neki az előszót, ezt este fogja elolvasni, a címlapokat átnézte és kitörölte Eggenberger nevét [...] holnapra rendelt; mentem [...] a nyomdába, szedőnek adtam 1 ftot és a nagy két hibát is kijavítja, megteszem a mit tehetek, legalább nagy hibák ne forduljanak elő.”¹⁶⁶⁶

„Siettem Franklhoz [...] misézni ment [...] míg végre Fraknóihoz bejuthattam, még ő állt fölül, hogy 9 órára rendelt, azután előszó-mat átdolgozandónak declarálta, felolvasta előttem és kijelölte a hibákat, azok, némelyeket kivéve, mehetek volna, hanem hát ő, a ki saját előszavát is háromnak is átadja megjegyzéstétel végett, nem tehet másképp! hagytam rá; ő írja le, előbb közli Toldyval; azután Horvátra panaszkodtam, beszéltem Xantus és Pulszkyról, félek hogy igenis eljár a szám, csak tovább ne adja, mert mondá: „tudom én is kiestem most kegyéből”. Sőt ellenkezőleg – mondám.”¹⁶⁶⁷

„Előszót írtam tisztán sietve, hogy nyomhassák és vittem a nyomdába [...] szeretném ha már egyszer készen lennénk [...] csakmár a nagyobb bajt elkerüljem, mert kisebb bajok úgyis támadnak. [...] addig nem dolgozhatom mást jó kedvvel míg a Repertorium Iő kötetét készen előttem nem látom, pedig az még néhány napot követel, hanem ha meg a sajtó is magasztalni fog kissé akkor plane szent a békesség!”¹⁶⁶⁸

„Folytattam a tartalom correcturáját, azután mentem a nyomdába [...] hazahoztam a 46. ív correcturáját, azt nyaggattam [...] A Repertorium vége elé közeleg, azért nem is

---

¹⁶⁶³ U.o. 1874. november 11. p. 158.

¹⁶⁶⁴ U.o. 1874. november 12. p. 159.

¹⁶⁶⁵ U.o. 1874. november 13. p. 159.

¹⁶⁶⁶ U.o. 1874. november 14. p. 160.

¹⁶⁶⁷ U.o. 1874. november 15. p. 160.

¹⁶⁶⁸ U.o. 1874. november 18. p. 162.

mentem ma a páholyba, mint szándékom volt, mert sokat mulasztottam volna és drága az időm, majd jövő pénteken.”¹⁶⁶⁹

„... folytattam a 46. ív correcturáját, azután a címlapokat megcsináltam és a tartalmat végig javítottam. [...] Kezd az idő közeledni midőn látom véres verejtékem gyümölcsét”¹⁶⁷⁰

„... az egyetemre mentem s ott 4 ut. elcsíptem, a tanári szobában megnézte a címet és mást akar a Tudományos helyett; ez kellemetlenül hatott rám, no de ő a mindenható [...] Siettem az akademiához, Toldy Horváttal értekezett, megkérdeztem mikor nyervek választ, tanakodtak és abban egyeztek meg, hogy raknóival is tanácskoznak holnap 6or [...] Ipolyi ott kezét adta, helyeselte a címet, de azután Fraknói többeknek megmutatván „Magyar Irodalmi Repertorium”-ot ajánlottak. Holnap eljő. [...] Sok bosszúság éri az embert az életben az már igaz!”¹⁶⁷¹

„... Zoltánnal beszéltem ki az előszót szívesen átveszi és kéri. [...] A tanácskozás folyt, a cím helyett mást tettek. Tud. Repert. elakarták kerülni és lett belőle „Hazai és külf. folyóiratok Magy. Tud. Repertoriuma” nevetséges, megmentettem a két címet is.”¹⁶⁷²

„... a 46. ív revis. hazavittem és kijavítottam [...] szeretném e héten fix u fertig kiszorítani és elkészíttetni.”¹⁶⁷³

„8 or. Fraknóihoz mentem és bemutattam a címet, helyeselte [...] hanem az előszó korai közlése mégis abban marad, mert könyvtáraknak kell példányaiknak lenni, ha keresik sat. [...] ma este írtam alá az utolsó impimaturt az I. kötet borítékját.”¹⁶⁷⁴

„Nyugodtan lennék, ha átestem volna már a kritikán is, hanem így rakosgattam holmi apróságaimat, gyűjteményeimet, iratokat, melyek a repertorium nyomtatása óta halomra gyűlt és hányatott. Még pár hibát láttam az előszóban Akademia rövid e-vel, ezt tegnap is észbevehettem volna sat, de ha siet az ember. Répássy azonnal kijavította. [...] a 47. félívet ellőtték (oldalakat elcseréltettek a próbaíven, a cím és előszó, borítékkal holnap nyomtatik, többiből kaptam; hanem bosszúságomra Simén Domokos helyett Simont szedtek és Orosz birodalom rossz helyen áll, ily hibák utóbb is feltűnnek, szerencsére a közönség alig egyet-egyet vesz észbe.”¹⁶⁷⁵

---

¹⁶⁶⁹ U.o. 1874. november 20. p. 163.

¹⁶⁷⁰ U.o. 1874. november 21. p. 163.

¹⁶⁷¹ U.o. 1874. november 22. p. 164.

¹⁶⁷² U.o. 1874. november 24. p. 165.

¹⁶⁷³ U.o. 1874. november 25. p. 165.

¹⁶⁷⁴ U.o. 1874. november 26. p. 166.

¹⁶⁷⁵ U.o. 1874. november 27. p. 166.

„A nyomdába benéztem siettetni és felügyelni az első ívekre, címre, hogy legalább eb-
ben ne legyen hiba [...] hanem a borítékot Fraknói elkérte [...], hogy megváltoztassa; ne
neked; [...] 12 ut. az Akademiához siettem, nem volt ott senki, ne neked, gyalog haza. E.
u. siettem a nyomdába, megnyugodtam azon, hogy a változást Urschitz csinálta, boríték
lesz, de később, raknói is elküldte a hird. Közül csak történetit akar (2 utolsó lapra jó).
[...] nem győzők elég szivart venni annyit szétszogatok de kell is, hogy menjen előre
a dolog. [...] 5 után utánnajártam az íveknek és megkaptam az A és 47. borít. tisztán;
vittem Dobocsányihoz hogy fűzze s így mégis kivívtam, de sok lótás futásba került a
diadal. – Otthon aztán megpihentem néztem ismételtén az A. ívet bevezetésben Toldy
neve mellett Ferencznél mégis benn maradt a z, éppen az ő nevénél, ilyen komikus tré-
fát űz az emberrel a sors.”¹⁶⁷⁶

„... megkaptam a Repertórium első kötetét beűzve, megbámulták terjedelmét, magam
is. [...] Zoltán aprehendál, hogy nem adtam oda az előszót. [...] Megírtam a Repert. nyug-
tát 320 ftról, nem is tudtam, hogy 60-al tal többet kapok már. [...] Dobocsányi elküldte a
másik kötetet is, melyet – ha nem jó már közbe semmi is – holnap mutatnak be; - A jegy-
zékben az I. osztályra való hivatkozás szintén nem correct, de az egész cím nem az! –
Csak pártolják.”¹⁶⁷⁷

„Összeszedtem a Fraknói íveit és a címet sat bizonyítványokat, meg a bemutatandó pél-
dányt, vittem az Akadémiához [...] s ott Fraknói megbámulta a vaskos kötetet, aláírta az
utalványt 320 ftot, jövőre abba is beleegyezett, hogy a történelem II. kötetébe a régiebb
hírlapokat vegyem fel és ha 1 kötetre való lesz, kiadhatom. [...] felírtam a hírlapok cí-
meit a kik kapnak, a Lloydot és Athenaeumot is belevontam [...] a tiszteletpéldányok
száma 25 saját elmeszülemény után. [...] Józsinnak 25 tot fizettem [...] Otmárnak a meg-
érdemelt 1 ft helyett 2 ftot adtam. [...] 5 út. esőben mentem az Akadémiához, összes ülés
volt, Tárkányi, Ipolyi már gratuláltak a vaskos kötetért [...] felszólal Fraknói [...] „elis-
meréssel kell lennünk Sz. úr iránt ki ezen művet oly sikeresen és gyorsan végrehajtá!”
nézegették. Ott volt a Reformtól Palóczi s ez elég. a firmát is elvégezték: „A Magyar T.
Ak. könyvkiadó hivatala!” Siettem Benedekhez ezt elírtam, egy szivart adtam ismét,
most már holnap nyomják. Fraknói példányát bekötötték, az az befűzettem és átad-
tam.”¹⁶⁷⁸

„... sürgettem a borítékot, mely csak 6 or. szabadult ki a prés alól este. [...] az Akad. gyű-
lésről szólva az Ellenőr írja: Fraknói sat. s a szerkeztőnek, Szinnyey Józsefnek fáradozá-
sáról s érdeméről igen elismerőleg szólt. Az akademia helyeslő éljennel fogadta ezen
méltánylatot. [...] Ung. Lloyd: [...] des von Joseph Szinnyey mit abelhaftem Feisz

---

¹⁶⁷⁶ U.o. 1874. november 28. p. 167.

¹⁶⁷⁷ U.o. 1874. november 29. p. 167.

¹⁶⁷⁸ U.o. 1874. november 30. p. 168.

zusammengestellten R. der in Flugschriften zerstreuten, auf Ungarn bezüglichen Artike.” P. Napló: elkészült s megtétettek az előmunk. a II. k. hogy e munkában Szinnyei Józse egyetemi könyvtárnoknak legnagyobb része van.” – Greguss pedig azt mondta d. e. „nagy monumentumot emelt magának.” 5 ut. addig futkostam míg 10 borítékot megkaptam és vittem a Hon-hoz György Aladárnak egy példányt, ez annyira meglepetett, hogy lemondott megrovó kritikájáról, csak jót fog mondani róla. Szilágyi S. azonnal ígérte a referadát, dicsérte és említett Rómer mondását az Akadémiában: Lássák uraim, ez az ember századokra megalapította hírnevét, mert úgy fogják említeni akkor is mint most Pariz-Pápaít!” – Mein Herz was willst du noch mehr. Nagy Miklósnak is átadtam [...] vittem a Pesti N.hoz példányt Újváry maga vette át és ígérte hogy tüzetesebben fog hozzá szólni. Haza, beszélgettünk az én dicsőségemről [...] Csakmár az a jó ég azt adná, hogy gyorsan keljen a Repertorium és az Akademiának ne csak morális, hanem anyagi haszna is legyen belőle, azután majd csak az én sorsom is talán jobbra fordul, hisz annyit fognak trombitálni a lapok, hogy egy kis hang mely könyörületre indítja őket, el fog hatni az ő fülökbe is.”¹⁶⁷⁹

„... a Főv. Lapokban Zsolt igen melegen és lelkesülten írt rólam, oly humorral, hogy szinte a könny kicsordult szemeimből örömben. Szilágyi a Bud. Közlönyben nagy-szerű panegyriszt csapott a Repertoriumról; kívánhatok-e ennél többet! Papp Miklósnak pedig elküldtem a póstán a tiszt. példányt, írtam levelet, hogy közölje az előszót. [...] Reformnál szerencsére Palóczy tolta magát előtérbe, ő fogja ismertetni, Rákosi ráhagyta, habár elején majd függőben maradt a kérdés, a Lloydnál Falk szintén megígérte, hogy ismertetni fogja. Ellenőrnél Hindy vette át, talán Závodszky ismerteti. [...] Vajjon kiküzdöm-e azt, hogy ismerjenek hivatalomnál fogva is a Miniszteriumnál, jelentésem és könyvemmel ki fogom-e ezt vívni. Lesz-e valamikor jobb sorsom hogy nyugodtabban folytathassam a Repertorium szerkesztését sat. Józsit máris felszólította Küröcz tanár, kölcsönözzem átnézés végett a Repertoriumot. [...] Hátra van még a Hon, Századok, ez adja meg az épület tetőzetét, ezek mit mondanak hozzá!? Kíváncsi vagyok.”¹⁶⁸⁰

„... gyönyörködtem az Ellenőr szép dicsbeszédében melyet írt mellette, az előszó töredéknél nem említi, hogy az előszóból lopta, hanem mint sajátját adja, végén pedig megró a nevetségig ostobául, de kár volt így pöffeszkedni és elrontani a szép előzményt. M. Ujság röviden ajánlja de dicsérettel. György Aladással találkoztam, kész volt a kritika, elpanaszoltam sorsomat. [...] Délben [...] Toldynak vittem Repert: ráírtam, hogy én adom, nem volt otthon. [...] E. u. írtam a levelet (czáfolatot) az Ellenőrbe. [...] Az Athenaeum hozza az előszó nagy részét, ismét dicsérettel halmoz el [...] siettem a Tört. társ. gyűlésére, hol Toldynak átadtam a példányt, Závodszkynak meg átadtam a levelet, hogy

---

¹⁶⁷⁹ U.o. 1874. december 1. p. 168.

¹⁶⁸⁰ U.o. 1874. december 2. p. 169.

hozza helyre a hibát, miután ő még egyszer annyit akart hozzá írni, kértem ne mérge-
sítse el a dolgot, közölje úgy a mint jónak látja [...] Závodszyval az Ellenőr szerk.-hez
mentem [...] megígérte, hogy elcsinálja a dolgot.”¹⁶⁸¹

„Kiírt cikkely a M. T. Akademia 1874 nov. 30.^{án} tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.
274. Fraknoi Vilmos r. t. s a II. osztály titkára bemutatja az Akadémia kiadásában éppen
most megjelent I. kötetét a Magyar Tudományos Repertoriumnak, mely egyszersmind
a történelmet és annak segédtudományait tárgyzó első osztálynak I. kötetét teszi. Ki-
emeli hogy e munka létre hozásában Szinnyei József buzgó és fáradhatlan munkássága
volt a főtenyező. Örvendetes tudomásul szolgálván, Szinnyei József úrnak kifejeztetik
az Akadémia elismerése. Kiadta Arany János m. k. főtitkár. Tek. Szinnyei József úrnak.”
[...] a lapokat átnéztem semmi új rólam, még az Ellenőrben se. [...] Délben Vadnaynak
adtam át a példányt, vasárnapra teszi lapjába. [...] A P. Lloydban mégis benn van ma az
Akademia gyűlés és Prof. Szinnyeinek legnagyobb elismerés.”¹⁶⁸²

„... megvettem az Ellenőr-t, abban levelem és Závodszy válasza reá, elég kíméletesen
ír, csak hogy szétszórtan szedette „a mennyiben hozzáférhetőek voltak”. Fraknoi elol-
vasta mind a két lapot, azt hitte ez a legokosabb köztük (a reporterek közt), ő is meg-
mosolyogta fölületességét, a Főv. Lapok tetszettek neki. Tiszteletpéldányt 10-et kapok
[...] a Vas Ujság 1 ¼ hasábos ismertetését és dicséretét olvastam, itt is a figyelmeztetés
„sok alosztály” nem helyes megjegyzés, különben a dicsérettel meglehetek elégedve
„Mein Herz was willst du noch mehr!” [...] esik, esik, locs pocs hanem az én dicsőségem
érzetében könnyen veszem a bajt. Ma küldik szét Eggenbergerék, kitették a kirakatba,
tehát a jövő hét már dönt is némileg fölötte, ámbár nem kis időre marad meg becse.”¹⁶⁸³

„... a Fővárosi Lapokban olvastam a dicséretet „Szinnyei József munkája”. hanem ez is
mint a többi a címében és egyébben megtévedt, kell írnom czáfolatot [...] Dr. Márkit
felizgattam hogy a Független Polgárban írjon ismertetést a Repertoriumról. Otthon ír-
tam a czáfolatot [...] mentem Szilyhez [...] látta a munkát, dicsért, majd beszél
Fraknoiival. [...] Ismét szaporodott dicskoszorúm egy levéllel, többen ismernek, nevem
hangzatos ismert lesz az országban, szeretni, becsülni fognak; én pedig nyugodtan él-
hetek majd és örülhetek a sikernek, mert a Repertoriummal egy régi vágyam teljesült,
midőn még mint gyermek is jegyezgettem, gyűjtöttem, később apró cédulákra írtam a
olyóiratok tartalmát s most íme mindent kinyomtatva, pedig ényesen dicsteljesen ki-
nyomtatva láthatok. Nem nagy öröm, lélekmegnyugvás-e ezen diadalom.”¹⁶⁸⁴

---

¹⁶⁸¹ U.o. 1874. december 3. p. 169.

¹⁶⁸² U.o. 1874. december 4. p. 170.

¹⁶⁸³ U.o. 1874. december 5. p. 170.

¹⁶⁸⁴ U.o. 1874. december 6. p. 171.

„... a M. Polgár dec. 6. számában „Egy nevezetes munka” címmel közli a Bud. Közl. kritikáját, tehát meg se várta a könyvet, szép tőle! Szokott heczcz különösen ma. [...] Siettem az Akademiához s ott Závodszy hozzám jött, dicsértem ügyességét, ígértem neki Petőfi verset „Királyok ellen”. Palóczy eljött, én is vele [...] tanácskoztunk a közlendő kritika fölött.”¹⁶⁸⁵

„... a Repertoriumról semmi [...] csak a Magyaror. és Nagyvil. dec. 6. száma közli az Akadémiai tudósítást melyben tapsot is arattam. [...] Arra ébredtem fel (a Repertorium megjelenése által), hogy egyszerre híres emberré lettem, mert könyvem idővel közkézen fog forogni és csak úgy kérik Szinnyei Repertoriuma; egy emberi életre elég szép czél ha kivihetem, áldom végzetemet. Úgy legyen.”¹⁶⁸⁶

„Heinicke győri könyvkereskedő levelezési lapon kér Repertoriumot. Eggenberger küldött neki. [...] Délben Nagy Miklósnál kaptam Vas. Ujs. mellékletét, elteszem, Szász Károly írta a Repert. bírálatát ...”¹⁶⁸⁷

„... olvastam a Főv. Lapokban czáfolatom kivonatát, de helyesen közölve [...] megvettem a P. Napló esti lapját, melyben végre a Repert. meg van dicsérve, hanem a kritika sem hiányzik: „Nem akarjuk állítani, hogy az összeállításban követett rendszer kifogástalan lenne vagy az anyag földolgozásában lényeges hiányok nem mutatkoznak. De egészben véve Szinnyey úr igen használható könyvészeti segéd munkát készített és óhajtandó hogy a vállalat többi kötetei is mielőbb nyilvánosságra hozassanak.” Nagyszerű munkának nevezi és a számokat felhossa és nevem 5ör említve!”¹⁶⁸⁸

„... nagy örömömre szolgált a Reform nagy tárcaczikke Palóczytól, mely valóban alaposan és igen hízelgőleg van írva. A Főv. L.ban „Jókai atyja egy levele” nevem aláírásával közölve szintén feltűnést fog okozni. [...] a N. Pester Journ.nál kerestem [...] a Repert.ról, nem volt benne [...] a Hon esti lapja megjelent, melyben a tárca cikk megjelent a Repertoriumról, még pedig elég alaposan és a legszebben írva, most már az egész ország megismerhette és nevem elég ismert lett! [...] Závodszy eljött Petőfi „A királyok ellen” című versért, átadtam neki, örült nagyon. 5 or. vittem diadallal a lapokat és felolv. A Hon-t. [...]

Az összetartás páholyban b. Nyáry Albert mondta „egyszerre híres ember lett!” dicsértek és bámulták munkásságomat [...] Valóban meglehetek elégedve a szép eredménnyel, fáradságom jutalmazva van.”¹⁶⁸⁹

---

¹⁶⁸⁵ U.o. 1874. december 7. p. 171.

¹⁶⁸⁶ U.o. 1874. december 8. p. 172.

¹⁶⁸⁷ U.o. 1874. december 9. p. 172.

¹⁶⁸⁸ U.o. 1874. december 10. p. 173.

¹⁶⁸⁹ U.o. 1874. december 11. p. 173.

„... Dochnálnál átvettem a bekötött Repertoriumot, vörös maroquinba dús aranyozással
kötötte, kár volt ily szépen.”¹⁶⁹⁰

„Rómer tervrajzát az „átalános irodalmi repertoriumról” beírom a jegyzőkönyvembe
[...] az az érzet, hogy mindent megteszünk hazánk felvirulására, az emberiség javára,
megnyugtat bennünket és édes érzés hatja át belsőnket.”¹⁶⁹¹

„... hazavittem a Hadi és más nevez. Történetek két első kötetét ezt kivonatolom
Repertorium cédulákra, hogy előre is dolgozzam, annál hamarabb meglesz a többi kö-
tetre való, csak pénz legyen elég.”¹⁶⁹²

„Kuncze Leó-tól Pannonhalmi könyvtár őről kaptam levelet, ki dicséri művemet s né-
hány cikkére figyelmeztet. Délben pedig az Athen. hírlapkiadójában Toldy köszönte
meg a szép ajándékot, dicsérte „valóban nagy munkát végzett”! [...] Munkámmal, mely
szakadatlanul fog tartani, a jó ég segítségével a jövő évben is ha lehet, így minden évben
egy kötet nem lenne utolsó eredmény!”¹⁶⁹³

„M. Polgárban a Repertorium előszavát közli Papp M. de a cimbe „nagy tudományost”
tett, ez nem volt észszerű tőle, napi hírek közt ugyancsak megdicsért!”¹⁶⁹⁴

„A Századokban Thaly 2 ¼ lapon sűrűn nyomva dicséri a Repertoriumot, csak a pótlék-
füzetet említi, a többiek után meg lehetek elégedve, még csak az Irod. Értesítő van
hátra. [...] Józsi Kürcz tanárához vitte a Repertoriumot, az mondta egy ott levő barátjá-
nak „Ez most a legjobb munka a mit az Akademia kiadott!” szép dicsérek. Csak most
már használna is valamit a jövőmre, de Horvát mindig ujjat húz a rectorral a mi hátrá-
nyunkra, rovásunkra.”¹⁶⁹⁵

„Most már kezdek aggódni és félni a Repert. II. kötetének szerkesztésétől, sok nehéz-
séggel kell majd megküzdenem, azután ha majd akadályozva lesz a megjelenése [...] E-
gészségem hála Istennek elég jó, talán még elérem azon örömdetes időt, hogy a
Repertorium 10 kötetét szemlélhetem együtt és megnyugodhatok babéraimon, ez már
aztán szép diadal lenne! Egykor csak álmodoztam nagy ritkán ilyesmiről.”¹⁶⁹⁶

---

¹⁶⁹⁰ U.o. 1874. december 12. p. 174.

¹⁶⁹¹ U.o. 1874. december 15. p. 175.

¹⁶⁹² U.o. 1874. december 16. p. 176.

¹⁶⁹³ U.o. 1874. december 17. p. 176.

¹⁶⁹⁴ U.o. 1874. december 18. p. 177.

¹⁶⁹⁵ U.o. 1874. december 19. p. 177.

¹⁶⁹⁶ U.o. 1874. december 20. p. 178.

„5 ut. haza Repert. czédul. kiírását elvégeztem a Hadi Tört. 5 vaskos kötetéből 150 ced.
adott; nem lehet minden apróságra kiterjeszkednem, mert akkor határa nem lenne.”¹⁶⁹⁷

„Hofmán azt mondta, hogy a Repertorium várakozásán fölül kel, nem hitte volna, any-
nyit eladott. [...] Nyomorult állapot ha jövőmre gondolok, csak a munka ad vigasztalást
és a Repert.”¹⁶⁹⁸

„Repert. cédulákat írtam, sovány kilátások ha egy hétig alig írok össze 150 cédulát [...] Századok [...] olv.[...] legalább kedvenc tárgyam, a történelem folyamát és állapotát ná-
lunk figyelemmel kísérem.”¹⁶⁹⁹

„Dochnál megküldte a Repertoriumokat bekötve, oly izletesen, hogy egyiket megtar-
tom a könyvtárom számára, másikat a Rectornak szántam.”¹⁷⁰⁰

„Könyvtárban Márki „Irod. Értesítő-jében olvasom a Repertorium ismertetését elég me-
legen ajánlva, hanem a címen ő is fennakad, aztán az öreg a maga címmutatóját
ajánlja.”¹⁷⁰¹

„Kedélyem is vidámabb, csak így maradjon, szükségem lesz reá a Repert. II. kötetének
szerkesztésénél, ez úgy hiszem még nehezebb munka lesz mint az I. kötet, legalább fé-
lek igen tőle.”¹⁷⁰²

„... mentem [...] Pulszkyhoz a Repertoriummal (fűzve) [...] igen szívesen fogadott és a
Repert. megköszönte, Hegedűs kifogásait említé, azt megcáfoltam „tudtam, hogy a mit
Szinnyi csinál annak pontosnak kell lenni!” mondá.”¹⁷⁰³

„... bárkivel találkozom ismer mint a Repertorium hírneves szerkesztőjét s ezzel nyitva
áll sok ismeretlen nagyember ismeretsége és barátsága, szívesen társalognak velem
...”¹⁷⁰⁴

---

¹⁶⁹⁷ U.o. 1874. december 21. p. 178.

¹⁶⁹⁸ U.o. 1874. december 24. p. 180.

¹⁶⁹⁹ U.o. 1874. december 30. p. 183.

¹⁷⁰⁰ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyi József: Naplóm 1875. január 4. p. 3.

¹⁷⁰¹ U.o. 1875. január 8. p. 5.

¹⁷⁰² U.o. 1875. január 9. p. 5.

¹⁷⁰³ U.o. 1875. január 10. p. 6.

¹⁷⁰⁴ U.o. 1875. január 11. p. 6.

„Szilágyi Sándor jött oda és ismét égis magasztalta a Repertoriumot, mennyi hasznát vette, csak készítem tovább, mert pénz van elég, el se tudják költeni sat. Wenzel hasonlított össze Parizpápaival nem Rómer. Adott kutatási megbízást, szívesen teszem neki.”¹⁷⁰⁵

„... mentem 2 or. Szilyhez [...] Elmondta, hogy ők megszavazzák a 1300 ft a mibe a II. kötet fele kerül [...] a többi aztán más gondja; nem bánom, legalább hamarabb átesünk ezen is, s én pénzhez jutok; dicsérte a Repertoriumot ...”¹⁷⁰⁶

„Szilágyinak elvittem az Életr. adatokat, oda írva hol találtam, kell mindig charlatankodni az embernek kissé, hogy jobban becsüljék az embert ...”¹⁷⁰⁷

„... Repert a Pressb. Ztg. 1766. évi folyamát, oly érdekes kis lap, hogy szinte gyönyörködöm benne, a száraz munka mellett.”¹⁷⁰⁸

„Repert. a Pressb. Z.-ból ...”¹⁷⁰⁹

„... folytattam a Repert. írást, csak már pénzt is halászhatnék ki tőlük, de megjárom ha nem utalványoztak erre csak a nyomtatásra. [...] 5 or. haza, cipelvén mindég velem hírlapokat mint egy antiquarium.”¹⁷¹⁰

„... a Repert. folytatása kissé unalmassá válik ha a munka igen száraz és egyforma; változtatni kell rajta.”¹⁷¹¹

„3 or. út. mentem Szilyhez, febr. 9-10. táján határozunk a 2dik kötet nyomtatása felől. [...] folyt a munka; végre elvégeztük 4516 czédula lett az eredmény, csak 1 volt a különbség, ez igen nagy pontosságra mutat, megírtam a takarókat, összekötöttük csomagba ...”¹⁷¹²

„... Fraknóihoz, minden ellenvetés nélkül utalványozta a 4516 czéduláért járó 90 frt 32 krt.”¹⁷¹³

„Repertor. írtam nagy szorgalommal, mert így se megyek sokra, keveset adnak ki ezek a hírlapok, tehát annál szorgalmasabbnak kell lennem. [...] Reggel kaptam Sennouer

---

¹⁷⁰⁵ U.o. 1875. január 12. p. 7.

¹⁷⁰⁶ U.o. 1875. január 13. p. 7.

¹⁷⁰⁷ U.o. 1875. január 13. p. 7.

¹⁷⁰⁸ U.o. 1875. január 26. p. 14.

¹⁷⁰⁹ U.o. 1875. január 28. p. 15.

¹⁷¹⁰ U.o. 1875. január 29. p. 15.

¹⁷¹¹ U.o. 1875. január 30. p. 16.

¹⁷¹² U.o. 1875. február 2. p. 17.

¹⁷¹³ U.o. 1875. február 3. p. 18.

szegedi könyvtár segéd levelét melyben a Repertor.ból kimaradt „Anzeigen” bécsi fo-
lyóiratot említi fel sat. jó hasznát veszem ezen ismeretségnek, azért ápolni fogom ...”¹⁷¹⁴

„... elmentem Aigner boltjába, ott találtam Károly Gy. Hugót, kassai tanárt és író, meg-
ismerkedtünk, megtudtam, hogy a Figyelő 4. számában megdicsért, azután szóval is. –
szeretem az ilyen ismeretséget, majd cultiválom; sokat beszélt a kassai könyvtárakról
sat.”¹⁷¹⁵

„Repertoriumot ma d. u. ketten kérték egymás után, örvendetes jelenség!”¹⁷¹⁶

„haza, magammal czipelvén két hírlapot, mint valami antiquarius, már ez az én hivatá-
som, azért nem szégyenlem. [...] Repert. írtam és bevégeztem a Gemeinnützige Blätter
1811-37 = 25 ½ évi folyamának kivonatolását, sok érdekes dolgot találtam, de mégis fá-
rasztó, ha ily soká tart az egyforma munka ...”¹⁷¹⁷

„Repert. írtam Ungar. Nachr. 1787-ből, hanem sokat találtam legalább benne.”¹⁷¹⁸

„Repert. írtam a Hazai Tudósítás 1806. évf.ból; ebben elég sokat találok. [...] 3 or. men-
tem a könyvtárba [...] báró Hornig is sokat beszélt Repert. felosztása az az a hírlapok el
és fel nem vételéről.”¹⁷¹⁹

„Meghívást kaptam az Akadémiába holnapra; végre valahára eldől a Repert. ügy is.”¹⁷²⁰

„... az Akadémiába mentem [...] és a Repertor. bizottság gyűlésén (Jelen voltak Fraknoi,
Balogh Kálmán, Szabó József) Szily nálam volt a könyvtár. és jelentette, hogy ő neki
előadása van, nem jöhet el. Az angol Catalogh of Scientific paper-t vettük mintául, de
Balogh K.nak oly ideái jöttek, hogy ő csak eredeti névvel ellátott cikkeket kíván fel-
venni, sőt egyszerre a heti lapokat is, hisz az nem sok, persze csak a szaklapokat, jól
van így! Hanem ez által egész rendszeremet feldöntik és mégse lesz teljes a mű. Hanem
ismerni tanultam ismét egy gőgös, pimasz, handabanda ember, kinek más mind sifli. –
Szabó József, a kedves kis ember megkért a Ter. Tud. önálló eredeti munkák összeállí-
tásával 1869-74” ezt említé az Akadémiában. Szívesen megteszem. – Kezét nyújtá, Ba-
logh rám se nézett. [...] hazamenet Szilágyi Sándor, Rákosi, ismét Pulszky Á. előzőleg
köszöntek, ez elégtétel Balog lenéző modora ellenében. [...] Méltán elkedvetlenedtem,

---

¹⁷¹⁴ U.o. 1875. február 5. p. 19.

¹⁷¹⁵ U.o. 1875. február 7. p. 20.

¹⁷¹⁶ U.o. 1875. február 8. p. 20.

¹⁷¹⁷ U.o. 1875. február 10. p. 21.

¹⁷¹⁸ U.o. 1875. február 11. p. 22.

¹⁷¹⁹ U.o. 1875. február 13. p. 23.

¹⁷²⁰ U.o. 1875. február 14. p. 23.

mert az idén aligha lát a közönség nyomtatott új Repertoriumot. Lehangelőlag hat
ilyesmi reám.”¹⁷²¹

„Repert írtam a Haz. és K. Tud. és Term.tud. Könyvészetet írtam czédulákra, ha nem
kapok ezért semmit, sok is lesz a barátságból.”¹⁷²²

„Repertoriumot írtam tovább a Haz. és Külf. Tud.-ból.”¹⁷²³

„Vasárnapi Ujságban átnéztem 1872-74 munkálataimat és kijegyeztem, így mindenben
előbbre haladok, csak a Repertorium nem akar készülni. No de ha hozzá fogok, meglesz
az is. [...] Term.tud. munkák jegyzékét írtam 1872-3ból és Repertor. írtam.”¹⁷²⁴

„Term.tud. könyvészetet írtam szorgalommal. [...] Muzeumban hiában kerestem a
Kurirt. [...] mentem Szilyhez, könnyű volt őt arról kapacitálnom, hogy kár megdéz-
smálni a Repertoriumot, ő is a mellett van, hogy egyedül az apróbb czikkeket hagyjuk ki,
s ezt fogja is sürgetni, így helyre fog állani az egyensúly; Termész. Könyvészetemet még
ki is akarja nyomtatni, legalább kis hasznom lenne a fáradság után.”¹⁷²⁵

„Repertoriumot írtam tovább a Hazai Tudós.ból [...] bizony keveset ad ki, talán jobb lesz
mielőbb elkezdni a term. tudom. lapokat; mert a pénz dolgában igen megakadunk
majd.”¹⁷²⁶

„Lubrich dicsérte Repertoriumomat, olyanok emelték ki előtte u. m. hasznavehetősé-
gét, kik gondolkozó emberek ...”¹⁷²⁷

„Repertorium-írást folytattam ...”¹⁷²⁸

„... folytattam [...] a Repertoriumot és bevégeztem a Hazai és Külf. Tudósítások 1806-
1839ig = 34 évfolyamát ...”¹⁷²⁹

„M. Gazdából írtam Repertoriumot ...”¹⁷³⁰

---

¹⁷²¹ U.o. 1875. február 15. p. 24.

¹⁷²² U.o. 1875. február 16. p. 24.

¹⁷²³ U.o. 1875. február 17. p. 25.

¹⁷²⁴ U.o. 1875. február 18. p. 25.

¹⁷²⁵ U.o. 1875. február 22. p. 27.

¹⁷²⁶ U.o. 1875. február 24. p. 28.

¹⁷²⁷ U.o. 1875. február 27. p. 30.

¹⁷²⁸ U.o. 1875. március 4. p. 32.

¹⁷²⁹ U.o. 1875. március 6. p. 33.

¹⁷³⁰ U.o. 1875. március 7. p. 34.

„... folyt a Repertorium írás, ma 295 czédula ...”¹⁷³¹

„... könyvtárba siettem, hol Konek egykori tanárom gratulált a Repertoriumért, ma ol-
vasta ismertetését a P. Lloydban, csak úgy néztem [...] nekem annyi dőm se volt, hogy
megtekintsem a Lloydot [...] hazamenet megvettem a Lloydot s otthon olvastam; egy
hasábra terjed s úgy mint az „Ellenőr” sajátjaként közli az előszó nagy részét, azután
buzdított és jó egészséget kíván a mű befejezéséhez! Örültem igen, hogyne mikor ez hor-
dozza még csak ország-világgá híremet 11 ezer előfizető!!! [...] Repert írást folytattam s
annyit írtam mint tegnap 238 czéd.”¹⁷³²

„... a döllyfős Balogh K. kérdezte a munka haladását és hangsúlyozta ismét azt, hogy
mennyire haszontalanok a napi lapok tárczái, figyelembe se veendőik sat., persze ő sze-
rinte még a szaklapokban is kivételesen egy kettő üti meg a mértéket, szépen fogja fel
a Repertorium hivatását; Irod.történeti és bibliogr. szempontból ő neki semmi, vagy
történetileg!”¹⁷³³

„... öröömre az Orvosi Hetil. Mely 1857 óta jár, olyan tartalomjegyzéke van, hogy csak
le kell írnom.”¹⁷³⁴

„... elvégeztem a M. Gazdát 1841-48 évf. sokat adott.”¹⁷³⁵

„Szily megörvendeztetett azon hírrel, hogy újabb ülésben egyhangulag azt határozták,
hogy a repertoriumba minden cikket, aprót, nagyot, fordítást, könyvismertetést elve-
gyek, különösen Galgóczy szólalt fel e mellett; Balogh K. nem volt ott; s így szabad kezét
engedtek s ennek igen örülök!”¹⁷³⁶

„Repertoriumot eladtam 3 f 75 kr.”¹⁷³⁷

„Weisz tanártól pár okos tanácsot kértem ki a Repert. nézve ...”¹⁷³⁸

„Repertor. írtam [...] elvégeztem az Orvosi Lapok 18 évfolyamát és a Gyógyászatot meg-
kezdtam kivonatosolni [...] Mai repertorium írás jól ütött ki 240 czédula körül jött ki tol-
lam alól [...] a Gyógyászatnak is jó tartalomjegyzéke van s ezt felhasználom.”¹⁷³⁹

---

¹⁷³¹ U.o. 1875. március 8. p. 34.

¹⁷³² U.o. 1875. március 10. p. 35.

¹⁷³³ U.o. 1875. március 11. p. 36.

¹⁷³⁴ U.o. 1875. március 12. p. 36.

¹⁷³⁵ U.o. 1875. március 13. p. 37.

¹⁷³⁶ U.o. 1875. március 14. p. 37.

¹⁷³⁷ U.o. 1875. március 15. p. 38.

¹⁷³⁸ U.o. 1875. március 18. p. 39.

¹⁷³⁹ U.o. 1875. március 20. p. 40.

„... ma a sok járás-keléssel elvesztettem legalább 2 ftot oly keveset írtam.”¹⁷⁴⁰

„... folytattam a Repertorium írást [...] eredménye 291 czédula”¹⁷⁴¹

„oda jött György Aladár, ennél nagy kegyben állok, de szeretem is mert Repertoriumomat megdicsérte.”¹⁷⁴²

„... mentem az Akadémiába, Fraknoi otthon volt, de a csomagot csak ünnepek utánra kérte beadatni, tudtam! [...] Az irodában megijesztett Takács, hogy csak 500 frt van utalványozva, pedig kiszűlt, hogy ennyit csak a tört. osztály és 1500 ftot külön a Term. Tud. osztály adott rendelkezésemre.”¹⁷⁴³

„... már a Gazdasági Lapokat kezdtem el czédulázni 1849-től, ha elgondolom hogy 27 évi folyamot kell csak ebből elvégezni, aztán változatosságból ismét orvosít, utána egy gazdasági lapot veszek elő s ez így megy hónapokig, azután ugyanannak rendbeszedése, nyomtatása, correcturája, register-készítés – határos az öngyilkossággal, hanem előttem van mindig a vég eredmény, a kész kötet, melyet aztán bámulni és dicsérni fognak mind azok a kik hasznát veszik s ez lelkesített! [...] Repert írást folytattam [...] változatosságból a M. Kurirt 1817-20. = 8 kötetét néztem át és czéduláztam.”¹⁷⁴⁴

„Megkészítettem a jegyzékemet a XI. csomagról 6085 czédula.”¹⁷⁴⁵

„... a Repertoriumi munkálat- és jövedelemről táblázatos kimutatást készítettem.”¹⁷⁴⁶

„mentem a nagy csomaggal az omnibuszhoz, jól meghúzta karomat a teher, de sokat eltűr az ember a hasznáért. Fraknoi otthon találtam, kissé ingerült volt a kormányra, könyvtárak rendezetlenségére sat. s hogy most már az 500 f ki van merítve az Athen. számlájával, nem lehet máshonnan fedezni; utalványozta a term. tud. oszt. budgetjéből, hanem gondolkozott. [...] Siettem az irodába, Takács, Arany ráírták az utalványt, a pénztár kifizette a 121 f 70 k. a 6085 czéduláért.”¹⁷⁴⁷

„Szabó Józseftől kaptam egy hivatalos levelet, melyben a Repert. szerkesztésénél megbíznak, hogy a névtelen és apróbb cikkeket is vegyek el és a visszaküldött szaklapok jegyzékében foglaltakat mind, tehát Balogh Kál. most az egyszer megbukott (szerencsére nem volt ott azon másik konferencián).”¹⁷⁴⁸

---

¹⁷⁴⁰ U.o. 1875. március 21. p. 41.

¹⁷⁴¹ U.o. 1875. március 22. p. 41.

¹⁷⁴² U.o. 1875. március 24. p. 42.

¹⁷⁴³ U.o. 1875. március 25. p. 43.

¹⁷⁴⁴ U.o. 1875. március 26. p. 43.

¹⁷⁴⁵ U.o. 1875. március 28. p. 44.

¹⁷⁴⁶ U.o. 1875. március 29. p. 45.

¹⁷⁴⁷ U.o. 1875. március 30. p. 45.

¹⁷⁴⁸ U.o. 1875. április 1. p. 46.

„... Moenichel találkozáskor, ki dicsérte kimutatásunkat [...] és terveit mondta el, csaknem észnélküliek, az írók munkásságát a Repertoriumból kiírni akarni. [...] 288 czédulát írtam.”¹⁷⁴⁹

„... hozzáfogtam a Repert. íráshoz, ez az én vigasztalásom, szórakozásom, csak úgy rö-
pül az idő, ha ezt teszem.”¹⁷⁵⁰

„Ma Torma Károlytól kaptam levelet, melyben felkér, tudassam vele vagy küldjem el az általam használt Akad. Értesítő 1848. évf. megírtam, hogy Nagy Ivánnak megvan; különben nevezetes az, hogy három könyvtárunk közül egyik se bírja még az erdélyi muzeumé se, és én felvehettem a Repertoriumba, ez elég dicsőség!”¹⁷⁵¹

„... mentem Pap Miklóshoz ki éppen [...] kávézott Hermann Ottó muzeumi őr és híres prókászsza, megismerkedtem vele, ez is ismer, persze nevem és hírem után, mondta, hogy kívülem még egy bécsi németet ismer oly nagy szorgalmút mint én, hogy összegyűjtené talán az egész világ hírlaprepertoriumát ha reá bízna sat. [...] Repert írtam [...] 252 cédula.”¹⁷⁵²

„Repert írtam [...] a munka halad, a czédulák szaporodnak de a hírlapok nem igen fogy-
nak, élek, hogy júliusig se leszek készen velök, pedig szeretném a kötetet még ez évben a közönség kezébe juttatni.”¹⁷⁵³

„5 ut. a Repert. folytattam és csak 9 felé végeztem be [...] 345 cédula, a csomagot összeállítottuk ...”¹⁷⁵⁴

„... Repert. XII. szállítmány összeírása jegyzékbe [...] 5496 cédula [...] Fraknóihoz vittem a csomagot, az szívesen utalványozta a pénzt ...”¹⁷⁵⁵

„Repert írtam [...] 249 czédulát ...”¹⁷⁵⁶

„Repert. írtam, hanem az izgatottság és a sok apró cikkek közül való válogatás késlelteti a dolgot ...”¹⁷⁵⁷

---

¹⁷⁴⁹ U.o. 1875. április 2. p. 47.

¹⁷⁵⁰ U.o. 1875. április 3. p. 47.

¹⁷⁵¹ U.o. 1875. április 7. p. 49.

¹⁷⁵² U.o. 1875. április 10. p. 51.

¹⁷⁵³ U.o. 1875. április 19. p. 55.

¹⁷⁵⁴ U.o. 1875. április 21. p. 56.

¹⁷⁵⁵ U.o. 1875. április 22. p. 57.

¹⁷⁵⁶ U.o. 1875. április 25. p. 58.

¹⁷⁵⁷ U.o. 1875. május 1. p. 61.

„... elmentem a Corsóra, [...] Márki Sándorral, ki ismét mondott olyas valamit, hogy a Repertoriumot folytatni fogják az újabb hírlapokból (talán Tipray? Mert megirigyelem tőlem a 2 krt – csak folytassa, hanem szeretném látni azt a teljességet.)”¹⁷⁵⁸

„Repert. írtam a Természetbarát 1847. évf.ból.”¹⁷⁵⁹

„... mentem a Muzeumba [...] elhoztam a Nemzeti Gazdát 1814-17ből ebből írtam repertoriumot ...”¹⁷⁶⁰

„... a Muzeumba siettem, hol azonban nem kaptam semmit, a hírlapok garadába rakva, kilátásom sincs ahhoz, hogy ezen II. kötethez valamit felhasználhassak.”¹⁷⁶¹

„Repert írtam a M. Gazdá-ból [...] Délben a Franklinnál kaptam meg a hiányzó Magyar Gazda számait [...] Rep. írtam; mikor beleíradtam az Üstökösöket kerestem össze és rak-
tam rendbe, sajnos hogy elvesztek számok ...”¹⁷⁶²

„Repertorium írás, biz ez unalmas dolog, de ha egyszer átesem rajt és mutathatok ismét egy vaskos kötetet [...] tovább folytathatom a jövedelmező munkát ...”¹⁷⁶³

„... jegyzékeket megkésztettem és becsomagoltuk nőmmel a 7776 cédulát [...] Itt volt Márki Sándor hírlap végett, átadtam a cédulákat.”¹⁷⁶⁴

„... omnibuszon Fraknoihoz, az utalványozta az 152 f 52 krt.”¹⁷⁶⁵

„Repert. írtam tovább, biz ez elég unalmas ha még azon bosszúságra is gondolok hogy leveleim dacára se küldenek lapokat, azután jul. közepéig talán el se készülök s így nem nyomathatok egy ívet se Szily számára, míg az elutaznék a vacációra! Pedig igen igen szeretném, ha megkészülne a kötet ez évben még!”¹⁷⁶⁶

„Repert. írtam sokat, gyorsan, mégis kétségbeesett a nagy tömeg, hogy nem nyomathatok júl. közepén!”¹⁷⁶⁷

---

¹⁷⁵⁸ U.o. 1875. május 17. p. 69.

¹⁷⁵⁹ U.o. 1875. május 18. p. 70.

¹⁷⁶⁰ U.o. 1875. május 20. p. 71.

¹⁷⁶¹ U.o. 1875. május 21. p. 71.

¹⁷⁶² U.o. 1875. május 24. p. 73.

¹⁷⁶³ U.o. 1875. május 29. p. 75.

¹⁷⁶⁴ U.o. 1875. május 30. p. 76.

¹⁷⁶⁵ U.o. 1875. május 31. p. 76.

¹⁷⁶⁶ U.o. 1875. június 1. p. 77.

¹⁷⁶⁷ U.o. 1875. június 6. p. 79.

„... folytattam a Repert. írást biz ez sok és nem is dolgozhatom egész kedvvel, kénye-
lemmel, mert mindig jó közbe valami, mi azt megszakasztja velem ...”¹⁷⁶⁸

„Repert. írás. Józsi is segített az idézeteket felírni 100 db 5 kr. mert mindent érdekből
tesz, no de legalább van a mi ösztönzi ezen száraz munkára.”¹⁷⁶⁹

„... ma ismét 390 czédulát írtam ...”¹⁷⁷⁰

„Szilyhez vittem a kért könyvet, [...] tanácskoztunk a Repert. felől [...] így szoktam én
tenni az emberekkel, előzékeny vagyok és szolgálatkész, nyájas mindenki iránt s ezért
viszont közszeretetet és becsülést aratok; ez is a világ ő tényezője! Különben nem bol-
dogulunk. [...]

„Repert. írást folytattam. Ez aggaszt hogy ily lassan megy, még pedig de sok van hátra,
ezek közül is többet nem kapok meg! [...] Munkához van erő és kedv, csak aztán az ered-
mény is ehhez legyen mérve; alig várom, hogy ismét egy kötetet adhassak át!”¹⁷⁷¹

„... Galgóczy Károlyt kerestem fel, kinek azt hittem lesznek gazdasági lapjai [...] az Ipar-
egyesülethez utasított, hol azt hiszem sokat fogok találni (nem jutott eszembe).”¹⁷⁷²

„Délben az iparegyesületnél voltam, átnéztem a cathalogusokat, találtam egy némely
hiányzó lapot de keveset.”¹⁷⁷³

„Repert. írtam, igen jól megy a Vad. és V. a tartalomjegyzék szerint, pedig ettől féltem,
talán készen is leszek jul. közepére, mint terveztem.”¹⁷⁷⁴

„... igen szeretném, ha sikerülne julius közepén nyomdába adnom az első kéziratot.”¹⁷⁷⁵

„... Repert írtam [...] 379 czédulát ...”¹⁷⁷⁶

„Repert. a Természet, Lombok és Vad. és Versenyl. 1869. évf.ból [...] A Repert. írás olyik
erélylyel tűzzel és szép eredménnyel, csak aztán ki is tudják fizetni. [...] folytattam a

---

¹⁷⁶⁸ U.o. 1875. június 8. p. 80.

¹⁷⁶⁹ U.o. 1875. június 9. p. 81.

¹⁷⁷⁰ U.o. 1875. június 12. p. 82.

¹⁷⁷¹ U.o. 1875. június 14. p. 83.

¹⁷⁷² U.o. 1875. június 16. p. 84.

¹⁷⁷³ U.o. 1875. június 17. p. 85.

¹⁷⁷⁴ U.o. 1875. június 18. p. 85.

¹⁷⁷⁵ U.o. 1875. június 19. p. 86.

¹⁷⁷⁶ U.o. 1875. június 22. p. 87.

Repert. írást az 1872. évből, hanem még így se jártam, midőn a lapszámokat kerestem, csaknem minden idézés hibás volt, mintha csak készakarva tették volna.”¹⁷⁷⁷

„... Term. t. társ.hoz visszavittem a lapokat [...] Repert. nagy nehezen elvégeztem [...] a Vad. és Versenylap 18 évfolyamát, közben összeszámlálgatva, beirogattam könyvésze-
tileg is. [...] Műgyet. könyvtárban [...] a gyakorl. Mezeigazdát nem kaptam meg, de meg-
szerzi Nagy Sándor [...] Repert. írt. a Gyógysz. Hetil.”¹⁷⁷⁸

„Repert. írtam [...] a Gyógysz. Hetilapból, ez ismét ijesztget, mert ámbár sokat kihagyok
de iszonytató sok.”¹⁷⁷⁹

„... írtam a Term. t. Közl. Repertoriumát ...”¹⁷⁸⁰

„Délben a Muzeum könyvtárába hol Rómer ismét nagyon dicsérte a Repertor. mert va-
lami érdekeset talált benne.”¹⁷⁸¹

„Fraknoi [...] 8057 czéduláért utalványozta a 161 rt 14 krt, hanem lamentált ismét, hogy
sokba fog kerülni, már is sopánkodtak a költség miatt, beszéljen Szily Aranyval a
nyomtatás végett az adjon neki írást. [...] Valóban ilyesmi éppen nem buzdított [...] de
Arany csak később jó az irodába. [...] fáradtan, izzadtan ismét a dologba álltam, igazgató
adott új munkát [...]

Az Athen.nak 1500 tból 444 ftot fizettek tehát van még ledolgozni való [...] Nőm rakja
erősen betűrendbe a czédulákat. Talán készen leszünk 15ig, adná az ég! Kell a szeren-
cse!”¹⁷⁸²

„Repert írtam a Bor. Lapokból [...] elmentem Galgóczyhoz, megkaptam az Erdélyi Gaz-
dát, még pedig öröömre az egészset. Bója nem volt otthon [...] Így vagyok én, mindun-
talan kizavarnak a munkából, aztán még az a sok keresés, utánjárás.”¹⁷⁸³

„Lukácsy írt a kért lapokból csak egy évfolyammal szolgálhat, ez fatum! [...] levelet ír-
tam Szabó Károlynak – elmentem az Orvosegylet könyvtárába, hiába.”¹⁷⁸⁴

„... Entz írt hogy a lapokból semmit sem bír; vén morgó lehet a ki rest másért egy lépést
tenni. [...] elmentem az Orvos-Egyletbe [...] s kikaptam a Gyógyászat és Gyógysz. Hetil.

---

¹⁷⁷⁷ U.o. 1875. június 23. p. 88.

¹⁷⁷⁸ U.o. 1875. június 25. p. 89.

¹⁷⁷⁹ U.o. 1875. június 26. p. 89.

¹⁷⁸⁰ U.o. 1875. június 27. p. 90.

¹⁷⁸¹ U.o. 1875. június 28. p. 90.

¹⁷⁸² U.o. 1875. június 30. p. 91.

¹⁷⁸³ U.o. 1875. július 2. p. 92.

¹⁷⁸⁴ U.o. 1875. július 3. p. 93.

egy-egy kötetét, több is megvan ott, tehát ezzel jól vagyok, csak a gazdasági lapokkal
baj van. Vissza, dolgoztam ....”¹⁷⁸⁵

„... az Akademiához mentem s ott egy csomagot magamhoz véve omnibuszon haza. [...] Szabó Károly is elküldte a hírlapokat hanem portót fizettem 1 f 60 krt, szép pénzt ebben a szűk időben; nem tudtam nevessek-e vagy bosszankodjam, de inkább hagytam a dolgot a maga mentén. Fáradtan haza és írtam a Repert. 8ig ...”¹⁷⁸⁶

„Elhoztam a póstáról Szabó Károly küldte csomagot a levelét elolv. s örültem hogy szívesen tette. [...] 3 or. mentem Wagner Lászlóhoz, visszavitem a könyveit, említetté, hogy tegnap Konek is fölhozta dicsérőleg a Repertoriumot, sokáig fejtegettem tervemet sat. bámult a gyors munkán [...] $\frac{3}{4}$ 8ig elvégeztem [...] 393 czédulát.”¹⁷⁸⁷

„... 9 or. menetem az Akademiába s ott a csomagot magamhoz vettem és jöttem vele haza [...] a Repertoriumot nagy buzgalommal írtam ...”¹⁷⁸⁸

„... mentem az Akademiához és elhoztam egy jókora csomagot a Term.rajz T.tan és Mathem [...] hanem bosszúságomra észbevettem, hogy biz itt valaki gazdálkodott, más-kép volt összekötve, meg kell olvasnom, nem hiányzik-e? [...] 3 or. Szilyhez menetm felkértem őt, hogy eszközöljön ki Aranytól egy írást a nyomtatás végett, írt azonnal Szabónak, azt hiszem meglesz, nem mondtam, hogy mitől fél Fraknoi, kivel ma is találkoztam [...] kérdezte voltam-e Szilynél.”¹⁷⁸⁹

„... elmentem az Orvosegyletbe és megkaptam Mangold Ung. Chir. Presse 3 évfolyamát. [...] Akademiánál a papirost megsürgettem [...] Szabó K. csomagját egészen elvégeztem Természetbarát 1848 I. Ipar és Természetb. 1848. Hetilap 1852 II.-1855. I. mégis csak 300 czédulát kaptam ...”¹⁷⁹⁰

„9 or. az Akademiához, elhoztam a még hátralevő czédulákat [...] V. u. a czédulákat számláltuk össze és a Term. rajz I-IX. csomagból revideáltam is betűrendben. Nagy munka volt, de 10re elvégeztük és egyetlen egy se hiányzott, nagy kő esett le szívemről, mert ebben turkáltak.”¹⁷⁹¹

„... voltam a Term. társ. a Gazd. L. 1873. évf. megkaptam; a Casinóban is hiában, de eljött a könyvtárnok igen szívesen szolgál bármivel [...] a Muzeumba nem hiában megkaptam két régi lapot [...]

---

¹⁷⁸⁵ U.o. 1875. július 6. p. 94.

¹⁷⁸⁶ U.o. 1875. július 7. p. 95.

¹⁷⁸⁷ U.o. 1875. július 8. p. 95.

¹⁷⁸⁸ U.o. 1875. július 9. p. 96.

¹⁷⁸⁹ U.o. 1875. július 10. p. 96.

¹⁷⁹⁰ U.o. 1875. július 11. p. 97.

¹⁷⁹¹ U.o. 1875. július 12. p. 97.

3 or Szilyhez mentem sürgetni a dolgot, nem tudja mire magyarázza, hogy nem jött az Akademiától semmi [...]

Írtam az Értekez.ből néhány czédulát hogy a kötet lehető teljes legyen. [...] Repert. czéd. a Gazd. Lap elvégeztem. Girókutihoz mentem a Gazd. Egyes. Közlem. Elhoztam, de ismét csonkán mert 1874. nem kaptam meg, e helyett a Falusi Gazda 1867-8 évf. tőlünk a könyvtárból – s így majd csak teljessé teszem a dolgot és elvégzem; elég sietős mert már utolsó pénzem is elkérte nőm. Józsira szorulunk.”¹⁷⁹²

„Repert írtam al. Gazdából 1867-68. Nem mentem sehova csakhogy ma elvégezhessem. [...] az Akademiához futottam Takács még nem tud semmit Szabó József leveléről, tehát nem kért a nyomtatásra felhatalmazást! ez baj. [...] Szilyhez kértem, sürgesse Szabónál a nyomtatás végett a levelet! [...] bevég a Fal. Gazd. repert. [...] Czédulák revideál. és megolvas. mathem. se veszett el semmi.”¹⁷⁹³

„3 után Szilyhez [...] a baj tehát nem oly igen nagy Szabó halogatásán mulik, menjek el hozzá most otthon lesz; elmentem az Akademiára, fölül lakik a 3ik emeleten, nem volt hon [...] A Repert. szerkesztés egyik legterhesebb része a roppant sok szaladgálás. [...] Tehát bevégeztem volna a II. k. Repert. és mint terveztem nyomdába is adhatnám, rendkívüli szorgalommal és sok utánajárással, mégis sikerült.”¹⁷⁹⁴

„Bejegyezgettem a lapokat, azután az Orvosegylet könyvtárába mentem [...] Repert. írtam a Gazd. Közlönyből. [...]

12 út. a Muzeumban voltam Fraknóit kérni a holnapi átvételre, de biz az elutazik és hétfőn jó vissza, ne neked, aztán a Repert. nyomtatása elé is nehézségeket gördített Gyulay ez egy kis baj és elkedvetleníti az ember[t], mikor semmire, de semmire se lehet az embernek számítani! [...] E. u. is Repert. írtam, azután $\frac{3}{4}$ 2 or. futottam Szabó Józsefhez, kit otthon találtam és megnyugtattam, mert ő már beszélt Gyulaival és csak Takácsot sürgessem, hogy írja meg a levelet! [...]

Repert. elvég. A Gazd. Közl 1870. Reggel a jegyzéket írtam, a XV. csom.”¹⁷⁹⁵

„Voltam az akadémiánál, a levelet már elküldték az Akademiához, azok nem kapták, de beszéltem a factorral intézkedni fog a betűk összeszedése végett. [...] E. u. kezdtem összeszedni a csomagokat az Aból és rendeztem, félek, hogy zavar ne történjék.”¹⁷⁹⁶

---

¹⁷⁹² U.o. 1875. július 13. p. 98.

¹⁷⁹³ U.o. 1875. július 14. p. 98.

¹⁷⁹⁴ U.o. 1875. július 15. p. 99.

¹⁷⁹⁵ U.o. 1875. július 16. p. 99.

¹⁷⁹⁶ U.o. 1875. július 17. p. 100.

„Hozzákezdtem a czéduláknak sajtó alá rendezéséhez [...] Mentem [...] Budára, Dochnáltól átvettem a Repertorium kötetét és vittem Staudingernek ki örömmel fogadta és köszönte a megemlékezést, kérdezősködött a szállásunkról s midőn panaszkodtam az üveges ajtó ellen, készségét nyilvánítá, hogy csak terjesszük fel az igazgató útján és ők megengedik! Mit nem tesz ily csekély ajándék; a mai világban igen politikusnak kell lennünk és okosnak; ugyis elég nagy bolondot tettem már a százházzal. [...] Tovább dolgoztam a Repert. rend. mert a levél is megérkezett az Athenaeumhoz [...] E. u. is rendeztettem a czédulákat, a holnap beadandó csomaghoz elkészítettem a jegyzéket, nyugtát [...] még leírtam röviden az átadandó czédulákról az idézeteket, hogy azon lehető veszedelem ellen biztosítsam magamat, ha elveszne, nehogy megsemmisüljön az egész nagy munka.”¹⁷⁹⁷

„Repert. czéd. rendeztem [...] Orvos-egyletnél voltam, de hiában. [...] Átvittem a nyomdába 7 ut. az első 200 czédulát s az új szedőt, mert nem Répássy szed instruáltam, adtam neki szivart; csak menjen a munka. [...] most már szinte könnyebben érzem magamat mert nem kell futkosnom lapok után s a napi porciót megírnom, valamivel pihentetőbb a munka. [...] E. u. [...] Repert. czéd. rendezés és átnézés Józsi ismét magára vállalta a segítséget egy ív után 1 frtéért, külön rendezi a 2dik betűt sajtó alá minden czédulánál 1 frtéért 5000-et. [...] Délben Fraknóinál voltam a Muzeumban és utalványozta a 95 f 12 krt 4756 czédula után. [...] A nyomdában ma már háromszor voltam ...”¹⁷⁹⁸

„... Repert. czédulákat készítettem sajtó alá és vittem a nyomdába [...] Repert. czéd. javígtattam, rendeztem sajtó alá, azután a nagy tömeget összekötöttük Józsival, mégis csak egyetmást segített a bajon, rakosgatni, legalább a mechanikus munkát veszi le a vállamról nagy részben. [...] vittem Szilihez az első 8 hasábot, tetszett neki, megkérdeztem még a vasutak, biztosítás, gyapjúkeresk, pénztárak, bankok kimaradjanak-e? Kihagyandók; – Tetszett neki az eleje. [...] Repert. czéd. kivonatoltam (az idézeteket röviden, azon esetre, ha egy csomag elveszne).”¹⁷⁹⁹

„Repert. czéd. rend. sajtó alá [...] 8 óra felé elmentem az Orvosegyletbe, megkaptam a másik Fürdői Lapok-at Szabónál ott hagytam a próbalenyomatot; az Akademiánál kiválogattam a statist. és ipar és keresk. csomagokat [...] végre kifizették a 95 f 12 krt. [...] Repert. czéd. készítettem sajtó alá és megírtam a „Szabadságharcunk emlékei II. közl.” [...] 2 ut. mentem Szabóhoz, végre [...] beszélhettem vele, ő tökéletesen megvan elégedve „Mein Herz was willst du noch mehr!” [...] 6 or. haza. Czéd. rend. sajtó alá, a szedő kért, vittem neki.”¹⁸⁰⁰

---

¹⁷⁹⁷ U.o. 1875. július 18. p. 100.

¹⁷⁹⁸ U.o. 1875. július 19. p. 101.

¹⁷⁹⁹ U.o. 1875. július 20. p. 101.

¹⁸⁰⁰ U.o. 1875. július 21. p. 102.

„Repert. czéd. rend. és vittem a nyomdába ...”¹⁸⁰¹

„Repert. czédulákat rendeztem sajtó alá, szedőim erősen szednek egy ügyes férfi s egy fiú. [...] 6 or. haza, kéziratot készítettem a nyomdába, azután megkaptam az 1. ív 2dik korrekt. Ezt csináltam; [...] sétáltam keveset – azután ismét folytattam, bizony még sok a hiba benne, talán később jobban megy [...] Józsi segít a correcturánál, különösen a görög neveknel jó segítségemre van ...”¹⁸⁰²

„... Folytattam a munkát a czédulák revisióját, hogyha még találnék valamit, de találtam is egyet mást, csak most már ki ne maradjon valami ez a fő óhajtasom.”¹⁸⁰³

„Névnélküli cédulákat vizsgáltam át és számláltam meg [...] már most megnyugszom e részből. [...] Szilihez vittem az első ívet nem volt otthon; [...] Szabóhoz az nem tett kifogást a nyomtatás ellen, tetszett minden neki, sőt a kifizetés ellen sem szólt semmit is, ő neki nincs ellenvetése ...”¹⁸⁰⁴

„Voltam [...] Szilynél, ki szintén megvolt elégedve a munkával, hanem két sajtóhibát fedezett fel, így nem jó mutogatni az egyes íveket, jól mondja Jókai. [...] Nyomdába vittem kéziratot, a szedőnek adtam 1 ftot, hogy jobb kedve legyen [...] Repert. czéd. rendeztem. Tanáregyl. K. 1873/4 kivonat.”¹⁸⁰⁵

„... Repert. készítettem és vittem a nyomdába. [...] Készít. a Repert. 3 ut. nyomdába ...”¹⁸⁰⁶

„Repert. készit. és nyomdába vittem egy csomót belőle.”¹⁸⁰⁷

„Repert. czéd. készítettem Józsi is segített de csak keveset; el van foglalva mindig saját dolgaival ...”¹⁸⁰⁸

„... Repert [...] mégis lassan megy, alig készítenek 2 ívet egy hét alatt.”¹⁸⁰⁹

„Repert. 2 ív revisiója. Az S és Sz betűt néztem át ...”¹⁸¹⁰

---

¹⁸⁰¹ U.o. 1875. július 22. p. 102.

¹⁸⁰² U.o. 1875. július 23. p. 103.

¹⁸⁰³ U.o. 1875. július 24. p. 103.

¹⁸⁰⁴ U.o. 1875. július 25. p. 104.

¹⁸⁰⁵ U.o. 1875. július 26. p. 104.

¹⁸⁰⁶ U.o. 1875. július 27. p. 105.

¹⁸⁰⁷ U.o. 1875. július 28. p. 105.

¹⁸⁰⁸ U.o. 1875. július 29. p. 106.

¹⁸⁰⁹ U.o. 1875. július 30. p. 106.

¹⁸¹⁰ U.o. 1875. augusztus 1. p. 107.

„... folytattam a Repert. készítést [...] nyomdába vittem kéziratot. 3ik ív correcturáját hazahoztam és ezt javítottam ...”¹⁸¹¹

„A revisiót elvégeztem. Repert. czédulákat folytattam, írtam, rendeztem, számoztam.”¹⁸¹²

„Repert. corrigáltam. [...] az mégse megy, hogy egész nap a Repertorium mellett görnyedjek, nem bírom ki és el is unom a fárasztó egyforma mechanikus munkát.”¹⁸¹³

„... ha tavval 1 ½ hónap (40 nap) kellett 3000 cédula kiszedéséhez míg most 20 nap, december közepéig elvégezhetik a nyomtatást, bizony szeretném igen és rajta is leszek.”¹⁸¹⁴

„Akad. Ért. 1874. ter. tud. cikkeket írtam ki, pár cédulát már Józsi ismét talált a mely kimaradt, nem lehet elkerülni a bajt. [...] a szedő-gyerek ismét kéziratért volt itt biz ezek gyorsan haladnak, alig győzők egy hétre valót hátrahagyni.”¹⁸¹⁵

„Ma nagy nap volt mert [...] mentem Fraknóihoz a hat ívről szőlő utalványt elvittem, ezt utalványozta [...] elmentem az Akademiához, a pénzt felvettem 120 frt.”¹⁸¹⁶

„Repert. cédulákat készítettem sajtó alá [...] ma legalább sokat végezhettem, mert nem mentem sehova csak a nyomdába és a könyvtárba [...] az L. betűt is átnéztem Józsi pedig a K. betűt rakja s [...] nincs nagyobb baj, mint hogy félek, nem jövök ki az 50 ívvel is.”¹⁸¹⁷

„Áadtam a nyomdába 1848 czédulát [...] s így békén lehetek 10 napig [...] Józsival megindultunk a hajóhoz ...”¹⁸¹⁸

„Repert. 8. ívét korrigáltam, hanem nagy részét a hivatalra hagytam, mert ma kezdődik a hetem. [...] correcturát csináltam ...”¹⁸¹⁹

„Szedőnek is áadtam a kéziratot és 8. ív corr.”¹⁸²⁰

---

¹⁸¹¹ U.o. 1875. augusztus 3. p. 108.

¹⁸¹² U.o. 1875. augusztus 5. p. 109.

¹⁸¹³ U.o. 1875. augusztus 7. p. 110.

¹⁸¹⁴ U.o. 1875. augusztus 9. p. 111.

¹⁸¹⁵ U.o. 1875. augusztus 10. p. 112.

¹⁸¹⁶ U.o. 1875. augusztus 11. p. 112.

¹⁸¹⁷ U.o. 1875. augusztus 13. p. 113.

¹⁸¹⁸ U.o. 1875. augusztus 14. p. 114.

¹⁸¹⁹ U.o. 1875. augusztus 30. p. 122.

¹⁸²⁰ U.o. 1875. augusztus 31. p. 122.

„Repert. czéd. írtam ki (az az jegyeztem az idézeteket külön papirosra) [...] Jött a 8. ív
revisiója, ezt néztem át ...”¹⁸²¹

„Repert. czédulákat [...] készítettem sajtó alá. Voltam nyomdában ...”¹⁸²²

„Ma kaptam az első hat tiszta ívet 3 példányban, csak aztán sikerüljön az egész.”¹⁸²³

„... kiszámítottam a Repertorium II. kötetére való czédulák mennyiségét 54 ív lesz s így
se névtelen cikk se Register, nyugodtan dolgozhatom egyfolytában semmi rendkívüli
munka, csak azt kell sürgetnem, hogy Novemberre készen legyünk.”¹⁸²⁴

„Nyomdában jártam sürgetni a nyomtatást, de biz az csak lassan megy, itt ott megakad,
pedig az irodában is osztottam ki szivarokat.”¹⁸²⁵

„Repert. 10. ívét javítottam ...”¹⁸²⁶

„Repert. czédulákat készítettem és a könyvtárban néhány hiányt kijavítván vittem a
nyomdába ...”¹⁸²⁷

„Repert. corrig. [...] és készítettem sajtó alá. [...] Mentem Knoll-hoz az Akademia könyv-
árusához, kaptam tőle jegyzéket és örömmre hallom, hogy a Repertóriumból 300 pél-
dány elkelt! Még megérem a 2dik kiadást!? Igen szives volt Knoll [...] Kéziratot készítet-
tem el mert sürgették ...”¹⁸²⁸

„Repert. corrig. készítettem sajtó alá ...”¹⁸²⁹

„Revisiót csináltam a 11. íven.”¹⁸³⁰

„Már a 13. ív correcturáját is elhozták, megy a munka, szeretném ha dec. elején ezzel is
kis furorét csinálnék.”¹⁸³¹

„... megkésztettem a nyugtát v. utalványt a 7-14. ívért = 160 ftról [...] Múzeumban
Fraknói utalványozta a pénzt; említett hogy sok érdekes dolgot kapok [...] Fraknói

---

¹⁸²¹ U.o. 1875. szeptember 1. p. 123.

¹⁸²² U.o. 1875. szeptember 2. p. 123.

¹⁸²³ U.o. 1875. szeptember 3. p. 124.

¹⁸²⁴ U.o. 1875. szeptember 5. p. 125.

¹⁸²⁵ U.o. 1875. szeptember 6. p. 125.

¹⁸²⁶ U.o. 1875. szeptember 8. p. 127.

¹⁸²⁷ U.o. 1875. szeptember 9. p. 128.

¹⁸²⁸ U.o. 1875. szeptember 11. p. 129.

¹⁸²⁹ U.o. 1875. szeptember 12. p. 129.

¹⁸³⁰ U.o. 1875. szeptember 14. p. 130.

¹⁸³¹ U.o. 1875. szeptember 16. p. 131.

felszólított legyek munkatárs az újon megindítandó lapra nézve, szívesen mondám a mi
a hírlapirodalmat illeti; hisz neki sokat köszönhetek!”¹⁸³²

„... elmentem az Akademiához elhoztam a Széptudom. czéduláit [...] Kertbeny elfogott
[...] A Repertoriumomat dicséri és ismertetni ogja külföldi lapokban is! Erre kértem fel
ismét, csak a nevem minél többször forogjon szem előtt ...”¹⁸³³

„Repert. czédulákat készítettem sajtó alá. Revisiót kijavítottam. [...] én azt tartom, a
lehető pedans és pontos utánjáró leszek a II. kötet szerkesztésénél, mert még így is ma-
rad elég hiba benn, de legalább akkor nem lesz oly igen feltűnő.”¹⁸³⁴
„16. ívet javítottam ...”¹⁸³⁵

„... Wertheimer bécsi tudós és candidatus egyetemi tanárral conversaltunk, [...] Horvát
bemutatta [...] Repertoriumomat is, tetszett neki, dicsérte szorgalmamat, kár hogy kül-
földön nem ismerik, majd arra is ráveszem talán őt vagy Kertbeny-t ki már megigérte.
[...] Otthon 17. ívet corrigáltam ...”¹⁸³⁶

„Kertbeny küldött visitkártyát, jönnék el hozzá, mert a Repertoriumról akar írni és pár
kérdést intéz hozzám. [...] magamhoz vevén a Lloyd és Hon kritikáját a Repertoriumról
[...] kedélyesen elbeszélgettünk, születési időmet kérdezte és a Repert.-ról, úgy látszik
elolvasta az előszót ...”¹⁸³⁷

„E. u. repert. czédul. készítettem sajtó alá és javítottam a 19ik ívet, még revíziót is vit-
tem a könyvtárba, ott néztem át ...”¹⁸³⁸

„Repert. czéd. készítettem sajtó alá [...] így 100-110 czédulát is elkészíték a curzivot vö-
rös ironnal aláhuzom, előbb chron. Rendbe rakom, tentával kitörlöm a kimaradtakat sz.
v. l.-ot a számok után írom, végre Józsiával átnézetem és sorszámmal ellátom ...”¹⁸³⁹

„20. ív revisióját megcsináltam.”¹⁸⁴⁰

---

¹⁸³² U.o. 1875. szeptember 21. p. 134.

¹⁸³³ U.o. 1875. szeptember 24. p. 135.

¹⁸³⁴ U.o. 1875. szeptember 25. p. 136.

¹⁸³⁵ U.o. 1875. szeptember 26. p. 136.

¹⁸³⁶ U.o. 1875. szeptember 28. p. 137.

¹⁸³⁷ U.o. 1875. szeptember 29. p. 138.

¹⁸³⁸ U.o. 1875. október 5. p. 141.

¹⁸³⁹ U.o. 1875. október 8. p. 142.

¹⁸⁴⁰ U.o. 1875. október 10. p. 143.

„Repert. czédul. készítettem és vittem szedőmnek érkezett a 22 ív corr. és 21. revis.”¹⁸⁴¹

„... a Muzeumba mentem s ott Fraknóival utalványoztattam a 40 tot. Megmutatta a hír-
laprendezést, legalább van reménység, hogy hozzáférünk; elpanaszoltam bajainkat
...”¹⁸⁴²

„Repert. revis. 25. ívet csináltam.”¹⁸⁴³

„Repert. czéd. készítettem.”¹⁸⁴⁴

„Elkezdtém a Repert. első két ívén az írókat összeolvasni és hazait külföldit külön vá-
lasztani, még azokat is megjelölöm a kik csak németül írtak.”¹⁸⁴⁵

„... jött Moenich az ő munkájával és interpellatioival „no de fiammal együtt benne le-
szünk és pedig összes irodalmi működésünk elő lesz sorolva! [...] elvitte az
utánjegyzetteket működésemről, legyen minél teljesebb.”¹⁸⁴⁶

„... elvégeztem a 30. ív correct. 29. ív revisióját.”¹⁸⁴⁷

„A nyomdába ma 3or is vittem kéziratot [...] a fiúk [...] egyedüli örömöm, no meg a
Repertorium, ha már elkészülne ...”¹⁸⁴⁸

„... kulcsok elhozatalának ürügye alatt többször haza szöktem és tettem keveset a
Repertor. ügyében, voltam a nyomdában is.”¹⁸⁴⁹

„... correct. csináltam, már a 33ik is itt van.”¹⁸⁵⁰

„Repert. czédul [...] sajtó alá rendeztem. Józsi hűségesen segített és előre rendezi, így az-
tán elvégezhetem az aláhúzásokat revisiót, a mi a leglényegesebb és a correctura, mely-
nél ő a latin, görög neveknél Otmár szintén a technikus kifejezéseknél és hiba keresé-
seknél igen ügyes – úgyhogy szembetűnő hiba nem igen marad a könyvben.”¹⁸⁵¹

---

¹⁸⁴¹ U.o. 1875. október 13. p. 145.

¹⁸⁴² U.o. 1875. október 16. p. 146.

¹⁸⁴³ U.o. 1875. október 27. p. 152.

¹⁸⁴⁴ U.o. 1875. október 30. p. 153.

¹⁸⁴⁵ U.o. 1875. november 6. p. 157.

¹⁸⁴⁶ U.o. 1875. november 10. p. 159.

¹⁸⁴⁷ U.o. 1875. november 11. p. 159.

¹⁸⁴⁸ U.o. 1875. november 12. p. 160.

¹⁸⁴⁹ U.o. 1875. november 15. p. 161.

¹⁸⁵⁰ U.o. 1875. november 19. p. 163.

¹⁸⁵¹ U.o. 1875. november 20. p. 164.

„Correct. csináltam [...] a 33ik ívet, már kissé fárasztó és unalmas, de azért ernyedetlen
buzgalommal és figyelemmel nyomatom végig!”¹⁸⁵²

„Repertoriumba kissé beleunván, de meg szerettem volna az 1848/9-ki könyvészeti
czéduláimmal tisztában lenni; ezeket raktam rendbe [...] Repert. készít. sajtó alá, írók és
cikkek összeolv. [...] egy-egy ívet lemorzsolok naponként.”¹⁸⁵³

„Repert. készít. sajtó alá, most kissé szorgalmasabban halad a munka, ha hozzá látnak
még ez évben nagy részével készen is lehetünk; csak a jövő évi budgetet el ne rontanák
és keveset ne határoznának ...”¹⁸⁵⁴

„... correct. revisiót csináltam és vittem a nyomdába, ha így ment volna a munka elejétől
ogva, akkor csak készen lennénk ez évben.”¹⁸⁵⁵

„Hanem a Repertoriummal rosszul áll a dolog, aligha veszik fel jövő évre a budgetbe,
mert az Akademia eddig is túlköltött, félek is mert vagy 2000 frt követelésünk lesz
1875re még! No de jó az Isten. [...] Ha véletlenül nem szavaznának meg összeget a jövő
munkálatokra, azért én kivonatom a lapokat és élrerakom munkámat, majd eljő annak
is az ideje, hogy aratok.”¹⁸⁵⁶

„Repert. czédul. írtam, az az jegyeztem sajtó alá [...] ez is már az utoljót járja. Correct.
csináltam.”¹⁸⁵⁷

„Correctur. készít [...] alig várom az eredményt, hanem azért szeretném, ha az Akadé-
mia a jövő évre is megszavazna valamit!”¹⁸⁵⁸

„Szabó József [...] azon meglepő hírt közlé, hogy a második kötetre is megszavazzák a
pénzt, Szilyt [...] úgy látszik nem szereti hogy mellőzöm, tehát neki fogok írni – mint
óhajtja – még különösebb az, hogy a budgetben még van pénz [...] örvendetes.”¹⁸⁵⁹

„... Szabó Józsefnek levelet írtam, melyben előadtam a költséget és a Repertorium állá-
sát meg hogy 11600 cédula az Akadémia rendelkezésére áll. [...] már hajlandó leszek
csupán a történeti czédulákért kérni a honoráriumomat [...] így legalább csak a kinyom-
tatandó anyagot fizetik.”¹⁸⁶⁰

---

¹⁸⁵² U.o. 1875. november 21. p. 164.

¹⁸⁵³ U.o. 1875. november 22. p. 165.

¹⁸⁵⁴ U.o. 1875. november 23. p. 165.

¹⁸⁵⁵ U.o. 1875. november 24. p. 166.

¹⁸⁵⁶ U.o. 1875. november 30. p. 169.

¹⁸⁵⁷ U.o. 1875. december 1. p. 169.

¹⁸⁵⁸ U.o. 1875. december 6. p. 172.

¹⁸⁵⁹ U.o. 1875. december 10. p. 174.

¹⁸⁶⁰ U.o. 1875. december 11. p. 174.

„Repert. czédul. rendeztem sajtó alá és a még hátralevő kimutatást, hogy minden kér-
désre készen legyek a felelettel! [...] neki fogtam a Repert. Bizottsághoz írandó levél fo-
galmazásához [...] kérdés hogy szavaznak-e meg valamit a további munkálatokra, mert
kevesebért is szívesen dolgoznék.”¹⁸⁶¹

„... Józsi jelentésemet átnézte és pár helyen javított, letisztáztam egy ívre, elég hosszú
lett és tisztességesen ütött ki [...] átadtam jelentésemet Fraknóinak ki elolvastán helye-
selte és szavát adta, hogy a kért 1200 ftot felveszik ők a bugetbe a tört. kötet számára,
én pedig nem akarok többet, mert ezzel segítve lesz rajtunk és a Repertorium ügyén is!
[...] kedves jó emberem.”¹⁸⁶²

„Volt heczcz, mert a kéziratban Szabó Józsefek jöttek oly sok, hogy [...] vittem Szabóhoz
hogy válogassa ki [...] jól is tettem mert kis zavart kerültem el s őt megörvendeztettem
a száznál több czikkével, büszkén mutatta fel tanítványainak [...] Szabó is megörven-
deztetett azzal a hírrel, hogy a Budgetbe felvették a 2800 ftot.”¹⁸⁶³

„½ 7 or. a szedőgyerek miatt keltettek fel kéziratért, átadtam a keveset aztán csináltam
és egy óra múlva ismét jött, adtam neki és 9 órakor magam is vittem. [...] a 41.ik ív
correcturáját is elvittem ...”¹⁸⁶⁴

„Repert. czédul. készítettem, ezután correcturát. Vittem mindkettőt a nyomdába [...] Freckay jött buvárkodni a könyvtárba, Repertoriumot ajánlotta neki Szilágyi, azt ku-
tatta ...”¹⁸⁶⁵

„Repert. czédulákat készítettem sajtó alá és correcturát. Otmár a revisiót csinálta. Halad
a munka, csak hogy átmegy a jövő évre.”¹⁸⁶⁶

„... javításokat tettem a 42ik revision, 43ik is itt van és a 44ik correcturát ma reggel ad-
tam át a 47ik ívet kiszedik s így pár hét múlva készen leszünk a nagy munkával!”¹⁸⁶⁷

„Elkezdtém a kútfők jegyzékét készíteni a szaklapok czimeiből ...”¹⁸⁶⁸

„Repert czédulákat készítettem.”¹⁸⁶⁹

---

¹⁸⁶¹ U.o. 1875. december 13. p. 175.

¹⁸⁶² U.o. 1875. december 14. p. 176.

¹⁸⁶³ U.o. 1875. december 17. p. 177.

¹⁸⁶⁴ U.o. 1875. december 18. p. 178.

¹⁸⁶⁵ U.o. 1875. december 20. p. 179.

¹⁸⁶⁶ U.o. 1875. december 21. p. 179.

¹⁸⁶⁷ U.o. 1875. december 23. p. 180.

¹⁸⁶⁸ U.o. 1875. december 25. p. 181.

¹⁸⁶⁹ U.o. 1875. december 26. p. 182.

„[H. Á.] Borzasztó lusta ember meg malitiosus, hanem addig jár a korsó ...”¹⁸⁷⁰

„... folytattam a czédularendezést, szeretném ha legalább ezt elvégezhetném ezen évben. [...] csak vergődjek egyszer ki [...] a Repertorium jelen kötete nyomtatásából, majd sétálok eleget; aztán azonnal belefogok a 3dik kötet készítésébe, csak szerencsém legyen hozzá azt hiszem elvégzem ezt is a jövő évben.”¹⁸⁷¹

„Repertor. írtam [...] a régi czédulákat rendeztem sajtó alá, sietek vele de [...] aligha végzem el az idén. [...] Századunk lapot is magammal vittem délben haza, hogy jan. 1-én legyen az új Repert.hoz miből kivonhassak.”¹⁸⁷²

„Repertor. czédulakészítés nyakrafőre, megmutattam, hogy sokat, igen sokat lehet végezni [...] egyremásra jegyeztem és rendeztem sajtó alá, ment is a dolog s az utolsó czédulát 10 után elvégeztük. [...] talán ez a nap szerencsés rám nézve, mert a többi mind szerencsétlen volt, pénteken kezdtem meg működésemet az egyetemi könyvtárnál is.”¹⁸⁷³

„Megírtam az előszót, melyet a mai naptól keltezek, csak hogy magam se vagyok vele megelégedve, Józsi majd gyalul rajta. [...] megkezdtem a Repertoriumírást a jövő kötet-
hez a Századunk-ból.”¹⁸⁷⁴

„... Takács utalványozta a kötetet, nem akartam Dobocsányival köttetni, mert az elsőnél is sok bakot lőtt. [...] Folytattam és bevégeztem a kútfők összeállítását [...] később Józsi az előszót corrigálta – átalakította ügyesen; én pedig az írók és cikkek számát készítettem.”¹⁸⁷⁵

„... az előszót letisztáztam [...] előszót elvégeztem, írók és cikkek összeszámlálását tettem.”¹⁸⁷⁶

„Repertor. cédul. készítettem sajtó alá, most már könnyebb munka miután aláhúzkodása, rendezése megvan, csak röviden kivonatolnom kell. [...] voltam Szabó Józsefnél – tiszta íveket vittem és az előszót, ezt elolvasta, némi lényegtelen változást tett rajta, tudom. szakok sorakoztatásánál és a Catalogus évét tegyem ki mondá, tetszett neki az

---

¹⁸⁷⁰ U.o. 1875. december 27. p. 182.

¹⁸⁷¹ U.o. 1875. december 29. p. 183.

¹⁸⁷² U.o. 1875. december 30. p. 184.

¹⁸⁷³ U.o. 1875. december 31. p. 184.

¹⁸⁷⁴ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. január 1. p. 1.

¹⁸⁷⁵ U.o. 1876. január 2. p. 2.

¹⁸⁷⁶ U.o. 1876. január 4. p. 3.

egész, a 2800 ft megszavazták, csak Csengery ne rontaná el a dolgot már is bele kotnyeleskedett.”¹⁸⁷⁷

„... Fraknóihoz – az előszót átolvasta és szokása szerint az egészet átváltoztatta kihagyások- és beszúrással, de jól van így mert több helyes megjegyzése volt, aztán legalább én is megnyugszom. Lapjáról is beszélt, érdekes lesz, hírlapokról ígértem neki könyvészetet.”¹⁸⁷⁸

„Repert. cédulákat készítettem sajtó alá és correct. mindkettőt vittem a nyomdába.”¹⁸⁷⁹

„Repertor. czédul. készítettem sajtó alá és vittem a nyomdába ...”¹⁸⁸⁰

„Nyomdába [...] az utolsó czédulákat is átadtam a szedőnek, most jó a munka eleje, ez is időbe kerül ...”¹⁸⁸¹

„Még egy nagy munkát végeztem, összeállítottam a Repert. II. kötethez való kútfőket, nyomtathatják, s így pár nap múlva mondhatjuk, hogy finis!”¹⁸⁸²

„... a kútfők elejét és előszót készítettem és vittem a nyomdába, már igazán a végén vagyunk. [...] Szily egy örömdetes hírrel [...] Fraknóitól jött, a ki hozzám küldte nyilván, 100 arany pályadíjat akar kitűzni a m. k. term. társulat Term. tud. munkák irodalomtörténetére vagy könyvészetére 1848ig s ez ez utóbbit tanácsolta neki Fraknói is, én nem ajánlkoztam, hanem fiamat ajánlottam neki, nyílt pályázatot fognak hirdetni és Józsi el is fogadja, azt hiszem kiviszzük, ha másképp nem két név alatt.”¹⁸⁸³

„Repert. előszót és cimeket letisztáztam [...] és vittem a nyomdába [...] E. u. nagy munkát végeztem írók és cikkek összeszámlálását 9205 34,641 cikk; ezután correct. írtam. [...] Repert írtam de csak keveset, nem sürgős már. [...] 3 or. elmentem Szilyhez, a könyvészeti munka biztosítva van részünkre, hanem a Repertoriumra az idén felvett 1200 frtot Csengery törölte, szomorú dolog! Örült Szily hogy nekik is dolgozunk [...] lehangol az a közönbösség melylyel a vaskalaposok fogadják az ily könyvészeti munkálatokat, azért nem boldogulunk, nincsen semmi rendszeres segédeszközünk ...”¹⁸⁸⁴

---

¹⁸⁷⁷ U.o. 1876. január 5. p. 3.

¹⁸⁷⁸ U.o. 1876. január 6. p. 4.

¹⁸⁷⁹ U.o. 1876. január 7. p. 4.

¹⁸⁸⁰ U.o. 1876. január 10. p. 6.

¹⁸⁸¹ U.o. 1876. január 12. p. 7.

¹⁸⁸² U.o. 1876. január 13. p. 7.

¹⁸⁸³ U.o. 1876. január 15. p. 8.

¹⁸⁸⁴ U.o. 1876. január 16. p. 9.

„... voltam a nyomdába sürgetni a dolgot 51 corr. visszavíttem és kaptam az 50 revisiót
[...] E. u. Repert. revisio [...] folytattam.”¹⁸⁸⁵

„½ 10 or. két tiszta ívvel Szabóhoz, hétfőn nem akarja bemutatni a Repertoriumot, ha-
nem ahoz egy hétre az összes ülésen, aztán a fölvevett költségvetés siralmas állapotát be-
szélte siralmasan, mintha én követtem volna el bűnt azért mert siettem. [...] a
correctura szorgalmasan készítve, el is vittem a nyomdába és Szilyhez az előszó levo-
natát, elolvasta, jól van [...] minden jól megy csak az Akadémiai dologtól félek, hogy
elmarad egészen. Most is már félig meg vagyok lőve. [...] Szilyhez [...] a pályázatot is
megrövidítette febr. végeig, minden jól megy ...”¹⁸⁸⁶

„... jött Thallóczy is, a ki pályázni akarna a természettud. történetére, hanem elolvasván
újra a pályázati feltételeket, mást akart, a mathem. könyvészetét velünk társaságban,
én nem elleneztem elvben, de a modust nem tudtam.”¹⁸⁸⁷

„Repertor. Correct. csináltam;”¹⁸⁸⁸

„Repert. correct. vettem elő, ezt csináltam [...] Délben voltam Fraknóinál s az megnyug-
tatott az előszót illetőleg és a kútfőket. Hoztam 4 db Pressburger Zeitungot is.”¹⁸⁸⁹

„Átvittem a szedőnek az előszót ...”¹⁸⁹⁰

„... eszembe jutott az előszó, mégegyszer átnéztem s íme még a címlapon alól és az
előszóban 3 hibát is találtam s egy szarvashibát, siettem kijavítottam, még volt idő.”¹⁸⁹¹

„Akademiához [...] a budget váratlanul rosszul ütött ki 1500 ftot vettek fel 2800 ft he-
lyett, most már az én pénzem is kétséges és kilátásom sincs hogy 1878 előtt folytathas-
sam a Repertoriumot! Szomorú, no de majd csak jobbra fordul sorsunk!?”¹⁸⁹²

„Jött Nyáry, öccsével ez használta először a Repert. II. osztályát.”¹⁸⁹³

„Szabó Józsefhez mentem [...] átadtam a kötetet, holnap bemutatják, dicsérte buzgal-
mamat és örült, hogy a könyvészetre is vállalkozom.”¹⁸⁹⁴

---

¹⁸⁸⁵ U.o. 1876. január 17. p. 9.

¹⁸⁸⁶ U.o. 1876. január 18. p. 10.

¹⁸⁸⁷ U.o. 1876. január 20. p. 11.

¹⁸⁸⁸ U.o. 1876. január 21. p. 11.

¹⁸⁸⁹ U.o. 1876. január 22. p. 12.

¹⁸⁹⁰ U.o. 1876. január 23. p. 12.

¹⁸⁹¹ U.o. 1876. január 25. p. 13.

¹⁸⁹² U.o. 1876. január 30. p. 16.

¹⁸⁹³ U.o. 1876. január 31. p. 16.

¹⁸⁹⁴ U.o. 1876. február 6. p. 19.

„... rossz álmok (nagy sajtóhibák) [...] a Földhitelintézetnél felvettem a 660 ftot [...] Knollnál beszélgettem a Repertoriumról, jó véleményben vagyok nála. [...] Akadémiához [...] Fel a gyűlésbe. A folyóügyek után Szabó József bemutatta a Repertor. kissé hidegebb volt mint Fraknóié, de megtette hatását, keveset értettem a hozzászólásokból. [...] V. u. szivar mellett [...] Repertoriumon dolgoztam szép csendesen.”¹⁸⁹⁵

„10 után Repert. vittem a Hon-hoz (György Aladár szívesen fogadta ír róla) P. Naplóhoz Ujváry Acsádyhoz vezetett s ez kikérdezett, írni fog róla; Kelet Népénél, Ábrányi Kornél szintén, hogyan írna, hisz csoda, hogy irodalmunkban ily mű megjelenik [...] Délben [...] Óvár. L.hoz Vadnay Örlősinnek adta írjon róla lelkesítse az Akademiát. [...] 5 or. Nagy Miklósnak és Toldy Istvánnak adtam át a Repertor. [...] 6 ut. elmentünk Termész. közl. Petrovics és Ellenőrnél Závodszy kapta, mindkettő kedvesen fogadott, Závodszyval hosszasan beszélgettünk. [...] Hegedűs írt az országgy. naplóért, átmentem vacsora után és György Aladárral beszéltem ez már megtámadja a Repert. rendszert, kár mert utána teszik a többiek is!”¹⁸⁹⁶

„... hozattam Hont Pesti Naplót, de biz azokban nem volt semmi. Hanem [...] az Ellenőrben pár sor „hangyaszorgalmú” [...] Kelet Népe „Egy becses mű hagyta el a sajtót, közöl az előszóból, de a mű első kötetének tartja; no ezzel megvagyok elégedve; dolgoztunk erősen. [...] Délben elnéztem a Repertoriummal Pulszkyhoz ...”¹⁸⁹⁷

„Hozattam lapokat de nem volt benne. 8 ut. a könyvtárba s íme az Ellenőrt véletlenül felvettem és néztem, nagyszerű és lelkes cikk szolt a Repert. mellett. Valóban örömmel lepett meg [...] a Főv. Lapokban is idősb Szinnyeyről rövid gyenge cikk szolt a Repertoriumról hangya-szorgalom ott volt, hasznos mű sat.”¹⁸⁹⁸

„Hon esti lapja bámulatosan szépen írt minden megjegyzés nélkül, P. Napló szintén lelkesen. Mein Herz was willst du noch mehr!”¹⁸⁹⁹

„Dr. Márki cikke is megjelent a Független Polgárban, szépen van megírva, még a hiba is szépítve.”¹⁹⁰⁰

„Még a M. Állam febr. 12. az Akad. gyűl. „elismerőleg nyilatkoztak!” Vas. Ujs. a Kelet népe után „Nagy becsű kézikönyv.” M. Polgár „hangyaszorg.” [...] Megkaptam a

---

¹⁸⁹⁵ U.o. 1876. február 7. p. 20.

¹⁸⁹⁶ U.o. 1876. február 8. p. 20.

¹⁸⁹⁷ U.o. 1876. február 9. p. 21.

¹⁸⁹⁸ U.o. 1876. február 10. p. 21.

¹⁸⁹⁹ U.o. 1876. február 10. p. 21.

¹⁹⁰⁰ U.o. 1876. február 11. p. 22.

Repertor. II. köt. bekötve. szép. [...] Józsi vállalkozott a Repert. ismertetésére [...] hála
Istennek. Simán mennek az ügyek.”¹⁹⁰¹

„... elvittem a Repertórium és Józsi által írt kritikát, jól van megírva, ügyes ficzkó. [...] Lloydnál (Pest) a segédszerkeszt. Beermannak adtam át a Repert. bámulta és fogják is-
mertetni, csak úgy mint az elsőt! Petrovicsnak átadtam a kritikát, tetszett, ...”¹⁹⁰²

„A „M. Polgár”ban megjött az Ellenőr után közölt cikk a Repertoriumról, szép; ...”¹⁹⁰³

„Voltam délben a Nemzeti Hírlapnál és sürgettem a Repert. fölemlítését Toldy ismét
ígérte.”¹⁹⁰⁴

„Kertbeny [...] a „Magazin für Liter. D. Auslandes” 8. sz.ban az 1876. hírlapkimut. Készít-
tett rövid kivonatot, nevem jól van szedve és „riesenfleisz” epith. a Repertorium I. k.
fölemlítésénél! Ez mind igen szép! csak haszna lenne. [...] Repert. írtam, ezt tettem d. u.
is, lassacskán csak haladok előre.”¹⁹⁰⁵

„... végre a Nemzeti Hírlap-ban benn van a Repertorium „vas szorgalmú” epithetonnal,
röviden az előszóból kivonva a statist. adat.”¹⁹⁰⁶

„Magyarország és Nagyvilágban is van Akad. gyűlésről most! és Rep.”¹⁹⁰⁷

„Megérkeztek a Repertoriumok tiszteletpéldányai, járom a fölsőbb hatalmasságokat vé-
gig!”¹⁹⁰⁸

„Mészáros-hoz vittem az ő piros Repertoriumát beletéve a kritikákat is, igen szépen fo-
gadott, leültetett ...”¹⁹⁰⁹

„Girókutihoz vittem egy Repertoriumot [...] igen dicsérte szorgalmamat, ismertetni
fogja könyvemet a gazd. lapokban.”¹⁹¹⁰

---

¹⁹⁰¹ U.o. 1876. február 12. p. 22.

¹⁹⁰² U.o. 1876. február 13. p. 23.

¹⁹⁰³ U.o. 1876. február 16. p. 24.

¹⁹⁰⁴ U.o. 1876. február 18. p. 25.

¹⁹⁰⁵ U.o. 1876. február 19. p. 26.

¹⁹⁰⁶ U.o. 1876. február 20. p. 26.

¹⁹⁰⁷ U.o. 1876. február 21. p. 27.

¹⁹⁰⁸ U.o. 1876. február 26. p. 29.

¹⁹⁰⁹ U.o. 1876. február 27. p. 30.

¹⁹¹⁰ U.o. 1876. március 19. p. 40.

„Jött két levél Dr. Fekete Lajostól Kisujszállásról a ki szintén concurrálni akar a term.
könyvészeti pályázatra, ha én nem pályáznék! Különben gyűjtött anyagát átengedi.
Igen szép.”¹⁹¹¹

„... elmentem a term. társulathoz ott átvettem a pályázati hirdetést és a Term. Közlönyt
melyben Józsi cikke van a Repertoriumról a végét ők tették mellé.”¹⁹¹²

„Józsival megkésztettük a pályázatot.”¹⁹¹³

„A könyvtárban a könyvészeti pályázatra kutatót könyveket czimeztem [...] Ajánlatun-
kat (Józsi letisztázta a mutatvánnyal együtt) aláírtuk. [...] Szilynél bemutattam a pá-
lyázatot, elolvasta, hanem a pályázók közt lesz Kanitz segédje! És Ambrozovics egy
cikket kihagytam a Repertoriumból; így még mindig kétes hogy mi nyerjük meg a pá-
lyázatot! [...] A Repert. ügy bosszantott, bármennyire védtem magamat!”¹⁹¹⁴

„Balogh Zoltán [...] azt mondta, hogy csak rám gondoltak, mikor a természettud. pályá-
zatot kitűzték! Igen barátságos, nyájas ember lett?”¹⁹¹⁵

„Repertorium most nyugszik...”¹⁹¹⁶

„... a Term. Bibliographiára ismét érkezett be egy hatalmas ellenfél Virányi, de ha olyan
nyeri meg ki nem könyvtárnok, én 10 krért adok be annyi kimaradt könyvet, hogy nem
marad a szerkesztésre semmi pénze; mert Szily 1 ft. büntetést szeretne behozni – ez
sok! Ha nem bíznak bennem, elég kellemetlen.”¹⁹¹⁷

„... ismét hozzá fogtam a Repert. czédulák írásához a Hírnökből írtam ki [...] Brassai is
meglátogatott a Repertoriumot dicsérte, ő is azt hiszi kimaradt egy cikke, de az a hír-
lapban jelent meg, derék öreg úr, ki Pattiért feljő Pestre!”¹⁹¹⁸

„... Repertor czédulákat írtam és a Hírnök egy folyamát elvégeztem. [...] Mentem
Girókutihoz [...] Csengery neje is szóba jött, hogy csak azt kell megnyerni mondá
Girókutyné, még meglehet, hogy hozzá megyek a Repertorium végett! [...] Délelőtt fel-
mentem a Term. tud. társulathoz, ott Szily tudtomra adta, hogy tegnap részünkre dőlt

---

¹⁹¹¹ U.o. 1876. március 8. p. 35.

¹⁹¹² U.o. 1876. március 12. p. 37.

¹⁹¹³ U.o. 1876. március 14. p. 38.

¹⁹¹⁴ U.o. 1876. március 19. p. 40.

¹⁹¹⁵ U.o. 1876. március 26. p. 44.

¹⁹¹⁶ U.o. 1876. április 4. p. 48.

¹⁹¹⁷ U.o. 1876. április 9. p. 51.

¹⁹¹⁸ U.o. 1876. április 12. p. 52.

el a pályázat egyhangulag, húsvét után a közgyűlés is elfogadja. Szép, örülök neki, új diadal és új reklam mindkettőnknek!”¹⁹¹⁹

„... megkezdtem a természettud. Bibliographiáját a Pressb. Ztgokból. [...] Folytattam a Bibliogr. a Hírnökből. [...] kaptam egy [...] Planum egy Bibliographiára Döbrenteytől [...] ritkaság, ismertetni fogom. [...] folytattam a Bibliographiát de mégse tudtam 52 czédulánál többre vinni, csak ennyit írjak mindennap, elég lesz ...”¹⁹²⁰

„... folytattam a Repertoriumot egyúttal kiírva a term. tud. könyveket is. [...] Tanácskoz-
tunk a könyvészet felől, sok jó gondolatunk támadt [...] olvastam [...] jól esik kissé
recreálni magamat.”¹⁹²¹

„Repertoriumot írtam jó darabig ...”¹⁹²²

„Megkezdtem a magyar term. tud. könyvek czédulázását, nagy munka és aránylag
rosszabbul lesz fizetve, mint a Repertorium, hanem több hasznót teszek vele és nagyobb
hírt fogunk magunknak szerezni – ez által, ezért szívesen és nagy kedvvel dolgozom.
[...] Muzeumba vittem a Pressb. Ztgokat, kicseréltem másokkal [...] 3or felmentem és a
könyvészetet folytattam Gazdasági magyar munkákat írtam össze. [...] Aignernál [...] megvan [...] a Planum a Bibliographiára is!”¹⁹²³

„... Bibliogr. folytattam [...] mert gőzerővel akarok haladni és az időt felhasználni a mit
különböztet más lélekölő munkával tölténék vagy unatkoznom. [...] a Term. társ.hoz, ma
van a Vál. gyűlés, ügyünk végleg eldőlt és én vittem a lapok számára a „fölvívást” de
nem volt ott senki ...”¹⁹²⁴

„Elmentem Petrovicshoz a Term. Társ.hoz [...] átadtam a „Fölvívást” a Vasárnapi la-
pokba teszi, de lesz holnap is a végzésről, annál jobb.”¹⁹²⁵

„Repert. bevégeztem a Hírnökből és egyúttal czéduláztam a lapot ...”¹⁹²⁶

„... lapokat átnéztem „Fölvívás” benne volt Szily aláírásával a Kelet Népében, Nemzeti
Hírlapban, Pesti Naplóban, Pester Lloyd és Ellenőrben [...] ez utóbbiban még bőven meg
volt a választm. gyűlés és a pályázat története; ismét reklam mindkettőnkre nézve.”¹⁹²⁷

---

¹⁹¹⁹ U.o. 1876. április 13. p. 53.

¹⁹²⁰ U.o. 1876. április 15. p. 54.

¹⁹²¹ U.o. 1876. április 16. p. 54.

¹⁹²² U.o. 1876. április 17. p. 55.

¹⁹²³ U.o. 1876. április 18. p. 55.

¹⁹²⁴ U.o. 1876. április 19. p. 56.

¹⁹²⁵ U.o. 1876. április 20. p. 56.

¹⁹²⁶ U.o. 1876. április 21. p. 57.

¹⁹²⁷ U.o. 1876. április 23. p. 58.

„Szabó Károly [...] Sándor István könyvesháza előlevelén látta, hogy Kertbeny ráírta „Szabó Károly ajándéka”, „sohase ajándékoztam én neki, csak használatul küldtem, no de mindegy, van nekünk ebből még!” nem szóltam, de Kertbeny uram se látja többet! nehogy elsikkassza. [...] lapokat néztem át Fővárosi Lapok legvilágosabban írt a honorariumokról 20 ftot is megemlített és a két Szinnyei Józsefet (apát és fiát) írta. A Hon a fölhívást közölte!”¹⁹²⁸

„... elmentem a Term. tud. társulathoz tapogatólódzni, mikor hogyan írhatom össze a könyveket, de jobb várni, ha a kathalogus elkészül! Petrovicssal sokáig beszélgettünk a Bibliogr.ról ...”¹⁹²⁹

„... Józsi megírta a levelet a Muzeumhoz, Bód, Czittingert, Horányit, Wallaszkyt 19 f 50 kéri elvittem a levelet s a pénzt helyette lefizettem.”¹⁹³⁰

„Elküldte Fraknói a Józsi könyveit, igen jó állapotban vannak [...] Pressb. Ztgblól könyvészetet és Repert. írtam ki és 3 or. a könyvtárba, írtam a Bibliographiát szorgalmasan, ha az embert a nagy munkának befejezte és mintegy elejbe varázsolva a nagyszerű művet az eredmény képzele lekesíti, szinte kellemes foglalkozás.”¹⁹³¹

„... azért hozzá fogtam a Bibliogr. íráshoz és szünet nélkül írtam, míg a többiek a Schematismusokat rendezték [...] a Muzeumba Fraknói figyelmeztetvén a „Planum egy Bibliographiára” hogy megvan a Muzeum duplumai közt, megvettem 30 kron, így szépen fog szaporodni Bibliogr. könyvtáram.”¹⁹³²

„... átnéztem az „Ungar Staats u. Gelehrten Nachrichten 1788-1794 folyamait de biz azokban alig találtam néhány könyvet.”¹⁹³³

„Ung. Kurier-t nézegettem és kutattam a Rep. számára. [...] A könyvtárban Bibliog. írtam ...”¹⁹³⁴

„Literar. Anzeigerből írtam ki Bibliogr. és könyvczimeket.”¹⁹³⁵

„Bibliographiát írtam [...] az Ofner P. Ztgblól készítettem a Repertóriumot ...”¹⁹³⁶

---

¹⁹²⁸ U.o. 1876. április 25. p. 59.

¹⁹²⁹ U.o. 1876. április 30. p. 61.

¹⁹³⁰ U.o. 1876. május 1. p. 62.

¹⁹³¹ U.o. 1876. május 2. p. 62.

¹⁹³² U.o. 1876. május 3. p. 63.

¹⁹³³ U.o. 1876. május 4. p. 63.

¹⁹³⁴ U.o. 1876. május 5. p. 64.

¹⁹³⁵ U.o. 1876. május 6. p. 64.

¹⁹³⁶ U.o. 1876. május 7. p. 65.

„... könyvtárba, s ott folytattam az Értekezések Bibliographiáját.”¹⁹³⁷

„½ 9 or. a könyvtárba, hol a Dissertatiók Bibliogr. folytattam ...”¹⁹³⁸

„Józsi ismét rám tolta a Tört.irod. Bibliographiát.”¹⁹³⁹

„Megkezdtém Aigner lapja számára az „Irodalom történeti Repertóriumot a P. Naplóból
fáradtságos munka, de legalább a könyvtárban tehetem. Sokat kell küzdeni az embernek
csak azért, hogy engedjék okszerűen működni és hogy legyen mit aprítania a tejbe ...”¹⁹⁴⁰

„Irod. tört. Bibliogr. v. Repert. írtam ki a P. Napló esti lapjából, ez is érdekes lesz.”¹⁹⁴¹

„A könyvtárban Bibliogr. írtam [...] elmentem Aignerhoz, megbeszéltem a Repert. a mit
lapjában akar adni [...] Sámiekhöz mentünk [...] angol katalogusokat adott át és
Repertorokat könyvtárakról, jó hasznát veszem, örömmre egyikben a kötetek külön
számmal vannak ellátva, ...”¹⁹⁴²

„A könyvtárban folytattam a Bibliographiát.”¹⁹⁴³

„... az Ofner Ztg-ből írtam Bibliographiát az az Repertoriumot ...”¹⁹⁴⁴

„Kertbeny [...] kinek német nyelvű de magyarországi könyvészetének 1ő füzetek elké-
szült a magyar utószóban [...] főlegliti [...] az én epochalis repertoriumomat. [...] Irod.
tört. Bibliogr. írtam ki; megy a munka előre.”¹⁹⁴⁵

„Repert. írtam az Ofner Ztg 1816.”¹⁹⁴⁶

„... folytattam a Bibliogr. hanem igen lassan megy már a dolog [...] a Balogh féle könyv-
tárt néztem át és sorban kiírom a természettudom. munkákat, így legalább tudom mire
lesz szükségem majd.”¹⁹⁴⁷

„Gonda Béla magyaróvári ifjú hozott jegyzeteket Bibliographiánkhoz és ígért nyom.
katalogust a m.óvári könyvtárról.”¹⁹⁴⁸

---

¹⁹³⁷ U.o. 1876. május 11. p. 67.

¹⁹³⁸ U.o. 1876. május 12. p. 67.

¹⁹³⁹ U.o. 1876. május 17. p. 70.

¹⁹⁴⁰ U.o. 1876. május 18. p. 70.

¹⁹⁴¹ U.o. 1876. május 19. p. 71.

¹⁹⁴² U.o. 1876. május 20. p. 71.

¹⁹⁴³ U.o. 1876. május 22. p. 72.

¹⁹⁴⁴ U.o. 1876. május 24. p. 73.

¹⁹⁴⁵ U.o. 1876. május 27. p. 75.

¹⁹⁴⁶ U.o. 1876. május 28. p. 75.

¹⁹⁴⁷ U.o. 1876. május 31. p. 77.

¹⁹⁴⁸ U.o. 1876. június 1. p. 77.

„... az Egyetértés említett fel vállalatunkat. Balogh czéduláinak átnézését és kiírását foly-
tattam, [...] Dolgoztam a Bibliogr. és Repert. Magyarorsz. és Figyelőből.”¹⁹⁴⁹

„Repert. az Ofner Ztg-ből írtam ki és Vas. Ujs. és Századokból.”¹⁹⁵⁰

„Bodnárhoz sétáltam [...] felkerekedtünk a Városerdőbe Csengery villájához [...] szívesen fogadott bennünket és a vállalatot, de az Akadémia levéltára aligha nyílik meg számunkra „ők is pénzt akarnak szerezni!” [...] A Repertoriumot csak folytassam, évenként 1500 ftot szavaznak meg reá; hisz „az én munkámat megfizetik(!?) Kár volt önnek hozzánk nem jönni!” Elmondtam mért nem mentem ...”¹⁹⁵¹

„... Józival elmentem a Muzeumba, megkezdte a Természettud. Bibliographiát [...] Bibliogr. írtam a Csokonai Album-ból [...] elmentem Aignerhoz az Irod. tört. Repertóriumot megcsináltuk, kiválogatta a belevalókat a mit ő szeret.”¹⁹⁵²

„Délben otthon [...] írtam az „Irodalomtörténeti Repertoriumot 1876-lapok után Aigner új folyóirata számára. [...] Irod. tört. Repert. elkészítettem.”¹⁹⁵³

„Könyvtárban dolgoztam a Repertoriumon ...”¹⁹⁵⁴

„Mentem az Akadémiába átnéztem 3 kötet Természetr. czimeket és kivonatoltam nagyon röviden.”¹⁹⁵⁵

„[Debrecenben] 3 or. a könyvtárba; gazdasági munkák czimeit írtam Dicsőfi (Rostomily volt régi neve) a legszivesebben segített, hordta össze számomra a könyveket.”¹⁹⁵⁶

„... elég könyvet találtam [...] matematikait is átnéztem kedvem szerint ...”¹⁹⁵⁷

„Figyelő 1. sz. megjelent [...] dicsérik [...] az én Repertoriumomat is fölemlítik.”¹⁹⁵⁸

„... a Figyelő 1. száma igen jó de az Irod. tört. Repertórium is.”¹⁹⁵⁹

---

¹⁹⁴⁹ U.o. 1876. június 3. p. 78.

¹⁹⁵⁰ U.o. 1876. június 4. p. 79.

¹⁹⁵¹ U.o. 1876. június 5. p. 79.

¹⁹⁵² U.o. 1876. június 6. p. 80.

¹⁹⁵³ U.o. 1876. június 7. p. 80.

¹⁹⁵⁴ U.o. 1876. június 13. p. 83.

¹⁹⁵⁵ U.o. 1876. június 17. p. 85.

¹⁹⁵⁶ U.o. 1876. június 22. p. 88.

¹⁹⁵⁷ U.o. 1876. június 24. p. 89.

¹⁹⁵⁸ U.o. 1876. június 29. p. 91.

¹⁹⁵⁹ U.o. 1876. július 1. p. 92.

„... magam számára is írtam Bibliographiát (Természettud.) [...] 5 után Irod. tört. Repertóriumot készítettem ...”¹⁹⁶⁰

„Repertoriumot írtam ki a lapokból ...”¹⁹⁶¹

„... a könyvtárban [...] szépen halad a munka, s én mellette írom az én czéduláimat is.”¹⁹⁶²

„... leírtam a Repertoriumot Aigner számára [...] vittem Aignernek a 2. közleményt, szívesen fogadta, örült neki.”¹⁹⁶³

„... ma is 21 term. tud. czédulát írtam magamnak ez tehát szaporodik nagyon.”¹⁹⁶⁴

„P. Naplóban id. és ifj. Szinnyi sok mathem. könyvet találtak, nem készülhetnek el.”¹⁹⁶⁵

„Bibl. Ért.ből Bibliogr. írtam ki.”¹⁹⁶⁶

„... átvettem a Figyelőt, mert megjelent [...] az én Repertoriumom II. közlés.”¹⁹⁶⁷

„Irod. tört. Repert. készítettem.”¹⁹⁶⁸

„Délben [...] a Muzeumba, kutattam írtam ki Irod. czikkek czimeit (Repert.) [...] 4 után Irod. Repert. készítettem.”¹⁹⁶⁹

„Mentem a Muzeumba ott a Keletet és Gyöngyöst átnéztem a Repertor. számára, ...”¹⁹⁷⁰

„Délben [...] a Muzeumba s ott Repert. számára kutattam, írtam.”¹⁹⁷¹

„... az Irod. Repert. tisztáztam Aigner számára.”¹⁹⁷²

„Akademia könyvtárában bevégeztem a Mathem és természettani munkák rövid leczimezését [...] Név L. [...] élő bibliographiának nevezett!”¹⁹⁷³

---

¹⁹⁶⁰ U.o. 1876. július 10. p. 97.

¹⁹⁶¹ U.o. 1876. július 12. p. 98.

¹⁹⁶² U.o. 1876. július 13. p. 98.

¹⁹⁶³ U.o. 1876. július 14. p. 99.

¹⁹⁶⁴ U.o. 1876. július 15. p. 99.

¹⁹⁶⁵ U.o. 1876. július 20. p. 102.

¹⁹⁶⁶ U.o. 1876. július 30. p. 107.

¹⁹⁶⁷ U.o. 1876. július 31. p. 107.

¹⁹⁶⁸ U.o. 1876. augusztus 7. p. 111.

¹⁹⁶⁹ U.o. 1876. augusztus 9. p. 112.

¹⁹⁷⁰ U.o. 1876. augusztus 11. p. 113.

¹⁹⁷¹ U.o. 1876. augusztus 12. p. 113.

¹⁹⁷² U.o. 1876. augusztus 13. p. 114.

¹⁹⁷³ U.o. 1876. augusztus 31. p. 123.

„A Figyelő is megjelent és benne a Repertórium 3. közlemény.”¹⁹⁷⁴

„... olv. Nagy Iván cikkét a gömöri kirándulásról hol mi is meg vagyunk említve „a két Szinnyei József, kik a hazai könyvészeti irodalom kitartó munkásai”, írja, ezt már Horvát is olvassa, hadd bosszankodjék [...] a hitvány ember, ki még most is daczol, de majd megnadrágozunk, nem hiában mondta az irodába hogy „csakhogy meg nem vernek!” de nem testileg hanem szellemileg ...”¹⁹⁷⁵

„... a Journál szobában kijegyeztem Aigner számára Repertoriumot a Kelet Népéből és Term. Lapokból ...”¹⁹⁷⁶

„... Repert. írtam Aigner számára a Journal-szobában ...”¹⁹⁷⁷

„... Repert. is írtam Aigner számára ...”¹⁹⁷⁸

„... mentem [...] a Muzeumba [...] fiamat vártam ki Természettud. czédulákat írt ...”¹⁹⁷⁹

„... Repertorium számára gyűjtöttem, de biz ez is lassan halad [...] Józsi [...] ez év végén szeretne aranyokat látni!”¹⁹⁸⁰

„Term. Repert.hoz v. Bibl.hoz átnéztem a Dissert. [...] Elmentem [...] Girókutihoz és összeírtam néhány 20-30 czédulát a félrerakott természettudom. művekből ...”¹⁹⁸¹

„Délben a muzeumba, Irod. repert. számára búvárkodtam elég szerencsésen, a Székesfejérvárban nem csak cikket, de dicséretet is találtam „Szinnyei J. Repertóriumai tudósaink nagy öröme két testes kötetben megjelent sat.”¹⁹⁸²

„... lapokat átnéztem mint rendesen és a Repert.ba valókat azonnal kiírom, ez a leggyorsabb mód.”¹⁹⁸³

„... a Muzeumba mentem és a Torontált néztem át, találtam több érdekes dolgot, ismét felemlítettett az én Repertóriumom Moenich könyve mellett, várta volna be végét!”¹⁹⁸⁴

---

¹⁹⁷⁴ U.o. 1876. szeptember 2. p. 124.

¹⁹⁷⁵ U.o. 1876. szeptember 3. p. 124.

¹⁹⁷⁶ U.o. 1876. szeptember 13. p. 129.

¹⁹⁷⁷ U.o. 1876. szeptember 14. p. 130.

¹⁹⁷⁸ U.o. 1876. szeptember 16. p. 131.

¹⁹⁷⁹ U.o. 1876. szeptember 27. p. 136.

¹⁹⁸⁰ U.o. 1876. szeptember 28. p. 137.

¹⁹⁸¹ U.o. 1876. október 1. p. 138.

¹⁹⁸² U.o. 1876. október 7. p. 141.

¹⁹⁸³ U.o. 1876. október 10. p. 143.

¹⁹⁸⁴ U.o. 1876. október 11. p. 143.

„... Repertor. Aignernek és Akademiának ...”¹⁹⁸⁵

„Délben elvittem Aignerhoz az „Irod. Repert.” örült neki, [...] Ott volt Szily, olvasta a
mathem. könyvek rendezését ...”¹⁹⁸⁶

„... a Repertoriumi (irodalomtört.) jegyzeteket Figyelő számára megteszem.”¹⁹⁸⁷

„Fittler nevelő írt Sopronból, egy csomó természettud. könyvet ajánlott figyelmembe,
szép tőle! bár többen cselekednék példáját.”¹⁹⁸⁸

„... neki foghattam új munkámhoz, a külföldi folyóiratokból a hazánkat érdeklő és hazai
íróktól írt cikkeknek kijegyzése, jegyzőkönyvbe írása, mert míg én arra várok, hogy
ezekre kerül a sor addig egészen megőszülök, legalább fiam is használhatja addig én [...] előre dolgozom.”¹⁹⁸⁹

„½ 5 or. hozzáfogtam az Anzeigen cikkeinek beírásához ...”¹⁹⁹⁰

„½ 9 or. a könyvtárba [...] 11 or az Anzeigenből írtam ki. [...] ½ 3 óra felé a könyvtárba,
ott megírtam a 25 czédulámat, azután az Anzeigenből kijegyeztem a magyar érdekű
cikkeket.”¹⁹⁹¹

„Archivot néztem át és kivonatoltam. [...] Aignerhoz, kinél az ő könyvészetét 1800-
1870ig elkértem A-C-kötetet átadta, sokat segített rajtunk [...] Józsival tervelgetünk, most
csak az előlegül kért 50 aranyra, mert a száz sokáig lesz, csak hogy előhalad a munka.”¹⁹⁹²

„Dissertációkat külföldieket néztem át és az Archivot, mindegyikből írtam ki vala-
mit.”¹⁹⁹³

„11 or. pedig magamnak czéduláztam a Balogh féle magyarokat.”¹⁹⁹⁴

„Aignerhoz beszéltem és átvettem a Figyelő 5. füz. Repertórium is benne van, csak a
vége hiányzik. [...] Neki ültem a segédkönyveknek és az A. betűt a term. Bibl. kezdtem
bővíteni javítani, rövid életrajzokkal ellátva, ezért kutattam át az Ujabbk. Ismeretek
tárát, Közh. Esm. Tárát, Wurzbach Biogr. Lex., Danielik M. Írók, Horányi Memor. és Nova

---

¹⁹⁸⁵ U.o. 1876. október 13. p. 144.

¹⁹⁸⁶ U.o. 1876. október 16. p. 146.

¹⁹⁸⁷ U.o. 1876. október 18. p. 147.

¹⁹⁸⁸ U.o. 1876. október 23. p. 149.

¹⁹⁸⁹ U.o. 1876. október 24. p. 150.

¹⁹⁹⁰ U.o. 1876. október 26. p. 151.

¹⁹⁹¹ U.o. 1876. október 27. p. 151.

¹⁹⁹² U.o. 1876. október 28. p. 152.

¹⁹⁹³ U.o. 1876. október 29. p. 152.

¹⁹⁹⁴ U.o. 1876. október 30. p. 153.

Mentor [...] halad a munka, habár minduntalan veszem észbe a hiányokat és pótlásokat melyek jönnek és még jönni fognak, szükséges lesz a levelezés sat. egyéb kutatás. [...] Csakmár pénzmagra tehetnék szert, mert [...] ettől a hónaptól félek, [...] megvolt mindig és meg is lesz folyton folyvást a szükség aggodalom, nem tudok szabadulni, s ez elég nagy baj, de mit tegyen az ember, talán ez jól van így, mert méginkább ösztönzi az embert a munkára.”¹⁹⁹⁵

„... Bibliogr. dolgoztam Nagy Ivánból és a B betűt raktam rendbe. [...] az Akademiánál a könyvtárban az angol Cathalogban átnéztem az A betűt, találtam is 4 szerző czikkeit [...] Vasárnapi Ujs.okat néztem át életrajzok végett és azt vonatoltam ki [...] Moenich könyvéből jegyezgettem, jól megy a dolog.”¹⁹⁹⁶

„... folytattam a Term. Bibl.hoz a búvárkodást és jegyezgetést [...] Délben a Muzeumba Józsi munkáját controliroztam, fájdalom nem igen pontosan nézte át a czédulákat, sokat átugrott s ez ismét azt mutatja, hogy mégsem örökölte a szorgalmamat, no de pótolja jeles észbeli tehetsége és szép tanulmányai által. Katalogusokat is néztem, van elég csak győzzem átnézni.”¹⁹⁹⁷

„... az Archiv. für Gesch. néztem át. [...] Búvárkodtam és jegyezgettem a Bibl.hoz Veszprémiből, Tud. Érték. és Sz. Istv. társ. Encyclop.ból.”¹⁹⁹⁸

„Bibl. búvárkodásokat tettem, jegyezgettem Egyet. Encyclop.ból sat. [...] a Muzeumba, hol elkezdtem a miscellaneak átnézését, valami keveset találtam is, megteszek mindent, hogy művünk tökéletes legyen. [...] Term. Bibl. írtam Egyet. Encycl.ból; vittem vissza, hozok mást s ez így megy szüntelen [...] V. u. Bibliogr. írtam ki Hanák Állattan sat.”¹⁹⁹⁹

„Dolgozgattam a Vasárn. Ujs. átnézésével a Bibl. számára [...] Nálam volt Gonda Béla gazd. író ki küldte az adatokat, ígért sok mindent.”²⁰⁰⁰

„... a Muzeumba folytattam a kutatást és kijegyzést [...] Vas. Ujs. néztem át életrajzokat kutatván és kijegyeztem.”²⁰⁰¹

„... kutattam a Vasárn. Ujsban életrajzokat. [...] Mentem a Term. társ.hoz, 15én lesz vál. gyűlés addig teszünk valamit.”²⁰⁰²

---

¹⁹⁹⁵ U.o. 1876. november 1. p. 154.

¹⁹⁹⁶ U.o. 1876. november 2. p. 154.

¹⁹⁹⁷ U.o. 1876. november 3. p. 155.

¹⁹⁹⁸ U.o. 1876. november 6. p. 156.

¹⁹⁹⁹ U.o. 1876. november 7. p. 157.

²⁰⁰⁰ U.o. 1876. november 8. p. 157.

²⁰⁰¹ U.o. 1876. november 9. p. 158.

²⁰⁰² U.o. 1876. november 10. p. 158.

„... megkezdtem a Term. Bibliogr. tisztázását, lassan megy, sok pótolni való lesz még rajt, de csak egy kis pénzmagra akarok szert tenni. [...] Fraknoi a Repertorium budgatjéről sem feledkezik meg, szereti ha a Bibliogr. jó sok és bő lesz.”²⁰⁰³

„... a Term. Bibliogr. tisztázását folytattam.”²⁰⁰⁴

„... folytattam a Term. Bibliogr. tisztázását, szépen halad előre de lesz azért mit pótolni, lesz munka elég. [...] Délben Szilyhez [...] vissza az Athenaeumba, ismét hozzá s ott bemutatam az A betű nagy részét, magyarázatokkal sat, hogy javítva, bővítve lesz [...] és végül megkértem az előlegért, megteszi a szerdai gyűlésen, bemutatván czéduláimat [...] 200 ftot kér. Örült az eredménynek, én is.”²⁰⁰⁵

„Délben a Muzeumban bemutatam Fraknoinak a bibliographiát, tetszett neki és külön honoráriumot is emlegetett.”²⁰⁰⁶

„Term. Bibliogr. másoltam és elvégeztem az A betűt. Aigner könyvészetét szintén írtam ki az A-hoz. [...] Akadémiába kellett mennem [...] választm. gyűlés bemutaták a czédulákat és A betűt, a 200 ft. előleg helyben hagyták, gratulált Balogh Kálmán, Szabó József. [...] Mégis csak van egy kis szerencsém a pénzszerzéshez, az igaz, hogy a munkásság a fő eszköz, de a szerencse se hiányzik hála legyen a mindenséget kormányzó-
nak! Sokat várok jelen munkámtól, ha Józsi bele nem un a munkába, sokat végezhetünk és diadalt arathatunk, azt hiszem pénzforrásunk lesz míg élünk.”²⁰⁰⁷

„Bodnár nálam volt, az Akademia megengedte, hogy levéltárában búvárkodhassunk, ez szép vívmány ...”²⁰⁰⁸

„Aigner idegen nyelvű czéduláiból jegyezgettem ki [...] miscellaneákban kerestem és találtam, kiírtam. [...] Mikor leszek már én rendben, hogy nyugodtan dolgozhassam, mikor annyit vállallok, annyi sokat is kell dolgoznom, de ha egyszer egészségemre is válik, mert e mellett jól érzem magamat, egészséges vagyok, megy is a munka, van is látszatja, és a pénzzavarokból is kiemelkedtem ez évben, mitől féltem.”²⁰⁰⁹

„Irod.tört. repert. készítettem a Figyelő számára. [...] Irod. Repert ¾ 3ig elkészítettem [...] Aignernek átadtam a kéziratot.”²⁰¹⁰

---

²⁰⁰³ U.o. 1876. november 11. p. 159.

²⁰⁰⁴ U.o. 1876. november 12. p. 159.

²⁰⁰⁵ U.o. 1876. november 13. p. 160.

²⁰⁰⁶ U.o. 1876. november 14. p. 160.

²⁰⁰⁷ U.o. 1876. november 15. p. 161.

²⁰⁰⁸ U.o. 1876. november 16. p. 161.

²⁰⁰⁹ U.o. 1876. november 17. p. 162.

²⁰¹⁰ U.o. 1876. november 18. p. 162.

„Term. Bibliogr. írtam. [...] A term. bibliogr. való életrajzi adatok gyűjtéséhez körlevél
chablont fogalmaztattam Józsival s azt írom levelezési lap hátuljára [...] Írtam a levele-
ket, Józsi is kettőt: Abt, Abel, Argenti, Arenstein, Albert, id. Arányi-nak.”²⁰¹¹

„... a könyvtárban írtam a czédulákat az orvosi dissertációkról [...] írtam a Term. köny-
vészetet Aigner katalogusából.”²⁰¹²

„... level. lapot írtam Jeszenszkynek N. Szombatba [...] írt Arenstein, megküldte életraj-
zát és arczképét [...] tehát van egy kis eredmény ...”²⁰¹³

„Argenti megküldte életrajzát! [...] Term. bibliogr. írtam czédulákra. [...] Term. Bliogr.
bővítettem Wurzbachból.”²⁰¹⁴

„Jegyezgettem címeket, hogy leveleket írhasak, ma is visszajött egy Abt Antaltól Ko-
lozsvárról életrajzával! Érdekes gyűjtemény lesz! [...] [Könyvtárban] Minden elfoglalt-
ságom mellett is ki tudok vinni fél v. 1 órát magamnak. [...] Emich [...] figyelmeztetett a
defect dolgokra. [...] Jegyezgettem a Wurzbachból.”²⁰¹⁵

„Jegyezgettem életrajzokat sat. Könyvtárba egész délután magamnak czédulázhattam
...”²⁰¹⁶

„... kutattam búvárkodtam a Dissert. és Archivokban [...] 12 órakor mentem a term. tár-
sulathoz adresekért, kaptam is elég bőven, írhatok [...] Józsi megírta a 4 level. lapot én
pedig adjustiroztam (aláírtam, czimeztem és beírtam a sorba számozván) Baráth Fer.
Balázs Árpád [...] Acsády Sand. ifj. M. Szeged, Arányi Béla Kecskemét. [...] Folytattam a
term. bibliogr. míg bele nem fáradtam.”²⁰¹⁷

„Józsi [...] írt két levelet de keveset szeret dolgozni a Term. Bibl.hoz, annál többet írok
én.”²⁰¹⁸

„... egész délután miscellaneákat czéduláztam magamnak [...] otthon dolgoztam
Bibliograph. Wessprémi, Horányiból.”²⁰¹⁹

„Délben a Term. társulathoz címekért, kaptam is néhányat. Haza. beírogattam a kül-
dendő level. lapokat, Józsi pedig szépen megírja [...] Bakódi, Batizfalvi, Békessy Gyula és

---

²⁰¹¹ U.o. 1876. november 19. p. 163.

²⁰¹² U.o. 1876. november 20. p. 163.

²⁰¹³ U.o. 1876. november 22. p. 164.

²⁰¹⁴ U.o. 1876. november 23. p. 165.

²⁰¹⁵ U.o. 1876. november 24. p. 165.

²⁰¹⁶ U.o. 1876. november 25. p. 166.

²⁰¹⁷ U.o. 1876. november 26. p. 166.

²⁰¹⁸ U.o. 1876. november 27. p. 167.

²⁰¹⁹ U.o. 1876. november 28. p. 167.

Lászlónak Debreczenbe. Bibl. bővítettem. [...] Moenich küldött levelet [...] Írt Arányi Béla is Kecskemétről recom. va! mégis csak van egy kis sikere levelező lapjainknak! [...] Csak annak örülök, hogy halad a munka és ismét monumentalis művet bocsátunk a jövő év folytán a közönség elé ...”²⁰²⁰

„Bibliographiát pótolgattam [...] Józsi segítségével levelezési lapokat írtam Balog Tih. Benczéd Serg és Berde A. Kolozs Bierbauer L. Győr, Bándl Baja, Bocsol Istv. Pápára. [...] Átbuvárokodtam a Status [...] 1830 és Moenich könyvét, ez is igen használható könyv, roppant lassú munka.”²⁰²¹

„Bibl. bővítettem, csak megy előre de lassan. [...] Két levelet exped. Bókainak és Benkőnek Pesten, de válasz nem jó!”²⁰²²

„... a sok régi könyv vizsgálása rontja a szemet [...] Józsi [...] Irod. tört. írók ismertetésével előszeretettel foglalkozik, a száraz dolgokat pedig unja, előttem nem száraz, mert ma is 3 levelet kaptam két életrajzzal Bierbauer Győr, Balás Árpád Keszthelyből és Balog Tihamér kérdést intéz hozzám előre. [...] megkaptam a Figyelő-t Irod. tört. repert. 6ik közl.”²⁰²³

„... a könyvtárba [...] ott a Dissertatiókat néztem át és írtam ki néhányat [...] elmentem a term. társ.hoz czimekért. [...] Józsi másolt 4 körlev. én pedig czimeztem Bereczky Máté, Balló Mátyás, Bernáth Józsi., Bernolák Józsi.”²⁰²⁴

„Józsi rendezte a C. betűt, [...] Aigner kéziratok bibl. írtam ki (pótléku) a C betűt egészen ...”²⁰²⁵

„4 után elmentem a műegyetemi könyvtárba, hol Nagy Sándorral [...] találtunk sok drága dolgot ...”²⁰²⁶

„Könyvtárba fel, magam számára dolgoztam [...] most egy sereg Dissertatiót czéduláztam s egyúttal mustráltam. [...] Márki Sándor Irod. Szemléjét mindinkább becsülöm.”²⁰²⁷

„Lev. lapot küldtünk Chyzer és Balogh Kál.nak. Jött levél Békássy Lászlótól Debr.”²⁰²⁸

---

²⁰²⁰ U.o. 1876. november 29. p. 168.

²⁰²¹ U.o. 1876. november 30. p. 168.

²⁰²² U.o. 1876. december 1. p. 169.

²⁰²³ U.o. 1876. december 2. p. 169.

²⁰²⁴ U.o. 1876. december 3. p. 170.

²⁰²⁵ U.o. 1876. december 4. p. 170.

²⁰²⁶ U.o. 1876. december 5. p. 171.

²⁰²⁷ U.o. 1876. december 6. p. 171.

²⁰²⁸ U.o. 1876. december 7. p. 172.

„... az irod. tört. repertoriumot is kiírom a napi lapokból és a hetiekből, melyek képesek. Hozzáfogtam a régi orvosi dissertatiók átkutatásához és kiírásához, találtam is. [...] Jött Bőke, elhozta életrajzát és külföldi dolgozatait, igen szép tőle, hiában csak a fiatalok serényebbek szolgálatkészebbek és hiúbbak is, mint az öregek. [...] Term. társ.nál adresseket kaptam. [...] Józsi megírta a két level. lapot adressáltam Borbás Vincze és Csorba Lajosnak az Pest ez Hajdú Szoboszlón.”²⁰²⁹

„... a Józsi által írt két level. lapot czimeztem Czakó Kálmán és Balogh Lajos Gyúrón. Szomorú hogy a válasz egyenként se igen jó [...] itt volt Császár Károly, meghozta életrajzát s egy füzetkét ...”²⁰³⁰

„Józsi [...] 2 level. lapot írt. Brucknak és Bielek Miksának írtam level. lapot Acad. tört. bizottságnak a Repertorium ügyben, mert úgy látszik a pénzt másra fordítják, mert az Athenaeumnak nem fizették ki az egész 1500 ftot. [...] bosszant az, hogy a válaszok oly gyéren folynak.”²⁰³¹

„Fraknói számára átadtam [...] a levelet a bizottsághoz, megvigasztalt, hogy tegnap Csengeryvel beszélt, ki azt mondta, hogy jövő évben a Repertorium számára külön 1500 ftot vesznek föl és évenként ennyit, külön bizottság alakul és külön kezeltetik e célra a pénz. Így már jól van. [...] Két level. lapot expediáltam Kolozsvárra Brandt József. Cifra Ferencz tanároknak 2000dik számat írtam egyikre s így ma [értsd: máig Gy. J.] már ennyi levelet expediáltam 1850től, még pedig ez mind megvan copiában. Jött pedig Balló Mátyástól érdekes levél autobiogr. [...] Bibl. nem igen írhatok, kevés az idő.”²⁰³²

„Jött levél Bereczky Mátétól de biz az mentegeti magát, hogy nem írt semmit [...] nem méltó; különös, hogy ennyi levél után ily csekély eredmény. [...] Józsi két level. lapot írt én exped. Divaldnak Badenbe és Domanovszky Endrénak Kolozsvárra. [...] Könyvtárba egy évfolyam Ver. Ofner Pester Ztgot átnéztem Repert. és Bibliogr. írtam. [...] Bibl. Ism. Tar. és Horányiból, ezt vacsora után is.”²⁰³³

„Muzeumban megmutattam Fraknóinak a statistikai kimutatást, tetszett neki [...] hanem egy csalódásból kellett ébrednem, a Repertor. pénzből nincs semmi benn, kimerítettett; hogyan? nem tudja de Takács mondta? estve magam is meggyőződtem, hogy 660 ftot én is felvettem febr. elején! Vége a Repertóriumnak ez évtől, hacsak valamit nem

---

²⁰²⁹ U.o. 1876. december 8. p. 172.

²⁰³⁰ U.o. 1876. december 9. p. 173.

²⁰³¹ U.o. 1876. december 10. p. 173.

²⁰³² U.o. 1876. december 11. p. 174.

²⁰³³ U.o. 1876. december 12. p. 174.

teszünk. [...] Figyelő számára repertorizáltam. [...] Kaptam levelet Bereczky Mátétól [...] Repert. számára [...] az egyetemi beszédekből a tanárok munkálatait írtam ki.”²⁰³⁴

„... Fraknóinak elmondtam tévedésemet, tehát a jövő évben alig lesz 300 frt feldolgo-
zandó, most is Aigner számára jegyezgettem ki a Kecskemétből a pusztá dicsőségért.
[...] Ma sem küldtem el level. lapot szomorú kilátások talán egy némelyiknek a 2 kros
lap dísztelen vagy sértésnek veszi. Könyvtárban búvárokodtam a Bibliogr. számára to-
vább, még mindig találok [...] Haza Bibliogr. Weszprémiből.”²⁰³⁵

„Museum helyett [...] otthon dolgoztam, megkésztvén a Figyelő számára a
Repertoriumot. [...] Az A betűt a természettud. osztálynál átnéztem és nálam is össze-
használtva, hogy nem maradt-e ki valami! [...] Bibliogr. készítettem, bővítve a C be-
tűt.”²⁰³⁶

„Bibliogr.hoz a külf. dissertatiók átnézését és kivonatolását folytattam [...] Délben a
Term. társ.hoz adresekért. [...] 4 level. lapot címeztem Dékány, Dapsy, Domokos Jenő
és Lajosnak [...] Vasárn. Ujs.ból kikerestem a term. életrajzokat.”²⁰³⁷

„Bibliogr. a B betűhez gyűjtöttem az adatokat, de ennek se vége se hossza soká tart,
hanem azért haladunk előre [...] Aigner könyvészetéből az E betűt kiegészítettem [...] egy Petőfi-levelet találtam a Repert. számára. [...] Domanovszky Endre írt N. Szebenből
...”²⁰³⁸

„... a Muzeumba [...] folytattam a Bibliographiához az adatok kutatását és leírását a
könyvcímeknek, lassan halad, de azért csak halad. [...] Az A betű czéduláit még egyszer
átnéztem és jegyezgettem a megnézendőket a könyvtárakban, hogy teljes legyen. Fel a
könyvtárba, ott folytattam a B czédulák revisióját a Term. oszt.ból és az enyémen
kiegészítve, vagy félre írva hogy összehasonlíthassam az írottakkal. [...] Bosszant hogy
nem jönnek a levelek, válaszok felszólításaimra [...] elég baj ez nekem. Haza, folyt. a D
betű életrajzait.”²⁰³⁹

„... az A betű összeegyeztetését tettem de rövid volt az idő. [...] Józsi [...] volt az
Akademiában, kiírta B.ből a cikkeket.”²⁰⁴⁰

„... a lapokat [...] átfutom ki is jegyzem az irodalomtörténetre vonatkozókat. [...] Foly-
tattam Bibl. búvárokodásomat. [...] ½ 3 or. a könyvtárba. Bibl. búvárl. folytattam az orvosi

²⁰³⁴ U.o. 1876. december 13. p. 175.

²⁰³⁵ U.o. 1876. december 14. p. 175.

²⁰³⁶ U.o. 1876. december 16. p. 176.

²⁰³⁷ U.o. 1876. december 17. p. 177.

²⁰³⁸ U.o. 1876. december 18. p. 177.

²⁰³⁹ U.o. 1876. december 19. p. 178.

²⁰⁴⁰ U.o. 1876. december 20. p. 178.

B betűt néztem át, sok kimaradt volna! Ezután a Kayser Catalogot vizsgáltam át A betűt 1832-ig még itt is van elég [...] Aigner átadta az idegen nyelvű czéduláit a B-betűt. [...] Józsiával beszéltem, ki a Repertoriumot használta, kiírta az irodalomtörténeti kritikákat, tehát közvetlen családukban látom használatát, elég jutalom már ez is. [...] Kaptam Bándl-tól levelet s én kettőt exped. Domaniczkynek és Detsinynek. Kiváncsi vagyok mennyi válasz érkezik az az hány?”²⁰⁴¹

„... az A betűt néztem át még összehasonlítgatva a letisztázottal. A könyvtárba [...] összehasonlítottam a term. czédulákat az enyémmel, a kéteseket vagy doubletteket kiszedtem, [...] Józsi szoros betűrendbe rakta az F betűt [...] átnéztem a Wurzbachban a D. betűt és kivonatoltam [...] Aigner czéduláiból a B. idegen nyelvűeket írtam le ...”²⁰⁴²

„... folytattam az A. betű revisióját. [...] Délben a Muzeumban folytattam kutatásaimat és jegyzeteimet, [...] A könyvtárban folytattam buvárlataimat Kayserban is [...] Aigner idegen nyelvű könyvczéduláit átnézvén kivonatoltam a B betűt egészen, most már másolhatom, jó csomó. [...] Sokat kell még kutatnom, kijegyeznem, hogy term.-Bibliographiánk teljes legyen.”²⁰⁴³

„... a term. Bibl. a B. betűt tisztáztam [...] jött két levél is Brandtól és Borbástól, életrajzokkal, így már jól van. [...] Két level. lapot küldtem Eysenmeyernek és Érkövynek. [...] Másoltam a B. betűt.”²⁰⁴⁴

„... Term. Bibliogr. másolását folytattam, azután [...] 3 level. lapot is exped. írtam Balogh Tihamérnak, Józsi kettőt, [...] Emichnek és Entz Ferencznek.”²⁰⁴⁵

„Term. Bibliogr. tisztáztam [...] levelet írtam Brontsnek Rimaszombatba, irományait el-expediálom ma.”²⁰⁴⁶

„... folytattam a kutatást a Bibliogr. kiegészítésére, de a különféle feljegyzések a könyvekről, csak bonyolítják a dolgot, de azért megküzdök vele, habár nem is lesz oly teljes mint szeretném [...] kutattam az A. betűhez Siebenb. Quartalschriftből Kayserből. [...] Domaniczky írt levelet és megküldte életrajzát!”²⁰⁴⁷

---

²⁰⁴¹ U.o. 1876. december 21. p. 179.

²⁰⁴² U.o. 1876. december 22. p. 179.

²⁰⁴³ U.o. 1876. december 23. p. 180.

²⁰⁴⁴ U.o. 1876. december 24. p. 180.

²⁰⁴⁵ U.o. 1876. december 25. p. 181.

²⁰⁴⁶ U.o. 1876. december 26. p. 181.

²⁰⁴⁷ U.o. 1876. december 27. p. 182.

„A könyvtárban kutattam, buvárkodtam, kevés eredménnyel, ezeket a katalogusokat hagyom csak időm rabolja. [...] az öreg Brassai [...] felvilágosításokkal szolgált mit szívesen veszek, szép a figyelem.”²⁰⁴⁸

„... a correcturát néztem át Fraknói felhívására változtatást már nem tehettem, [...] A kis Fraknói nem ajánlta a tabellát, nem érdemli meg a fáradságot, [...] „nem szeretik a matematikát” mondtam, kissé megharagudott ...”²⁰⁴⁹

„Aignertől megkaptam a Figyelő I. számát, benne a Repert. 7. közlem. és Józsi Czvittingere. [...] Levél Corzántól és Broncstól.”²⁰⁵⁰

„... kijegyezvén a lapokból az irodalomtörténeti cikkeket ...”²⁰⁵¹

„A könyvtárban forgattam a császári könyvtár katalogusát és kijegyezgettem.”²⁰⁵²

„Muzeumba, jegyezgettem ...”²⁰⁵³

„½ 3 or. a könyvtárba [...] lapokat is czéduláztam ...”²⁰⁵⁴

„... lapokat czimeztem magamnak [...] Bibl. kéziratot és könyveket hasonlítottam össze az A. betűt. [...] Irod. Repert. számára írtam.”²⁰⁵⁵

„... czéduláztam a magam és a könyvtár számára. [...] lámpásnál elvégeztem a B. betű másolását 81 lap!”²⁰⁵⁶

„... jött Kertbeny azután Moenich ki még egy régiebb levelét maga nyújtotta át ...”²⁰⁵⁷

„Muzeumban Fraknóinak bemutattam a Bibl. letisztázását és némelyekben kértem tanácsát, adott is, csak hogy nagy változtatásokat nem tehetek már.”²⁰⁵⁸

„Levél jött Bárontól, életrajza van legalább s így jó a többi lassanként.”²⁰⁵⁹

„... átnéztem a lapokat [...] és kijegyeztem a szükségeseket most már a történeti cikkeket is [...] mentem a könyvtárba s ott átnéztem [...] az orvosi C. czédulákat és

---

²⁰⁴⁸ U.o. 1876. december 28. p. 182.

²⁰⁴⁹ U.o. 1876. december 29. p. 183.

²⁰⁵⁰ U.o. 1876. december 30. p. 183.

²⁰⁵¹ U.o. 1876. december 31. p. 184.

²⁰⁵² MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. január 2. p. 2.

²⁰⁵³ U.o. 1877. január 3. p. 2.

²⁰⁵⁴ U.o. 1877. január 4. p. 3.

²⁰⁵⁵ U.o. 1877. január 5. p. 3.

²⁰⁵⁶ U.o. 1877. január 7. p. 4.

²⁰⁵⁷ U.o. 1877. január 8. p. 5.

²⁰⁵⁸ U.o. 1877. január 9. p. 5.

²⁰⁵⁹ U.o. 1877. január 10. p. 6.

Hayser A. B. betűit 1865-70ig. [...] ifj. Emich Gusztáv elhozta autobiographiáját, [...] A Hon szerkesztőségénél fölnyaláboltam egy sereg újságot, ezt aztán egész estve czéduláztam, lett 114 czédulám.”²⁰⁶⁰

„... lapokat is átnéztem és kijegyeztem az irod.történeti cikkeket [...] Aignernál sürgettem a czédulákat. Nagy Miklósnál új lapokért ezt haza és czéduláztam, átnéztem, kivonatoltam sat.”²⁰⁶¹

„... lapokat rendbe hoztam az az átnéztén, a czédulázást, kijegyzést elvégeztem ...”²⁰⁶²

„... a Dissertatiókat tovább vizsgálgattam és találtam hungaricacat; [...] Kiírtam a Zeitschr. f. Ung.ból orvosi sat. munkákat [...] Irod. tört. repert. számára a czédulákat rendeztem. [...] Másoltam a Bibliogr. C. betűjét.”²⁰⁶³

„Aigner számára az irodalom tört. repert. VIII. közl. készítettem [...] 8 oldal, így igen hamar megy, mert a cikkeket azonnal kijegyzem.”²⁰⁶⁴

„... a délutánt saját munkámra akarom fordítani; megmutatom, hogy azért a dolog rendben folyik [...] Irod. rep. is kivonatoltam, az én Repertóriumomról is igen szépen emlékezik meg az Irod. Szemle.”²⁰⁶⁵

„Rómer jött [...] kezére dolgoztam [...] a Repertoriumban felkerestem neki az ötvösségre vonatkozó cikkeket, vígan elbeszélgettünk; hanem keveset dolgoztam – már a délután az enyém, úgy kicsinálom! [...] Barsy László levelet küldött életrajzával.”²⁰⁶⁶

„Bibl. C. másoltam.”²⁰⁶⁷

„Másoltam Bibliographiát hogy ez se szüneteljen.”²⁰⁶⁸

„Aignerhoz elhoztam az idegen nyelvű czédulákat D. E. voltam a Term. Társulatnál itt is volt folyóirat ...”²⁰⁶⁹

„Hozzá fogtam a Term. Bibliogr. másolásához és írtam egy csomót.”²⁰⁷⁰

---

²⁰⁶⁰ U.o. 1877. január 11. p. 6.

²⁰⁶¹ U.o. 1877. január 12. p. 7.

²⁰⁶² U.o. 1877. január 13. p. 7.

²⁰⁶³ U.o. 1877. január 14. p. 8.

²⁰⁶⁴ U.o. 1877. január 15. p. 8.

²⁰⁶⁵ U.o. 1877. január 16. p. 9.

²⁰⁶⁶ U.o. 1877. január 17. p. 9.

²⁰⁶⁷ U.o. 1877. január 19. p. 10.

²⁰⁶⁸ U.o. 1877. január 20. p. 11.

²⁰⁶⁹ U.o. 1877. január 23. p. 12.

²⁰⁷⁰ U.o. 1877. január 25. p. 13.

„Délben [...] a Muzeumban folytattam a term. tud. czédulázást. [...] a Term. Bibliogr. C. bevégeztem.”²⁰⁷¹

„... beirogattam az Irod. tört. Repertoriumot.”²⁰⁷²

„Elhoztam Trausch. Schriftsteller Lexikon I. [...] A könyvtárban a Trauschból kivonatoltam, igen jeles könyv. [...] Aigner idegen czéduláiból kiírtam az E betűseket is.”²⁰⁷³

„Trausch-ból jegyezgettem ki, biz ez nagyszerű mű, jó hasznát veszem!”²⁰⁷⁴

„Délben Muzeumba hol czéduláztam dissertatiókat. [...] Trauscht kivonatoltam és Egyet. Encyclopaediát [...] Aignerhoz, itt a Figyelő 2. füz. megkaptam, melyben [...] az én „Irod. tört. repert. 1876. 8. közl. jött. [...] Dékány Rafael kecskem. reálisk. igazg. írt életr. és munkáiról.”²⁰⁷⁵

„Délben a Muzeumi könyvtárban czéduláztam. A Török (Schlauch)-féle könyvtár katalógusát is használni fogom! [...] A könyvtárban Trausch. Schriftst. Lex. I. köt. kivonatolását elvégeztem.”²⁰⁷⁶

„... bővítettem a term. bibliogr. [...] írtam tisztára a Term. Bibliogr. D. betűt.”²⁰⁷⁷

„½ 3 or. felmentem és a Bibliogr. bővítettem A-C. betűt az ujonnan felszaporodott czédulákról mert mindig találok újat meg újat, félek, hogy nem lesz tökéletes, ha Aigner nem használta fel a bibliographiákat mind. [...] Bibl. tisztáztam egy ívet [...] ha [...] minden nap egy ívet le tudnék morzsolni és a délutáni órákat a könyvtárunkban, a délit a muzeumban bővítésére, javítására fordíthatnám jól menne a dolog, de kiki esik olykor nap, olykor hét is!”²⁰⁷⁸

„A könyvtárban Gonda kézírata után bővítettem a Term. Bibl. és átnéztem néhány kötet dissertatiót ...”²⁰⁷⁹

„Délben a Muzeumba Török (Schlauch) könyvtár katalógusát néztem át részben és jegyezgettem ki [...] azután Term. Bibl. másoltam a D. betűt ...”²⁰⁸⁰

---

²⁰⁷¹ U.o. 1877. január 27. p. 14.

²⁰⁷² U.o. 1877. január 28. p. 15.

²⁰⁷³ U.o. 1877. január 29. p. 15.

²⁰⁷⁴ U.o. 1877. január 30. p. 16.

²⁰⁷⁵ U.o. 1877. január 31. p. 16.

²⁰⁷⁶ U.o. 1877. február 1. p. 17.

²⁰⁷⁷ U.o. 1877. február 2. p. 17.

²⁰⁷⁸ U.o. 1877. február 3. p. 18.

²⁰⁷⁹ U.o. 1877. február 4. p. 18.

²⁰⁸⁰ U.o. 1877. február 6. p. 19.

„Délben a muzeumi könyvtárban a Török féle (Schlauch) könyvtár jegyzéket kivonatol-
tam. [...] Frankl külf. iskolázás és Corndes Bibl.-ból 46 czédulát írtam ki, így aztán csak
nem sok hiány marad!”²⁰⁸¹

„... folytattam a Schlauch féle katalogus kivonatolását ma 49 czédulát írtam. [...] „ $\frac{1}{2}$ 3 or
a könyvtárba. Wurzbach Közh. Esm. T. E és F betűt kivonatoltam ...”²⁰⁸²

„Schlauch féle catalogust vonatoltam ki, [...] azután a Széchényi Kathal. néztem át és
egyeztettem az én kéziratomhoz E és F betűt.”²⁰⁸³

„Délben [...] a Muzeumban [...] folytattam a Schlauch kat. kiírását. [...] Rosenb. Cathal.
és Danielik kivonatoltam E. F. betűt. [...] Bibl. E betűt bevégeztem.”²⁰⁸⁴

„... Megírtam az egy ívet az F-ből.”²⁰⁸⁵

„... folytattam az irod. repert. kijegyzését, betűrendbe rakását [...] Délben [...] Schlauch
katalogust kivonatoltam. [...] leírtam egy ívet a Természettud. Könyvészetből az F betűt
másoltam egy ívet [...] Aignerhoz elhoztam F. idegen czéd. otthon Anzeiger (Petzhöld-
féle) nézegettem igen érdekes és ezentúl több figyelemre méltatom.”²⁰⁸⁶

„Bibl. [...] tisztáztam, de ma csak egy lapot, mert Girókutihoz mentem, ott néhány könyv
címét kiírtam ...”²⁰⁸⁷

„... a Schlauch Katalogust elvégeztem [...] folytattam a miscellaneák czédulázását [...] Ezután Aigner számára írtam az Irod. tört. Repert. 1877. I. közl. Elmentem a műegyetemi
könyvtárba hol lecimeztem több könyvet különösen a két Bolyai munkájával jöttem
tisztába.”²⁰⁸⁸

„Irod. tört. repertór. tisztáztam [...] Délben aztán a Muzeumban folytattam a
czédulázást a miscellaniákat. [...] Irod. tört. Repert. tisztáztam a könyvtárban is és az-
után a Bibliographiát tisztáztam [...] Aignerhoz vittem a kéziratot, örült neki – no de mi
is jobban örülnék ha már egyszer honorálna is. [...] Józsi kikelt a könyvészeti munka
ellen, ő ily számár munkát nem tesz többet, de nem gondolja meg hogy ily szép

---

²⁰⁸¹ U.o. 1877. február 7. p. 20.

²⁰⁸² U.o. 1877. február 8. p. 20.

²⁰⁸³ U.o. 1877. február 9. p. 21.

²⁰⁸⁴ U.o. 1877. február 10. p. 21.

²⁰⁸⁵ U.o. 1877. február 11. p. 22.

²⁰⁸⁶ U.o. 1877. február 12. p. 22.

²⁰⁸⁷ U.o. 1877. február 13. p. 23.

²⁰⁸⁸ U.o. 1877. február 14. p. 23.

honorariumot (100 ftot) egyszerre még nem kapott és ritkán fog kapni más művele-
tért.”²⁰⁸⁹

„A könyvtárban folytattam a G. betű bővítését könyvekből [...] oriasi- és fárasztó munka,
de azt hiszem ez is megteszi hatását, még talán jobban mint a Repertórium.”²⁰⁹⁰

„Józsi Zoltánt kísérte haza és elhozta könyvét, melynek előszavában az én
Repertoriumom is fel van említve!”²⁰⁹¹

„9 or. a könyvtárba s egész délelőtt a Moenich féle könyvből bővítettem a könyvésze-
tem. Jött Rosenberg segédje, lesz rendes bibliographiánk évenként, szép. [...] folytattam
a Szemlét és újra körleveleket kezdtünk írni. Dr. Entz Gézának Kolozsvárra és Erdélyi
(Verebélyi) Józsefnek Gödöllőre.”²⁰⁹²

„... folytattam kéziratom, czéduláim kibővítését [...] az F betűt elvégeztem [...] Repertó-
riumot hasonlítottam össze kéziratommal Élet és Életr. adatokat kiírva [...] félek, hogy
nem marad annyi időm, hogy mindezt átnézhessem s ezekből pótolhassak.”²⁰⁹³

„... elvégeztem a Term. Közl. Hanák és Fekete könyvéből az F és G. kibővítését [...] Bibliogr.
írtam a G. betűből egy ívet. Aignertől elhoztam a G. idegen czédulákat, ezt vá-
logattam ki.”²⁰⁹⁴

„Bibliogr. czéduláimat hoztam rendbe [...] Délben [...] egy csomó dissertatiót
czéduláztam [...] ½ 3 or a könyvtárban Márky könyvészetét vontam ki F. G. betűs írók
műveit, mily különös, minden csekély munkálataim hogy válnak később hasznomra, a
Természettud. munkák jegyzéke 1869-1875ig éppen pótolják a bécsi és Aigner Katalógus
megszűnte utáni űrt mely a Márky könyvészetéig maradt 1871-73, elég szorgalommal
szedtem össze akkor, kaptam szives köszönetet, hanem aztán a pályáznál nagy ember
lettem, még reclam is lett belőle a Márky könyvészetében megjelent.”²⁰⁹⁵

„... írtam ki az irodalomtört. és történeti cikkek címeit a lapokból [...] 11 után [...] le-
mentem a Journál-terembe és kikerestem a természettud. könyveket, hogy d. u.
leczímezhessem. [...] A könyvtárban czéduláztam a term. Értekezéseket és néhány
könyvet [...] Leírtam az egy ívet G.ből.”²⁰⁹⁶

---

²⁰⁸⁹ U.o. 1877. február 15. p. 24.

²⁰⁹⁰ U.o. 1877. február 16. p. 24.

²⁰⁹¹ U.o. 1877. február 17. p. 25.

²⁰⁹² U.o. 1877. február 18. p. 25.

²⁰⁹³ U.o. 1877. február 19. p. 26.

²⁰⁹⁴ U.o. 1877. február 20. p. 26.

²⁰⁹⁵ U.o. 1877. február 21. p. 27.

²⁰⁹⁶ U.o. 1877. február 22. p. 27.

„Aigner bibl. írtam ki [...] a könyvtárban az Értekez. czimeit czéduláztam és az életraj-
zokból írtam ki adatokat. [...] Józsi tovább rendezte a H. czédulákat.”²⁰⁹⁷

„... bibliogr. írtam ki Aigner könyvéből [...] Aigner katalogusából excerptáltam. [...] Vol-
tam a Term. tud. társulatnál hol Kautz Gesch. d. Botanik”-ot ugyan nem találtam, ha-
nem értekeztem a kézirat beadása iránt és a nyomtatás végett, nem akarják az idén nyo-
matni, mert nincs fölveve a budgetbe; ez nem baj, úgyis a jövő évben fizethetik ki; azért
a honorariumot kiadják (!?) mert azt fölvtették; ez a fő Józsi szerint; az előszót meg kell
írni a beadáshoz. Józsi már vállalkozott mikor megmondtam neki.”²⁰⁹⁸

„... Aigner könyvészetéből kiírogattam a szükségeseket [...] a régi disszertatiókat néz-
tem át, ezenkívül a mathem. értekezéseket czéduláztam [...] Bibl. bővítettem a H. betűt
Danielik és Moenich-ből.”²⁰⁹⁹

„... Aigner könyvészetét kivonatoltam [...] ½ 9 or. a könyvtárba [...] az Akad. Alm. 1874
évf. vontam ki czélomra. [...] Frivaldszkynak megmutattam a kéziratban az ő munkála-
tait, átnézte, tetszett neki; Kanitz Gesch. der Botanik (Versuch) neki van meg, [...] kevés
példányban nyomtatott csak, figyelmeztetett a Honismertetőre is; s az ő példányát el-
küldi! Szép. [...] A Muzeumban összehasonlítottam a dissertatiókat s arra jöttem rá,
hogy többnyire doubletteket másoltam le! [...] Bibl. az Életr. adat és Almanachokból [...] Trausch és Wurzbach-ból írtam ki. [...] fitogtathattam bibliogr. ismereteimet. [...] Meg-
jött a Kanitz, nagyszerű mű ...”²¹⁰⁰

„... Miscell. közt keresgéltem és címeztem, ezzel is szaporodik. Csak annak örülök,
hogy ismét tekintélyes kötetre növekedik művem. [...] Bibl. Életr. ad. és Alm. Névk.-ből
[...] Magyarország és a Nagy-ból életr. Alman. 1875-7. bibl. írtam ki, így halad, de las-
san.”²¹⁰¹

„... a könyvtárban leírtam egy ívet a G. betűből és lassanként kútfők címét írom
czédulákra. [...] G. betűt ½ ív elvégezvén a Kanitzból pótolgattam, félek, hogy igen össze
vissza lesz javítgatva és mégis találnak benne hibát!”²¹⁰²

„Aigner könyvészetéből pótolgattam tovább az enyémet. [...] Bibl. bőv. a Repert. életr.
ad. és alman.ból – de biz itt keveset találok [...] Józsi már csinálja az előszót [...] mentem

---

²⁰⁹⁷ U.o. 1877. február 23. p. 28.

²⁰⁹⁸ U.o. 1877. február 24. p. 28.

²⁰⁹⁹ U.o. 1877. február 25. p. 29.

²¹⁰⁰ U.o. 1877. február 26. p. 29.

²¹⁰¹ U.o. 1877. február 27. p. 30.

²¹⁰² U.o. 1877. február 28. p. 30.

a Term. tud. társ.hoz címekért, [...] Aigner nem hozta el a czédulákat [...] Kanitz munkájából bővítettem kéziratomat, csak annak örülök, hogy mégse hagytam ki oly sokat mint gondoltam először, alig van új benne de mégis kár lett volna mellőzni.²¹⁰³

„... a Magyarország és Nagyvil. arczk. és életr. vizsgáltam és kiírtam hogy ezzel is bővüljön munkám és ne mind külföldi legyen. [...] Kaptam levelet Erdélyi most Verebélyi József orvostól Gödöllőről, szép hogy ez a 68 éves öreg is érdemesnek tartotta az írást. [...] Aigner könyvész. kivon. [...] a könyvtárban egy ívet letisztáztam, [...] most kissé nehezebben megy a szerkesztés mert nem írom le p. u. a Széch. Cath.ból és másból csak följegyzem az illető lapra, hogy itt és itt van. Kútfőket is czéduláztam. [...] Aignerhoz, kicserélve a Magyar Könyvészet kötetet. [...] Kanitz munkájából írtam ki a bővítéseket. [...] Az idő [...] ijesztőleg fut, félek, hogy alig végzem el 14ig becsületesen dolgomat, no de szerencsére a könyvtárban délelőtt is másolhatok.”²¹⁰⁴

„... hírlapokat átfutva kijegyeztem az irodalomtört. bibl. jegyzeteket [...] az A-ból ismét letisztáztam egy ívet [...] 12 or. Muzeumba, ott Toldy vegyeseit néztem át és kijegyeztem a halotti czédulákról adatokat. [...] 3 körlevelet elküldtem Fabinyi R. Farkas Gyula és Fillinger-nek. Leveleimet kissé rendbe szedtem mert csak halomra raktam egy idő óta. [...] ½ 3 or. a könyvtárba, hol egy ívet a G.ból szerk. és letisztáztam, ez lassúbb munka, két órát vesz igénybe. Ezután Bibl. munkák czimeit írtam czédulára. [...] elmentem Aignerhoz kitől megkaptam ugyan az új Figyelő-t ebben Józsi cikke „A magyar irod. tört. első rendszeresítői” és az én Irod. tört. Repert. 1877. 1. közl. hanem czédulákat nem hozott. [...] Kanitzot átnéztem és kivonatoltam A-H. bet. a Repert. czédulákat szintén és a még hátralévő leveleket kivonatoltam.”²¹⁰⁵

„... lapokból kiírtam az irod. tört. cikkeket [...] egy ívet letisztáztam az A betűből, mely szintén megtart 1½ óráig. [...] mentem Szilyhez, ki szerencsére otthon volt és beszélhetünk a bibliographiáról, átadta Poggendorf Indexét, figyelmeztetett Tagen munkájára Cisculi Quadr. előszóban a könyvészte sat. furcsákat is beszélt, hogy majd felszólítást közöl a Term. Közlöny és M. Könyv-Szemlében a hiányok miatt, azt kinyomatta sat. No de nem bánom, így is megteszi munkám a maga hatását biztosan, és csak a floresek a zsebbe legyenek ő imprimálja az íveket, mert a kéziratot nem szereti nézni!”²¹⁰⁶

„... lapokból kivonatoltam és Aigner bibliogr.ból [...] mentünk sétálni a Muzeum-kertbe, ott körül és föl a könyvtárba, átnéztem egy csomagot, mindig találok, találnék én még két esztendő múlva is, de már egyszer átakarok esni az egészen, mert ideje egy évi ily marha munka után! [...] Két levelezési lapot küldtünk el Dr. Fodornak és Dubovszkynak

---

²¹⁰³ U.o. 1877. március 1. p. 31.

²¹⁰⁴ U.o. 1877. március 2. p. 31.

²¹⁰⁵ U.o. 1877. március 3. p. 32.

²¹⁰⁶ U.o. 1877. március 4. p. 32.

[...] egy ívet a H. betűből másoltam illetőleg szerkesztettem is, [...] Józsi [...] előszót a Term. Bibliogr.hoz [...] 1 ívet elkészített! [...] Aignerhoz [...] elhoztam a H. idegen czédulákat. [...] czédul. sortiroztam, válogattam ki és jegyeztem pótlékokat a H hoz.”²¹⁰⁷

„Kutatóczimeket írtam és Aigner könyvéből [...] ¾ 3 or. könyvtárba hol alig tudtam egy ívet összeszerkeszteni és megírni oly bonyodalmas volt, még hozzá bal szemem gyengesége, eres, viszket, gyulladásban van, csak ez hibázott, hogy munkámban akadályozzon – csúzos állapot, de nagy baj író és szemével dolgozó embernek. [...] A Poggendorf Annal.ból írtam ki a magyar írók czikkeit. [...] Ez a bibliografia sok aggodalmas napokat szerez, mert a rengeteg munka nincsen megfizetve és ha még hozzá bosszantás is járul, méginkább súlyosbítja a dolgot, csak már végét érném, azért siettetem a dolgot.”²¹⁰⁸

„Rosenb. katal. bővít. kéziratomat. [...] Józsi [...] este befejezte az előszó-írást.”²¹⁰⁹

„...jött Benedek József, kihez írtam volt adatok végett, most kérdést tett mit írjon, aztán a term. Repert. némi helyreigazítást tett; legalább ezt is megismertem. [...] Délben [...] a Muzeumban átnéztem két csomót. [...] Aigner könyvész. kivonatoltam reggel és most leírtam Békeffy küldeményét, hogy elrakhassam [...] Márky könyvészetét néztem át.”²¹¹⁰

„A járulék czédulákból egészítettem ki az A-H betűket, de még maradt, sok gyűlt össze, de az vigasztal, hogy nem maradt ki valami nevezetes, no de még sok van hátra.”²¹¹¹

„... letisztáztam az A betűből a hátralékokat [...] jött Chyzerthől dec. 6. levelemre válasz még pedig kitűnő életr. és munkálatjegyzék! [...] Józsi megírta a két körlev. és én czimeztem a két Dr. Fleischernek.”²¹¹²

„Bibliogr.hoz jegyezgettem Aigner kéziratából v. Bibliographiájából, hogy ez is haladjon előre.”²¹¹³

„Röpi az idő és még a bibliographiához sok kell, habár pontosan megkésztetem az egy ívet, de a pótlások.”²¹¹⁴

„Aigner könyvészetéből pótolgattam, [...] a H. betű-vel lassanként készen leszek, de azután?”²¹¹⁵

---

²¹⁰⁷ U.o. 1877. március 5. p. 33.

²¹⁰⁸ U.o. 1877. március 6. p. 33.

²¹⁰⁹ U.o. 1877. március 7. p. 34.

²¹¹⁰ U.o. 1877. március 8. p. 34.

²¹¹¹ U.o. 1877. március 9. p. 35.

²¹¹² U.o. 1877. március 11. p. 36.

²¹¹³ U.o. 1877. március 13. p. 37.

²¹¹⁴ U.o. 1877. március 14. p. 37.

²¹¹⁵ U.o. 1877. március 15. p. 38.

„Aigner számára készítettem az irod. tört. Repertóriumot [...] és az előszó tisztázását folytattam.”²¹¹⁶

„... az előszót bevégeztem aláírtam, Józival is aláírtam. [...] Aignerhoz, ki elhozta ugyan a czédulákat de a kefelevonatot nem találta. Siettem Szilyhez, ki elolvasta az előszót, helyeselte, némi megjegyzést tett, azt helyreütem, azután a 200 frtot ismét kifizetik, sokáig beszélgettünk a kiadásról, de september előtt nem akarja megkezdeni, talán ez még a mű javára és a mi javunkra is válik. [...] Bardócznak megírtam végre a levelet [...] azután a Könyvészet H betűjét írtam.”²¹¹⁷

„... a Bibl.hoz az I. betűt készíttettem elő és a könyvtárban leírtam egy ívet mégis. [...] Jó mindig valami reclam. Sajnos hogy ennek nézik sokan és úgy ugatnak ellenem pedig jóllehet kutyaugatás nem hallik a menyországba hanem sok lud mégis disznót győz, no de ne busuljunk előre, aztán sok pházison kell addig mindennek átmenni és változni, csak jó egészségemet, kedélyemet, szememet tartsa fön a mindenható ...”²¹¹⁸

„... Szily mondta dolgokat írtam be az előszóba. [...] Kondor megtisztelt emlékbeszédével.”²¹¹⁹

„... fölmentem a Term. társ. vál. gyűlésére (havi) és meghallgattam egy értekezést [...] végén átadtam a kéziratot tokban és künn vártam a képes teremben [...] kihallottam Szily magyarázatát mi különbség van a Repertorium és Bibliographia közt, hanem azért a bizottsághoz utasították, melyet húsvét után hí össze Szily. Vittem haza a kéziratot ...”²¹²⁰

„Már csak haladunk az áramlattal és dolgozunk erősen, mégis csak nyomot hagyok magam után és nem dobnak el mint a kifacsart citromot majd meglássuk mit hoz a jövő.”²¹²¹

„Aigner könyvészetét tovább kutattam és kivontam, már én csak folytatom a munkát, mint az a számár a ki a szárazmalomban körüljár [...] mentem Aignerhoz vittem a bekötött könyvészetét, Czoborral, Fraknóival találkoztam, mindegyik megállított, mit viszek, a tudomány nem szégyen. Vekerle ki nálunk is volt [...] Aignernál volt, dicsérte a czédulák szép rendét ...”²¹²²

---

²¹¹⁶ U.o. 1877. március 17. p. 39.

²¹¹⁷ U.o. 1877. március 18. p. 39.

²¹¹⁸ U.o. 1877. március 19. p. 40.

²¹¹⁹ U.o. 1877. március 20. p. 40.

²¹²⁰ U.o. 1877. március 21. p. 41.

²¹²¹ U.o. 1877. március 22. p. 41.

²¹²² U.o. 1877. március 23. p. 42.

„... Aignertől elhoztuk a K betűt magyar és idegen nyelven.”²¹²³

„... Aigner könyvészetét bujtam meg a lapokat kivonatoltam [...] Bibliogr. írtam K betű-
höz egy ívet. [...] elmentem a Term. tud. társulathoz, megkaptam a szép katalógusukat,
van végén szakosztályozás, no ilyent fogok proponálni, ha éppen tetszik ez nem fá-
rasztó és mégis belehet tömni vele a közönség száját.”²¹²⁴

„Megismerkedtem Fodor és Baszel tanárokkal, első level. lapom végett jött ...”²¹²⁵

„Balogh Tihamértól ismét kaptam level. lapot, nincs-e még későn? Valóban komikus
dolog.”²¹²⁶

„Elmentem Aignerhoz, átvettem a Figyelő apr. számát Józsi cikke „a kritika kezdete”
és az én Repert.”²¹²⁷

„Délelőtt voltam Lenhosséknél, [...] Legjelesebb bibliographnak mondott.”²¹²⁸

„Dr. Fleischer Kolozsvárról életrajzára vonatkozó adatokat küldött be.”²¹²⁹

„Bibliogr. készítettem elő és [...] szerk. tisztáztam az egy ívet. Most igazán egyuttal szer-
kesztem és tisztázom is, mert a Széchényi Catalogust, Wurzbachot, Trauscht és kézi-
könyvtár katalógusát magam mellé téve a mint következnek a szerzők a kéziratommal
összehasonlítva beleszövöm vagy bővítésre s életrajzra felhasználok, még a Term.
Közl.ből a Poggendorf féle kivonatot is, ezzel legalább időkimélést nyerek [...] A
Természettud. könyvjegyzéket összehasonlítottam kéziratommal A. B. betűt, itt lát-
szik mennyire széles ismereteinek kell lenni a bibliographnak, mert ott a könyvtárnak
[...] össze-vissza hányta a dolgot.”²¹³⁰

„Term. társ. Címjegyzékét hasonlítottam össze kéziratommal és javítg. – bővítg. [...] Józsi
meg van elégedve a Honnal, fölemlítették cikkét, az enyémet is „érdekes reper-
tórium”-nak nevezi.”²¹³¹

---

²¹²³ U.o. 1877. március 24. p. 42.

²¹²⁴ U.o. 1877. március 25. p. 43.

²¹²⁵ U.o. 1877. március 26. p. 43.

²¹²⁶ U.o. 1877. március 30. p. 45.

²¹²⁷ U.o. 1877. március 31. p. 46.

²¹²⁸ U.o. 1877. április 1. p. 46.

²¹²⁹ U.o. 1877. április 2. p. 47.

²¹³⁰ U.o. 1877. április 4. p. 48.

²¹³¹ U.o. 1877. április 6. p. 49.

„Bibl.hoz Aigner könyvészetéből szedtem az adatokat [...] folytattam a Term. tud. Kathal. kiegészítését a Term. társaságéból, botrányosan rossz, szarvashibák vannak benne, no de ne szólj szám, nem fáj fejem.”²¹³²

„... kiírtam a lapokból az irod. tört. cikkeket 15 czédulát nyertem ma, különös hogy most az irodalom éppen ez az ága műveltetik nálunk erősen. [...] Siettem Szilyhez [...] a gyűlést összehívja szerdára, ott elhatározzák a pénzt és a jövő heti választm. gyűlés elé terjesztik! (akkor talán lesz pénz ...)”²¹³³

„... tovább néztem a term. tud. társ. kathalog.”²¹³⁴

„... Weizsmann nyomdába vittem a „Vasárnapi Ujság” 1848. bibliogr.”²¹³⁵

„... mentem a gyűlésre Term. társ. Szily, Kriesch ezzel megismerkedtem, szíves volt, de kifogása volt a lajstrom iránt (az egyetemi könyvtár címjegyzéke) de megmagyaráztam a tökfilkónak, hogy gőzerővel készült és szükségét pótol. Jött még Stoczek [...] nem jött Balogh Kál. Szabó József, összeültek, írásomat hányták vetették, én nem voltam benn, kiki jött Szily „sok hiba van ám!” mondta; majd másfél óráig tartott, végre Szily behítt, többi kiment, nem néztem át a külföldi folyóiratokat, ezt s ezt nézzem át, még a Poggendorfból [...] a könyvek utumque teljes de itt is Greguss Gyula nem azt a művét jutalm. 100 arannyal sat. kétszáz helyett 100 ftot utalványoztak, nem ez fajt nekem de méltánytalanság mely példátlan szorgalmam utánjárásom után ért és érni fog; mert a kéziratot fogják rostálni, ne neked! Felhoztam az Akadémia eljárását! „Ők szigorúbbak mint az Akadémia!” Eljöttem nagy búsan. Otthon pihentem és elgondolkoztam. [...] Józsi-t Gyulai engagirozta az „Olcsó Könyvtár”-hoz segédnek, két kézzel fogadja. Jó lecke volt az enyém, hogy ily kétes vállalatokba kapjon többet [...] Pechvogel vagyok!”²¹³⁶

„Szilyt [...] kerestem, elutazott. Haza Danielik-et néztem át tovább a kéziratomat egészítvén lassanként. [...] folytattam Danielik „Status univ.” egyhasonlítását [...] A Rakovszky (volt Marczibányi) könyvtár egy részét átnéztem, czédulákban és [...] megjegyeztem a kivethetőket, még ilyesmit is kell tenni jó reménység fejében. [...] Összehasonlítottam kézír. Márky könyvészetével.”²¹³⁷

„... lapok kivonatolása. Összeszámláltam a külf. cikkeket A. B. betűknél, biz ezek jócskán vannak. [...] Délben [...] elmentem Szilyhez, elvittem a corpus delictiket, éppen a leveleket felejtettem otthon [...] igazoltam magamat és a véletlen úgy hozta magával,

---

²¹³² U.o. 1877. április 7. p. 49.

²¹³³ U.o. 1877. április 8. p. 50.

²¹³⁴ U.o. 1877. április 9. p. 50.

²¹³⁵ U.o. 1877. április 10. p. 51.

²¹³⁶ U.o. 1877. április 11. p. 51.

²¹³⁷ U.o. 1877. április 12. p. 52.

hogy a mit ő legfontosabbnak tartott saját kiadványukat hogy kihagytam, éppen az ő jegyzékükből is kimaradt, de nem csak ez hanem összes kiadványok [...] talán mert minden szegletben van egy példány! azért (mondá Szily) risum teneatis; megmutattam katalógusunkban a bibliogr. Schnitzert de sokat; nehogy elmondja a fiatalembernek és lássa hogy a bibliographia nem napszámos munka; - orra alá pörköltem; tekintélyemet kissé emeltem. [...] Muzeumban [...] Csontosival megbeszéltük a dolgot, a hiányzók felvétele végett sat. a M. Könyvszemle correcturájában. [...] Term. Bibl. bővít. Márki Könyv-szemléjéből és Term. címmut.ból”²¹³⁸

„Kis körsétát tettem, mert különben baj lesz, természetesen ilyen séta csak igen rövid szokott lenni. [...] átnéztem a Bibliogr. számára az L. betűt, hogy minél tökéletesebb legyen munkám, mindent megnézek a mit lehet, erőm és időm engedi. [...] Józsi volt az Akademiánál, írt egy sereg czédulát, legalább beváltom szavamat hogy 3000 cikket összehozok.”²¹³⁹

„... írtam egy term. tudósna is körlevelet, ezt is kell folytatnom. Ezután mentem Girókutához irataimmal, hol G. és H. betűből jegyeztem ki az ott meglevő dolgokat, a mi két példányban volt meg, azt átadta nekem, rendelkezésre a Muzeum könyvtárának viszem [...] igenis jó ember ez a Girókuti. [...] Otthon tovább búvárkodtam a Vasár. Ujs. 1874. évf. ...”²¹⁴⁰

„Aigner végre oda adta a magyar czédulákat a K végét [...] Összehasonlítottam Aigner czéduláit kéziratommal mégis csak jól beválik ez a munka is, azt hiszem elég tökéletes lesz. [...] Kaptam mégis levelet Góman Zsigm.tól mundjárt a Tilsch-ét is elküldte s így kaptam felvilágosítást és két érdekes autographot.”²¹⁴¹

„... másoltam az L. betűt Bibliogr. [...] az Irinyiről szőlő két cikket felfedeztem; kutatásaimnak eredménye rám is hasznos hajtott, mert a term. bibliogr. kijavíthattam azt hogy atyjával összetévesztettem.”²¹⁴²

„Délben a term. tud. társ.hoz, megkaptuk a 100 ftot. [...] az Akademiánál megkaptam a Litzungsber. 1-60 kötetéhez a registert [...] Fehér Ipoly életr. és munkál. jegyzékét küldi [...] Litzungsber.ből írtam ki a cikkeket.”²¹⁴³

„... Term. Bibliogr. pótolgattam Gonda kéziratából [...] szakadatlanul dolgoztam, így legalább feledek a tornyosuló fellegeket [...] Kaptam levelet Vochler-től Egerből [...] Term.

---

²¹³⁸ U.o. 1877. április 13. p. 52.

²¹³⁹ U.o. 1877. április 14. p. 53.

²¹⁴⁰ U.o. 1877. április 15. p. 53.

²¹⁴¹ U.o. 1877. április 16. p. 54.

²¹⁴² U.o. 1877. április 17. p. 54.

²¹⁴³ U.o. 1877. április 19. p. 55.

Bibliogr. Aigner czéduláiból egészítettem ki. [...] A Litzungsber. kivonatolását folytat-
tam, ebben legalább Józsi is segíthet.”²¹⁴⁴

„Jött végre a correctura 15 lapon [...] megcsináltam.”²¹⁴⁵

„Sitzungsber. Registereit kivonatoltam ...”²¹⁴⁶

„... átnéztem a Sitzungsber Registerét az 50ig kötetig. [...] Józsi nekem segített írni, rakni
czédulákat ...”²¹⁴⁷

„... Széchényi Katalogust jegyezgettem ki a további munkához. [...] A term. és orv.
czédulákat összehasonlítottam az enyémeikkel, hogy az írásnál fölhasználhassam a mi
könyveinket. [...] átnéztem egy csomagot a Rakovszky könyvtár czéduláiból. [...] Aigner
átadott egy csomag idegen nyelvű könyv-czédulákat, de éppen a magyart nem találja.
[...] Márki könyvészetéből írtam ki az M betűhöz valókat.”²¹⁴⁸

„... kerestem és összeírtam az adatokat a könyvészethez, hogy jobban és gyorsabban
dolgozhassam. [...] Sitzungsber. 10 éves registerét átnéztem és kivonatoltam.”²¹⁴⁹

„Hanem a financia állana jobban, csak legalább havonként tudnám mit kapok [...] vajjon utazhatom-é sat. No de mindezt a jövő hónapban elvégzem, szép sorban, ügye-
sen, csendesén!”²¹⁵⁰

„A Muzeumban dolgoztam könyvészeti javítgatásokat ...”²¹⁵¹

„Irodalom tört. rept. czéduláit raktam betűrendbe, hogy másolhassam. [...] Másoltam
az irod. tört. rept.”²¹⁵²

„... Irod. tört. rept. írtam [...] Leírtam az ív Bibliogr. és Irod. tört. Rept. [...] Aignerhoz
vittem a kéziratot.”²¹⁵³

„... folyt. és bevégeztem az egy ívet a bibliogr.”²¹⁵⁴

---

²¹⁴⁴ U.o. 1877. április 20. p. 56.

²¹⁴⁵ U.o. 1877. április 21. p. 56.

²¹⁴⁶ U.o. 1877. április 22. p. 57.

²¹⁴⁷ U.o. 1877. április 24. p. 58.

²¹⁴⁸ U.o. 1877. április 25. p. 58.

²¹⁴⁹ U.o. 1877. április 26. p. 59.

²¹⁵⁰ U.o. 1877. április 27. p. 59.

²¹⁵¹ U.o. 1877. április 28. p. 60.

²¹⁵² U.o. 1877. április 30. p. 61.

²¹⁵³ U.o. 1877. május 2. p. 62.

²¹⁵⁴ U.o. 1877. május 13. p. 67.

„... Aigner czéduláinak összehasonlítása kéziratokkal s ennek kijavítása. [...] A Bibliogr. N. betűjéhez néztem át a term. és orv. művek czéduláit. [...] Bibliogr. elvégeztem az M betűt az igaz, hogy csak $\frac{1}{2}$ ív jutott a mai napra. [...] N. betűt készítettem elő a term. tud. Bibliogr.hoz”²¹⁵⁵

„... az N betűből megírtam az első ívet [...] Fodor Dr. egyetemi megküldte életrajzát és munkálatai jegyzékét levélke kíséretében!”²¹⁵⁶

„... bibliogr. írtam az egy ívet, találtam némi adatot Albrizzire a Bibl. Généralban.”²¹⁵⁷

„Jött Bedő hozta az életrajzi adatokat, bámulta a Repertóriumot és azonnal megveszi mind a kettőt [...] bámulta a Természettud. könyvészetet, miután az ő művei mind elő vannak sorolva.”²¹⁵⁸

„Józsi volt d. u. az Akadémiában is, írt czédulákat.”²¹⁵⁹

„Könyvészetet írtam és az N betűt elvégeztem.”²¹⁶⁰

„... a term. tud. társulathoz mentem czimekért és a könyvtárban akartam buvárkodni [...] Lenhossékhoz mentem, munkálatait összeírni [...] ebben is különcz ember, mert minden cikkét külön lenyomatta és beköttette, czimet a táblára arany betűkkel rányomatta; de így se sok. [...] leírtam az első ívet az O betűből. Józsi két level. lapot írt, ezt czimeztem Kanitznak és Kerpelynek.”²¹⁶¹

„O. betű [...] bevégeztem [...] átnéztem a P. czédulákat és jegyezgettem.”²¹⁶²

„... folytattam a term. tud. bibliogr. kijavítását [...] Aigner elküldte a P. magyar czédulákat, ezeket néztem át [...] írtam a bibliographiát a P. betűt ...”²¹⁶³

„... korábban kelünk, hogy többet éljünk (dolgozzunk) ...”²¹⁶⁴

„... írtam ki a lapokból a cikkek czimeit Aigner számára [...] A könyvtárban írtam az egy ív bibliogr.”²¹⁶⁵

---

²¹⁵⁵ U.o. 1877. május 14. p. 68.

²¹⁵⁶ U.o. 1877. május 15. p. 68.

²¹⁵⁷ U.o. 1877. május 16. p. 69.

²¹⁵⁸ U.o. 1877. május 17. p. 69.

²¹⁵⁹ U.o. 1877. május 19. p. 70.

²¹⁶⁰ U.o. 1877. május 20. p. 71.

²¹⁶¹ U.o. 1877. május 21. p. 71.

²¹⁶² U.o. 1877. május 22. p. 72.

²¹⁶³ U.o. 1877. május 24. p. 73.

²¹⁶⁴ U.o. 1877. május 27. p. 74.

²¹⁶⁵ U.o. 1877. május 30. p. 76.

„A könyvtárban természettud. bibliogr.-val vesződtem tisztáztam egy ívet.”²¹⁶⁶

„Aigner czéduláit rendeztem és írtam ...”²¹⁶⁷

„Délben otthon maradtam és megírtam Aigner számára a repertóriumot.”²¹⁶⁸

„... ismét kevés a pénzem annyira hogy a konyhára nem elég!”²¹⁶⁹

„... átnéztem Aigner Ö, Ő czéduláit és javígtattam a kéziratot.”²¹⁷⁰

„... Aignerhoz czédulákért [...] Józsi berakta az R-be.”²¹⁷¹

„... a Széchényi Cathalogusokból kiírtam az R. betűhöz tartozó term. írók jegyzékét. [...] 12 or. mentünk a Múzeumban, ott [...] a Zs. betű összehasonlítását elvégeztem. [...] megírtam az egy ívet az R. betűből.”²¹⁷²

„... Márki könyvészetéből írtam ki az r. betűt. [...] életrajzomat Wurzbach számára [...] letisztáztam és kiegészítettem.”²¹⁷³

„9 or. a könyvtárba, leírtam az egy ív Bibliographiát ...”²¹⁷⁴

„Balogh Kálmán megigérte életrajzát is.”²¹⁷⁵

„... az egy ív Bibliogr. megírtam ...”²¹⁷⁶

„... a lapokat átnéztem és kivonatoltam.”²¹⁷⁷

„... Moenich könyvéből írtam ki az I-Z ig előforduló term. tudósokat, hogy így könnyeb-
ben boldogulhassak, csakmár vége lenne! [...] Moenich kijegyz. folytattam. [...] az egy
ívet leírtam és még a Repertóriumhoz is néztem át valamit és írtam ki, ezt is kell
folytatnom már, hogy pénzmagra tegyek szert.”²¹⁷⁸

---

²¹⁶⁶ U.o. 1877. május 31. p. 76.

²¹⁶⁷ U.o. 1877. június 1. p. 77.

²¹⁶⁸ U.o. 1877. június 2. p. 77.

²¹⁶⁹ U.o. 1877. június 3. p. 78.

²¹⁷⁰ U.o. 1877. június 4. p. 78.

²¹⁷¹ U.o. 1877. június 6. p. 79.

²¹⁷² U.o. 1877. június 7. p. 80.

²¹⁷³ U.o. 1877. június 9. p. 81.

²¹⁷⁴ U.o. 1877. június 10. p. 81.

²¹⁷⁵ U.o. 1877. június 12. p. 82.

²¹⁷⁶ U.o. 1877. június 13. p. 83.

²¹⁷⁷ U.o. 1877. június 14. p. 83.

²¹⁷⁸ U.o. 1877. június 15. p. 84.

„Mentem a Muzeumba ott a Zalai Közlönyt néztem át.”²¹⁷⁹

„... Aignerhoz mentem kicserélendő a czédulákat ...”²¹⁸⁰

„... kávé után a lapokat átnéztem és kijegyeztem belőlök a Repertóriumot. [...] kiírtam a
lemásolandót a Széchenyi catalogusból, alig várom, hogy legalább ezen unalmas máso-
láson esnék át. [...] Moenich könyvéből irogattam ki [...] megjelent a Figyelő júniusi fü-
zete s ebben [...] az én Repert. 1877. 4. közlem.”²¹⁸¹

„3 or. a könyvtárba megírtam az egy ívet azután kis repertóriumot de biz ezzel nem
sokra megyek, hozzá kell már látnom, mert különben nem is utazhatok sehová.”²¹⁸²

„... Kanitzból írtam ki az S. betűhöz tartozókat.”²¹⁸³

„... 3 or. fölmentem és megírtam az egy ívet, meg a repertóriumhoz is valamit, csak hogy
biz ez lassan megy.”²¹⁸⁴

„... foltozgatom bibliogr. munkámat, az adatokat gyűjtöm össze hozzá. [...] Bibliogr. írtam
egy ívet és repertór. félívet, fájdalom ez is csak 3 czédulát ad már.”²¹⁸⁵

„... kávé után átnéztem a lapokat és kijegyeztem. [...] 3 or. a könyvtárba Bibliogr. írtam
ez is csak készül mint a Lucza széke kevés Repert. is írtam hozzá. Egy kissé siettetnem
kell mert utóbb is kifaragódom az időből és majd nem készül el a 300 frt árú.”²¹⁸⁶

„Délben a Muzeum könyvtárba, egy csomó könyvet kiigazítottam kéziratomban. [...]
dolgoztam de csak egy ív Bibliographiát ...”²¹⁸⁷

„3 or. a könyvtárba, az egy ívet lemorzsoltam és a Pest Ofner Ztg 1836 egy részét átnéz-
tem. [...] beírtam a Természettud. bibliogr. jegyzeteimet a czédulákról a könyvbe hogy
együtt lássam a sok megnézni és javítani valót.”²¹⁸⁸

---

²¹⁷⁹ U.o. 1877. június 16. p. 84.

²¹⁸⁰ U.o. 1877. június 17. p. 85.

²¹⁸¹ U.o. 1877. június 18. p. 85.

²¹⁸² U.o. 1877. június 20. p. 86.

²¹⁸³ U.o. 1877. június 21. p. 87.

²¹⁸⁴ U.o. 1877. június 23. p. 88.

²¹⁸⁵ U.o. 1877. június 25. p. 89.

²¹⁸⁶ U.o. 1877. június 26. p. 89.

²¹⁸⁷ U.o. 1877. június 27. p. 90.

²¹⁸⁸ U.o. 1877. június 28. p. 90.

„Repertóriumot írni és elvinni, fölvenni a pénzt; irományaimat rendezni; [...] elvinni a
czédulákat az Akadémiához, leírni és leiratni a Bot. Ztg. és Bot. Zeitschr. cikkeit. Term.
tud. társ.nál a könyveket összehasonlítani kéziratokkal sat. sat.”²¹⁸⁹

„Bibliogr. a félretett czédulákat hasonlítottam össze és egészítettem ki kéziratokkal,
így mégis csak haladok előre.”²¹⁹⁰

„Folytattam a reserv czédulák beírását illetőleg összehasonlítását kéziratokkal; [...] Ír-
tam a Honművészből repertórium czédulákat, most már erélyesen hozzá kell fognom,
hogy a 300 ftra érdemessé tegyem magamat, és nehogy ismét benn maradjon. [...] Term.
tud. társulatnál megkezdtem a beírásokat és kijavításokat [...] el is végeztem az A betűt,
a nyomdában átadtam a correcturát [...] folytattam a repertóriumot, ma 78 czédulát
írtam ...”²¹⁹¹

„... a könyvtárban folytattam a javítgatásokat, toldozást foldozást.”²¹⁹²

„Hon Repert. írtam.”²¹⁹³

„Bibl. reserv. czédulákból 25-öt lemorzsoltam, Repertorium számára a Honművészből
egy negyed ívet, azután a Kiliánhoz. Term. társ.hoz, hol elvégeztem a kikeresett köny-
vek feldolgozását.”²¹⁹⁴

„Reserv. czédulákból 25 dbot elintéztem. Repertoriumból Honműv. egy évnegyedét [...]
mentem Aignerhoz [...] Term. társulatnál elvégeztem az F betűt. [...] Repertor. ismét egy
negyedét írtam.”²¹⁹⁵

„Repert. reserv 25 czédul. elvégeztem [...] Repert. is írtam negyed évet.”²¹⁹⁶

„... a Muzeumba, magammal vittem a Repertor. íveket, tekintélyes fasciculus bemutat-
tam Fraknóinak, bámult, erről kellett volna írni a Könyvszemlében, de a jövő füzetben,
kár hogy ez kéziratban maradt (én t: i: Szily elhatározását „20 ívnél többre ne terjedjen”
elmondtam és hogy törölni nem engedek belőle) Fraknói is azt mondta, hogy „vagy
vagy” a jövő füzetben jó hosszú cikket lehet majd róla írni. [...] Elmentem a Term.
társ.hoz ott is beírtam egy csomó könyvet, ezután haza.”²¹⁹⁷

---

²¹⁸⁹ U.o. 1877. június 30. p. 91.

²¹⁹⁰ U.o. 1877. július 2. p. 92.

²¹⁹¹ U.o. 1877. július 3. p. 93.

²¹⁹² U.o. 1877. július 4. p. 93.

²¹⁹³ U.o. 1877. július 5. p. 94.

²¹⁹⁴ U.o. 1877. július 6. p. 94.

²¹⁹⁵ U.o. 1877. július 7. p. 95.

²¹⁹⁶ U.o. 1877. július 8. p. 95.

²¹⁹⁷ U.o. 1877. július 9. p. 96.

„Eggenber[ger]éknél Krennernek mutattam a kézirat egy részét, panaszkodtam a Term.
társulatra.”²¹⁹⁸

„Délben a Muzeumban könyveket néztem át és czimeztem vagy kiigazítottam a
címeiket. [...] Fraknóinak [...] mutattam a Repertor. jegyzéket, mit néztem át és hány
czédulát írtam, mert Aug. 8-án ha megjő átadom neki, hogy utalványozza. [...] Bibliogr.
reserv czédulákat tovább beosztottam a kéziratban javítgatva 25 dbot. Repertor. írtam
és a Term. társ.nál könyveket czimeztem. [...] írepert. írtam a Honművészből. [...] dac-
zára szorgalmamnak félek, hogy nem leszek aug. 8-ig készen s akkor nem mehetek Fü-
redre, az az ha 100 frt nem lesz a zsebemben meg se indulok, pedig de megérdemelném,
no de az még messze van, addig sokat lehet tenni ...”²¹⁹⁹

„... a könyvtárba $\frac{3}{4}$ 8 or. Józival, ki folytatta a Verh. für Geol. czédulákra írását a
bibliogr. repert. számára, én pedig leírtam az egy ívet. [...] Bibliogr. írtam az az foltoz-
gattam, ezután a Repertóriumot készítettem a Honművészből.”²²⁰⁰

„... lapokat átnéztem, kivonatoltam, Honművészből Repertóriumot írtam [...] Bibliogr.
foltoztam, bővítettem. Repertor. írtam ...”²²⁰¹

„Mentem a term.t. társulathoz, néhány könyvet leczimeztem. Pethő örül előre a
Bibliographiának, de az első könyv, mit keresett nem volt benne, ilyesmi bosszant, ha-
bár az vigasztal, hogy még belejött volna a Hanákból.”²²⁰²

„... Repert írtam a Honművészt elvégeztem [...] Bibliogr. toldoztam [...] Repertóriumot
a Regélő-ből írtam.”²²⁰³

„... elvégeztem a szokott reggeli teendőimet t: i: átnéztem a lapokat és kijegyeztem az
irodalomtörténeti cikkeket, [...] mentem föl $\frac{3}{4}$ 8 or. a könyvtárba, ott megírtam az egy
ívet, mely 10ig eltartott, keserves munka, minden nap két néha $2\frac{1}{3}$ órát dolgozva, még-
sem érem végét”²²⁰⁴

„... csináltam czédulákról a Bibliographiát az az a 25 db reserv czédulát beolvastottam
kéziratomba, v. összehasonlítva ha kellett kiegészítettem. Mentem Aignerhoz [...] kér-
tem czédulákat. Term. társulathoz, írtam kiegészítésül a Bibliographiához.”²²⁰⁵

---

²¹⁹⁸ U.o. 1877. július 10. p. 96.

²¹⁹⁹ U.o. 1877. július 12. p. 97.

²²⁰⁰ U.o. 1877. július 14. p. 98.

²²⁰¹ U.o. 1877. július 15. p. 99.

²²⁰² U.o. 1877. július 16. p. 99.

²²⁰³ U.o. 1877. július 17. p. 100.

²²⁰⁴ U.o. 1877. július 18. p. 100.

²²⁰⁵ U.o. 1877. július 19. p. 101.

„... Aignerhoz mentem [...] eljött velem szállására, ott fölnyaláboltam a T-Z betűket és most már nyugodtan dolgozhatom tovább. [...] Délben Mátéval a Múzeumhoz; én föl a könyvtárba, elvégeztem az L. betűt [...] Bibliogr. írtam a reserv (vegyes) czédulákból, melyek időközben készültek vagy idézés végett újra előkerülnek! Repert. a Regélőkből [...] Czédulákat válogattam külön mert a T. betűt elő kell készíteni és Józsi rakni fogja rendbe, nagyon nehezen megy neki a száraz munka ...”²²⁰⁶

„Bibliographiához toldoztam be 25 czédulát; készítettem a Repertóriumot és bevégeztem a Regélőt [...] a lapok nagy részét kivonatoltam 1875-ben, jönnek a foliansok!”²²⁰⁷

„... kivonatoltam a lapokat. Repertóriumot írtam a Regélő P. Divatlapból. [...] 10 or. a könyvtárba délig leírtam egy ívet s ezzel bevégeztem az S betűt, mégis csak halad előre a munka. [...] Bibliogr. foltoztam a 25 czédulával, Repertóriumot írtam. [...] Széch. Cathal.ból kiírtam a T. betűhöz valókat.”²²⁰⁸

„... irod. tört. cikkeket kutattam a lapokban [...] a bibliogr. T. betűből leírtam egy ívet [...] Tóth Kálmán levelet írt [...] Term. Bibliogr. a 25 czédulával bővítettem. Repert. csináltam ½ évi Regélő P. Divatlapból és a Term. társ.nál vagy 10 könyvet átnéztem és rectificáltam kéziratomat.”²²⁰⁹

„Megy a munka, csak aztán a pénz is úgy folyják be de félek a nehézségektől!”²²¹⁰

„... az egy ív Bibliogr. megírtam. [...] 25 czédulát beolvasztottam kéziratomba ...”²²¹¹

„... lapokat átnéztem; az egy ívet a Bibliographiához leírtam [...] Délben a Muzeumba, lapokat [...] átnéztem az Irodalomtört. részére. [...] A 25 czédulát beolvasztottam a Bibliogr.-ba, Repert. írtam a P. Divatl.ból és mentem a Term. társulat könyvtárába [...] néhány könyvet átnézvén beolvasztottam a hiányzó részeket kéziratomba.”²²¹²

„Otthon Repertór. írtam Életképekből [...] csak már nyomtatva látnám ezt a Bibliographiát, aztán a Repertóriumot, mert török szakad a jövő évben ennek is meg kell [...] ene jelenni, adja az ég!”²²¹³

---

²²⁰⁶ U.o. 1877. július 20. p. 101.

²²⁰⁷ U.o. 1877. július 21. p. 102.

²²⁰⁸ U.o. 1877. július 22. p. 102.

²²⁰⁹ U.o. 1877. július 23. p. 103.

²²¹⁰ U.o. 1877. július 24. p. 103.

²²¹¹ U.o. 1877. július 25. p. 104.

²²¹² U.o. 1877. július 27. p. 105.

²²¹³ U.o. 1877. július 29. p. 106.

„Repert. írtam a Hírnökből, mikor észbe vettem, hogy ezt már én felvettem de akkor vagy 45 perczig írtam ezer szerencse hogy a nagy halom hírlapot mind ki nem vonatoltam; a Pesti Hírlapot kezdtem tehát s ez kárpótlásul jól adta.”²²¹⁴

„... átnéztem a term. tud. társ. könyvjegyzékében az R betűt. Repert. írtam a Pesti Hírlapból.”²²¹⁵

„Leírtam a bibliogr. a T betűt [...] Repert czédulákról leírtam az Életr. adatokat, melyek a Bibliogr.-hoz szükségesek lesznek, hogy a czédulákat beadhassam, Repert. írtam [...] Repert. írtam, hogy kissé eléhaladjak, mert pénzre lesz szükségem, sokra. [...] csak az egészség legyen hozzá jó – aztán egy kis szerencse, reclam, csak megélünk valahogy.”²²¹⁶

„... a czédulákról beírtam az életrajzok idézetét (hol találatnak, hogy aztán kikereshessem és a bibliogr. bejegyezzem a szükségeseket. Repertor írtam és a Term. társ.nál szintén pótolgattam kéziratomat, így halad a munka. [...] most már csak Fraknóit lesem és szorítom a czédulákat, ha valahogy a 100 ftot kiszoríthatnám [...] nagy szükségünk lenne reá. [...] szükséges a pihenés, szemem a bal csak gyenge, megpróbálom a szemvizet ha használna, nem csoda ennyi munka után [...] no de még sokáig kell helyt állnia, azért erősítem és kímélem ha ugyan lehetséges ennyi munka és kötelezettség után.”²²¹⁷

„Bibliogr.-ból egy ivet leírtam [mindennap! Gy. J.] Lapokat (vidékieket) néztem át [...] ha találtam bennök irod. tört. cikket kiírtam [...] Józsi rakta osztályokba a Repert. czédulákat.”²²¹⁸

„Repertór. Aigner számára elvégeztem.”²²¹⁹

„Aignernak elvittem a Repertór. végét.”²²²⁰

„... írtam Bibliogr. nem hiában a végén jár már rendetlenebbül megy [...] elszoktam a munkától.”²²²¹

„Jegyezgettem a lapokból Irod. tört. repert. számára. [...] Föl alá sétáltam, nem tudok még beleszokni a munkába, hacsak erőt nem veszek magamon az az természetemen (a hosszú semmit tevés következményén).”²²²²

---

²²¹⁴ U.o. 1877. július 31. p. 107.

²²¹⁵ U.o. 1877. augusztus 1. p. 107.

²²¹⁶ U.o. 1877. augusztus 2. p. 108.

²²¹⁷ U.o. 1877. augusztus 3. p. 108.

²²¹⁸ U.o. 1877. augusztus 6. p. 110.

²²¹⁹ U.o. 1877. augusztus 19. p. 116.

²²²⁰ U.o. 1877. augusztus 21. p. 117.

²²²¹ U.o. 1877. szeptember 2. p. 123.

²²²² U.o. 1877. szeptember 4. p. 124.

„Jegyezgettem Irod. tört. repert. számára. [...] Bibl. elvégeztem a Z betűt is, most már csak bővíttem, tatarozom, de ez is nagy munka.”²²²³

„Szükséges, hogy megkezdjem sokoldalú privát működésemet is. Irod. tört. Repert. – Term. bibliogr. [...] Repertor!”²²²⁴

„Figyelő megérk. benne Irod. Repert.”²²²⁵

„Term. bibl. dolgoztam volna de csakhamar Lenhossék háborgatott az ő kereséseivel
...”²²²⁶

„Most már elég rossz kedvem lesz ha rágondolok tervezett munkálataimra, mindeniknél egy nagy bökkenő a Term. tud. Bibliogr.-nál, hogyan bevégezni hogy végre kinyomtatásra kedvessé tegyem a vaskalaposok előtt [...] a Repertór. tovább folytatásánál hogy minél kevesebb fáradsággal kivégyem azt a 90 frt. az akadémia kezéből! de mind nehéz s ezzel a kérdések megfejtésével vajudok most; talán lassanként, eltalálom a nyitját egyenként nagy fejtöréssel fáradsággal.”²²²⁷

„... Józsi figyelmeztetett, hogy a Szemlé-ben is megemlíti Szily a mi Bibliographiánkat.”²²²⁸

„Szemlében is Szily cikke a készülőben levő munkák közt fölemlíti! nevemet ...”²²²⁹

„Aigner számára készítettem az „irodalomtört. Repertóriumot [...] Moenich könyvéből elvégeztem a kiírásokat, csak haladunk előre.”²²³⁰

„Aigner czéduláit válogattam ki V. betűseket a term. bibliogr. számára.”²²³¹

„Hanák Állattanából bővítettem Bibliographiámat. [...] folytattam a Repertórium-írást a Bud. Hiradó 1844 évf.al.”²²³²

„... a Repertoriumot kiírtam a Budap. Hiradó 1845 II. feléből.”²²³³

---

²²²³ U.o. 1877. szeptember 5. p. 125.

²²²⁴ U.o. 1877. szeptember 6. p. 125.

²²²⁵ U.o. 1877. szeptember 9. p. 127.

²²²⁶ U.o. 1877. szeptember 14. p. 129.

²²²⁷ U.o. 1877. szeptember 15. p. 130.

²²²⁸ U.o. 1877. szeptember 16. p. 130.

²²²⁹ U.o. 1877. szeptember 19. p. 132.

²²³⁰ U.o. 1877. szeptember 21. p. 133.

²²³¹ U.o. 1877. szeptember 25. p. 135.

²²³² U.o. 1877. október 1. p. 138.

²²³³ U.o. 1877. október 3. p. 139.

„Kertbeny nálunk volt, mutattam a register első ívét, Bibliothek Univ. engem is főlemlített, tehát itt is meg lesz örökítve nevem. [...] a Muzeumban a Természetiek Tárában Bibliogr. bővítettem külf. cikkeket írtam ki [...] Aignerhoz rábeszélve hogy adjon ő is könyvészetet a Figyelő mellett, meggondolja. Jött az én Irod. repert ...”²²³⁴

„Irod. tört. Bibl. készítettem Rupp könyvéből a czimeket, de biz ez lassan megy.”²²³⁵

„Repert. írtam a M. Kurirokból.”²²³⁶

„... Petrikhez, kikönyörögtem a 18. ik számmal járó lajstromát, melyet átenged nekem!”²²³⁷

„Csontos [..] az Anzeigerből közölni akarja a róla szóló pár sort, elvitte, tehát közölje az enyémet is, fordítsa le, megteszi.”²²³⁸

„... előbb utóbb én leszek hivatva bibliographiánk megírására ha ugyan [...] győzik pénzzel ...”²²³⁹

„... a Kurirból orvosok életrajzi adatait a Bibliographiához írtam ki. [...] Repert. írtam a M. Kurir 8 kötetét átnézzván 1801/2. úgy hogy ujjaim is megfájdultak bele még se lett sok haszon alig néhány czédula.”²²⁴⁰

„... a Muzeumba mentem [...] Csontosynál szép gyűjteményt fedeztem fel „Vita eruditorum Hungariae” Horvát István írta lapokra az egyes írók életr. adatait kútfővel sat. igen jól lehet fölhasználnom!”²²⁴¹

„... Horvát István gyűjteményének czédula katalogusát néztem át, bámulatos mit írhat össze egy ember ha hosszú életű és szenvedélyes gyűjtő [...] ide vissza kell térnem többször is ezen kéziratok búvárlásához.”²²⁴²

„... én csak arra törekedtem, hogy nevemet emlegessék s ezt el is érem mert csak a Figyelő tartalmát majd minden lap közli ...”²²⁴³

---

²²³⁴ U.o. 1877. október 4. p. 139.

²²³⁵ U.o. 1877. október 7. p. 141.

²²³⁶ U.o. 1877. október 10. p. 142.

²²³⁷ U.o. 1877. október 11. p. 143.

²²³⁸ U.o. 1877. október 13. p. 144.

²²³⁹ U.o. 1877. október 14. p. 144.

²²⁴⁰ U.o. 1877. október 16. p. 145.

²²⁴¹ U.o. 1877. október 17. p. 146.

²²⁴² U.o. 1877. október 18. p. 146.

²²⁴³ U.o. 1877. október 22. p. 148.

„... a Bibliotheca Carpatica-ból beírtam, nagyszerű felfedezés, hanem ad is munkát, most már örülök előleg is annak az eredménynek a mit a statist. kimutatásom föltüntet Bibliographiaimról.”²²⁴⁴

„Délben a Museumba, Horvát-kéziratok átnézését és kivonatolását folytattam; igen jól megy a munka, ma is találtam többet egy 1472 fiumei író is! [...] ½ 3 or. a könyvtárba és ott jó ízűen dolgoztam a Bibliographián különösen a Bibliotheca Carpaticának sok hasznát veszem, csak már az első ívet kinyomtatva látnám!”²²⁴⁵

„... csak a Bibliogr. bánt hogy nem érem végét ...”²²⁴⁶

„... Aignerhoz [...] kérdezősködtem Jankovich könyvészete iránt!”²²⁴⁷

„... Muzeumba mentem és Csontosinál az én művemről Petzhold említésének kihagyását róttam meg, oda jött Fraknoi és elárulta, h. biz ő hagyta ki, nem volt hely (két sorszámára?) No de Csontosinak is volt része benne, az irigység.”²²⁴⁸

„... szoríttanom kell a bibliographiát és repertoriumot hogy azt ez évben sajtó alá adhassam ezt pedig beadhassam és a pénzt felvehessem.”²²⁴⁹

„Kertbeny [...] adott is néhány igen becses kéziratot a „magyar könyvészetre [...] vonatkozót ...”²²⁵⁰

„... a Muzeumban folytattam kutatásaimat, lassanként egyet-egyet találok gutta cavat lapidem legyen minél teljesebb.”²²⁵¹

„Józi [...] a bibliografiát nem szereti, tehát nem is fogja az én működésemet folytatni, hanem azért becsüli az aranyokat mit a Term. társ. adott, mert kevés fáradságába került neki!”²²⁵²

---

²²⁴⁴ U.o. 1877. október 23. p. 149.

²²⁴⁵ U.o. 1877. október 25. p. 150.

²²⁴⁶ U.o. 1877. november 1. p. 153.

²²⁴⁷ U.o. 1877. november 2. p. 154.

²²⁴⁸ U.o. 1877. november 5. p. 155.

²²⁴⁹ U.o. 1877. november 8. p. 157.

²²⁵⁰ U.o. 1877. november 11. p. 158.

²²⁵¹ U.o. 1877. november 12. p. 159.

²²⁵² U.o. 1877. november 16. p. 161.

„Sok az irigy krakeler no de én a pénzzel zsebemben nevetek s azért mégis csak emle-
getik nevemet s ez a fő, aztán próbálja a ki utánam tudja tenni [...] szenvedéssel örö-
mel szedem ezentúl is az adatokat magam gyönyörűségére is de más hasznára tudom
hogy pár év múlva is zárandokolni fognak adatokért hozzám a screblerek.”²²⁵³

„... Galgóczyt figyelmeztettem Repertóriumomra hogy említse fel Entzről emlékbeszé-
dében, így kell terjeszteni. [...] nem nyugszom míg teljes bibliographiám nem lesz.”²²⁵⁴

„Fraknói [...] szinte bosszankodott azon, hogy a könyvészeti műveket is bekevettem; [...] E nélkül az egész nem ér semmit s én azért inkább betoldottam valamit később Józsi segítségével. [...] csak Fraknói meg ne gubakodnék, ez baj lenne, már egy ív nyomtatási költséget is följánlottam, de nem fogadhatja el.”²²⁵⁵

„... legjobb ha ily apróságokban találom örömet mint a magyar bibliographia és ha nem nyerek másoktól vizsgáztatást magam keresek.”²²⁵⁶

„... Aignerszámára írtam a közlem.”²²⁵⁷

„Kikeltünk Herman Otto ellen ki toastjában multkor „ne csak a könyvek czimét nézze ...” nem tartja a könyvészetet tudománynak ...”²²⁵⁸

„Elvittem Aignerhoz a czédulákat és kicseréltem [...] írtam Szabó Károlynak [...] Bibliogr. kérem, ha adja ...”²²⁵⁹

„Szilynek átadtam a statist. kimutatást, nyomtatni fogjuk”²²⁶⁰

„Szabó Károly iveit megkaptam. [...] Szabó Károlytól barátságos levelet kaptam, kedves ember, becsülendő.”²²⁶¹

„... elmentem a nyomdába a tiszta nyomatokat átvéve a kiszámítással vittem Szilynek nem volt ott, tehát ott hagytam de 115 frt egy ív! félek hogy baj lesz ámbár az ottani

---

²²⁵³ U.o. 1877. november 17. p. 161.

²²⁵⁴ U.o. 1877. november 19. p. 162.

²²⁵⁵ U.o. 1877. november 20. p. 163.

²²⁵⁶ U.o. 1877. november 21. p. 163.

²²⁵⁷ U.o. 1877. november 23. p. 164.

²²⁵⁸ U.o. 1877. november 26. p. 166.

²²⁵⁹ U.o. 1877. november 29. p. 167.

²²⁶⁰ U.o. 1877. december 3. sz. n. (p. 169. előtti)

²²⁶¹ U.o. 1877. december 4. p. 169.

hivatalnok nem sokalta. Weizsmanokhoz bejegyeztem a kéziratomba és Aignertől el-
kértem a Bibliogr. Fay végett talán mégis közlöm a lapszámokat! Eggenbergeréknek
mutattam próbanyomatot (mert ők az egyetem dobosai) ...”²²⁶²

„Fraknóival beszélve a Bibliografiáról [...] Szilyt rábeszéli adják ki a Repertórium alak-
jában.”²²⁶³

„Fraknóihoz [...] átadtam a próbanyomatot, annyira megtetszett neki, hogy még a Re-
pertóriumot is azzal fogja nyomtatni.”²²⁶⁴

„... mentem Szilyhez a Term. társ.-hoz, mindjárt azzal fogadott, hogy szó sincs így a
kinyomtatásról [...] egy nevetséges s egy nagyobb hibát mutatott, [...] 52 ftot adnak egy
ívért hanem nem lesznek kétféle betűvel nyomtatva [...] Eljöttem dühösen.”²²⁶⁵

„... elpanaszlám Fraknóinak a Term. tud. társ. és Szily eljárását [...] azt állítja, hogy majd
ő egész erélylyel fog eljárni ...”²²⁶⁶

„Szilyt ott találtam a Term. Társ.-nál, ki [...] a kéziratot [...] az Athenaeumhoz adta, tehát
[...] olcsóbb is lesz! Kaptam rajt és elmentem Veréyhez biztattam őt is hogy [...] ne
mondjon tulságos árt. [...] ijesztőleg tekint felém [...] a népbank követelése ...”²²⁶⁷

„... elmentem az Akademiához [...] megtudtam, hogy [...] hozhatom a számlát. [...] folyt.
a Repertór. írást [...] nőm számlálta ő rakta szét is a czédulákat; ezután [...] a kimutatást
csináltam [...] A XVII. szállítmány 4810 czédulát adott, tehát 96 f 20 krt (csak 72 kr marad
benn) sikerült ez is, hanem aztán a többi, az az a forradalmi és azutáni óriási hírlapok
kivonatolása ez több bajjal fog járni, hát még a többi tudományszakoknak összeállítása;
no de erre még van elég idő. Qui habet tempus, habet vitam, csak egészség legyen és
hozzá békesség, léleknyugalom ...”²²⁶⁸

„Term. Bibliogr. bővítettem Kertbeny kéziratából ...”²²⁶⁹

„Rómer bucsulakomáján az egész Muzeum, Kultusmin. egyetemi tanári kar, írói papi
kar, journalistika, György Al. Prém, Thallóczy sat voltak jelen [...] agyba-főbe tisztelték

---

²²⁶² U.o. 1877. december 6. p. 170.

²²⁶³ U.o. 1877. december 7. p. 170.

²²⁶⁴ U.o. 1877. december 8. p. 171.

²²⁶⁵ U.o. 1877. december 9. p. 171.

²²⁶⁶ U.o. 1877. december 10. p. 172.

²²⁶⁷ U.o. 1877. december 15. p. 174.

²²⁶⁸ U.o. 1877. december 16. p. 175.

²²⁶⁹ U.o. 1877. december 17. p. 175.

dícsérték a nap hőjét [...] én nem mertem elmondani a Repertórium-történetét, mely-
nek keletkezését is neki köszönhetjük (ha ugyan?)”²²⁷⁰

„... a Franklin-Társulattól elhoztam kiadványaik jegyzékét [...] borzasztó zsidóskodás
ilyen Bibliogr. adni ki a hol nincsen évszám! [...] borzadok attól, hogy kéziratomban sok
lesz a hiány miután minden könyvet nem láthatok ...”²²⁷¹

„... kivonatoltam Aigner figyelője számára és a czédulákat betűrendbe raktam, hogy le-
írhassem. [...] Franklin-Társulathoz vittem vissza a jegyzéket és kértem a kijegyzett
könyveket in natura, az igazgató mindent megígért sött új katalogusokat is adott jó re-
ményesség fejében. [...] Bibliogr. bővítettem a műgyet. tanárok czikkeivel és életr. ada-
taikkal, most csak megállja a sarat azt hiszem, elég szorgalmat is fejtek ki, de azt aka-
rom, hogy bámulják és fizessenek jó kedvvel.”²²⁷²

„Gonda kéziratából írtam be a Term. Bibl.-hoz a mit találtam [...] még a háttérben a mu-
mus, a száz ház és a népbank-tartozás!”²²⁷³

„... Gonda és Kertbeny kézírata kivonat. elvégeztem”²²⁷⁴

„... kivonatoltam a Figyelő számára [...] Fraknoi [...] dicsérte a Repertóriumot, már azért
is, hogy most legalább tudjuk mit nem írtak [...] Meg lesz az utalványozás!”²²⁷⁵

„Aignerhez visszavittem czéduláit, ezzel is kevesebb más jószágá nálam.”²²⁷⁶

„Mindenfelé korteskednek Kisfaludy – Petőfi – Történeti – Akadémiai – társulatokba
való bejuthatásért, én küzdök, több hasznat hajtok mint egy csoport regényíró vagy
krónika leíró és mégis csak napszámos maradok, bámulnak és sajnálnak!”²²⁷⁷

„Repertór. írtam a M. írók Füzetekéből. [...] Term. Bibliogr.-hoz is írtam ...”²²⁷⁸

„Dolgoztam Horvát kéziratából [...] A Hon közli a Term. tud. bibliogr. kimutatást. [...] Mai
lapokban a Főv. Lapok keveset szólnak a P. Napló esti elég tisztességesen, Budapest napi-
lap reggeli keveset, szóval a lapok jól méltányolják munkámat!”²²⁷⁹

---

²²⁷⁰ U.o. 1877. december 18. p. 176.

²²⁷¹ U.o. 1877. december 19. p. 176.

²²⁷² U.o. 1877. december 20. p. 177.

²²⁷³ U.o. 1877. december 23. p. 178.

²²⁷⁴ U.o. 1877. december 25. p. 179.

²²⁷⁵ U.o. 1877. december 26. p. 180.

²²⁷⁶ U.o. 1877. december 30. p. 182.

²²⁷⁷ U.o. 1877. december 31. p. 182.

²²⁷⁸ MTA Kézirattár Ms 18 / XXVIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1878. január 1. p. 1.

²²⁷⁹ U.o. 1878. január 2. p. 2.

„Term. Bibliogr. bővítettem, javítottam ...”²²⁸⁰

„Kaptam [...] levelet a Term. Társulattól 8-ra bizottsági gyűlés van egybehíva munkánk
kinyomtatása végett.”²²⁸¹

„... Term. Társhoz, hol Szily már várt [...] bíralták felütötték. [...] Athenaeumnál nyomat-
juk 62 frton ívét 500 péld.”²²⁸²

„Term. bibliogr. [...] még az Egyet. M. Encycl. is fedeztem fel A.-ba tartozó író; félek
hogy valaki az újabbak közül is kisiklik [...] csak a Józsi nézte volna jól át a muzeumit!”²²⁸³

„... lapokat kivonatoltam a Figyelő számára. [...] Bibliogr. term. bővítettem keveset. ja-
vítottam sajtó alá és [...] Repert. [...] készítettem a M. Hírm. mellékleteiből ...”²²⁸⁴

„Term. társ.nál [...] holnap már fölvehetjük a pénzt; nagy applauzussal fogadták a bi-
zottsági tagok a munka elkészültét, tehát használt a részletezés statistika is.”²²⁸⁵

„Elmentem Rupphoz [...] jelentettem készülő munkámat; örült. Így kenyerezem le volt
ellenségeimet és talán Horvát barátait is. [...] B betűből rendeztem két ívet sajtó alá,
most erősen török előre az elmulasztottak pótlásával.”²²⁸⁶

„Aigner számára az Irodalomt. repert. [...] Szily [...] a correcturát megnézte, természe-
tesen castrálni akarta de én opponáltam; egyet mégis engedtem kivetni és a külföldi
életrajzok elmaradnak, hanem Kanitz-féle dalmatákat kivetette volna, de én opponál-
tam, szóval igen hitvány ember a ki csak önzésből a maga érdekét keresi és akarja elérni,
mást vagy a közérdeket nem tekint! [...] a correcturát néztem át, mit lehetne castrálni,
de biz én keveset engedek belőle. [...] Megkészítettem Irod. tört. Repert. 10. közlem.
Aigner Figyelője számára. [...] csak azt a kis törléseket sajnálom a mit tetetett velem
Szily, no de revanceirozom magamat.”²²⁸⁷

„... ez a dolog lassan halad a Repert. írást értem.”²²⁸⁸

---

²²⁸⁰ U.o. 1878. január 5. p. 3.

²²⁸¹ U.o. 1878. január 6. p. 4.

²²⁸² U.o. 1878. január 8. p. 5.

²²⁸³ U.o. 1878. január 11. p. 6.

²²⁸⁴ U.o. 1878. január 12. p. 7.

²²⁸⁵ U.o. 1878. január 13. p. 7.

²²⁸⁶ U.o. 1878. január 14. p. 8.

²²⁸⁷ U.o. 1878. január 19. p. 10.

²²⁸⁸ U.o. 1878. január 22. p. 12.

„... Szily [...] ki akarta hagyni a mezei gazdaságot a Bibliographiából. „Nézze meg a ta-
gok névsorát nem legtöbbje az – e.”²²⁸⁹

„kiírtam [...] Aigner számára az irod. tört. cikkeket; rendbe hoztam a nyomdába valót
sat, így haladok tovább napról napra. [...] a tanszermúzeum könyvtárát is átkuta-
tom!”²²⁹⁰

„Tanszermuz. könyveket vizsgáltam és írtam be, nagyszerű!”²²⁹¹

„Fraknóival beszéltem [...] a Repertóriumot ajánlotta a fölvetelre [az Akadémia költség-
vetésébe Gy. J.], ha annyi befolyása sincs, hogy határozottan fölvegyék akkor törülni
fogják, talán nem is ajánlotta [...] ha ezen mellékkeresettől is elesem! De talán jobb így,
figyelmet fordíthatok egyébre, szépen, csendesen.”²²⁹²

„... a Term. bibliogr. toldoztam, ékeltem bele.”²²⁹³

„... erősen dolgoztam a hiányok pótlásával, sokat végeztem sokat találtam, mindig job-
ban örülök, hogy Szily leíratta velem az egész kéziratot, mielőtt sajtó alá adtam volna,
így kényelmesen utánpótolhatok sokat.”²²⁹⁴

„Nyomdában megkaptam az első félívet nem igen tetszett a forma, de most el voltam
foglalva a Hírlapirodal.”²²⁹⁵

„Ráthoz mentem, [...] megígérte, hogy kiadványainak jegyzékét összeírja munkám szá-
mára sat.”²²⁹⁶

„Szabó könyvészetét néztem át, találtam.”²²⁹⁷

„Kanitz [...] felajánlja közbenjárását de csak úgy ha a beküldött könyvczimek után te-
szem az ő neve kezdő betűjét!! erről ismerni reá hogy echt zsidó! bosszantott, mert ez
lesz egyik erős megtámadó és pótlék beküldő, valahogy le kellene kenyereznem!”²²⁹⁸

„Fraknói szomorú hírt adott tudtomra a Repertóriumot nem vették fel a budgetbe, tud-
tam vagy éreztem előre, de talán ez is javamra válik, kedvencz tárgyamnak a Magyar

---

²²⁸⁹ U.o. 1878. január 23. p. 12.

²²⁹⁰ U.o. 1878. január 24. p. 13.

²²⁹¹ U.o. 1878. január 25. p. 13.

²²⁹² U.o. 1878. január 26. p. 14.

²²⁹³ U.o. 1878. január 28. p. 15.

²²⁹⁴ U.o. 1878. január 29. p. 15.

²²⁹⁵ U.o. 1878. január 30. p. 16.

²²⁹⁶ U.o. 1878. január 31. p. 16.

²²⁹⁷ U.o. 1878. február 1. p. 17.

²²⁹⁸ U.o. 1878. február 2. p. 17.

írók Névtárának szentelhetem időmet és a Bibliogr. nyomtatása is a szőnyegen lévén
nem csigázom agyon magamat, de ő reményt adott legalább hogy részben felveszi a
történelmi bizottság!”²²⁹⁹

„Délben a Term. társ.hoz Szilynek megmutattam a tiszta ívet, „csak hozzon egy-egy
példányt az egészen tiszta példányból”, tehát nem akarja controlirozni ez igen helyes
és örvendetes, mehet a munka gyorsabban! [...] Ráthoz [...] a Repertóriumot szemére
hánytam hogy kihagyták a budgetből „ha saját kiadványaikra nem maradt pénz”!
mondta sat. [...] Bosszant az hogy ennyi gond, figyelem és utánjárásra is találok még
hibát az az hiányt könyvemben, hiában ily munka soha se lehet teljes de a mit tehetek
megteszem s ez a fő csak egészség legyen, akarat igyekezet meglesz Józsit is be-be fo-
gom.”²³⁰⁰

„Correct. csináltam és vittem a nyomdába [...] oly összefirkált volt hogy megsajnáltam
szegény szedőt, adtam neki 1 frtot.”²³⁰¹

„Fraknoi megnézte a correcturát „a történetre nekünk is kellene ilyen”, meghiszem azt,
mind azt fogják kívánni! De én nem tudom óhajtom-é még későbbi éveimet is zaklatá-
sokkal tölteni?”²³⁰²

„... csináltam egy ívet, correcturákat és beékeléseket javításokat, hanem [...] megbor-
zadtam attól, hogy mennyit kell még javítgatnom, míg a végére érek! [...] serény
utánjáró izgékony [...] tulajdonságok nélkül bibliographus el nem lehet!”²³⁰³

„... az akadémiánál szegény Pesti Frigyesz protégálják mert nincsen állása, azért maradt
ki az én Repertóriumom, különben lesz ott mindig a kit protégáljanak, a clique.”²³⁰⁴

„Délben [...] utána néztem az 1ő ívnek mi történt vele, megijedtem, mert azt mondta
Benedek hogy Szily visszatartotta, de már délben mégis eljött s rá volt írva az 500 pél-
dány. Victoria! [...] P. Napló „Felvidék” bírál.”²³⁰⁵

---

²²⁹⁹ U.o. 1878. február 5. p. 19.

²³⁰⁰ U.o. 1878. február 6. p. 19.

²³⁰¹ U.o. 1878. február 7. p. 20.

²³⁰² U.o. 1878. február 9. p. 21.

²³⁰³ U.o. 1878. február 12. p. 22.

²³⁰⁴ U.o. 1878. február 13. p. 23.

²³⁰⁵ U.o. 1878. február 14. p. 23.

„Böhm pénztárnok szemrehányást tett hogy sokat beszúrok majd fölülfizettetik a tár-
sulatot [...] néhány könyvet átnéztem és kijavítottam a címeket, mert a mit szemeim-
mel nem láttam, ott bizony roppant sok a hiba. [...] nem az Athenaeumot de a szegény
szedőket sajnálom. Sokat is találok ujjat, a miért kár lenne ha elszalasztanám!”²³⁰⁶

„... kár hogy Józsi nem a könyvekről írta le a címeket, most már elég baj ez nekem de
majd csak lemorzsolom. [...] Fraknoi is szölongat „a régi hírlapokról” írandó cikk vé-
gett [...] hiában nem megy ily nagy munka mellett mást is vállalni!”²³⁰⁷

„Kanitz végre mégis írt és küldött [...] dolgozatokat [...] mindenesetre emelni fogja dol-
gozatomat az ő segítségével, nagyrabecsülöm szíveségeit, habár nem rontom el a kiállí-
tást haszontalan fitogtató jegyzetekkel, melyben őt dicsőítsem majd a pótlékban és az
előszóban megemlítem nevét is! [...] még jókor jutott eszembe Kovács vesszőparipája a
lapszámok [...] rendesen kiteszem a lapszámot is!”²³⁰⁸

„Fraknoival beszélgettem és mutattam a könyvészetet, tetszett neki, elég szép!”²³⁰⁹

„... Kanitz ajánlotta Mineralkatalogot de ez semmi, hanem a Reuss Repertoriumát kuta-
tom. Krenner is összeállítja munkáinak sorozatát. [...] correcturát csinálva két nagy hi-
bát hoztam helyre a Conrad és Czermaknál, aztán javítottam s így eltelt az idő. [...] Ráthnál [...] a Reuss Repertoriumot felfedeztem, [...] meghozatom, ha más hasznom úgy
sincs az igazgatóságból.”²³¹⁰

„... a Carioni Stellwagot kihagytam pedig nálunk is megvan [...] Ez baj. Józsi szintén két
rosz áttételt talált!”²³¹¹

„... gyűlésbe, hol [...] kezdenek belemenni a dicsőségbe és inkább engedékenyek. [...] Kanitz írt hosszú levelet, igen henczeg az ő ismereteivel [...] a kifogások ajánlások mi
előttünk is tudva voltak, de [...] örülünk, hogy a munkát már egyszer nyomják!”²³¹²

„... elhoztam a 3. 4. ívet s elvittem [...] a Term. tud. Társ.hoz, hol igen szivesek hozzám
[...] nem tudom igaz e hogy Szily igen meg van elégedve a művel.”²³¹³

---

²³⁰⁶ U.o. 1878. február 16. p. 24.

²³⁰⁷ U.o. 1878. február 19. p. 26.

²³⁰⁸ U.o. 1878. február 21. p. 27.

²³⁰⁹ U.o. 1878. február 22. p. 27.

²³¹⁰ U.o. 1878. február 23. p. 28.

²³¹¹ U.o. 1878. február 25. p. 29.

²³¹² U.o. 1878. március 1. p. 31.

²³¹³ U.o. 1878. március 3. p. 32.

„Kondorral jártam, kinek mutattam művem első ívét „Szinnyei úr sokat dolgozik, vigyázzon egészségére!” Megnyugtattam, hogy éji nyugalma fentartom az az 10 után lefekszem és csak 7 előtt kelek.”²³¹⁴

„Elfutottam Frivaldszkyhoz a ki családjára vonatkozólag mégis tett egy kis helyreigazítást s így jó az utánjárás. [...] a Bibliografiába is beleuntam, pedig kellene folytatnom, hanem úgy is annyi van már együtt hogy igen valószínű a 30 év, legalább nem sürgetik a register csinálást.”²³¹⁵

„... a könyvtárban [...] a segédeszközökkel készíthetem bővíthetem kéziratomat.”²³¹⁶

„... kéziratot készítettem sajtó alá.”²³¹⁷

„... lapok átnézése, kivonatolása (az irodalomtörténeti repertórium számára a Figyelőbe).”²³¹⁸

„... az Akademiában találtam [...] a Royal – Society Catal 7 kötetét, kivonatoltam néhány cikket. [...] a Repertor.-ban két sajtó-hibát fedeztem fel ez elég baj de azért nem von le semmit a mű becséből.”²³¹⁹

„Délben a Muzeumba, hol [...] nagy hibát tettem jóvá és Józsi fölületességére jöttem, többet nem írt ki, hanem a mit dolgozott azt jól csinálta azt hiszem legalább, hisz sokat utána néztem. [...] az Ersch u. Gruber Encycl. is hozzánk hozattam, találtam is benne.”²³²⁰

„Herman Otto keresett [...] a Repert. term. része ellen volt kifogása, kihagytam cikket felvettem a mi nem is létezett csak az előszóban, persze hosszas magyarázat kellett hozzá, azért fűnek fának azt mondja rosz!”²³²¹

„Mentem Girókutihoz könyvczimekért mert még mindig találok, de mennyi lappanghat ezenkívül!”²³²²

„Eggenbergeréknél a féleszű Balogh Kálmán kelt ki a Bibliographia ellen „tele van hibával!” komisz emberek mindinkább megutáltatja velem az irodalmat, azt nyerek vele,

---

²³¹⁴ U.o. 1878. március 5. p. 33.

²³¹⁵ U.o. 1878. március 6. p. 33.

²³¹⁶ U.o. 1878. március 7. p. 34.

²³¹⁷ U.o. 1878. március 8. p. 34.

²³¹⁸ U.o. 1878. március 9. p. 35.

²³¹⁹ U.o. 1878. március 11. p. 36.

²³²⁰ U.o. 1878. március 14. p. 37.

²³²¹ U.o. 1878. március 16. p. 38.

²³²² U.o. 1878. március 17. p. 39.

hogy legalább élni fogok még egy keveset. [...] lassan, lassan talán jobbra fordul sorsom is [...] mindig nem tarthat ez a heccz, csak egy kis jó is következik a rossz után ...”²³²³

„... kissé előre segített a Hyrtl [Rep.], legalább levegőt szíhatok nyugodtabban. [...] Ot-
már revíziót nézte át, kár hogy latinul nem tud, mert sok hibát találna Józsi után is kire
támaszkodom ebben csaknem egészen mert az én latinságommal nem sokra megyek,
némileg vigyázat és pontossággal pótolom. [...] Fraknoi kanonok lett!”²³²⁴

„... nyugtalanított Herman dolga, őt kutattam kerestem vesztetemre, mert [...] Szilyvel
találkoztam [...] volt szemrehányás kihagytam Gregus Gyula „Term. apróbb művei”-t,
aztán sült ki, hogy 1876 v. 7-ben nyomtatták, aztán mért vettem fel Dürer Albertet sat.
majd a társulat nevében ír egy előszót, mely a mű hibáit és hiányait említi de egyszer
el kellett kezdeni! [...] Siettem a könyvtárba rettenetes rossz kedélylyel, szidtam a világot
a komisz embereket és különösen a goromba pimasz orvosokat és természettudósokat!”
[...] a Muzeumba mentem [...] és Hermannal végre találkoztam s így felvehettem több
munkáit s a pókfaunát, ezen új Achilles sarkot kihagyhattam, hanem 4ik 1 ftosomba
került a szedőnek [...] siettem a Műegyetemi könyvtárba, egy csomót kiírtam, jegyez-
gettem, legalább nem zaklattatom.”²³²⁵

„Muzeumban folytattam a kutatást ott is találtam helyreigazító dolgot és Horvát kéz-
iratát kezdtem becsülni!”²³²⁶

„Rettenetes [...] a küzdelmes, lélekölő napi munka hiában ...”²³²⁷

„... elmentem a Földtani Intézetbe s igen jól tettem mert Hofman Károlyt ott találva
helyreigazított [...] munkáira nézve, de ki is kellett hagynom olyasmit mi még meg nem
jelent! Ez ismét munkába és 50 krba került, de szívesen teszem a munka tökéletessé
tétele végett. Herman is ajánlott pótlékokat, kissé későn. Muzeumban folytattam a Hor-
vát féle kéziratok átkutatását nem hiában.”²³²⁸

„Mentem 2 után a botanikus kertbe Jurányihoz, [...] ott kellett várnom, aztán is csak az
egyik kötetet kaptam a Bot. Zeitschr.-ból, majd elküldi; vissza séta Girókutához itt az ő
lapjait írtam le, de oly bonyodalmasok, hogy elég dolgom volt velük ...”²³²⁹

---

²³²³ U.o. 1878. március 23. p. 42.

²³²⁴ U.o. 1878. március 26. p. 43.

²³²⁵ U.o. 1878. március 27. p. 44.

²³²⁶ U.o. 1878. március 28. p. 44.

²³²⁷ U.o. 1878. március 29. p. 45.

²³²⁸ U.o. 1878. március 30. p. 45.

²³²⁹ U.o. 1878. március 31. p. 46.

„Kodolányinak levelet írtam; mégis van némi eredménye levélírásomnak, mert König Gyula is írt rövid életrajzot és munkáiban újat is.”²³³⁰

„... mindent tökéleteset az ember nem tehet. [...] a Muzeumban [...] találtam némely dolgot bár előbb kaphattam volna, de még most se késő. [...] Ma kaptam levelet Koch Antaltól Kolozsvárról és Klein Gyulától helyben, életr. adatokkal.”²³³¹

„Futkostam már délelőtt Kétli és Kézmárszky lakását megtudtam, most Kétlit találva leírtam életr. és munkáinak sorozatát de Kézm.-t nem tudtam kibőjtölni. [...] a nyomtatás, corrigálás jól megy, csak aztán a végén csattanjon a kritika; elég bajom lesz még a társulattal is, hátha még registert akarnak hozzá, akkor nem tudom mit csinállok?”²³³²

„Józsi Petzholdtnak írt német levelet [...] elküldtem az első ívet véleménye hallása végett, szeretném ha kidicsérné és én mutogathatnám ...”²³³³

„Mindenütt a Repertor. nem terjesztését trombitáltam ...”²³³⁴

„Kodolányi írt [...] Klug Nándor is megküldte életrajzát és munkálatait ...”²³³⁵

„Krennerhez mentem életr. és munkáiról felvilágosítást kérni ...”²³³⁶

„... a Wurzbach M. betűjét búvároltam és az Akadémiai Alm., mert kell tovább haladnom a kéziratban.”²³³⁷

„Jött Wirkler, csodálta munkásságomat, ezt mind annak lehet köszönni mond, hogy a Hungaria megbukott. [...] no de legalább nem fog életem nyom nélkül elenyészni. [...] Szily [...] mégis megvan vele elégedve, „hogyan fenik rá sokan a fogukat, csak megjelenjen”; aztán mondta „fogják említeni a Szinnyei nevet még a jövő században is mint most Czvittingert”, aztán a dicsőséget neki tulajdonítottam mint érdemet hogy létesült, így hízeleltünk egymásnak!”²³³⁸

„Lukácsy [...] elhozta rövid életrajzát egy íven, munkálatainak jegyzékét ...”²³³⁹

---

²³³⁰ U.o. 1878. április 4. p. 48.

²³³¹ U.o. 1878. április 5. p. 48.

²³³² U.o. 1878. április 6. p. 49.

²³³³ U.o. 1878. április 7. p. 49.

²³³⁴ U.o. 1878. április 8. p. 50.

²³³⁵ U.o. 1878. április 10. p. 51.

²³³⁶ U.o. 1878. április 12. p. 52.

²³³⁷ U.o. 1878. április 18. p. 55.

²³³⁸ U.o. 1878. április 19. p. 55.

²³³⁹ U.o. 1878. április 24. p. 58.

„Dochnál [...] hazahozta a Toldy-féle összeállított bibliographiát és a Márki kalauzt, sa-
porodnak a segédeszközök csak aztán legyen tér a hól jól fölhasználhatom őket!”²³⁴⁰

„Bibliogr. vizsgálgatása javítása, bővít. ([...] kézirat rendbe hozása, sorrend megtekintése és a nyomdában átszolgáltatása ez a rendes reggeli teendő.)”²³⁴¹

„... adtam 50 krt a szedőnek, mert némi toldások jönnek bele [...] sebesen szednek s én a bővítésekkel nem tudok lépést haladni.”²³⁴²

„Mennyire kell vigyázni s mily kényes a Bibliogr. abból is kitűnik hogy Mentovich Ferenczet majd meghalattam Danielik után Józsi vette észbe.”²³⁴³

„... Herman Otto [...] „prüszköl nem lesz teljes sat. a könyvészet” persze az övé az a „Repertórium”-om segítségével, hanem kell schwindlirozni „különben Herman Otto maga se tudja mit akar!” mondtam, nem tud betelni a gőgtől. Hogy magát emelje másokat kicsinyített. [...] felolv. [...] Szemle VII. 195-201 véletlenül jöttem rá, hogy az én Repertóriumomról itt is történt említés (1875 – febr.); marc. Legalább elismerőleg. Akkor még nem voltak irigyeink. Különben kezdek belenyugodni a világ folyásába. Agyarkodunk egymás ellen, hogy előre törjünk, hír névre szert tegyünk mások rovására, pusztítjuk egymást számban becsületben, hogy egymás romjain emelkedjünk. Különben a tehetőség, szorgalom, akarat és kitartás mindig kiküzdte magát, érvényre vergődött különösen nálunk, hol annyi a mihaszna röst ember.”²³⁴⁴

„... mentem a Muzeumba kutatgatni és találni, de biz ott keveset találtam, hanem azért át kell ezen is esnem lélkismeretem megnyugtatósára. [...] Józsi tanul erősen hanem azért sétáit megteszi [...] könyvét Greguss is elfogadja! [...] Mein Herz ...”²³⁴⁵

„... örömdetes [...], hogy Petzhöld a „Neuer Anzeiger”-ben megdicsérte a készülő munkánkat ...”²³⁴⁶

„... kéziratot csináltam az az átnéztem, javítottam, toldoztam, összeállítottam vörös kék czeruzával a tételeket és sorrendet mint szoktam, külf. katalogusokból a német latint kissé kibővítve. 3 könyvtár katalogust átnéztem a P. betűért.”²³⁴⁷

---

²³⁴⁰ U.o. 1878. április 25. p. 58.

²³⁴¹ U.o. 1878. április 27. p. 59.

²³⁴² U.o. 1878. május 2. p. 62.

²³⁴³ U.o. 1878. május 3. p. 62.

²³⁴⁴ U.o. 1878. május 4. p. 63.

²³⁴⁵ U.o. 1878. május 6. p. 64.

²³⁴⁶ U.o. 1878. május 7. p. 64.

²³⁴⁷ U.o. 1878. május 10. p. 66.

„Term. Társ.hoz, ott megmutattam Petzhold Neuer Anz.ben a rám vonatkozó cikket is, igen kegyben állok Lengyel könyvelő és mindenek előtt, úgy a könyvtárnok Heller is becsül.”²³⁴⁸

„Várjunk, tűrjünk és reményljünk.”²³⁴⁹

„Magazin-ban a magyar bibliographiai írókról olvastam a hosszú cikket melyben én és Józsi munkálkodásaink vannak kiemelve. (Kertbeny írta ráismertem stylusáról) de jó ha a külfölddel ily ember ismertet meg bennünket, mert a cliqnek nem tetszik.”²³⁵⁰

„... a Honhoz vittem a N. Anzeiger és Magazint Freckskainak átadván, hogy csináljanak belőle valamit, nem kell az embernek szerénykedni mert akkor eltemetik.”²³⁵¹

„... a Honhoz György Aladár a Magazin és Anzeiger-ből közölte a mi dicsőítésünket ...”²³⁵²

„Fraknóinak megmutattam a Magazint Hont, de úgy látszik az nem tetszett neki hogy velem egy sorba tétetett. Igen büszke a kis babszem Jankó.”²³⁵³

„Józsi-nak mondta Corsán, hogy nagyszerű lehet a mi Bibliographiánk ha annyi (vagy 3000) level. lapot küldtünk szét, olvasta a „Magazin”-t is kell egy kis reclamat csapni, mert az emberek könnyelműek.”²³⁵⁴

„Az idő szép, sajnos hogy keveset élvezhetem, csak az vigasztal hogy oly munkát teszek melyet később nem lesz okom megbánni hogy fölládoztam érte szabadságom, gyönyöreimet talán még egészségemet is ...”²³⁵⁵

„Dolgoztam erősen a kataloguson [...] az én bibli. hátrányt szenved, nem fordíthatom rá teljes figyelmemet. [...] Józsi elkészítette a 21 ív correct. és a nyugtát 300 ftról.”²³⁵⁶

„... elmentem a Term. tud. társulathoz, hogy a 300 ftot felvegyem.”²³⁵⁷

„Kertbeny kéziratában kijavítottam a Repertorium cikkei 44 ezerről 76 ezerre. [...] Term. társ.nál felvettem a 300 ftot ...”²³⁵⁸

---

²³⁴⁸ U.o. 1878. május 11. p. 66.

²³⁴⁹ U.o. 1878. május 12. p. 67.

²³⁵⁰ U.o. 1878. május 20. p. 71.

²³⁵¹ U.o. 1878. május 21. p. 71.

²³⁵² U.o. 1878. május 22. p. 72.

²³⁵³ U.o. 1878. május 24. p. 73.

²³⁵⁴ U.o. 1878. május 27. p. 74.

²³⁵⁵ U.o. 1878. június 2. p. 77.

²³⁵⁶ U.o. 1878. június 7. p. 80.

²³⁵⁷ U.o. 1878. június 10. p. 81.

²³⁵⁸ U.o. 1878. június 11. p. 82.

„Kanitz is írt végre rövid felvilágosításokat és figyelmeztetéseket írt de kéri az íveket!”²³⁵⁹

„... erősen megfogtam a dolog végét de csak lassan halad előre, mert sok az előszó megírása [...] bosszant az itt ott felfedezett hibák mi elkerülhetlen, de talán a nagy közönség észbe se veszi! [...] Kertbeny [...] könyvészeti memorandumában (25 levonat) kiemelte az én és fiam sat. működését sat. jó csak emlegessenek jó oldalunkról ott a Miniszterium körében ...”²³⁶⁰

„Kertbeny megküldte Treforthoz szőlő Memorandumát, melyben az én és fiam nevét is hangoztatja többször, ilyesmi mindig jó ha nem sokat használ is. [...] Józsi biztattam 10 szivarért az előszó, jegyzékek sat. szerkesztésére el is kezdte.”²³⁶¹

„Józsi a bevezetést megcsinálta mert ilyesmiben kissé gyenge vagyok, hanem aztán a kiszámítás összeállítás az én dolgom. [...] Igen rosszul ütött ki a könyvek száma a pénzhez arányosítva s ez baj, a publicum még gyanuba is vesz ha kitárom oly szembeszökőleg, nem tudom mit tegyek?”²³⁶²

„Voltam Jurányinál a Franklin igazg. és elhoztam Szabó K. 30-39 éveit végéhez közeleg, csak az kár hogy egyszerre fog megjelenni vagy legalább az enyémmel közel egy időben, nem marad nekem semmi dicséret! De azért lesz egy kis lárma, majd csinállok.”²³⁶³

„... keziratot T. bőv. Repertóriumából. Szabó Károly ivateit átnéztem és kivonatoltam.”²³⁶⁴

„... bővítettem kéziratomat Danielikból.”²³⁶⁵

„... a Term. t. társ.nál Szilynek ott hagytam egy bekötött példányt czimjegyzékünkől rá írván „Tisztelete jeléül ... sat.”²³⁶⁶

„Dolgoztam a Bibliogr. névteleneket írtam.”²³⁶⁷

„... levelet írni most nagy feladat, drága időm és rövid a nap.”²³⁶⁸

---

²³⁵⁹ U.o. 1878. január [! helyesen: június] 12. p. 82.

²³⁶⁰ U.o. 1878. január [! helyesen: június] 13. p. 83.

²³⁶¹ U.o. 1878. június 15. p. 84.

²³⁶² U.o. 1878. június 16. p. 84.

²³⁶³ U.o. 1878. június 17. p. 85.

²³⁶⁴ U.o. 1878. június 19. p. 86.

²³⁶⁵ U.o. 1878. június 26. p. 89.

²³⁶⁶ U.o. 1878. június 30. p. 91.

²³⁶⁷ U.o. 1878. július 4. p. 93.

²³⁶⁸ U.o. 1878. július 9. p. 96.

„... most különösen sok a dolgom saját munkámmal.”²³⁶⁹

„... folytattam a munkát t: i: kéziratom javíthatását Toldy bibliographiájából (Tud. Tár.)
az is mutatja, hogy ez a legteljesebb bibliogr. mert még mindig találok benne olyasmit
mi a „Pótlék”-ba jó, azért folytatom buzgalommal.”²³⁷⁰

„... mentem a Muzeumba ott dolgoztam a mit tudtam elég jól megy habár sok elmarad,
de mit tehetek róla, ha a hírlapokat nem rendezik és nem egészítik ki!”²³⁷¹

„... feladtam Kanitznak a 25-28 íveket mert ma írt hogy Kolozsvárra küldjem. [...] elol-
vastam az Előszót, melyet Józsi [...] igen jónak talált, magam is. Csakhogy készen
van.”²³⁷²

„... a „Pótlék”-hoz rendeztem az anyagot czédulákat nem oly ijesztőleg sok ...”²³⁷³

„Délben a Földtani Intézetbe hol kutattam, de már unom a dolgot. [...] Folytattam a „Pót-
lék” szerkesztését. Sok kellemetlenséggel jár, mert ez félig a munka gyengéinek lelep-
lezése.”²³⁷⁴

„Zsolt elolvasta az előszót javítást ajánlt a mit meg is tettünk [...] kissé jobban érzem
magamat a munka végén csak már tisztán láthatnám, aztán lerázhatnám ...”²³⁷⁵

„... szerkesztettem a pótléket sok így is, [...] nem kutatok már. [...] Kanitznak azonban
sürgönyöztem Józsi által hogy küldje az íveket.”²³⁷⁶

„... mily boldog leszek ha munkámat egészen bevégezem és utolsó tollvonást teszem
rajta. [...] most se éjjelem se nappalom ...”²³⁷⁷

„Szilyvel találkoztam éppen, csak nyomassam ki a szöveget, előszót [...] csináltathatok
magamnak kefelevonatot [...] ő [...] írja meg a francia előszót. [...] kerestem Pethő laká-
sát, névjegyemet hagytam ott rá írva küldje életrajzi adatait és némi megjegyzéseit,
mert ő szerkesztette a Term. Közlönyt szerencsétlenségemre kifeledtem, pedig ő lesz a

---

²³⁶⁹ U.o. 1878. július 12. p. 97.

²³⁷⁰ U.o. 1878. július 14. p. 98.

²³⁷¹ U.o. 1878. július 26. p. 104.

²³⁷² U.o. 1878. július 31. p. 107.

²³⁷³ U.o. 1878. augusztus 2. p. 108.

²³⁷⁴ U.o. 1878. augusztus 3. p. 108.

²³⁷⁵ U.o. 1878. augusztus 4. p. 109.

²³⁷⁶ U.o. 1878. augusztus 5. p. 109.

²³⁷⁷ U.o. 1878. augusztus 6. p. 110.

kritikus, másik Herman Otto, nem mentem megnézni az ő adatait, két helyrehozhatlan hiba, no de kell hogy maradjon valami a kritikusoknak is.”²³⁷⁸

„Pethővel [...] beszéltem, megengeszteltem, majd Hermant is lekenyereztem.”²³⁷⁹

„Aigner Figyelője számára az Irodalomtört. repert. 5. közlem. irtam.”²³⁸⁰

„Mily kellemes érzés egy nagy munka után, melyet bevégeztünk, a pihenés azon tudatban hogy nem vár reánk hasonló terhes munka, mert azt forgatom eszemben hogy [...] nyilván visszalépek az írói pályáról ha nem neveznek ki, mi több mint bizonyos, írjon más Hírlapirodalmat, Repertóriumot és Könyvészetet, Irodalomtört. repertóriumot legalább tudja az ország hogy utánnam nem igen fog következni ki helyettesítsen és nem áll mindig Fraknói elve hogy mindenre van ember!! – Van de milyen? Én pedig daczolok és kipihenem magam, élvezek!”²³⁸¹

„Szily elküldte az előszót, a munkában „számos hibát” jelez, ez méginkább bosszantott, azt hittem Józsi is zokon veszi, de átsiklott rajta.”²³⁸²

„A Term. Tarsulathoz vittem az Előszókat. Szily nem volt ott, Lengyelt elvitték Boszniába, Pethőt előbb, ki munkám bírálta volna! Borzasztó időket élünk. Siettetik munkám megjelenését, ezt szeretem!”²³⁸³

„Voltam [...] a Term. Társ.nál, fölvittem a revisiót Mathematicae helyett Matheseos-t hagytunk, miután Török Emil is helyeselte. Már csak egyszer jó lesz.”²³⁸⁴

„Ma reggel kaptam Kanitz útján a „Correspondenzblatt für siebenb. Landeskunde” szebeni szász lapocskát, melyben az én Repertóriumom tört. rész van ismertette elég ajánlólag és szépen, némi hibákra is figyelmeztetvén! [...] dolgoztam Aigner könyvészetét d. e. elhozván az A betűhöz.”²³⁸⁵

„Könyvemből 5 példány megérkezett.”²³⁸⁶

„Délben a Muzeumban Fraknóinak átadtam az első példányt, bámulta, dicsérte és megbotránkozott Szily rideg előszaván! [...] Megérkezett ismét 20 péld. Vittem a Honhoz (Freckaynak) P. Naplóhoz, Ellenőrhöz (Fischer ismerteti) Egyetértésn. (Csávolszky L.)

---

²³⁷⁸ U.o. 1878. augusztus 7. p. 110.

²³⁷⁹ U.o. 1878. augusztus 8. p. 111.

²³⁸⁰ U.o. 1878. augusztus 9. p. 111.

²³⁸¹ U.o. 1878. augusztus 10. p. 112.

²³⁸² U.o. 1878. szeptember 1. p. 123.

²³⁸³ U.o. 1878. szeptember 4. p. 124.

²³⁸⁴ U.o. 1878. szeptember 6. p. 125.

²³⁸⁵ U.o. 1878. szeptember 16. p. 130.

²³⁸⁶ U.o. 1878. szeptember 17. p. 131.

Nemzeti (Toldy Istv.) Kelet Népe (Halász S.) Magyarország (Dr. Ágai) szivarral is megkinált és agyon dicsért, a párisi kiállításon medaillont nyert volna, most kellett volna arcképemet kiadni.”²³⁸⁷

„Könyvtárba menve György Aladárrel találk. a „szakszerint való beosztás” mellett kardoskodott hiában capacitáltam a nehézség sat. felől [...] s íme a Hon-ban már benn volt „pimasz” „szemtelen” cikke, melyben munkánk „alaptervezete tévesztett”-nek mondatik beosztása complicált!? No de elején megdicsér! Ballagi keze működött [...] egyik kálomista varju a másiknak nem vájja ki a szemét! No de az Ellenőr főleml. később bővebben. Egyetértés „monumentalis műnek nevezi. Pesti Napló esti lapja nagy cikket szentel neki és végig dicséri „előszó” nagy részét közli [...] ez is főlemlíti a szak szerint való beosztást de kiméletesen. [...] elvittem Vadnainak és a Vas. Ujs.hoz Törzsnek a példányt. [...] a Muzeumban Tiprainak adtam és dolgoztam Horvát kéziratokból. [...] Kertbenynek vittem példányt és Aignernak. [...] Ma igen izgatott voltam, no de azért kijutott a dicsőségből is!”²³⁸⁸

„A „Fővárosi Lapok” röviden de alaposan írt munkánkról [...] még György Aladárt is megczáfolta a Royal Society Repertóriumával. Igen jól van így! [...] Jött Kertbeny s elkezdte szokott lármájával, hogy Register nélkül nem ér a munka semmit! [...] hiában disputáltunk mert ő túlkiáltott, de mikor az ő Convers. Lexikonát említettem és látta hogy fumigálom kezdett magához térni „Én ezt csak itt mondom!” [...] Heinrich már kereste könyvünket a Liter. Berichte számára! Holnap viszek neki! [...] Ennyi munka, fáradság után még bosszúság is ér s olyan emberek mint György Al. Kertbeny, már valóban kezdem belátni, hogy ez a Hon, bizony, bizony silány lap! Hanem [...] politikából nem veszem össze vele; hisz hasznát veszem pártfogását!”²³⁸⁹

„... elmentem Heinrich Gusztáv tanárhoz az Akadémia épületébe, átadtam a példányt könyvünkől a P. Lloydban és a Liter. Berichté-ben fogja ismertetni, Knoll számára is átadtam egy példányt [...] Aigner számára megkészítettem a Irod.tört. Repert. 6. közl. elis vittem neki és megmondtam, hogy mily pimaszságokat írnak a lapok ő legalább főzze le őket! Készül is hozzá! [...] Vasárn. Ujság is okoskodott, mondott legalább egypár pimaszságot is! A Magyarország legalább főlemlítette és bővebben fogja ismertetni! Mi vagyunk most a nap hősei mondta Zsolt, csak hogy ily hősiség kellemetlen.”²³⁹⁰

„Szilyvel beszéltem oct. 1-én vegyem fel a pénzt [...] Corvina főlemlíti könyvünk és ajánlja.”²³⁹¹

---

²³⁸⁷ U.o. 1878. szeptember 18. p. 131.

²³⁸⁸ U.o. 1878. szeptember 19. p. 132.

²³⁸⁹ U.o. 1878. szeptember 20. p. 132.

²³⁹⁰ U.o. 1878. szeptember 21. p. 133.

²³⁹¹ U.o. 1878. szeptember 23. p. 134.

„Lenhosséknak vittem az őt megillető piros vászon díszkötést. [...] Ellenőrben megjelent okos ismertetés elől dicséret aztán előszó! [...] Herbert Repertoriumát is megkaptam az előszóban Repert. tört. része van ajánlva, így tehát elég sok a dicséret de kevés a haszon! Eredmény.”²³⁹²

„Dr. Kovácshoz, átadtam a könyvet [...] a Nemzeti Hírlap csak fölemlítette.”²³⁹³

„Pauler miniszterhez [...] fűzött Term. könyvészetet ...”²³⁹⁴

„Józsiával [...] mentünk Kárfihoz, egyet átadván, örült a megemlékezésnek „országszerte ismeretes munkásságuk, sokat dolgoznak”. „Ha dolgozik az ember akkor se boldogul hát ha még nem dolgoznánk.” [...] Staudinger [...] kapott zöldet. [...] Trefort [...] kezét adá „köszönöm a könyvet!””²³⁹⁵

„... Szvorényi Vitkovicsra vonatkozót keresett és Repertóriumom ismét diadalmat aratott, mert a Term. részben is találtunk egy cikket mi figyelmét elkerülte. [...] Term. társ.hoz Szily kifizette a 340 ftot és megköszönte munkánkat.”²³⁹⁶

„Józsi megkészítette a levelet Petzholdt számára ezt [...] elküldtem a díszkötésű arany szegélyű példányt Dresdába, [...] jobban megérdemli, mint Trefort, másikat Lendvaynak küldöm.”²³⁹⁷

„Ma megjött a várva várt Lloyd s abban Heinrich rövid de becsületes cikke szépen és méltánylólólag ír művünkről nem úgy mint a kalomista pimaszok, úgy is külföld méltá-nyolja munkámat leginkább, mert az megérti!”²³⁹⁸

„Megjött Kanitz levele és ismertetése a M. Növényt. Lapokban elég jó [...] jó czimbora! [...] Tipray figyelmeztetett a Főv. Lapok pénteki számára, hol ajánlanak az Akad. Almanach írói munkálatok szerkesztésére! Persze [...] derék irod. statistikuskunkat (!?) Majd leshetitek! Nem napszámoskodom!”²³⁹⁹

„... gyönyörködtem a Petzholdt-féle levélben, mely igen hízelgő és barátságos volt – te-
hát külföldön, hol annyi a jeles ember nem nézik le az idegent se, míg nálunk szeretnék

---

²³⁹² U.o. 1878. szeptember 24. p. 134.

²³⁹³ U.o. 1878. szeptember 24. [! helyesen: 25]. p. 135.

²³⁹⁴ U.o. 1878. szeptember 27. p. 136.

²³⁹⁵ U.o. 1878. szeptember 28. p. 136.

²³⁹⁶ U.o. 1878. október 5. p. 140.

²³⁹⁷ U.o. 1878. október 6. p. 140.

²³⁹⁸ U.o. 1878. október 8. p. 141.

²³⁹⁹ U.o. 1878. október 22. p. 148.

megkövezni – irigységből. [...] Márki S. elküldte a „Szabadság”-ot melyben bírálta munkánkat kivonva a debreczeni írókat de a végén érthetlen és igazságtalan. Még is szép tőle. [...] Szilynél megmut. a levelet és Márki krit. elejét!”²⁴⁰⁰

„Szabó Károlynak levél és elküldtem az utolsó ajándék-példányt „Term. könyvésztől”, csak küldene az övéből legalább egyet.”²⁴⁰¹

„... Fraknoi megmutatta kritikáját munkánkról, elég tisztességesen van írva, még a többi tudom. szakokét is ránk akarná bízni, oly kegyes! nem napszámoskodom.”²⁴⁰²

„Józi az Athenaeumba szánt kivonatot csinálta munkánkból ...”²⁴⁰³

„Szilágyi buzdított a repertórium folytatására, aztán a Szabó Károly bibliogr. jának!”²⁴⁰⁴

„Szily írt hogy amerikából kéri, a mathem. és term. hírlapjainak összeállításával! Ezt szülte szorgalmam, hogy nyugtot nem hagynak.”²⁴⁰⁵

„Lendvay írt, vigasztal és küldi a bírálatot a Pozsonyvidéki Lapok”-ban. Szép tőle, régi jó barátom, ő igazán sajnál! [...] Szily [...] elítéli a munkát mint tette is az előszóban; én pedig a társulat figyelmetlenségét csapom a pofájához hogy még csak azt se mondták „napszámoskodtatok tehát mehettek láttuk! [...] kinek nincsen megállapított terve, támogat, mint én tettem.”²⁴⁰⁶

„A Liter. Berichte-ben megjelent könyvünkről a bírálat de Abel-től? ki Olaszországban van, különös lehet hacsak kinem küldték neki, kíváncsi vagyok rá.”²⁴⁰⁷

„Eggenbergeréknél a Liter. Bericht-ben elolv. Abel? bírálatát könyvünkről, valóban meglepőleg kedvező, hizelgő dicső! [...] megmondtam véleményemet Szily lealázó sorai ellenében, nem kapnak tőlem pótlékot, kiegészítést [...] Jó kedélyben voltam talán mert Szász Károly igen nyájasan köszönt [...] vagy a kritikáért mely kezdi visszaadni azt dúsan mit a pimaszok elakartak tőlünk disputálni ...”²⁴⁰⁸

„Petzholdt Neuer Anzeiger”-jében igen elismerőleg írt cikk jelent meg Vezércikk a szerkesztőtől meg is mutattam Szilágyinak és délben Fraknóinak [...] György Aladárnak megmutattam [...] fölemlíti a Hon-ban [...] Az én repertóriumom ellen volt Csengery,

---

²⁴⁰⁰ U.o. 1878. október 25. p. 150.

²⁴⁰¹ U.o. 1878. október 27. p. 151.

²⁴⁰² U.o. 1878. október 28. p. 151.

²⁴⁰³ U.o. 1878. november 3. p. 154.

²⁴⁰⁴ U.o. 1878. november 5. p. 155.

²⁴⁰⁵ U.o. 1878. november 9. p. 157.

²⁴⁰⁶ U.o. 1878. november 10. p. 158.

²⁴⁰⁷ U.o. 1878. november 30. p. 168.

²⁴⁰⁸ U.o. 1878. december 1. p. 168.

hanem mellette kitették magokat Szilágyi és Fraknói, talán némi eredménnyel! Majd meglátom!”²⁴⁰⁹

„... gyönyörködtem kettős dicsőségemben A Hon fölemlíti Petzholdt általi kitüntetése-
met, szép, kibékített, mert az Ellenőr is átvette esti lapjába.”²⁴¹⁰

„Voltam délben Nagy Miklósnál [...] kimetszette előttem és beveszi lapjába ezt
Petzholdt féle dicsériadot, hozta a Főv. Lapok is.”²⁴¹¹

„Megjött a Figyelő a Repert.al. Term. könyvész ism. (kioll.)”²⁴¹²

„Sz. [...] tudatta velem, hogy a tört. osztályban az Akad. elhatározták a Repertórium
folytatását több évre, így nem sokat vettek fel, de legalább nem hagyják abba, szeretem
legalább ismét egy történeti köt. adhatok a közönség kezébe [...] Csakhogy gondoskodva
van újabb nagyobb műről ...”²⁴¹³

„Fraknói nem tud semmit a Repert. fölvételéről, még azt se tudják mennyi összeget nyer
az osztály? [...] A Repert. tört. részét tevő készlet czédulákat összeszámlálván 7000-en
fölül van ugyan de még sok kell hozzá! [...] Dochnál ismét hozott 5 tokot. Tehát a télen
írhatok elég czédulát, ezzel mulatok, legalább elfeledem bajaim ...”²⁴¹⁴

„Fraknói[nak] [...] átadtam [...] a Repert. tört. rész 2ik kötetéről való számításomat 7172
czédula van készletben kell 32 ezer, kész vagyok mind csak történetit írni ki (Fraknói
[...] egyedül hazaira akar szorítkozni) feljegyzette a honorariumokat. Szilágyinak is mu-
tatván az még albizottságba is be akar választani!”²⁴¹⁵

„Kilián mondta, hogy könyvünkől két példány ment Oxfordba!”²⁴¹⁶

„A Petzholdt-féle dicsériad benn van a Vasárnapi Ujságban, ez elég, majd jó a többi, csak
tervezett felolvasásom sikerüljön, már Szilágyinak említettem tetszett neki, székfogla-
lómul tarthatom, aztán a Századok-ban közöljük!”²⁴¹⁷

„Aigner Figyelője számára készítettem, tisztáztam a cikket Irod. tört. repert. 1878. 9ik
közlemény ...”²⁴¹⁸

---

²⁴⁰⁹ U.o. 1878. december 3. p. 169.

²⁴¹⁰ U.o. 1878. december 4. p. 170.

²⁴¹¹ U.o. 1878. december 6. p. 171.

²⁴¹² U.o. 1878. december 7. p. 171.

²⁴¹³ U.o. 1878. december 8. p. 172.

²⁴¹⁴ U.o. 1878. december 9. p. 172.

²⁴¹⁵ U.o. 1878. december 10. p. 173.

²⁴¹⁶ U.o. 1878. december 12. p. 174.

²⁴¹⁷ U.o. 1878. december 14. p. 175.

²⁴¹⁸ U.o. 1878. december 27. p. 181.

„Az Athenaeum a londoni is megemlékezett könyvünkről, kissé tévesen de annál na-
gyobb a reclam.”²⁴¹⁹

„A repertóriumra nézve megtudtam, hogy mégis van 300 frt fölvéve, elég lesz ezt fel-
dolgoznom, most csak a tört. részt adhatván be [...] A Term. társ.nál bemutatták köny-
vünket felvan említve a lapokban!”²⁴²⁰

„Vas. Ujságban ma benn van az én munkálatom, szerzők összeállítása, úgy a Honban a
tört. társ. ajánlata a Repertor. folyt. és a Föv. Lapokban a Term. társ. bemutatta művün-
ket. Századok szintén a Repert. és Term. bibl. hirdeti. „Mein Herz was willst du noch
mehr!” [...] Megkezdtem a Repertor.-írást a Budapest. Hírlapból.”²⁴²¹

„... d. u. teljes szünetet akarok és magamnak dolgozni.”²⁴²²

„... a Vasárn. Ujság bibliographiáját készítettem az 1° évről 1854. egyúttal észbevettem
hogy biz ott a tartalomtól sok kimaradt, újra kellett dolgoznom tehát a cikkek számát
is ...”²⁴²³

„... jött Rómer, [...] sohase feledem, hogy a Repertóriumot neki köszönhetem, valamint
a hírlapirodalmat cikkekkel és folytatva a kimutatást Pákh Albertnek, megjelent a leg-
újabb is mely 10ik már, mit rendesen közlök az év elején!”²⁴²⁴

„Századok [...] Itt is föl van említve a Repertóriumra megszavazott segély!”²⁴²⁵

„... előttem a nagy és sok munka a nélkül, hogy valami nagyot produkálhatnék, ez bánt,
de csak napszámoskodom, mert egyedül állok ezen a téren!”²⁴²⁶

„... kitartással dolgozom [...] félek miszerint vállalatomban kissé bele bukom, de majd-
csak kimászom a hinárból valahogy hisz több esetem is volt ilyen és van hála az
égnek kitartásom, egészségem ...”²⁴²⁷

„Nagy Miklóshoz [...] a Vas. Ujs. repertóriumára végett disputáltunk ő kihagyásokat akart
[...] de én nem tágítottam [...] aztán megjuhászodott.”²⁴²⁸

---

²⁴¹⁹ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. január 1. p. 1.

²⁴²⁰ U.o. 1879. január 16. p. 9.

²⁴²¹ U.o. 1879. január 18. p. 10.

²⁴²² U.o. 1879. január 21. p. 11.

²⁴²³ U.o. 1879. január 26. p. 14.

²⁴²⁴ U.o. 1879. február 1. p. 17.

²⁴²⁵ U.o. 1879. február 7. p. 20.

²⁴²⁶ U.o. 1879. február 9. p. 21.

²⁴²⁷ U.o. 1879. február 12. p. 22.

²⁴²⁸ U.o. 1879. február 18. p. 25.

„Mentem [...] Nagy Miklóshoz, vittem [...] félív Repert. Mutatta Gyulainak, nézegette
„borzasztó munka!””²⁴²⁹

„Aigner számára elkészítettem az Irod. tört. repertóriumot 1879. 2. közlem.”²⁴³⁰

„Repertóriumot írtam a M. Hírlapból, ez is rettenetes lassan megy, mert unalmas.”²⁴³¹

„gutta cavat lapidem!”²⁴³²

„Megvagyok elégedve, habár a „Repertórium-czikk”et illetőleg rútul rászedtek, no de
megjő annak is a haszna!”²⁴³³

„Nagy Miklóshoz [...] jövő vasárnap már adni fogja (!?) a Repertoriumomat!”²⁴³⁴

„Term. Repert. hirdet. főlemlít. a T. Közlöny hátán kieszközöltem;”²⁴³⁵

„... csak előnyére fog válni irodalmi működése, e nélkül én se lennék most jelen előnyös
helyzetemben és fiaimat se nevelhettem volna jólétben, a csapás úgyse maradt volna
el!”²⁴³⁶

„Vasárn. Ujs.ban megjelent a Repertórium, [...] imposans!”²⁴³⁷

„... Herman [...] megdicsérte a Repert. munkámat és Bibl. mert malmára volt használ-
ható; ilyenek az emberek, szidják de használják, aztán olykor olykor megdicsérik, mert
hasznos mű.”²⁴³⁸

„Ballagi Aladár [...] égis magasztalja Szabót a többi bibliographusokat kifigurázza, csak-
hogy az én jó hírnevetem nem igen lehet már ledönteni!”²⁴³⁹

„A muzeumi igazgatónak Majláth Bélát említettik, Csontossynak te-tu barátja [...] Szép
kilátások [...] Lenézi a bibliographiát!? [...] Meghúszom magamat és dolgozom; a
kedvencz tárgyaimat dolgozom, hogy legyen legalább ez örömömre, ha a többi nem is
megy úgy mint szeretném!”²⁴⁴⁰

---

²⁴²⁹ U.o. 1879. február 21. p. 27.

²⁴³⁰ U.o. 1879. február 22. p. 27.

²⁴³¹ U.o. 1879. március 3. p. 32.

²⁴³² U.o. 1879. március 5. p. 33.

²⁴³³ U.o. 1879. március 12. p. 36.

²⁴³⁴ U.o. 1879. március 30. p. 45.

²⁴³⁵ U.o. 1879. április 12. p. 52.

²⁴³⁶ U.o. 1879. április 19. p. 55.

²⁴³⁷ U.o. 1879. április 20. p. 56.

²⁴³⁸ U.o. 1879. május 3. p. 62.

²⁴³⁹ U.o. 1879. május 21. p. 71.

²⁴⁴⁰ U.o. 1879. május 27. p. 74.

„Figyelő jun. füzete is megjelent Repertoriumommal.”²⁴⁴¹

„Délben megcsináltam az Irod. repert. 7. közl.”²⁴⁴²

„Petriknél hosszasan tanácskoztunk a könyvészetéről, igen derék törekvő ember, meg kell nyernünk a mi táborunkhoz.”²⁴⁴³

„... a Repert. írást együtt a hírlapok Bibliographiájával folytatom holnaptól kezdve.”²⁴⁴⁴

„Petrik könyvészetét kiadják a könyvárusok! Szép.”²⁴⁴⁵

„Muzeumban dolgoztam a Repertór. erősen hogy szaporodjon a czédula mert már jövő héten beadom.”²⁴⁴⁶

„... készítettem a csomagot 2963 czédula 59 f 26 ...”²⁴⁴⁷

„Kertbenyhez [...] újabb nagyszerű tervei vannak, a XIX. század magyar eredeti irodalmát szakszerűen és bibliogr. a külföld előtt megismertetni, József főherczeg hajlandó lenne ilyen munkánál a költséget viselni (én csak a revisiót és pótlásokat végezném!) megígértem. [...] Jakab Elek megdicsérte az Irod. Repert. „aranyba kellene foglalni” engemet t: i:”²⁴⁴⁸

„Nőm a félretett és lapokra írt Repertorium-czikket metéli és rendezi 3 frtéért! [...] Biz’ én az ünnepek előtt nem sokat végeztem, de se baj nincsenek országra szőlő terveim már „a kiábrándulás korát élem” [...] szép csendesen szenvedélyeimnek de első sorban fiaimnak élek.”²⁴⁴⁹

„Kertbeny embere jött, pótlékokat hozott a Term. könyvészetéhez, elteszem de nem tudom mikor veszem hasznát ily komisz emberek irányában ugyan nem teszek több szivességet [...] Nőm [...] a kiírt és megnyírt Repert.-jegyzeteket rakosgatta betűrendbe, valamikor hasznos munka lesz ez!”²⁴⁵⁰

---

²⁴⁴¹ U.o. 1879. június 7. p. 80.

²⁴⁴² U.o. 1879. szeptember 22. p. 133.

²⁴⁴³ U.o. 1879. szeptember 29. p. 137.

²⁴⁴⁴ U.o. 1879. október 8. p. 141.

²⁴⁴⁵ U.o. 1879. november 20. p. 163.

²⁴⁴⁶ U.o. 1879. december 11. p. 173.

²⁴⁴⁷ U.o. 1879. december 16. p. 176.

²⁴⁴⁸ U.o. 1879. december 20. p. 178.

²⁴⁴⁹ U.o. 1879. december 26. p. 181.

²⁴⁵⁰ U.o. 1879. december 28. p. 182.

II. Szemelvények idősb Szinnyi József kéziratok hagyatékából naplójegyzetei nyomán
Adalékok a „Hazai és külföldi folyóiratok magyar tudományos repertórium” és a „Bibliotheca
hungarica historiae naturalis et Matheseos = Magyarország természettudományi és matematikai köny-
vészete : 1472-1875” című bibliográfiák
keletkezéstörténetéhez

„... a régi czédulákat levittem, nóm ezt is szétagrította és beosztotta, most csak le kell
írnóm illető helyére ...”²⁴⁵¹

---

²⁴⁵¹ U.o. 1879. december 30. p. 183.

Adalékok idősb Szinnyei József hírlapgyűjtő tevékenységéhez és sajtótörténeti közleményeihez

„Nagy Miklóshoz a Hirlapirodalom végett tervet dolgozunk ki, ismét a régi szerint közlendőt.”²⁴⁵²

„E. u. megkezdtem Hirlapirod. 1873. közlemény fogalmazását, még a főbb lapok sincsenek együtt.”²⁴⁵³

„Hirlapirod. 1873. tisztáztam, azután mentem a könyvtárba, lapokat átnéztem. [...] Délben a Reform szerkesztőségébe [...] E. u. folytattam a cikk tisztázását, ezután korábban mentem a könyvtárba az ott levő lapokat jegyezgettem fel. [...] Athenaeum igazgatójánál is voltam, összeszedi a lapokat mik ott nyomatnak ...”²⁴⁵⁴

„... a Muzeumban Lupalát látogattam meg és kijegyeztem a még nem látott lapokból az adatokat [...] Nagy Miklósnak átadtam a közleményem elejét. [...] 4 or. Szent István társ. olvasó termében több apró lapot láttam és felfedeztem egy ismeretlent is.”²⁴⁵⁵

„Délben a Magyar Ujság szerkesztésébe a Szegedi Lapok végett s íme fölfedeztem egy eddig nem látott lapot a „Vác”-ot mely később jelenvén meg, kimaradt volna, mégis sok utánjárásba kerül ezen közleményem. Nagy Miklóshoz is elmentem [...] megkértem ismét, hogy kineveztetésemet tegye bele a Vasárnapi Ujság-ba azonnal fogalmazta, tehát most az egyszer nem marad el onnan. [...] 4 or. mentem az Athenaeumhoz [...] innen Fauda nyomdájába [...] Aignerhoz [...] szinte jó, hogy gyűjtőim most hallgatnak, mert még néhány nap lesz dolgom elég a magyar hírlapokkal. [...] Haza, folytattam Nagy Miklós számára a cikket.”²⁴⁵⁶

„E. u. letisztáztam a hirlapirod. dolgozatomat. [...] Gönczi Pálhoz mentem, ki a hírlapokat akarja kiállítani, eddig vagy 3-an küldtek be, pedig írt is ide oda, Nagy Miklóst akarja megkérni a Magyar hírlapok végett, tehát ennek is kezére játszom cikkemmel – megmondtam neki mikor jelenik meg, még így is többre megyek én az én gyűjtéssel. Vederemo! De az elkedvetlenített hogy itt is a rang- és kitüntetési vágy avatatlanságokat csábít s elrontják a dolgot.”²⁴⁵⁷

---

²⁴⁵² MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. január 5. p. 3.

²⁴⁵³ Uo. 1873. január 12. p. 7.

²⁴⁵⁴ Uo. 1873. január 13. p. 7.

²⁴⁵⁵ Uo. 1873. január 14. p. 8.

²⁴⁵⁶ Uo. 1873. január 15. p. 8.

²⁴⁵⁷ Uo. 1873. január 16. p. 9.

„Hírlapir. másoltam. [...] E. ut. szintén cikkem írtam és vittem Nagy Miklóshoz átadván a 8-11. oldalt, még van hátra elég.”²⁴⁵⁸

„E. u. oltattam az írást s vittem Nagy Miklóshoz egy darabot a mai Vas. Újs. ban bele tette kinevezésemnek nekem való állás s mint a Vas. Újs. munkatársa most is a hírlapir. összeállításán fáradozom [...] Krausz-szal beszéltem s adott pár lapot, mely ismét tökéletesbé teszi cikkemet!”²⁴⁵⁹

„Délben A Honnál, Athen. kiadó hivat. Muzeumban, keveset végezve haza.”²⁴⁶⁰

„A Fővár. Lapok átvette kineveztetésemnek „a hírlapok buzgó gyűjtője és ismertetője” vagyok fölemlítve. Horváthot is figyelmeztettem a Vas. Újs. ra elolvasta dicsértetésemet. [...] E. u. bevégeztem Hírlapir. tisztázását. [...] Nagy Miklóshoz vittem cikkemet, tetszett neki különösen a végstatistika, de bajosan jöhet a jövő számba.”²⁴⁶¹

„12 or Nagy Miklóshoz [...] correctura nem volt meg [...] $\frac{1}{2}$ or Nagy Miklóshoz cikkem végét átnéztem kitünt, hogy egy lapot mégis kifeleadtunk az Apolló melléklapját, már késő volt, azért elég imposans lesz az egész. [...] A Hon szerkesztőségében is voltam György Aladártól kértem a beérkezett új füzetet (tanügyi erdélyi folyóirat) odaadja, igen barátságos ...”²⁴⁶²

„... az egyetemi nyomdában kértem az ottani hírlapok és folyóiratokból egy-egy példányt az igazgatótól, az legnagyobb készséggel följárnlá, sőt elküldi az egyetemi könyvtárhoz is. [...] Bollához mentem [...] adott egy csomó újságot és érdekes jegyzéket: Hány hírlap küldetett szét a pesti postán 1872 jan 15 és 1873 jan 15én, siettem haza s ezt le-másoltam magamnak, mert igen nehezen kaptam meg, érdekes tudni, hogy a pesti lapok hány példányban járnak vidékre”²⁴⁶³

„Vas. Újs. szerk. kaptam két fölös példányt, egyiket elteszem, másokra jegyzek. [...] hírlapokat írtam be, [...] még [...] 100 hiányzik a 10 ezerből. [...] Voltam Bollánál is viszszaadván neki jegyzékét ...”²⁴⁶⁴

„... mentem [...] György Aladárhoz ki két ismeretlen új lappal ajándékozott meg s egy kimaradtra figyelmeztetett.”²⁴⁶⁵

---

²⁴⁵⁸ Uo. 1873. január 18. p. 10.

²⁴⁵⁹ Uo. 1873. január 19. p. 10.

²⁴⁶⁰ Uo. 1873. január 20. p. 11.

²⁴⁶¹ Uo. 1873. január 21. p. 11.

²⁴⁶² Uo. 1873. január 24. p. 13.

²⁴⁶³ Uo. 1873. január 26. p. 14.

²⁴⁶⁴ Uo. 1873. január 27. p. 14.

²⁴⁶⁵ Uo. 1873. január 28. p. 15.

„E. u. Dobelb. 21. csomagját írtam be volt benne 9 db használható [...] szeretném ha 12 ezerre fölvihetném rövid idő alatt.”²⁴⁶⁶

„Hornyánszkyknél 1 román és Falktól vagy 6 lapot kaptam. [...] eljött Barsi és hírlapstat. Némi hibákra figyelmeztetett s fölvilágosítást kért – adtam s a hibát is helyreigazítottam, tetszett neki a közlemény fölhasználja.”²⁴⁶⁷

„... összesen 10017 hírlap. Szeretném 12000ről közölni a kimutatást.”²⁴⁶⁸

„... annyi időm volt, hogy a reggel írt „Hírlapir 1873.” Lemásolhattam, elég csinos kis közlemény reggel fogalmaztam – most már a változások is felhozatnak. Délben pedig elvittem Nagy Miklósnak a Föv. Lapokban fölemlítve nevem hogy az Ipolyt kihagytam, Nagy Miklóshoz is levelet írtak onnan, ez bosszantott, habár ő vígasztalt! [...] E. ut. ez évi hírlapir. dolgozataimhoz kényelmes táblázatot készítettem, s a lapban magában kijavítgatom a hibákat. [...]

A 10dik ezer hírlapot írtam kimutatásba adakozók szerint s kitünt hogy már jan 30án volt 10 ezer most 10017 féle van.”²⁴⁶⁹

„az egyetemi könyvtárból [! helyesen: nyomdából] megérkeztek az ígért hírlapok 10 féle s az egyikben a középt. Tanárok közlönye febr. füzetében az Athen. után vannak közölve az 1873diki új hírlapok kivonatban s én magam mint fáradhatlan szorgalmú hírlapgyűjtő vagyok fölemlítve.[...]

Reggel írtam Skarniczlnak Szokolczára és Horváthnak Kaposvárra levelezési lapot hírlapokért vajjon lesz-e eredménye?”²⁴⁷⁰

„... nagy bámulatunkra jött Duchon – személyesen, levele helyett, - megörültünk [...] Szepessy a „Tisza” igazgatója kezét fogott velem, sok szépet hallott fölőlem, olvasta leveleimet, dicsérte szellemdúsak ...”²⁴⁷¹

„Sachs számára újabb csomagot [...] vittem Bollához a póstára, [...] bosszankodva értesültem, hogy ő Sachsnek ismét küldött egy csomag hírlapot, mert kért tőle, így rontja az én mesterségemet, kontárkodnak rendszeres dolgomban, de collegialitásból tette; adott azonban nekem is pár érdekes hírlapot; én neki szívtam.”²⁴⁷²

---

²⁴⁶⁶ Uo. 1873. január 31. p. 16.

²⁴⁶⁷ Uo. 1873. február 2. p. 17.

²⁴⁶⁸ Uo. 1873. február 3. p. 18.

²⁴⁶⁹ Uo. 1873. február 4. p. 18.

²⁴⁷⁰ Uo. 1873. február 5. p. 19.

²⁴⁷¹ Uo. 1873. február 6. p. 19.

²⁴⁷² Uo. 1873. február 8. p. 20.

„... siettem Xantushoz, kinél discuráltunk a gyűjtésről sat. [...] a Lloydhoz adott ajánlólevelet, ott is megismerkedem legalább. [...] Sachs levelét és jegyzékeit írtam le; a levelet Józsi javította ki, ő ebben kitűnő, csak az a baj hogy igen magának való.”²⁴⁷³

„... hozzáfogtam a hírlapi adatok kutatásához még pedig a Magyar Hirmondóval 1780. kezdtem czédulákra írva [...] Megkezdttem gyűjteményemet a 11dik ezerrel czédulákra városok szerint írni, a mit már régen kellett volna tennem de majd csak kiegészítem.”²⁴⁷⁴

„... oltattam jegyzeteimet a Magyar Hirmondóból, némi félbeszakítással, de azért csak megy. [...] jegyztettem érdekes dolgokat a hírlapirodalomra nézve!”²⁴⁷⁵

„Magyar Hirmondóból a bécsiből kutattam és jegyezgettem, ha sokat nem is, de mindig lehet valamit kutatni.”²⁴⁷⁶

„Hírlapgyűjt. A 8dik ezerhez készítem a városok szerinti kimutatást.”²⁴⁷⁷

„Hírlapkimut. Készítettem, szépen halad előre.”²⁴⁷⁸

„... megkezdttem körutamat Dr. Ágayhoz [...] előadtam tervemet a „Humorisztikus Lapokat” illetőleg, először bámult hogyan lehet csak 10-et is összehozni, azután bámult midőn mondtam hogy 40-et talán 50-60-at is összehozok, kérte a cikket.”²⁴⁷⁹

„Otthon neki ültem a humorisztikus hírlapok buvárlatának s dolgozatomban jól előhaladtam. [...] voltam Nagy Miklósnál is, de ez mindig szórszálhasogatásaival áll elő [...] azért a két ingyen ujságért.”²⁴⁸⁰

„„Humor. Lapjaink” cikkem letisztáztam. [...] Ágait a szerkesztőségben ölkeresvén bemutatott Deutschnak a cikknek nagyon megörült [...] a Borsszem Jankó tiszt. példányát utalványozta.”²⁴⁸¹

„... végre elkezdtem a Pressb. Zeitung 1764 évétől ezen régi érdekes lapokat búvárolni és jegyezgetek belőlök ...”²⁴⁸²

„Mentem Xantushoz jelenteni a hírlapok állapotát, hogy biz az nem gyűlt össze, de ő azért kívánja, hozzam el neki, a többit majd után szerezhjük! [...] még a költségemet is megtéríti! [...] Bollánál láttam és gyönyörködtem „Humorisztikus hírlapjaink” 1809-

---

²⁴⁷³ Uo. 1873. február 9. p. 21.

²⁴⁷⁴ Uo. 1873. február 10. p. 21.

²⁴⁷⁵ Uo. 1873. február 11. p. 22.

²⁴⁷⁶ Uo. 1873. február 11. p. 22.

²⁴⁷⁷ Uo. 1873. február 17. p. 25.

²⁴⁷⁸ Uo. 1873. február 18. p. 25.

²⁴⁷⁹ Uo. 1873. február 23. p. 28.

²⁴⁸⁰ Uo. 1873. február 24. p. 28.

²⁴⁸¹ Uo. 1873. február 25. p. 29.

²⁴⁸² Uo. 1873. március 1. p. 31.

1873. cikkemben mely csinosan nyomtatva jól veszi ki magát 48 számmal, tudva azt, hogy ezek közül 47 megvan gyűjteményemben.”²⁴⁸³

„... vizsgáltam a lapokat, de azokban nem találtam említést cikkemről s a humor. Lapjainkról [...] buvárkodtam a Pressb. Ztg.okban. [...] Ill. Ztg. [...] nézegettem s benne találtam Hirlapst. Kivonatát 1850. 1867.68 és 73ban hány magyar hirlap volt Magyarországon, így körülmegy a világ mindenféle lapjában; Multkor Zoltánnál láttam a Wanderer közölte az Athen. 1° sz.-nak tartalmát, nevem is jól írva előfordult.”²⁴⁸⁴

„³/₄11-³/₄12ig buvárkodtam a Pressb. Ztg.okban sok érdekeset találok mégis azokban és tudomány látköröm a hirlapokról is szélesül. [...] mint rendesen az esti lapokat átnéztem, de az én cikkemről szó sincsen sehol. [...] Rumi cikkéből a Magyaror. Hirlapokról írtam ki – vannak ismeretlen jegyzetek abban, de mégsem kielégítő, azon tudós abban a korban mégis sokkal többet tudhatott volna a nem rég létezett hirlapjainkról.”²⁴⁸⁵

„... folytattam buvárkodásomat a Pressb. Ztgokban, [...] elvégeztem a [...] 1764-1779 oly. = 16 évf. a mi éppen előkerült a mult századból. [...] Hirlapgy. (a magyaror. Németeket) irtam czédulákra.”²⁴⁸⁶

„E. u. level-lapot irtam Debreczenbe Révésznek és Kolozsvárra Kovátsnak folyóiratoért [...] megkezdtem a Zoltánnak ígért cikk írását az 1801-ben élő magyar írók stat. kimutatását. [...] 4 or. a Honnál György Aladár egy új lapot adott, Bolla adott többet is, beszélgettünk, délben is nála voltam s akkor együtt mentünk haza.”²⁴⁸⁷

„E. u. hozzáfogtam a hirlapok beszerzése végett írt levelekhez s 8-at megírtam többnyire németül.”²⁴⁸⁸

„¹/₂1 or mentem haza. Asztalomon Dann levele 20 frt 68 krval az amerikai lapokért; Révész csomagja és abban levele 6 füzet figyelmezője; Winter X borítékja a kért két lappal; tehát mégsem hagyja el az Isten az ő törekvő, kutató szorgalmas emberét, – nem egészen!”²⁴⁸⁹

„Bollához ki adott egy pár lapot, de több még nem jött annyi levélre, ez kellemetlen már pedig szeretnék becsülettel válni meg ez üggyől.”²⁴⁹⁰

---

²⁴⁸³ Uo. 1873. március 2. p. 31.

²⁴⁸⁴ Uo. 1873. március 4. p. 32.

²⁴⁸⁵ Uo. 1873. március 6. p. 33.

²⁴⁸⁶ Uo. 1873. március 8. p. 34.

²⁴⁸⁷ Uo. 1873. március 10. p. 35.

²⁴⁸⁸ Uo. 1873. március 11. p. 36.

²⁴⁸⁹ Uo. 1873. március 12. p. 36.

²⁴⁹⁰ Uo. 1873. március 19. p. 40.

„Délben Bollához ki ma egy szép csomó hírlappal lepott meg; csak mégis megy a Geschäft [...] Xantusnak szánt lapokat bejegyeztem ...”²⁴⁹¹

„Xantushoz vittem 6 magyar és 10 id. nyelvű hírlapot, [...] a szabadkőművességről oly megnyerőleg beszélt, hogy hajlandó voltam én is beíratni magamat ...”²⁴⁹²

„4 or Heckenaszt nyomdájában megkaptam a Bau-Zeitungot is.”²⁴⁹³

„... 11 után kutathattam a Hazai Tudósítások 1806. kötetében [...] Lapon kérem a japán és kínai lapokat sat. [...] Annak örülök, hogy hírlapgyűjtésem és statiszt. jegyzeteimet se kell egészen elhanyagolnom a Repertorium végett megy mind a kettő.”²⁴⁹⁴

„... már hordom a Tud. Gyűjt.-eket haza – Dann csomagja megérkezett kínai, japán és szibériai lapokkal, érdekes küldemény.”²⁴⁹⁵

„Délben Bollához [...] sokáig paszmagolt [...] pedig nekem drága az idő. [...] Nagy örömmre szolgált, hogy Gerschey ismét szép csomagot küldött 16 db régebbi portugál lapokat érdekesek.”²⁴⁹⁶

„... Aignernál átvettem a Századok jan. füzetét, ott volt neje s be nem mutatott neki, persze ő nagy úrrá lett – s én még szegényebbé lettem, azért lazult a régi barátság – mely talán nem is volt oly igaz és tiszta mint a 13 próbás arany!”²⁴⁹⁷

„írtam [...] hírlapok végett 5 levelet Bollának átadandót és Ferenczy Jenőnek levelezési lapot, kérve őt az ott megjelenendő lapok végett.”²⁴⁹⁸

„Nagy Miklóshoz sürgeti a közleményt az új hírlapokról.”²⁴⁹⁹

„... mentem templomba és Bollához kitől 3 lapot kaptam a kiállítás számára ...”²⁵⁰⁰

„György Aladár áthozta a Pozsonyvidéki Lapokat ha nem csurog csöppen, de igen lassan szaporodik most gyűjteményem nem csoda, nem szentelheti az ember magát két dolognak szorgalommal ...”²⁵⁰¹

---

²⁴⁹¹ Uo. 1873. március 22. p. 41.

²⁴⁹² Uo. 1873. március 23. p. 42.

²⁴⁹³ Uo. 1873. március 28. p. 45.

²⁴⁹⁴ Uo. 1873. március 29. p. 45.

²⁴⁹⁵ Uo. 1873. április 2. p. 47.

²⁴⁹⁶ Uo. 1873. április 4. p. 48.

²⁴⁹⁷ Uo. 1873. április 6. p. 49.

²⁴⁹⁸ Uo. 1873. április 7. p. 49.

²⁴⁹⁹ Uo. 1873. április 9. p. 50.

²⁵⁰⁰ Uo. 1873. április 20. p. 56.

²⁵⁰¹ Uo. 1873. május 15. p. 68.

„Sachs levelet küldött: a gyűjtést fölhalgató, szűk a hely, gyűjteményét eladja van 15 ezer példány 1800 városból [...], hanem most ezt is közönyösebben veszem, mint máskor vettem volna.”²⁵⁰²

„Vas. Ujs. mai számában közölve van a Hirlapir. folyt.”²⁵⁰³

„Dann csomagját még csak most néztem át, érdekesek s az olasz gyűjtő neve is napvilágra jött Dr. Giovanni Vergani Milano no de ezt a bányát egészen Dann számára hagyom aknázza ki ő, azért én is részesülök belőle.”²⁵⁰⁴

„Sámi ritka magyar hírlapokkal kecsegtet – melyeket Erdélyből Pap Miklóstól fogok kapni! [...] Szabó Károlyal nem úgy végzett, mint én akartam, de levélben többet lehet végegni!”²⁵⁰⁵

„Liptay megküldött 22 ftot [...] ő igen-igen sokat tett gyűjteményem gyarapítására!”²⁵⁰⁶

„Dann szegény beteges, a krach tönkre tette, gyűjteményét eladja s kivándorol Keletindiába.”²⁵⁰⁷

„Dobelb. utóbb küldött négy csomagját nétem át és mustráltam ki bizony sok hitványság van benne, de azért be kell hogy osszam és megvesződöm velők.”²⁵⁰⁸

„A Reformban lefekvéskor olvastam, hogy Pákh szépirodalmi Lapok-at keresik megvétel végett s így felajánlom, de több mást is Pulszkynak Toldynak, ha szakad az istráng.”²⁵⁰⁹

„Zoltán felszólított irjam meg 1873 évi hírlapirodalom történetét az utolsó számba ...”²⁵¹⁰

„a Vas. Ujs. számára a Hirlapkimut. készítettem el és tisztáztam le [...] Nagy Miklósnak átadtam a munkálatot, megköszönte.”²⁵¹¹

„1873 hírlapokról a megszünöteket írtam.”²⁵¹²

---

²⁵⁰² Uo. 1873. május 19. p. 70.

²⁵⁰³ Uo. 1873. május 31. p. 76.

²⁵⁰⁴ Uo. 1873. június 17. p. 85.

²⁵⁰⁵ Uo. 1873. július 28. p. 105.

²⁵⁰⁶ Uo. 1873. augusztus 21. p. 117.

²⁵⁰⁷ Uo. 1873. szeptember 7. p. 126.

²⁵⁰⁸ Uo. 1873. október 10. p. 142.

²⁵⁰⁹ Uo. 1873. október 29. p. 152.

²⁵¹⁰ Uo. 1873. november 2. p. 154.

²⁵¹¹ Uo. 1873. november 19. p. 162.

²⁵¹² Uo. 1873. december 2. p. 169.

„Zoltán számára készítettem a cikket de biz’ ehhez sem időm sem kedvem.”²⁵¹³

„... mentem Zoltán bureaujába, átadtam a cikket, csak hogy tetszett neki s nem kell még javítgatnom, mert keserves annyifelé buzgalommal dolgozni, csak a gond szaporodik.”²⁵¹⁴

„... az Illustr. Ztg. néhány számát átnéztem és elolvastam Dann cikkét a hírlapokról a bécsi kiállításon.”²⁵¹⁵

„György Aladárhoz általmentem [...] a kimutatásomat fogja közölni a Honban, legyen egy kis reclam; szeretem a közönség gyakran foglalkozik velem.”²⁵¹⁶

„... Nagy Miklóshoz hírlapokért, de keveset adhatott, furcsa eszméi vannak a Hirlapir. statisztika felől, ő minden áron az 1-ső számban akarja jövőben közölni.”²⁵¹⁷

„E. u. Hirlapir. tisztáztam és szerkeszt [...] Athen. és Franklin nyomdában tudakoztam lapok végett [...] Sz. István társulatnál jegyezgettem lapokról [...] lefeküdtem és aludtam ez a legjobb ily dult kedélyállapotban.”²⁵¹⁸

„Hirlapirodalmunk folytatását szerkesztettem, írta, kutattam a lapokat a Muzeumban s így tovább. [...] E. u. folytattam a Hirlapir. szerk. [...] György Aladárnál voltam [...] jó ha az ember a journalistákkal jó érintkezésbe és ismeretségbe [...] Szent Istv. Társ.nál Füssytől megtudtam egy lap bukását, ez elég egy látogatásért.”²⁵¹⁹

„Hirlapirod. folytattam és 9 or. Muzeumba, Nagy Miklóshoz, nyomdákba (Rudnyanszky azután Fonda és Frohnatéka) lapok után tudakozván! [...] a Muzeumban ismét megtudtam néhány adatot, nem hittem volna, hogy közleményem most is oly tökéletes legyen mint a multkor, de még jobb lesz.”²⁵²⁰

„Mentem Nagy Miklóshoz Hirlapir. és Petőfi verset vittem neki, szívesen vette hanem a honoráriumról hallgatott az az ismétli kérdésemre „a mit kérek” felelé; tudja, hogy én sokat nem kérek, szeretem és óhajtom a „Vasárnapi Újság felvirágzását!”²⁵²¹

„Délben Nagy Miklóshoz vittem Hirlapir. és a derék Márki Sándor által kapott lapokból még utánpótoltam két hírlapot, mi kimaradt volna!”²⁵²²

---

²⁵¹³ Uo. 1873. december 5. p. 170.

²⁵¹⁴ Uo. 1873. december 8. p. 172.

²⁵¹⁵ Uo. 1873. december 10. p. 173.

²⁵¹⁶ Uo. 1873. december 27. p. 181.

²⁵¹⁷ MTA Kézirattár Ms 18 / XXIV. id. Szinnyei József: Naplóm 1874. január 16. p. 9.

²⁵¹⁸ Uo. 1874. január 20. p. 11.

²⁵¹⁹ Uo. 1874. január 21. p. 11.

²⁵²⁰ Uo. 1874. január 23. p. 12.

²⁵²¹ Uo. 1874. január 25. p. 13.

²⁵²² Uo. 1874. január 26. p. 14.

„Hírlapirod. írtam a „Magyarország és Nagyvilág” számára ...”²⁵²³

„7 or [...] mentem Nagy Miklóshoz hol a Hírlapirod. correcturáját végeztük ¼ 11ig [...] Nem csak legtökéletesebb de legszebb is lesz az idei „Hírlapirodalmunk”. ”²⁵²⁴

„5 ut. Nagy M.hoz [...] átnéztük a 2dik correcturát bizony egy pár szarvas hibát fedeztünk föl.”²⁵²⁵

„8 után mentem Nagy Miklóshoz, kit nem találtam hon, tehát a nyomdába mentem s onnan hoztam egy példány tiszta Hírlapir. rendben van minden, ...”²⁵²⁶

„... a Magyarország és Nagyvil. is közölte „Hírlapir.” cikkemet [...] az Ellenőr „Hírlapst.” nevemmel fölemlíté számokban.”²⁵²⁷

„A Hon mai rendk. Számát félig elolvastam, ebben van ismét nagy örömömre a hírlapir vég összeállítás „Hírlapirodalmunk buzgó és szakavatott statisztikusa Szinnyei József ...” így kezdi az én jó barátom György Aladár.”²⁵²⁸

„5 or. Nagy Miklóshoz ki egy czafoló iratot adott át a „Gyorsiraszati Lapok” egyik belmunkatársától, – sok hibát követtem el, igaz, de mások után s ez már fatum, minden évben van egy ily piszkálódó.”²⁵²⁹

„A Magyarország és Nagyvilágba szánt Hírlapirod. megírtam [...] Bollát látogattam meg ki egészen ismeretlen magyar lapot adott át s disputáltunk ...”²⁵³⁰

„Magyarorsz. és Nagyvil. láttam hírlapir. 1874.”²⁵³¹

„Gerschei idei csomagjait írtam be, mily érdekes lapok Braziliából csak most láttam! meg.”²⁵³²

„Lapokat átnéztem, Dann csomagját detto, van egypár érdekes darab egy izlandi dán lap sat. olaszok.”²⁵³³

---

²⁵²³ Uo. 1874. január 27. p. 14.

²⁵²⁴ Uo. 1874. január 29. p. 15.

²⁵²⁵ Uo. 1874. január 30. p. 16.

²⁵²⁶ Uo. 1874. január 31. p. 16.

²⁵²⁷ Uo. 1874. február 1. p. 17.

²⁵²⁸ Uo. 1874. február 2. p. 17.

²⁵²⁹ Uo. 1874. február 6. p. 19.

²⁵³⁰ Uo. 1874. február 22. p. 27.

²⁵³¹ Uo. 1874. március 1. p. 31.

²⁵³² Uo. 1874. március 17. p. 39.

²⁵³³ Uo. 1874. március 24. p. 42.

„Nagy Miklósnak átadtam az 5dik hírlapi cikket, többet fog érni ez az egy közlemény, mint az egész Vasárnapi Ujság hanem mert fizetni kell érette, nincs ingyére!”²⁵³⁴

„Vámbery-vel találkozáskor az utcán egy tatár újságot ígért és buzdított a gyűjtésre, igen ha jobb körülmények közt tehetném és jobb kedélyel. De [...] ezer a baj.”²⁵³⁵

„Nagy Miklóst is magán találván, megemléstettem a honorariumot s átadtam a két Petőfi curiosumot, ígérte, hogy fizet azonnal, mégis elodázta délutánra.”²⁵³⁶

„Tegnap a M. Tanügyben közli Kiss Áron a nevelési hírlapirodalmat s *-alatt megjegyzi, hogy az adatokat nekem köszöni, szép ha az ember hírének nevét mindenütt portálják!”²⁵³⁷

„Hírlapirodalmunk 1874-ben 3dik folyt. írtam reggel a Magyaror. és Nagyvilágnak és vittem Ágainak.”²⁵³⁸

„mentem Vámberyhez [...] átadta az ígért tatárújságot, mely Taskendben nyomatik persa betűkkel.”²⁵³⁹

„Ágai nem közölte a Hírlapir. nem tudom miért.”²⁵⁴⁰

„... a Szegedi Közlöny 1-ső száma programját olvastam, melyet a szerkesztő küldött nekem a könyvtárba.”²⁵⁴¹

„Aignernál a M. Tanügy maj. füzetét elkértem Kiss Áron dicséretéért, hanem az új még nem kész, a melyben Császár dicsérete van kimutatásomat? illetőleg! ma volt nálunk és jelenté nekem!”²⁵⁴²

„... hozzáfogtam a hírlapirod. szerkesztéséhez, rendbe hozom a múlt évben elmulasztottakat is, hogy a fonál valahogy meg ne szakadjon.”²⁵⁴³

„... Hírlapir. jegyezgettem, hogy el ne késsem igen.”²⁵⁴⁴

„Hírlapir. jegyzeteket írtam ki a Kurírból. [...] Hírlapokat, az újakat írtam céduláimra, előkészítve a hírlapir. változásokat [...] Kurírból kiírtam a hírlapir. jegyzeteket.”²⁵⁴⁵

---

²⁵³⁴ Uo. 1874. március 27. p. 44.

²⁵³⁵ Uo. 1874. április 13. p. 52.

²⁵³⁶ Uo. 1874. április 15. p. 53.

²⁵³⁷ Uo. 1874. május 11. p. 66.

²⁵³⁸ Uo. 1874. május 25. p. 73.

²⁵³⁹ Uo. 1874. május 31. p. 76.

²⁵⁴⁰ Uo. 1874. június 1. p. 77.

²⁵⁴¹ Uo. 1874. június 2. p. 77.

²⁵⁴² Uo. 1874. június 3. p. 78.

²⁵⁴³ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyi József: Naplóm 1875. január 2. p. 2.

²⁵⁴⁴ Uo. 1875. január 3. p. 2.

²⁵⁴⁵ Uo. 1875. január 8. p. 5.

„Hírlapirod. jegyzeteimet folytattam tovább, fáradságos működés, de megteszem mert csak tőlem várja a közönség és jó hírnevetem ezzel is fenntartom.”²⁵⁴⁶

„... Hírlapirod.folytattam és írtam sokat és tisztáztam egy részét; ezt elvittem Nagy M.-nak [...] 5 or. az István társulatnál megvizsgáltam a lapokat s ezzel haza.”²⁵⁴⁷

„... nem mindenkinek adatott meg ezen ritka talentom, mely által a világot lehet kormányozni, mert az irodalom egyik sarkköve a világnak, a sajtó egyik nagyhatalom...”²⁵⁴⁸

„Dolgoztam szorgalmasan és be is végeztem a hírlapjegyzéket magát. Vittem Nagy M.nak ...”²⁵⁴⁹

„... elmentem a Muzeumba és elhozom rendben a múlt évi idegen nyelvű lapokat, ezeket is beírom, hogy jövőben sokkal correctebb járhassek el hírlapir. cikkem megírásánál – eddig ugyan a 246 magyar lapból 178 volt csak kezemben, de majd jövőben minden nyomdát egyeletet hol sok lapot tudok [...] eljárni, csak hogy adnak-e helyet már a Vas. Ujs.ban; azt hiszem kész örömet! [...] Nagy M. hoz, gyönyörködtem a cikkem kefelevonatában, corrigálni azonban nem lehetett.”²⁵⁵⁰

„Hírlapirod. az idegen nyelvű lapokat jegyeztetem czédulákra [...] Nagy Miklóshoz és megkorrigáltam cikkemet, mely az idén két hasábbal több lett ...”²⁵⁵¹

„Délben Nagy Miklóshoz, átvettem a kész Hírlapir. 1875-ben” megjelent a Vas. Ujság 4ⁱ sz.ban.”²⁵⁵²

„gyönyörködtem a „Hon” hírlapstat. átvételén és „derék adatgyűjtőnk” epithetonban ...”²⁵⁵³

„Hírlapokat írtam jegyz. czédulákra; ezután 9 or. vittem a Muzeumba, körülnézván a hírlapok végett, de biz azok a legnagyobb rendetlenségben vannak és lesznek még ott sokáig. [...] hírlapokról jegyzeteket tettem, hogy ezzel egészen tisztában legyek és à jour kezelhessem tovább.”²⁵⁵⁴

„... átnéztem a lapokat [...] a Vas. Ujs. tartalma legalább nevem után (részletes kimutató) Alföld pedig átvette a Közérdekből, így terjesztik nevemet.”²⁵⁵⁵

---

²⁵⁴⁶ U.o. 1875. január 12. p. 7.

²⁵⁴⁷ U.o. 1875. január 14. p. 8.

²⁵⁴⁸ U.o. 1875. január 17. p. 9.

²⁵⁴⁹ U.o. 1875. január 19. p. 10.

²⁵⁵⁰ U.o. 1875. január 21. p. 11.

²⁵⁵¹ U.o. 1875. január 22. p. 12.

²⁵⁵² U.o. 1875. január 23. p. 12.

²⁵⁵³ U.o. 1875. január 24. p. 13.

²⁵⁵⁴ U.o. 1875. január 25. p. 13.

²⁵⁵⁵ U.o. 1875. január 28. p. 15.

„5 or. haza, cipelvén mindég velem hírlapokat mint egy antiquarium.”²⁵⁵⁶

„haza, magammal czipelvén két régi hírlapot, mint valami antiquarius, már ez az én hivatásom, azért nem szégyenlem.”²⁵⁵⁷

„Szabó Károly is elküldte a hírlapokat hanem portót fizettem 1 f 60 krt, szép pénzt ebben a szűk időben; nem tudtam nevessek-e vagy bosszankodjam, de inkább hagytam a dolgot a maga mentén.”²⁵⁵⁸

„Fraknoi felszólított legyek munkatárs az újon megindítandó lapra nézve, szívesen mondtam a mi a hírlapirodalmat illeti; hisz neki sokat köszönhetek!”²⁵⁵⁹

„... elmentem Bollához s ott a hírlapjegyzéket revideáltuk, hanem mégis arra a gondolatra jött ő is, legjobb ha circulárét bocsát szét a városi postákhoz, küldjék be a lapszámot, ezzel én is nyerek, legalább megkapom aztán!”²⁵⁶⁰

„... Bollához, átadott egy nyaláb hírlapot, mit beküldtek neki, az én tanácsomra szétküldött körlevélre; én is jó hasznát veszem.”²⁵⁶¹

„[Bolla] nagy csomó hírlappal ajándékozott meg, ez könnyíteni fogja jövő évi dolgomat a hírlapstatistika ügyében. [...] Fraknoit sarkaltam a könyvészeti lap megindítására, fél Rath hóbertosságától.”²⁵⁶²

„Forradalmi lapjaimat néztem át és beírtam jegyzőkönyvembe, talán valami kimutatást mégis fogok adni. [...] reményem van hogy Ballagitól kapok több forradalmi tárgyat, még a Komáromi Értesítőhöz is van reményem talán csere útján.”²⁵⁶³

„Zatureczky százados Orlat-ról N. Szeben mellől, igen érdekes hírlapokat „Székely Hírmondó” 3 számot, hírét se hallottam, mert Apornak sincsen meg Brassói lapot és 3 ritka kiáltványt küldött barátságos levél kíséretében, sok ily buzgó gyűjtőt kívánok, már is hetedhét országra szől forradalmi gyűjteményem, azt hiszem eleget trombitálok, hogy megalapítsam jövőmet és jó híremet biztosítsam.”²⁵⁶⁴

---

²⁵⁵⁶ U.o. 1875. január 29. p. 15.

²⁵⁵⁷ U.o. 1875. február 10. p. 21.

²⁵⁵⁸ U.o. 1875. július 7. p. 95.

²⁵⁵⁹ U.o. 1875. szeptember 21. p. 134.

²⁵⁶⁰ U.o. 1875. október 31. p. 154.

²⁵⁶¹ U.o. 1875. november 14. p. 161.

²⁵⁶² U.o. 1875. november 18. p. 163.

²⁵⁶³ U. o. 1875. december 8. p. 173.

²⁵⁶⁴ U. o. 1875. december 17. p. 177.

„Nagy Miklóshoz, ott lapokat szedtem össze [...] otthon megkezdtem a hírlapok beírását a lapokra, tehát háromféle munkám van egyszerre [könyvtár, Repertórium II., éves hírlapkimutatás].”²⁵⁶⁵

„... czéduláimra [...] beírtam a változásokat, így egészíttem ki a hiányt s ez lesz aztán mindig talpköve az én journalistikai ismeretimnek és statistikámnak, mindig nehezebb a munka. De annál nagyobb az érdem [...] csak egyszer a hírlapirodalmon átessem ...”²⁵⁶⁶

„folytattam a hírlapok czédulákra jegyzését s így mindig tökéletesedik ezen gyűjteményem és jegyzeteim. [...] Nagy Miklóshoz, ez adott egy csomót de többnyire múlt évieket, se baj, bejegyezgettem, csak hogy még sok híja. [...] Práy eljött [...] tele panaszszal, így vagyunk mindnyájan kevés kivétellel „a létért való harcz” ez [...] Folytattam a munkát hírlapok czédulákra jegyzésével.”²⁵⁶⁷

„Fraknói megörült a sok kéziratnak, a hírlapirodalmat egészen akarja közölni, csak hogy újabb malheur az, hogy most a muzeum vidéki hírlapjait negyedévenként kapja, elég baj ez nekem, úgy kell összehalásznom őket.”²⁵⁶⁸

„... voltam Véreynél a lapok végett; se lapot se könyvet nem kapunk, így van az ha a kormány a zsidókat protegálja úgymond, bizony a Légrádyak eddig se küldtek semmit; s igaza van, de mi érezzük meg, mert hírlapjaink csonkán maradnak, vagy későn kapjuk őket [...] mentem [...] Nagy Miklóshoz, kitől kaptam néhány lapot ismét, de még igen hátravagyok az egészszel.”²⁵⁶⁹

„... elmentem a Mátyás és Kertész nyomdába de semmi új, különös, hogy ennyire megapadt a hírlapirodalom, demég több helyre kell mennem, míg tisztába leszek a dologgal [...] nőm haragszik ha ropogtatom a lapokat, kifordítom, összehajtom [...] ez pedig igen gyorsan szokott történni; Ferike nem alszik még mélyen, tehát felébred s annak tulajdonítja nőm ...”²⁵⁷⁰

„Voltam a Honnál, kaptam egy csomó lapot – 134-et láttam ma estig ez évben – s így igen tisztába leszek már a lapirodalommal. [...] reggel Fraknóival találkoztam [...] a „Magyar Könyvszemle” két hónaponként jelenik meg és a Szemléhez lesz csatolva [a hírlapkimutatás] [...] Fraknóit nem alterálja az hogy a Vasárnapi U. is közli a Hírl.”²⁵⁷¹

---

²⁵⁶⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. január 6. p. 4.

²⁵⁶⁶ U.o. 1876. január 8. p. 5.

²⁵⁶⁷ U.o. 1876. január 9. p. 5.

²⁵⁶⁸ U.o. 1876. január 11. p. 6.

²⁵⁶⁹ U.o. 1876. január 12. p. 7.

²⁵⁷⁰ U.o. 1876. január 14. p. 8.

²⁵⁷¹ U.o. 1876. január 15. p. 8.

„Hírlapirod. kezdtem írni, szerk. és tisztázni [...] 10 or az olvasó körbe mentem, hol a póstát megvárva, kaptam néhány új lapot és felvilágosítást, így megy a munka előre. [...] E. u. Repert. revisio és hírlapirod 1876-ban folytattam.”²⁵⁷²

„... hírlapirod. készítettem tisztáztam [...] Olvasó körbe, hiába, Nagy Miklóshoz, kaptam pár új lapot [...] átadtam a kézirat elejét, hanem ugyancsak kell még dolgoznom egész héten.”²⁵⁷³

„... hírlapirod. írtam, roppant munka miután egyszerre kell felfújnom. [...] van [...] most egyszerre három sürgős munkám, a könyvtárban könyvek beírása, otthon a nyomdában a Repertorium vége, Hírlapirod. otthon és futkosás. Nagy Miklós küldött egy sereg lapot, de egyet se használhattam, hanem jegyzeteiből igen, voltam nála.”²⁵⁷⁴

„Hírlapirod. készítettem tovább [...] vittem Nagy Miklóshoz, ott átnézte, kétségeit osztattam és mentünk a könyvtárba [...] a városok szerint való kimutatást állítottam össze, ez még nem volt eddig [...] elvittem Nagy Miklóshoz a kéziratot, megnézte, de megijedt a hosszú litaniától, tehát csak az ideit adja, auch gut! [...] csináltam az idei városok szerinti kimutatást ...”²⁵⁷⁵

„... mentem Nagy Miklóshoz [...] otthagytam a kéziratot. [...] két lap megszüntéről Békés és Los. Lapok [...] értesültünk és K. Tóth Kálmán hozta a Lányok Lapját II. évf. ezt bevet-tük, amazokat kihagytuk, a számokon változtattunk ...”²⁵⁷⁶

„... lapokat átnéztem, Hon igen megdicsér buzgó és fáradhatlan-nak nevez.”²⁵⁷⁷

„Elővettem a hírlapirodalmat és a czédulákat átnéztem, keletkezésüket ráírtam sat. sok munka de ki csinálja ha én nem.”²⁵⁷⁸

„Délben a Muzeumba vittem a Hírlapirod. Budapestén ...”²⁵⁷⁹

„Otthon várt a Hírlapirodalmunk correcturája, ezt csináltam [...] Correcturát elvégez-vén vittem Fraknóinak ...”²⁵⁸⁰

„... Hírlapir. is írtam Fraknói lapja számára.”²⁵⁸¹

---

²⁵⁷² U.o. 1876. január 17. p. 9.

²⁵⁷³ U.o. 1876. január 18. p. 10.

²⁵⁷⁴ U.o. 1876. január 19. p. 10.

²⁵⁷⁵ U.o. 1876. január 20. p. 11.

²⁵⁷⁶ U.o. 1876. január 21. p. 11.

²⁵⁷⁷ U.o. 1876. január 23. p. 12.

²⁵⁷⁸ U.o. 1876. február 13. p. 23.

²⁵⁷⁹ U.o. 1876. február 15. p. 24.

²⁵⁸⁰ U.o. 1876. február 27. p. 30.

²⁵⁸¹ U.o. 1876. május 29. p. 76.

„Bollát látogattam meg, ki elhagy bennünket Miskolczra teszik át, sajnálom, mert hírlapokra nézve sok bajom lesz ha onnan újat nem kapok!”²⁵⁸²

„A Nagy Miklós ajándékozta lapokat leczimeztem, így szaporodik lassacskán az anyag; ma megkaptam a „Komárom”-ot is ...”²⁵⁸³

„Jósi beszélte, hogy az 5dik cikkben jó az én hírlapirodalmam bírálata; mire anyja mondta „nem hittem volna mikor írtam hogy egykor fiam fogja bírálgni.”²⁵⁸⁴

„A hírlap programmokból jegyezgettem, ezt tettem reggel is, mégis csak összehozom a dolgot valahogy.”²⁵⁸⁵

„... múlt évi hírlapjaimat néztem át, hogy ezzel is tisztázzam a hírlapirod. kételyeimet. [...] A Muzeumban a lapokat vizsgáltam és címeztem, de lassan megy, mert sok a lap.”²⁵⁸⁶

„... másoltam a hírlapirodalmat és voltam Bollánál [...] Érdekes statist. adatokat láttam nála a pesti hírlapokról [...] hírlap- és folyóirataink expediálásáról is tanácskoztunk [...] két megszűnt lapról értesültem ...”²⁵⁸⁷

„Délben séta a Muzeum-kertben, föl a könyvtárba elvégeztem a magyar hírlapok revisióját és leírását, még két napom van, ez alatt sokat tisztázhatok javíthatok. [...] Hírlapirod. tisztáztam a Vasárn. Ujság számára. [...] Rómerrel beszélgettem [...] a hírlapok rendezése felől. [...] György Aladárnál némelyhírlap felől kérdezősködvén [...] Megy a munka és reclam-csinálás, mert kell hogy az ember tevékenységével, nevével minél több és minél gyakoribb zajt üssön. Aigner lapjában havonként fiammal együtt, most a Vasárnapi Ujságban”²⁵⁸⁸

„Könyvtárba 9 or. kiadtam a munkát, néhány könyvet be is írtam, ezután az egyetemi olvasó körbe mentem lapok végett – kaptam néhányat [...] a lapokat leczimeztem sat. [...] Hírlapirod. szerk. és tisztáztam. [...] Hírlapir. kielégítőleg halad, különösen ha egyetmást megtudok valamely lap megszűntéről vagy keletkezéséről ez örvendeztet meg különösen. Már én csak viszem, míg vihetem azt hiszem nem lesz oly igen absurdum habár egy két fölszólalás nem fog elmaradni, de ki tudja a rengeteg erdő fáit megszámlálni.”²⁵⁸⁹

---

²⁵⁸² U.o. 1876. október 11. p. 143.

²⁵⁸³ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. január 7. p. 4.

²⁵⁸⁴ U.o. 1877. január 11. p. 6.

²⁵⁸⁵ U.o. 1877. január 16. p. 9.

²⁵⁸⁶ U.o. 1877. január 18. p. 10.

²⁵⁸⁷ U.o. 1877. január 19. p. 10.

²⁵⁸⁸ U.o. 1877. január 20. p. 11.

²⁵⁸⁹ U.o. 1877. január 21. p. 11.

„Az olvasó-körben ismét keveset kaptam, elhordják [...] itt is megváltoztak a viszonyok. Még Bollától reményelek. [...] Délben a muzeumba, folyóiratokat néztemát, azután a régiség osztályban a szaklapokat, mégis csak találok itt ott. Nagy Miklóshoz [...] találtam ismét lapot. [...] Voltam [...] Athenaeumnál, Eggenbergeréknél, mindenütt lapok után tudakozva és javítgatva a hibákat, pótolva [...] 6 ut. Mátyás és Kocsi nyomdát jártuk, találtam mindenütt valami ujjat. [...] Nagy Miklósnál kéziratot adtam át.”²⁵⁹⁰

„... a börzénél megtudakoztam a börzelap magyar nyelven is megjelenik [...] Délben a Muzeumba, ott kutattam, [...] valamit csak mindig látok és találok azért itt ott. [...] kérdezték a Franklin Társulatnál megjelenik-e a hírlapkimutatás; nagyon szereti Heckenast is és Jurányi a nyomda igazgató „jó dolog az!” úgymond [...] A könyvtárban folytattam a szerkesztést és tisztázást egy füst alatt. [...] a Honhoz mentem, ott csak legtöbbet találok. [...] D. E. voltam a Term. Társulatnál itt is volt folyóirat [...] Írtam Broncsnak is hírlapok végett Rimaszombatba lev. lapon.”²⁵⁹¹

„mentem Bollához, ki adott ugyan némi felvilágosítást, de ez ismét kevés volt, többet adtam én tudtára, de mindig jó a kevés is; holnap ismét eljövök. [...] Nagy M.hoz vittem kéziratot, új lapot adott át; sürget. [...] V. U. a hírlapirod.ból ismét fél ívet és az összeállítását megcsináltam e szerint 26 a szaporodás, van 266 hírlapunk és folyóiratunk magyar nyelven, ez dicső!”²⁵⁹²

„Bollához mentem a különféle nyelvű magyarországi hírlapok összeszámítása végett, ezt megtettem és haza; folytattam a kutatást, másolást [...] Nagy Miklóshoz vittem ismét fél ív kéziratot [...] a britannica-potya [szivar] a honorarium, no meg a moralis haszon a dicsőség! [...] Könyvtárban szintén dolgoztam a hírlapir. és szerencsésen bevégeztem 267 magyar és 146 idegen össz. 413 hírlapunk van; [...] Vittem Nagy Miklósnak, kijárt a szivar!”²⁵⁹³

„Megjött a Vasárnap. Ujságban „Hírlapirodalmunk 1877.” Imposant apró tömött nyomás temérdek közlemény.”²⁵⁹⁴

„Hírlapir. végét a Kelet Népe egészen átvette, a Hon szintén csekély kihagyással, így terjed ismét nevem.”²⁵⁹⁵

Nagy Miklóst is megnéztem, hogy félre rakja a hírlapirod.ról szóló lapokat; azt mondta, hogy volt a Bud. Napilapban is.”²⁵⁹⁶

---

²⁵⁹⁰ U.o. 1877. január 22. p. 12.

²⁵⁹¹ U.o. 1877. január 23. p. 12.

²⁵⁹² U.o. 1877. január 24. p. 13.

²⁵⁹³ U.o. 1877. január 25. p. 13.

²⁵⁹⁴ U.o. 1877. január 27. p. 14.

²⁵⁹⁵ U.o. 1877. január 28. p. 15.

²⁵⁹⁶ U.o. 1877. január 29. p. 15.

„A Hon esti lapjában „Egy élve eltemetett” „Házi ipar” Beszterczebányai lap nem szűnt meg; ennek nyilatkozata.”²⁵⁹⁷

„... a M. Polgárban találtam a hírlapirodalmunkat a Bud. Napilap után ...”²⁵⁹⁸

„Rakosgattam a hírlapirod. czéduláimat Fraknoi számára. [...] Megjött a Petőfi Lapja 6. száma s abban a Hírlapir. végszaka mint a Kelet Népében.”²⁵⁹⁹

„... hírlapirod. készítettem Fraknoi számára [...] Szinte megirigyelte, hogy oly nyugodtan dolgozgatom; „Önök van csak jó dolga ...”²⁶⁰⁰

„... a hírlapirod. Fraknoi számára elkészítettem [...] átadtam Fraknoinak a kéziratot ...”²⁶⁰¹

„Voltam [...] Bollánál is kaptam néhány hírlapot és az 1876 dec. 15. és 1877. jan. 15. a budapesti főpostáról szétküldött hírlapok példányszámairól kimutatást 113 hírlapról érdekes adatot nyertem már többször is tőle. [...] Haza hírlapelőfizetők jegyzékét írtam.”²⁶⁰²

„... Bolla jegyzékét írtam be jegyzőkönyvembe [...] elvégeztem és ½ 3 or. vittem hivatalába mert fen kell tartani a hitelt máskorra is.”²⁶⁰³

„Museumba mentem [...] Könyv-Szemlét is átadta, ebben Hírlapir. 1877 Bp.”²⁶⁰⁴

„Józi fiam bírálatát olvastam az én „hírlapirodalmunk” cikksorozatokról, szép és jól ír csak haladjon ezen az uton, külön ember lesz apjánál ...”²⁶⁰⁵

„... megkészítettem a Hírlapir. 1848/9-hez a bevezetést.”²⁶⁰⁶

„Hírlapir. 1848/9 készítettem ...”²⁶⁰⁷

„... kerestem kutattam a forradalmi lapokra nézve [...] a Museumba mentünk és ott elővettem a forradalmi lapokat Csontosynál s azt kezdtem analisálni, jegyezgettem róla, hogy annál pontosabb legyen gyűjteményem, az az a leírás.”²⁶⁰⁸

---

²⁵⁹⁷ U.o. 1877. január 31. p. 16.

²⁵⁹⁸ U.o. 1877. február 1. p. 17.

²⁵⁹⁹ U.o. 1877. február 3. p. 18.

²⁶⁰⁰ U.o. 1877. február 5. p. 19.

²⁶⁰¹ U.o. 1877. február 10. p. 21.

²⁶⁰² U.o. 1877. február 15. p. 24.

²⁶⁰³ U.o. 1877. február 16. p. 24.

²⁶⁰⁴ U.o. 1877. március 2. p. 31.

²⁶⁰⁵ U.o. 1877. március 8. p. 34.

²⁶⁰⁶ U.o. 1877. március 10. p. 35.

²⁶⁰⁷ U.o. 1877. március 12. p. 36.

²⁶⁰⁸ U.o. 1877. március 13. p. 37.

„Komáromi Lapok-at elővettem, összehasonlítottam az enyémmel és a csonka példányt a Múzeumnak szántam [...] hol a „Komáromi Lapok” csonka bekötött példányáért kaptam 100 számot válogatva a duplumok közül, Fraknói nagylelkűségéből, mert Csontos 62-őt akart adni. [...] jött [...] Nagy Gyula egy sereg Esti Lapok és Márcziussal, ez aztán pótolni fogja gyűjteményemet kiegészíteni habár darabját 25 kr-ért adja válogatva.”²⁶⁰⁹

„Aignerhez beszéltem, ki hajlandó volt a Pesti Hírl. 1848. II. felét (több szám hiányzik) 2 ft-ért átengedni ...”²⁶¹⁰

„Forradalmi lapjainkat czéduláztam, hogy tudjam mi van az egyetemi könyvtárban is.”²⁶¹¹

„... a Múzeumban elvégeztük a Geschäftet a száz számot át is vettem ...”²⁶¹²

„... a forradalmi lapokat czéduláztam, meglehetősen felvilágosítást nyerek ez által. [...] Folytattam a forradalmi lapok összeírását, halad.”²⁶¹³

„... a forrad. hírlapok jegyzékét csináltam gyűjteményemből [...] átnézvén a Figyelmező 1849 jan-márcz számait ha még felfedeznék valamiféle hírlaptört. adatot de nem találtam [...] elmentem Pfeiferhez kit szintén kértem gyűjtésre forrad. brochurákat, hírlapok- és proclamatiokat, megígérte, Rosenbergnél és Plannál szintén kutattam, de nem vettem, mert gazdálkodnom kell. [...] A forrad. lapok leírását bevégeztem, most a kimutatásokat kell készítenem, előszót sat.”²⁶¹⁴

„Elmentem Tóth Lőrinczhez, a kit otthon találván felvilágosított, hogy lapja nem jelent meg 1848-ban. [...] lassanként eloszlik minden kétségem a forradalmi lapok felől is. [...] Elmentem a Ballagiakhoz [...] Aladár restelte előkeresni a forrad. lapokat, én ráerőszkoltam, legyenek adósaim. [...] Antiquarnál vettem négy darab forrad. 3 röpv v. hírlap félét német és egy proklam. á 20 kr.= 80 kron [...] hozzáfogtam a forrad. hírlapir. összeállításához Józsi átnézte, kijavította az előszót [...] én pedig a szakszerű összeállítást készítettem el.”²⁶¹⁵

„... a hírlapir. jegyzőkönyvembe beírván, kezdtem tisztázni. [...] mentem [...] pár antiquariushoz, vettem is egy pozsonyi Pannonia töredéket bécsi lappal összekötve 80 kr-ért. Pesti Hírlapra pedig alkuban vagyok. [...] gyűjteményem nagyobb fényben világosságban fog ragyogni mint eddig. [...] beirogattam a forrad. vásárolt lapokat és meg-

---

²⁶⁰⁹ U.o. 1877. március 14. p. 37.

²⁶¹⁰ U.o. 1877. március 15. p. 38.

²⁶¹¹ U.o. 1877. március 18. p. 39.

²⁶¹² U.o. 1877. március 19. p. 40.

²⁶¹³ U.o. 1877. március 22. p. 41.

²⁶¹⁴ U.o. 1877. március 30. p. 45.

²⁶¹⁵ U.o. 1877. március 31. p. 46.

néztem mi hiányzik a Pesti Hírlapból = sok. [...] a Hölgfutárban olvastam egy ismeretlen forradalmi lapot „Brassoi magyar ujság” e végett is írtam Szabó Károlynak levelezési lapon.”²⁶¹⁶

„... benéztem az antiquariusokhoz, de nem vettem semmit, mert a Pesti Hírlap félévi folyamát 12 ftért akarja adni, vettem azonban 5 füzetet 1 ftért [...] azután ismét elmentem és megvettem a proclamatio gyűjteményt 6 ftért, sok érdekes van közte, de sok doublett is; igen érdekesek a pestiek, melyek a falakról szaksztattak le, mert kovászosak. [...] Ha tervem sikerül, sorban ismertetem a forradalmi lapokat azután a proclamatiókat és könyveket, ha pedig egykor nyugalomba helyezhetem magamat, sorban elolvasom ezen dicsőségünk diadalkorát és hőstetteink netovábbját, visszaidézem még egyszer ifjúkoromat, emlékeimet. Józsi, Otmár félvállról veszik a dolgot, fogalmuk se lehet azon korról, hiában magyarázom nekik.”²⁶¹⁷

„... elvégeztem a forrad. lapokról írt cikkemet letisztázva [...] vittem a cikket a Muzeumba, hol Fraknói csakapr. 21én jó meg, tehát Csontos fogadta még pedig nagy örömmel, dicsérte.”²⁶¹⁸

„György Dengi lapját a „Délibáb”-ot adta át, fiam a munkatársak közt és nevemmel kezdődik a lap, hírlapokat emlegetvén.”²⁶¹⁹

„... levelet írtam Szilágyi Sándornak a „Kolozsvári Hetilap” végett [...] igen szívélyes volt Szilágyi, de a lapot nem bírja, Gámánt ajánlotta, írjak neki [...] Gámánnak írtam levelet Kolozsvárra.”²⁶²⁰

„... a hírlapirod. 1848/9. idegen nyelvű lapokat kezdtem kivonatolni a Vas. Ujs.ból [...] végre tehát „hírlapirod.” cikksorozatomból egy töredék meg fog jelenni önállóan is.”²⁶²¹

„Folytattam a hírlapir. 1848/9 készítését [...] Szabó Károly és Apor jegyzeteiből.”²⁶²²

„Egy érdekes fölfedezést tettem „Diario d’ Ungeria” 1716-18-ban megjelent (Velencei) olasz lap Magyarországról, ismertetni fogom valahol! [...] Neki fogtam „A legelső hazánkat illető hírlap” cikket [...] el is végeztem.”²⁶²³

---

²⁶¹⁶ U.o. 1877. április 1. p. 46.

²⁶¹⁷ U.o. 1877. április 2. p. 47.

²⁶¹⁸ U.o. 1877. április 4. p. 48.

²⁶¹⁹ U.o. 1877. április 9. p. 50.

²⁶²⁰ U.o. 1877. április 10. p. 51.

²⁶²¹ U.o. 1877. május 3. p. 62.

²⁶²² U.o. 1877. május 9. p. 65.

²⁶²³ U.o. 1877. május 11. p. 66.

„Fraknóinak megmutattam a cikket, a fölfedezésre szerencsés embernek nevezett és kívánta, hogy gyorsan valamelyik napilapban közöljem [...] a Honhoz vittem [...] megtette hatását, azonnal közlik.”²⁶²⁴

„Megjelent „a legelső hírlap...” cikkem a Honban pár nagy sajtóhibával [...] elővettem az 1848/9-ki nemes hírlapgyűjteményemet, ezeket javítottam a czédulákon sat., hogy legalább tisztességesen üssön ki.”²⁶²⁵

„Nagy öröömre Márki [...] megtalálta a Diaro III. részét 64-100 számig „Raccolta” külön címlappal, itt már többet lehet megtudni az előfizetési ár és felhívás is benn van! Fraknói fog ennek örülni.”²⁶²⁶

„Fraknói holnapra oda kért czéduláimmal, körlevelet nyomat a vidéki lapokhoz forradalmi lapok beküldése végett. [...] Aignernál a Figyelőt vártuk [...] Megjött benne Józsi cikke „Irodalomtörténeti monográfiáink” s ebben engem is kritizál”Hirlapirodalmunk”-féle dolgozatomat, öröm az apának különösen nekem, hogy ezt megérhettem! [...] az 1848/9ki Pester Ztgot írtam össze.”²⁶²⁷

„Kutattam Albrizzi után, mikor oda jött Fraknói és kérdezte mit csinállok? „Albrizzi”-t kutatom hiában! „Nézte Albrizzi alatt a czédulákat?” s odafut megnézni, mielőtt mondhattam volna hogy hisz az nyomdász volt, nem ír semmit, megtalált egy czédulát melyen sok vegyes apró lapszám van, kihozatta és „Giurnale di Buda” 1686-ból 13 szám hírlapra akadtunk, bekötve és „Veridica Raccolta sat ...” az ajánlás Albrizzi kiadó-nyomdásztól van aláírva, ezért jött ezen név alá?! Csakhogy megvan, ismertetni fogom! [...] megkezdttem cikkem folytatását az 1848/9-ki német hírlapokról.”²⁶²⁸

„A Petőfi Lapja”-ban szegény Józsit ismét bántják meg az én dolgozatomat is mit ő bírál „hírlapir. statisztiká”-nak nevezi (Széna) csak azért mert az ő Csokonai életr. nem említette fel, mire mindenre nem kell itt ügyelni [...] Józsi nyilatkozni akart, aztán erről is lebeszéltem...”²⁶²⁹

„Hírlapir. 1848/9. [...] készítettem tovább, most szerk. úgy hogy elsejére készen legyen.”²⁶³⁰

„... bevégeztem a Hírlapir. 1848/9. majd annyi mint az előbbeni. [...] egy hírlap gyűjtő keresett fel Oscar v. Forckenbeck Wassenbergből [...] Nemzeti Victoria útján megtalált,

---

²⁶²⁴ U.o. 1877. május 12. p. 67.

²⁶²⁵ U.o. 1877. május 13. p. 67.

²⁶²⁶ U.o. 1877. május 14. p. 68.

²⁶²⁷ U.o. 1877. május 18. p. 70.

²⁶²⁸ U.o. 1877. május 19. p. 70.

²⁶²⁹ U.o. 1877. május 26. p. 74.

²⁶³⁰ U.o. 1877. május 27. p. 74.

beszéltek sokat gyűjteményéről [...] megmutattam neki hogyan kezeltem én a lapokat, eladnám a Magyarországiakon kívül 300 ftért, a Porosz kormány talán megveszi, mert azok állítanak fel hírlapkönyvtárt és gyűjtik a lapokat. Adtam neki a könyomatú kimutatásomból is. Igérte hogy még eljő.”²⁶³¹

„...jött Wallfisch ifju zsidó Aradról, kinek csaknem teljes Közlönye van és több más forradalmi lapja [...] hírlapirod. statistikám iránt nagy előszeretettel van és szívesen igéri közreműködését bár miben [...] ¹/₂ 6-kor jött Forckenbeck [...] buzditott – de biz én már nem harapok bele, másképp alakultak viszonyaim ...”²⁶³²

„Fraknói szép aquisitiót mutatott – Aachen 1688-1706 hírlapokat.”²⁶³³

„Délben aztán a Muzeum-ba ott átnéztem a „Sopront” Fraknói-val jöttem el, ki [...] örült a régi hírlapok megírásának, külön lenyomatot ad ...”²⁶³⁴

„A Hírlapirodalmunk 1848-49-ben correcturáját csináltam.”²⁶³⁵

„Fraknói megmutogatta a régi olasz hírlapokat, melyeket ismertetni fogok szintén ha ugyan jó kedvem lesz hozzá végig akarok menni rajtok egyenként.”²⁶³⁶

„Most a „legrégibb hírlapjaink” fölött gondolkozom ha jól ütne ki szeretném, mert a külön lenyomatokkal csak nevelném jó híreket nevet, aztán kedvvel szenvedéllyel teszem, mert érték is hozzá, hisz egész életemben ezzel foglalkoztam!”²⁶³⁷

„... délben [...] a muzeumba, [...] s ott átvettem a 49 példányt önálló művemből „Hírlapirodalmunk 1848-49-ben” 50-et Fraknói tartott meg [...] Vittem példányokat a szerkesztőségekhez Dérynéről kijegyzetteket is a Honnál hagyva, P. Napló, Ellenőrnél Hindynek is adtam egy péld. Egyetértés, Nemz.Ujs. Kelet Népe és a Főv. L.nak postán küldtem.”²⁶³⁸

„... az Ellenőr emlékezett meg füzetemről „ki írhatta volna más? és „nagybecsű” epithetonokat használ, Závodszky mégis csak emberem! [...] Pruz. Gesch. d. Deutschen Journalismus lapozgattam készülök az új cikkhez. [...] kutattam a régi journalistikára vonatkozólag.”²⁶³⁹

„Józsi elvitt Gyulainak egy példányt a „Hírlapir.” megköszönte a figyelmet ...”²⁶⁴⁰

---

²⁶³¹ U.o. 1877. június 4. p. 78.

²⁶³² U.o. ~~Januar~~ Junius 5. p. 79.

²⁶³³ U.o. 1877. június 7. p. 80.

²⁶³⁴ U.o. 1877. június 8. p. 80.

²⁶³⁵ U.o. 1877. június 21. p. 87.

²⁶³⁶ U.o. 1877. június 22. p. 87.

²⁶³⁷ U.o. 1877. július 13. p. 98.

²⁶³⁸ U.o. 1877. július 14. p. 98.

²⁶³⁹ U.o. 1877. július 15. p. 99.

²⁶⁴⁰ U.o. 1877. július 16. p. 99.

„... az „Egyetértés” hosszú közlést hozott „Hírlapirodalmunk 1848-49-ben” a magyar rész összeállítását (névszerint) s az előszót bőven; ez szép tőle.”²⁶⁴¹

„Papp Miklósnak levelet írtam és elküldöttem neki és b. Apórnak a „Hírlapir. 1848/9” füzetemet [...] Deák Farkasnak is vittem egyet, már olvasta dicsériadokat, a Fővár Lapok is ma igen jól emlékezik meg róla, röviden de igen dicséri.”²⁶⁴²

„... a P. Naplóban csinosan röviden van ismertetve „Hírlapir.” [...] Ma igen kellemes felfedezést tettem a Mercurius Belfo Gallicus első köteteit 5-6 példányban is bírjuk, többi is megvan ezeket tehát kényelmesen ismertethetem.”²⁶⁴³

„Aignerhoz mentem [...] adtam neki füzetet munkámból [...] és Szabó Károlynak Kolozsvárra, Petzholdnak Dresdában.”²⁶⁴⁴

„... elolv. a római hírlapokról írt tárczacikket [...] mert már szertnék hozzá fogni, de az a bevezetés nem akar sikerülni az az még nem is kíséreltem meg, csak félek tőle.”²⁶⁴⁵

„Simén Domokos írt level-lapon, hogy kihagytam a Ker. Magvetőt 1876 és 77ben a Könyv-Szemléből; az igaz hogy a múlt évben kihagytam, de az idén téved, mert jőni fog. bocsánatot kellett tőle kérnem.”²⁶⁴⁶

„... jó ha az ember specialista, sokat tehet habár nem mindig kielégítő eredménnyel, mert én a hírlapirodalommal nem sok anyagi hasznot hajtottam, de azért állásomat csakugyan ennek köszönöm, no aztán még hátra van 10-15 évi működés!”²⁶⁴⁷

„Pozsony [...] az evang. Lyceum könyvtárába mentünk, hol a „Nova Posoniensia” 1722 első félévét megtalálva ezt címeztem és bő jegyzeteket tettem.”²⁶⁴⁸

„Bollát látogattam meg, Konek statistikája miatt, azt ott kiegészítettem és kaptam a két utóbbi Hírlapjegyzéket”²⁶⁴⁹

„Ma [...] minden reggeli lap hozta nevemet a Magyar Encyclopedia tervezők közt; szép megtiszteltetés.”²⁶⁵⁰

---

²⁶⁴¹ U.o. 1877. július 17. p. 100.

²⁶⁴² U.o. 1877. július 18. p. 100.

²⁶⁴³ U.o. 1877. július 19. p. 101.

²⁶⁴⁴ U.o. 1877. július 20. p. 101.

²⁶⁴⁵ U.o. 1877. július 22. p. 102.

²⁶⁴⁶ U.o. 1877. július 25. p. 104.

²⁶⁴⁷ U.o. 1877. július 29. p. 106.

²⁶⁴⁸ U.o. 1877. augusztus 24. p. 119.

²⁶⁴⁹ U.o. 1877. szeptember 5. p. 125.

²⁶⁵⁰ U.o. 1877. szeptember 7. p. 126.

„Figyelő megérk. benne Irod. Repert. és külön lenyomat ismertetése.”²⁶⁵¹

„... a Hon szerk. aláírtam az Encyclop. dolgozótársai ívét 81-dik voltam „Irodalomtörténeti életrajzokat és hírlapirod. magyart” ígértem.”²⁶⁵²

„Délben a Muzeumban folytattam a hírlapok összeírását, ez is piszmogó munka, azonban szükséges, mint előkészület is a jövő évi nagy kimutatáshoz.”²⁶⁵³

„... délben a Muzeumban bevégeztem a Hírlapok czimezését a mi ott található. [...] Most már elég rossz kedvem lesz ha rágondolok tervezett munkálataimra [...] a „Régi hírlapokról” hogyan megkezdeni hogy nagy feneket nemkerítve tetszetőssé tegyem Fraknói és a publikum előtt [...] nehéz [...] talán lassanként, eltalálom a nyitját.”²⁶⁵⁴

„... rectornál [...] „Hírlapirodalmunk 1848-49-ben” díszkötésben átadtam neki”²⁶⁵⁵

„... Trefort miniszterhez mentem audientiára [...] átvadva a könyvet [Hírlapir. 1848/9. díszkötésben], kérdezte kiegészítjük-e a csonka műveket „nagyban, mondtam, alig lesz elég a budget, csak hogy a régi elavult művek kiegészítését nem forcirozzuk.”²⁶⁵⁶

„Sárosmegyei Neuer Anzeigerben Petzhöld közli a Könyv-Szemle tartalmát és külön az én füzetemet, kidicséri pár sorban! Meltz hobortos lapjában is fölemlíti.”²⁶⁵⁷

„Írtam d. u. levelet Luga László egri kiadó-szerk.hez az Irodalmi Szemlé-ért ha ingyen megkaphatnám szeretném, ha így nem talán mérsékelt áron, mert most ezeket is összegyűjtöm, előbb utóbb én leszek hivatva bibliographiánk megírására ...”²⁶⁵⁸

„... én csak arra törekedtem, hogy nevemet emlegessék s ezt el is érem mert csak a Figyelő tartalmát majd minden lap közli ...”²⁶⁵⁹

„... kivonatoltam a M. Kurir hiányos köteteit és számait följegyeztem egy félívre „Fraknóinak átadandó, hogy érdemeiket szerezzek előtte.”²⁶⁶⁰

„... jegyzéket készítettem azon folyóiratokról, melyek nem járnak pedig hazaiak és fontosak, majd nézhetnek a tudós urak! De vége hossza nem lesz a kimutatásoknak.”²⁶⁶¹

---

²⁶⁵¹ U.o. 1877. szeptember 9. p. 127.

²⁶⁵² U.o. 1877. szeptember 12. p. 128.

²⁶⁵³ U.o. 1877. szeptember 13. p. 129.

²⁶⁵⁴ U.o. 1877. szeptember 15. p. 130.

²⁶⁵⁵ U.o. 1877. szeptember 17. p. 131.

²⁶⁵⁶ U.o. 1877. szeptember 22. p. 133.

²⁶⁵⁷ U.o. 1877. október 6. p. 140.

²⁶⁵⁸ U.o. 1877. október 14. p. 144.

²⁶⁵⁹ U.o. 1877. október 22. p. 148.

²⁶⁶⁰ U.o. 1877. október 23. p. 149.

²⁶⁶¹ U.o. 1877. október 30. p. 152.

„... az idei lapok rendszerint való leírása könyvészetileg a Vas. Ujs. számára és később a könyvészet számára.”²⁶⁶²

„... most kezdődik ismét a heczcz a hírlapok összeszedése és leírása, [...] javítás, bővítés, toldozás, foldozás.”²⁶⁶³

„Siettem Kiss Áronhoz a hírlaphelyreigazítás végett, jó volt mert két lap megszüntére figyelmeztetett [...] Voltam Bollánál adott egy csomó új lapot felvilágosításokat, melyek körlevelére érkeztek, így már elég helyes lesz kimutatásunk, hanem ha időközben nem jegyzek, akkor jövőre aligha fogom megcsinálhatni! [...] Vas. Ujs.-hoz, ott [...] kéziratom elejét átadtam.”²⁶⁶⁴

„Voltam Nagy Miklósnál [...] átadtam neki a kéziratot.”²⁶⁶⁵

„Hírlapirod. gyűjtöttem az adatokat jegyzeteimből, mely lapok szüntek meg, most az egyszer nagy pusztításokat tettem, nem vettem fel önkényűleg lapokat a bukottakból sat.”²⁶⁶⁶

„... el voltam foglalva a Hírlapirodal. [...] Hírlapir. csináltam, hogy ma elvégezzem mert igen bánt és izgat. [...] Nagy Miklós eljött, átadtam neki a hírlapirod.végét.”²⁶⁶⁷

„Nagy Miklóshoz a hírlapir. correcturáját csináltam [...] van ismét egy kontár a ki beleavatkozik a hírlapstatistikába a nyomdában valami faktor vagy könyvelő, több megszűnt? állítja, lehet, de mennyi keletkezett arról nem sokat tud.”²⁶⁶⁸

„... jött a Hírlapir. Nagy Miklós levélkéjével scrupulusaival ez megmondta hogy megszűnt több lap tehát kedve szerint kihagytam 4et [...] Nagy Miklós ismét följánlá honoráriumul bibliothékáját, válaszsak, mondám kapok én elég könyvet, de ha megakarja magát erőltetni, eszközölje ki a Horvát M.Historiáját az új kiadást!”²⁶⁶⁹

„Megjelent a hírlapir. imposans a közlés. Egygyel ismét több.”²⁶⁷⁰

„A Hon közölte a Hírlapir.”²⁶⁷¹

---

²⁶⁶² MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1878. január 5. p. 3.

²⁶⁶³ U.o. 1878. január 11. p. 6.

²⁶⁶⁴ U.o. 1878. január 24. p. 13.

²⁶⁶⁵ U.o. 1878. január 25. p. 13.

²⁶⁶⁶ U.o. 1878. január 28. p. 15.

²⁶⁶⁷ U.o. 1878. január 30. p. 16.

²⁶⁶⁸ U.o. 1878. január 31. p. 16.

²⁶⁶⁹ U.o. 1878. február 1. p. 17.

²⁶⁷⁰ U.o. 1878. február 2. p. 17.

²⁶⁷¹ U.o. 1878. február 3. p. 18.

„Vas. Ujs. szerk. jött pár hírlapi helyreigazítás és lap, jól van, nem sokat gondolok vele
...”²⁶⁷²

„Nagy Miklóshoz vittem a „Pótlék”-ot.”²⁶⁷³

„A Győri Közlöny-ben és Biharban fel van említve Hírlapir. Tervemről pedig Ballagi Aladár írt a Prot. Lapban. szép a figyelem, csak rajta, emlegessék nevemet, így lesz az emberből híres ember habár nem is bir genialitással hogy a teremtk között legyen halhatatlan!”²⁶⁷⁴

„Fraknoi is szölongat „a régi hírlapokról” írandó cikk végett [...] hiában nem megy ily nagy munka mellett mást is vállalni!”²⁶⁷⁵

„... Szabóky A. jött a hírlapok végett tudakozódott mert ő a párisi kiállításnál fölakarja állítani, tanácsomat kérte.”²⁶⁷⁶

„A Pesti Napló mai esti lapjaiban közli a hírlapir. összeállítását a végét, mégis csak érdekesnek találja.”²⁶⁷⁷

„Mátray [...] 1880-ra a hírlapirodalom százados ünnepére a hírlapok történetét indítványozza majd megírni!”²⁶⁷⁸

„... azt forgatom eszemben, hogy [...] nyilván visszalépek az írói pályáról ha nem neveznek ki [...] írjon más Hírlapirodalmat [...] daczok és kipihenem magam, élvezek!”²⁶⁷⁹

„... a hírlapirod.czéduláimat rakosgattam tokokba ...”²⁶⁸⁰

„Szilágyi [...] még hírlapjaim eladásánál is közben jár. Sokat ígér.”²⁶⁸¹

„... elmentem Nagy Miklóshoz [...] félig megigérttem a hírlapirod.”²⁶⁸²

„Nagy Miklóst néztem meg [...] egészen megnyert mert megigérttem hogy a jubilaris számra megkészítem a lap munkatársainak jegyzékét és bibliographiáját a hírlapirodalom után.”²⁶⁸³

---

²⁶⁷² U.o.1878. február 6. p. 19.

²⁶⁷³ U.o.1878. február 7. p. 20.

²⁶⁷⁴ U.o.1878. február 10. p. 21.

²⁶⁷⁵ U.o.1878. február 19. p. 26.

²⁶⁷⁶ U.o.1878. február 22. p. 27.

²⁶⁷⁷ U.o.1878. február 23. p. 28.

²⁶⁷⁸ U.o.1878. május 10. p. 66.

²⁶⁷⁹ U.o. 1878. augusztus 10. p. 112.

²⁶⁸⁰ U.o. 1878. augusztus 31. p. 122.

²⁶⁸¹ U.o. 1878. november 4. p. 155.

²⁶⁸² U.o. 1878. november 27. p. 166.

²⁶⁸³ U.o. 1878. december 13. p. 174.

„Megírtam a Vasárn. Ujság számára Felhívásomat, hogy küldjék be a szerk. és kiadók lapjaik egy-egy példányát, vajjon lesz-e sikere?”²⁶⁸⁴

„Elmentem Bollához pár lapot és a Hírlapjegyzéket kaptam, utána vagyok hogy hírlapkimutatásom sikerüljön elég sok utánjárásomba fog kerülni ...”²⁶⁸⁵

„... találtam ismét egy régi hírlapot, ezt is bekebelezem hisz az egyetem úgy se gyűjt ilyesmit és nálam jobb helyen van. [...] hírlapokat czéduláztam, ez már így megy ebben a hónapban. [...] Voltam Bollánál, szivart adtam neki, gyűjti majd a lapokat.”²⁶⁸⁶

„... olvastam a Pesti Naplóban, hogy a Hírlapirodalom (a magyar) megírására az Athenaeum 100 aranyt tűzött ki az Akademiára bízta elintézését; egy év alatt ily munkát írni, még Bibliographiát se lehetne elkészíteni ily rövid idő alatt és a Muzeumi anyag rendezése nélkül! Inkább bosszantott mint örültem neki, mert valami charlatán fel fogja dolgozni a Vasárnapi Ujságban közlőtteket felületesen és phrazissal fölciczomázva és én (kiben anyi remény öszpontosul) hoppon maradok.”²⁶⁸⁷

„Elmentem Bollához [...] kaptam is felvilágosítást de még nem mindent!”²⁶⁸⁸

„... a Hírlapir vázát kezdtem [...] írni, mert tegnapig 200 hírlapot láttam. Hampel is megkeresett ez ügyben egy fiatal ember kiírta címöket.”²⁶⁸⁹

„Vasárn. Ujság számára tisztáztam Hírlapirodalmunk-at az az a tavvali nyomtatványt papirosra ragasztva, törölve, javítva és hozzá írva, mint az enyémet készítettem. [...] Elmentem Bollához [...] megkaptam a hírlapkimutatást hány hírlap megy el az itteni postán [...] Leírtam a jegyzéket. [...] Józsinnak tetszett a kimutatás a hírlapokról.”²⁶⁹⁰

„... folytattam [...] hírlapir írását, [...] sok pepecselés van vele, de szinte belemelegszen és passióval teszem, hisz nagy munka is, ha én nem teszem, ugyan ki fogja folytatni? [...] eddig 230-at láttam [hírlapot] 1879ből! magyar nyelven. [...] Nagy Miklóshoz vittem kéziratot (az az fölragasztott múlt évi kinyomt. Hírlapir. kijavítva és bővítve)”²⁶⁹¹

„Bolla egy jókora csomag hírlapot küldött [...] gyűjteményem mindenestre jelentékenyen fog szaporodni [...] Thallóczy (kinek jó szivart adtam) biztat hogy talált a kamarai levéltárban hírlapokra vonatkozót.”²⁶⁹²

---

²⁶⁸⁴ Uo. 1878. december 24. p. 180.

²⁶⁸⁵ Uo. 1878. december 29. p. 182.

²⁶⁸⁶ MTAK Kézirattár Ms 18/XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. január 4. p. 3.

²⁶⁸⁷ Uo. 1879. január 5. p. 3.

²⁶⁸⁸ Uo. 1879. január 14. p. 8.

²⁶⁸⁹ Uo. 1879. január 19. p. 10.

²⁶⁹⁰ Uo. 1879. január 26. p. 14.

²⁶⁹¹ Uo. 1879. január 28. p. 15.

²⁶⁹² Uo. 1879. január 29. p. 15.

„Bollához elmentem, még találtam az idegen nyelvű lapokról kimutatásában változást
...”²⁶⁹³

„... a hírlapirodalmat cikkekkel és folytatva a kimutatást Pákh Albertnek [köszönhetem], megjelent a legújabb is mely 10ik már, mit rendesen közölök az év elején!”²⁶⁹⁴

„A Hon, Egyetértés, Független Hírlap hozza a Hírlapkimutatást nevem megnevezésével
...”²⁶⁹⁵

„... a Debreczen és Győri Közlönyben Hírlapirod. átnézet közölve van, ez utóbbiban egész terjedelmében ...”²⁶⁹⁶

„Ma hirdették ki (tegnapi gyűlésből) a lapok az akadémia által a „Hírlapir. tört.”re a pályázatot 1780-1867ig politikai irányok és pártok fejlődésére és abszolút becsű műnek adják ki a #, mintha Szász K. és Csengery szem előtt tartották volna hogy most véletlenül ismét egy Szinnyei rá ne szedje őket és ne vigye el az aranyokat valami kálmista orra elől. Nem pályázok.”²⁶⁹⁷

„... feltettem magamban, készülődöm is a nagy munkára a legrégebb hírlapok megírásához, de még el se tudom kezdeni.”²⁶⁹⁸

„... a Közvélemény tegn. száma a hírlapkiállításokról szól és engem is belevon, én is kiállítottok!”²⁶⁹⁹

„... a Századok legújabb füzetéből olv. hogy Acsády a „Magyar hírlapirodalomra” búvárkodik a kamarai levéltárban, tehát ő írja meg ...”²⁷⁰⁰

---

²⁶⁹³ Uo. 1879. január 30. p. 16.

²⁶⁹⁴ Uo. 1879. február 1. p. 17.

²⁶⁹⁵ Uo. 1879. február 2. p. 17.

²⁶⁹⁶ Uo. 1879. február 6. p. 19.

²⁶⁹⁷ Uo. 1879. február 25. p. 29.

²⁶⁹⁸ Uo. 1879. március 20. p. 40.

²⁶⁹⁹ U.o. 1879. július 11. p. 97.

²⁷⁰⁰ U.o. 1879. július 16. p. 99.

„Csak az idő ne repülne oly igen nagyon, [...] félek hogy a hírlapkiállítás és cikkek is dugába dőlnek melyeket terveztem, legjobb a szabad akaratra, kedvre hagyni mindent. Módjával mindent.”²⁷⁰¹

„A Hírlapirodalomhoz kevés az anyag, pedig kell valamit tennem.”²⁷⁰²

Adalékok a hírlapkönyvtár létrejöttéhez

Szinnyei május 27-én (két héttel az országgyűlési választások előtt) „*Alapítsunk hírlapkönyvtárakat*” címmel tárcacikket írt a Reform című Deák-párti (kormánypárti) politikai lap számára. Dolgozata végül *A mi hírlapjaink* címen jelent meg 1872. június 2-án (vasárnap). „Mutattam fűnek fának, hogy ismerjenek ez oldalról is [...] Mentem Beöthyékhez [...] Zoltán [...] kivonatot fog közölni a Korunkban [...] Átmentem Dr. Barsihoz, a Reformot [...] nála hagytam [...] hogy ajánlja az Akad. tagok figyelmébe [...] Vajjon meghozza-e és mikor mai cikkem gyümölcset!”²⁷⁰³

A múzeumi (Széchényi) könyvtárba vitte dolgozatát, ott bemutatták Mátray Gábornak, a nemzeti könyvtár igazgatójának. „... sokáig beszélgettünk a folyosón a könyvtár jövőjéről, azt hiszi ő is, hogy igen sok fog még történni, és sok könyvtárnokra lesz szükség [...] ő is jónak látja, ha Pulszkyval személyesen beszélek [...] Dr. Barsihoz mentem [...], ő tegnap beszélt az Akadémiánál Horváth Mihálylyal, Toldyval és Rómerrel figyelmökbe ajánlván cikkemet.”²⁷⁰⁴

Június 6-án Pulszkyhoz ment a Múzeumban, aki szívélyesen fogadta, beszélgettek a múzeumi hírlappéldányok helyzetéről, a hiányokról és a kötelesepéldányok jogi hátteréről. Pulszky elmondta, hogy „az idén készen lesznek a könyvtárak rendezésével s akkor a hírlapokra [...] kerül a sor,”²⁷⁰⁵ Szinnyei pedig felajánlotta szolgálatait a hírlapok rendezésére. (Nem sejtve még, hogy Mátray határozottan ellenzi a hírlapkönyvtárat.)

1873 novemberében (a hírhedt Rotschild-hitelből) újra napirendre került a hírlapkönyvtár létrehozására vonatkozó terv: „... a Múzeumi díjnak említé hogy náluk a szolgálta azt mondta volna, egyszer Eötvös báró Cultusminiszter úr előtt futkosott s a

---

²⁷⁰¹ U.o. 1879. október 6. p. 104.

²⁷⁰² U.o. 1879. október 27. p. 151.

²⁷⁰³ MTAK Kézirattár Ms 18/XXII. id. Szinnyei József: Naplóm 1872. június 2. p. 88.

²⁷⁰⁴ U.o. 1872. június 4. p. 89.

²⁷⁰⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXII. id. Szinnyei József: Naplóm 1872. június 6. p. 90.

hírlapoknál azt mondta volna: ide Szinnyeit alkalmazzuk – valószínű hogy ezen terv utódjára szállt s engem oda neveznek ki – lehetséges, mondám! (ha jól fizetnek gondoltam magam ez lenne vágyaim ne továbbja).²⁷⁰⁶

„... a Muzeumban voltam reggel és délben Mátrayval is disputáltam a könyvtár rendszertelensége miatt, mert a mit 1863-ban megtaláltam kényelmesen (forradalmi lapokat) azt most nem lehet megtalálni! sat. menté magát. Nem is lesznek a hírlapok rendezve és bekötve 10 évig!”²⁷⁰⁷

„Megérkezett a T. Lapok 4. száma a „Hírlap-könyvtárak”-ról P. M. érdekes cikket írt nevem fölemlítésével, csak lenne ezen lapnak nagy közönsége akkor, de a mi van az magvas tekintélyes.”²⁷⁰⁸

„Délben voltam a muzeumban, de úgy látszik a lapokkal a legnagyobb rendetlenségben vannak, rossz kilátások – no de szerencsémre, pár évig nem fogok ki belőlök.”²⁷⁰⁹

„... végre bevégeztem cikkemet, még egy utószót is írtam hozzá, örülök, hogy jól oda mondogattam a kiadóknak és könyvtáraknak, mért nem alapítanak „hírlapkönyvtárakat”, hogy én lehessen egyiknél az igazgató, megérem-e én azt valamikor?!?”²⁷¹⁰

„Örülök különösen annak, hogy a hírlapkönyvtár fölállítása el van fogadva elvben és kivitele is nem sokáig marad el; nálunk külön helyiség rendeltetett e célra; a Muzeumnál hozzá se fogtak rendezéséhez, mert azt nem is számítják a nagy könyvtárhoz, arra külön ember kell, majd ki-nevez engem oda a kormány!”²⁷¹¹

„E. u. siettem Papp Miklóshoz [...] a hírlapkönyvtár ügyét kifejtettük, Papp M. gyűjteni fogja a hírlapokat.”²⁷¹²

„Muzeumba mentem [...] ott találtam Fraknóit, ki szívesen látott és felkért, hogy a hírlapok rendezésénél legyek segítségökre, szívesen megígértem.”²⁷¹³

„Fraknóihoz vittem a csomagot, az szívesen utalványozta a pénzt, beszélgettünk a könyvtárról, a Muzeumról, engem igen respectál, [...] úgy akar a muzeumi hírlapkönyvtár számára megnyerni, hogy időn kívül, rendezném és felügyelnék reá, azután kapnék évi remunerationt; szívesen ígértem ...”²⁷¹⁴

---

²⁷⁰⁶ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1873. november 19. p. 162.

²⁷⁰⁷ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIV. id. Szinnyei József: Naplóm 1874. február 21. p. 27.

²⁷⁰⁸ Uo. 1874. április 27. p. 59.

²⁷⁰⁹ Uo. 1874. május 9. p. 65.

²⁷¹⁰ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyei József: Naplóm 1875. január 20. p. 11.

²⁷¹¹ U.o. 1875. január 26. p. 14.

²⁷¹² U.o. 1875. április 12. p. 52.

²⁷¹³ U.o. 1875. április 20. p. 56.

²⁷¹⁴ U.o. 1875. április 22. p. 57.

„Muzeumban lapokat nem kaptam, most már én sürgetem a hírlapok rendezését, Fraknóival és Tiprayval beszélgettünk a hírlapok rendezéséről ...”²⁷¹⁵

„Papp Miklós írt levelet [...] megalapította a hírlapkönyvtárt [...] Vivat!”²⁷¹⁶

„Papp Miklós levelet írt [...] a hírlapkönyvtárról, elég humoros, hí magához 2 napra ...”²⁷¹⁷

„Jakab Elek-et is biztattam írjon a hírlapok pusztulásáról, hiába, de azért lármázok, kürtölöm, trombitálom, majd mondják, hogy mégis igazam volt.”²⁷¹⁸

Idősb Szinnyei József gyűjteményei (hírlapokon kívül)

„Komáromi adatokat erősen kutatom 's egy kötetet ez évben be akarok végezni, 's hármassal registerrel ellátni.”²⁷¹⁹

„Komáromi adatok 1^{ik} kötetét bevégeztem.”²⁷²⁰

„Komáromi adatok 2^{ik} kötetét bevégeztem.”²⁷²¹

„Romer érdekes komáromi adatokat küld!”²⁷²²

„Komáromi adatok 4^{ik} kötetét bevégeztem!”²⁷²³

„Igazgatónknak ajándékoztam pecsétgyűjteményemet.”²⁷²⁴

„72 arczkép tableaut felfügg.”²⁷²⁵

„Ifjú Spyers egy csomó authogr. adott.”²⁷²⁶

---

²⁷¹⁵ U.o. 1875. április 23. p. 57.

²⁷¹⁶ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. szeptember 12. p. 129.

²⁷¹⁷ U.o. 1876. október 11. p. 143.

²⁷¹⁸ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. december 3. p. 169.

²⁷¹⁹ OSZK Kézirattár és Régi Kiadványok Tára Oct. Hung. 1835 / II. – 1861. július 13.

²⁷²⁰ Uo. 1861. december 31.

²⁷²¹ Uo. 1862. június 8.

²⁷²² Uo. 1862. július 9.

²⁷²³ Uo. 1862. november 31.

²⁷²⁴ Uo. 1867. október 22.

²⁷²⁵ Uo. 1867. november 5.

²⁷²⁶ Uo. 1867. november 7.

„Bodónak levél; fotogr. életr. munk. 17 Közlönyt 14 ezüst 17 réz érmet 41 kézír 1 napt 18 gyászlev.”²⁷²⁷

„Bodónak levelet írtam 72 halotti czédulát küldtem 7 ezüst 8 rézérmet.”²⁷²⁸

„Nagy Iván levele, felajánlja több száz hírlap-progr.”²⁷²⁹

„Eötvöستől csomag 38 kir. és 13 múlt századb. gyászlap”²⁷³⁰

„Bodónak levelet írtam és csomagot 21 gyász. 7 apró ny. 4 ez. érmet 14 hírlapot”²⁷³¹

„Olvasmányim tábláz. kimut. 1840-től elkezdtem beírni.”²⁷³²

„Id. Szinnyei József magánkönyvtárának állapota 1884. decz. 31-én.”²⁷³³

A könyvtár alapítási éve: 1850.

[...] a könyvtárra fordítottatott 1884. alatt: 24 forint 82 kr. [Sz. megjegyzi, hogy „1873ig 200 ftot néha 300 ftot is adtam ki könyvekre, de mióta könyvtárhoz jöttem ezen kiadásom igen devalválódott.”]

Nyomtatott jegyzék / czédulajegyzék nincs a könyvtárról.

A könyvek összes száma: 2500 mű 4027 kötet és 300 füzet. Ebből irodalom-történet: 1000 mű 1500 kötet 200 füz., történelem, földr. és segéd.: 200 mű 250 kötet, encyclopedikus művek: 100 mű 500 kötet, hírlapok: 15.000 szám 3.000 évfolyam, szépirodalmi művek: 1000 mű 1350 kötet, vegyes művek: 200 mű 427 kötet 100 füz. [Tudományos nyelvészet, antik és modern klasszikusok, bölcsészet, theologia, elméleti paedagogia, államtudományok, nemzetgazdaság, statisztika, politika, matematika, term. tudományok, orvosi s mérnöki tudományok, tankönyvek, ifjúsági olvasmányok *kihúzáva*.]

Nyelv szerinti megoszlás: magyar nyelvű: 2000, német nyelvű 300, francia: 80, angol: 20, latin: 10, más, vagy kettős nyelvű: 90.”²⁷³⁴

„Külön gyűjtemény 1885. május 26-án.”²⁷³⁵

Szomorú jelentés: 34.178 darab (és 25 ezer duplum) (ebből 1850 előtti: 1295 db.)

Gyászbeszéd: 200 füzet

Hírlap: minden magyarországi hírlapból néhány szám. 1848/49dikiek csaknem teljes gyűjteményben. A humorisztikus lapok teljes gyűjteménye részben be-
kötve.

Hírlapprogramm (előfiz. felhívás): 1789.

---

²⁷²⁷ Uo. 1867. november 30.

²⁷²⁸ Uo. 1868. január 21.

²⁷²⁹ Uo. 1868. március 10.

²⁷³⁰ Uo. 1868. április 3.

²⁷³¹ Uo. 1868. május 8.

²⁷³² Uo. 1868. május 17.

²⁷³³ OSZK Kézirattár és Régi Kiadványok Tára *Analekta* 5843

²⁷³⁴ U.o.

²⁷³⁵ U.o.

Színlap: magyar 14.283 és idegen nyelvű 562. (ezek közt 1837. aug. előtti: 527 magyar)

Színházi zsebkönyvek (sugókönyvek) Budapesti 53 + vidéki 118 (38 helyről)

Színésznőkhöz írt vers: 104 + Bucsúvers: 57.

Kézirat: 1869 május 1-én = 7 mázsa volt 200.000 darab czédula és 200 kötet. Azóta sokat megsemmisítettem, de van még 3600 hozzám címzett levél; 1500 aztograf-levél; 100 írói szerződés; Komárom történetéhez 12 kötet = 300 ív; családi iratok; színészi-írók életr. bio-bibliogr. czédulák: circiter 200.000; naplójegyzetek és vegyes jegyzőkönyvek, sat. összesen 200 kötet kézirat bekötve.

térkép, földgömb: 5 kötet 200 darab gyűjtemény

rézmetset: 500 darab réz-, kő- és fametszet különgyűjtemény

ponyvairodalom: 220 darab

1848/49. Proclamatio: 1125 db.

1848/49. apró nyomtatvány: 314 db.

1848/49. kötet füzet: 200 db.

Naptár: régi 17. és 18. századból: 46 db.

Nagy-képes naptár: 114 db. (46 féle)

Komáromi Kalendárium: 63 db.

Humor. magyar naptár: 81 db. (44 féle)

Adoma gyűjtemény: 37 db.

Van még hangverseny- és bálj jelentés; alkalmi lapok és versek; étlapok, látogatási jegyek sat. sat. sat. sat. circiter 15.000 db.

Budapest, 1885. május 26.

Idősb Szinnyei József

„Felmentem a Hon-hoz György Al-nak megmondtam mért nem közli az én gyűjteményemről szóló cikket, hisz az többet ér, mint az egész könyvtár! „Ime most hallottam Szinnyei-től egy szerénytelen szót!” [...] helyre ütöttem azzal „csak nem veszi komolyan!”²⁷³⁶

„György Aladárnak átadtam 3 f a budaiaknak 2 f a Széchényi kéziratok megvételére.”²⁷³⁷

„... örültem György Aladár tárczaczikkének, mely a mai Honban jött „Szinnyei József kincsei” címmel, igen dicsérőleg és érdekesen van megírva [...] mindenesetre csak előnyömre válik az ha dicsérnek és sokat emlegetnek!”²⁷³⁸

„P. Napló felemlíti gyűjteményemet Petőfi vers végett!”²⁷³⁹

---

²⁷³⁶ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyei József: Naplóm 1875. június 24. p. 88.

²⁷³⁷ U.o. 1875. július 1. p. 92.

²⁷³⁸ U.o. 1875. július 8. p. 95.

²⁷³⁹ U.o. 1875. július 9. p. 96.

„Vas. Ujs. 23. [...] megjelent a Ferdinánd és neje arczképök az én képeim után. György Al. pedig elvitte a Döbrentey kéziratot kiadás végett, így segíti elő az ember a hol lehet az irodalmat.”²⁷⁴⁰

„Kertbenytől kaptam Berlinből csomagról szállítót [...] bizonyosan György Aladár cikke idézte ezt elő, igen kíváncsi voltam [...] A csomagért a vámházhoz kellett futnom [...] az emigrációra vonatkozó, magyaroktól megjelent könyvek és nyomtatványok 20 db érdekesek, de levele is kedves, [...] minden önzés nélkül rólam megemlékezett ...”²⁷⁴¹

„A könyvtárba érve, egy öreg úr volt ép’ ott 1848/9ki nyomtatványokat akar adni ő is, csak hozza, mondám nagy köszönettel fogadom! Ily ormán még kinövi magát ez a gyűjteményem is. [...] György Al.nak elvittem bibliogr. pontossággal leírva a 19 Emigr. könyv- és nyomt. címét, közölni fogja.”²⁷⁴²

„A Hon reggeli tárczájában megjelent „Szabadságharcunk emlékei” közölve pontról pontra az én bibliogr. leírásom egy kis előszóval. Érdekes, miután nevem kétszer is előfordul, figyelmes lesz a közönség és küld egyetmást! [...] Egy régi olvasó is hoz, előre jelentette. [...] György A. [...] igen biztat, hogy adjam be a többi czimeket is a mint kapom, s én szívesen teszem.”²⁷⁴³

„Kertbeny ismét küldött csomagot. [...] Felbontottam otthon a csomagot néhány emigrans által írt könyv, saját Petőfi fordítása és életrajza (memoiralakban) és egy 47 fotogr.al (53 arckép) ellátott album, [...] magyar oldaljegyzetekkel, és mind nevezetes magyar emigransok, ez már aztán ejedelmi ajándék, bámulom azt, hogy ilyesmitől megvált – talán csak hiúsága készti, hogy ismertetem sat. [...] Könyvtárban előadtam missiómat [...] Kerbenynek írtam [...] Haza, dolgoztam az új „Szabadságh. eml.” küldeményt [...] A mai Hon-ban ismét közölve van a „Szabadságharcunk emlékei”. [...] Litassy kilátásba helyezte, hogy Sárossy „Arany Trombitáját” megkapom.”²⁷⁴⁴

„... elmentem a Muzeumba beszéltem Tiprayval, Csontos is gyűjt, az 1848-49-iki nyomtatványokat!”²⁷⁴⁵

„... írtam Kertbeny Albumának kivonatát és el is vittem György Aladárnak, előbb Litassy átadta az ígért és nagybecsű ajándékot Sárosi Arany Trombitájának eredeti kiadását – becses ereklye lesz gyűjteményemben.”²⁷⁴⁶

---

²⁷⁴⁰ U.o. 1875. július 10. p. 96.

²⁷⁴¹ U.o. 1875. július 14. p. 98.

²⁷⁴² U.o. 1875. július 15. p. 99.

²⁷⁴³ U.o. 1875. július 16. p. 99.

²⁷⁴⁴ U.o. 1875. július 21. p. 102.

²⁷⁴⁵ U.o. 1875. július 22. p. 102.

²⁷⁴⁶ U.o. 1875. július 23. p. 103.

„A Honban (reg.) benn van a nagy közlem. Szabadságh. emlékei III. [...] Küldtek póstán II. Rákoczy Ferenc szózatát 1849. nyomt. – [...] A Honban megjelent közlemény is megteszi majd hatását! [...] Strommer [...] átadta 1848/9 bibliogr. jegyzeteit, melyek inkább az emigrációra vonatkoznak, de ez is jó. [...] Ferenczy Jenő [...] ígérte, hogy küld apróságot gyűjteményembe, a milyen szerencsétlen vagyok, még ezt a szép gyűjteményt is elviszik orrom elől mint a hogy összes örökségem elveszett! [...] Vas. Ujs. Főv. L. átvette a felhívást a Honból.”²⁷⁴⁷

„Egyetér és Magyar Ujság átvette az egész Honféle közleményt, ez már aztán figyelmet kelt, csak Horvát meg ne irigyelje a dicsőségem! [...] Kóssát megnéztem, ő is olvasta kincseimről írt cikket, figyelmeztettem őt a többire is, ígérte, hogy Klapkának bemutat, már említette gyűjteményemet, naplomat sat. [...] Berec Kár. ígérte az 1ő [első] forradalmi nyomtatványt.”²⁷⁴⁸

„Hamary komám hozott egy csomó komáromi nyomtatványt 1849ből, 18 kiáltvány és 3 Kom. Ért. meg újabb műveiből két füzetet; nagyon megköszöntem neki, de örültem is, hogy megmutatta egyszer magát. [...] Leírtam a mai „Szabadságh. emlékeink”-et.”²⁷⁴⁹

„A Hont megtekintvén benne van Döbrentey kézírata az Akadémiáról és a Szabadságharcunk emlékei IV. [...] Ruehietl pedig egy csomó Kossuth Hírlapját hozott de csonkán, jó lesz az én másod példányomat kiegészíteni, és a többit elcsereberélni.”²⁷⁵⁰

„Klapka olvasni szeretné a Forrad. eml.re vonatkozó közleményeket s ő is küld egy kizsáknival, ha külföldre megy! Szép lenne!”²⁷⁵¹

„4 ut. elmentem Kóssához ki Klapkának bemutatott, tetszett neki a mit írtam és ígért, hogy Nizzából egy láda ily könyvet brochure magával fog hozni s a füzeteket nekem is adhatja, de a többi visszakéri családjának, kezét fogtunk aztán elment, ősz egészen de azért jól néz ki, hanem 1849-ben mégiscsak más legény volt, én alig emlékszem hogy akkor közel láttam volna.”²⁷⁵²

„... jött Ferenczy Jenőtől Esti Lap 1849. jun. 19. és Márczius 1849. jul. 5. Nyílt Rendelet 1849. jun. 16. Jeszenák János kormánybiztostól, és Buzdító szó a néphez a muszka ellen jun. 5. 1849. Érdekes 4 nyomt. levél nélkül [...] Braun is írt igen komikus levelet; félti kincseit a megsemmisítéstől; írtam ennek és biztattam. [...] Iby interpellál mért adtam

---

²⁷⁴⁷ U.o. 1875. július 24. p. 103.

²⁷⁴⁸ U.o. 1875. július 25. p. 104.

²⁷⁴⁹ U.o. 1875. július 27. p. 105.

²⁷⁵⁰ U.o. 1875. július 28. p. 105.

²⁷⁵¹ U.o. 1875. augusztus 2. p. 108.

²⁷⁵² U.o. 1875. augusztus 5. p. 109.

ki a Kertbeny-féle Album képeit Vidékyről mit írtam sat. hátha még szórul szóra közöltem volna, különben is az emigráció fele kalandorokból állt.”²⁷⁵³

„... a postás Kertbenytől igen érdekes autograph gyűjteményt hozott 74 jeles író és művész levele többnyire Jókai regényeire vonatkozik: remek gyűjtemény. [...] Nagy-Kőrösről egy levél fekszik asztalomon. Hegedűs Sándor felajánl vagy 26 féle 1848/9 hírlapot és proclamatiót igen érdekes lesz, ha megkapom.”²⁷⁵⁴

„A postán kaptam egy proclamatiót Budap. Jun. 27-ről a Kossuth és honi / korm. bizottm. aláírva, érdekes, megis csináltam a szabads. emlékeiről a közlem. és átadtam György Al.nak még Klapka ígétét is beletette! [...] Strommer, Magyarország 1846 ban Elefantytól ajand.”²⁷⁵⁵

„... egy különös levelem érkezett Kenézy-től Berettyó-Ujfaluról, melyben 28 ív irkairkát felajánl 20 frtért a forradalom alatt iratott össze minden rend nélkül. [...] A Hon-ban megjelent „Szabadságharcunk emlékei és a Klapka ígérete, talán ez ismét felkeveri az érdeket részemre. [...] Kenézynak válaszoltam, csak küldene legalább valamit.”²⁷⁵⁶

„Vácznál szállt be ismerősöm Findura, kivel aztán Pestig elbeszélgettünk a könyvtárakról [...] ezt is verbuváltam a forradalmi nyomt. gyűjtésére. [...] Békefy Jenő Nezsideről küld 11 féle nyomtatványt s ezek közt egyet Petőfitől, ismeretlen hosszú kiáltvány, [...] Kertbeny küld két kézirat Albumot, igen érdekesek, hanem már félek szinte, hogy ezeknek nagy árát szabja, miután beszéltem György Alad.ral kérdezvén Kertbenyt hol van és mondta hogy a Hungáriában, de ne ereszkedjem vele mélyebben, mert jellemét illetőleg nem correct ember! [...] Átnéztük Kertbeny küldeményét igen érdekesek az Autogr. Albumok meg photographiák is vannak mellette; saját munkáit is megküldte. [...] A Hon-ban VI. közleményt, átvittem György Alad ...”²⁷⁵⁷

„... jött Kertbeny, szikár magas ember [...] mutogatott sok mindent, jegyzeteit, munkáit, egész raktárt hozott magával ...”²⁷⁵⁸

„... most ujjlag könyvtáram szaporítására törekszem a mi 1848/49-et illeti. [...] levelet írtam Hegedűs Endré-nek Nagy-Kőrösre, csak küldi majd a mit ígért. – Kaptam Nagy-Róczéről is Dr. Marczell Jánostól egy márcziusi nyomt. és Nemzeti Hírlap dec. számát. [...] raktam az ujon felállított szekrénybe a forrad. nyomtatványokat.”²⁷⁵⁹

---

²⁷⁵³ U.o. 1875. augusztus 6. p. 110.

²⁷⁵⁴ U.o. 1875. augusztus 10. p. 112.

²⁷⁵⁵ U.o. 1875. augusztus 12. p. 113.

²⁷⁵⁶ U.o. 1875. augusztus 13. p. 113.

²⁷⁵⁷ U.o. 1875. augusztus 23. p. 118.

²⁷⁵⁸ U.o. 1875. augusztus 24. p. 119.

²⁷⁵⁹ U.o. 1875. augusztus 28. p. 121.

„... könyvtáramat átkutattam és a forradalmi könyveket áthelyeztem az új szekrénybe [...] künn a ládákat kutattam át és Hírlapgyűjt. körül, hogy összeszedjem a forrad. lapokat, [...] elővettem „apró nyomtatványaimat és kimetszett hírlapczikket; ezek közül is kiválasztottam a forradalmiakat, hogy minden együtt legyen [...] Különös, hogy egykori vágyam, vajha forradalmi hírlapjaimat, könyveimet, könnyebb átnézet és használat – de még kis dicsekvés végett külön szekrényben tarthatnám majd egyszer módom lesz benne, megteszem; így tervezgettem ezelőtt 10-15 évvel! S ez is megtörtént más egyébbel!”²⁷⁶⁰

„Megírtam „Szabadságharcunk emlékei VII.” [...] Kertbeny ajándékozta Autograph-Albumban gyönyörködtem melynek I. kötetét ismételtén átnéztem (125 nevezetes egyén levele!)”²⁷⁶¹

„Alig vártam, hogy lássam a Honban a közleményt „Szabads. eml.” VII. benn volt szóról szóra, legalább Bodó gyűjteményét is figyelembe hoztam. [...] Megjött a Nagykőrösi csomag és Hegedűs Endre levele, megnéztem a küldeményt 25 féle érdekes dolgok! [...] Hoffmann (Eggenbergeréknél) kecsegtetett hogy a padláson sok 1848/49ki nyomtatványt fogunk találni s ő azt nekem szívesen átadja; [...] gyakran eszembe jut, mily scandalum lenne és mily elviselhetetlen csapás ha holmimat, gyűjteményimet elvinnék, elkótyavetyélnék s míg ez lehetséges, nincs békességem, aggódok tűnődöm, habár nem mutatom.”²⁷⁶²

„Voltam a Honnál. Petőfi proclamatiója nem jelenhetik meg, igen erős, sajnálom. [...] Megírtam „Szabadságharcunk emlékei VIII. közl. Hegedűs Endre küldeményét. [...] Honba bevitettem a közlem. már a Petőfi-kéziratot elvesztették pedig Papp Miklósnak akarom küldeni ...”²⁷⁶³

„A Honban megjelent „Szabadságharcunk emlékei VIII. [...] Kertbeny Petőfi 1845 Barabás féle arcképeivel (photogr utánzat) ajándékozott meg, alól francia bibliogr. magyarázattal.”²⁷⁶⁴

„Forradalmi proclamatióimat raktam chronol. rendbe. [...] Horoviczhoz benéztem és beszélgettem vele a forradalmi nyomtatványok végett hadd' szaporodjanak. [...] Hungaria páholyban a régi arcok, a régi egymást ámitás, hanem már benne vagyok [...] Gyűjtőt is akartam fogni de nem sikerült vagy nem értik vagy nem érdeklődnek az ügy iránt ...”²⁷⁶⁵

---

²⁷⁶⁰ U.o. 1875. augusztus 29. p. 121.

²⁷⁶¹ U.o. 1875. augusztus 30. p. 122.

²⁷⁶² U.o. 1875. augusztus 31. p. 122.

²⁷⁶³ U.o. 1875. szeptember 1. p. 123.

²⁷⁶⁴ U.o. 1875. szeptember 2. p. 123.

²⁷⁶⁵ U.o. 1875. szeptember 3. p. 124.

„... Mátét látogattam meg [...] adott 30 és 15 kros Kossuth bankót. [...] E. u. [...] Proclamatioim rendberakását végeztem el, van 128 féle de sokból 2-3 sőt a komáromi capitulációból négy példány is. [...] Lichtensteinnal találkoztam, [...] kértem 1848/9ki nyomtatványokért, a mint most minden ismerősömet felszólítottam csak lesz minden 10iknél egy kis eredmény.”²⁷⁶⁶

„... hozzáfogtam az 1848/9 Bibliogr. megírásához, majd ad ez munkát [...] a Pesti Hírlap 1848. I. felét át is néztem és kiírtam 58 czédulát, így megy lassankint tovább míg a czédulák száma pár ezerre szaporodik.”²⁷⁶⁷

„Kérégyártó [...] biztatott a Bach-idejebeli dolgok összegyűjtésével, de biz én azzal nem vesződöm, elég nekem a szabadságharcunk történetére vonatkozó nyomtatványok összegyűjtése. [...] Levelet írtam Papp Miklósnak mellé csatolva a „Petőfi Proclamatiót” majd megörül neki nem úgy mint a Hon emberei a gyávák! [...] írtam vagy 8 1848/9re vonatkozó könyvet lapokra, azután otthon a Kossuth Hírlapjából.”²⁷⁶⁸

„... 1848-49-iki könyveket czéduláztam [...] a könyvtárban írtam 1848/9 könyvészetet még a szabadságharcra vonatkozó munkákat is ...”²⁷⁶⁹

„1848/9 könyvészetet írtam [...] Eggenbergeréknél a padláson hiában kerestünk, hanem a makulaturák közt találtam vagy 25 röpiratot. [...] Kezdtém szét darabolni az 1848. könyvészetet, hogy összeállítsam nagy sokára, de még igen sokat kell kutatnom, keresgélnem, kiírnom.”²⁷⁷⁰

„... sortiroztam az 1848/9 könyvészeti czédulákat és szeleteket. [...] Máté Kudorának levelet írt, azt is felszólítja 1848/9 nyomt. gyűjtésére ...”²⁷⁷¹

„... nagy örömmre a Magyar Polgárban fel van említve gyűjtési törekvésem és az erdélyiek is felhíva a beküldésre [...] Demjén Lajos nyitrai könyvárus felajánl 3 füzetet a Manifestumok magyar (leider csak az 1ő füzet) és tót példányát! [...] Otmár és nőm segítségével ragasztottuk a forradalmi könyvészetet, akarom, hogy a lehető teljes legyen.”²⁷⁷²

„... az 1848/9 könyvészetet rendeztem, javígtattam.”²⁷⁷³

---

²⁷⁶⁶ U.o. 1875. szeptember 4. p. 124.

²⁷⁶⁷ U.o. 1875. szeptember 5. p. 125.

²⁷⁶⁸ U.o. 1875. szeptember 6. p. 125.

²⁷⁶⁹ U.o. 1875. szeptember 7. p. 127.

²⁷⁷⁰ U.o. 1875. szeptember 9. p. 128.

²⁷⁷¹ U.o. 1875. szeptember 10. p. 128.

²⁷⁷² U.o. 1875. szeptember 11. p. 129.

²⁷⁷³ U.o. 1875. szeptember 12. p. 129.

„Megjöttek a Tört. Lapok s abban Petőfi proclamatiója közölve, végén tudatva honnan került, nálam az eredeti, így jól van! [...] Ma reggel Ujvári cinikus budai háziúr elhozta saját „szozat”-át két példányban – érdekes, még többet is ígért; ...”²⁷⁷⁴

„Báró Apornak levelet írtam, elajánlottam daublettejeimet cserébe és küldtem is kis jegyzéket azok közül, melyek három példányban vannak meg. [...] Bánó Árpád volt nálam ki Bujanovics Rudolf (neje nagybátyja) jegyzékét hozta, hírlapokat ajánl fel, de többnyire megvan, szívesen veszem azért és rájegyeztem, hogy kérek proclamatiókat is.”²⁷⁷⁵

„Békeffy Jenőtől jött levél. „Kedves urambátyámnak” nevez ígér mindent, meglátogat, küld proclamatiókat, segédszolgabíró. [...] Graf antiquárnál kerestem 1848/9 díkieket és kaptam [...] Manifestumok magyar kiadását 1 frtéért.”²⁷⁷⁶

„... beszéltem Schneiderral a forradalmi nyomtatványok végett, [...] ígérte, hogy sok mindenfélével szolgál, így Balogh István is ...”²⁷⁷⁷

„... elmentem Plan antiquarhoz s ott vettem egy 1848/9 rác-szerb lázadásra és Jellachich táborozására vonatkozó német könyvet 1861-ből 40 krért, így csak lassankint szaporítani fogom gyűjteményemet.”²⁷⁷⁸

„Práy [...] megörvendeztetett azzal, hogy a Steckbriefet (Signalements) 68 magyar egyénről elhozta és még két bécsi proclamatiót [...] újabb meglepetés Hantkó Lajos levele s abban néhány lőcsei program meg egy proclamatió, megvolt ugyan, de legalább felemlíthetem, kis zajt csapok ismét.”²⁷⁷⁹

„... átvittem a kéziratot a Honhoz, [...] érdekesnek találták ...”²⁷⁸⁰

„... megjött a Honban „Szabadságharcunk emlékei” IX. [...] Levelet írtam Kürthynek Pozsonyba, lelkesítem a gyűjtésre.”²⁷⁸¹

„Csaplárt látogattuk meg [...] Hanák egy 1849 munkáját a Természettudományok története Magyarországon [...] láttam nála, csaltam, de nem adta, mert coniscáltatott. [...] félek ismét hogy 1848/9. gyűjtésemet rossz szemmel nézi a kormány, miután Kerékyártó előadásait is 1845-1867-ig betiltá!”²⁷⁸²

---

²⁷⁷⁴ U.o. 1875. szeptember 13. p. 130.

²⁷⁷⁵ U.o. 1875. szeptember 15. p. 131.

²⁷⁷⁶ U.o. 1875. szeptember 16. p. 131.

²⁷⁷⁷ U.o. 1875. szeptember 17. p. 132.

²⁷⁷⁸ U.o. 1875. szeptember 18. p. 132.

²⁷⁷⁹ U.o. 1875. szeptember 19. p. 133.

²⁷⁸⁰ U.o. 1875. szeptember 20. p. 133.

²⁷⁸¹ U.o. 1875. szeptember 21. p. 134.

²⁷⁸² U.o. 1875. szeptember 24. p. 135.

„Kerékgyártóval discouráltunk keveset, elmondta üldöztetését.”²⁷⁸³

„... egy hordár Strommer Lajostól nyújt át levelet melyben meghí a 10 or. az orsz. levéltárban tartandó árverésre, hol számos könyvek és proclamatiók fognak elárvereztetni Maculatura gyanánt [...] Ott termettem [...] Pauler szívesen fogadott, ő üzent – kiválogattuk, biz ott kevés volt, de azért volt mégis valami több példányban félre tettem; egy könyvet is 1849-ből és a Manifestumok magyar- és német példányát, még fizetnem se kellett [...] Ozoray Árpád [...] hoz 1848/9 nyomt.”²⁷⁸⁴

„Henthaller elküldte a csonka Klapka „Memoiren”-t, ezzel is csinállok egy kis zajt se baj.”²⁷⁸⁵

„... 1848/9 nyomt. raktam rendbe az Országos levéltárból.”²⁷⁸⁶

„... 23 proclam. Hirdetést hoztam az orsz. levéltárból és ezek közül semmi se volt meg. [...] Bujanovics Rudol Eperjesről 42 vámfont (21 kilo) hírlapot küldött [...] Pesti Hírlap 1841. 1844-1847 I. 1848 I. Közlöny 1849 jan-marcz. (csonka), Márczius 1848. maj-jun. Kossuth Hírl. pár dec. szám és az Országgyűl. Tudós. 1843. írott, mindenesetre érdekes gyűjtemény, mert szépen egészíti ki az én Pesti Hírlapjaimat.”²⁷⁸⁷

„... elhoztam a póstáról a csomagot a mit Bodó Lipót küldött vagy 97 Kossuth Hírlap-számot és a védegyeletre vonatkozó röpiveket. [...] Szabadságh. emlékeit írtam össze, már öt egyéntől kaptam azóta.”²⁷⁸⁸

„... jött Kertbeny, megérkezett 4-5 mázsa kézírata a muzeumhoz és könyvek, azt válogatja s nekem is juttat; Hegedűs Horác felajánlott egy csomó igen ritka lapszámokat és proclamatiókat, vasárnap menek érték [...] Demjén is megküldte Nyitráról a Manifestumok magyar és tót példányát [...] Mai Honban megjelent a X. közlés két botrányos sajtóhibával ...”²⁷⁸⁹

„... Hegedűs Horác-tól megkaptam a ritka dolgokat, néhány igen érdekes proclamatió kívül a legritkább lapokból 3at olyant a mit még soha se láttam s ezek egyikéről tudomásom se volt „Szabadság, egyenlőség, testvériség!” a másik kettő Forradalom és Köztársasági Lapok, és a Marczius tizenötödikének 1849 budapesti kiadását 1849ből két szám híjával egészen. Kossuth Hírlapjából a másodpéldány számára 2-3 számot. [...] Egy csomóban ily sok érdekes dolgot még nem kaptam [...] a könyvtárban Emich Gusztáv adott át 5 nyomtatványt 1848 marc. 15-17.ről. [...] Mai szerzeményemet tüzetesen

---

²⁷⁸³ U.o. 1875. szeptember 25. p. 136.

²⁷⁸⁴ U.o. 1875. szeptember 27. p. 137.

²⁷⁸⁵ U.o. 1875. szeptember 29. p. 138.

²⁷⁸⁶ U.o. 1875. szeptember 30. p. 138.

²⁷⁸⁷ U.o. 1875. október 4. p. 140.

²⁷⁸⁸ U.o. 1875. október 6. p. 141.

²⁷⁸⁹ U.o. 1875. október 7. p. 142.

megvizsgáltam, ritka kincsek. [...] A mai vívmányokat meg se elvezhettem tisztán, mert az a gondolat bántott, mindezt pár év alatt már lefoglalás, elárverezés érheti, már is fenyegeti, eldugom.”²⁷⁹⁰

„... bevégeztem a Szabads. eml. XI. közl. és átvittem Freckaynak ...”²⁷⁹¹

„Kaptam levelet [...] Lányitól ki öt proclamatiót és egy jegyzéket küldött 1848/9.diki könyvekről, érdekes lesz azt mind bírni, szép a figyelem ...”²⁷⁹²

„... beosztottam a szerzett proclamatiókat és forradalmi lapokat [...] bosszantott [...], hogy Gyulai kikelt a Vas. Ujság szerkesztőségében az ellen hogy én gyűjtöm a Forradalmi dolgokat, mi jognál fogva (!?) mért nem küldik a Muzeumba? sat. irigység-e vagy pártérdek és loyaltás? mindenesetre bánt az ő megrovása, mert még ártani is képes lesz talán, [...] a Repertorium ügyében! Kissé lehangolt, hanem azért védtem magamat ...”²⁷⁹³

„Báró Apor megörvendezettett levelével igen szívélyes és barátságos, számíthatok duplumaira!”²⁷⁹⁴

„Sámit le kellett kenyereznem a proclamatiók végett, adtam neki egy nyaláb angol lapot ...”²⁷⁹⁵

„A póstáról elhoztuk a Kürthy küldte csomagot, melyben a Lányi által ajánlt könyvek és 10 1848/9 apróbb nyomtatványok Kürthytől, érdekes küldemény. [...] Papp Miklós [...] ígért lapokat és proclamatiókat. [...] Sámi átadta a 10 db. forrad. nyomt.”²⁷⁹⁶

„... csináltam a Szabadságharcunk emlékei talán XIII. közlem.”²⁷⁹⁷

„... a Hon reggeli számában megjelent a Szabadsharcunk emlékei már a XII. közlemény!!”²⁷⁹⁸

„Strommer is elhozta a 49ik zászlóalj névjegyzékét! [...] Kertbeny felkeresett és hozott portékái közül ismét néhány érdekes könyvet ...”²⁷⁹⁹

---

²⁷⁹⁰ U.o. 1875. október 9. p. 143.

²⁷⁹¹ U.o. 1875. október 11. p. 144.

²⁷⁹² U.o. 1875. október 14. p. 145.

²⁷⁹³ U.o. 1875. október 17. p. 147.

²⁷⁹⁴ U.o. 1875. október 22. p. 149.

²⁷⁹⁵ U.o. 1875. október 23. p. 150.

²⁷⁹⁶ U.o. 1875. október 24. p. 150.

²⁷⁹⁷ U.o. 1875. október 26. p. 151.

²⁷⁹⁸ U.o. 1875. október 28. p. 152.

²⁷⁹⁹ U.o. 1875. október 30. p. 153.

„Kertbeny [...] panaszkodott szegény Jókaira ki ügyét elő nem segíti, megígérttem, hogy elmegyek hozzá és Pulszkyhoz talán hajlanak kérésemre és a rég ígért segílyt megadják neki; sajnálom ezt az embert ...”²⁸⁰⁰

„Szilágyi az oct. Századokban melegen emlékszik meg és ajánlja az én gyűjtéseimet! szép tőle.”²⁸⁰¹

„Szabadságharcunk emlékei XIII. készítettem!”²⁸⁰²

„... Pulszkyhoz [...] igen szívesen fogadott, Kertbeny ügyét melegen felkarolta s úgy védelmezi őt mint a hogy én szeretem, hanem előbb beszéljek P. Szatmáry Károlylyal! [...] megkérdezte, hogyan halad gyűjteményem felajánltam doubletteimet cserében, ő is szívesen fogadta, a belépő Fraknóinak azonnal fölemlíté és ajánlta a cserét [...] Kertbenynél [...] Jókairól azt hazudtam, hogy nem lehet hozzá bejutni [...] Elmentünk vacsorára, ott Thallóczy (Strommer) volt asztal társunk [...] kéziratokat ígért autogr. gyűjteményemből [...] Szabadságharcunk emlékei XIII. megjelent; elis hoztam.”²⁸⁰³

„Lányi elküldte a könyveket [...] Kürthy a Wiener Zeitung 1849 elejéről egy csomót, csak megemlékeznek mégis rólam. [...]

elmentem P. Szatmáry Károlyhoz, előadtam neki Kertbeny ügyét [...] Jókai neki köszönheti németországi hírét és igen sokat tett a magyar irodalomért külföldön, azért megérdemli a segítséget, – ő azon lesz, hogy megkapja és még ma beszél Tiszával, szép tőle, – látszik hogy jó szíve van ...”²⁸⁰⁴

„... b. Apórnak levelet írtam jegyzékbe szedve a még elcserélhető 29 doublettemet. [...] Mein Herz was willst du noch mehr.”²⁸⁰⁵

„Eljött Kertbeny [...] Pulszkynál volt s az nem igen vigasztalta, a rossz financiák miatt. [...] Kertbeny [...] nyomja a lelkemet!”²⁸⁰⁶

„... hosszú levelet kaptam Kertbenytől [...] Tisza fizetné, de cikkeket vár tőle, ő meg azonnali segílyt ...”²⁸⁰⁷

„Kertbeny [...] elpanaszolta, hogy ő neki mindjárt kell a segíly, addig nem írhat hírlapi cikket, mert éhen hal [...] kissé kiábrándítottam, hogy [...] üres mindenütt a cassa.”²⁸⁰⁸

---

²⁸⁰⁰ U.o. 1875. november 1. p. 154.

²⁸⁰¹ U.o. 1875. november 2. p. 155.

²⁸⁰² U.o. 1875. november 3. p. 155.

²⁸⁰³ U.o. 1875. november 4. p. 156.

²⁸⁰⁴ U.o. 1875. november 6. p. 157.

²⁸⁰⁵ U.o. 1875. november 7. p. 157.

²⁸⁰⁶ U.o. 1875. november 10. p. 159.

²⁸⁰⁷ U.o. 1875. november 13. p. 160.

²⁸⁰⁸ U.o. 1875. november 14. p. 161.

„... Kertbeny elküldte Sándor István könyvesházát báró Kemény József jegyzeteivel, ha Rozenberg az övét 70 frtért adja úgy ez 100 ftnál is többet ér, csak vissza ne kérné.”²⁸⁰⁹

„... Kertbeny 200 ftot kapott Tisztától; ez szép, hogy még se hagyják el szegényt! Örülök.”²⁸¹⁰

„... hozzáfogtam az 1871 évi leveleim elrakásához és vörös tentával való megszámlálásához, nagy munka ...”²⁸¹¹

„... Kürthy küldte levelet proclamatiókat lapokat egy pesti 3 bécsi vizsgálgattam rendeztem; igen érdekesek különösen a proclamatiók 19 darab (2 bécsi s csak 1 doublette) elette becsesek, nem várt örömben részesültem.”²⁸¹²

„Szabads. harczung emlékeit XIV. közlést írtam, ez a leghosszabb ...”²⁸¹³

„Kertbeny Kossuth anyja halotti jelentését küldte írva, tehát okmány. [...] Kürthynek levelet írtam, buzdítom a gyűjtésre, sok szépet küld és szorgalmas; a mai Honban van már a XIV. közlés.”²⁸¹⁴

„Beliczay Lajos [...] Győrből [...] hozott Ráth M. könyvének előfiz. felhívását 1786-ból. Seprű lapnak 10 számát, régi könyvet, okleveleket [...] Beírtam a proclamatiókat is [...] b. Apór írt [...] panaszkodik betegeskedéséről, de mindent ígér.”²⁸¹⁵

„Farkas Albert technikus küldött be 4 forradalmi proclamatiót a végső időkből, mind 3 nyelven erdélyiek és igen érdekesek, hanem Szinnyei Nagy Sándornak küldte, ő azt hiszi hogy én vagyok a műegyetemi könyvtárnok, de se baj így is az enyéme. [...] Megkésztetem már egyszer forradalmi gyűjteményemről is a számszerinti kimutatást ...”²⁸¹⁶

„... Kertbeny küldte „Ludwig Kossuth”-ot ...”²⁸¹⁷

„... megírtam a „Szabadságharczunk emlékei XV. közl.” is ...”²⁸¹⁸

„A Honban megjelent „Szabadságharczunk emlékei”²⁸¹⁹

---

²⁸⁰⁹ U.o. 1875. november 19. p. 163.

²⁸¹⁰ U.o. 1875. november 25. p. 166.

²⁸¹¹ U.o. 1875. november 27. p. 167.

²⁸¹² U.o. 1875. november 28. p. 168.

²⁸¹³ U.o. 1875. november 29. p. 168.

²⁸¹⁴ U.o. 1875. november 30. p. 169.

²⁸¹⁵ U.o. 1875. december 1. p. 169.

²⁸¹⁶ U.o. 1875. december 4. p. 171.

²⁸¹⁷ U.o. 1875. december 12. p. 175.

²⁸¹⁸ U.o. 1875. december 18. p. 178.

²⁸¹⁹ U.o. 1875. december 19. p. 178.

„... Kertbeny [...] Comissiót adott, szívesen megteszem miután ő is temérdek szíveséget tett velem.”²⁸²⁰

„Kaptam ma egy pár forradalmi nyomtatványt és több kéziratot Tóth Dániel és a 101 zászlóaljra vonatkozókat, nem érdektelenek ...”²⁸²¹

„Jött Thallóczy, hozta Szilágyi Sándor ajándékát a Márczius 15-dike 1849-előfizetőinek névsorát ...”²⁸²²

„... Papp M. bizony sokat elkaparított előlem és gyűjti a forradalmi adatokat emlékeket és be is küldik neki.”²⁸²³

„b. Apornak kiválogattam 32 forrad. nyomt. levél mellett elküldtem, kérek 17-et”²⁸²⁴

„Jött Józsi diadallal, hozta a csomag 1848/9 nyomtatványt, igen sok érdekes van közte Kossuth 1848 és 49-re költségvetése, [...] Liszka Béla (Jakab István unokája) küldte öreg atyja gyűjteményéből, nagy csomag, örültem is neki.”²⁸²⁵

„Örömöm van gyűjteményemben, mert szépen gyarapszik és rendszeresítem, hogy ki ismerjem magamat, mert eddig kevés időt szenteltem a rendben tartásra pedig ez fő kellék.”²⁸²⁶

„... a múlt évi lapokat melyben rólam és tőlem volt emlékezet kötözgettem össze, igen fölszaporodik azt hiszem mégis-csak ki fogom egyszer metszeni s úgy ragasztom föl lapokra, még ez lesz a legczélszerűbb, de még várjunk, sok mindent kell rendbe hoznom.”²⁸²⁷

„... fölbontva az országos levéltárból nevemre jött csomagot, íme kellemes meglepetés, hivatalos levél Pauler Gyulától, melyben írja, hogy az orsz. levéltárból az 1848/9. többszörös példányait nekem, privátgyűjteményem számára átszolgáltassák! (1 kiló 320 gr. csomag 73 darabbal, több ismeretes, de többnyire ismeretlen és érdekes körlevelek sat. S ezt Pauler tette!! kettős vívmány, nem ellenségem. [...]) Józsi Paulernek választ írt helyettem.”²⁸²⁸

---

²⁸²⁰ U.o. 1875. december 20. p. 179.

²⁸²¹ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. január 18. p. 10.

²⁸²² U.o. 1876. január 26. p. 14.

²⁸²³ U.o. 1876. február 17. p. 25.

²⁸²⁴ U.o. 1876. február 20. p. 26.

²⁸²⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. április 5. p. 48.

²⁸²⁶ U.o. 1877. április 6. p. 49.

²⁸²⁷ U.o. 1877. április 9. p. 50.

²⁸²⁸ U.o. 1877. április 30. p. 61.

„... levelet írtam Papp Miklósnak följánlom a Nemz. Színházi Zsebkönyveimet 22 ftért!”²⁸²⁹

„Elkezdtém albumomba fölragasztani a Közlönyben 1848. jul. 19-én megjelent névváltoztatásomtól, mindent mi hírlapokban rólam megjelent (dolgozataimat másképp külön kötettem).”²⁸³⁰

„... jött Ruheshietl, hozott egy mezei naptárt 1849-ből [...] és az ő útlevelét 1848-ból [...] Mohácsy Lajost a Casino könyvtárnokát látogattam meg ki ma szintén hozott 1848/49-ki kéziratokat és két füzetet [...] hiában a lapokban való közlés megteszi hatását!”²⁸³¹

„Otmár egész este beszélt egy gyűjteményről melyet látott [...] tartottam praedikatiót a gyűjtés ellen mert az [...] bolondság ha az ember szenvedélyel teszi rá szenteli pénzét, idejét [...] (sok örömet okoz, mint nekem a könyv-, színlap-, hírlap-, arckép-, levélmark-, 1848/9 nyomt. hírlapok, humor. lapok és nyomt. gyűjtése)”²⁸³²

„Petrik küldött 40 többnyire régibb halotti czédulát, érdekesek ha lenne vagy egy ezer ...”²⁸³³

„... mondja valaki, hogy nem örökölheto a szenvedély, mikor az én kávéházba járásom oly szépen kifejlik Józsinál, úgy társaság szeretete, gourmanderia, a gyűjtés pedig Otmárnál, csak hogy én színczédulákat, hírlapokat, 1848/9 nyomt. sat. gyűjtöttem, míg Otmár csigákat gyűjt és kagylókat, könyveket (azt én is gyűjtöttem) azért akarom lebeszélni erről a veszedelmes és haszontalan szenvedélyről. Hisz már édes apám is gyűjtött katona gombokat és római ezüst, arany, réz érmekeket, de különösen pénzt, ebben igyekeztem őt utánozni, de a sors megbuktatott, és hogy kávéházba szeretett járni azt Treszkától hallottam [...] Íme a szenvedély szokás 3 generáción keresztül.”²⁸³⁴

„Lini egy csomó gyászjelentéssel lepett meg!”²⁸³⁵

---

²⁸²⁹ U.o. 1877. május 8. p. 65.

²⁸³⁰ U.o. 1877. május 10. p. 66.

²⁸³¹ U.o. 1877. július 5. p. 94.

²⁸³² MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1878. május 13. p. 67.

²⁸³³ U.o. 1878. július 4. p. 93.

²⁸³⁴ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. április 30. p. 61.

²⁸³⁵ U.o. 1879. december 7. p. 171.

József főherceg²⁸³⁶ alcsuthi könyvtárának rendezése

„Rómer jött, már d. el. keresett valamit a mit nem kapott meg, hanem mellékesen említé, hogy keres egy egyént ki vidéken könyvtárt rendezhetne; azonnal fölajánlottam magamat, kapott rajt, írásom is tetszett neki; kérdém messze van-e? „Alcsuton főherczeg József könyvtára!” kétszeresen kaptam rajt, a fizetésre nézve, unszólásra nézve napszámosi bért 1f 50 – 2f említém ő is helyeselte, – hanem siettetik a dolgot legkésőbb májusba kellene; ha a húsvéti ünnepeket fel nem használhatom vagy szabadságot nem kaphatok és el nem odázhatom a dolgot, – elesem ezen szép reményemtől is! Talán a kész Kathalogust itthon írhatom le! Rómernek igen szépen megköszöntem jószágát és kértem pártfogását.”²⁸³⁷

„... mentem Rómerhoz, kivel tisztába jöttünk a dolog felől, hogy az itthon dolgozandó czédulázást 3 krjával teszem és csak a helyszínén kérek napibért 1f 50 v. 2 ftot ez helyes és méltányos is; ő maga beszél a fenséges főherczeggel s talán egyik vasárnap kimegyünk megtekinteni a könyvtárt [...] köszöntem szivességét!”²⁸³⁸

„Rómernél is voltam, rosszúl értettem ő még csak jövő vasárnap beszél a főherczeggel, majd tudatja velem az eredményt! Pulszky is ott ült föltett kalappal, hanem észbe sem vett, elsiettem!”²⁸³⁹

„... Romer hivatott magához holnapra, tehát végre valahára! talán.”²⁸⁴⁰

„2 ut. Rómerhoz, végre hon találtam, megmutatta a nagy tömeg íveket – szakkatalogusok – bold. István főherczeg Schaumburgi könyvtáráról és czédulák 6 iskátulyában, ezek közül 3at magammal vittem, többit holnap, relatiót adok róla, hogy mintegy intra dominium levén, ki ne forgattassam, habár ez oly rendezett, hogy alig képzelek itt sok munkát; annál inkább sürgetni fogják a nyáron, Horváttal beszélt Rómer, lehetetlennek tartja a szabadságot szünnapok előtt, ezt én is tudtam, hanem húzzuk a dolgot a mennyire lehet!

---

²⁸³⁶ Habsburg-Lotaringiai József Károly Lajos (1833-1905) osztrák főherceg, magyar és cseh királyi herceg, császári – királyi lovassági tábornok, 1869-től haláláig a Magyar Királyi Honvédség főparancsnoka, az MTA igazgatósági, majd tiszteleti tagja (alcsúti birtokán arborétumot létesített, botanikai kutatásokat folytatott). József nádor (1776-1847) 3. házasságából született fia. Nevelője Rómer Flóris (1815-1889) volt.

²⁸³⁷ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIV. id. Szinnyei József: Naplóm 1874. január 24. p. 13.

²⁸³⁸ Uo. 1874. január 27. p. 14.

²⁸³⁹ Uo. 1874. január 28. p. 15.

²⁸⁴⁰ Uo. 1874. február 12. p. 22.

Megköszöntem az öreg szivességét, mivel szolgálhatom meg! „nevetett, megveregette vállamat, ha valami régi földabroszt talál Magyarországról!” – Haza, megnéztük a kincset, szép rendben van kivive!”²⁸⁴¹

„... reggeli után [...] elhoztuk a többi iratokat „István főh. Könyvtárára vonatk.” [...] könyvjegyzékeit és czéduláit Rómertól ...”²⁸⁴²

„... neki fogtam az István főherczeg könyvtárjegyzékeinek, azt rendezgettem.”²⁸⁴³

„Hampellal találkozáskor kérdezte a főherczegi könyvtár-lajstromot és működésemet, dicsértem a szép munkát [...]

E. u. A könyvtár jegyzéket szedtem rendbe és a bevezetést elolvastam igen csinosan és pontosan van minden készítve csak így kellene ismét fölállítani! Nem tudok[!m] leszke-
e olyan szerencsés, hogy keresztülvigyem ezt is!”²⁸⁴⁴

„József főh. könyvtára czéduláit vizsgáltam meg, hanem ennek czélszerűségét nem tudtam eltalálni!”²⁸⁴⁵

„Elővettem a főherczeg könyvtár irományait azt néztem át ...”²⁸⁴⁶

„E. u. hozzáfogtam a József nádor féle könyvtár-jelentéshez s azt Rómerhoz írt levél-
alakban elkészítvén le is másoltam, de siettem a könyvtárba, ott folytattam a munkát
5ig; még lapokat sem igen érek rá vizsgálni! [...] levelet vittem Rómerhoz s átadván neki
elolvasta, fölküldi József főherczegnek, ezután beszéltünk a könyvtárról és annak fölál-
lításáról sat. Végül figyelmeztetett írjak valamit az ujságba erről, ez hizelegni fog a
főherczegnek, nekem meg használni a reclam;” – valóban, erre nem is gondoltam, mon-
dám, megteszem;” – neveltük élelmességünket [...] azonnal hozzáfogtam a reclam-
czikkhez, csak aztán kiadják.”²⁸⁴⁷

„Letisztázva a „József főherczeg könyvtára Alcsúton” című rövid cikkemet vittem a
Hon-hoz [...] úgy látszik örömmel fogadták, tehát jó volt Rómer figyelmeztetése, csak
azután jó következménye is legyen. [...] 5 or. felmentem a Hon-hoz, mert féltem, hogy
egy nullával többet szednek 22000 helyett 200.000-et s ez lenne csak a baj [...] olvastam
Petzhold kateckismus der Bibliothekenlehre XII. 1-8 lap. Ebből is csak tanulok valamit,
mert félek a nagy munkától künn (Alcsúton) és benn (az új épületben) mi reánk vár!”²⁸⁴⁸

---

²⁸⁴¹ Uo. 1874. február 14. p. 23.

²⁸⁴² Uo. 1874. február 15. p. 24.

²⁸⁴³ Uo. 1874. február 21. p. 27.

²⁸⁴⁴ Uo. 1874. február 22. p. 27.

²⁸⁴⁵ Uo. 1874. február 27. p. 30.

²⁸⁴⁶ Uo. 1874. március 1. p. 31.

²⁸⁴⁷ Uo. 1874. március 2. p. 31.

²⁸⁴⁸ Uo. 1874. március 3. p. 32.

„... alig vártam az időt hogy a Hont megláthassam [...] A Hon reggeli számában [...] szóról szóra lenyomtatva „József főherceg könyvtára Alcsúton”, kár hogy sajtóhibából a „gyűjtött” ige kimaradt s kissé zavarja az értelmet. [...] A Pesti Napló esti száma is átvette a „József főh. könyvtárára vonatkozó újdonságot nevem megemlékezésével már a kihagyott szót is bele véve, de kissé rövidebben; mindegy ez nekem csak reclam! – csak már haszna is lenne, de az én szerencsétlen csillagzatom nem enged örülnöm semmi-nek, a sors következetes az üldözésben.”²⁸⁴⁹

„Gyönyörködtem a lapokban a Bud. Közl. egészen a P. Napló után; a Független Polgárban 8 sor ugyan de „Kitűnő bibliograph” melléknévvel vagyok megtisztelve; a Baloldalon 6 sort szentelt neki de nevemet kétszer is említi; Fővárosi Lapokban 16 sor; a M. Politika a P. Napló után. M. Állam, az Ung. Lloyd és Pester Lloyd tegnap esti lapjaikban közlék még a Napló után! [...] A Pester Journalban olvastam a József főh. Könyvtárral, de ez az egy gaz nem említi nevemet. [...] Ellenőrből is felfed. A József könyvtárát P. Napló szerint de újra írva.”²⁸⁵⁰

„Siettem Rómerhez ki még mit sem olvasott hanem a Hon-ban mutattam s elolvasván örült neki, hanem még a jelentésemet se adta át! [...] gratulált Balogh és b. Nyáry a József főher. Könyvtára rendezéséhez és megtiszteltetéshez, ha más anyagi haszon nem is lenne, már ezen morális kitüntetés sokat ér. Rómer se ajánlotta azt hogy a főh. Asztalához kíváncsozzam, mert az sok kellemetlenséggel jár!”²⁸⁵¹

„5 or. Rómer jött [...] Alcsútra csak valamikor a szünnapok elején jutunk ki, jobb is így, talán nem is lesz belőle sok, legalább néhány kellemes napot töltök ott.”²⁸⁵²

„Rómer kis levélkét küldött, hogy jelenjek meg nála, az alcsúti kirándulásról értekezni akar velem, ha lesz is belőle valami, csak új bajt veszek a nyakamba, hanem egészségem miatt de jól fog esni a kis recreatio.”²⁸⁵³

„9 or. elmentem Rómerhez, [...] előadta, hogy a fenséges herceg jul. 5ig itt marad s akkor vagy együtt megyünk ki vele vasárnap, vagy az azt követő vasárnapon, majd ír kis czédulát, s így készülhetek. A Repertoriumra nézve is megvigasztalt, bejöhettek egy héten egyszer kiküldethetem magamnak a correcturát póstain sat.”²⁸⁵⁴

---

²⁸⁴⁹ Uo. 1874. március 4. p. 32.

²⁸⁵⁰ Uo. 1874. március 5. p. 33.

²⁸⁵¹ Uo. 1874. március 6. p. 33.

²⁸⁵² Uo. 1874. május 21. p. 71.

²⁸⁵³ Uo. 1874. június 23. p. 88.

²⁸⁵⁴ Uo. 1874. június 24. p. 88.

„Rómer-től kaptam levelkét, melyben írja, hogy [...] jöjjenek el hozzám a vasárnapi kirándulásunk felől értekezni. [...] Mátéval haza, kecsegtettem őt, hogy talán [...] velem rendezheti a főhercegi könyvtárt, magam is szeretném!”²⁸⁵⁵

„most a jó keresetforrásom bedugul ugyan, hanem az egészséges lég, szórakozás, jó élet talán új erőt fog kölcsönözni a nagy munkához, ki tudja mire lesz majd jó nekem és fiaimnak idővel az Alcsúton eltöltött napok. Igen jól fog esni a recreatio, pihenés?”²⁸⁵⁶

„¹/₂ 6 or. megérkezett az ezüst paszomántos kocsis könnyű hintóban, beültünk és con amore utaztunk sebesen, kényelmesen, gyönyörű szép vidéken, vidám beszélgetés közepette; az alcsuti uradalom hűs fasorai alatt a gyönyörű parkba érkezve, már ott állt a fenséges főherceg fehér ruhában, csizmába húzott nadrág és pörge szalmakalap. Szívesen fogadott, kezet nyújtott, csakhamar fel lakásunkba, ott megmosakodván, átöltözködve ismét lementünk a könyvtár helyiséget megtekinteni, az igen csinos, csak az állványok 6000 ftba kerültek, hanem kicsi és nem célszerű, no de sokat lehet kis helyen elrakni, aztán ők vesződjének az előkeresésnél. Ezután felmentünk és misére, kis szoba van átalakítva kápolnává, tisztviselők voltak jelen, nők.

Felmenet a lépcsőkanyarulatnál volt a főhercegné férjével, ez bemutatván, az szíves volt pár szót intézni hozzám; úgyé bár nehéz lesz a könyveket rendezni; majd csak legyőzzük a nehézséget; – a mint hallom az állványok nem célszerűek „azon is lehet segíteni” mondom. Mise után a szobánkba, hol a fenséges úr is meglátogatott. Ebéd fényes volt, nagyszerű – e. u. jó szivar, kávé, jó kedélyes discursus, elhoztam a menüt. Fel pihenni, ismét le a könyvtárba hol az asztalossal értekeztünk az átalakítás végett. Megnézegettük a régi porcellán edényeket, muzsikáló szekrényt [...] Végre elváltunk a fenséges úrtól, Rómer közbenjárására kieszközöltem, hogy Józsi fiamat is magammal vihetem, nem lesz unalmas és ő is összeszedi magát, hanem a fő táblánál kell ennünk. 5 út. vissza 4 lóval ...”²⁸⁵⁷

„... forr a fejünk a sok ing, sat. bevásárlása körül, már mégis tisztességesen kell fellépniünk s arra gondolni, hogy gyakran kell ruhát változtatnunk. Jó Isten, a ki megadta nekem ezt a szép kitüntetést, megengedi érnem, hogy munkám ott dicsérettel végezhessem!”²⁸⁵⁸

„Sternnél nekem egy nyári öltözet ruhát, Józsinak pedig fekete nadrágot, mellényt és felöltőt barna zöldes posztóból szabattam, enyém 18 f, Józsié 27 f. Szaporodik az adósság, hanem jó az Isten!”²⁸⁵⁹

---

²⁸⁵⁵ Uo. 1874. június 30. p. 91.

²⁸⁵⁶ Uo. 1874. július 4. p. 93.

²⁸⁵⁷ Uo. 1874. július 5. p. 94.

²⁸⁵⁸ Uo. 1874. július 7. p. 95.

²⁸⁵⁹ Uo. 1874. július 9. p. 96.

„... azért nagy gond fekszik rajtam, az Alcsúti utazás.”²⁸⁶⁰

„Délben voltam a Muzeumban Rómernél s az említi, hogy [...] báró Nyáryval igyekezzek jó lenni, az a főherczeg adjutánsa vagy mi sat ...”²⁸⁶¹

„Megérkezett a várva várt levél is Suppanetzről, az alcsuti utazás talán 3 hétre is elvan odázva, festés, asztalos munka sat. által ily confusiót okozott Rómer! [...] Délben Rómerhez levéllel, az is csodálkozott azon és ajánlotta, hogy audienciára menjek ő fen-ségéhez szerdán, ezt meg is teszem!”²⁸⁶²

„... jött a főherczeg pénztárnoka Hannig József az én Matyi oskolatársamnak bátyja, ő mondá, hogy ismer [...] utazni [...] szombat reggelben állapotunk meg [...] úgy látszik mégis csak lesz valami belőle! [...] ismét egy aggodalommal több, családom kétfelé szakad, hogyan felek meg ott Alcsúton a becsületnek, ha semmiképp se lehet majd elrendeznünk a könyvtárt sat. D. e. voltam a Muzeumban jegyezgetni és Barna tanácsát kikérni, de ez se tudott valami vigasztalót mondani.”²⁸⁶³

„Még mindig félek az alcsúti finom élettől s az ottani kellemetlenségtől ...”²⁸⁶⁴

„... roppant szorgalmat fejtettem ki a repertorium írásban [...] Hanem bosszantott az, hogy a 23 ív nem készült el, s így Alcsúthra kell utánunk küldeni, sok ilyen baj lesz még, a mit el nem kerülhetünk, no de minden csak nem mehet az ember kénye kedve szerint, főhercegi élet, kényelem uras koszt és még a Repertorium nyomtatása se szenvedjen, ez sok lenne egyszerre.”²⁸⁶⁵

„^{3/4} 10 or megérk. Józsi kissé unta a hosszú utat pedig igen kellemes volt Alcsúthig leeresztett hintóban utazni. [...] b. Nyáry azonnal bejött [...] és tanácsot adott a külön étkezésre, mit el is fogadtunk, igen szíves ember. [...] 12 or. a főhercegi asztalnál ebédeltünk [...] 2ig [...] Érték. a könyvtárról. [...] Józsi levelet írt Fejérpatakinak.”²⁸⁶⁶

„Munkálkodni akartunk, de a vasárnapot hozták fel [...] én se erőltettem tehát a dolgot s így felmentünk a szobánkba és a repertoriumot készítettem Józsival, hogy legalább ebben előrehaladjunk. [...] a posta megérkezett [...] a M. Polgárban [...] alcsúti tartózkodásom főlemlítve a mi engem nagyon megörvendeztetett. A 23. ív correct. is megérkezett, ezt javígtattuk. [...] Jól esik ez a nagyurias élet, pihenés, kényelem, de Józsi is hozzászokik.”²⁸⁶⁷

---

²⁸⁶⁰ Uo. 1874. július 18. p. 100.

²⁸⁶¹ Uo. 1874. július 20. p. 101.

²⁸⁶² Uo. 1874. július 23. p. 103.

²⁸⁶³ Uo. 1874. július 27. p. 105.

²⁸⁶⁴ Uo. 1874. július 28. p. 105.

²⁸⁶⁵ Uo. 1874. július 31. p. 107.

²⁸⁶⁶ Uo. 1874. augusztus 1. p. 107.

²⁸⁶⁷ Uo. 1874. augusztus 2. p. 108.

„5 or. felkeltünk szokás szerint és a gyönyörű parkban sétáltunk, [...] Józsi keveset beszél, inkább gondolkozik cikkeiről és a reggeliről, azért lépteit is gyorsítja, én pedig lassúbb lépésre nőgatom. [...] Könyvtárrendezéshez mentünk le 7 or. [...] egy festetlen hosszú asztalon rendeztük Józsival a könyveket [...] így talán elősegítjük a munkát, ha a valódi könyvtárba juthatunk. 11 órakor megszakítottuk a munkát. Szobánkban kipihenve Repertorium cédulákat rendeztünk. [...] 3ig pihentünk ezután munka a könyvtárrendezéssel 5ig, kissé fárasztó, kizzaszt. [...] megnéztük a malerokat [...] nincs kilátás ezen a héten hogy bejuthassunk. [...] Szegény nőm és Otmár most azt a rossz pesti levegőt szíjják és már annyira nem terjed hatalmam, hogy Otmárt is elhozhatnám.”²⁸⁶⁸

„5 or [...] lementünk sétálni, kellemes reggeli levegőben, igen jól esett [...] Nyáry [...] elutazott a főherceggel. Papp Miklósnak levelet írtam, hogy látogasson meg ha lehet itt bennünket, megköszönvén szívességeit. [...] 12ig szokott foglal. [...] 3-³/₄ 5ig ismét rendeztünk [...] Józsi levelet írt anyjához, szegény Otmár legalább levélben élvezi olvasva az alcsuti élményeket.”²⁸⁶⁹

„5 or. felkeltünk és szokott sétánkat tettük meg a parkban [...] ¹/₄ 8 or. munka a fészkerben dolgoztunk és a zabkamrába raktuk a könyveket. [...] 11 or. felmentünk szobánkba és a Repertorium cédulákat rendeztem sajtó alá; ebben Józsi jó segítségemre van mert ő is rendezi előbb azokat nagyjából az én utasításom szerint. [...] 3 or. lementünk, segédeinket a kuglizóknál néztük; miután nem akaródzott a munka, nem dolgoztunk; felmentünk és a Repert. készítettem. Józsi olvasott. [...] Kellemesen telnek napjaink, a jó koszt kibékített [...] pesti szórakozásokat ha nélkülözünk is [...] dolgozunk, hogy lássák, miszerint nem ingyen élvezzük Alcsúth gyönyöreit, egészségünkre válik a jó friss levegő, kényelem, tiszta ágy, csendesség, pihenés és a nagyúri élet.”²⁸⁷⁰

„felkeltem, mert ha szemem kinyitom az átelleni szőlő hegyen fekvő kis présházra sütő nap fényét láthatom s ez igen vonzó, azonkívül nyitott ablaknál alszunk igen egészségesen és nyugodtan. Sétánkat a parkban megtevév, [...] jó ízűen esett a reggeli [...] ¹/₂ 8-11ig a könyvtárt rendeztük szokott módon; aggódva azonban nagyon, hogyan és mikor lesz eszközölhető a tulajdonképpeni könyvtárban a fölállítási, ha rosszul sikerül, vagy be se végezhetjük, ez mégis zavarta kissé békés nyugalmat. 11 or. felmentünk szobánkban és piszkos kezeinket mint rendesen a munka után, megmostuk, hisz mindegyikünknek külön mosdóasztala volt, azon lavoir friss víz porcellán korsóban és üvegben; ezenkívül a középasztalon két palack friss ivóvíz állott mindig készen. [...] Repert. rendezését folytattam [...] 3 út. lementünk, de nem dolgoztunk, hanem ¹/₂ 4 or. Szigeti és Bárányival kimentünk az erdőbe, igen regényes sétát tettünk [...] a Csaplár hegy igen

---

²⁸⁶⁸ Uo. 1874. augusztus 3. p. 108.

²⁸⁶⁹ Uo. 1874. augusztus 4. p. 109.

²⁸⁷⁰ Uo. 1874. augusztus 5. p. 109.

szépen fekszik és körüli a völgy meglepő szép, a kilátás felséges [...] Aratók zenével a főherceget és nejét megtáncoltatták [...] ½ 9 fel. Repert. rendeztünk.”²⁸⁷¹

„¼ 6 or. keltünk, revisiót csináltunk [...] csak 6 or. mentünk le sétálni szokott körutunkat katonalépésben megtettük [...] a 23. ív elkészült [...] és 7 ¼ munkához láttunk, mely 11ig tartott elég kedélyesen. Szuppenecz az udvarmester meglátogatott bennünket munkánk közben, elég különös, hogy ily ritkán teszi, hanem kimagyarázható nyilatkozatából: Schaumburgban az ő vállain nehezült majd az egész könyvtár kezelése, az öreg őr beteges levén, ő írta a szép katalógust és négy évig majd megvakult bele, nem csoda ha most borsodzik a háta, ha csak meglátja; különben kedves ember. [...] Szobánkban Repert. dolgoztam „Érmek”-et. [...] Rendes időben 3-5 fogl. [...] szeretném nőm és Otmárral is megismertetni az alcsuthi életet, [...] különben az vigasztal, hogy Otmár a mily élénk fiú, itten a rend és csend közepette úgyse találná fel magát, unatkoznék, a könyvek rendezésében pedig egyáltalában nem találna mulatságot, mint Józsi, ki egész komolyan teszi kötelességét és még némi örömet is lel benne, derék fiú.”²⁸⁷²

„¼ 6 or. felkeltünk, séta a parkban. Könyvek rendezése 7től ¼ 11ig [...] 1 or. felültünk Józsival a kocsiba, Szuppenecz szívesen búcsút vett tőlünk [...] „Otthon [...] a nyomdába, a kézirat elfogyott [...] neki ültem és dolgoztam a Repertorium cédulák összeállításán. [...] örültem annak, hogy a Fővárosi Lapok átvette a hírt az én Alcsuthi kirándulásomról (keddi szám).”²⁸⁷³

„Gyulaival találkozván [...] a Váci utcáig mentünk elmondva alcsuthi életet, a főherceg magyaros érzelmeit.”²⁸⁷⁴

„E. u. 1-3 correct. 24. ív. 3-5 könyvtárban (azaz még mindig a fészkerben dolgoztunk. 5-6 correcturával bajlódtam. [...] Alcsuton [...] minden élénk zöld és a csend, a figyelem, a rend, kényelem, jólét, gondnélküli lét, kellemesen ringat.”²⁸⁷⁵

„... séta előtt javítottam, azután futottuk meg körutunkat a parkban. [...] ½ 8 or. láttam a könyvtár rendezéshez és rendeztünk ¼ 12ig; kissé jobban éreztem magamat, hiában a jó levegő, kissé félrevonultan kevés gonddal kellemesen élni, sokat ér az egészségnek. Szobánkban az oklevelek céduláit rendeztük, az az most inkább csak én dolgozom, mert úgyis ráérek. Józsi olvas. [...] d. u. nem rendeztünk, hanem 6ig az okleveleket elrendeztem. – Nem bánom hogyha olykor szünetet tartunk, mert félek, hogy kifogyunk a munkából, miután a könyvtárba még be nem juthatunk.”²⁸⁷⁶

---

²⁸⁷¹ Uo. 1874. augusztus 6. p. 110.

²⁸⁷² Uo. 1874. augusztus 7. p. 110.

²⁸⁷³ Uo. 1874. augusztus 8. p. 111.

²⁸⁷⁴ Uo. 1874. augusztus 10. p. 112.

²⁸⁷⁵ Uo. 1874. augusztus 11. p. 112.

²⁸⁷⁶ Uo. 1874. augusztus 12. p. 113.

„... sokat rendeztünk, de még mindig szűk helyiségben, legalább világos, egészséges hely, mert ha a két szárnyajtót kitarjuk, mintha kertben dolgoznánk. [...] 11 or. felmentünk, elővettem a Művel. tört. cédulákat és rendeztem sajtó alá [...] a főhercegné kérdészködött a könyvtár felől, nehéz munka lehet, csak gondolják is nehéznek, azt akarom, annál nagyobb lesz a dicsőségünk, hanem mindig félek, hogy annyira nem fogom átadhatni, hogy a kathalogus szerint mindenki gyorsan kikereshesse a könyvet, addig sok bajt kell még leküzdenünk; Otmár, nőm nem élnek ugyan hercegileg, de nem is kínozza őket ily töprengés.”²⁸⁷⁷

„Repertoriumot készítettem ½ 8-½ 12-ig. [...] E. u. Repert. cédul. rendeztem és kezdtem olvasni Herzen's Gefangenschaft, mert úgy látszik, itt az olvasásra is marad még elég idő. [...] Estve szobámban jegyztettem, Repert. Művel.tört. rendeztem. [...] A jó Isten megsegített bennünket, íme most is nem reménylett, nem várt szerencsében részesített.”²⁸⁷⁸

„Ünnep. ¾ 6 felk. és a parkban ½ 7 utánig, aztán Repertoriumot egész szorgalommal rakosgattuk, rendeztük [...] sokat végeztünk, mást úgyse tehetünk, ünnep lévén, szentül megtartjuk és nem megyünk a könyvek rendezéséhez.”²⁸⁷⁹

„... reggeli után rendes foglalatosságunk után láttunk és ¼ 12ig foglalkoztunk. Ezután Repert. cédulákat rendeztem. [...] 3-5 könyvek rendezése.”²⁸⁸⁰

„6 or. ágyúlövés ébresztett fel, ő felsége születését itt is megünnepelték. [...] ½ 8 or. a könyvtárrendezéssel voltunk elfoglalva, ¾ 11ig. Szűk már a hely, kezdünk már összébb szorulni, hanem azért segítettünk magunkon, nehogy azt gondolják, ingyen eszszük Alcsuthon a főhercegi finom ételeket. [...] Repert. cédulákat sokat rendeztem. Könyvtár rendezés végett tanácskoztunk Szigetivel helynyerés végett, kisztnikbe rakni a könyveket és átvitetni a már megjegyzetteket, így ezeket ha ott készen lesznek, a festők és asztalosok miatt dolgozhatunk, könnyen helyre rakhatjuk, míg itt helyt nyerünk.”²⁸⁸¹

„½ 8 or. a könyvek rendezéséhez fogtunk [...] a már megjegyzett könyveket kisztnikbe raktuk és átvitettük ideiglenesen is leszegezve a könyvtárba, így helyet is nyerünk. [...] 11 or. [...] Repert. cédulák rendezését folytattam. Józsi is sokat segít, de miután nelem is elég időm van, nem hajszolom, hanem hagyom őt pihenni [...] talált egy olasz grammatikát a könyvtárban, abból tanul olaszul! [...] jegyztettem naplójegyzeteimet, hogy otthon aztán beirhassam abból az egy napra való egy lapot teleírhasam.”²⁸⁸²

---

²⁸⁷⁷ Uo. 1874. augusztus 13. p. 113.

²⁸⁷⁸ Uo. 1874. augusztus 14. p. 114.

²⁸⁷⁹ Uo. 1874. augusztus 15. p. 114.

²⁸⁸⁰ Uo. 1874. augusztus 17. p. 115.

²⁸⁸¹ Uo. 1874. augusztus 18. p. 116.

²⁸⁸² Uo. 1874. augusztus 19. p. 116.

„... a parkban sétáltunk ünnep levén, nem tudtuk másképp mivel ölni az időt. A főhercegi család is ott sétált, a főh. fehér öltözetében (csizmában húzott nadrággal, kanász (szalma) kalapban, [...] neje vele egyszerű öltözetben [...] egy padon ülve olvastunk látva őket [...] beszöktünk szobánkba [...] Ebédre a főhercegi asztalhoz mentünk (ünnep és vasárnap, ha a főherceg és Nyáry itthon vannak, elég ritka szerencse) [...] kedélyesen elbeszélgettünk és mulattunk, csak az a kár, hogy ritkán történik, pedig én igyekszem a társalgást élénkké tenni és szeretnek is. Megjött a 25. ív reviz. és 26. correct., ezt corrigáltuk. [...] $\frac{3}{4}$ 5 séta a parkban, ismét correctura [...] Athen. is átadjuk mindig [a grófnak], szóval mindenféleképp megkedveltetjük magunkat, vigyázok is, hogy valahogyan el ne rontsuk a renoméinkat.”²⁸⁸³

„... Repertorium 25. ívét corrigáltam [...] sétáltunk a parkban; ezután könyveket rendeztünk $\frac{3}{4}$ 8-11ig szokott mód szerint és csak módjával, hogy ki ne fogyjunk a munkából; a 24. és 25. ívet elküldtem, a 26.ikat javígtattam ebédig [...] Repert. javígtattam, 3től 5ig könyveket rendeztünk, a főherceg meglátogatott bennünket, elconversáltunk kedélyesen adomázott szokása szerint, csak az a sajátságos merev nézése, mosolya és vontatott beszéde ne lenne, sok genialitás van benne és edzettség, különben jó családapa, neje is szereti, úgy élnek mint a legjobb házaspár. [...] V. u. Jámboréknál voltunk, hol a lányok zongoráztak [...] a grófné [...] kedves [...] sokat köszönhetünk neki, hogy barátságával itt létünket még kellemesebbé tette, mindenesetre kissé unalmassá vált volna ezen nagyúri élet, ha magunkra lettünk volna hagyatva, hátha még Józsit el nem hozom. [...] Ez is jó, hogy hírlapokat kapunk, semmi se hiányzik kényelmünkhöz ...”²⁸⁸⁴

„26. ív correct. elküldtem [...] 8 or. kezdtük a munkát és 10 or. már felhagytunk vele [...] Repert. cédulákat [...] számoztam [...] így már nyugodtan megyek Pestre, ha viszek is valamit magammal. [...] 3től 4ig a könyvek közt dolgoztunk, de sokat nem lehetett ...”²⁸⁸⁵

„Reggeli után az 5. ív registerét revideáltuk [...] ma a főhercegi asztalnál ettünk Szőgyényi-Marich László főispán volt a vendég, Ő Felsége bevonulása végett jött tanácskozni [...] A társalgás élénken és barátságosan folyt. Ezután Ő fensége végig vezetett bennünket az üvegházakban, ő maga magyarázta az érdekes növényeket, mégis sokoldalú ez a főherceg, kár, hogy nem látszik ki arcából [...] Szőgyényi barátságosan beszélt, kérdezősködött tőlem és elválásnál kezét nyújtá. Megérk. a 27. 28. ív correct. kéziratot kérnek. [...] Nekiültünk és Józsival erősen corrigáltunk. [...] szép és emlékezetes napom [...] volt a mai, hullott az áldás reám mindenfelől. A sok érdekesség, megtiszteltetés. Szerettem ha a grófnénak is hízeéleghetek valamivel, mert akarom, hogy kedveljenek, szeressenek, [...] szeretem reményleni, hogy Alcsuthon még többször megfordulok.”²⁸⁸⁶

---

²⁸⁸³ Uo. 1874. augusztus 20. p. 117.

²⁸⁸⁴ Uo. 1874. augusztus 21. p. 117.

²⁸⁸⁵ Uo. 1874. augusztus 22. p. 118.

²⁸⁸⁶ Uo. 1874. augusztus 23. p. 118.

„... a könyvtárt, hova ma már bejutni akartunk, takarították [...] végre lemegettünk és lőr csak ma rakhattuk a tulajdonképpeni könyvtárba a könyveket kiszabott helyükre. Józsi fönn a karzaton dolgozott, én lenn. 11 óra után fel. pakoltam [...] 1 or. [...] előállt a kocsi és utaztam magam Budapestre. Józsi kissé keservesen nézett, de azután megbarátkozott az eszmével és szorgalmasan dolgoztak a könyvtárban.”²⁸⁸⁷

„... könyvtárban megnéztem mit dolgoztak, meg voltam fiammal elégedve. [...] Könyvtárban dolgoztunk a szokott időben 3-5 azután olvastam. [...] igen is beletaláljuk magunkat a jó életben csak az a kár hogy keveset lehetünk a főhercegnél.”²⁸⁸⁸

„ $\frac{3}{4}$ 8 or. könyvtárba mentünk $\frac{1}{4}$ 12ig dolgoztunk; csak az aggaszt, hogy látom ezt a nagy zűrzavart, míg ez mind rendben lesz és tervem szerint használható is; hiában igen szűk a hely. [...] 3 or. a könyvtárba mentünk és ott dolgoztunk 5 utánig; [...] a revisiót csináltam vacsoráig [...] Józsi elkezdte 5 után az Irod. tört. repertorium rendezését, habár nem egészen crrect rendezi de legalább utasításom szerint hasznos szolgálatot tesz, persze nem a legörömeztőbb de az 1 frt mégis csak ösztönzi őt a kitartásra. [...] Valóban ritka szerencsében részesültünk különösen mi kik annyi előnyt kapcsolhatunk össze és nyertünk.”²⁸⁸⁹

„ $\frac{3}{4}$ 6 felkeltünk. Józsival séta a parkban. Reggeli után [...] a revisiót készítettük és a 27. ívet exped. $\frac{3}{4}$ 8 or. a könyvtárba mentünk és ott dolgoztunk $\frac{1}{4}$ 12 or. csak az bosszantott, hogy lankad segédeimnél a munkakedv; nem a Józsit értem, ki gyönyörködik még mindig a könyvekben, habár olykor nógatnom kell őt, hogy bele ne merüljön igen a könyvek nézegetésébe, hanem dolgozzék – Szigeti azonban ha szerét teheti megszökik a munka elől [...] ilyenkor Berényi se sokat dolgozik. $\frac{1}{4}$ 12 szobánkba mentünk és éppen józsival a registert revideáltuk, midőn jött a főherceg, udvarmesterrel és Szigetivel szobákat vizsgálták a beszállásolandó honvédtisztek számára, a mi szobánkba is kettő jő. [...] $\frac{1}{2}$ 4 or. lementem és 5ig dolgoztam [...] Józsi repert. csinált [...] bárónak előadtam Lehoczky folyamodását sógorom kérése folytán. Egybekelésünk 21-ik évfordulóját legszebben ünnepeltem, adomáztunk.”²⁸⁹⁰

„ $\frac{1}{2}$ 8 után a könyvtárba mentem 11ig ott dolgoztunk, nem oly kedélyesen mint elejéntén, mert akkor még egy egész nagy vacatió állt előttünk [...] hittük, hogy szépen, kényelmesen bevégezzük munkánkat, de most látjuk már és bizonyosnak tartjuk, hogy előttünk van a két heti szünetelés, álványok befestése [...] a sok hiányosan jegyzett könyv, az álványok célszerűtlensége és több nehézség, mely ha a végeredményt a be nem végzett munkát látjuk magunk előtt, méltán lehangol – hanem máskülönben talán jobb így, legalább még a jövő nyáron is élvezhetjük Alcsút kellemeit. [...] Repert. cédul. rendeztem. [...] Könyvtárban 3 után 5ig foglalkoztunk. [...] Valóban áldott jótétemény,

---

²⁸⁸⁷ Uo. 1874. augusztus 24. p. 119.

²⁸⁸⁸ Uo. 1874. augusztus 26. p. 120.

²⁸⁸⁹ Uo. 1874. augusztus 27. p. 120.

²⁸⁹⁰ Uo. 1874. augusztus 28. p. 121.

hogy ezen békét, csenedet, jólétet élvezhetjük [...] a lehető legnagyobb kényelemben élünk, a kis munka pedig szórakozást szerez és egészségünkre válik [...] Kár hogy minden dicsőségnek oly igen hamar vége szakad, de akad talán más is még.”²⁸⁹¹

„6 or. felkeltünk és sétáltunk szokás szerint Józsival a parkban [...] ismét a parkban sétáltam magam, a főherceggel találkoztam, kezét nyújtá; igen barátságos, kedves ember, nagy magyar, tevékeny, jószívű, rendes, takarékos, s ez mind oly erény, a mi az én tettségemet megnyeri. [...] Repert. cédulákat rendeztem. [...] Ebéd [...] kedélyes beszélgetés [...] a zsidók ellen újra kikelt a főherceg, ezen nagy erényét majd elfeledtem, hogy a zsidóknak nagy ellensége.”²⁸⁹²

„... mint mindig [...] sétát tettünk a parkban, jó benyomást tesz ránk a rendezett, szép tiszta utak, lombdús fák, a tó hattyúival és gólyákkal [...] egy egy munkás kertész vagy falubeli, szerencsés jó reggelt kívánnak, mindnyájan jólétnek, megelégedettségnek örvendenek, ki ne feledné el itten a baját. [...] reggeli után [...] A könyvtárba $\frac{1}{2}$ 8 mentünk és ott dolgoztunk $\frac{1}{4}$ 12 ig. Ezután Repert. cédulákat rendeztünk. [...] $3\frac{1}{2}$ 6ig könyvtárban dolgoztunk, nem akarom hogy azt tapasztalják miszerint legalább 6 órát naponként nem állunk ki, ez pedig elégséges szellemi munkával tölteni. [...] olv. ez igen jól esik és mulattat, a kábultságot okozó, kissé fárasztó könyvtárrendezés és Repertoriumcsinálás után. [...] séta szivarozgatva és disputálva a báróval jókat nevettünk [...] 8 után búcsú a bárótól mert holnap a főherceggel elutaznak, kezd monoton lenni majd a mulatság. Józsi is megszokta a vidám társaságot, habár ő csak hallgató szerepet visz, csak ha kérdik felel [...] Naplóm jegyezgettem oly röviden, hogy féltem [...] nem fogom tudni majd pár hónap múlva egy lapra kinyújtani.”²⁸⁹³

„... szinte jólesik ma (oct. 30.) ezen zaklatott életben visszaemlékezni a szép nyugodt napokra. [...] $7\frac{1}{2}$ 12 a könyvtárban dolgoztunk, mamár jobban ment a munka. [...] Repert. cédulákat rendeztük. [...] $3\frac{1}{4}$ 6ig a könyvtárban [...] Alcsúthon mégis volt baj, hol 1. Septemberrel nem kezdettem el szokott szőlő kúrámat, mert itt a szőlő, úgy látszik nem igen keresett cikk, vagy [...] nehéz utánna járni, itt minden lépést restellnek tenni. Másik baj az, hogy a vacáció felének vége. [...] Csak a közelgő vége, a nehézségek és felelősség, vajjon megtehetjük-e ezen zűrzavarban azt, hogy egészen rendben adhatjuk át a thékát, miután sok kiválasztatott belőle és Schaumburgban maradt a nélkül, hogy ezt tudnók, vagy megjelöltetett volna. Ez gondot ad, no de túltesszük magunkat ezen is.”²⁸⁹⁴

„ $7\frac{1}{4}$ 12 a könyvtárban. [...] Józsi ma kapta a 15ik levelét a szünnapok alatt Fejérpatakitól. Repertor cédulát rendeztük [...] $3\frac{1}{4}$ 6ig a könyvtárban, most igyekszem

---

²⁸⁹¹ Uo. 1874. augusztus 29. p. 121.

²⁸⁹² Uo. 1874. augusztus 30. p. 122.

²⁸⁹³ Uo. 1874. augusztus 31. p. 122.

²⁸⁹⁴ Uo. 1874. szeptember 1. p. 123.

több időt fordítani rá, hogy később aztán kényelmesebben lehessünk, vajon bevégezzük-e nem tudom, pedig szeretném, de talán jobb így. Grófné meglátogatott bennünket, legalább látta szobánkat. Elkezdtem Hackländer: Der Wechsel des Lebens című regényét olvasni ...”²⁸⁹⁵

„ $\frac{1}{2}$ 8 or. [...] könyvtárba [...] ott voltunk $\frac{1}{4}$ 12 ig, szorgalommal és kitartással akarunk az akadályokon győzedelmeskedni. [...] Repertorium regisztercéduláit hasonlítottuk össze Józsival, hogy a mennyire lehetséges, ez is tökéletes legyen, mindent elkövetünk. [...] 3- $\frac{1}{2}$ 6ig a könyvtárban roppant munka és a fáradságot nem fizethetnék meg eléggé pénzzel, hacsak ez a jó ellátás, kedélyes élet nem fűszerezné az alcsuthi terhes foglalkozást, ez elfeledtetni velünk a bajt. Józsi pedig oly könnyebbség nekem, annyira szeretem és hasznát veszem a könyvtárrendezésnél, hogy nem tudom mit cselekedtem volna nélküle. [...]

sétát tettünk az Inspectorékhoz a faluba a grófnéval és Józsival, [...] Józsi többnyire hallgat, én töröm a német nyelvet s a hol lehet őket hagynom beszélni, hiában nem kenyerünk a német nyelv és alig ha viszem annyira, hogy minden fennakadás nélkül társaloghassak németül, elég ha mégis fenn nem akadok és vissza nem ijedek ha tiszta német emberrel van dolgom; ebben is már volt elégszer részem ...”²⁸⁹⁶

„ $\frac{1}{2}$ 8–11ig a könyvtárban; a zabkamrában levő könyveket áthelyeztük, a több heti munka egy nap alatt rendbe rakatott, mégis jó volt az előmunkálat. Repert. cédulákat rendeztünk. [...] Már hozzá szoktunk az alcsuthi gazdag ebédhez és általában a sok evéshez – hanem kezdjük már unni is és közömbös a finom étel is, habár mindig változatos, talán éppen a francia konyha teszi, minden gőzzel fő, szétmálik, porhanyó és nem annyira ízletes finom zsíros. Szólló még mindig hiányzik. E. u. Repert. cédulákat rend. megjött a 29. 30. ív kézirattal, sürgetik a kéziratot; ezeket átnéztem és kiírtam a cédulákon levő idézeteket, – mert rettegek attól, hogyha valamiképp egy csomag elveszne a postán és a nagy munka megcsönkulna. [...]

$\frac{1}{2}$ 4- $\frac{1}{4}$ 6 a könyvtárban foglalkoztunk. [...] Vacsora a parkban, de a szúnyogok borzasztóan kínoztak, tehát elüldöznek innen is bennünket – kezd apadni a mi dicsőségünk és élvezeteink. [...] Séta a grófnéval; elmondtam első szerelmeimet, mily kellemes emlékek ily kellemes helyzetben. [...] Józsi egészen kipirosodott, igen használt neki az alcsuthi koszt és levegő.”²⁸⁹⁷

„Reggeli után cédulákat rendeztem és elküldtem 385 dbot. Könyvtárban $\frac{1}{2}$ 8- $\frac{3}{4}$ 11 ig dolgoztunk és a zabkamrát kiürítettük, helyreraktuk a könyveket, igen elfáradtunk. Repertor. cédulákat rendeztük. Nagy jótetemény hogy ezt tehetjük és a nyomtatás fönn nem akad. [...] Józsi [...] annyira elsajátította néhány hét alatt itt Alcsuthon az olasz nyelvet, hogy most már kényelmesen fordított [...]

---

²⁸⁹⁵ Uo. 1874. szeptember 2. p. 123.

²⁸⁹⁶ Uo. 1874. szeptember 3. p. 124.

²⁸⁹⁷ Uo. 1874. szeptember 4. p. 124.

3-5 a könyvtárban dolgoztunk. A 29. ív correcturáját csináltam. [...] kis cédulára megtettem naplójegyzetemet $\frac{1}{4}$ íven, [...] Józsi látja, de nem kérdi, talán tudja is mi az, hisz otthon is látják, hogy reggel tovább egy óránál írok és nem másolok. No legalább egy kis nyoma marad élvezeteinknek későbbi vénségemre, ha megérem, mily jó lesz elővenni és olvasgatni az elmúlt viharokat, fényes és borús napokat, ezen változatos életpályán, melynek hullámai nem hoztak ugyan elviselhetlen csapást, de rendkívüli örömeket is vajmi ritkán; nem mondhatom azonban, hogy nem élveztem sokat, sokszor és részesültem nem várt örömeinkben, szerencsében. Áldva legyen a végzet, a mindenható teremtető a ki ezt kormányozza.”²⁸⁹⁸

„29. ív corr. csináltam [...] Hackländeret olvastam kedélyesen; már az is mutatja mily jó dolgom van, miután regényolvasásra is mennyi időm marad. [...] a főhercegi asztalnál való étkezés úgy látszik a multkorival véget ért, ez is nagy veszteség, mert egyik fő várásza nagyúri életünknek [...] E. u. Repert. cédulákat rendeztem [...] 30. ív correct. csináltam a 29. elküldtem. [...] Séta a parkban a grófnéval, kezd komorabb lenni a társalgás a honvédekről, kik ha eljönnek vége a paradicsomi idyllnek, magunk sétálhatunk, mint a golyák a parkban, így oszlik foszlik szét minden szép és dicső a nap alatt. [...] Hackländer „Der Wechsel des Lebens” elolvastam, mondhatom rég nem tetszett könyv annyira mint ez [...] hanem a helyzet is sokat tesz az olvasmány behatására, egykor az ifjú érzelmek, most a csend, béke, jólét, nyugodtság, megelégedés.”²⁸⁹⁹

„Repert. 30. ív correcturáját készítettem és exped. $\frac{1}{2}$ 8- $\frac{1}{4}$ 12 a könyvtárban dolgoztunk, már csak neki szántuk magunkat és szorgalmasan dolgozunk, hogyha el nem végezzük is, legalább látszatja legyen, hogy dolgoztunk. Repert. nyomda alá rendeltük, különösen most ezt én teszem, mert kijut erre is az időből [...] 3 $\frac{1}{4}$ -5 ig a könyvtárban Mária Dorottya féle könyveket rendeztük el, beleolvasztva a többi közé, – [...] sokat gondolkoztam az I. őri állomás betöltése fölött, hanem nem táplállok vérmes reményeket, azért a csalódás se esik oly igen nehezemre, már hozzá szoktam keveset várni a sorstól és a kudarc fölött nem búsulni. [...] Hanem általában Alcsúttal meglehetünk elégedve. Ismereteinket roppantúl gyarpíttá, érzékeinket finomítá, Józsi is sokat tanult, ennek örülök, kár hogy Otmár oly igen hátramarad bátyjától a műveltségben.”²⁹⁰⁰

„Ünnep lévén a nap a mienk volt, reggeli után kényelmesen olvasgattunk [...] Repert. cédulákat rendeztem, Lendvaynak levelet írtam. [...] nagy boldogság ha az ember regényt olvashat [...] sok kontármű után. [...] Józsi [...] örökölte természetemet a tevékenységet, szünet nélkül működik, jóllehet a vasszorgalom és kitartásban még nincs ott a hol én; e helyett többet tesz és használ azzal, hogy jobban megválasztja azt, a mit tesz, mint én tettem, és így idejét értékesíti.”²⁹⁰¹

---

²⁸⁹⁸ Uo. 1874. szeptember 5. p. 125.

²⁸⁹⁹ Uo. 1874. szeptember 6. p. 125.

²⁹⁰⁰ Uo. 1874. szeptember 7. p. 126.

²⁹⁰¹ Uo. 1874. szeptember 8. p. 126.

„6 or. felkeltünk Repert. 31. ívének correct. csináltam; szokott sétánkat is megtettük azért a parkban. [...] $\frac{1}{2}$ 8-11 ig a könyvtárban dolgoztunk, mégis csak haladunk előre s ennek örülök, habár nem oszlik el az a nagy baj, hogy mindinkább jönnek elő az oly könyvek melylyek nincsenek számozva, a kathalogus minden szépsége dacára is nem egészen correct rendszerrel bír, szóval igen nehéz lenne valamit megtalálni és idővesztégetéssel jár. [...]

mit csinálunk mi Pesten e hó 26ig, midőn a honvédek helyet adnak és ismét jöhetünk Alcsúthra. [...] Könyvtárban 3-5ig keveset dolgoztunk. [...] naplójegyzetimet megtevéen keveset olvasok, ezt is elunom [...] Már kezd csillagunk lefelé hajlani itt is, több a gond, kevesebb az élvezet; kezd bántani azon tudat, hogy nem mutathatok végeredményt, annyi fáradság után, pedig a nagy urak csak abból szoktak itélni, az igaz, hogy kilátásba van helyezve az, hogy újra eljöhetünk, de talán ők meg azt fogják gondolni, hogy [...] készakarva így csináltuk ki, hogy ne végezzék be!”²⁹⁰²

„... holnap utazunk. Hanem az a meglepetés ért, hogy mi háborítlanul folytathatjuk munkánkat és itt maradhatunk a király itt léte alatt is, ha nincs ellenünk, hogy 3 napra Jámboréknál szállunk; én és Józsi is örültünk [...] A könyvtárban $\frac{1}{2}$ 9-11 ig; nehézségek a kathal. keresésben – Repert. cédul. vesződtünk [...] 3-5ig [...] Vajjon jó lesz-e ránk nézve, hogy több időt és oly igen nevezetes napokat töltünk itt; mert nekem mindentől kell félnem, hogy rosszul üt ki, bizalmatlan vagyok magam iránt, miután soha semmi se sikerült, bár mibe kaptam, azt nem végeztem be, vagy rám nézve csak átok volt, kétségbeejtő helyzet; mint most midőn e sorokat leírom (nov. 17.) ily rossz hangulatban vagyok, de akkor feledtem sokat életemből.”²⁹⁰³

„... esernyő alatt tettük meg szokott sétánkat a parkban [...] $\frac{3}{4}$ 8 or. lementünk a könyvtárba szokott teendőnket végezve, kevés szerencsével; odajöttek Maulicher és Hannig, nézegették a könyveket, mi pedig dolgoztunk 11ig. [...] 3 or. barátságos bucsuzás közt Hannig pénztárnokkal és Józsival hintón utaztunk Pestre [...] $\frac{1}{4}$ 7 or. otthon voltunk ...”²⁹⁰⁴

„ $\frac{1}{2}$ 6 or. felkeltünk álmosan [...] vasuthoz [...] A kocsí Martonvásáron várt reánk [...] 10 órákor már a kertészlakban voltunk, ideiglenes lakásunkon. [...] 3 út. könyvtár rendezés 5ig [...] megélénkült a kastély, mert a honvédtisztek már beköltöztek ...”²⁹⁰⁵

„ $8\frac{1}{2}$ 12ig a könyvtárt rendeztük, bosszankodtam, mert [...] a könyv címének keresésénél [...] számtalanszor felakadtunk, s így lassan halad a munka; nem tudom feledni Horvát magaviseletét se; ezen méltánytalanság valóban bosszantó, annál inkább az, mert oly komisz önző embertől jó, mint Horvát. [...] $2\frac{1}{4}$ 5 könyvtárt rendeztük [...] sok bajjal

---

²⁹⁰² Uo. 1874. szeptember 9. p. 127.

²⁹⁰³ Uo. 1874. szeptember 10. p. 127.

²⁹⁰⁴ Uo. 1874. szeptember 11. p. 128.

²⁹⁰⁵ Uo. 1874. szeptember 16. p. 130.

jár [...] az előző munkálat játék volt ehhez képest, vagy nekem soha se adatik az a szerencse, hogy munkálatomat, csak egyet is bevégezzem!”²⁹⁰⁶

„... izgatottabb vagyok most már, mert végéhez közeleg a mi uraságunk. A könyvtárban 8-11¹/₂ig mulattunk az az dolgoztunk magunkban, mert segítségről most szó sem lehet [...] 2-4¹/₂ dolgoztunk; ezután pihentünk és sétáltunk a parkban [...] nagy sürgés izgatottság, mert Ő felsége holnap érkezik Alcsútra, a kertészszel alig lehet beszélni ...”²⁹⁰⁷

„Jégveremnél a Király és banderium Józsi is jól láthatta [...] bevonulást a király fogadtatását a legjobb helyről szemléltük [...] 3or is láttuk a királyt, imposans jelenetek [...] ³/₄ 4 or. felült hintájában és elkocsizott. Haza. Tudósítást írtam, Józsi a Pol. Ujd. számára én a M.Polgárbaelég híven írom le az egészet. [...] Séta a parkban, felcsuti cigányok húzták egyedül, elhagyottan, [...] Izgatott nagy nap volt ez Alcsútra nézve, hanem örökké emlékezetes is marad, hálából igyekeztem költőiesen megörökíteni, visszatükrözve a fényt, élénkséget, mi elég jól sikerült.”²⁹⁰⁸

„Magyar Polgár számára level. tudósít írtam [...] áthurcolkodtunk [...] elfoglaltuk szobánkat [...] Tudósítás mellé levelkét írtam Papp Miklósnak [...] 31. ív revisióját csináltam [...] katona zene szólt, most még csak megjárja, hanem később igen is unalmas lesz az itt tartózkodás [...] kezd nagyon már monoton, unott lenni ezen egyforma uras élet, hanem egészségünk végett is szükséges és a nagyon kiterjedt ismeretség végett, mindennek megvan az ő gyümölcse, ha nekem nem használ, Józsinak talán [...] elmondhatja, hogy József főherceggel egy asztalnál evett.”²⁹⁰⁹

„Séta a parkban, nem sokára elhagyjuk ezt a paradicsomot [...] 8-¹/₄ 12ig a könyvtárban, Szigeti is segített, csak legalább nagyából tehessenek valamit, hogy ne maradjon minden fölforgatva; a mit már helyre raktunk, azt fogjuk aesthetikai sorba ésrendbe rakni. 31. ív revisiója is elkészült, szobánkban napl. jegyz. írtam [...] Repert. czédulákat rendeztem, ¹/₂ 3 -¹/₂ 5 ig a könyvtárban. [...] Józsi inkább hazafelé gondol, megunta a dicsőséget, én is miután munkám be nem végezhettem, rossz kedvvel dolgozom, nem arathatok teljes sikert, csak az az egy vigasztal, hogy jövő évben ismét eljövök e szép helyre.”²⁹¹⁰

„Könyvtárban 8-11¹/₂ működtünk [...] ¹/₂ 3 -5ig a könyvtárban rendezgettünk [...] kezd letűnni csillagunk, se Nyáry se Grófnő, közös ebéd-és vacsorának vége. Jámborék unalmas társaság, hanem nem tarthat ez se örökké, kell hogy hozzá szoktassuk magunkat a változáshoz.”²⁹¹¹

---

²⁹⁰⁶ Uo. 1874. szeptember 17. p. 131.

²⁹⁰⁷ Uo. 1874. szeptember 18. p. 131.

²⁹⁰⁸ Uo. 1874. szeptember 19. p. 132.

²⁹⁰⁹ Uo. 1874. szeptember 20. p. 132.

²⁹¹⁰ Uo. 1874. szeptember 21. p. 133.

²⁹¹¹ Uo. 1874. szeptember 22. p. 133.

„Jócsi [...] genialis fiú, ily hamar elsajátította az olasz nyelvet [...] a Repertoriumhoz ő készíti a Hely-és Névmutatót [...] vagy rendezi a cédulákat, de ezt mostmár inkább én teszem. [...] 8-¹/₂ 11ig a könyvtárban működtünk, elrendeztük a XIV- a XVIIIig. [...] Répássy [...] kéziratot kér! [...] ¹/₂ 3- ¹/₂ 5 ig a könyvtárban; kábult leszek és bosszankodom a rendetlenségen, nehezen lehet valamit a szép kathalogus szerint megtalálni, azután sok vagy nincs beírva, vagy hiányzik, visszatartották és nem törölték ki; ha mind elrendezük is, lesz még elég confusio. [...] Jócsi hallgatagságával úgy látszik az én természetemet örökölte, mert oly társaságban hol nem éreztem magamat kedvem szerint, inkább hallgattam, annál többet beszéltem a magam szőrűek közt.”²⁹¹²

„8-¹/₂ 12 a könyvtárban rakosgattunk [...] M. Polgár „Egy érdekes nap Alcsúthon” szóról szóra. Jócsi levele a „Pol. Ujd.”-ban déjenné-t ebédre változtatták. [...] Könyvtárban 3-³/₄ 5ig.”²⁹¹³

„... nem sokára vége szakad ezen idylli életnek [...] 8-11¹/₂ ig a könyvtárban munkálkodtunk [...] legalább a mit megkezdünk, akarjuk bevégezni. Repert. cédulákat rendeztem sajtó alá; ezen munka is kínoz, vajjon mikor és hogyan látom bevégezve legalábbbb ezen első kötetet [...] Könyvtárban 3-5ig, sok akadályba ütközök ...”²⁹¹⁴

„¹/₂ 8 or. Manlicher ígérete szerint megérkezett [...] és megmutatta az egész alcsúti uradalmat Mariavölgy mintatehenészetével [...] Hatvan regényes középkori zárdával, mely most raktár [...] meglepő szép tájak és példás rend és tisztasággal. Láttuk a vetőgépet működni [...] tágult ezáltal is ismeretkörünk. 11 or. haza. Könyvtárban működünk. [...] Holnap utaznak a főhercegi család Sz. Antalra ...”²⁹¹⁵

„... könyvtárban dolgoztam 9-¹/₂ 11 ig [...] Szuppaneczet értesítettem, hogy holnap utazunk, miután úgyse lehet már dolgoznunk, a festésben is akadályozzuk az asztalosokat, majd jövő évben. [...] a nagyon is monoton francia konyhát meguntuk, kívánczunk a mi egyszerű kosztunk után; aztán a repertorium nyomtatása hajt hazafelé és a könyvtár megnyitása keservessé teszi még a hátralevő néhány szünnapot; hiában az első napokat, heteket, melyeket Alcsúthon töltöttünk, nem feledjük soha, azok varázsát nem lehet visszahozni többé ...”²⁹¹⁶

„8 után lementünk a könyvtárba, Szigetinek az utolsó Instructiót kiadtuk, pakolja ki a könyveket és állítsa fel úgy a hogy a festők készen lesznek, azután megmagyaráztam a mi eljárásunkat, hogy akik jönnek, magyarázattal szolgáljon [...] szívélyesen elbúcsúztam ...”²⁹¹⁷

---

²⁹¹² Uo. 1874. szeptember 23. p. 134.

²⁹¹³ Uo. 1874. szeptember 24. p. 134.

²⁹¹⁴ Uo. 1874. szeptember 25. p. 135.

²⁹¹⁵ Uo. 1874. szeptember 26. p. 135.

²⁹¹⁶ Uo. 1874. szeptember 27. p. 136.

²⁹¹⁷ U.o. 1874. szeptember 28. p. 136.

„... délből a Muzeumban voltam és Rómer oda nyilatkozott miszerint Alcsuthon gazdálkodási szempontból „Szigethivel” végeztetik a rendezést! Így már megnyugszom, a hecz annál gyengébb lesz, én nem aggódom a rendetlen könyvtár használhatóságán, szerettem volna ugyan pár nyugodt hetet eltölteni, de talán jobban esett így, nagy felelősség alól felmentettek!”²⁹¹⁸

„Géjzától levél Otmárnak, azt hiszi hogy mi Alcsuton vagyunk már, én pedig szentül hiszem, hogy Szuppanecz machinációja, hogy mi nem megyünk ki, nem tudja feledni a „spádét és pofonütött kalapot”, talán a főherceg se meg a főhercegné azt hogy a grófnét fölibe emeltem szépségével! A végzet így határozza.”²⁹¹⁹

„Nagy Miklós nálam volt Alcsutra viszi Rómer a ceremóniákat kérdezte.”²⁹²⁰

„Nagy Miklósnál [...] Alcsuthról beszélgettünk, ott volt vasárnap és nem bir betelni a sok érdekes személylyel és tárggyal.”²⁹²¹

„Nagy Miklós alcsuti képekhez kért szöveget, majd fiam megírja, mondtam [...] a cikk tervét elkészítette ...”²⁹²²

„Ragányi Aczél Péter aradi főispán könyvtárát ajánlotta, hogy rendezzem a vacációban, bármint szeretném, de Alcsúth nem ismétlődik többet sem a hely sem a körülmények, az paradicsomi élet volt!”²⁹²³

---

²⁹¹⁸ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyei József: Naplóm 1875. július 31.

²⁹¹⁹ U.o. 1875. augusztus 11. p. 112.

²⁹²⁰ U.o. 1877. szeptember 12. p. 128.

²⁹²¹ U.o. 1877. szeptember 18. p. 131.

²⁹²² MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. augusztus 16. p. 115.

²⁹²³ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. március 5. p. 33.

Idősb Szinnyei József névváltoztatására vonatkozó adatok

„Békeffy [szállásadója 1846 őszétől Győrben] vagy miként Beöthy Zs. mondja az ő figyelemztetésére, de én pedig igen emlékszem hogy a magam felfedezése után, 1504^{Mo} országgyűlésen Sárosi követ Szinnyey nevű-re figyelmes lett a társaság és azt nekem mint igen alkalmas nevet ajánlottak, én pedig mint helyeset el is fogadtam, később ki is vittük és viseltem egy darabig, aztán letiltatva most csak itt ott kivételesen használom Ferber családi nevem helyett, vagy vele összekapcsolva; úgy hiszem ez alkalommal történt ezen név választás! és leginkább Békeffy és sógor unszolására!”²⁹²⁴

„Ez idő tájban [1847 nyara] történt Ferber német hangzatú nevemet Szinnyey-re lett változtatásaért történt 1° folyamodásom a bécsi ministeriumhoz v. kancellári hivatalhoz nem tudom, de sógorom mindég egy bécsi agens által sürgettette mi néhány aranyomba került, jóllehet ezen törekvésünk dugába dőlt, és csak jövő évben tettem a magyar ministeriumnál lépéseket, azok 3 ftért megengedték.”²⁹²⁵

„Nevem magyarosításával többet gondolt sógorom mint én, és talán jobban is örült volna mielőbbi sikerültén mint én, de ennek is véget vetett a forradalom mint annyi másnak, hogy még a nyáron [1848.] újult szabadalmakkal könnyebben és olcsóbban hozzájuthassak a „Szinnyei” névhez”²⁹²⁶

„Julius hónap 14-én írtam folyamodásomat Ferber német hangzatú nevemnek „Szinnyey”re leendő megváltoztatásaért a belügyministeriumhoz. – benyújtotta sógorom 17-én. Jul 19-én már végzés hozatott reá: 6307/B. Folyamodónak vezeték neve Szinyey-re kért átváltoztatása ezennel megengedtetik Belügyministerium meghagyásából Jászay Antal mk titkár. – Közlönyben is nyomtatva megjelent 6307. – Ferber József vezetéknevének Szinnyei-re változtatása megengedtetvén ezennel országszerte kihirdettetik. – [...] ezen okmányok szerint háromféleképp iratott nevem I. Szinnyey 2^{or} Szinyey 3^{or} Szinnyei, – az 1° és 3^{ikat} leginkább használtam legújabbban a 3^{ikat} használok. Ez alkalommal sógorommal és testvéremmel kis kirándulást tettünk, úgyhiszem Budaörsre fiakkoron, regényes út volt, és oly jól esett ott a falusi magányban, távol a város zajától pár órát eltölteni [...] próbálgattam nevem aláírását még a hintóban és mutogattam sógoromnak, melyik [...] tetszik neki azok közül legjobban, tetszett különösen az ő vontatott hosszúkás aláírása azt utánoztam leginkább [...] mit több könyveimben láthatni, hanem később eltértem ezen írásmódtól és rendesen írtam vagy Szinnyei-Ferber József írom most legújabbban mert forradalom után sok bajokkal küzdve néhány

---

²⁹²⁴ MTAK Kézirattár Ms. 18/I./1. id. Szinnyei József: Naplóm p. 186.

²⁹²⁵ U.o. p. 200.

²⁹²⁶ U.o. p. 212.

évig – lemondtam azon névről és csak legújabbán összekötve családi nevemmel használom olykor olykor ...”²⁹²⁷

[1849. december 3-án:] „Mai „Magyar Hírlapban” Haynau rendelete: „a névváltoztatások 1848/9ből letiltattak – a névsorban (6-án) enyém is – kiki tartozik régi nevét felvenni.” [December 6-án:] „Magyar Hírlap” melléklapján a letiltott nevek közt olvasom az enyémet is Szinnyey helyett Ferber József használandó ismét.”²⁹²⁸

„Nevem magyarosítása felől Samarjaynál értek. – azt elhatároztam.”²⁹²⁹

„Ferber vezet. nevemnek „Szinnyei”-re vált. ért kérvényem beadtam a városi tanácsnál 5 ftos bélyeggel!”²⁹³⁰

„Samarjaynál (Budán sürgette nevemvált ügyet)”²⁹³¹

„Nevemnek „Szinnyei”-re változt. nem engedték meg (ma hallottam)”²⁹³²

„Névvált. folyam. visszakaptam, elraktam irom. közé.”²⁹³³

„Nevemnek „Szinnyei”-re változtatásáért folyamod. beadtam a városi tanácshoz 5 f bélyeg; keresztl. 3 f 50”²⁹³⁴

„Nevem „Szinnyei”-re változtatása enged. jul. 2-án 13566 sz. átvettem, nőmmel tudattam.”²⁹³⁵

„Bud. Közl. 154. és Pressb. Ztg. 154. mai sz. megjelent névvált. Hivatalban tudattam.”²⁹³⁶

---

²⁹²⁷ U.o. p. 223.

²⁹²⁸ OSZK Kézirattár és Régi Kiadványok Tára Oct. Hung. 1835/I. 1849. december 3, 6.

²⁹²⁹ Uo. Oct. Hung. 1835/II. 1864. február 1.

²⁹³⁰ Uo. 1864. február 3.

²⁹³¹ Uo. 1864. május 22.

²⁹³² Uo. 1864. június 1.

²⁹³³ Uo. 1864. június 4.

²⁹³⁴ Uo. 1868. június 17.

²⁹³⁵ Uo. 1868. július 6.

²⁹³⁶ Uo. 1868. július 7.

Csentosi Jánosra vonatkozó naplóbejegyzések

„Dobocsányival Weinbergerhez a városházán a hírlapok végett, de mivel a Múzeum és Akademiának is felajánlották, összeköttetésbe kell megunkat tenni egymással [...] elmentem a Múzeumba beszéltem Tiprayval, Csentos is gyűjt, az 1848-49-iki nyomtatványokat!”²⁹³⁷

„A könyvtárban Tiprai és Csentossy voltak vendégeink [...] nyomorult helyzetünkben is vicczelni tudunk és vígan tűrjük balsorsunkat ...”²⁹³⁸

„Múzeum kertbe mentem sétálni és ott Csentossy-val a múzeumi tiszt-őr és paleograph-al sétáltam, vitatkoztunk az ő alamusziságuk fölött, az az hogy nem írnak a Szemlében semmit, a hírlapokat nem gyűjtik sat.”²⁹³⁹

„Fraknóihoz mentem a jegyzékkel, megírta hozzá a levelet én addig Csentossyval beszélgettem ...”²⁹⁴⁰

„¹/₂ 5 or. mentünk a történ. kirándulók összejöveteléhez, ott beszélgettünk, érdekesnek kínálkozik [...] 9 or. indultunk [...] I. helyi Salon coupéba telepedtünk le Cherven Floris, Wagner Lajos pozsonyi tanár, Csentossy, Józsi, próbáltam lenyugodni ...”²⁹⁴¹

„Fraknóinál mutattam Horvát röpiratából az őket illető passzust, bosszantotta de azért nevetett [...] Csentossy [...] eszmecserét akar belőle csinálni ...”²⁹⁴²

„... Múzeumba [...] Csentossy rettenetes fontoskodó pofával mondta, hogy kár válasz nélkül hagyni! Őket nem sérti; akkor ugyan rosszul olvasták ...”²⁹⁴³

„Tipray [! helyesen: Barna?] „mindenben aláírja Horvát mondását” igen dicséri [...] még igazgatóságra is aspirál [...] Csentossy, Tipray [! helyesen: Barna?] válaszolni akar Horvátnak, mert sértve érzi magát! ők persze csak ingerlik az öreget a ki 2dik Horvát Árpád, hogy mielőbb helyébe léphessenek! Komisz natio!”²⁹⁴⁴

---

²⁹³⁷ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXV. id. Szinnyei József: Naplóm 1875. július 22. p. 102.

²⁹³⁸ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVI. id. Szinnyei József: Naplóm 1876. április 10. p. 51.

²⁹³⁹ U.o. 1876. április 29. p. 61.

²⁹⁴⁰ U.o. 1876. május 9. p. 66.

²⁹⁴¹ U.o. 1876. augusztus 20. p. 117.

²⁹⁴² U.o. 1876. november 6. p. 156.

²⁹⁴³ U.o. 1876. november 8. p. 157.

²⁹⁴⁴ U.o. 1876. november 9. p. 158.

„Csontosy a forrad. lapok fölemlítésénél kiemeli hogy az én munkámat, mely nagy apparatussal készült, használta.”²⁹⁴⁵

„... a „Komáromi Lapok” csonka bekötött példányáért kaptam 100 számot válogatva a duplumok közül, Fraknói nagylelkűségéből, mert Csontosy 62-őt akart adni.”²⁹⁴⁶

„... Muzeumba [...] nem volt ideje Csontosy urnak! ki különben szives, de egy oklevél-moly, Nagy Imre foglalta le.”²⁹⁴⁷

„... a forrad. lapokról írt czikkemet letisztázva [...] vittem [...] a Muzeumba, hol Fraknói csak apr. 21-én jó meg, tehát Csontosy fogadta még pedig nagy örömmel, dicsérte.”²⁹⁴⁸

„... felmentem Csontosyhoz [...] czikkemet szedik már ...”²⁹⁴⁹

„A correcturát csak nagyjából tettük, Csontosy fogja kipótolni.”²⁹⁵⁰

„Czikkemet Csontosy összehasonlította a meglevő lapokkal, kiegészítette az az beírta a szükségességeket.”²⁹⁵¹

„... 6 előtt séta a nyomda felé, átadtam a correcturát mit Csontosy küldött ...”²⁹⁵²

„Csontosy jött kutatni búvárkodni hozzánk egész délután, szerencsénkre elláttuk őt könyvel tetszése szerint, jól érezte magát még haza is vitt, szívesen szolgáltam neki, mert biz én is igénybe veszem az ő szolgálatukat és szivességüket csaknem minden-nap.”²⁹⁵³

„Csontosy [...] az Anzeigerből közölni akarja a róla szóló pár sort, elvitte, tehát kölje az enyémet is, fordítsa le, megteszi.”²⁹⁵⁴

„... a Muzeumba mentem [...] Csontosynál [a Széchényi Könyvtár kéziratárában] szép gyűjteményt fedeztem fel „Vita eruditorum Hungariae” Horvát István írta lapokra az egyes írók életr. adatait kútfővel sat. igen jól lehet fölhasználnom!”²⁹⁵⁵

---

²⁹⁴⁵ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVII. id. Szinnyei József: Naplóm 1877. március 2. p. 31.

²⁹⁴⁶ U.o. 1877. március 14. p. 37.

²⁹⁴⁷ U.o. 1877. március 15. p. 38.

²⁹⁴⁸ U.o. 1877. április 4. p. 48.

²⁹⁴⁹ U.o. 1877. április 5. p. 48.

²⁹⁵⁰ U.o. 1877. április 24. p. 58.

²⁹⁵¹ U.o. 1877. április 25. p. 58.

²⁹⁵² U.o. 1877. április 26. p. 59.

²⁹⁵³ U.o. 1877. június 22. p. 87.

²⁹⁵⁴ U.o. 1877. október 13. p. 144.

²⁹⁵⁵ U.o. 1877. október 17. p. 146.

„... Horvát István gyűjteményének czédula katalogusát néztem át, bámulatos mit írhat össze egy ember ha hosszú életű és szenvedélyes gyűjtő [...] ide vissza kell térnem többször is ezen kéziratok búvárlásához.”²⁹⁵⁶

„... jó nagyot sétáltam a Dunaparton; eszemben forgatván új tervemet a „Magyar írók névtárát”-t bibliographiával egybekapcsolt életrajzokat a könyvtárak kijelölésével hol a könyvek találatnak és életrajzi adatok jegyzéke. Új évvel megkezdem mert életre való terv, addig majd dobra ütöm valahol! Nevezetes nap!”²⁹⁵⁷

„... megkezdtem a Magyar írók névtárát cikket készítettem természetesen adatokat is kellett volna gyűjteni de a dicsvágy és maga az ügy is hajtott kergetett.”²⁹⁵⁸

„... Muzeumba mentem és Csontosival az én művemről Petzhold említésének kihagyását róttam meg, oda jött Fraknoi és elárulta, h. biz ő hagyta ki, nem volt hely (két sőr számára?) No de Csontosinak is volt része benne, az irigység.”²⁹⁵⁹

„Csontosynál válogattuk a forradalmi lapokat ...”²⁹⁶⁰

„Csontosival beszéltem Marczali ellen (Fraknoi kegyeltje) sokszor eljár a szám de belevisznek [...] ott van Szilágyi Sándor sat., én ezekhez Kis Miska vagyok és eszköz Fraknoi előtt.”²⁹⁶¹

„... a könyvtárban [...] Csontosival discurálva [...] miután Fraknoi kanonok lett [lásd: Napló 1878. márc. 26. p. 43.] valószínű, hogy leköszön a muzeumi igazg. könyvtárnok-ságról s akkor Barna lesz pár évre (aztán Csontos)”²⁹⁶²

„... a Jakab Elek-féle reclamot is megmagyaráztam „Hisz az Fraknoi-ra vonatkozik.” „A mit Csontosy magára vett!”²⁹⁶³

„Muzeumban [...] Csontosy viczczelt de én [...] nem akartam magamra venni a „sic vos non vobis!”²⁹⁶⁴ [jelentése: „dolgoztok ti, de nem magatoknak” (Vergilius)]

„... Thallóczi és Csontosy [...] Szilágyi uszályába kapaszkodik, de lerántom álarczát.”²⁹⁶⁵

---

²⁹⁵⁶ U.o. 1877. október 18. p. 146.

²⁹⁵⁷ U.o. 1877. október 28. p. 151.

²⁹⁵⁸ U.o. 1877. november 1. p. 153.

²⁹⁵⁹ U.o. 1877. november 5. p. 155.

²⁹⁶⁰ U.o. 1877. december 20. p. 177.

²⁹⁶¹ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXVIII. id. Szinnyei József: Naplóm 1878. február 21. p. 27.

²⁹⁶² U.o. 1878. március 27. p. 44.

²⁹⁶³ U.o. 1878. október 9. p. 142.

²⁹⁶⁴ U.o. 1878. október 19. p. 147.

²⁹⁶⁵ U.o. 1878. november 7. p. 156.

„Délben a Muzeumban Szilágyi lehordta Csentosyt szörnyen, ez kell neki a ki úgy lenézi a Bibliographiát, ugyan minek tartja magát!”²⁹⁶⁶

„Leírtam d.u. önálló műveim (hét kötet!) bibliogr. jegyzéket hogy Kertbeny valamiféle bakot ne lőjjön és hogy a Hampel-Csentossy-féle emberek hagy dühödjének egy bibliographus kitüntetésén! Megmutatom már is hogy nem lehet oly igen paczkázni velem mert pártjuk megbuktatásán nem kis tényező voltam és még diadalt is arattam, kezdek én is viczczelni és mosolyogni, ők pedig legalább Csentosi keresi kegyemet, vexáljuk tehát a gőgös pimasz embert ki lenézett!”²⁹⁶⁷

„Thaly nem látszott észbe venni, különben is Csentosy ismét egy sereg ellenséget zúdított a nyakamba, jobbra balra veszem észbe a Pulszky dynastia nem fogadja köszönésemet, félrefordítja fejét, az ambíció igen nagy náluk de kevés már az öreg a világ előtt lejárta magát [...] Sebaj uszunk az árral. Ez kellett még nekem!”²⁹⁶⁸

„Pulszky Ágost talált ismét egy czédulát [...] más osztályba való [...] ez egy lökés, mert apját megbuktatni segítetttem.”²⁹⁶⁹

„Szilágyi sürgetett, eljőjek [a Történettudományi Társulat gyűlésére] [...] teljes életemben szerettem a történetet, mért ne ragaszkodnám ily tekintélyes társulathoz. Knollnál összejöttünk [...] resteltem hogy nem fekete kaputot huztam [...] meg kellett hallgatnom alapító tagsági bejelentésemet és az „éljenek”-et reá, hanem József főherczeg alapítói bejelentése kissé polarizálta az enyémet „két ellentét” mondá Csentosy.”²⁹⁷⁰

„Szilágyi ujságolta, hogy Fraknói visszalép a Muzeumtól és Majláth Béla lesz az igazgató ott. No szegény Muzeum!”²⁹⁷¹

„Hermann Otto szapult a Muzeumistákat, de megérdemlik [...] Fraknóit is csak azért tűröm, az az respectálom, mert még nem nélkülözhetem, de benne megutáltam a kikörösztölködött zsidókat, mert rosszabbak az igaziaknál [...] ő Jesuitizmusával nem tekint sem Istent sem embert csak saját fennhéjázó plánumait, a többi előtte eszköz! Nevetséges kis ember!”²⁹⁷²

„A muzeumi igazgatónak Majláth Bélát említettik, Csentossynak te-tu barátja [...] Szép kilátások [...] Lenézi a bibliographiát!? [...] Meghúdom magamat és dolgozom; a kedvencz tárgyait dolgozom, hogy legyen legalább ez öröömre, ha a többi nem is megy úgy mint szeretném!”²⁹⁷³

---

²⁹⁶⁶ U.o. 1878. december 6. p. 171.

²⁹⁶⁷ U.o. 1878. december 12. p. 174.

²⁹⁶⁸ U.o. 1878. december 20. p. 178.

²⁹⁶⁹ MTAK Kézirattár Ms 18 / XXIX. id. Szinnyei József: Naplóm 1879. január 8. p. 5.

²⁹⁷⁰ U.o. 1879. február 6. p. 19.

²⁹⁷¹ U.o. 1879. február 9. p. 21.

²⁹⁷² U.o. 1879. április 5. p. 48.

²⁹⁷³ U.o. 1879. május 27. p. 74.

„... a Muzeumban; Pulszky üdvözölt nevemről! Fraknói vele ment és mondá „a legkövetkezetesebb ember!” [...] szidtuk a gaz klikkeket, kik rabszolgává tettek bennünket becsületes, józanéletű, szerény magyarországiakat és katolikusokat, szégyen gyalázat, hogy a XIX. század végén is így kell beszélnünk ...”²⁹⁷⁴

„... Muzeumba [...] kinevezték Majláth Bélát ...”²⁹⁷⁵

„... kiadják a Könyv-Szemlében az Irod. Szemle könyvtárrendezési cikket,enyémet is! [...] és az én érdemeimet az egyetemi könyvtárnál,tekintélyem növekedjék! [...] Örülök újabb dicsőségemnek, jóllehet azt hiszem kis polemiára fog okot adni mert Barnát felpiskálja Csontosy, cikkem megcsillagozzék.”²⁹⁷⁶

„... disputáltam Csontosival a tudományos rendszere ellen: a gyászleveleket chronol. rendbe akarja rakni!”²⁹⁷⁷

„Csontosy [...] aláírta nevét a fölhívásra, el is jött, eljöttek többen [...] el volt határozva a heti összejövétel ...”²⁹⁷⁸

„Majláth nem restelte Csontosy és Barnával per tu lenni, de nálunk Sil. még nővérének is megtiltotta hogy nőmmel [...] per tu [...] legyen, úgy mint a Márkiék. Legyen nem hiában Jezsuitának hívják én pedig „Gesindel”-nek vagy magyarul „csőcselék”. ”²⁹⁷⁹

„Szilágyival mentünk a „Vadász-kürthöz” hol vacsoráltunk: Csontosy, Findura, Márki [...] Máté, Heller és Hellebrandt; a fők elmaradoznak! Nálunk nem sokat lehet lendíteni ilyes dolgokon ...”²⁹⁸⁰

„az a gazember Csontosy a [...] mai Ellenőrben [...] kifigurázta mult összejövételünket”²⁹⁸¹

„Hon esti lapjában megjelent a „Könyvtárrendezés”cikk, mint önálló cikk, de véletlen benn maradt az egyik idézés rá lehet jöni hogy lopott, de megteszi a hatását a nagy publikumnál is, olvassák, ez volt célom és hogy Csontosy bosszankodjék!”²⁹⁸²

---

²⁹⁷⁴ U.o. 1879. június 20. p. 86.

²⁹⁷⁵ U.o. 1879. október 4. p. 139.

²⁹⁷⁶ U.o. 1879. október 24. p. 149.

²⁹⁷⁷ U.o. 1879. október 25. p. 150.

²⁹⁷⁸ U.o. 1879. november 9. p. 157.

²⁹⁷⁹ U.o. 1879. november 17. p. 161.

²⁹⁸⁰ U.o. 1879. december 15. p. 175.

²⁹⁸¹ U.o. 1879. december 17. p. 176.

²⁹⁸² U.o. 1879. december 19. p. 177.